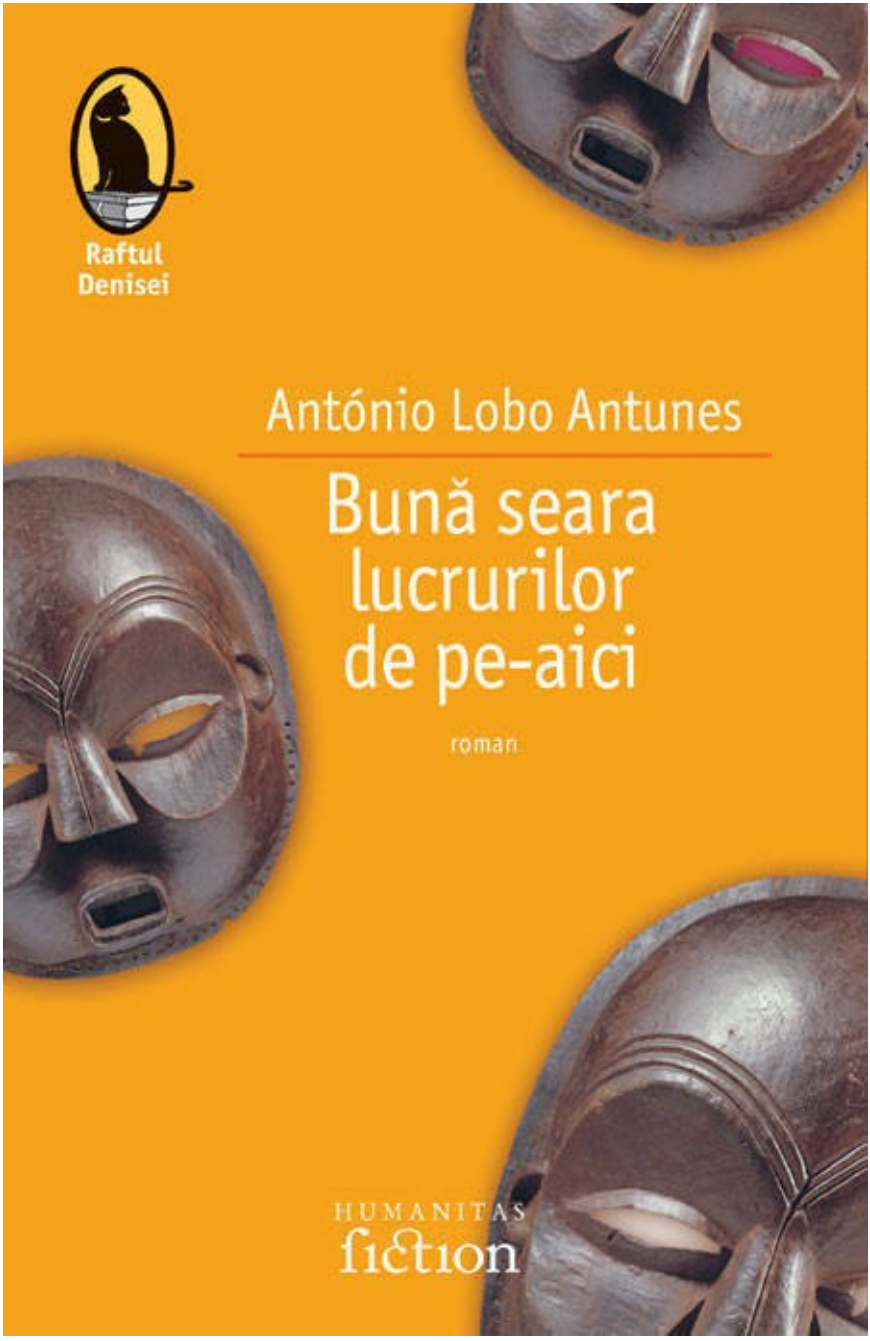
Raftul
Denisei
António Lobo Antunes
Bună seara
lucrurilor
de pe-aici
roman
HUMANITAS
fiction

ANTÓNIO LOBO ANTUNES

Bună seara lucrurilor de pe-aici

Traducere din portugheză și note de
MICAELA GHIȚESCU

HUMANITAS

Lui Júlio Pomar,
pentru că-mi place să-i dau câte ceva

Larbaud și-a păstrat nealterate luciditatea și memoria, dar s-a cufundat într-o totală confuzie a limbajului, lipsit de organizare sintactică, redus la substantive și verbe izolate, redus, el însuși, la o muțenie îngrijorătoare din care într-o zi, deodată, spre surprinderea prietenilor care veniseră să-l viziteze, a emis această propoziție:

— *Bonsoir Ies choses d'ici-bas.*

Bună seara lucrurilor de pe-aici? O propoziție intraductibilă.

Enrique Vila-Matas, *Bartleby* & Co

Prolog

Nu știu dacă ea a spus
— Asta era casa
sau
(poate)
— Acum douăzeci de ani noi
sau
(posibil, nu sunt sigur)
— Am locuit aici
sau poate n-a spus nimic, s-a mulțumit să urce alături de mine de la Muxima[1], poate puțin în fața mea
(puțin în fața mea)
cu un mic toiag sau cu un băț de trestie în mână, aproape fără să se uite la mine
(de asta îmi amintesc)
ca și cum ne-am fi plimbat deși ceva în gesturile ei, pe chipul ei
(o îngrijorare, o așteptare, o supărare)
arăta că nici gând să ne plimbăm printre pâlcurile de case pe care războiul le nimicise
(iar marea în stânga noastră, marea acolo jos mereu în stânga noastră)
ea așadar în fața mea, mergând încet mai întâi, atentă la cicatricile lăsate de tunurile fără recul pe la colțurile străzilor, la curțile părăsite, la piscina golită în care continuau să crească dinții unui soldat mort, ea mergând încet mai întâi, aproape alergând după aceea, uitând de mine, aruncând micul toiag sau bățul de trestie, alergând nu cum aleargă femeile albe, cum aleargă negresele printre care a fost crescută
(vezi relatarea anexată)

---

1 Oraș din Angola; fortul Muxima a rămas celebru în istoria colonială portugheză prin eroica sa rezistență în fața olandezilor, în 1646.

chiar dacă unchiul ei era o persoană importantă și bogată, iar ea fetiță, ea albă, mâncând *funge*[2] în *sanzala*[3] și irigând greieri, ea acum femeie sus pe colină

marea în stânga noastră, traulerele, insula, totul simetric, aliniat, calm, ea așteptându-mă în fața a ceva ce trebuie să fi fost un zid și dincolo de zid ceva ce trebuie să fi fost o seră de orhidee, fragmente de răzoare, scări de marmură

(jumătatea unei scări de marmură)

năpădite de iarbă, înecate în iarbă, una dintre păsările dolofane de pe drum, cu un șoarece în cioc, a fugit de noi bălăbănindu-se până și-a luat cu greu zborul, ea arătându-mi fațada

— Asta era casa

o ruină de două sau trei etaje

(Document clasificat 16 J: trei etaje)

unde se ghicea succesiunea încăperilor fără ferestre, balcoane și uși, în fund barăcile negreselor care trebuie s-o fi crescut-o, nu-mi amintesc dacă a spus

— Acum douăzeci de ani noi

sau

— Aici unchiul meu

sau îmi închipui că a spus

— Aici unchiul meu

ea oprită locului deși îmi dădea impresia că încă mai alerga în alt timp speriind găinile negreselor, spălătoreselor, bucătăreselor, celor care serveau la masă cu șorțul scrobit, niște nefericite purtând pantofi cu care nu erau obișnuite, arătându-mi coame de zid, rămășițe de mobile, o lustră ce rămăsese atârnată de tavan tremurând ori de câte ori vântul

(un vântuleț de sfârșit de după-amiază de *cacimbo*[4])

aducea pământ și frunze, ea scuturându-și frunzele de

---

2 Aluat din făină de manioc cu sos.

3 Tip de locuință specific populației indigene.

4 Sezonul uscat și mai rece al anului în Angola.

pe bluză, din păr, privindu-mă ca și cum în sfârșit m-ar fi observat, ca și cum în sfârșit eu

(neimportant până atunci)

aș fi început să exist, ea arătându-mi ceea ce nu mai era la fel fiindcă aproape că nu mai exista Luanda[5], nu mai exista Angola, nu mai exista Africa, exista o a doua pasăre dolofană sfâșiind uniforma unui al doilea soldat mort

(se zice că și duzini de dinți continuând să crească, abia când am acceptat acest post, departe de țara mea, am observat că morții)

un al doilea soldat mort culcat pe burtă lângă dragonul statuii unui arhanghel care ținea în mână o lance, exista marea bineînțeles și exista insula pe care armata Guvernului sau cubanezii sau mercenarii francezi și belgieni au ras-o de pe fața pământului transformând plajele într-un maidan mizerabil unde din cauza minelor orbii se ghemuiau pe franjurile de apă în speranța crabilor pe care păcura i-ar fi otrăvit, în timp ce ea, departe de orbi, ea nepoata stăpânului și prin urmare la fel de patroană și de stăpână

— Asta era casa

de când cu fuga vărului la Johannesburg sau în Europa

(mințea ea)

ultima patroană și stăpână a hărăbaiei de două sau trei etaje

(trei etaje)

de care părea să se mândrească, de care se mândrea de fapt, căreia

— Asta era casa

i-a dat foc sau a pus să i se dea foc poruncindu-le negreselor, strângându-le brațul, obligându-le s-o asculte

— Adu bidoanele cu benzină din magazie

sfâșiind chiar ea, cu o macetă a unchiului ei din vremea când unchiul ei

(la început un sărăntoc fără putere nici bani)

---

5 Capitala Angolei.

ungea ambarcațiunile cu catran în Dondo[6], sfâșiind chiar ea saltelele și draperiile, întinzându-le servitoarelor damascul, catifeaua, satinul

— Stropiți tot

răspândindu-le pe coridoare, etaje, terase, bolți, spațiul unde odinioară

(Document clasificat 16 J, paginile unsprezece și următoarea)

se frigeau antilope și măgari sălbatici întregi, dulapurile cu rochii

(și taioare, pantofi, pălării)

pe care le comanda mătușa la Londra și Roma, iar unchiul îi permitea să le comande ca să-și distreze singurătatea și înciudarea, mătușa pe scaunul ei stil întrebând din vârful buzelor, frământată de îndoieli

— Mă găsești elegantă Marina?

sfârșind prin a-și pierde din nou curajul, căutându-și ochelarii, revista de modă, tăcerea, lucrul de mână, acum nu pe scaunul stil cu perne de brocard austriac, pe bancheta de pe vremea când, la începutul bunăstării lor, locuia cu soțul ei în Dondo și nemaiavând nevoie de salariul de casieră privea râul din parc sau își așeza inelele noi pe masa cu tăblia cadrilată înainte de a spăla vasele, mătușa

— Nu mă găsești elegantă Marina?

în căutarea râului care dispăruse înlocuit de elefanți din palisandru, tablouri cu rame aurite și porțelanuri chinezești, aceleași pe care nepoata le dădea acum de toți pereții

— Asta era casa

în timp ce negresele, cu o lâncezeală de gâște, cu țigara vârâtă invers în gură, răsturnau bidoanele la etajul de sus, pe sofale, la subsol, se adunau lângă șopron, fumând în continuare, fumând întruna, așteptând ca ea să apropie un chibrit de niște gunoaie din garaj, să-l arunce în vestibul și

---

6 Localitate în districtul Congo din Angola.

împreună cu ele

(în fața lor, la fel ca acum în fața mea pe vârful colinei)

dându-se înapoi

(nu mult, un pas sau doi)

și o flacără instantanee, albă, roșie, roșie și albă, roșie și neagră, neagră, a urcat de la fundație până la acoperiș, o flacără ce se micșora și creștea

respira

făcând să cadă unele peste altele parchetele, rafturile, acuarelele, cuierele, să explodeze pulberea din revolverele și carabinele ascunse prin sertare, una dintre pălăriile italienești, cruțată de foc, a dansat un moment și s-a stins în văzduh

— Nu mă găsești elegan

în timp ce grinzile se topeau, plămânii pălălaiei deveneau mai mari, servitorii unchiului, neîndrăznind să intre, se coceau sub poartă și când cenușa a început să se cristalizeze ea către soțul uneia dintre negrese în caz că negresele au soț

(nu au, ce soț?)

străbătând cu vocea zgomotele

— Asta era casa

arătând hangarul

— Tractorul

necerând, niciodată n-a cerut, s-a mulțumit să arate hangarul

— Tractorul

punând contactul, înaintând pe roțile acelea enorme înălțând articulația excavatorului care-și deschidea și închidea botul de fier aproape strivind un copil în cârje fiindcă toți copiii

(cel puțin cei care se încăpățânau să se miște, cei care nu zăceau, năpădiți de muște sau șopârle sau cărăbuși, într-o groapă de mortar ori uitându-se la tine, fără buze, pe zincul torsionat din *musseques*[7]

7 Împrejurimile Luandei.

fiindcă toți copiii folosesc cârje în Angola, ea călcând peste rododendroni, vase de ceramică, plante agățătoare, lătrând

(da, lătrând)

— La o parte

cu un glas care nu era al ei, era groaza dintr-un vis, o panică veche ce revenea, ridurile mătușii implorând-o de sub straturi de creme

— Nu mă găsești elegantă Marina?

iar ea cu trăsăturile răvășite ca înaintea tresăririlor agoniei

— La o parte

în timp ce

— Asta era casa

odinioară cu fildeșuri, cu cristaluri, cu faianțe vechi și cu luxul ei austriac, se îngrămădea acum într-o învălmășeală de scânduri și de *azulejos* sparte, ea încercând să ajungă, umbră după umbră, în biroul unde cu o săptămână în urmă unchiul la masa de lucru, alungindu-și degetele peste tăblie cu cinci gloanțe în piept, un glonț în gât și un ultim glonț în maxilar, încremenindu-l pe veci într-un soi de ofensă ori de surprindere zâmbitoare, ea distrugându-l cum a distrus

— Asta era casa

făcând și din el iarbă și gazon și ferestre lipsă și nimic, ea distrugându-l cum l-a distrus și pe vărul ei care lunea trecută o striga și striga din afara camerei

— Marina

și a continuat s-o strige până când a intrat spărgând broasca, și el cu o față care nu era a lui, era groaza dintr-un vis, o panică veche ce revenea

— Tata

coborând amândoi, luptând cu silueta lucrurilor

(o glastră, un cufăr, o măsuță pe care se clătinau miniaturi, nimfe pești ciobănițe)

în vestibulul biroului și în birou unchiul și adjunctul unchiului, adică negrul pe care l-a adus de la misiunea din

Dondo, orfanul pe care l-a învățat să tragă o culasă, să mănânce cu tacâmuri, să salute, pe care l-a transformat într-un alb sau aproape alb, cu cravată ca albii și locuind cu albii

(perdele și furculițe și covoare)

în hangarul din grădină, care-i zicea nașule și căruia nașul nici nu trebuia să-i spună ceva, negrul privindu-l cu pușca în unghiul brațului, explicând fără cuvinte

— Știți că a trebuit să-l omor

repetând fără cuvinte

— Știți că a trebuit să-l omor știți că a trebuit să-l omor și pe urmă nu în portugheză, nu într-o limbă de creștini, în *kimbundo,* și, la fel, nu cu voce tare, cu un soi de șoaptă sau de suspin

— Știți că a trebuit să-l omor

în timp ce se auzeau automatele poliției în Mutamba, nici fraze nici oameni, automatele poliției în Mutamba, adjunctul aruncând pușca, sărutând mâna unchiului, insistând, de astă dată în portugheză

— Nașule

plecând, fără grabă, spre Palatul Guvernului cu santinelele acelea patetice apărând poarta cea mare care nu exista, plecând în ciuda mirosului de Angola atât de puternic în noiembrie, mirosul ăsta pe care nu știu să-l definesc și cu care încă nu m-am obișnuit

(cu care n-am să mă obișnuiesc niciodată) deși vărul ei

— Așteaptă

vărul ei

— Eu

luând mâna unchiului

(degetele pe tăblie)

dând drumul mâinii unchiului

și ea către vărul ei, ea care-l disprețuia pe vărul ei, slăbiciunea lui, lașitatea lui

— Lasă-l

a încuiat biroul, accesul prin chioșc și accesul prin

— Asta era casa

i-a însoțit pe mătușă și pe văr la Grafanil, s-a asigurat că vor pleca odată cu coloana militară spre Zenza de Itombe, dorind să nu-i mai vadă, să nu-i fi văzut niciodată în viață, să-i uite, declarând către camionetă, nepăsându-i de hamali, de mercenari, de locotenentul mulatru căruia i-a plătit și care ascundea banii în tocul bidonului

— Ați murit atunci când a murit unchiul ați murit amândoi

detestând în pucioasa norilor jacheta cu guler de blană a mătușii și sticla cu care vărul își îngroșa buzunarul, doi refugiați acum identici cu alți refugiați, crezând că scapă de război și cufundându-se de fapt în el de îndată ce bazooka la câțiva kilometri mai încolo, de îndată ce mitraliera pe care ea n-a auzit-o și probabil nici mătușa

— Nu mă găsești elegantă Marina?

nici vărul n-au auzit-o a început să tighelească înserarea lipind-o de trunchiuri, de nămol, de pneurile golite de aer și de tivul gudronului, locotenentul mulatru, în genunchi, oferindu-și măruntaiele cu amândouă mâinile și contopindu-se cu țărâna, mătușa și vărul pe care ea a refuzat să-i primească atunci când au invitat-o să-i primească, fiecare în câte o ladă

(nu coșciuge, lăzi)

în morga spitalului din Luanda, aranjați sub pete de cearșaf, și ea în cartierul Prenda, în cartierul Cuca în ciuda ecourilor străzilor cu canalizarea la vedere, a hoților, a jeepurilor, a patrulelor trăgând în cerșetori și în umbre, condusă din baracă în baracă de unul dintre bucătari

— Domnișoară

dispărând și reapărând într-o îngrămădeală de fundături, de lespezi, de ligheane cu smalțul sărit, de fitiluri de ulei răsărite în spațiile dintre dale lăsând să se ghicească niște făpturi oblice

— Domnișoară

care o sfătuiau

— Domnișoară

care o rugau

— Domnișoară
care se speriau de ea
— Domnișoară
printre avertismentele și amenințările jeepurilor, o fată pe vine pe o cărămidă
(dumneata?
dumneata nu, dumneata cu mine
— Asta era casa
— Acum douăzeci de ani noi
— Am locuit aici
călcând cu vârful pantofului pe jumătatea scării de marmură)
printre avertismentele și amenințările jeepurilor, o fată
(nu ea)
mâncând o șopârlă stând pe vine pe o cărămidă, și după un automobil american fără jante sau capotă, cu banchetele reduse la rugina armăturii, după cărăbușii care nu tăceau în întuneric, după rănile ogoarelor care protestau tot timpul, care de secole, de la începutul războiului protestau neîncetat, bucătarul către ea
— Acolo
adică un perimetru de barăci și după barăci baobabi și după baobabi, stâlpi de electricitate răsturnați, după coșuri de locuințe din care rămăsese o streașină sau un felinar, șoseaua spre Catete care nu ajungea în niciun sat, se suspenda deodată într-o dezolare de moloz și gunoi și furgonete șchioape sub ai căror cilindri se ghiceau corpuri iar cilindrii
(sau bielele imposibil de ghicit noaptea)
— Domnișoară
perimetrul de barăci pustiu, o mică piață de mărfuri fără tejghele nici tarabe cu excepția unui mieluț cu o labă legată de un stâlp, cu excepția grabei fulgerelor, cu excepția unei oi dându-le târcoale, cu excepția unei găuri între doi pinioni iar în interiorul găurii, în mijlocul

cratițelor și căldărilor și al unui *canhangulo*[8] de miliție

(a se consulta Glosarul, Anexa D)

o pânză pe jos, bucătarul fugind până când o patrulă

— Stai stai

și o rafală, două rafale, o succesiune de explozii, și-a spus

— Plec

a decis

— Plec

și decizându-se

— Plec

s-a apropiat de pânză în clipa când adjunctul unchiului, culcat

(— Știți că a trebuit să-l omor știți că a trebuit să-l omor)

lângă o adâncitură a chirpiciului, adjunctul un mieluț cu o labă legată de un stâlp, un animal bolnav sau nici măcar animal

(câine, vițel)

mai puțin decât un animal, un obiect rănit la rinichi sau mai puțin decât un obiect, un orfan adus de la misiunea din Dondo, un sclav, un servitor, un negru, pe timpuri cu cravată ca albii, locuind cu albii, ștergându-și sângele cu cămașa, cu gura deschisă în care dinții aveau să crească în curând, și înainte de a explica

— Știți că a trebuit să-l omor

nu în portugheză, nu în limbă de creștin, în *kimbundo*, ba tăcând ba în *kimbundo*

— Știți că a trebuit să-l omor

să fi fost ora unu sau două de dimineață după schimbarea norilor, veniți acum nu dinspre mare, de la Cazenza

(hărți și coordonate în Anexa El)

și încetarea ploii, avea obiceiul să se trezească la ora asta când exista

— Asta era casa

---

8 Tip de flintă care se încărca prin țeavă.

datorită neliniștii florilor în glastre și lemnului consolei, să se trezească odată cu insectele și bufnițele în așteptarea lor cu ochii roșii

(numai ochi roșii pe cărare înainte ca unchiul să-i calce cu mașina și pe urmă un vârtej de pene destrămându-se, se întorcea cu mașina fără să știe că vârtejul de pene nu avea să i se mai șteargă din amintire toți anii aceștia, unchiul un vârtej de pene, mătușa un vârtej de pene, toată viața un vârtej de pene imposibil de atins

— Acum douăzeci de ani noi)

să fi fost ora unu sau două de dimineață după schimbarea norilor și încetarea ploii, picături de apă ori de sânge dintr-o rană la rinichi într-o farfurioară de aluminiu, pe coama unei țigle și atunci și-a descheiat bluza, s-a întins lângă adjunctul unchiului

(mai puțin decât un animal sau un obiect, un negru) i-a spus

— Vino încoace

i-a spus

— Taci

i-a strâns capul la piept și a rămas o veșnicie cu ochii roșii

rotunzi

în timp ce de pe pereți, de pe jos și de pe mobile cenușa cădea încet, rafalele patrulelor

— Stai stai

continuau în oraș iar eu lângă ea

(puțin în spatele ei)

eu puțin în spatele ei așteptam să se sature odată de

— Asta era casa

fațada fără ferestre nici balcoane nici uși, totul năpădit de iarbă, totul înecat în iarbă, de răzoare, de scara de marmură, de arhanghelul cu frântura lui de lance, ca să ne putem înapoia la Muxima.

CARTEA ÎNTÂI

Capitolul întâi

Oare să cârpesc asta cu vorbe sau să spun ce s-a petrecut de-adevăratelea, nu aici, la Lisabona și la Luanda acum cinci ani? Cinci ani înseamnă mult timp

știu

dar uneori când, la capătul zilei, pe plantația asta de care nu mă ocup

(nu se ocupă nimeni, se ocupă doar păsările care înghit fără grabă, privindu-mă dintr-o parte, ce a mai rămas din floarea-soarelui și din bumbac)

la cincizeci sau șaizeci de kilometri de locul unde s-a întâmplat tot, în clădirea asta colonială care a aparținut șefului de post

unui șef de post oarecare pe care n-am apucat să-l cunosc iar în angoasa fugii

(fugă încotro când nu se fuge din Angola, doar prea târziu am înțeles că nu se fuge din Angola, Europa prea departe și pe urmă indiferența, oboseala, vârsta pentru că ne trecem atât de repede în Africa, o ridicare din umeri, o resemnare

— Ei și?)

în clădirea asta colonială în care un oarecare șef de post a lăsat fotografia copiilor care abia se pot distinge în rama de bandă adezivă și seara, după a doua sticlă, încep să-mi închipui că-s ai mei, gândindu-mă că-mi aparțin așa cum îmi aparține casa fiindcă ea nu aparține nimănui, o cameră, o bucătărie, un duș afară, adică o găleată întoarsă pe care o leagănă un cui de o sârmă răsucită și un sat de bătrâni

(ceea ce rămâne sunt bătrâni)

căutând broaște în bălți, dând pământul la o parte în speranța unor șerpi pe care să-i frigă într-o cratiță,

furându-le păsărilor floarea-soarelui și bumbacul, iar mie, uneori, la capătul zilei, când prima sticlă încă nu și-a început lucrarea în favoarea indiferenței, iar memoria și remușcarea continuă să mă doară

(fiindcă infernul înseamnă amintiri care țin o veșnicie

nu-i așa?

cufundați într-un cazan cu amintiri din care urcă, la suprafața în fierbere, broboane de fețe, episoade spălăcite, mata mamă)

mi-apare în cap, nu în cap, chiar în fața mea, ceea ce cârpesc cu vorbe ori s-a petrecut de-adevăratelea

s-a petrecut de-adevăratelea

și bumbacul se strânge, florile-soarelui se înalță un pic pentru întâlnirea cu asfințitul, sticla încearcă să mă apropie, fără succes, de pace sau de somn, lichidul nu mi se scurge din gură nici nu se confundă cu petele cămășii, îmi arde gingiile, nu cicatrizează rana care e la început, fără să zvâcnească deocamdată

(era să jur că șoareci, poate unul dintre câinii bătrânilor în cameră privindu-i țintă pe copiii șefului de post

sau copiii mei?

privindu-i țintă pe copiii șefului de post pe perete, dracu' să-l ia de câine)

se limitează la trei etaje

al cincilea, al șaselea și al optulea

într-o clădire cu cabinete medicale și firme aproape în centrul Lisabonei

(Serviciul tot o firmă

— Trebuie să trecem neobservați

a explicat locotenent-colonelul

așa că exportam compoturi, dosarele trebuie să fie pe acolo dacă nu cumva la a patra sticlă o indignare, o tropăială disperată, niște degete tremurând în buzunar, un chibrit ce dosare domnule director, le-am ars)

biroul directorului la etajul opt și arena de coride la fereastră

(câinele

nu șoareci

plictisindu-se de copiii șefului de post pe care i-am botezat Margarida și Pedro deși, dacă stau și mă uit mai bine, mi se pare că Margarida e tot un Pedro, câinele respirându-mi lângă coapsă o prietenie catifelată)

ceea ce crește printre copaci la fereastră din arena de coride, afișe de coride care nu aderă niciodată perfect la cărămizi, întotdeauna rămâne un colțișor liber, eu interesat de colțișor

(am văzut odată, la circ, un scamator îndreptând linguri cu forța minții)

și directorul fără să-și piardă timpul cu câinele

— Calificativele care ți s-au dat nu-mi displac Seabra

nici măcar observând că îl împingeam pe câine cu genunchiul și-l chemam înapoi, orice-ar fi sunt momente când un câine ajută, directorul, locotenent-colonelul

(mai există încă arena de coride mamă?)

și responsabilul de la etajul opt, cu o repeziciune de negustor, desfășurând hărți cu cruci și litere în creion până la palma finală pe umăr

(tatăl meu vitreg așa era, mândru de abilitatea sa la tejghea, oferindu-ne un metru și jumătate de stambă

— Priviți ce splendidă țesătură madame)

hărți cu clădiri, piețe, străzi, săgeți roșii și albastre și responsabilul de la etajul opt fără inel cu piatră verde, fără subalterni, fără rafturi în spate, răsucind harta cu arătătorul în cerc

— Priviți aici avem Luanda domnilor

forme geometrice cărora degetul

(fiindcă doar degetul exista, enorm, cu o crăpătură la unghie)

le spunea garnizoană, minister, poliție, nicio arenă de coride măcar de sămânță

(aduceau animalele într-o camionetă închisă, zăream o coadă, o orbită îmblănită, niște coarne)

unghia acum într-un pătrat oarecare la una din extremitățile hărții

— Cutia noastră poștală moartă

adică spațiul gol dintre cărămizi pe care cu greu l-am găsit, lângă fortăreață

(și marea în stânga noastră, marea jos mereu în stânga noastră)

unde se lăsau informații și se primeau ordine, unde la o săptămână după sosire mi s-a indicat

— Pe o hârtie pe care trebuie s-o arzi Seabra

(și directorul către locotenent-colonel, bătându-mă pe umăr cu mânuța

— Știe)

cum să-l întâlnesc pe adjunctul țintei

fiecare taur avea o panglicuță pe crupă, bătându-mă pe umăr directorul a pus panglicuța pe mine, responsabilul de la etajul opt când mi-am pipăit osul, când am mugit

— Te mănâncă ceva Seabra?

în timp ce directorul și locotenent-colonelul mă împungeau cu sulițe, vocile lor înăbușite în respirația animalelor, într-a mea

— Numele dumitale ne-a fost recomandat de sus Seabra

și floarea-soarelui și bumbacul invizibile, sunt momente când se aud niște câini sălbatici în direcția satului urmărindu-i pe bătrâni, sau or fi copiii șefului de post care latră, sau oi fi eu care latru

(sticla nu face întotdeauna ce-i cer mamă)

sau directorul ridicând botul pe o creastă de pământ

(să cârpesc asta cu vorbe sau să spun ce s-a întâmplat de-adevăratelea?)

— O mică vacanță în Angola gândește-te ce-o să te mai invidieze colegii Seabra

vorbesc despre ce s-a întâmplat de-adevăratelea, sunt acolo în casa de pe plantație dosarele, instrucțiunile, telegramele Marina, dacă aș putea să le rup, să-mi schimb numele, să mă înapoiez, dacă după coridă nu s-ar ucide taurii, li s-ar scoate banderilele și ar fi lăsați în pace, eu altă slujbă, alt apartament la Lisabona, doar să iau prânzul la mama duminica, urma corpului tatălui meu vitreg peste

urma ceva mai mare a tatălui meu pe fotoliul din camera de zi care nu o va păstra niciodată pe-a mea, lampa cu picior care era un cântăreț la mandolină numărându-și bănuții în palmă, masa de călcat desfăcută în marchiză

(nu-mi aduc aminte să fi văzut vreodată masa de călcat strânsă)

directorul sau copiii șefului de post îmbrăcați la fel

— Nu ești însurat nu-i așa Seabra?

reduși la rama de bandă adezivă la fel ca mine pe plantație, la cele zece palme de manioc, la cotețul găinilor, directorul și locotenent-colonelul mă separau de ceilalți

— Invidia colegilor dumitale Seabra

prin sistemul de uși al arenei de coride care se deschideau, se închideau, o dactilografă s-a încrucișat cu mine fără să mă salute

înduioșată de mine?

parfumul care stagna în urma ei a amplificat mirosul anterior al taurilor de la corida precedentă, o ultimă ușă imediat înainte de arenă

— În biroul ăsta stăm mai bine de vorbă niște zdrențe colorate sau pagini care-mi făceau semn obligându-mă să înaintez

— Cel puțin ai citit raportul?

un vârf de toc care în loc să sublinieze paragrafe mă îmboldea în crupă

— Fii atent la capitolul doișpe

iar eu răsucit, întorcându-mă, ștergând un firicel de salivă cu mâneca, locotenent-colonelul

— Te doare ceva amice?

și atunci gravuri, portretul Președintelui, drapelul, când m-am angajat la Serviciu acolo m-au primit, directorul

nu ăsta, comodorul

mi-a întins peștele viu al mâinii, scos din găleata buzunarului, care se zbătea, protesta, s-a calmat când l-a ascuns iar în buzunar, fața comodorului liniștită, străină de acea frenezie a branhiilor

— Perfect perfect

cu mine aproape rugându-l

— Fiți bun și stați așa

de teamă ca peștii să nu se ivească din haină și să sară în jurul meu, unul dintre ei, cu un plasture la degetul mic, într-o agonie fără sfârșit, în schimb mâinile directorului nu se mișcau, stăteau pe tamponul cu sugativă devenind obiecte, cele ale tatălui meu vitreg fâlfâiau cu mici zboruri scurte în magazinul de stofe, serviabile, amabil

— Madame

de-ale tatei nu-mi amintesc, ale mele pipăie gâtul sticlei în noaptea de pe plantație, greșesc, o iau de la capăt, de luni de zile nu nimeresc nasturii cămășii, responsabilul de la etajul opt

— Nu ești atent Seabra?

prelungind tulpinile de floarea-soarelui sau iarba uscată în iulie, vocea bumbacului de-a lungul plantației pierdută în vocea mamei

nu bumbacul, nu mama, locotenent-colonelul sau bărbații ăștia călare pe un zid care o să mă conducă spre arenă ațâțându-mă cu strigăte, bătăi în scânduri

— Un portughez Seabra care ne creează neplăceri în Angola

banderilele care îmi tot chinuiau spinarea, Claudia

— O săptămână unde?

mama ajutându-mă cu valiza

— Luanda?

eu o coadă, un ochi îmblănit, niște coarne, scurmând podeaua cu copitele înainte ca mama, văicărindu-se

— Covorul

îndoit de tatăl meu vitreg când muta fotoliul din loc, mama trăgând franjurile

— Ai răbdare scoală-te

explicându-le, ei și Claudiei care s-a oprit din dezbrăcat, așezată pe pat frecându-și picioarele unul de altul

(în curând goarna în arenă, în curând capele)

— La Luanda ca să-l aduc la ordine pe un tip care face necazuri Serviciului o chestiune de trei zile patru cel mult

ochiul meu îmblănit, coada mea, coarnele mele, unul din genunchi care mă doare când îl îndoi, directorul documente care ondulează, se înfioară

— Uită-te la astea Seabra

fug de mine dacă le ajung din urmă și aplauze și muzică, nici trei nici patru zile, cinci ani, n-am avut ocazia să-i scriu mamei, nu i-am putut telefona Claudiei, pe cuvânt că m-am gândit, iertare

mama cercetând covorul căutând fire de praf invizibile, netezind o cută, Claudia nelăsându-mă să mă așez lângă ea pe pat

odată cu începerea ploilor floarea-soarelui mai prezentă, zbârnâind, o scutur și țânțari, nu banderile, țânțari sunt ceea ce mă înțeapă la gât, mă așez pe treapta de la terasă și câinele sărind speriat, crede că am să-l bat așa cum cred eu că într-una din nopți o să fiu vizitat, un al doilea taur identic cu mine

— Numele dumitale ne-a fost recomandat de sus Miguéis

tot atât de obligat să înainteze, mugind de spaimă, printre zdrențe colorate de reproduceri de apeluri telefonice, diagrame, forme geometrice

pentagoane, triunghiuri

care se numesc garnizoană, minister, poliție

— Uite aici avem Luanda un pătrățel neînsemnat la una din extremitățile hărții, nu cutia poștală moartă, lângă fortăreață

(și marea în stânga acelui Miguéis, marea jos tot mereu în stânga)

plantația, construcția asta colonială, copiii șefului de post care mă urmăresc cu părere de rău, eu asistând la venirea lui Miguéis fără să mă ridic măcar, la oprirea jeepului, care se zguduia încă din sat, hurducat pe drum, la amintirea directorului

— Nu ești atent Miguéis?

care-l obligă să-și verifice pistolul, la pașii lui tot mai apropiați pe iarbă, pe bumbac, peștii vii ai comodorului încurajându-l

— Perfect perfect

eu ridicând sticla ca să-i spun noroc sau să-l invit, el ezitând și peste toate astea goarna în arenă, aplauzele, să-i zăresc coada, coarnele, ochiul îmblănit în timp ce Miguéis îmi zărea mie coada, coarnele, ochiul îmblănit, noi unul în fața celuilalt doi tauri identici, Claudia nelăsându-l să se așeze pe marginea patului lângă ea

— Îți interzic să mă săruți nu mă săruta

iubita lui Miguéis, nu a mea fiindcă acum cinci ani eu deși

— Trei zile patru cel mult

Claudia nu ești ca Seabra nu-i așa, jură-mi că nu ești ca Seabra și între timp directorul, locotenent-colonelul, responsabilul de la etajul opt, masa de călcat a mamei lui în marchiză, necazul cu covorul, Miguéis venind spre mine conform ordinului operațiilor, telegrama pentru Luanda sugerând că avansarea e pe drum

— O surpriză plăcută Miguéis

sute de duminici libere începând de mâine, începând de peste zece minute

cincisprezece maximum

doar să se întoarcă la jeep și pe urmă Luanda, și pe urmă aeroportul, și pe urmă Lisabona, să-și adâncească urma în fotoliu peste cea a tatălui vitreg și a tatălui său, cât să se ocupe de un individ beat întinzându-i sticla într-o plantație părăsită, lângă un sat de bătrâni care nici nu-i vor răspunde dacă-i va întreba despre casă, atenți la un șerpișor sau așa ceva pe care l-au fript într-o cratiță, individul despre care nu i s-a spus cine era, el

— Seabra?

și directorul

— Preferăm să le spunem ținte înțelegi?

de vârsta lui și cu aceeași cicatrice la sprânceană de la o căzătură din copilărie

(o cicatrice diferită, nici nu o mai observ pe-a mea, aș fi uitat-o dacă n-ar fi fost Claudia prima dată la el în cameră, cu unghii brusc enorme, lacomă după puncte negre

— Lasă-mă să văd mai bine cicatricea asta micuță)

să ochesc cicatricea cu revolverul de îndată ce Seabra va ridica sticla

—Vrei?

(un zâmbet cu excedent de gingii)

Seabra plângându-se uite ce a făcut Angola din mine mamă, dacă ți-aș suna la ușă te-ai uita pe vizor și mi-ai spune să plec

— N-am nevoie de nimic

zâmbetul nealterat în ciuda revolverului, certitudinea că era așteptat de atâția ani, nu trei sau patru zile cel mult, cinci ani în așteptare

(un ochi îmblănit, niște coarne, o coadă) în propria mea așteptare pentru că sunt singurul salariat al Serviciului

— N-ai fost recomandat de sus Seabra dumneata ești singurul salariat pe care-l avem pe o plantație fără filtre pentru apă, fără pastile contra paludismului, fără locotenent-colonel

— Te doare ceva amice?

ce idee domnule locotenent-colonel, nu mă doare nimic mă simt foarte bine

să cârpesc asta repede cu vorbe, mamă, Claudia, promit să am grijă de covor, îndrept eu franjurile,

nu las scrumul nu scrumul de la țigară, eu nu fumez, cenușile de pe dosarele pe care nu le-am citit și n-am să le las să-ți păteze lâna așa cum nu las ca sticla de sub comodă deoarece la primul sau la al doilea glonț gâtul sticlei

aproape fără vin în ea

— Ce să vreau?

a sfârșit prin a se rostogoli pe treptele construcției coloniale și s-a evaporat în iarbă, ochiul îmblănit, acela

— Claudia

a rămas acolo, descompunându-se, contrar instrucțiunilor care vorbeau de o groapă

— Pământul Africii e gras Miguéis înghite corpurile într-o clipită

și de asta sapa, săpăliga și un sac cu var nestins în jeep, să arunc și ochiul, coada și coarnele în iarbă, mogâldeața de paie a lui Seabra răstignită pe jos, fotografia copiilor tăcută

(Margarida și Pedro sau doi Pedro)

pariez că au fost de acord încă din prima zi, chiar dacă i-am salutat când și când niciodată nu s-au interesat

ingrații

de mine, doar la a cincea sau a șasea sticlă un semn de neplăcere

— Nu te cunoaștem

dacă mă apropiam de ramă, omulețul slăbănog pe care păsările din floarea-soarelui și din bumbac aveau să-l devoreze mai târziu sau acele animale din Africa pe care tatăl meu vitreg le dădea la schimb în grădina publică celorlalți pensionari și le păstra sub formă de timbre într-un album

(gorila, elefantul, hiena)

plini de mandibule și de urlete stranii, în caz că la Serviciu

— Ai îngropat ținta Miguéis?

răspunsul dezinvolt închizând calculatorul

— Da

de vreme ce la ora aceea deja gorila, elefantul și hiena din timbre, cu prețul într-un colț, înghițiseră ochiul îmblănit care continua să se mire, demontând pistolul

(și directorul schimbându-și ochelarii examinând harta

— Trebuie să existe un râu pe aici ce nu lipsește niciodată în Africa sunt râurile pe vremea mea se desenau râurile cu albastru nu mă pricep la bazaconiile astea moderne)

demontând pistolul, încărcătorul, culasa, trăgaciul, căutând râul și râul nici vorbă ce plictiseală, în schimb șerpi veninoși, cu clopoței, boa, așa că să arunce pistolul în iarbă, să se întoarcă la jeepul de pe drum, să revină în Luanda și cu toate astea nu va reveni în Luanda așa cum niciun taur nu revine la camioneta în care l-au adus, prea

multe zdrențe colorate, prea multe banderile și aplauze și cape, s-ar mulțumi să-mi ia locul timp de cinci ani

ori șase ori doi ori nouă

ascultând zgomotele nopții, bând, cârpind asta din cuvinte sau vorbind despre ce s-a întâmplat de-adevăratelea

(s-a întâmplat de-adevăratelea)

lângă un sat de bătrâni care frigeau șerpi într-o cratiță până ce al treilea taur

— Ne-ai fost recomandat de sus Borges

și o bărbie respectuoasă arătând spre tavan

să fi călătorit de la Lisabona în întâmpinarea lui, să fi dat peste jeep și săpăliga și sapa putrezind înăuntru, locotenent-colonelul înmânându-mi rapoartele

— Ești nervos Seabra?

nefiind atent la jeep, la pistol, la floarea-soarelui, la bumbac, la Marina arătându-mi

— Asta era casa

(și marea în stânga, marea jos mereu în stânga noastră, priveai pe fereastră și în loc de arenă marea)

oare să cârpesc asta cu vorbe sau să spun ce s-a petrecut de-adevăratelea?

la Serviciu te uitai pe fereastră și copacii de la arena de coride, afișul dezlipit, o doamnă cu baston stând de vorbă cu alta cu un cărucior pentru cumpărături, cea cu bastonul semăna cu mama la felul cum asculta și dădea din cap

— Covorul

mi s-a părut că râdeau în cabinet cu zeflemeaua ascunsă după o batistă, mi-am spus că directorul, locotenent-colonelul, responsabilul de la etajul opt însă toți trei serioși, cu nasurile apropiate, mâzgălind harta, m-am gândit la fratele cel mic al Claudiei către mine, când revenind de la cinema ne așezam la masă

— Ai ruj pe bărbie

și imediat sprâncenele tatălui ei

— Poftim?

două linii apropiindu-se într-un rid ofensat

— Poftim?

aici uneori același râs

una dintre păsările de pe floarea-soarelui, capriciile lemnului, copiii din fotografie, câinii sălbatici în așteptarea mea afară, invizibili în iarbă

(le percep suspinele, mirosul, rostogolirea unei pietre, știu că mă urmăresc alegând un punct fără vânt, sprâncenele

— Poftim?)

același râs când eu, înainte de sticle, ocupat să număr găinile și să verific sârma de la țarc, pașaportul pe alt nume

de ce alt nume?

pe care mi l-au dat la Lisabona, banii pe care-i păstrez într-o cutie de tablă, n-am cheltuit banii domnule locotenent-colonel, Serviciul va trebui să țină cont de faptul

— Dumneata ne placi Seabra

că aproape n-am cheltuit din bani, mărturisesc că m-am gândit înainte de a pleca, învârtindu-mă prin arenă adulmecând bariera, la un covor pentru mama, la inelușul care-i plăcea Claudiei, mi s-a părut că din nou râsul la despărțirea de ei, și totuși Președintele grav, drapelul liniștit, cărți legate, directorul, în uniformă, mulțumind secretarului de stat sus pe o arhivă, am încetat să mă mai învârt prin arenă adulmecând bariera, am băgat de seamă

înspăimântat

că o picătură de urină îmi cădea pe pantaloni

în arenă

m-am îndepărtat de locotenent-colonel, de responsabilul de la etajul opt

— O să observe o să observe

și am plecat departe scuturând grumazul, fiecare dintre ei cu zdreanță sa colorată chemându-mă

foile dactilografiate cu descrierea Marinei, a unchiului

— Cheia e adjunctul țintei oferă-i marea cu sarea Seabra

un rest de lună în noaptea aceea la Lisabona, care nu se

afla printre nori dar se percepea în forfota din frunze, în cimitir mormintele mai clare dacă mă aplecam peste masa de călcat din marchiză, o succesiune de solzi dându-se înapoi pe lespezi, nu i-am oferit marea cu sarea, nu i-am oferit nimic pentru că adjunctul unchiului nu a fost cheia

(Preambul, cap. II, 3.0, 3.1 și 4.7)

dacă aș fi avut timp să trimit memoriul și dacă dumneavoastră ați fi vrut să-l citiți

nu ați vrut

în loc să mă ascund aici știind că un jeep sau în lipsa jeepului un individ pe jos

un alb

pe care nu-l cunosc și-l cunosc, care ar putea să fie eu așa cum eram acum cinci ani, care e eu, care sunt eu, ultima misiune înainte de avansare Seabra, de întoarcerea în Europa și la întoarcere un birou liniștit, o funcție de șef, să-l asigur pe celălalt că l-au recomandat de sus

— Te-au recomandat de sus Miguéis

să-i arăt hărțile, cutiile poștale moarte unde niciun ordin deoarece nu existau ordine, nu vor exista ordine, pe cuvânt de onoare că n-a fost nici cea mai mică intervenție de-a noastră sau de-a vreunui organism sub comanda noastră în ce s-a petrecut în Angola domnule ministru, conform unor informații sigure un act dezechilibrat, ceva în opinia noastră trist pe care ziarele l-ar intitula pasiune de melodramă, nu merită să ne îngrijorăm, apropiind sprâncenele

— Poftim?

fiindcă deși fără nicio legătură cu acest episod idiot

și ce legătură, Dumnezeule?

ne-am ameliorat poziția în Africa, terminându-se diamantele a scăzut vânzarea de arme și revolta din *musseques,* culmea ironiei, nu credeți, imaginați-vă de exemplu un nefericit crezându-se la adăpost pe o plantație pustie dacă se poate numi plantație o jumătate de duzină de tulpini de floarea-soarelui și de bumbac uscate asurzindu-l noaptea cu zbârnâitul corolelor, un zgomot

pentru noi neînsemnat dar care pentru el, dată fiind singurătatea, se amplifică și crește și dăinuie și-l amenință, un nefericit cu sticla lui și găinile sale fără să-și închipuie că vom trata problema

liniștiți-vă

cu discreția pe care o recomandați, iar el

căutând un gât de sticlă și gâtul de sticlă gol

cârpind asta din cuvinte sau vorbind despre ce s-a întâmplat de-adevăratelea

și nu s-a întâmplat nimic vă asigur

nu amintindu-și de Claudia, amintindu-și de Marina

nu amintindu-mi de Claudia amintindu-mi de Marina în fața

— Asta era casa

unei fațade fără ferestre, fără balcoane, fără ușă, fixând-o cu privirea mea îmblănită, coada mea, coarnele mele, o banderilă pe umăr care-mi împiedica gesturile, o a doua în șira spinării îngreunându-mi mersul, dacă aș putea să-i explic

— Era slujba mea eu nu-mi

să-i spun

— Nu-mi imaginam că

să încerc

— Iartă-mă

declarând că nu auzea, nu vedea, nu se interesa de mine, nu cu mine s-a întors la Muxima, s-a întors singură disprețuindu-mă și locotenent-colonelul la Lisabona

— Începe cu fata noi știm că ea și unchiul ei

coborâm pe zidul fortăreței și pierdem marea, o recuperăm la cinematograful pe care l-au distrus cu bazooka, rămășițe de scaune la parter, o bucată de cortină alunecând de pe bara de metal, ghișeul casieriei unde dormea un bărbat

sau un bărbat mort la care n-am îndrăznit să mă uit cu ceva ca ruj sau sânge la bărbie

pariez că ruj sau sânge și pe bărbia mea iar sprâncenele directorului

(tatălui Claudiei desfăcându-și șervetul și turtindu-l pe masă

— Poftim?)

eu fără să vorbesc fiindcă dacă vorbeam cârpeam totul din cuvinte, de ce să menționez Serviciul, biroul unde și-au luat rămas-bun de la mine, minciuna zâmbitoare

— Nici nu merită să ne luăm rămas-bun pentru că acușica te avem iar printre noi

cum mă pot avea iar dacă eu galopez, mă opresc, galopez din nou și am să sfârșesc în arenă, cineva oprit acolo la vreo doisprezece pași în tăcere, copiii șefului de post nemișcați, presupun că răzbunați dar de ce, presupun că mulțumiți, o scânteiere lentă de sabie sau o fi tocul responsabilului de la etajul opt iscălind o chitanță

— Arată asta și o să ți se dea arma la secția personal

pistolul pe care l-am demontat și aruncat în iarbă, mi-amintesc că apropiindu-ne de Muxima un grup de soldați lua poziție sub o arcadă, coșuri de fructe fără fructe, un ofițer ridicând o cârjă de pe jos și prefăcându-se că șchioapătă, mi-amintesc

totu-i atât de departe acum

că i-am arătat Claudiei biletul de avion pentru Angola și i-am promis inelul, că pe pernă o păpușă bucurându-se

— Inelul cu un diamant veritabil?

inelul cu un prăfuleț de diamant, tatăl Claudiei îmblânzit, cuta sprâncenelor mai mică, șervetul fără să abandoneze gulerul, binevoitor, senin

— Poftim?

mi-amintesc că m-am încrucișat din nou cu dactilografa pe coridor, de parfumul care m-a însoțit un moment, s-a plictisit de mine și s-a înălțat iar întunecând palierele mai tare și atunci copacii, arena de coride, afișul dezlipit, doamna cu baston și cea cu căruciorul pentru cumpărături înlocuite de niște fete cu biciclete arătându-și cromografii pe o bordură de răzor, camionul cu tauri la intrare, ferestruicile cu plasă de care se apropia ochiul meu ca să mă pândească, care n-a încetat să mă pândească atunci

când mama, invizibilă pe marchiză stropind un guler

— Vii mai devreme Seabra

urma soților defuncți în adâncitura fotoliului, camerele noastre minuscule care refuzau soarele, într-o după-amiază când mama la misă Claudia, curioasă

— Aici locuiești tu?

mirându-se de clopotul de sticlă de pe ceșcuța chinezească, de perechea de căluți cromați, cravata mea de la prima cuminecătură solemnă într-o volută a comodei, tresărind de smochinele din curte care se striveau de pământ cu un sunet de palme, Claudia mai puțin tandră, mai puțin atentă cu mine, cu un rid ofensat

— Aici locuiești tu?

rușinându-se de noi mamă, rușinându-se de mine sau poate eu rușinându-mă de tine, de ciorapii tăi elastici, de Sfânta Inimă a lui Isus în relief, de tabloul care era un oraș cu zăpadă

luminoasă

căzând, stăteai să te uiți ca la un brasero sau la valuri

o monotonie mereu diferită, o pace

așa cum mă uit eu la floarea-soarelui și la bumbac și-mi dau seama de vocile lor fără gură repetând povestea asta, așa cum mă uitam la Marina printre cocotierii din insulă, în timpul cursului, profesorul la prelegeri

— Spuneți-vă că nu sunt oameni sunt cartoanele astea pictate pe care vă antrenați să trageți

Marina care n-a încercat să scape ca adjunctul unchiului când l-am rănit la rinichi, s-a ghemuit pe plajă ca negresele care au crescut-o întrebând

— Și acum?

fără sfidare, fără ură, singura dintre ei care rămăsese să întrebe

— Și acum?

cum presupun că și eu celui de-al doilea taur, oferindu-i sticla

— Și acum?

și poate că nu așa se începe memoriul pe care în caz că-l

veți primi

(nu-l primiți, o să rămână pe plantație împreună cu cel al succesorului meu și al succesorului succesorului meu până ce iarba și ploile ne vor uita pe toți, un incendiu le va devora sau o bombă va reduce lumea la un fragment de coloană și un cărbune de pe sol, resturile resturilor pe care câinii sălbatici și le vor împărți, plus găinile, într-un *cacimbo* de foame)

memoriile pe care în caz că le veți primi le veți clasa la arhivă și le veți păstra fără să le citiți, poate că ar fi trebuit să scriu

trebuia să scriu, în conformitate cu ce-am fost învățat, doi ani de antrenament, că acceptând semnatarul, liber și prin propria sa voință, obligația care i s-a sugerat, pe care a verificat-o, după ce a discutat-o cu superiorii săi ca să clarifice dubii întotdeauna posibile, că se situa strict în limitele codului deontologic rezervat circuitului intern, a repetat elementele confidențiale ale sarcinii de îndeplinit, a asigurat returnarea, în termenul legal, a celor care i-au fost încredințate, în actul de înaintare a raportului final, și a procedat imediat la executarea propriu-zisă necomunicând familiei, colegilor sau prietenilor, în totalitate sau parțial, conținutul acesteia, îndreptându-se în acest scop spre adresa unde locuia

în cazul de față, și pentru că nu a contractat o căsătorie civilă sau religioasă, apartamentul pe care dintotdeauna l-a ocupat și-l împarte cu mama sa

(Ancheta de Admitere, rubrica 19, întrebarea Relații cu părinții, adaug de mână tatăl meu a mur

la persoana a treia, Seabra: tatăl candidatului a decedat de moarte naturală când acesta poseda vârsta de șase luni, drept care răspunsul se limitează la progenitoarea supraviețuitoare din fericire sănătoasă)

s-a îndreptat spre apartamentul pe care întotdeauna l-a ocupat și-l împarte cu mama sa, văduvă de unsprezece ani după o legătură posterioară, reformată, pensionară, care imediat și cum îi stătea în obicei i-a recomandat să aibă

grijă de covorul
nu foarte valoros
și a pretins ca semnatarul
— Ia să-ți văd piciorușele
să-i arate tălpile pantofilor în intenția să le studieze cu ochelarii de aproape îngrozită de frunze, de urme de noroi, mucuri de țigară sau orice alte impurități capabile să păteze franjurile sau țesătura de lână în timp ce semnatarul privea în jur cu Claudia în gând
(Claudia Ramos Benquerența, 21 ani, studentă, păr castaniu, ochi căprui, 1,65 m, născută la Lisabona, fiica lui Jorge Pais Benquerența, industriaș, și a Oliviei Maria Lopes Ramos Benquerența, casnică)
privea în jur cu Claudia în gând și cu o iritare nouă căluții cromați, clopotul de pe ceașcă și cravata de la cuminecătura solemnă, simțind pe pielea sa palmele smochinelor care se desprindeau de pe ramuri, trebuia să fi scris
(deși nu înțelegea de ce trebuia să fi scris dacă tot nu vor citi)
că i-a mărturisit mamei
(cartea de bucate, cu un fazan umplut pe copertă, spunea Rețete ale mamei mele)
plecarea, din motive profesionale, în ziua imediat următoare, evitând s-o lămurească asupra naturii lor și avansând doar că o problemă la Serviciu, importantă dar fără consecințe susceptibile să îngrijoreze o doamnă de vârsta și condiția ei socială
(degetele Claudiei parcurgând
zeflemitoare, incredule?
volutele comodei
— Nu râzi de mine nu-i așa nu aici locuiești spune-mi că nu aici locuiești)
în timp ce lespezile pluteau în cimitir, îngerii de marmură, apăruți din nimic, zburătăceau singuri și lumina din încăpere se refugia în lustra din tavan
avansând doar că o problemă la Serviciu reclama

prezența sa pentru o perioadă estimată la trei sau patru zile, trebuia să fi scris că în timp ce vorbea un glăscior zeflemitor arătându-i draperia căreia îi lipseau inele, păhărelele de vișinată pictate de mână

(moștenite de la tata și considerate valoroase)

și adânciturile din fotoliu

— Acum fără glume doar n-ai să-mi juri că locuiești aici

însoțindu-l și cu valiza insistând

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată

până la ușa dinspre stradă, și acel

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată

diluându-se

într-un sărut care îngheța

nici sărut măcar, un obraz ferindu-se, îi povestea tatălui ei și sprâncenele indignate, solidare cu fiica, strangulând șervetul

— Poftim?

ar fi trebuit să scrie că pentru cutare motiv și după o noapte semănând cu astea de pe plantație, când niște câini sălbatici pe care nu-i cunoștea încă îl amenințau din iarbă

(se distingeau labele, răsuflările, un vaier din apropiere care intra în panică și fugeau)

ar fi trebuit să scrie că pentru cutare motiv nu și-a luat rămas-bun de la iubita lui

(Unele Divagații, filă anexată, f. dată)

limitându-se să cheme prin telefon un taxi care să-l conducă la aeroport

(Factura nr. 1 la rubrica Cheltuieli)

cerându-i șoferului

(aproape fără să-și dea seama că i-o cere)

să treacă pe la arena de coride, umerii șoferului care erau șoferul întreg

(pe bord o Preasfântă Inimă a lui Isus, la fel dar mai mică decât a noastră de acasă)

mirându-se, o pupilă

(surprinsă, sau nici măcar surprinsă, indiferentă)

care mă căuta în retrovizor, a continuat să mă caute

(aș fi jurat că bănuitoare, aș fi jurat că interesată)

îmblânzindu-se lângă arenă și se aflau, la două sute de metri de clădirea Serviciului pe o stradă laterală, cu plăcuțele lor de cabinete medicale și firme și pariez că în clădire

imposibil de explicat de ce dar pariez că în clădire directorul, locotenent-colonelul și responsabilul de le etajul opt văzându-mă, adică văzând ca și mine, în imprecizia dimineții

(șapte și zece la ceasul din taxi)

o doamnă cu baston stând de vorbă cu alta cu cărucior pentru cumpărături, fetele pe bicicletă la bordura răzorului

nu numai directorul, locotenent-colonelul și responsabilul de la etajul opt, copiii șefului de post văzându-mă și ei, aplecându-se în față, așteptând cum aștepta șoferul, cum îmi închipui

(nu luați drept prezumție ceva ce e doar dorință)

că ceva în dumneata Marina

(nu dumneata, ceva în dumneata)

mă aștepta la Luanda, știa că voi veni și mă aștepta

cu toții văzându-mă

(nu cârpesc asta din cuvinte, vorbesc despre ce s-a întâmplat de-adevăratelea)

oprit în arenă, clătinându-mă, sforăind, avansând brațul, pipăind, avansând brațul mai mult, pipăind din nou, găsind sticla, oferindu-vă sticla, zâmbindu-vă, fiind atent la vârfurile pantofilor din cauza covorului, îndreptându-mă fiindcă mama

— Tot cocoșat stai îndreaptă-te

întrebând

— Doriți?

ștergând cu mâneca o urmă de ruj pe bărbie, nimic altceva decât o urmă de ruj pe bărbie, dându-mi seama că șoferul se întorcea sprijinindu-se în cot

— Credeți că avionul o să aștepte după dumneavoastră domnule?

cu un mic ton care începea să devină intrigat

— Nu mă auziți domnule?

un soi de alarmă

— Vă simțiți bine domnule?

căruciorul pentru cumpărături, bicicleta, camioneta cu taurii și eu

(eu un ochi îmblănit, niște coarne, o coadă)

cu banderile în ceafă, la grumaz, pe crupă, măsurând distanța care mă despărțea de toreadorul cu spada sau de colegul meu din jeep, măsurând distanța

— Marina

care mă despărțea de dumneata, ridicând capul, galopând o clipă și pe urmă

înțelegi

doar un câine sălbatic cu o urmă de ruj sau de sânge de-al meu pe bărbie.

Capitolul al doilea

00000

E atât de greu să mă explic, cum să mă explic, cum se spune asta, cine mă ajută să spun, să fiu sapa care trezește somnul, retează gâtlejul pământului și aduce la lumină oasele de sub frunzele uscate? Există momente când mă întreb de ce viața mea s-o fi schimbat atât de mult în ultimii ani, din Lobito în Dondo, din Dondo în Malanje, din Malanje în Luanda, mai întâi părinții, eu și tucanul pe care mi l-au furat din colivie

(portița de sârmă pac pac în vânt) locuiam în Lobito nici măcar departe de plajă (storurile coborau nu acolo afară, sub pleoape, închizând marea)

ferigile își agitau semințele la fereastră pe întuneric cu ochii geamlâcurilor îmbibate de saliva valurilor, mi-aduc aminte de trunchiurile copacilor crescând când era reflux, de lumina care juca dame, printre coroane, pe nisip, plămânul apei se sufoca așa contractat (părinții mei nu auzeau) repetând

— Marina tucanul, șchiop de atâtea picioare, umbla într-o rână, înclina capul, se înfășură într-un sărut bosumflat

— Pseps locuiam în cartierul muncitoresc nici măcar departe de plajă, terminalul trenurilor ne lăsa să auzim locomotivele seara când o pauză în zăpușeală atrage sunetele îndepărtate, tata își ștergea sarea de la gură cu mâneca, mama trebăluia în bucătărie cu crătiți în loc de gesturi pe care vagoanele, îndepărtându-se, aveau să le ia cu ele până ce, lângă aragaz, nimic, spuneam

— Mamă și o cratiță pe foc mărindu-i absența, aburii supei își luau rămas-bun de la mine, mă transformau în doi pumni răsuciți într-o mâhnire rotundă, tata chemând-o pe mama

— Anabela la început doar pumni, casa mea tot un pumn, restul un scaiete ai cărui țepi dureau, ușița de sârmă pac pac în vânt, tata mult deasupra mea îi

cunoșteam genunchii și pe urmă, în muțenia trenurilor, picioare desculțe care se apropiau printre ferigi, ușurarea cocotierilor, semințele

— Mama ta Marina un foșnet de stofă crescând pe trepte, mama renunțând să mai fie bluză pe măsură ce urca, un șorț care stingea aragazul

— Ce este?

Eu și tucanul, șchiopătând de atâtea picioare, aproape holbându-ne într-un sărut el da, eu nu m-am holbat niciodată într-un sărut, cel mult umblam într-o parte, înclinam capul, mă rețineam înainte de

— Pseps să-mi sug degetul mare același care, din fericire la momentul potrivit, de două ori pe an mă proteja de vizitele unchiului meu, un tren care mi s-a părut preocupat să mă avertizeze, zăbovind în gară zguduit în manevre, prelungind în cioc ciocul șinelor un ritm de leagăn

— Unchiul tău Marina și eu

(ce idioată)

distrându-mă cu o lăcustă într-o sticlă refuzând să aud, dând de el când vocea invizibilă prăvălindu-se cu dispreț din tavan

— Fiică-ta nu mai crește?

Ajungându-l în cele din urmă pe unchiul meu, după mai multe luni, în dimineața când m-a obligat să-l însoțesc la Dondo

(și ușița de sârmă pac pac speriindu-se în vânt) eu atârnată de degetul mare cu tremurici de picături, degetul care mi s-a introdus în gură și m-a legat de mine însămi, când au intrat în cameră am crezut că erau valurile cu pași mici de vulpe în jurul casei sau copacii discutând cu mine prefăcându-se tăcuți, eram sigură că-mi vor înapoia tucanul

— Pseps și în loc de asta am dat peste servitorul vecinilor, gătit cu haina de servit la masă, zâmbind pe terasă, am vrut să-i zâmbesc și degetul mare nu m-a lăsat, să-l salut și mâna mea în gură, am încercat să mă scuz

— Nu pot să salut nici să zâmbesc pentru că am mâna în gură al doilea negru, care ajuta la piață și tata căutând pușca de vânătoare în dulap răsturnând pachete, coșuri, nevăstuica împăiată căreia-i lipsea coada

— Dona Anabela

(mama încuind dulapul, scuzându-mă în fața prietenelor

— O nevăstuică vorbitoare închipuiri de copil) același dulap de pe coridor în care tata acum, fără să găsească pușca

— Dona Anabela (sunt sigură că tata

— Dona Anabela nu mă întrebați de ce)

negrul care ajuta la piață purta o sabie la un braț și o sabie la celălalt, gândindu-mă mai bine se prea poate că negrul

— Dona Anabela aveți grijă o simpatiza pe mama, a ajuns să doarmă în curte, mama

— Poți dormi în curte și el îi păzea legumele pe tejghea, îmi strecura o ceapă într-ascuns

— Ia o ceapă fetițo și eu cu ceapa în palmă, o sferă de lacrimi, prietenele cu buzele strânse unde eu degetul mare

— O ceapă? mama

— Ai furat-o? așadar tata

— Dona Anabela cred eu, nevăstuica

— Dona Anabela aveți grijă socotesc eu, nu contează, nevăstuica și tata avertizând-o, eu nu puteam fiindcă degetul mă lega, eu mulțumită că nu o ceapă, că negrul de la piață cu tucanul poate, eu apropiindu-mă de tucan, servitorul vecinilor cu un *canhangulo,* un cuțit cuțitul cu care vâna vecinul, mi-amintesc că și-l ștergea de pantaloni, după o veveriță, stând de vorbă cu tata, veverița atârnată invers legănându-și dinții, lumina din camere aprinsă și o pălărie pe pat, cea de pe terasă aprinsă și ferigile, luminițele de pe mare (am numărat șase)

una la orizont deplasându-se imitând un vapor, tata găsindu-și pușca, întorcându-se și lumina vaporului

— Dona Anabela aveți grijă ceea ce degetului meu mare i s-a părut a fi pușca și era o țeavă veche de la canalizarea

spălătorului, degetul imediat

— Nu e pușca tată și țeava

— Salve pereții imitând sunetul, servitorul vecinilor mort, un tren care sosea sau pleca ori niciun fel de tren, eu care respiram oprită locului, iartă-mă că nu te ajut tată, pe cuvânt că aș vrea dar degetul nu e de acord să-ți spun că pușca în cămară tată, uită țeava care până la urmă nu trage, nu folosește la nimic, nu

— Salve dacă degetul mare nu m-ar împiedica să mă mișc ți-aș aduce-o, un trunchi de palmier ascundea lumina vaporului, cinci lumini doar și toate cinci luminile fixe, mama a apărut din cămară

— Dumnezeule rochia roșie care o făcea mai tânără, colierul de agate

— Un colier de agate uite)

jumătate din păr scăpând din agrafă, cel care ajuta la piață între ea și coridor, totul repede și încet, alcătuit din materia viselor, nu sunt aici, nimic din toate astea nu se petrece, sunt acolo înăuntru dormind, mi se întâmpla să decid

— Nu-mi place visul ăsta mă întorceam și găseam perna, cearșafuri, semințele de ferigi

— Te-ai trezit Marina și tăcute acum, dacă nu mi-aș suge degetul mare

— Vorbiți cu mine ferigilor în clipa când sabia l-a atins pe tata și tata gesturi bruște de insectă, scaune care se răsturnau, m-am născut la Lobito în martie, anul ce vine merg la școală, camera care se apleca și se îndrepta după lovituri, spunând celui de la piață că sabia nu se șterge de draperie, se șterge de pantaloni, rochia roșie a mamei crescând pe podea, lichidă, în funcție de vinele scândurilor, lăbărțându-se într-o pată și continuând să crească, nu sabia o ștergeau cu draperia, ci rochia

— Nu ștergeți rochia mamei mele cu draperia picături de rochie pe canapea, pe pereți

— Nu-mi place visul ăsta tucanul

— Pseps pe care l-au adus înapoi și o să mi-l dea de

îndată ce ferigile o să tacă și n-o să tacă

— Ia fetițo degetul cel mare n-o să tacă, eu n-o să tac, nu mi-e frică și plâng adică degetul mare plânge, eu nu, valurile plâng, eu nu, casa a plâns mereu după ploaie, singură, acoperișul care mult timp

— Pic pic mama

— Pleacă imediat de sub streașină nu te uda Marina tata cu burta în jos, mama așezată, sângele rochiei cum se spune asta, cine mă ajută să povestesc? ieșindu-i din gât, din ureche, din fese, din jumătatea de păr care s-a desprins din agrafă, o picătură pic două picături pic pic din rochie în mine, am crezut că pic pic și m-am înșelat, când negrul care ajuta la piață s-a apropiat am fost sigură că tucanul și o ceapă în fine

— Ia ceapa asta fetițo rochia mamei în mâna lui, în cămașă, în pantofii servitorului urcând repede pe verandă, fiecare pas o talpă de rochie imprimându-se pe dușumele, un negru pe care nu-l văzusem niciodată

(slăbănogul de la poștă?)

așteptându-i la grilaj, servitorul vecinilor trăgându-l de cot pe cel care ajuta la piață

— Pleacă pleacă iar cel care ajuta la piață insistând pe lângă mine

— Ia ceapa asta fetițo depunându-mi în palmă acea sferă de lacrimi, pantofii lui de asemenea tălpi de rochie, pe verandă, pe scări, în ferigi, la grilaj, un adio înainte ca marea să ne fi acoperit pe toți

— Fetițo eu să-i explic mamei că nu am furat ceapa și cum să-i explic, să fiu sapa care retează gâtlejul pământului și scoate la lumină oasele de sub frunzele veștede, în câteva clipe din nou trenurile, dimineața, nevăstuica

— Dona Anabela să le cer părinților

— Nu mă speriați sculați-vă camionete în cartierul muncitoresc, strigăte de albi, împușcături, servitorul vecinilor șchiop de atâtea picioare, umblând într-o parte, înclinând capul, înfășurându-se într-un sărut bosumflat

— Pseps iar rochia roșie crescând în el în timp ce portița coliviei pac pac în vânt, șeful lui tata ținând în mână o grenadă, pândind de la fereastră și eu cu ceapa în mână, nu sunt hoață, n-am furat, mi s-a oferit, farurile camionetelor, în sus și în jos, luminau copacii *jacarandă,* nisipul, alte rochii roșii se ridicau de pe străzi cu o bubuitură și dispăreau în văzduh, doar cea a mamei și șeful scoțând piedica de la grenadă

— Dona Anabela alunecând prin casă, unul dintre obraji mirat, celălalt încruntându-se, pantalonii tatei coborând de pe șolduri, dimineața se bărbierea așa, nasul lui cercetându-mă în oglindă

— Ce s-a întâmplat?

Iar acum perii creșteau la colțurile maxilarului unde maceta îl transformase într-o veveriță, negrul în așteptare la grilaj s-a dat înapoi din cauza grenadei, nu înțelegea, a înțeles

— Domnule s-a împiedicat de ferigi, pieptul i-a făcut loc florii-soarelui care creștea, umbre de albi pe plajă, ciobănescul german al vecinului sărea cu albii mușcându-și propriile sărituri, una dintre prietenele mamei, în capot

— Anabela scaunele nelalocul lor, glastra pe jos, vasele nespălate, degetul mare care dojenea în locul meu

— Totul în dezordine nu ți-e rușine mamă?

Una dintre prietene în capot și eu

— Vreți ceapa dona Alice?

Vă dau ceapa mea dacă mă ajutați să mă culc, farurile camionetelor de-a lungul *musseque,* pneuri arzând, pietre, tractorul fabricii, cu un om cu pușcă în cabină, strivind *musseques,*

— Omoară-i pe nemernicii de negri Guilherme o bătrână care ținea în brațe un pui de găină lângă zidul de chirpici, o pană de-a puiului a zburat și s-a pierdut, n-am mai văzut nevăstuica atunci când prietena mamei sau soțul? m-a luat în brațe

— Ia-o de-aici Alice rochia pe pereți, pe jos, pe tata, pe ea, începea să se coaguleze, să devină cenușie, mi-am

schimbat direcția corpului

— Nu-mi place visul ăsta și cearșafurile nu veneau, au venit ferigile și apoi în curte un aspersor galben și manghierul (mai înainte mama

— Să nu te murdărești pentru că eu curățăm de coajă fructele de mango cu un cui, tata deschidea robinetul aspersorului și apa pic pic mult după ce îl închidea)

am văzut cum l-au răstignit pe negrul care ajuta la piață cu patru gloanțe în cruce trase dintr-un revolver și le tot trăgea într-un trunchi, după cum se bășicau hainele la fiecare împușcătură rochia roșie a mamei pe buricul lui, pe spate, aș fi jurat că gura

— Fetițo și m-am înșelat, gura un colier de agate (— Un colier de agate uite)

sau cuvintele acelea pe care le spun ei în altă limbă, oricât ar părea de ciudat se înțeleg între ei și (e evident)

nu înseamnă nimic, m-au culcat pe un pat pe care nu-l cunoșteam, negrul răstignit

— Fetițo cuverturi diferite, perna mică, arcuri care se strângeau supărate, părinții mei n-au murit, când mor oamenii totul e negru și tăcut, păr de câlți

(îmi e atât de greu să mă exprim, cine mă ajută să povestesc)

nasul de ceară printre flori, capacul lung și altfel de ciocan îngrădindu-l pe defunct între satinurile sicriului, se parfuma odaia, se aducea o găleată cu creolină pentru dezinfecție, a fost ziua mea și cinci lumânări

— Suflă numele meu pe tort în arabescuri de ciocolată

— Numele tău Marina l-au tăiat cu cuțitul sabia și am țipat, bucătarul care bătea din palme s-a oprit, a stat așa oprit locului până ce a căzut de pe tractor într-o baltă de noroi fără să bată din palme fiindcă știa că eu țipam, prietena mamei mele a venit să-mi potrivească plapuma, nimeni nu a spus

— Noapte bună nimeni nu a spus

— Pseps și o mie de uși de colivie bălăbănindu-se în vânt, se prea poate ca nevăstuica fără coadă să fi fost acolo

într-un colț, ca mama la fereastră aplecată spre noapte, ca tata căutând Luanda la radio, învârtind butoane, enervându-se

— Nu mă întreruperi acum căutând 103 pe scală

— Unde e 103 Anabela? mama aplecată spre noapte

— Cee?

Noaptea din ferigi, 103 și Luanda din cauza negrilor

— În Luanda negrii nu-i adevărat și dovada că nu-i adevărat e că

— Ia ceapa asta fetițo vezi tată

— Ia ceapa asta fetițo o ceapă în palma mea, n-am furat-o, mi-a dat-o cel care ajută la piață, tata căutând Luanda din cauza negrilor nu-i adevărat, vă asigur că nu-i adevărat sapa care trezește somnul, retează gâtlejul pământului și scoate la lumină oasele de sub frunzele veștede, se vedea marea, se vedeau manghierii și tata

— În Luanda negrii le fac de petrecanie alor noștri în casa vecinei radioul închis, totul negru și tăcere, eu păr de câlți, eu nas de stearină printre flori, se parfuma odaia, se aducea o găleată cu creolină pentru dezinfecție, persoanele răscoleau prin geantă sau buzunar și porunceau batistei să se întristeze în locul lor, mama cu glas încet ciupindu-mă de braț dacă arătam spre defunct

— Nu se pun întrebări dimineața, înainte de fabrică și de semințele de ferigă la fereastră, în timp ce mă micșoram în cearșafuri și redeveneam eu tata închizând radioul, alergând cu biciul la bucătarul care alinia biscuiții în cuptor

— Le faci de petrecanie alor noștri ochii bucătarului voalați, o urmă de rochie pe fruntea lui, altă urmă la ceafă acum cred că o urmă de rochie la ceafă, servitorul vecinilor care cosea lângă zid ridicând coasa, coborând-o, am început să-mi sug degetul mare, să mă bat singură în cuie, dacă ar veni tractorul în clipa asta eu o baltă de noroi, eu nimic ca și mulți ani mai târziu, de îndată ce asta s-a terminat și cel de la Lisabona

Seabra a venit cu mine de la casă la Mutamba

justificându-se fără să se justifice, cerându-mi fără să-mi ceară, adulmecându-mi călcâiele și eu înțelegând că nu-și isprăvise treaba

— Nu v-ați isprăvit treaba nu-i așa?

Un servitor al celorlalți ca și servitorul vecinilor, un individ fără importanță, un angajat oarecare, un negru, rezumând, eu fără ură de ce să urăsc un negru, ce-mi pasă mie de negri, cel mult o ceapă

— Ia fetițo

(și un surâs)

mie fiindu-mi milă de el pentru că mâine sau pe urmă sau nu contează o să-l lege de un trunchi cu patru gloanțe în cruce, milă de frica lui pentru că mi-era frică de Angola, frică să nu mor, frică de război, frică de ruina casei

— Asta era casa doamnă?

Sau

— Asta era casa Marina?

Nu mai știu exact, sau doamna Marina, sau conița Marina, nu contează, Seabra cu telefoanele lui misterioase, secretele lui inutile, hârtiile lui, un exces de falange în argumente, plimbându-se din *musseque* în *musseque,* în Alvalade, în Roque Santeiro[9], în garnizoana militară, șușotind, conspirând, luând decizii speriat, vecina mamei mele a apărut și a dispărut cu maceta ridicată și rochia înfiptă în macetă

— Nu dormi?

Soțul bând nu știu ce cu un soi de tuse și plecând repede

— Omoară-i pe porcii de negri Guilherme nici mare nici ferigi la fereastră, un gard și sus pe gard pui de găină tresărind în așteptare, reflexe de puști, de pistoale, de ecouri, de pic pic de la ploaie sau de la rochia roșie pe acoperișuri, adică agatele din colier una câte una pe jos, se eliberau din ață, alunecau de pe streașină, tata renunțând la radio, închizând veranda, scoțând din sertar gloanțele, pulberea, Seabra

---

9 Cartiere din Lisabona.

— Nu știam că te-ai născut în Benguela iar eu, fără să-l privesc, nu m-am născut în Benguela, nu contează, m-am născut unde vreți dumneavoastră, Africa e mereu la fel nu-i așa, Angola mereu la fel nu-i așa, culoarea asta a desișului, zvâcnirea asta a rădăcinilor, mirosul ăsta nu-i așa, mai ales mirosul ăsta, dimineața camionetele continuau pe stradă, tejghelele de la piață invers, legume, că fuseseră galbene sau verzi, în rochie roșie pe un cântar oscilând

— Uitați-vă la legume cum oscilează dona Alice trenurile mai aproape, unchiul meu primindu-mă de la vecina mamei, înfășurându-mă în palton întrebând în trecere pe la casa noastră de mine

— Fiică-ta nu mai crește?

În ce fel să mă explic, cum se spune asta, am recunoscut grilajul, nevăstuica fără coadă

(și după ce s-a despărțit de mine Seabra scriind cifrat la Lisabona

— Nevăstuica fără coadă)

pe care a pus-o cineva sus pe dulap ca să mă privească țintă, mama încă stând așezată și tata deja într-unul din ambalajele fabricii cu o bucată de perdea care-i lăsa descoperite coastele, unchiul meu către unul dintre ei, către amândoi, către jumătatea de păr desprinsă din agrafă, aproape amuzat amuzat

— Fiică-ta nu mai crește?

Cu un glas care nu întreba, afirma, n-a întrebat niciodată, scrieți-le asta stăpânilor dumneavoastră din Lisabona că n-a întrebat niciodată, nu mi-a spus niciodată

— Marina feriga, supărată pe el, și-a agitat semințele în curte, o sapă invizibilă a retezat gâtlejul pământului și a scos la lumină oasele de sub frunzele veștede, a continuat să le scoată pândându-l pe unchiul meu când îi dădea bani soțului vecinei

— Ingroapă-i repede nereferindu-se doar la mama și la tata, referindu-se la toată casa, la nevăstuică, la masa pentru prânz pe care au ridicat-o dar au uitat de fața de

masă, la un val care nu mai apuca să ajungă și mi se părea nesfârșit

— Ingroapă-i repede colivia tucanului bălăbănindu-se în vânt, îngroapă-mi colivia, pasărea șchioapă de atâtea picioare înclinându-și capul bosumflat și înfășurându-se într-un sărut

— Pseps îngroapă tucanul, îngroap-o pe nepoata mea și pumnii răsuciți într-o suferință rotundă, îngroapă rochia roșie și agatele pic pic rostogolindu-se de pe acoperiș, acea sferă de lacrimi pe care o ține în palmă și pe care o numește

(impropriu)

ceapă, aspersorul, grilajul, atât de greu să mă explic, nu puneți întrebări, nu căutați să înțelegeți, scrieți așa, de cum a sosit și

— Ingroapă-i repede țineți-i într-un cufăr unde se lovesc între ele peronee împreună cu traulerul care inaugurează asfințitul, impregnându-se de motorină și de bielele unei inimi întârziate pe care liliecii o goneau cu hohotele aripilor, am luat trenul în ziua înmormântării, orașul a înaintat spre noi, a atins locomotiva și s-a risipit în mici cabane și clădiri, am distins liceul, am crezut că-l zăresc pe tata ștergându-și pentru ultima dată sarea de la gură cu mâneca, mama foindu-se în bucătărie cu crătiți în loc de gesturi și i-am pierdut pe amândoi, cufundați în rochia roșie care-mi interzicea marea, plămânul contractat al refluxului a încercat

— Marina și gata, scrieți la Lisabona cât timp îmi sug degetul mare până la unghie, până la rădăcina unghiei, la nerv, că eu atârnată de nerv cu tremurături de picături în timp ce-l caut pe adjunctul tatei și mă îndepărtez de dumneavoastră, în ciuda jeepurilor patrulelor, în drum spre cartierul Marțal, am pierdut piscina și liceul din Lobito, dona Anabela scuzându-se față de prietenele ei

— Închipuiri de copil astfel că cică aș fi imaginat moartea dumitale mamă, pe servitorul vecinilor, cel care ajuta la piață, săbiile, acel pac pac al coliviei, unchiul meu,

de îndată ce s-a apropiat încasatorul în vagonul din față, cu oboseala cu care vorbea despre negri

— Nepoata mea nu mai crește îngropați-o repede și imediat o sapă retezând gâtlejul pământului scoțând la lumină oasele de sub frunzele veștede scrieți sapa care n-a încetat să reteze gâtlejul pământului, să mă reteze pe mine scoțând la suprafață crabii de februarie și cenușa de *cacimbo* de pe noi, mama împletindu-și părul într-o coadă, numele meu, diferit în gura ei, care mă făcea să fiu mai drăguță

— Marina o negresă goală cântând acoperindu-și copilul cu nisip până ce polițiștii au luat-o, tata cu tucanul într-o hârtie de împachetat

— Ghici ce am aici o învălmășeală de labe și aripi, un zvâcnet rapid

— Pseps acel

— Pseps al mătușii mele când m-a primit la Dondo într-o casă mai mare decât a noastră dar cu pereți de chirpici și fără dușumele, un curcan cu pantalonii suflecați suspinând spaime, tejgheaua unde îi serveau pe negri cu pește uscat, țigări, mătușa

— Asta e?

Păpuși care cârâiau când trăgeai de o sfoară, pânzeturi din Congo, gunoi, cine a tras de sfoara mătușii mele pentru ca ea

— Asta e?

La fel cum dumneavoastră, când s-a isprăvit tot, trăgând singur de sfoară cu degețelele lipsite de forță

— Înțelegi ce trebuie să fac nu înțelegi spune-mi că înțelegi iar eu oprită locului amintiți-vă, oriunde ați fi amintiți-vă de mine oprită locului deasupra fortăreței, amintiți-vă de mine în magazinul din Dondo

(pentru că trebuie să scrieți despre magazinul din Dondo) și mizerie și baobabi și capre în timp ce cineva trăgea de sfoara unchiului meu iar unchiul meu

— Asta e unchiul meu acum douăzeci și șase de ani, eu acum douăzeci și șase de ani, lăzile cu pește uscat și

pachetele de la birt, mirosul de manioc, mirosul de *marufo*[10], mătușa făcând baie într-o albie în fundul casei, tatăl ei răsucind tutunul, devenind o limbă enormă care se lipea de giulgiu în timp ce un cadavru de bou dansa în râul fără izvor nici vărsare, doar o curbă lentă, copii cu burta mare așteptând, timpul care ne uza fără să treacă, departe de noi, ajungându-ne brusc

— Asta e?

Misiunea preoților italieni, roși de malarie, cu o curte cu *azulejos* antici de unde unchiul meu a ales un orfan ca să-l ajute la afaceri, a arătat cine știe spre care

— Ăla i-a controlat mușchii, i-a ciocănit gleznele, i-a dat un sac cu nisip evaluându-i greutatea

— Mergi de aici până acolo ca să te văd cum umbli parcă ploua în direcția Luandei, apele mari din nord, râul nu doar un bou, iezi, rogojini, un tavan de colibă de paie, unchiul meu

— Cât costă negrul ăsta?

Vibrația panourilor cu sfinți în fund, și ei roși de malarie, o firidă în care Sfântul Roque își lingea propriile răni cu răbdarea câinilor, nu costă nimic, o pomană pentru sufletele din Purgatoriu domnule, pentru leproșii noștri căci de la plecarea portughezilor negrii sunt cei care conduc (ploaie în direcția Luandei, primele fulgere) și sufletele din Purgatoriu și leproșii se înmulțesc, apar în patru labe dintre lăstari și supa atât de scumpă, în fiecare după-amiază soldații la noi, cubanezii, olandezii, ofițerii cerând hamacuri pentru siestă domnule, fiți atent aici în față la numărul de cruci fără numele stăpânului, la leprosul de lângă puț pe care nu l-am îngropat încă, luați negrul, sfătuiți-vă cu nuiaua care e ca și catehismul lor și lucrați, limba tatălui mătușii mele crescând în direcția țigării, ferigi, acel pac pac al coliviei, pregătiți-mi o țigară, lăsați-mă să rămân cu dumneavoastră, vreau să îmbătrânesc repede, să am degetele ca ale dumneavoastră

10 Băutură obținută prin fermentare.

deformate de artroză, unchiul meu atingându-l pe negru

— Repede nu pește uscat, nu manioc, nisip

— Ce s-a întâmplat cu părinții tăi?

Și el mut dumneavoastră trebuie să știți, vi s-a spus la Lisabona, a fost una, a fost alta, dacă vei vrea să-i prinzi pe oamenii ăștia faci așa, faci friptură așa cum știi deja, am acceptat să stau cu dumneavoastră și să vă însoțesc la hotel nu hotel, o cameră într-un han de pakistanezi, niște zdrențe abia călcate, niște resturi de față de pernă

— Fețe de pernă pentru doamna domnule?

Dumneavoastră trebuie să știți, știți de mine, de părinții mei, de Lobito, mirosuri de mâncare, abajurul într-o parte, eu așezată pe pat și dumneavoastră cu fețele de pernă, poate pervazul sau masa, un cârlig pe ușă servind drept cuier pe care o vestă, un bluzon, șosete murdare care se amestecau cu caiete și hărți, goarna garnizoanei și dumneavoastră

— Nu auzi împușcăturile Marina?

Când doar jeepurile armatei, ceea ce m-a făcut să mă gândesc la grenade cu câteva case mai în față dar poate doar un scaun la parter, dumneavoastră mergând spre ieșire, căindu-vă, lăsând capul în jos, dumneavoastră ca și cum ați fi fost rănit la șale sau vi s-ar fi înfipt ceva când scurmați linoleumul cu copitele, când vă ștergeați sarea de la gură cu mâneca

— Scuză-mă privind fix dincolo de perete, dincolo de mine un individ care venea în fine spre dumneavoastră, alt scaun la parter sau altă grenadă ori ceva muzică, mătușa mea ca și cum ar fi fost tot în magazinul din Dondo vânzând mărunțișuri negrilor și nu ar fi fost bogată, importantă, nu ar fi avut un bărbat care speria Guvernul

— Cine-i ăsta Marina?

E cel care peste mulți ani o să ne omoare în Luanda, un individ obosit care renunță, un alb aidoma negrilor crezând că un jeep undeva pe cărare și un alt alb în jeep ridicând piedica de la revolver, o ființă necăjită cu hainele murdare în mâini într-un han din partea de jos a orașului,

oferindu-mi o sticlă goală pe terasa unei plantații printre niște bumbac ciugulit de păsări sau poate tije veștede, sau poate nimic și un țarc cu găini

— Vrei?

Sperând că am să-i permit să se așeze lângă mine în pat și-am să-l ajut să nu mototolească un covor ieftin într-un mic apartament în care porumbeii înnegreau cartierul cu praful aripilor, o doamnă așeza fierul pe masa de călcat din marchiză și eu asigurându-l pe individ

— Unchiul meu niciodată și totuși uneori, poate, sigur aproape lăsându-l să mă atingă, aproape

— Da

eu

— Da în timp ce pakistanezii, târșâindu-și sandalele, discutau pe coridor cu un client care a întârziat să plătească, Seabra înclinându-și gâtul așteptând ca eu nu eu, altă persoană, un străin, un coleg, un prieten ce știu eu, în picioare în fața lui, scoțând un revolver, o banderilă, o spadă ce tâmpenie o spadă dar oricât de stupid ar părea am crezut că o spadă, Seabra arătându-i gâtul sticlei

— Vrei?

Mâna lui pe genunchii mei, vocea lui pe gâtul meu

— Marina eu la Dondo fără să mă gândesc la Lobito nici să devin o sapă care trezește somnul, retează gâtlejul și scoate la lumină oasele de sub frunzele veștede, fără să mă gândesc la tata căutând Luanda la radio, la tucanul șchiop de atâtea picioare înfășurându-se într-un sărut bosumflat

— Pseps și pumnii mei răsuciți într-o mâhnire rotundă sau eu bătută în cuie chiar pe mine sugându-mi degetul mare, atârnată de degetul mare cu tremurici de picături, acceptându-l pe individul care

— Marina acceptându-te pe dumneata, unchiule, la Dondo, la Malanje, la Luanda

— Marina acceptându-te pe dumneata în pofida mătușii, a tatălui mătușii, a vărului meu, detestând (nu detestând)

și acceptându-te, nevrând și acceptându-te, vrând (eu nu voiam)

să accept pe cineva lângă mine, individul cu vestă și bluzon pe cârligul din ușă, cu șosete nespălate care se amestecau cu caiete și hărți, eu ajungând la magazin și

— Asta e?

Eu îmbrăcată în roșu cu un colier de agate, jumătate din păr desprins din agrafă, totul repede și încet, din materia viselor, semințele de ferigă

— Te-ai trezit Marina?

Un trunchi de palmier acoperind lumina vaporului așa că cinci luminițe pe mare, eu mama mea, eu nu cu degetul în gură

— Dumnezeule ușița coliviei pac pac în vânt, nu sunt aici, e o minciună, sunt acolo înăuntru și dorm, eu

— Nu-mi place visul ăsta schimbând direcția corpului, găsind perna, cearșafurile (lăzile cu pește uscat țigările) îndepărtându-mă de voi, poruncindu-vă

— Dați-mi drumul și ascunzându-mă printre pachete cu o ceapă în mână.

Capitolul al treilea

Noi știam bineînțeles că ținta avusese un birt la Dondo, departe de oraș, dar în Africa oraș înseamnă trei colibe de paie prăpădite, orice este oraș, e suficient să aibă un drum croit prin desiș, câteva capre cu un uliu deasupra, un localnic cu o pânză legată la brâu murind de foame și gata, oraș, un oraș domnule, un orășel, știam că avusese un birt ori chiar o dugheană de vândut mizerii persoanelor și mai mizerabile decât el, mâncare pe care porcii ar refuza-o, cuverturi de trei parale și ținta, deși alb, era un cafru ca toți ceilalți pe vremea aceea, desculț la tejghea sau lăsând femeia cu clienții ca să se instaleze pe o piatră să privească pierdut desișul, niciodată râul, desișul care părea să respire pentru el, ținta liniștită și desișul mișcându-se, umflându-se și dezumflându-se în ritmul greierilor din tăcerea aceea, plină de zgomot pe dinăuntru, un corp mare care doarme, știam că tatăl țintei semănase tutun în Dala-Samba, în fața mormintelor regilor *jingas*[11] de pe vârfurile munților, o mulatră care nu se vedea prea bine mama?

(și locotenent-colonelul – Nu-i pomeni niciodată de mamă) împletindu-și părul cu acei piepteni ai negreselor (— Mai ales nu insinua că mama lui era africană nu-i spune că)

tatăl cu cravată și pantofi lustruiți întins pe masa de cină, haina încheiată, nu din respect, ca să nu se vadă urma lăsată de glonțul prietenului guvernatorului districtului sau al inginerului de drumuri sau al nimănui, un glonț rătăcit (— Preferăm să credem că un glonț rătăcit Seabra te sfătuim să crezi că un glonț rătăcit)

prietenul guvernatorului districtului către țintă și fratele său, către mulatra mama

— Nu pomeni de mamă)

---

11 Indigeni din regiunea Malanje.

către țintă și fratele său ei n-au avut mamă sau a murit demult sau a fost pierdut registrul stării civile din Malanje (— Toate registrele stării civile s-au pierdut la Malanje în timpul războiului civil)

prietenul guvernatorului districtului, acum stăpân peste plantația de tutun, cerându-i inginerului de drumuri să confirme

— N-am cumpărat-o de la cei doi?

Îndoind gulerul mortului împiedicând astfel ca pata de la cămașă

— Nu vă vreau pe plantație mâine mulatra

— Uit-o pe mulatră Seabra asta-i închipuire de-a dumitale care mulatră?)

cu pieptănul în mână fără să înțeleagă, locuia în curte într-o baracă, le servea prânzul

— Servitoare nu mamă servitoare uite cum până la urmă se rezolvă totul Seabra)

mânca dintr-o strachină pe balcon, din când în când tata

— Vino-ncoace se ridica mestecând, își lua din odaie perna și cu ea sub braț se îndrepta spre baracă, a doua zi tractorul mai devreme, derapând printre șanțuri cu un soi de furie, când mulatra ieșea la miezul nopții și se punea pe vine ca să urineze în iarbă fratele țintei o trăgea de fustă

— Mata ai fost mama mea spune?

Pierdut în amintiri difuze care fiindcă nu le putea preciza îl intrigau, de exemplu o femeie de culoare încercând să împiedice un bărbat alb

— Nu le spune fratele țintei între două linguri

— Ce să le spun?

Când se îmbolnăvea și mirosul salcâmilor atât de aproape femeia de culoare se culca pe jos lângă el, nu-l săruta, nu se apropia de el, părea că nu-l vede, se așeza pe vine la miezul nopții ca să urineze în iarbă, îl puteai vedea pe tată sforăind în baracă, fratele țintei speriat de febra tijelor și de jivinele din întuneric

— Mata ai fost mama mea spune?

Ținta mai în spate, printre camelii, și mulatra temătoare,

ștergându-se cu iarbă

— Nu domnule mulatra, acum bătrână, ghemuită într-un colț al camerei priveghind mortul

(nu femeia asta mi-a dat să mănânc nu asta)

apărându-l de muște cu un evantai dintr-o frunză de palmier, neinteresată de inginer nici de prietenul guvernatorului, având grijă de bărbatul alb, cu cravată și pantofi lustruiți, care acum nu-i mai putea porunci

— Nu le spune din cauza batistei de la bărbie, să intre în baracă

— Vino-ncoace cu perna sub braț, gonindu-și copiii cu vârful pantofului așa cum gonea și găinile dacă încercau să-l urmeze

— Uș̦ș̦ș̦ zăvorul intrând în lăcaș și despărțindu-l de restul lumii, noi doi singuri

— La persoana a treia Seabra dumneata nu apari aici)

zăvorul intrând în lăcaș și despărțindu-l de restul lumii, ei doi singuri, se apropiau de baracă și tăcerea sau tatăl cu o voce care adormea

— Vino-ncoace mulatra care continua să locuiască la Dala-Samba vânturând evantaiul din frunză de palmier în fața mormintelor regilor *jingas* pe vârful munților

(Fotografia XII la Apendice: Documentație indirectă)

știam că după mulți ani prietenul guvernatorului districtului mărind casa

(pereți de cărămidă, remiză, canapele, o furgonetă de la Johannesburg pentru vânătoare, negri *bailundos*[12] care ajutau la recoltă)

claxonul inginerului de drumuri sunând necontenit și inginerul îmbrățișând volanul cu un piron în frunte, prietenul guvernatorului districtului argumentând că i se speria vânatul

— Vedeți că-mi speriați vânatul mulatra oprind evantaiul din frunză de palmier, desprinzându-l de volan prietenul guvernatorului a văzut pironul, s-a uitat în jur căutând

12 Populație bantu din regiunea Bailundo (vestul Angolei).

ajutor, căutând pistolul dar nu exista pistol, nu existau *bailundos,* tractorul pe deal, tăcerea bruscă a greierilor, a crezut că zărește un bărbat (nu un adolescent, un bărbat, un alb) în spatele unui trunchi înalt, un alb trecând drept alb și totuși

(uitându-te mai bine și prietenul guvernatorului districtului a crezut că se uită mai bine)

cu urme de negru nu în textura pielii, la gură, la maxilare, s-a întrebat

— Îl cunosc? a avut timp (cred eu)

să înceapă să se întrebe

— Îl cunosc?

Sau și-a confirmat că-l cunoaște când al doilea bărbat (— Ținta Seabra ori nu cumva primul o fi cel pe care îl numim țintă?)

când al doilea bărbat alb deși gura, maxilarele, ceva la păr care nu era chiar păr creț, ceva în gesturi cum ținea ciocanul și cum lovea pironul ceea ce albii nu au, articulații neașteptate într-o armonie de dans, prietenul guvernatorului districtului arătându-le desișul

— Nu vă vreau pe plantație mâine sigur că le poruncea la fel ca și corpului de pe masă și hainei încheiate ca să nu se vadă cicatricea glonțului, până la urmă cicatricea acum descoperea asta un coral minuscul, prietenul guvernatorului districtului

— Nu vă vreau pe plantație mâine până la urmă cicatricea o descoperea chiar la sine un coral minuscul, descoperind totodată că nici măcar nu durea, nu durea pironul pe care i l-au sprijinit de tâmplă simțind, culcat pe jos, că nu-l durea pironul, își dădea seama de pământ, de iarbă, de o furnică (a decis că o furnică)

gâdilându-l pe piept pipăindu-l, măsurându-l, unul dintre bărbații care treceau drept albi a ridicat ciocanul în timp ce florile de tutun (și-a spus el)

Începeau să se deschidă, mașina inginerului de drumuri îi acoperea soarele sau poate sprâncenele, sau poate pleoapele care se închideau apoi o lovitură aproape sau

departe, și-a spus că aproape, și-a spus că departe, a stabilit că departe, furnica nu căra o bucățică de rădăcină, îl căra pe el sau o parte din el care nu era el și l-a năpădit partea care continua să fie el, pe urmă la a treia lovitură și-a amintit de verișoara care l-a crescut în copilărie oferindu-i flori de iasomie, era gata să primească iasomia dar n-a putut fiindcă toate ferestrele s-au deschis și la fiecare fereastră cineva strigând deși verișoara îl sfătuise sprijinindu-i spatele

— Liniștește-te liniștește-te florile de iasomie au dispărut, verișoara a dispărut, totul a dispărut în afară de strigăte, bănuiala că strigătele erau ale lui, surpriza că strigătele erau ale lui, s-a speriat, n-a avut timp să se sperie pentru că după aceea nimic, fratele țintei a lăsat jos ciocanul iar ținta către mulatră, înmânându-i un evantai din frunză de palmier – Fă-mi vânt cu asta mamă plantația golită de atunci atrăgând umbrele corbilor, copacii și plantele agățătoare au invadat pereții de cărămidă, remiza, măsuțele de toaletă, mulatra depunându-l pe prietenul guvernatorului pe masă, aranjându-i cravata, schimbându-i pantofii, întrerupându-se noaptea ca să urineze în iarbă fără să fie trasă de fustă deoarece unul dintre fiii ei în Dondo

— Nu sunt fiii ei Seabra te-ai înșelat mama lor europeancă)

vârându-le pe gât pește uscat și mizerii unor persoane mai mizerabile decât el și celălalt la Lobito

— Moçâmedes după informațiile noastre Moçâmedes[13]) în cartierul muncitoresc din Lobito, Moçâmedes altceva domnule, lună plină mereu chiar și în timpul zilei, deșertul, în cartierul muncitoresc din Lobito cocotierii, marea, trenurile aducând moartea sub formă de negri în Luanda șoareci de canalizare, șoareci conspirând în *musseques,* ajungeau în vagoanele de vite deghizați în hamali, acari, servanți, îi vedeam dispărând din *sanzalas* seara șoareci

13 Lobito și Moçâmedes sunt localități din Angola.

apărând dimineața la tejghelele din piață șoareci adunându-se, despărțindu-se, vorbind între ei în *kimbundo* șoareci pândind pe timp de noapte, lipiți de arbuști, doar boticuri, doar ochișori boticuri și ochișori de șoareci, șoareci vilele, bulevardele, străzile, unul dintre ei a crescut printre ferigi, a furat tucanul fiicei mele din curte și eu tăcută, eu speriată, a tropăit până lângă grilaj și eu gândindu-mă îi spun soțului meu, nu îi spun, eu speriată de ce?

Îi găseam sub locomotive, ascunși printre palmieri, șușotind cu servitorii, portița de sârmă pac pac ploaia scuturând valurile, soțul meu și cumnatul meu fratele meu și eu ținta și fratele țintei s-au despărțit la Dala-Samba unde poliția i-a adunat, sub cearta corbilor, pe acei *bailundos* care au dus în *sanzala* cuierele, covoarele, capetele de antilopă, i-au lăsat în voia câinilor sălbatici pe prietenul guvernatorului și pe inginerul de drumuri, mulatra în baracă făcând vânt nu se observa cui cu evantaiul din frunză de palmier, poliția i-a aliniat pe *bailundos* în piață, în mormintele regilor *jingas* oase de copil, cuțitașe, dovleci, guvernatorul districtului către comandantul poliției

— Piroane?

Și eu scriind asta în Luanda într-o cameră de han spre dezolarea orașului, o cameră de han în care Marina uneori (de două ori)

sau aș dori ca Marina uneori, scriu asta și mult înainte de a fi scris asta poliția scoțându-i pe *bailundos* din colibe sub cearta corbilor, *bailundos* cumpărați de la un administrator din sud

— Am nevoie de douăzeci am nevoie de douăzeci și cinci am nevoie de treizeci și hăituiți spre camionetă în lătrăturile unor *cipaios*[14], *bailundos* care nu înțelegeau portugheza nici *kimbundo* și pe care clima din Dala-Samba îi chinuia, căutând rădăcini care să-i scape de amibe fără

14 Soldați indieni în serviciul europenilor.

să găsească rădăcinile, căutând greieri pe care să-i poată frige și greierii aceștia erau diferiți, lăsând morții culcați în colibe de paie siguri că familiile, răspunzătoare de cadavre, aveau să le transporte din Bie[15], cu iezi și *liamba*[16] morții, guvernatorul districtului poruncind poliției să-i cheme și pe morți, maniocul uscat, maceta de înaintat prin desiș, șoareci care pândeau în timpul nopții, lipiți de arbuști, numai boticuri și ochișori nu știu de ce anume mi-o fi fost frică în Africa dacă doar șoareci în Africa, șoareci cu săbii care i-au decapitat pe fratele și pe cumnatul țintei la Lobito, care au jupuit tucanul

— Pseps și l-au devorat pe plajă șoareci îi văd trecând în direcția mlaștinii în timp ce-mi aștept colegul, sprijinit de coloana din partea asta a casei, nu bătrâni, stafii de bătrâni ca în Dala-Samba stafii de *bailundos,* ulcerațiile picioarelor, părul roșu, pakistanezul îmi muta lampa din tavan

— Ca să vedeți ce scrieți domnule eu care nu voiam să văd ce scriam, detestam ce scriam, repetam rând după rând într-o dezordine grăbită neschimbând niciodată pagina, locotenent-colonelul arătându-mi foaia

— Ce-i asta?

Iar eu, dacă m-ar fi auzit

— Raportul pe care mi l-ați cerut nu-i adevărat că mi-ați cerut chiar un raport conform modelului A pentru rapoarte domnule, preambul, considerații inițiale, descrierea activității, comentariu, concluzii, rezumat, apendice și anexe, capitolele în ordine, fiți amabil și citiți, e scris acolo, fraze peste fraze fără să aveți nevoie să vă obosiți ochii urmărindu-le, hărți peste hărți care ne scutesc de drumuri inutile, confundând Lobito și Dondo și Luanda în singurul lucru care sunt de fapt, fotografii peste fotografii care fac suficient un singur glonț, ștampilați-l, arhivați-l, trimiteți-l

---

15 Bié-Cuando-Cubango, district din Angola.

16 Este vorba de canabis.

un purtător de încredere cui trebuie domnule, secretarul de stat, ministrul, cei care v-au sugerat, într-un cabinet care habar nu am unde se află

— Mi s-a cerut să rezolvăm chestiunea asta din Angola și am rezolvat-o distrugând negrii mai întâi, oferindu-ne apoi negrilor rămași ca să ne distrugă și distrugându-i în sfârșit așa cum am distrus ținta și nepoata țintei, până ce n-au mai rămas, pentru americanii care o să vină, decât *bailundos* întinși în așteptarea morții lor, decât eu întins în așteptarea morții mele și o mulatră apărându-ne pe toți de muște cu evantaiul din frunze de palmier, continuând să ne apere de muște în ciuda guvernatorului

— Și asta surprins de obiectele fără valoare pahare desperecheate, un fragment dintr-o călimară de aramă, o cutie de lucru de mână imitând un obiect chinezesc care-l ajutau pe proprietarul plantației să se imagineze într-o cameră europeană și o ajutau pe mulatră să-și aducă aminte că nu era acolo, guvernatorul districtului arătându-i călimara, protejându-se de *bailundos* morți cu mâneca la nas

— Ai furat-o?

Mormintele regilor *jingas* mereu prezente oriunde s-ar fi uitat, înconjurându-l, umilindu-l, urmărindu-l, mormintele și vârtejurile care se formau pe nisip, născute nu știu unde și evaporate nu știu unde pe care polițiștii le credeau o amenințare sau un avertisment al zeilor, caporalul a adus o fotografie a proprietarului plantației într-o mică ramă de cositor, o casă colonială, o tabacheră cu ornamente, două *bailundas* purtau copii adormiți sau bolnavi în spinare și guvernatorul districtului către mulatră, exasperat de corbi, în timp ce mormintele se înclinau spre el iar el încerca să le îndepărteze cu mâna

— Le-ai furat *soseau la Lobito în vagoanele de vite, deghizați în hamali, acari, servanți, îi vedeam fugind din sanzalas pe înserate, apărând dimineața pe tejghelele din piață, pândind în timpul nopții, lipiți de arbuști, doar boticuri, doar ochișori, vilele, bulevardele, piețele*

guvernatorul districtului nu în *kimbundo,* în portugheză

— Le-ai furat crezând că vorbește cu o albă sau cel puțin cu o negresă care nu era supusă, nu era umilă, nu era ca cele pe care călugărițele le învățau să brodeze în misiuni, egale cu noi, insistau, la fel de deștepte ca noi, se încăpățânau, și nesuportând-o din cauza asta, nu ești egală cu mine ai auzit, nu ești la fel de deșteaptă ca mine ai auzit, mărturisește că nu ești egală cu mine nici la fel de deșteaptă ca mine, ești o *bailunda* printre *bailundos,* ceva ce nu știu să definesc, un accident al naturii, o greșeală, o tumoare, un animal, și evantaiul din frunză de palmier apărându-l de propria moarte, de corpul său în uniformă și cu cravată și pantofi lustruiți întins pe masa din sufrageria palatului din Malanje care nu era palat, câte palate există în Angola, există colibe și clădiri pe care le ascundem cu draperii de catifea, mobile pe care le numim antichități, dulapuri de palisandru care gem toată noaptea, argintărie de doi bani pe care nu le-au vrut la Lisabona așa cum nu l-au vrut pe guvernatorul districtului și nu m-au vrut nici pe mine, ne-au trimis să ne sfârșim zilele departe, ne-au disprețuit, s-au descotorosit de noi, nepăsându-le de noi cum nu-i pasă mulatrei de el și de polițiști, în miros de *bailundos* morți cu gingii enorme

(dinții, ar spune Marina, care nu se mai opresc din crescut)

— Fiți atent domnule Seabra la dinții care nu se mai opresc din crescut la piroanele pe care le aducea unul dintre paznici, la corbii, tot mai apropiați, croncănind și croncănind, pot să-ți explic Marina pentru că nu cred că-ți amintești

(cum și-ar putea aminti dacă avea cinci sau șase ani pe vremea aceea)

că negrii soseau din Luanda deghizați în hamali, acari, servanți, în loc să coboare în gară fugeau cu un kilometru sau doi înainte de oraș, acolo unde drumurile se transformau în șosele și unde ploaia de august dezbrăca smoala în fiecare an, mama ei îi vedea scăpând din

sanzalas pe înserate, apărând dimineața pe tejghelele din piață, stând de vorbă în timpul nopții, lipiți de arbuști, numai boticuri, numai ochișori, colegii lui tata

— Șoarecii întrebându-se unii pe alții la ieșirea din fabrică

— Ce vor șoarecii?

Șoarecii lângă locuințe, lângă traulere, lângă piețe, în cvartalul vostru unde creșteau ferigi, în curtea cu ușa coliviei pac pac în vânt, servitorul vecinei mamei dumitale cu ei, negrii voștri cu ei, profesorul alb care trăia cu o străină, compunea poeme și cu luni înainte l-au arestat și i-au dat drumul, l-au dus la Benguela și s-a întors de la Benguela mai jigărit, cu brațul strâmb după o căzătură sau o lovitură sau așa ceva, străina indignându-se pe englezește, profesorul alb fără slujbă, dator la chirie, mereu singur, mereu cu o carte, profesorul cu ei, negrii, pe plajă, pe cărările din nord, într-un sat pustiu în care *cacimbo* tropăia la nimereală strivind resturile de manioc de-a valma cu câinii, nu câini ca ai noștri, javre cu crupa scărpinată până la urzeală și urechi scheletice, *cacimbo,* câinii, profesorul alb și șoarecii, groapa lângă palmierul zdrențuit, înclinându-se sub fulgere, unde se ascundeau săbiile, unde săptămână de săptămână profesorul aduna armele, șoarecii care au început să respire în întuneric, în jurul caselor, lătrături scurte, secrete, tatăl dumitale

(imposibil să-ți amintești, să știi)

căutând la radio știrile din Luanda, atacarea închisorii, proprietarii plantațiilor despicați de la buric până la gâtlej și mama dumitale

— Șoarecii tucanul

— Pseps pe care l-ați luat cu voi în ideea de a mânca ceva care să nu fie resturi din gunoi și eu gândindu-mă la dumneata în hanul din Luanda în timp ce scriam, atingându-te cu vorbe în interiorul hârtiei, mii și mii de cuvinte pe o singură pagină Marina, reîncepută necontenit de la același rând și isprăvită în ajunul plecării de aici, în ziua când unul dintre pakistanezi spunându-mi că un

bărbat sosit de la Lisabona pentru trei, patru zile cel mult

— O misiune simplă Miguéis trei patru zile cel mult

(și perspectiva avansării, știu, minciuna cu perspectiva avansării)

l-a anunțat că odaia mea va fi liberă mâine, un bărbat cu o valiză la fel ca asta, un costum la fel ca ăsta, un pașaport identic

— Dumneata acum ești Seabra Miguéis același nume, același număr, aceeași adresă, aceeași fotografie până și

— Fratele dumneavoastră domnule?

Îi auzea pe pakistanezi rugându-se acolo jos, sărutând covorul într-un mod care i-ar plăcea mamei, temându-se de patrule, de soldații beți din jeepuri târându-se toată noaptea pe la colțurile caselor din centru trăgând în lilieci și în copaci, copiii dezbrăcau morții și mergeau în patru labe pe sub gloanțe, îmbrățișând o șapcă, o sanda, eu sosind în Angola ca să mă ocup de mine

— O misiune simplă Seabra cea mai simplă care ți-a fost încredințată vreodată, te găsești și te omori telefonând cui trebuia să mă ajute și telefonul sughițând fără răspuns, întrebând de adrese în locul cărora un teren viran, nicio clădire, hotelul căruia i-au inventat un sediu, ministerul la care m-au trimis din cabinet în cabinet, pierdut pe coridoare până ce un curier sau o femeie de serviciu m-a dat afară în stradă și pe stradă automobile americane fără capotă, un piedestal căruia îi lipsea statuia, un felinar în fund și ajungând la felinar marea, o clipă am crezut că Lisabona, cimitirul, masa de călcat întinsă în marchiză, locul meu în așteptare în fotoliu peste locul tatălui meu vitreg și al lui tata și până la urmă palmierii de pe insulă, păsări care urmăreau traulerele, o camionetă cu soldați

— Stai stai în vreo piață invizibilă continuă să scrie

Claudia în timp ce pakistanezul îi arăta salteaua mea, lavoarul fără robinet, bancheta asta, un murmur nerăbdător în interiorul lemnului șoareci șoareci

— Chiar locuiești aici?

La fel cum ar putea întreba arătând plantația din Dala-

Samba, regii *jingas,* evantaiul din frunză de palmier al mulatrei mișcându-se în jos și în sus, liniștit, monoton, etern, fără odihnă

— Ai fost aici de-adevăratelea?

Departe de guvernatorul districtului care examina călimara, moștenită de la o rudă îndepărtată, pe care proprietarul plantației a împachetat-o în ziare și a lăsat-o pe pernă fără să anunțe că a lăsat-o, în interiorul călimării o cheie uitată care nu descuia sertare, poate o fi descuind trecutul, învârteai cheia și o sâmbătă îndepărtată în care proprietarul plantației mirosea a angine, a terciuri, a lacrimi, închide repede sâmbăta înainte ca guvernatorul surprins

— Ce-i asta?

Să facă să dispară cheia, să-l salveze, să reușească să rămână întins pe masă, cu cravată, solemn, cu reflexul frunzelor

— O să mă vadă o să-mi vorbească)

aproape însuflețindu-i mâinile, o dorință să se scoale, să meargă spre baracă

— Vino încoace iar în dimineața următoare tractorul mai devreme, ratând brazdele cu un soi de furie, caporalul de poliție către guvernator

— O cheie și luând cheia mulatra la miezul nopții, pe vine în gazon ștergându-se cu iarbă și fratele țintei trăgând-o de fustă, ținta cu ciocanul

— Dumneata ai fost mama mea nu-i așa?

Gândindu-se nu femeia asta mi-a dat să mănânc, au găsit-o doar spălând rufe într-un bazin sau tăind în bucăți un pui de găină la ora cinei în bucătărie, nu vorbea, nu se entuziasma, nu avea grijă de ei, picioare de albă, gesturi de albă, în rest negresă, bătrână, guvernatorul districtului făcând semn cu piroanele

— Tu l-ai omorât nu piroane, degete care o trăgeau de fustă în timp ce un bărbat cu o valiză la fel ca asta, un costum la fel ca ăsta, un pașaport identic, același nume, același număr, aceeași adresă, aceeași fotografie, urca

treptele de la han încă nu rănit de o banderilă, o spadă, întorcea clanța, mă privea, Claudia aplecându-se peste mine și ea dezechilibrată iar eu

— Nu mi-aduc aminte de tine nu-mi mai aduc aminte de tine, directorul, locotenent-colonelul, responsabilul de la etajul opt m-au făcut să nu-mi aduc aminte de tine, aș fi vrut să-mi amintesc Claudia, să te fi reținut așa cum ești, nu te amărî, nu mă întreba

— Glumești nu-i așa?

Eu un negru, un strigoi, un șoarece

(eu un șoarece)

pierdut printre bumbac și floarea-soarelui, în așteptare, urmărit de copiii șefului de post care se îndârjeau contra mea deși ploaia îi diluase în desiș, în gâtlejul șopârlelor și al broaștelor care orăcăiau prevestiri, ei două șopârle, două broaște doi șoareci și dumneata ascultând ferigile Marina, indiferentă la noi ascultând ferigile, dumneata la cinci ani, într-un colț al odăii, sugându-ți și iar sugându-ți degetul mare, uitându-te la servitorul vecinilor și la cel care ajuta la piață, profesorul alb

— Acum vezi?)

Îndrumându-i pe stradă, profesorul alb poruncind

— Femeia cel pe care l-au dus la Benguela și s-a întors de la Benguela mai jigărit, cu brațul strâmb din cauza unei căzături sau a unei lovituri sau așa ceva, tatăl dumitale dând peste el

— Ce e oare de ce nu mi-ai vorbit de profesor Marina, știi că el a fost cel care a folosit sabia, nu negrii, de ce m-ai asigurat că au fost negrii, de ce îi urăști Marina, profesorul a fost cel care nu minți s-a apropiat de tatăl dumitale, servitorul și celălalt nici măcar n-au intrat în casă, de ce le-ai spus albilor -Ei nu ți-au furat tucanul, nu i-au făcut niciun rău, doar un servitor și un sărac nu e adevărat Marina, un servitor și un sărac și colegii tatălui dumitale alergăturile, împușcăturile, cel care ajuta la piață oferindu-ți ceapa -Ia rugându-te să nu Marina, fii atentă la ce scriu și directorul luându-mă de braț

— Seabra eu spunând profesorul și locotenent-colonelul

— Nu modifica versiunea noastră Seabra un alb Marina, un alb și responsabilul de la etajul opt

— Ți-am interzis Seabra profesorul cu care mama dumitale nu l-au prins niciodată, n-a rămas niciodată fără slujbă, dumneata și Serviciul ați inventat asta Marina, tatăl dumitale în General Machado sau în colonatele din Cela și profesorul cu care mama dumitale locotenent-colonelul

— N-am fost clari Seabra?

Profesorul îndepărtând-o cu mânerul sabiei, mama dumitale

— Dumnezeule și agatele una câte una pe jos, colonatele din Cela unde bărbați cu bundiță și pluguri și boi refuzau tractoarele, femeile șaluri negre și riduri lungi de piatră, portughezii din regiunea Minho care populau Angola, aruncați în vapoarele din Lisabona de-a valma cu fetele ușoare destinate cabaretelor din Luanda, mama dumitale pe care tatăl dumitale a întâlnit-o în cabanele de pe insulă unde dormeau ziua, nu case, cabane din scânduri departe de restaurantele celor bogați, de vapoarele celor bogați, de copiii celor bogați și directorul furios chemându-l pe Miguéis

— O misiune simplă Miguéis trei sau patru zile cel mult încălzeau găleți de lemn peste niște bețișoare în tufișuri, întindeau o frânghie de rufe între două trunchiuri și uneori proprietarul din Carmona, un negustor de diamante, unchiul dumitale, tatăl dumitale, niciunul dintre ei cu cravată și pantofi lustruiți pe masa din sufragerie, tatăl dumitale și unchiul dumitale cu mama dumitale la Luanda

(și mama dumitale în timp ce agatele cădeau

— Dumnezeule)

ca plantatorul din Dala-Samba cu mulatra bătrână Marina, oferindu-i călimara învelită în hârtie de jurnal, guvernatorul districtului, care lupta în zadar cu ploaia în faruri și iarba culcată, retrăgându-i unuia dintre polițiști ciocanul și piroanele cu tot evantaiul din frunze de palmier mișcându-se în sus și în jos ca să-l apere de norii din nord,

nu exista casă nici *musseque* nici automobilul inginerului de drumuri nici plantație de tutun, exista mulatra în fața lui și evantaiul ei din frunze de palmier, exist eu scriind în Luanda, amintindu-mi, pe această scară, sprijinit de această coloană, fixând cărarea din desiș, fixându-te Claudia, fixându-te pe dumneata Marina și dincolo de sat huruitul jeepului, eu scriind că pironul, scriind că ciocanul, scriind că cel care ajuta la piață oferindu-ți

— Ia fetițo

(n-a fost așa, nu-ți amintești?)

ceapa, și în timp ce colegii tatălui dumitale și alergăturile și împușcăturile și servitorul vecinilor alunecând dintr-un țarc, îngenunchind, îndoindu-se la pământ, nu dojenindu-te, nu supărat pe dumneata, degetele negrului înfășurate într-un soi de mâhnire, un tucán, tucanul dumitale care se întorcea în sfârșit

— Pseps în timp ce ușița coliviei pac pac în vânt, eu singur în camera de la han scriind prezentul raport Marina, acum că totul se sfârșise și trebuia să caut biletul în valiză, să-mi chem contactul sau să aștept ca acel contact

— Domnule Seabra ce contact, n-au existat niciodată contacte, cum dracu n-am înțeles de la început că nu existau contacte și că odată isprăvită treaba nu aș putea

— Lucrurile s-au rezolvat de la sine domnule ministru totu-i calm în Angola)

să caut biletul în valiză și de îndată ce contactul va da un semn aeroportul și adio, eu către Claudia lăsând valiza jos pe ștergătorul de la intrare

— Am spus trei sau patru zile nu-i așa? săptămâna următoare laudele locotenent-colonelului, eram siguri că n-ai să ne dezamăgești Seabra, ai făcut mai mult decât ne așteptam Seabra, de oameni ca dumneata are nevoie Serviciul, ai dreptul la o săptămână de concediu și după ce se termină săptămâna de concediu avansarea, un birou liniștit, o fereastră spre arena de coride și alți tauri în arenă, alți ochi pătrași, alte cozi, alte coarne, și eu crezând

că au să mă lase să mă întorc n-au să mă lase nu am înțeles că m-au șters din arhivă, în caz că mama s-ar îngrijora din cauza mea responsabilul de la etajul opt, parcurgând cu creionul lista personalului, trebuie să fie o greșeală stimată doamnă, verificați, dacă nu v-ați luat ochelarii vi-i împrumut pe ai mei, fiul dumneavoastră nu figurează, mama intimidată de mobilele din lemn de stejar, Președintele, drapelul, conștientă de părul neîngrijit și de șiretul dezlegat, mama, pliindu-se toată de sfială în rochia de duminică, poate că fiul meu m-a mințit domnule, decorații într-o vitrină, un cal mic ridicat pe picioarele din spate, de bronz, cu nările enorme, ca ale lui tata (nu mi-l amintesc pe tata)

În timpul crizei de astm noaptea, locotenent-colonelul ajutând-o pe mama să găsească ieșirea luându-i poșeta care i-a alunecat dintre degete, punându-i-o pe umăr prefăcându-se că nu observă pielea roasă, trebuie să fiți atentă la hoții de buzunare care mișună, locotenent-colonelul, scuzându-se cu o mișcare în spirală, n-aș spune că mincinos stimată doamnă, o greșeală, oricine se poate înșela

— Chiar ieri eu ia-ți casa mamă, covorul, vecina de la subsol oprindu-se din măturat

— Vreo problemă Dorinha?

Și eu răspunzând în locul dumitale care-ți aminteai de locotenent-colonel și strângeai poșeta

— Nicio problemă dona Susana niște trepte, un palier cu ghivece, scândura pe care proprietarul n-o repară

— Chiria e atât de mică și scândura cedând

— Ai grijă mamă alte trepte, aceleași zmângăleli pe pereți de când eram mic, una din ele maro de la vopseaua unui dulap

(și eu amintindu-mi asta în Africa, scriind asta în Africa) aceeași țeavă la vedere, nu ne-am mutat mamă, nu ne-am mutat, nu-i așa?

Alt palier și eu sprijinindu-te nu observi, niciodată nu soseam împreună, niciodată nu urcam împreună și totuși

îmi dau seama acum că mata scundă, atentă la trepte, alte ghivece, alte ștergătoare, lampa atârnată de un fir, alte trepte ale noastre, mai ușor de urcat pentru că-s ale noastre, aproape că nu-i aparțin proprietarului, ne aparțin nouă, balustrada de fier, întrerupătorul înțepenit deoarece un fir

— Să nu atingeți firul fiindcă electrocutează și mata cu găleata și cu o mătură frecând palierul duminica, întorcând perna de pe fotoliu pe dos și pe perna întoarsă pe dos tot tatăl meu vitreg, tata, eu

— Nu-mi afuma casa pe balcon fumând, de pe balcon nu cimitirul, frizerul, minimarketul, Lisabona, terminând țigara

— Nu-mi afuma casa suflând fumul afară, împiedicându-l să ne intre în casă fiindcă părează plafonul și colorează în gri fața de masă, tatăl meu vitreg se ducea să fumeze la farmacie sub pretext că se cântărește, dădeam peste el pe alee ascunzându-și țigara aprinsă în mânecă, roșea, se rușina

— Nu-i spune maică-tii un domn amabil săracul, n-am avut timp să vă spun că-mi plăceați domnule Baláo, nu contează, o spun acum

— Mi-ați plăcut domnule Baláo mama aducând taburetul ca să pună perdelele, o sârmă în tot lungul tivului care se prinde la fiecare capăt de fereastră într-un soi de cârlig, dacă încercăm să colaborăm

— Potolește-te până nu rupi materialul iar eu inutil de pe un scaun pe altul, în zilele libere de iarnă nu-ți poți închipui, Marina, lungimea serii, cine a vorbit de floarea-soarelui și de bumbac, cine a spus de un jeep încremenit pe cărarea din desiș, ce prostie, ce exagerare, câte idioțenii se mai inventează, efectele climei, nu ne obișnuim cu Africa, cu explozia de căldură, cu violența din iulie, cu câinii sălbatici la pândă, cu cel care ajută la supermarket ca să ne depună fiecăruia o ceapă în palmă

— Ia fetițo ia băiețelule zâmbindu-ne și neavând timp să sară gardul care nu colivia, gardul pac pac în vânt fiindcă a

rămas gol și a alunecat de-a lungul zidului cu un zâmbet care lăsa loc unui pupic bosumflat

— Pseps

pe care, venind din partea unui negru, nimeni dintre noi nu l-a acceptat.

Capitolul al patrulea

Dacă aș reuși să nu rămân aici, ei nu m-ar mai pândi tot timpul împiedicându-mă să fug, nu aș da de Seabra la fiecare colț de stradă sau pe trotuar așteptând, amabil, simpatic coboram și el desfăcând larg brațele

(un actor atât de prost)

— Ce surpriză privind în jur, la fel de stânjenit ca și mine, clădirile astea goale, cenușile astea, străzile întunecate cu excepția amenințării jeepurilor

— Stai stai și frâne, și devieri, depozitul de apă care tocmai s-a prăbușit și pe al cărui soclu de ciment se încăpățânează un copil să alerge printre bălțoace, dacă aș reuși să nu rămân aici m-aș întoarce la Lobito sau la Dondo în caz că Lobito sau Dondo încă mai există, niciun pac pac de colivie, niciun bătrân pregătind o țigară, nimic, posibil ca ferigile, posibil ca grilajul, o umbră în fața mea sau tresărindu-mi în sânge cea căreia mi-a plăcut să-i spun

— Mamă iar la sfârșit o bancă sau o nișă în zid, incertitudinile astea cărora le atribuim viață, formă, noi pe pragul unui salut și o virgulă de licheni, un arabesc de piatră, de câte ori am vorbit cu un arbust, am salutat un taburet, mătușa către unchiul meu

— Tu ești negru și eu adresându-mă unui trunchi fără să înțeleg dacă era un trunchi sau o persoană care s-a transformat în trunchi, totul se transformă în lucruri

— Sunt și eu negresă?

O persoană care s-a transformat în trunchi oferindu-mi spatele ca să evite răspunsul, să nu mă întrebi Marina, nu vreau să-ți spun, sunt un trunchi nu vezi, dacă n-aș fi trunchi ți-aș explica, dacă aș reuși să nu rămân aici m-aș întoarce la Lobito sau la Dondo înainte de a ne îmbogăți, mi-amintesc cum cercetam fotografia mea cu tata în curte și eu cu breton, eu cu breton

— Sunt negresă, fotografie?

Fotografia mută, tata a încercat să spună orice și n-a spus

— Ce crezi tată? eu către mătușa

— Sunt negresă mătușă?

Nu mă tratez cu plante, nu ghicesc ploaia, am devenit femeie foarte târziu, o bucățică micuță din rochia roșie a mamei în degetele mele și mătușa

— Asta e m-am gândit la pic pic-ul de pe acoperiș pic pic la servitorul vecinului, la cel care ajuta la piață și ei nu cu mine, ei foarte departe, excavatorul i-a înghițit amestecați cu pământ, i-a ridicat în aer

(nu întregi, o cămașă murdară, un papuc) împreună cu o bucată de plajă, o bucată de ferigi, o bucată de valuri și i-a îngropat în rampa de gunoi, mătușa spălându-mi degetele

— Nu e vorba de rochia mamei tale proasto vărul meu auzindu-mă că plâng reflectat în lighean, cu fața lângă a mea acolo jos

— Ce-i asta?

Aproape atingând rochia roșie a mamei și dându-se imediat înapoi, fața enormă în lighean

— Ce-i asta?

Era o sabie, un cuțit, tata întins pe burtă pe jos, ploaia de pe acoperiș pic pic căzând de pe el pe podea

— Nu ploua tată mătușa gonindu-l pe vărul meu cu cotul plictisit

— Vrei s-o încasezi asta vrei?

Desișul îngrijorându-se în mine, tucanul

— Pseps sau poate niciun tucan, eu singură, Seabra acolo jos pe trotuar în așteptare, să cobor din apartament și înainte ca el prost actor

— Ce surpriză să-l invit să mă însoțească în ce a mai rămas din casă, dezamăgită pentru că nici măcar un cuțit oare acum, oare după aceea o să mă omoare?

— Cel puțin nu mă îmbrăcați în roșu nici spadă nu aveți? vărul meu intrigat, mai mic decât mine cu doi ani și la care unchiul meu nici nu se uita, mie mi-a poruncit

— Ridică-te în ciuda rochiei roșii din lighean, fața lui

începțoșată de pelicula de săpun între fața vărului meu și a mea, degetele mele din nou albe

(nu degete de negresă, degete de albă) unchiul meu ieșind din lighean

— Ridică-te eu mergând cu unchiul meu, mereu cu un pas în urmă, în direcția *sanzalei* la marginea satului, treceam de biserică, de postul de infirmerie unde infirmierul, când mă răneam, mă dădea cu iod făcându-mi genunchiul ca o fotografie veche, dispensarul leproșilor unde se suna un clopoțel când erau chemați bolnavii, iarba șchiopăta la douăzeci de metri și erau ei care se ascunseseră, arbuști pe burtă care tușeau, guri de pământ mestecând pietre dinți?

Pietre, aproape lipite de colibele de la marginea hotarului și de vila în care o doamnă portugheză, cu coc și beretă, pândea de la fereastră soția veterinarului, încarcerată între planșele lui anatomice și mobilele ei de păpușă, care a refuzat să plece când au plecat ceilalți și i-a primit pe soldați sau pe cei care-i atacau pe soldați cu ghetuțe de lac, sculându-se de pe baston, gonindu-i cu evantaiul, escortată de bucătăreasa la fel de bătrână

— Afară bucătăreasa agitând evantaiul de nuiele și soldații, ascultători

— Doamnă supunerea puștilor care s-au dus una câte una, soția veterinarului cu medalionul de email la gât, tremurând de propriul ei curaj, comandând evantaiului

— Acolo înăuntru Antónia un acolo înăuntru de cerșetori, supraviețuiau într-ascuns, țepene, demne, cu infuzii, cu ierburi și cu fiertură de greieri, unchiul meu și eu la marginea hotarului unde aburii stufului se agitau fără vânt iar *soba*[17], pe vine, mânuia capete de cocoș, pietricele și ghiocuri, rochia mamei pe creasta și la gâtul păsărilor, câteodată servitorul vecinilor și cel care ajuta la piață apropiindu-se în camera de zi care dintre ei a rupt perdeaua, ce perdea e asta pe burta mea, pe picioare,

17 Căpetenia unui trib african.

mătușa spălându-mă de rochie

— Asta e unchiul meu vorbind în limba negrilor cu *soba* și mânuind și el pietricele și ghiocuri, așezat pe călcâie, parcă avea o pânză la brâu, parcă avea țigara aprinsă în interiorul gingiilor, parcă manioc, parcă lăzi cu pește, mătușa ștergându-mă cu prosopul

— Asta e nu, mătușa văzând în unchiul meu ce vedeam și eu în *sanzala,* repulsia, scârba

— Tu ești negru nu, mătușa după ce m-a șters cu prosopul, cu o expresie diferită, gesturi diferite, disprețul cu care ne vorbesc europenii

— Tu ești negresă așa că așază-te pe călcâie cu o pânză la brâu, ascute-ți incisivii, freacă-ți dinții cu scoarțe, miroși a carne descompusă, a praf, a foame

— Ești negresă am să te vând ca să aduni bumbac, ți-l amintești pe administratorul cu cască colonială chemând

— Tu și tu introducând cuburi de gheață în fundul femeilor

— Leneșo cuburi de gheață în mine, Seabra pe trotuar prost actor

— Ce surpriză unchiul meu negru, capabil să-mi citească soarta în pietricele, în ghiocuri, să citească de exemplu că o să ne îmbogățim datorită diamantelor și după ce o să ne îmbogățim sosirea lui Seabra și

— Asta era casa în flăcări, dacă aș reuși să plec de aici m-aș întoarce la Lobito sau la Dondo la Lobito rochia roșie pe pereți, pe fața de masă așa că nu m-aș întoarce la Lobito deși tucanul, m-aș întoarce la Dondo în ciuda suspiciunii albilor, medicul, administratorul, vameșul, la început fără să creadă, măsurându-l pe unchiul meu, comparându-l cu cei care serveau la masă și reparau șoseaua, întrebându-l pe *soba* în închisoarea poliției

— El e negru?

Soba pe care milițienii, mai nefericiți ca el, s-au dus să-l caute în sat temându-se de leproșii dintre arbuști și de puterea ghiocurilor, poruncindu-i precum unchiul meu mie

— Ridică-te și angolezul tăcut, bătrânii tăcuți, un mic foc

cu un șoarece șoarece străpuns de o trestie, medicul, administratorul, vameșul către *soba*

— El e negru?

Înainte de a fi negustor mama mulatră nu era, mama cu un plantator de tutun în Dala-Samba nu era, bunica spălătoreasă a unuia dintre olandezii din Henrique de Carvalho nu era, fratele omorât de un alb din Lobito, nu de negri nu era și albul către mama mea că i-am auzit printre ferigile din curte, prin acel pac pac al coliviei, în grilajul înainte și înapoi seara fără ca nimeni să-l atingă, dacă aș putea să împiedic ca cineva să-l atingă, apa pe acoperiș pic pic ore întregi după ce n-a mai plouat, apa, nu albul

— Ai născut un pui de negru Anabela și tata dormind în odaie sfor sfor un suspin ciocnindu-se de altul, un burduf de pietricele și suspine despărțindu-se și unindu-se, o locomotivă la două sute de metri și în intervalele locomotivei mama și albul

— Poate că nu sunt albă)

sprijiniți de zid tată, dacă aș fi albă aș vorbi ca albul acela

— Să plecăm la Silva Porto Anabela

Silva Porto la celălalt capăt al lumii, o gară de cale ferată, mici lanuri de porumb (mi-amintesc de capelă)

mama răspunzându-i albului că da, nu-i răspunde că da mamă, nu imita tucanul, nu te înfășură într-un sărut

— Pseps și deși înfășurându-se într-un sărut mama -Nu și grilajul tăcut, ferigile senine, înfiorându-se din nou când apa de pe acoperiș

— Vrei să rămâi cu un negru Anabela?

Sau poate apa de pe acoperiș pic pic așa cum tata sfor sfor, profesorul a fost cel care ar putea să fie tucanul dar mi-au furat tucanul, profesorul îmbrâncind-o nu îmbrâncind-o, apucându-i brațul

— Vrei să rămâi cu un negru Anabela? administratorul către *soba* în Dondo și scoicile vai vai

— El e negru?

Temându-se că va găsi un cap de cocoș pe ușă ziua

următoare, dacă aș putea pleca, dacă Seabra n-ar sta pe trotuar așteptând privind în jur aceste clădiri goale, aceste cenuși, aceste străzi întunecate cu excepția amenințării jeepurilor care latră

— Stai stai depozitul care tocmai s-a prăbușit și peste al cărui soclu de ciment aleargă un copil printre bălțoace, Seabra confundându-mă cu copilul

— Marina administratorul către *soba* la poliția din Dondo, evaluându-l pe unchiul meu, comparându-l cu salahorii, cu leproșii, cu cei care-l serveau la masă și reparau șoseaua

— El e negru?

Și eu de îndată ce un tren s-a îndepărtat, sau un burduf de pietricele și suspine mai înăbușite, sau ușița coliviei pac pac sau ferigile veștede tăcute, eu la Lobito, eu în această clădire goală din Luanda

Mutamba pustie, strada pustie, Seabra sprijinit de un trunchi așteptându-mă prost actor Dumnezeule eu auzindu-l pe profesor

— Vrei să rămâi cu negrul Anabela?

Pași în sus și în jos prin curte, nu ai mamei, ai albului, o foială de umbre la început mici, apoi mari, apoi iarăși mici, umbre care se îngrășau și slăbeau în funcție de mișcările lor, nu pe pereți, în locul unde pereții se transformau în tavan, pe tavan, să mergem la Silva Porto Anabela, Silva Porto la celălalt capăt al lumii, eu singură, pământ roșu, mici lanuri de porumb unde o femeie cu o săpăligă, cu basma pe cap

— Nu ne arătăm părul niciodată nu ne arătăm părul ace în urechi, sânii ei așa mici sânii mei mici, nu te bucura, nu-mi spune

— Ce surpriză mărturisește că sânii mei mici, nu mă omorî

— Dă-mi drumul

Silva Porto, General Machado, Luso, profesorul către mama nu insula pentru că ești cunoscută pe insulă, colegele tale de pe insulă în cabaretele din Luanda

— N-ai locuit pe insulă?

Noi departe de Lobito Anabela, umbra deodată grasă, umeri care se preschimbau în mâini și înghițeau o umbră slabă, mama

— Nu umbrele despărțite de voci la fel cum tractorul despărțit de sunet, apa de pe acoperiș amestecată cu pașii, umbra grasă îndepărtându-se, umbra slabă mai clară, treptele una după alta poc poc și mama în casă, ușa de la camera părinților mei deschizându-se și închizându-se, a mea deschisă, ceva pe obrazul meu

(palma ei?)

— Marina să nu deschid ochii, să nu răspund palmei, să nu întreb

— Ce e?

Să inventez că servitorul vecinilor și cel care ajută la piață când albul s-a întors și nu o sabie niciun brici, un cuțit despre care se aștepta să semene cu o sabie ori cu un brici, *soba,* în picioare în fața albilor așezați, către administratorul din Dondo, privind manghierul care creștea la fereastră și liliecii ca niște fructe așteptând asfințitul

— Nu știu i-au scos cureaua, pălăria, sandalele, i-au poruncit să-și dea jos haina cu nasturi argintii pe care chelnerul unui restaurant i-a dat-o de pomană, în buzunarul hainei alte pietricele, alte ghiocuri care s-au răspândit pe jos, administratorul care strivea o scoică și scoica clic fără să observe manghierul cum se dilata, uriaș

— Când se vorbește cu mine se spune domnule, da? nu o sabie niciun brici, un cuțit eu nu cu ei, în Luanda amintindu-mi și afară un trunchi ars, care mi s-a părut că e o mulatră din Dala-Samba cu un evantai din frunze de palmier și nu era, era ce mai rămăsese dintr-un stâlp, pe trotuar cușca unui ascensor cu cablurile tăiate, tata care repara masa dând de profesor

— Ce înseamnă portița coliviei nemișcată, grilajul nemișcat, dacă ar deschide robinetul din curte tăcerea ar crește în locul plescăitului apei în găleată, pietricelele și

ghiocurile din Dondo și-au schimbat locurile luându-și rămas-bun

— Adio Marina poate că nu era încă seară, nu era încă seară pentru că huruitul cioc cioc vagoanelor nu semăna cu somnul, o claritate de flori galbene, salcâmii vii, totul limpede, simplu, casele din cartierul muncitoresc cu balconașe gemene, cutii de cafea cu cârciumărese, un arbore de cauciuc acolo la Lobito primind forță sprijinit de un par, tata întrerupând lucrul la masă

— Ce înseamnă profesorul care știa ce el nu știa, era o persoană importantă, avea studii, trăise la Coimbra așadar să caut în bufet lichiorul de anason pentru musafiri, întrebându-mă din priviri unde sunt paharele (aveam trei)

Îngrijorat pentru că profesorul un domn

— Paharele Marina?

Tata care era negru, nu-l mai deranjați pe *soba* din Dondo că vă lămuresc eu în locul lui, era negru, umil ca negrii, ascultător ca negrii, încercând să fie agreabil la fel ca negrii

— Un păhărel de lichior de anason?

Mai puțin decât noi, decât Seabra pe trotuar, decât ceilalți muncitori, tata care făcea comisioane, curăța biroul, mânca separat de colegi, le aducea hainele

— Adu-mi haina le cumpăra țigări

— Adu-mi țigări ușița coliviei de acord cu mine

— Pac pac tata căutând păhărelele de lichior de anason nu pușca în dulap, nu țeava care i s-a părut pușcă, păhărelele de lichior de anason, servitorul vecinilor și cel care ajuta la piață nici măcar n-au intrat, n-au furat tucanul cel care l-a furat a fost servitorul vecinilor și cel care ajuta la piață văzându-ne de pe zid, cel care ajuta la piață

— Fetițo încercând să mă protejeze nu știu de ce (știu de ce)

— Fetițo mama fără să-i observe în curte, servitorul vecinilor

— Dona Anabela scrieți că așa s-a întâmplat, scrieți că v-

am mințit și cel care vă poruncește dumneavoastră

— În sănătatea dumitale nu mă lua cu dumneavoastră spune-mi Seabra împiedicându-vă să corectați, tata gândindu-se la păhărele și dulapul închis, pușca fără cartușe pe care nu a folosit-o niciodată fiindcă nu l-au invitat la vânătoare, nici drept ghid nu-l acceptau ca să găsească antilope, nu ieșeau cu el, tata

— Domnule doctor așa cum ar fi putut să spună, cum o fi spus, cum dădea să spună

— Dacă doriți vă aduc haina domnule doctor sau

— N-aveți nevoie de țigări domnule doctor? pietricelele și ghiocurile lui *soba* cunoșteau toate astea la Dondo, agitai pietrele și apărea administratorul enervat de salcâm

— El e negru?

Soba fără curea, fără pălărie, fără sandale, căruia i-au dat o mașină de cusut prăpădită cu o pedală și o roată obligându-l să coasă pentru albi în timp ce le anunțau pe femei

— A devenit și el femeie *soba* cu un șorț pe care i-au poruncit să-l poarte, ca să-l umilească mai mult, tăind capul unui cocoș în piața satului duminicile de dimineață și bând cocoșul în timp ce se încălzea pielea de pe tobe și zeul Zumbi agita coroanele copacilor răscolind prin *cacimbo, soba* în temnița poliției cu buzunarul șorțului plin de ace, ațe

— Nu știu scrieți celui care vă poruncește dumneavoastră

— Nu mă lua cu dumneavoastră spune-mi Seabra Marina că tata descoperind păhărelele, ștergând un scaun, turnând lichiorul de anason, tata fără să observe cuțitul deși servitorul vecinilor chemându-l fără să cheme, cel care ajuta la piață păstrând ceapa

— N-ai nevoie de ceapă tata mulțumit că-l vizitează, se interesează de el și poate că o vânătoare antilope un joc de cărți, o plimbare în Duque de Braganga[18], servitorul

18 Localitate din Angola.

vecinilor sau ferigile

— Atenție ferigile

— Atenție ferigile pe care era imposibil ca tata să le observe fiindcă celălalt

— Nu admit ca un negru și atunci s-a întâmplat ca rochia roșie pe canapea, pe perete, pe perdeaua desprinzându-se din inele pe care nu știu cine tata?

A prins-o, păhărelul cu lichior de anason spărgându-se, cuțitul imitând o sabie, alte zdrențe din rochia roșie, alte

— Nu accept ca un negru *soba* și tata culcați pe jos, tucanul furat ca să se creadă că cei din Luanda în vagoanele de vite, cei care ne urmăreau șoarecii conspirând pe plajă, ascunși în *musseques,* apărând prin cartier, servitorul vecinilor sau eu sugându-mi degetul mare, mama

— Dumnezeule revenind de afară, nu

— Ce surpriză ca dumneavoastră prost actor mama

— Dumnezeule și acum da, ușița coliviei pac pac în vânt, acum da grilajul, o locomotivă făcând manevre în depărtare, un trauler la o sută de metri de noi, acum da cred că un evantai din frunze de palmier, cred că o mie de evantaie din frunze de palmier

— Nu accept ca un negru și schimbarea valurilor, mătușa scoțându-l din lighean pe vărul meu iar eu

— Vrei s-o încasezi, spune?

Rochia roșie și pe profesor, pe mine nu fiindcă mătușa ștergându-mă

— Asta e rochia roșie pe cămașă, pe pantaloni, pe gâtul albului, două umbre la început mici, pe urmă mari, pe urmă iarăși mici, o umbră deodată grasă, umeri care se preschimbau în mâini și înghițeau umbra slăbănoagă

— Anabela apa de pe acoperiș sau apa din gura lui tata pic pic diluată în pașii care mi se păreau nu cu noi, pe cărare, și nu pașii mamei fiindcă mama mea

— Dumnezeule acel

— Dumnezeule alunecând cu spinarea de-a lungul tencuielii, gulerul rochiei nu la gât, la ceafă, picioarele

care încercau, renunțau, tocul pantofului răzuind dușumeaua dddddd dorești un păhărel de lichior de anason, mamă, un păhărel de vorbă, o noapte cu jeepul căutând antilope, profesorul

— Nu accept ca un negru profesorul invită, celelalte albe invită, gătesc în tabără, laudă coafuri, i se poate vorbi de cei doi ani pe insulă înainte de a-l fi cunoscut pe tata, cum într-o seară la Lisabona patroana cu un sublocotenent lângă ea și sublocotenentul însemnând cu o cruce numele matale

— Ai câștiga mai mulți bani la Luanda Rosário stăpâna casei

(etajul al doilea în Alcántara) arătând crucea cu o scobitoare în dinți

— Rosário e cocoșată aceea micuță asta-i Anabela furgoneta cu mata, Rosário, Joana, Sálete, Elisa îndreptându-se spre vapor, patroana oferind fiecăreia un mic colier de agate, Sálete examinând agatele

— Ce agate?

Gata să parieze că noiembrie, gata să parieze că frigul, vezi Lisabona de aici așezată în odaie nu-i așa mamă, niciodată nu ți-a plăcut Africa nici mizeria de pe insulă, ți-au promis o cameră și în loc de cameră un cort de om sărac, cleștii crabului țac țac ieșind din mare, Sálete cu febră sau cu dor de copil, o dată pe lună o carte poștală, apoi nicio carte poștală, o jucărie o focă de cârpe din Capetown gata ruptă de la început, Sálete

— Au uitat ai uitat mamă, nu-ți amintești de Alcántara, de tipograful care te vizita joia cerând bani de la sublocotenent

— Ea e a mea pretinzând procentaje

— Când a avut pneumonie i-am dat doctorii am ajutat-o sublocotenentul ascuns după țigară cu un glăscior blând

— Șterge-o de-aici infirmierul militar cu o seringă de vaccin pe chei, păzindu-le baia scuturând o sticlă care mirosea a gaz și Alcántara acolo sus

— Ai păduchi fetițo?

Dincolo de containere și macarale, o mică fregată de pescuit cu un matelot înfășurat într-o pătură revenind sub ploaie, ți-a părut rău să sfârșești în Lobito mamă, nu-i așa că ți s-a părut că-l zărești pe tipograf urmărind vaporul, infirmierul gonindu-te din baie

— Haide haide alegând-o pe Joana, netezindu-și pantalonii, în timp ce matelotul dispărea într-un stâlp

— Trebuie să te examinez mai bine fetițo tipograful căruia nu-i plăceai mamă, niciodată nu ți-a dat doctorii, niciodată nu te-a ajutat, număra banii fără grabă scuipând pe degetul mare

— Lipsește o bancnotă nu-i așa? și mata niciodată

— Șterge-o de-aici mata cu frică de el și scuze, pretexte, dacă nu venea joia stăteai și-ți frângeai mâinile, cu fardul din ajun roșindu-ți obrajii, refuzai clienții, ți se făcea greață de mâncare, patroana care știa și nu știa, știa se prefăcea că nu știe obișnuită cu capriciile

— Te doare burta fetițo?

Tipograful dispărând odată cu Alcántara, doar acoperișuri, doar macarale de-a lungul fluviului, niște păsărele fără nume care au venit și au plecat departe de promontorii sau de stânci la fel cum ea prea departe dar de ce, de cine dacă nu cunosc Portugalia

(lipsită de însemnătate pe hărți)

nu aveai fotografii și nu vorbeai despre mata

— Ai avut părinți mamă?

Batistele ude ale aripilor păsărelelor într-un zbor fără țintă, Joana plângându-se de infirmierul care i-a rupt breteaua

— M-a lovit o grabă a norilor urcând spre răsărit, nu te durea burta la etajul al doilea de la Alcántara dar te durea acum, tipograful intrând în cabină peste mașini și ieșind din cabină

— I-am dat doctorii am ajutat-o încăpățânându-se

— Ea e a mea Sálete, surprinsă

— Cum așa?

Tipograful în Alcántara care încetase să mai existe,

mustața lui, ceasul pe care i l-ai cumpărat mata mamă și durerea s-a suspendat, mata pe insulă când unchiul meu și tata mai întâi și pe urmă doar tata sprijinit de un trunchi care nu-i număra banii, descria Lobito unde nu aveau s-o plictisească bătrânii de la cafenea nici militarii în permisie, examenele medicului care atunci când o examina

— Desfă picioarele femeie că mai am și altă treabă îi lăsa impresia că o moșește, Lobito, cartierul muncitoresc, trenurile, ceea ce Seabra știa deja înainte de a ajunge la Luanda, Seabra prost actor

— Ce surpriză să nu ai voie să bei apă minerală sau ceai pe furiș când însoțești clienții, la Lobito un bucătar, un servitor și s-a terminat cu cortul de pânză, s-a terminat cu foamea, tata așteptând răspunsul tăind o frunzuliță în bucățele mici

— Nu ți-e rușine cu mine?

Nu doar frunzulița, un bambus trosnete identice mamă cu cele ale streșinii din Alcántara într-un moment când nu-ți păsa de Alcántara, îți păsa de cearșafurile pe care nu le aveai, ai încercat să vinzi colierul de agate agenților de schimb din Mutamba, cu servietele lor sub braț și șepcile lor turtite iar agenții de schimb

— Sunt false o căsuță în cartierul muncitoresc, o curte, un aragaz, mama mea nu mi-e rușine cu mata, sunt prea obosită ca să-mi fie rușine cu mata, unchiul meu arătându-ți arbuștii în partea opusă plajei

— Un ultim cuvânt înainte ca fratele meu să te ia de aici și tata tăcând, un trosnet al bambusului și trosnind bambusul pentru o clipă din nou streașină din Alcántara, străduțe înclinate, croitoria unde ai fost ucenică, etajul cu trei camere, marchiza tot o cameră a matale un vas cu pansele de pânză și mata privind vasul seri la rând, clienții se opreau cu mâna pe catarama de la curea

— Eei?

mata întrebându-te în partea opusă plajei, cred că fără părere de rău nici curiozitate, distrată, ca și cum vasul ar mai fi fost acolo și unchiul meu

— Eei?

Ce se întâmplase în Alcántara, dacă domnul Seabra ar fi cunoscut-o i-ar fi spus nu i-ar fi spus că Alcántara asta, Alcántara ailaltă, croitorul la care a lucrat, o agenție de asigurări, sau se prea poate ca Seabra plictisit de ea

— Eei?

Preferându-le pe Rosário, pe Joana, pe Sálete, pe Elisa care va cânta la radio

— O să cânt la radio n-a apucat să cânte pentru că paludismul a luat-o, cinci, șase, șapte pături pe care Elisa

— Ce frig a încercat un bolero și nici măcar prima notă

— Nu reușesc au ascuns-o într-un trauler, ți s-a părut că vezi ceva căzând în largul golfului, patronul cabaretului

— Mucles i-au împărțit agatele care nu făceau nici doi bani, gentuța de lamé cu un tub de ruj fără ruj și cutia de pudră goală, tata către profesor, nehotărât între pușcă și păhărelele de lichior de anason, tata adresându-se profesorului sau fratelui fratelui în timp ce trosneau arbuștii

— Ce este și nu v-au spus asta la Lisabona nu-i așa, nu figurează în dosare, în rapoarte, în fișierele din arhivă, au trecut cu vederea arbuștii de cealaltă parte a plajei în care în anii trecuți un deșert plin de gunoaie, un câine mort și un uliu sfâșiindu-l, ca dovadă directorul ezită care dintre ei e tatăl meu, roagă-l pe *soba* din Dondo să arunce în piață pietricelele, ghiocurile, și să decidă

— Ala de-acolo pielea tobelor încordată prin foc

— Ala de-acolo piua picioarelor desculțe care dansează în sunetul sec al pământului

— Ala de-acolo fără să arate vreunul, eu cu colierul de agate, gentuța de lamé cu un tub de ruj fără ruj și o cutie de pudră goală, netezindu-mi fusta revenind dintre arbuști și lovindu-mă de frate pentru că fusese cu mine să taie o frunzuliță în bucățele mici astfel că de mila lui și a mea și de mila lui de ce, nu mi-e milă de bărbați l-am însoțit la Lobito unde după aceea ploaia și ore în șir apa pic pic pe acoperiș, nu tristă, absentă, iar eu nici măcar tristă,

absentă, fiica mea mică și eu nu mă uitam la fiica mea, mă uitam la locomotive, plecam și veneam odată cu ele fără să părăsesc ferigile din curte, iar soțul meu

— Anabela neînțelegând că eu nu aveam soț, n-am avut soț niciodată, cel mai apropiat de un soț pe care l-am avut a fost în marchiza din Alcántara cu secole în urmă, nu știu să spun câte

(șapte, opt?)

un vas și eu privind vasul în timp ce clienții

— Eei?

Aproape un soț a fost cumnatul meu coborând din tren de Crăciun, chemându-mă din curte când soțul meu era la fabrică scrieți unchiul meu chemând-o pe mama din curte când tata era la fabrică

— Fiica ta nu mai crește?

Și sub cuvintele care întrebau

— Fiica ta nu mai crește?

Alte cuvinte pe care nu le înțelegeam atunci și nici acum nu sunt sigură că le înțeleg, cred că, de exemplu

— Fiica mea nu mai crește?

Sau doar ușița coliviei înaintând și dându-se înapoi și de cum se dădea înapoi pac pac în vânt, scrieți că unchiul meu nu îngrijorat, amuzat

— Fiica mea nu mai crește?

La fel cum pietricelele și ghiocurile lui *soba*

— Pac pac rezumându-mi viitorul într-un dreptunghi de rogojină, dacă aș reuși să plec de aici, dacă nu m-ar păzi tot timpul împiedicându-mă să plec, dacă nu aș da de Seabra așteptând pe trotuar la fel ca profesorul așteptând între aragaz și masă, servitorul vecinilor și cel care ajuta la piață pândind de pe zid și el anulându-i cu un gest

— Să nu-ți pese sunt negri profesorul

(sau poate unchiul meu) vorbind cu mama despre Silva Porto

— Silva Porto Anabela pământ roșu, mici lanuri de porumb, mama răspunzând că da, privindu-mă, mama -Nu să terminăm cu asta, nu-mi mai spuneți nimic, nu vă

bucurați

— Ce surpriză eu povestesc, profesorul în *musseques,* n-a fost niciodată cu noi, nu l-am întâlnit niciodată în curte, n-am dat niciodată de el în casa asta, scrieți că tata a fost cel care scrieți că soțul meu așteptându-mă în odaie, îl credeam la fabrică și el așteptându-mă în odaie eu care n-am avut niciodată soț, aproape un soț a fost tatăl fiicei mele care arăta arbuștii

— Un ultim cuvânt înainte ca fratele meu să te ia

și soțul meu tăind o frunzuliță în bucățele mici, fiica mea sugându-și degetul mare, soțul meu tăind frunzulița cu o sabie sau un brici sau un cuțit după cum trosneau bambușii din insulă, trosnete identice cu cele ale streșinii din Alcántara un mic vas de pescuit cu un matelot înfășurat într-o pătură revenind de la vărsarea râului asta voiați să vă spun domnule Seabra nu-i așa, ceea ce șefii dumneavoastră vor să apară în memoriu și ceea ce numiți adevăr, recunoașteți, nu-mi spuneți

— Ce surpriză nu vă prefaceți încântat că mă vedeți, ce vă pasă că mă vedeți, nu mințiți, o avansare, nu-i așa, un post de șef nu-i așa, pacea nu-i așa și în locul păcii floarea-soarelui și bumbacul moarte, hârtii inutile pe care nu le va citi nimeni, un jeep întâmpinându-vă pe cărare așa că luați-o, să n-o pierdeți, vă ofer sfera de lacrimi a unei cepe în palmă păstrați ceapa ușița coliviei pac pac în vânt, colierul de agate, rochia roșie, mama

— Dumnezeule negrii, profesorul, tata trebuie să spun că tata sau nu trebuie, tata e cel despre care îmi cereți să vorbesc?

Tata cu un cuțit

— Anabela adică ți-am dat un acoperiș sau nu ți-am dat, ți-am dat un nume sau nu ți-am dat iar mama

(sunteți mulțumit domnule?)

— Ce este scrisoarea unchiului meu la Dondo nu în mâna lui, pe jos, fumul unei locomotive făcând manevre împiedicându-mă să văd mai mult decât un *soba* cu un pumn de pietricele și ghiocuri, mătușa ștergându-mă cu

prosopul

— Asta e și o umbră pe perete, când slabă când grasă, care mă ținea în brațe și mă lua cu ea.

Capitolul al cincilea

Când am sosit la Dondo

(harta VII, scara 1:500 și fotografiile 13, 14 și 15, nr. 13 fiind o acuarelă, reproducere a unei ilustrate achiziționate în prăvălia numită a lui Roque Santeiro, din Luanda, deoarece portughezii, în graba îmbarcării, n-au avut timp să o ia cu ei arcuri de pat, șezlonguri, perna de satin cu o cheie sol aurie pe care mama ar socoti-o demnă să figureze alături de covor în timp ce Claudia ridicând cheia sol contra luminii

— Multe mai inventați și voi nr. 13 cu o săgeată în cerneală indicând un acoperiș și în vârful săgeții cuvintele

Eu locuiesc aici se referea la oraș înainte de independență vezi legenda Dondo în 1971

iar nr. 14 și 15 la situația actuală, operă a unui sergent negru care a pretins drept plată ceasul meu de mână, mulțumindu-se până la urmă cu un pix aproape consumat și un pachet de țigări)

când am sosit la Dondo Dumnezeu știe cum, evitând peticele de smoală acoperind urmele lăsate de explozibile, sate din care nu mai rămăsese niciun sâmbure de manioc și stâlpi de electricitate răsturnați, inclusiv prin bunăvoința unui mercenar francez

(alte țigări și pila mea de unghii)

Într-o coloană militară, adică o forfotă de camionete germane, două blindate cu iezi, grenade de mortiere și o vioară fără corzi, totul cu jeepul englezilor în frunte când am sosit la Dondo în intenția de a înțelege unde începuse ținta n-am găsit acoperișul din vârful săgeții din fotografia 13

Eu locuiesc aici

(cine a locuit acolo, cine a scris, cine informa cu mândrie pe cine?)

nici celelalte acoperișuri, nici spitalul (un spital mic)

nici biserica, am găsit copaci doar rădăcini, o bancă din parc

(din cele cu șipcile jupuite)

inundată în *cacimbo,* străzi care nu duceau decât la o oază de ierburi și la o tăcere opacă în ciuda greierilor care țeseau stâlpi și cărămizi sparte, cabana veterinarului deasupra și printr-o gaură din draperie soția lui pândindu-mă, cred că și câini sălbatici pentru că niște mici pași grăbiți și i-am auzit lătrând nu chiar lătrând, un soi de chelălăituri, sergentul uitând de ceas

— Câinii sălbatici nu ne omoară sărind la gâtul nostru, ne mușcă de glezne până cădem jos și căzând jos o fierbere de boturi, de colți, am fost sigur că mă priveau prin crăpăturile din pereți dar cine mă privește aici, un portughez, unul din America, căpitanul angolez căruia directorul la telefon de la Lisabona (când am chemat Lisabona telefoanele tăcute)

— Seabra sau soneria sughițând în gol, la numărul de urgență un firicel de voce repetând la nesfârșit număr de telefon nealocat)

bănuiala că mă privesc, mă urmăresc, poate locotenent-colonelul către căpitan

— Să ne trimiți zilnic un raport pe calea obișnuită în Dondo magazinul țintei jumătate dintr-o baracă în care un bătrân își răsucea o țigară sau poate niciun bătrân, umbra mea speriată, poate chiar Marina pentru că i se auzeau cuvintele

— Eu locuiesc aici ținta, nevasta și fiul țintei într-un colț printre pachete, saltele și uitându-mă bine nici pachete nici saltele, resturi de paie, praf, în ceea ce rămăsese din poliție o ființă așezată administratorul prefăcându-se că nu-i era frică de ghiocuri întrebând pe oricine

— El e negru?

Din când în când oglindirea râului în niște ochelari pierduți cei de citit ai mamei iar la fereastră frunze de *tipuane* mulțumite să mă găsească acasă

— Bună ziua nu *tipuanele, tip nanele* nu vorbesc

(cel mult o vrabie în locul lor)

croitoreasa unde a lucrat mama când era nemăritată, frizerul

— Bună ziua și eu nu în Africa, în cartier, prăvăliile astea mă cunosc, Stația Alto de São João mă cunoaște, mecanicul auto care juca dame cu tatăl meu vitreg în intervalele când nu repara pneuri

— Micul meu Seabra punea camerele într-o găleată cu apă murdară, lampa din tavan sărea în apă și el îmi arăta bășicile, mi-era greu să-i strâng mâna plină de negreală, de ulei

— Nu vrei să mă saluți micul meu Seabra?

Mergeam acasă cu degetele în aer, nu ale mele pentru că mecanicul auto mi le-a furat, cu ale lui, le recuperam cu ajutorul periei și săpunului dar încrețite, degetele mecanicului în porțelanul chiuvetei și mama frecându-le în țeava de scurgere

— Ce scârboșenie tatăl meu vitreg stingea țigara clandestină

— Nu-i spune bătrânei tale puștiule nu câini sălbatici am auzit în iarbă erau ei preocupați de bazooka mușcându-mi gleznele până am căzut jos, telefonul

— Număr nealocat un sunet continuu părăsindu-mă, cutia poștală fără mesaje, în spațiul dintre cărămizi șopârle, praf, dacă aș putea vârful unei săgeți deasupra

— Eu locuiesc aici fotografiile 14 și 15, în fotografia 14 eu (poate mai slab mamă iartă-mă, crede-mă că mănânc bine, nu ies serile, am grijă de mine)

În ceea ce fusese magazinul țintei, un soi de tejghea din cutii de bere, ferestruica spre fluviu fără păsări (sunt cuminte, am grijă de mine)

și un sat la margine, tot ceea ce tatălui meu vitreg săracul i-ar plăcea să pună în ramă, un fluviu ca ăsta se poate cumpăra în bâlciurile de provincie domnule, printre lămpi cu gaz și oale de lut, nori trasați cu o linie roșie, căsuțe la o curbă, ca să fie complet mai lipsește un răzor de flori pasărea-paradisului și o oaie păscând în locul

acelui lepros aproape un animal răscolind printre ierburi, Marina pe una din saltelele acelea una, două, trei saltele separate prin saci, în saci altădată porumb azi gărgărițe, mucegai, locotenent-colonelul își pierde răbdarea

— Ținta?

(îmi pun haina dacă e frig)

mecanicul auto cu o zgârietură la genunchi

— Micul meu Seabra corpul lui *soba* fără curea, fără pălărie, fără sandale, cu călcâiele într-un rotocol de sârmă

(nu mai departe de ieri o friptură mamă, nu mă pisa) la Lisabona călcam pe niște prești de cârpă, pe coridor, în sufragerie, în odaie, pentru că mama mea a dat cu ceară în ajun dar Lisabona nu exista, cel mult aparatul de reparat pneuri fluierând pe cimentul ud, eu în căutarea unor urme ale țintei în Dondo și doar un lighean în care mătușa Marinei ștergându-i lacrimile și explicând

— Asta e niciun diamant, o rogojină de manioc și tatăl meu vitreg din preș în preș, eu la Dondo știind că la Dondo un singur birt și totuși te căutam Marina, nu-l căutam pe unchiul dumitale, te căutam pe dumneata încercând să descopăr cum trăiai înainte de apartamentul din Luanda, eu conform ordinelor așteptându-te pe trotuar

— În trei sau patru zile ne rezolvi problema Seabra nu conform ordinelor, de la plecarea mea nu mai existau ordine și eu prefăcându-mă pentru dumneata, pentru mine, pentru cine trebuia să vină de la Lisabona sau mă urmărea deja din vreo dărăpănătură învecinată fiindcă mă obligau să te aștept pe trotuar, când tatăl meu vitreg s-a simțit mai rău mecanicul auto pe ștergător deoarece mama

— Cu cizmele astea murdare nu treci mai departe de aici domnule Fortuna mătușa Marinei ștergând-o într-un prosop în timp ce coloana militară se îndepărta spre Malanje

— Posibil ca la Malanje Seabra un genist trăgea în câinii sălbatici și eu în sinea mea

— Cum era Dondo Marina?

Vecina de la parter către mama

— Fiul matale?

Și fiul mugind la o spadă, am întrebat-o pe Marina la hanul pakistanezilor în timp ce mitralierele repetau și tot repetau pe la colțuri de stradă

— Fiul dumitale Marina?

Fiindcă a existat un fiu Marina, mi-au explicat la Serviciu că a existat un fiu, locotenent-colonelul arătându-mi o pagină pe care n-am citit-o, responsabilul de la etajul opt nu e asta e următoarea, locotenent-colonelul lovind în pagină ba asta e, scuturând-o fără să-mi dea timp s-o văd asigurându-mă dacă-l găsești pe fiu Seabra o ai pe puștoaică la mână, poate că unul dintre copiii aceia în cârje care țopăie după resturi, despoaie cadavre și cerșesc la Alvalade, pakistanezii apărându-se cu zăvorul

— Copiii locotenent-colonelului nu i se cunoaște vârsta, nu i se cunoaște tatăl, eu foindu-mă în patul din care lipseau cearșaful, cuvertura

— Fiul dumitale e mulatru Marina? iar Marina

— Tăceți dacă ar avea un ciocan și un piron, dacă ar avea un cuțit, amplificat din cauza golului din piață sau a mărimii garajului un megafon

— Micul meu Seabra

(mă spăl pe dinți da mamă)

insistând cu ordine în portugheză și în *kimbundo* ordine, împușcături, o grenadă mai departe, dacă ai avea o sabie ca servitorul vecinilor sau profesorul, sau tatăl dumitale ce mi-ai face Marina, eu răspunzând în locul dumitale

— V-aș omorî și genunchiul Marinei dur lângă genunchiul meu

— Tăceți ca și cum sticla mi-ar permite să tac pe această plantație de bumbac și floarea-soarelui moarte, fii atent la cărăbușii de lângă flacăra gazului, la țânțarii care se ard pe geam, trosnesc, se strâng, picură pe jos sub formă de cenușă, farurile din Luanda îl scot din întuneric pe unchiul dumitale, mama mea îndreptând covorul, tatăl fiului dumitale care nu-mi dau seama cine ar putea fi măsurându-ne tăcut, spune-mi cine e Marina, directorul nu

știe, locotenent-colonelul nu știe, angolezii nu știu, poate că unchiul dumitale o fi știind iar Marina

— Tăceți mâna pe gura mea, sabia, briciul, cineva dinspre arcade n-a dat ascultare jeepurilor fiindcă o frână, un fascicul de lumină și o salvă fără sfârșit, o femeie desculță dumneata Marina?

Prinsă între uși sau unul dintre orbii aceia din război cu degetele în aer în căutarea vederii, dumneata nu, dumneata aproape culcată peste mine și eu simțindu-ți mușchii, mirosul, parcă lacrimi ghicind că o să pomenești de orfanul găsit la Dondo și deci fiul dumitale un mulatru cu un tată din *sanzala,* înainte ca trupul meu să alunece spre perete, înainte ca agatele din colier și rochia roșie dumneata

— Tăceți de ce

— Tăceți dacă eu n-aș vorbi cu dumneata, ci cu vântul pământului pentru că totul aparține pământului în Angola, norii, de pildă, pe care-i observ bine coborând pe iarbă, oamenii și casele care revin pe pământ după ce s-au agitat un moment într-o întrebare la care nu răspunde nimeni, găsiți-mă repede, pe plantația asta la cincizeci de kilometri de Luanda, înainte ca și eu să revin pe pământ, umerii mei dispar, capul meu dispare, fotografia copiilor șefului de post dispare undeva în spate a dispărut undeva în spate astfel că vor găsi, în locul meu, un gât de sticlă pe o scară și niște carnete de prisos carnetele pe care scriu Marina, acele carnete de acolo, mâna dumitale pe gura mea

— Tăceți doar mâna dumitale pe gura mea

— Tăceți plecați tăceți *eu sunt a iubitului meu și iubitul meu este al meu; el își paște turma între crini; până la răcoarea zilei și până la lungirea umbrelor, întoarce-te!… Iubitule, săi ca o căprioară sau ca puiul de cerb, peste munții ce ne despart* eu la Luanda Marina și dumneata dându-mă afară, unul dintre pakistanezi pe coridor ascultând, tatăl meu vitreg, ferindu-se de mama, dispărând pe trotuar ascunzând țigara, eu

— Tatăl fiului dumitale ținta?

(până acum nicio gripă mamă)

am căutat noaptea, în așternutul meu, am căutat pe iubitul inimii mele; l-am căutat, dar nu l-am găsit… m-am sculat atunci și am cutreierat cetatea, ulițele și piețele; și am căutat pe iubitul inimii mele… l-am căutat dar nu l-am găsit! m-au întâlnit păzitorii care dau ocol cetății; și i-am întrebat: „N-ați văzut pe iubitul inimii mele?”

mușchii dumitale Marina, mirosul dumitale, greutatea dumitale, *musseque* unde unchiul dumitale sau orfanul ascunși, grija dumitale ca eu *abia trecusem de ei și am găsit pe iubitul inimii mele; l-am apucat și nu l-am mai lăsat până nu l-am adus în casa mamei mele, în odaia celei ce m-a zămislit; vă jur, fiice ale Ierusalimului, pe căprioarele și cerboaicele de pe câmp, nu stârniți, nu treziți dragostea, până nu vine ea* să nu dau peste unchiul dumitale Marina fii atentă că nu zic nimic de orfan, vorbesc de unchiul dumitale și nu-mi spune

— Tăceți lasă-mă să vorbesc, asta-i munca mea, lasă-mă *ce se vede suindu-se din pustie, ca niște stâlpi de fum, în mijlocul aburilor de mir și de tămâie, înconjurată de toate miresmele negustorilor de mir? iată, este patașca lui Solomon cu șaizeci de viteji, de jur-împrejur, cei mai viteji din Israel; toți sunt înarmați cu săbii, și toți sunt deprinși la luptă, fiecare cu sabia la coapsă, ca să n-aibă nimic de temut în timpul nopții. Împăratul Solomon și-a făcut această patașcă din lemn din Liban: stâlpii i-a făcut de argint, rezemătoarea de aur, scaunul de purpură; iar mijlocul împodobit cu o țesătură aleasă, lucrată de dragostea fiicelor Ierusalimului. Ieșiți, fetele Sionului, și priviți pe împăratul Solomon, cu cununa cu care l-a încununat mamă-sa în ziua cununiei lui, în ziua veseliei inimii lui.*

Dondo liniștit, poate râul Cambo de la vărsare până la izvor ducând cu sine un gât de sticlă, un carnet, pe dumneata Marina, din profil lângă mine și vocea dumitale

— Tăceți *scoală-te, crivățule! vino, vântule de miazăzi! suflați peste grădina mea, ca să picure mirosurile din ea!*

să intre iubitul meu în grădina lui, și să mănânce din roadele ei alese!

Responsabilul de la etajul opt conducând-o pe mama pe coridor, arena de coride apărând și dispărând în funcție de ferestre sau perete, dispărând deodată la intrare

— Suntem o firmă care se ocupă cu exportul de compoturi aveam șase salariați fiul dumneavoastră n-a lucrat niciodată la noi madame ajutând-o cu închizătoarea poșetei și n-o lăsați deschisă madame cu atâția hoți pe aici, un domn atât de politicos mamă, atât de simpatic, eu adresându-mă mamei oferindu-i sticla în fața florii-soarelui, a bumbacului

— Vrei?

În drum spre Malanje un card de priboi pe o coastă și Marina la Luanda

— Tăceți tăceți când eu la han

— Unchiul dumitale?

Eu pe trotuarul din fața clădirii prost actor

— Ce surpriză

Claudia care-și pierdea răbdarea când vorbeam arătându-mi-o pe Marina

— O cunoști?

Și în interiorul acelui

— O cunoști?

O scandalizare oripilată

— Are sânge de negru nu-i așa?

Locotenent-colonelul garanta că nu erau decât șoareci și șoarecii trebuie să fie stârpiți, o mătură, o piatră

— E de ajuns o piatră băiete șoarecii Seabra nici nu dau mult de lucru, ne apropiem de ei și îi strivim cu o mătură, o piatră, trei sau patru zile de strivit un șoarece și ai să vezi cât timp îți rămâne pentru cocotierii din insulă, eu nici n-aș numi asta muncă, i-aș spune vacanță, debarci, rezolvi chestiunea și o vacanță pe gratis ce noroc, unchiul dumitale Marina coborând din tren, instalându-se în camera de zi

— Fiică-ta nu mai crește nu-i așa?

Întârziind cu privirea asupra voastră, rătăcind peste lucruri și deodată brațul spre tatăl dumitale

— Ia-ți fata care nu mai crește și așteaptă afară frățioare afară unde vântul și palmierii și în locul vântului tatăl dumitale dând ocol casei, ascultând, prefăcându-se că se îndepărtează nu se îndepărta tatăl dumitale cu un cui și un ciocan, dând peste dumneata și lăsând ciocanul, slavă Domnului că vântul și palmierii te împiedicau să pricepi nu-i așa, slavă Domnului că o fregată sau valurile

— Suntem aici Marina convingându-te să te distrezi, dacă te întreba cineva

— Îți plac fregatele valurile dumneata

— Taci mâna pe gura mea la hanul din Luanda, jeepurile ți-amintești de jeepuri?

Lătrând

— Stai stai în pustietatea orașului, când unchiul dumitale pleca o găseai pe mama dumitale în bucătărie, tatăl dumitale pe canapeaua unde șezuse unchiul, ceva în odaie care se schimbase fără să se schimbe de ce ții la unchiul dumitale Marina, de ce nu vrei ca eu să-l și mâna desprinzându-mi-se de pe gură atentă la o rafală, n-ai ieșit din odaia mea fiindcă n-ai vrut unchiul dumitale a fost cel care

— Scoală-te arătându-ți piața din Dondo unde *soba* arunca ghiocuri, pietricele, noi în drum spre Malanje deschizând cărări prin desiș, farurile care se aprindeau și copacii, pământul Africii doar copaci Marina, frunze, ramuri, trunchiuri și deci ce contează că tatăl dumitale voia să vorbească și dacă nu vorbea nu era, mama dumitale cu spatele la voi

(identică și diferită dar diferită prin ce?) aprinzând aragazul, i se părea că ciorapul de pe piciorul stâng căzut, părul aproape la fel deși colierul de agate răsucit n-ar putea explica de ce dar răsucit, poate închizătoarea nu la ceafă, într-o parte, tatăl dumitale

— Anabela căindu-se de acest

— Anabela tăcând, câmpuri de floarea-soarelui ca ăsta și

Malanje la fel de pustiu ca și Dondo, aceleași clădiri prăbușite, aceiași orbi, mama dumitale găsind închizătoarea colierului întorcându-l spre ceafă, întinzând ciorapul, punând fața de masă, șervețelele, salata, tatăl dumitale

— Anabela și dezicându-se de acest

— Anabela cu un gest cântărea kilograme imense acest gest luând cuțitul și dezinteresându-se de cuțit, mama dumitale servindu-te, servindu-l pe tatăl dumitale, servindu-se, slavă Domnului fregata sau valurile care pe înserate se apropiau s-ar fi zis că în curte chiar

— Suntem aici Anabela slavă Domnului ferigile care te ascundeau de dumneata, nevăstuica împăiată pe dulap și distrează-l pe tatăl dumitale cu nevăstuica, împiedică-l să se ascundă în mânecă, rochia roșie umflându-se și dezumflându-se, înainte ca dumneata

— Nu plânge mamă tatăl dumitale, deși așezat la masă, mult mai departe decât masa

— Nu te preface nu vocea lui, altă voce, nu cunoșteai cealaltă voce iar cealaltă voce, cea a necunoscutului

— Nu te preface sau vocea nevăstuicii, sau vocea ferigilor

— Nu te preface nu tatăl dumitale, nu te îngrijora că tatăl dumitale tăcând, servindu-se încă odată cu varză, tăind pâinea, ascultând ușița de la colivie, mâncând tatăl dumitale căutând pușca pardon, eu sunt cel care scrie romanul, tatăl dumitale mâncând tatăl dumitale căutând pușca, luând cartușele din sertar, punându-le la brâu nu te teme mamă, asta-i o poveste pe cuvânt, totul inventat, totul doar tertip mama dumitale cu vasele unele peste altele o poveste între masă și bucătărie, tatăl dumitale încărcând pușca, marea adunând resturile și descotorosindu-se de ele, palmierii sau ferigile mai puternice *adormisem, dar inima îmi veghea… este glasul preaiubitului meu, care bate: deschide-mi, soro, scumpo, porumbițo, neprihănito! căci capul îmi este plin de rouă, cârlionții îmi sunt plini depicurii nopții; mi-am scos haina,*

cum să mă îmbrac iarăși? mi-am spălat picioarele: cum să le murdăresc iarăși? dar iubitul meu a vârât mâna pe gaura zăvorului, și mi-a fost milă de el atunci; m-am sculat să deschid iubitului meu, în timp ce de pe mâinile mele picura smirnă, și de pe degetele mele picura cea mai aleasă smirnă pe mânerul zăvorului; am deschis iubitului meu; dar iubitul meu plecase, se făcuse nevăzut; l-am căutat, dar nu l-am găsit; l-am strigat, dar nu mi-a răspuns; păzitorii care dau ocol cetății m-au întâlnit; m-au bătut, m-au rănit; mi-au luat măhrama străjerii de pe ziduri; vă rog fierbinte, fiice ale Ierusalimului, dacă găsiți pe iubitul meu, ce-i veți spune?... că sunt bolnavă de dragoste marea adunând resturile și descotorosindu-se de ele, palmierii sau ferigile mai puternice, mama dumitale strângând șervețelele, paharele, coborând scara de la bucătărie, pândind în noapte așa cum pândesc eu în noapte pe plantația asta Marina, cum pândești dumneata în noapte la Luanda știind că sunt servitorul vecinilor, cel care ajută la piață, profesorul, unchiul dumitale, tatăl dumitale, cel care întreabă în cartierul muncitoresc din Lobito

— Fata ta nu mai crește?

Cel care te ia de umeri conducându-te nu la hanul pakistanezilor, cu niște pantaloni și un bluzon atârnate de un cui și nici măcar un cearșaf

— S-au terminat cearșafurile domnule împreună cu

— Asta era casa și marea în stânga, marea acolo jos mereu în stânga noastră, cu o sabie, un cuțit, un *canhangulo* vechi

— Scoală-te *pune-mă ca o pecete pe inima ta, ca o pecete pe brațul tău; căci dragostea este tare ca moartea, și gelozia este neînduplecată ca locuința morților; jarul ei este jar de foc, o flacără a Domnului; apele cele mari nu pot să stingă dragostea, și râurile n-ar putea s-o înece; de ar da omul toate averile din casa lui pentru dragoste, tot n-ar avea decât dispreț* unchiul dumitale mort când un orb la Malanje către mine

— Domnule orfanul mort în *musseque,* fiul dumitale

— Tăceți fiul dumitale Marina un copil alergând printre băltoacele unui depozit de apă până ce militarii Guvernului l-au întâlnit și deci fiul dumitale mulatru sau alb, un mulatru fiu al unui orfan sau un alb fiu al unchiului dumitale la fel cum dumneata fiica unchiului dumitale și directorul

— Imposibil Seabra eu pentru prima dată înfruntându-l

— Așteptați

Președintele, drapelul, goarna din arena de coride chemându-mă iar eu

— Opriți spada așteptați puțin eu pe colina din Luanda lângă cetate

eu sunt un zid și țâțele sunt ca niște turnuri; în ochii lui am fost ca una care a găsit pace; Solomon avea o vie la Haal-Hamon; a închiriat-o unor păzitori; și fiecare trebuia să aducă pentru rodul ei o mie de sicii de argint; via mea, care este a mea, o păstrez eu; ține-ți, Solomoane, cei o mie de sicii, și două sute fie celor ce păzesc rodul eu pe colina de la Luanda lângă cetatea construită nu mă interesează în ce secol și marea jos, marea în stânga mea acolo jos eu alergând ca un ied sălbatic sau ca un cerb tânăr peste munții parfumați în timp ce jeepurile

— Stai stai nu către un bătrân, nu către o femeie ghemuită, către un far care mă caută, mă găsește, mă pierde, mă găsește din nou iar eu nemișcat lângă tocul unei usi, eu -Nu și reîncepând să alerg spre Bengo sau spre un garaj la Stația Alto de São João unde un mecanic

— Micul meu Seabra îmi arăta o căldare cu apă murdară în care se reflecta, în o mie de bucăți, fața mea făcută țăndări.

Capitolul al șaselea

Seabra n-a dat de noi la Dondo nici la Malanje, și totuși dacă i-ar fi fost mai puțin frică să ne găsească fiindcă-i era frică să ne găsească, frică de noi, prima dată când m-a întâlnit la Luanda, nu în fața clădirii acesteia, nu în acel *musseque* vecin cu abatorul unde cubanezii îi atârnau pe cei din sud în cârlige și unde mă ascundeam atunci (noaptea briza aceea de culoarea mațelor împiedicându-mă să dorm)

el în hainele lui de la Lisabona prea groase, aceleași pe care le purta pesemne de nu știu când (săptămâni, luni?)

vaporul l-a adus în zona asta a cheiului unde se mai afla încă un rest din bagajele portughezilor care fugiseră, el cu ceea ce se dorea a fi un zâmbet, împletind monograme pentru șervețele cu degetele

— Dumneata ești domnișoara Marina?

Atât de inofensiv, stânjenit, lent, sperând ca eu să mă mir de întrebare, să fiu surprinsă, să mint -Nu sau să-i înțeleg avertismentele (rugămințile)

și să-l împiedic să mă mai vadă

— Atât de mare Angola Marina Cabinda Narriquinha Chiume fără să mai pomenesc de Zambia sau de Congo mă împiedică să te mai văd astfel încât să trimită o telegramă celor care-i porunceau, cei care-i porunceau să o primească și primind-o să-l și creadă

Seabra preocupat de cartea cifrului căreia zilele îi retrăgeau pagini

PQSBV3; 2MX

adică cer autorizația să-mi consider misiunea încheiată, și după trecerea a două joi răspunsul de la Lisabona, fie că era tot o telegramă, un mesaj în cutia poștală moartă sau un individ la fel cu el trimis din Portugalia cu promisiuni asemănătoare și minciuni asemănătoare aceleași haine prea groase, aceeași teamă, aceeași uimire doar că în loc

de

— Dumneata ești domnișoara Marina?

Degetele mărind monogramele într-o broderie încurcată

— Dumneata ești domnul Seabra?

Tot atât de inofensiv, stânjenit, lent, sperând ca Seabra să se mire de întrebare, să fie surprins, să mintă -Nu și până la urmă nicio întrebare, suspiciunea directorului, a locotenent-colonelului, a responsabilului de la etajul opt născându-se ce ciudat din haine prea groase, dintr-o mânuță neîncrezătoare răscolind documente, îndoindu-se, supărându-se

— Dovedește că ți-ai terminat treaba Seabra când ar fi fost atât de ușor să găsească la Malanje sau la Dondo coliba de paie a cărei rogojină s-o ridice ca să dea de diamante și la opt pași mormântul acoperit de frunze al mulatrei pe care a adus-o unchiul meu dintr-un loc oarecare (de unde?)

a instalat-o la magazin și n-am știut niciodată cine era, o bătrână ghemuită în miezul nopții pe iarbă mișcând un evantai din frunze de palmier, aproape îmbrăcată ca o albă și cu pantofi bărbătești, mătușa mea mârâind cine știe ce zărind-o, vărul meu liniștindu-se -Cum?

Și de îndată ce vărul meu

— Cum?

Unchiul meu storcându-se la tejghea și mătușa repede

— Nimic ceva comun între el și mulatră, conturul pleoapelor, felul de a umbla, atitudinea corpului care mi-amintea de tata când zăbovea duminicile în curte ascultând trenurile, aș fi jurat că o cunosc fără s-o fi putut cunoaște și atunci o după-amiază foarte de demult la Lobito precizându-se, amintirea unei făpturi cu basma pe cap, cred (nu sunt sigură, totul e vag) că o făptură cu basma pe cap după cum cred (totul mai puțin vag acum) că tata

— Nu mă lua cu tu că mă faci să-mi pierd slujba spune-mi domnule tata ascunzând-o de colegi

— Nu ieși din bucătărie mama și ochii lui implorând

prefaceți-vă că mă credeți

— Au trimis-o de la Dala-Samba ca să ajute la curățenie acel pac pac al coliviei distrăgându-mă de la bătrână, căutam s-o recuperez, amintirea părea să se adune și-mi scăpa, rămânea stinghereala tatei

— Nu te arăta nu reușeam s-o disting spălând rufe în fundul casei, tata a cărat un sac la autobuzul de dimineață vorbind cu un soi de umbră eu cât pe ce să înțeleg iar și acel pac pac al coliviei distrăgându-mi atenția, aproape că l-am auzit pe tata

— Haidem eu mirată că mama mulțumită frecând în camera din spate, o virgulă de păr traversându-i fruntea

— N-a fost nimeni aici Marina am crezut că o s-o regăsesc la Dondo aceeași siluetă spălând rufe în fundul casei dar poate m-am înșelat, imagini atât de decolorate atât de vechi

— N-am cum s-o cunosc dar o cunosc mătușa la fel de îngrijorată ca și mama, supărată, și înainte ca vărul meu

— Cum?

Mătușa foarte repede

— Nimic

(vărul meu care aproape că nu scotea fața din ligheanul în care mă spălau)

— Mama zice că miroase a negru la birt și nu-i de la ceilalți negri e de la mulatra tatei și eu cât pe ce să înțeleg din nou fără să înțeleg că înțelegeam, bănuiesc că înțelegând că înțelegeam în clipa când tata brusc acolo deși rămăsese în cimitirul din Lobito, cu un gard de mixandre și fotografia într-o inimă de email

— Nu mă lua cu tu că mă faci să-mi pierd slujba spune-mi domnule eu în clipa când joarda cu care unchiul meu îi bătea pe negrii care-i datorau bani sau decidea el că-i datorau bani a dat de corpul mătușii mele și i-a sfâșiat bluza, acoperământul bineînțeles mereu gata să împace lumea și să repare nenorocirile pic pic în curte, gura vărului meu crescând în lighean împiedicându-mă s-o văd pe mătușa sprijinită de lăzile cu pește uscat detestându-l,

expresia ei formând cuvântul

— Negru și pe astea, cuvântul și ura, ar fi putut de asemenea să le găsească Seabra, cu mai puțină frică de noi, în apa din lighean în ruinele din Dondo, cuvântul pe care mătușa nu se încumeta să-l rostească, la fel cum ar fi putut să găsească mormântul mulatrei separat de celelalte, singurul cu o cruce la căpătâi și vasul de sticlă pentru florile pe care nu le-a avut niciodată și peste care un soldat al Guvernului a călcat fără să-și dea seama, de înmormântare îmi amintesc

(cred că îmi amintesc) cred că vărul meu

— Mama zice că negresa a adormit în iarbă tată sau poate

— Bluza sfâșiată zice că negresa a adormit în iarbă sau poate

— Semnul de la j oardă pe gât mulțumit fiindcă negresa a adormit în iarbă evantaiul din frunze de palmier rupt și unchiul meu ridicând evantaiul, observând că se uitau la el, aruncându-l cu furie aproape cu furie cu ceea ce intuiam a fi contrariul furiei și eu înțelegând atunci tot, eu

— E mama matale eu

— E mama tatălui meu eu mirându-mă singură

— Sunt negresă și examinându-mă pentru prima oară altfel, eu către orfanul din Dondo

— Sunt negresă ca tine și joarda unchiului meu peste talia mea, peste picioare fără să mă sprijin de lăzile cu pește, fără să-l urăsc măcar, fără loc să-l urăsc fiindcă auzindu-l pe tata

— Nu mă lua cu tu că mă faci să-mi pierd slujba spune-mi domnule asta, atât de evident, atât de clar, în ruinele din Dondo de asemenea, colegii tatei nu-l invitau în casă, nu mâncau cu el, adu-mi ziarul, adu-mi țigări, adu-mi găleata asta aici, ne plimbam pe plajă singuri, pescuiam singuri, ne așezam singuri la restaurant duminica unde patronul stătea de vorbă cu mama fără să stea de vorbă cu noi noi nu existăm tată, noi nu suntem, nu suntem nici măcar persoane, asta se așteaptă de la negri, fratele

matale, de exemplu, când i-a murit mama în loc să o plângă i-a rupt evantaiul din frunze de palmier și a închis magazinul nu de tristețe, de lene, ca să aibă o zi liberă, nu a aranjat un priveghi, n-a invitat vecinii, n-a respectat-o pe defunctă, a desfăcut două lăzi de pește uscat și a așezat-o înăuntru în loc să comande un sicriu, poate un caporal belgian atrăgându-i lui Seabra atenția în Dondo

— Ai observat prietene un sicriu din lăzi de pește uscat? iar Seabra, fără să-i dea importanță, scoțându-și hainele de Lisabona prea groase convins că în vreun punct din satul leproșilor, din râul care înainta de la vărsare spre izvor, din copaci, din singurele lucruri care continuau să existe în Africa, orașe pustii, iarbă și copaci și deasupra lor o mică intonație acidă a directorului, a locotenent-colonelului, a responsabilului de la etajul opt, a colegului care venea spre el ascunzându-și pistolul

— Dovedește că ți-ai terminat treaba Seabra unchiul care n-a aranjat un priveghi, a săpat pământul lângă trunchiuri și mătușa ștergându-mă cu prosopul, fața vărului meu în lighean

— Tată în momentul când sapa netezea pământul, unchiul meu îi înfigea crucea din două bețe și căuta în jur o floare pentru văsuleț

— Fără o lespede, un nume, o floare pe mormânt nu sunt nici măcar oameni

— Nu sunt nici măcar oameni știam că nici eu nu sunt măcar om?)

unchiul meu poruncindu-i vărului meu la care nu se uita niciodată

— Spune-i maică-tii că s-a isprăvit cu mirosul de negru de la birt mirosul mirosul nostru pe care Seabra l-ar distinge atât de ușor coborând din coloană lângă magazin și nu doar mirosul, evantaiul din frunze de palmier uitat nu uitat unchiule, lăsat dinadins pe iarbă, urma pneurilor de la furgoneta cu care după discuția cu *soba*, pietricele, ghiocuri și *soba* scriindu-ne soarta cu degetul am plecat la Malanje la fel ca dumneavoastră după mulți ani, știind

(încă nu ne întâlniserăm)

că dacă nu ne-ați descoperi la Malanje atunci am fi în Luanda, în

— Asta era casa sau într-unul din acele *mussequ.es* care prelungeau orașul spre nord și pe care Guvernul ori cineva trimis de Guvern, sau stăpânii dumneavoastră din Lisabona l-ar arăta

— Acela unchiul meu crezând că o descoperă pe mama în cabanele de pe insulă în care aproape că nu mai rămăsese nicio fată, dând la o parte perdele din bucăți de pânză

— Anabela ca și cum mama ar fi fost importantă pentru el, descotorosindu-se de o găină sau alta, de o cârpă sau alta, de un copil sau altul desculț care se încăpățâna să învârtească pe acolo o lingură de lemn într-o strachină goală

— Anabela unchiul meu intrând în cabanele de pe insula unde nu se duceau bogații și care nu se vede de la Luanda, se vede vântul în coroanele copacilor pare ciudat ce spun dar într-adevăr se vede vântul în coroane, nu cocotieri care se agită, chiar vântul, persoana vântului și împreună cu vântul niște femei de culoarea aceea gălbuie pe care o capătă albii în Africa, fără cabarete, fără clienți, fără coliere de agate nici rochii roșii, fără pomana unui vapor care să le returneze, de milă, în Europa, pe care plecarea contrabandiștilor de diamante și industriașilor cafelei le-a condamnat să rămână la cheremul cubanezilor și rușilor, iar pe unchiul meu, ca și cum ar mai fi locuit la

Dala-Samba, n-ar fi venit să-l caute de la Lisabona, n-ar fi fost obligat să fugă din cartier în cartier un șoarece

— Anabela unchiul meu către mine într-o gaură oarecare din Cazenza, scheletic găsesc eu, uzat până la os găsesc eu

— Anabela recunoscându-mă când mă apropiam, gonindu-mă cu mâna

— Pleacă un bătrân de care Seabra se apropia zi de zi

— O treabă simplă o chestiune de rutină întrebând, plătind, bifând zone pe listă, cartierul ăsta, piața asta,

hăituindu-l spre un oraș tot mai redus, mai simplu, o jumătate de duzină de găuri în mortar, o jumătate de duzină de dărâmături, Seabra trasând cercuri cu creionul în hanul pakistanezilor, eu

— Ce-i asta? și el

— Unchiul dumitale vorbindu-mi de o plantație de floarea-soarelui și bumbac unde avea să ezite după aceea, de un covor căruia îi îndrepta franjurile, de un mecanic auto chemându-l peste o căldare și o cameră de pneu

— Micul meu Seabra de corpul tatălui vitreg imprimat pe divan, de o arenă de coride unde îl aștepta o spadă, Seabra verificând notițe, cercetând însemnări, cerându-mi să mă culc cu el fără să țin seama de grenade și de lipsa luminii în Luanda, trei sau patru zile cel mult și la sfârșit toată viața sau ce-i rămânea din viață până când alt individ va isprăvi în locul lui misiunea primită în Lisabona, Seabra la hanul pakistanezilor unde nu mai locuia nimeni altcineva în afară de poate (mi se pare)

un client căruia îi auzeam pașii într-o cameră uneori inexistentă și uneori prea aproape, atât de aproape că s-ar fi zis că-i cu noi, că s-ar fi zis că-i posibil să-l zărim, să-l atingem, un client

(mi-a venit ideea)

despre care Seabra incapabil să se deprindă cu Africa știa cine este

(un camarad, un prieten, un agent de încredere al celor care le porunceau amândurora)

sau de care cel puțin se temea, el atent la pași, în căutarea unei sticle printre rufe murdare și ziare și ridicând-o spre mine oferind-o cu o delicatețe stânjenită

— Ce voia unchiul dumitale de fapt?

Lichidul din sticlă vărsându-se pe saltea și Seabra fără a fi atent la lichid

— Pe cine voia el să răzbune?

Seabra care nu numai că nu se deprindea cu Africa, dar nici nu înțelegea ce e Africa, se mișca printre ruine și trunchiuri crezând că numai trunchiuri și ruine, căldura

asta, febra asta, animalele astea ciudate, violența asta fără motiv, șoarecii ăștia fugind, unchiul meu nestabilindu-se cu un birt în Malanje, furând diamante la graniță și vânzându-le evreilor dotați cu reactivi și balanțe și lupe, îl primeau ca pe un negru oarecare sau ca pe dezertorii din armată care în pofida războiului hotărâseră să rămână ca să cearnă apă cu speranța îmbogățirii, evreii și micile lor locuințe îngrijite cu amfore de lut imitând porțelanul de India, aprinzând seara o lămpiță pe un romb de catifea, cereau (nu cereau, porunceau)

— Dă-ncoa desfăceau săculețul unchiului meu, separau pietrele, se interesau de un licăr, se dezinteresau de licăr, probau reactivul pe un fragment mat și fragmentul se dizolva, evreii către unchiul meu restituindu-i săculețul

— Nu-s bune fără ca unchiul meu să-i audă din cabanele de pe insulă, unchiul meu (v-o spun eu)

Îndepărtând prelate și găini și copii care învârteau linguri în tigăi goale

— Anabela

Seabra ghemuindu-se și scoțând piedica de la pistol în han ca și cum ar umbla în căutarea cabanelor printre arbuști, tufișuri

— Ce e?

Vaporul l-a adus în zona asta a cheiului unde un rest de bagaje de-ale colonilor în fugă rămăsese neatins, mobilier pe care mareea sfârșea prin a-l legăna la nesfârșit pe ponton colonii care seară de seară așteptau vapoarele și-i credeam departe până la urmă nu în Europa, în fața noastră,. În Luanda, legănându-se la nesfârșit pe ponton, Seabra pe insulă sau în camera de la han

— Marina (nu Anabela)

— Marina nu chemându-mă, rugându-mă să-l însoțesc pe chei ca să-l apăr de militarii Guvernului, de cerșetori, de hoți, să-l ajut să plece, să uite de noi, să ajungă la el acasă, să privească de pe balcon cimitirul, garajul, un colțișor din Tejo în care oscilau lumini, tatăl vitreg fumând pe ascuns la farmacie, Seabra care nu ne-a găsit urma la Malanje (—

La Malanje Seabra)

unde evreii refuzau diamantele unchiului meu și pe-ale negrilor la fel de săraci ca și el, râul printre stânci mai sus de Marimbanguengo și de pista de aviație pe care nu ateriza nimeni care despărțea Angola de Congo de Marimbanguengo îmi amintesc fiindcă unchiul meu

— Scoală-te fără să-i pese de mine, fără să se uite la mine

— Scoală-te și eu cu el cernând bulgări și nisip, niciun negoț, nicio plantație, un vechi palat sau așa ceva nu palat, o vilă de bogătaș și o curte cu lespezi înconjurată de palmieri, două, trei femei pe care unchiul meu le vizita în *sanzala* netezindu-și cămașa și cu pălăria în mână ca și cum ar fi venit de la Lobito

— Anabela și după o oră sau două vorbind de una și de alta cu tonul cu care li se adresa fratelui și cumnatei mă gonea plictisit

— Șterge-o arătând palatul sau vila sau ce era cu coarne de *pacaga* pe pereții netencuiți și un bidon teșit distilând un iz de vin, unchiul meu ieșind din colibe fără să-și ia rămas-bun de la femei, respingând un câine cu cizma, scuturându-și de paie pantalonii, poruncind

— Marina îngenunchind cu mine

(și Seabra în hanul de la Luanda îngenunchind cu noi) examinând apa, n-a fost la Marimbanguengo (directorul

— Marimbanguengo?

Cu nasul în hartă, plângându-se de ochelari, niște litere minuscule printre litere minuscule aproape în capătul de sus al districtului

— Marimbanguengo e asta?)

și mie căreia întotdeauna mi-a plăcut să ajut Marimbanguengo e punctul ăsta acolo, dacă veți cere o lupă veți distinge palatul acela sau vila de bogătaș vila de bogătaș, aproape că nu există palate în Africa, casele acelea de un lux exagerat și imediat părăsite în voia ierburilor cărora negrii din sisal le dădeau târcoale cu teamă fără să aibă curajul să intre, dacă veți cere o lupă

veți distinge stâncile care separă Angola de Congo, podișul pe care mișunau camionete și soldați pentru că era războiul cu portughezii pe-atunci, și mai ales

(nu asta voiați, nu pentru asta dumneavoastră cu mine, sâcâindu-mă, spionându-mă?)

coborând dincolo de *sanzala* în sensul râului evitând acea mlaștină, acea stâncă, acel stufăriș în care poate o mină o să-l întâlniți pe tata

(ce greu e romanul ăsta, nu ascultă, nu se supune, am scris tata în loc de unchiul)

o să-l întâlniți pe unchiul meu printre negri printre șoareci scormonind nisipurile cu o sită și o traistă, examinând prafuri, aruncându-le, luând-o de la început, unchiul meu o ființă inofensivă nu găsiți, atât de lipsit de apărare, atât de singur, nu se înțelege pentru ce Guvernul din Luanda s-a plâns, ministrul

— O încurcătură în Africa în legătură cu un alb care a rămas pe acolo dumneata să-i potolești pe oamenii aceia convins că îi cunoșteați pe negri de-adevăratelea și convins că tata (asta-i acum)

că unchiul meu era alb, convins că nicio mamă mulatră, nicio bunică *bundi-bângala* ca cele două trei femei cu care el

— Anabela închipuindu-se pe insulă la fel ca Seabra convins că eu albă, eu în camera de la han

— Sunt metisă și nu se auzeau jeepurile, niciun jeep al poliției pe stradă, nu se auzeau pakistanezii nici pașii clientului în camera cealaltă, se auzea un trauler plecând din golf

(cine-mi povestește istoria asta, cine relatează asta în locul meu?

Un trauler nu, nici păsări, nici mulatre care să-ți amelioreze capitolul António, te trezești cu romanul, adormi cu romanul și Marina pe care credeai că ai creat-o s-a creat singură insistând înăuntrul tău

— Sunt metisă povestea asta care mai mult decât celelalte a devenit o boală ce te macină și de care nu știi să

te vindeci, posibil haide, încearcă dacă o bănuială de vânt sau un suspin de păuni nu existau păuni, la atâta foame cum să existe păuni?)

În vechea fortăreață nimic decât noi, Seabra și eu și la fereastră în Mutamba, în Mutamba copiii infirmi, cerșetorii, orbii care apăreau din clădiri, apoi bazooka, disputându-și cadavrele, eu fiindu-mi aproape milă de el și de misiunea lui fără sfârșit, aproape dorind ca mecanicul auto să-l distragă cu o găleată cu apă murdară și o cameră de pneu

— Micul meu Seabra calendarul deasupra banchetei cu unelte unde o fată blondă, îmbrăcată în Moș Crăciun, îi întindea pieptul pe care eu nu-l am

— Fiică-ta nu mai crește?) între reni artificiali

— Micul meu Seabra nu un corp de femeie, chiar după copil un corp ca de băiat, părul tuns cu foarfecă la nimereală, eu încercând să vă distrag

— Vă plac corpurile ca al meu domnule Seabra?

În lipsa unei găleți și a unei camere de pneu știind că dacă mătușa ar ghici

— Lasă-l

— O să ne omoare lasă-l

— O fi el cel vinovat de incendierea casei lasă-l mătușa ea da albă, albă și mamă a unui metis, mătușa care poate că știa de mama mea și de soțul ei și

— Am fost atât de proastă cât a fost de proastă nu-i așa, cum s-a lăsat înșelată, doar foarte târziu

— Miroși a negru tu și joarda peste gât, peste bluză, cum a putut să mă șteargă cu prosopul, să-mi dea să mănânc, să mă accepte, eu metisă, eu în tăcerea din Mutamba

— Nu sunt albă domnule sunt metisă vocea mea înlocuind traulerul, vântul, păunii (te-ai înțeles bine cu păunii în cartea cealaltă?)

și Seabra examinându-mă mai bine, examinându-mă încă o dată, strângând în mână sticla, lăsând sticla din mână observând că o strânge, necrezând

— Metisă?

Așa cum și-ar imagina o metisă rulând covorul mamei lui, intrigându-i pe vecini, împuțind casa, Seabra comunicând la Lisabona fără să-i răspundă cineva

— Nu-ți putem răspunde Seabra să presupunem că ziarele descoperă legătura dumitale cu Serviciul)

comunicând la Lisabona ținta nu e portughez, nu e alb, e o treabă de negri, nu e treaba noastră, telegramele dumneavoastră așteptând la poștă, scrisorile dumneavoastră nedeschise pe prețul de la ușă, directorul către locotenent-colonel întreținându-se cu minareturile de cărămidă de la arena de coride și venindu-i în gând banderilele, muzica, spada

— Trebuie să întrerupem misiunea să dezmințim toate astea cum să ascundem acum?

Vasăzică Marimbanguengo eventual doar un punctuleț, o greșeală de tipar, o imperfecțiune a hărții, locotenent-colonelul către responsabilul de la etajul opt care încerca să radă Marimbanguengo cu unghia

— Se comunică la Minister că e o imperfecțiune a hărții totuși unchiul meu și cu mine între Marimbanguengo și Malanje, adică între vila din curtea cu palmieri și dale și o colibă de paie către șoseaua Salazar unde a murit tatăl mătușii mele sau n-a murit de vreme ce fața la fel, corpul așezat în poziția dintotdeauna și doar giulgiul țigării pe jos, unchiul meu scoțându-și pălăria încet scărpinându-se, vărul meu a luat țigara de pe jos și a tras din ea într-ascuns, directorul la Lisabona

— Nici măcar nu l-au plâns?

Ignorând că noi în Angola nu plângem, niciodată nu am avut lacrimi, lăsăm asta pe seama acoperișurilor, după ploaie, în locul nostru pic pic lăsăm asta pe seama traulerelor de la Lobito, a grilajelor deschise, a ușițelor de la colivii toată noaptea mama lui Seabra ar spune cât e noaptea de lungă și a ușiței de la colivie cât e noaptea de lungă pac pac durându-mă, vedeți asta în punctulețul de la Marimbanguengo cu lupa, vedeți cum încape în punctuleț

tot necazul meu cu tucanul, dacă cel care ajuta la piață ar fi venit să mi-l aducă

— Ia fetițo directorul trasând un cerc în jurul lui Marimbanguengo în timp ce în arena luminată un *passo doble* și o goarnă cred eu

— Ce mai e și chestia cu tucanul la ora asta?

Marimbanguengo, Malanje, Dala, Chiquita, negrii pe care stăpânii plantațiilor îi spânzurau de copaci, se retrăgea bancheta, ei cădeau două palme, și nicio mișcare măcar de probă, gata, totul liniștit și terminat o bucățică o sandală doar o sandală căzând, administratorul către unchiul meu

— Tu nu ești alb unchiul meu tăcut, administratorul examinându-i de aproape nasul, gesturile

(de ce oare dumneavoastră nu-mi examinați de aproape nasul, gesturile?)

— Tu ești negru și unchiul meu tăcut, locotenent-colonelul un al doilea cerc în jurul punctulețului de la Marimbanguengo

— Spânzurătorile aici și nu aici, la Chiquita unde lucrau *jingas* din Luanda, crengile manghierului enorme, frânghia de legat sacii cu bumbac, Seabra străduindu-se să mă urmeze și în acest punct al romanului e bine pune-ți acolo traulerul, păsările, descrie zumzetul motoarelor, felul cum se reverbera pe plajă ecoul motorinei, un pescar la pupa făcându-și de lucru cu felinarul, un al doilea pescar descurcând năvoadele, nicio Anabela pe insulă, niște rămășițe de cabană, ceva rufe pe sfoară, malaria, englezii sau cargobotul de Johannesburg le-au luat cu ei

Elisa, Salete, Joana, cea al cărei nume îl uit mereu, grăsana în clipa asta mi-am amintit Rosário zmângălind cărți poștale peste cărți poștale pe care nu le expedia niciodată și gravându-și numele cu o furculiță pe trunchiuri crezând că cineva, după ce ea va fi plecat, îl va citi dar copacii s-au cicatrizat ori s-au acoperit de licheni înghițindu-i numele

(lespezile din biserici cărora picioarele, de-a lungul

anilor, le-au diluat datele)

Rosário către mama mea

— Crezi că ei o să mă uite?

Așa că rotunjește-ți proza cu convingerea că stiloul ascultă și-ți îmbunătățești cartea, așa că Seabra la hanul din Mutamba, străduindu-se să mă însoțească

— Fiindcă nu era alb îi ura unchiul dumitale pe albi Marina?

Rosário, îngrijorată, scoțând fotografia, dându-i-o mamei mele și pe fotografie un zâmbet care nu era zâmbet, era o întrebare speriată

— Crezi că ei o să mă uite până la sfârșitul lumii Anabela? administratorul pe care unchiul meu l-a spânzurat de un manghier, l-a silit să se urce pe o banchetă, administratorul cu un mic suflu de speranță

— Tu nu ești negru a coborât două palme și speranța a pierit, uitată până la sfârșitul lumii Anabela, dacă am deschide mormântul niciun os n-am găsi, niște tegumente, niște firicele

— Fiindcă era negru îi ura unchiul tău pe albi Marina? cred că unchiul meu nu ura pe nimeni, voia doar dacă cel puțin ați putea să vorbiți cu cei care poruncesc la Lisabona despre firicelele din Angola, să-i ajutați să înțeleagă de câte ori m-am gândit acasă la casele unde am fost, la ferigi, la grilaj, la cartierul muncitoresc din Lobito un punctuleț mai mic decât punctulețul de la Marimbanguengo încercuiți-l, folosiți lupa, fiți atent, observați-mă pe mine în curte cu o ceapă în mână, ia ceapa fetițo

— Luați ceapa domnule Seabra fiindcă doar asta voia unchiul meu, atât de puțin, atât de simplu, o ceapă în palmă, ce-i rău în asta, spuneți, o ceapă în palmă, tatei îi era frică încă de la Dala-Samba iar directorul

— Dala-Samba Dala-Samba pot să jur că există un paragraf despre Dala-Samba

Dala-Samba alt punctuleț pe hartă, tata și unchiul meu pe cărarea unde au doborât un trunchi, două trunchiuri, ei

așteptându-l pe inginerul de drumuri și tata

— Nu sunt în stare automobilul deja în drum spre plantația de tutun, în podul casei unde încă de pe timpul bunicului meu au înlocuit tavanul cu un plafon metalic, unchiul meu

— Stai liniștit o bufniță ghemuindu-se în salcâm, tata încă nu adult, băiat, cincisprezece ani sau așa ceva

— Nu sunt în stare o fugă de capre în fața motorului, bunicul pe fața de masă și *bailundos* liniștiți, inginerul de drumuri deschizând portiera automobilului pac și văzându-i, vreau să spun văzându-l pe unchiul meu, tata

— Nu sunt în stare inginerul închizând portiera, aplecându-se ca să ajungă la pușca de sub banchetă, pădurea de chiparoși pe care bunicul meu a aranjat să fie cumpărată din Senegal avea un limbaj diferit, nu limbajul din Angola, insista

— Nu pot se ruga

— Să plecăm fiindcă nu pot directorul mutând lupa puțintel mai spre stânga și unchiul meu în picioare lângă mașină, nu bărbat, mai tânăr decât fratele său, doisprezece, treisprezece ani cel mult, inginerul senin, doi pușteni, ce rău mi-ar putea face doi pușteni albi

— Ajutați-mă cu trunchiurile băieți aplecat peste pușcă astfel ca ei să nu vadă observând ciocanul, pironul, apa de pe acoperiș nu știu unde pic pic o locomotivă cred că la Lobito foarte departe cum să poată auzi o locomotivă la Lobito și totuși o auzeau, bielele înainte și înapoi în aceeași mișcare ca și ciocanul, sunt sigură că tucanul meu

— Pseps și iarăși

— Pseps și iarăși

— Pseps și după ultimul

— Pseps inginerul de drumuri în pace, unchiul meu voia doar o ceapă în palmă

— Ia băiete niciodată n-am auzit-o pe mama rostindu-i numele, se micșora în rochia roșie, vorbea fără să vorbească și nu asta era înțelegeți, nu asta era, chiar și dumneavoastră temându-vă de el

— Ținta inginerul de drumuri liniștindu-se fiindcă doi băieți albi, fiindcă niște chiparoși, fiindcă totul calm, să depună pușca pe banchetă, ce prostie să mă sperii

— Ajutați-mă să scot trunchiurile astea băieți fără să observe cotul mătușii mele respingându-l pe unchiul meu

— Ești negru mulatra ghemuită pe iarbă pleca fără să se uite la el, tata în spatele lui, aproape plângând dar nu lacrimi, ezitarea asta a câinilor, felul ăsta al lor de a geme fiindcă unicul mijloc să-i faci să tacă era o piatră, o nuia, un bulgăre de pământ

— Pleacă încât să nu plângem și noi, nu sunt un câine, n-am să plâng, nu plâng, inginerul de drumuri așteptând să-i fie îndepărtate trunchiurile

— Spuneți-i stăpânului vostru că am venit doi băieți, fiii șefului de echipă sau ai mecanicului sau ai unui salariat de felul acesta dar de ce ciocanul în mâna celui mai înalt, de ce piroanele, inginerul de drumuri intrigat de ciocan, ce prostie să-mi fac griji, poate că tocmai reparau gardul, directorul către Seabra, căutând pe hartă

— Dala-Samba Seabra ce-avem noi cu Dala-Samba?

Și Seabra nu către el, către acoperișurile din Mutamba sau către mine

— Acum cincisprezece zile am aranjat un transport pentru Dala-Samba Marina tutunul crescând din nou, ulii acolo sus, se auzeau dinții în respirația tatălui meu, se auzea

— Nu sunt în stare chiar dacă tăcea, nu se auzea inginerul

— Trunchiurile astea se auzea tractorul trecând peste șanțuri, au stat un an în *sanzala* Santo António în așteptare, nu mâncând manioc și pește uscat, mâncând rădăcini, bând *matufo,* tratându-și paludismul cu scoarțe de copac, directorul înconjurând Dala-Samba cu săgeți, subliniindu-i numele și brusc, într-un han de pakistanezi din Mutamba, am fost sigură că era ceea ce căutam de atâția ani

— Fiindcă au omorât-o pe mama mea urai Angola

unchiule?

Corpul inginerului de drumuri pe claxon și claxonul împrăștiind uliii, unchiul meu către tata

— Să nu pleci de aici să nu fugi fiindcă nu mai exista Angola nu-ți păsa dacă mori unchiule, de-asta l-ai lăsat pe Seabra să te găsească, el care nu găsea pe nimeni, directorul

— Poate că-i mai bine că nătăfletul de Seabra nu găsește pe nimeni l-ai așteptat în casa cea mare, m-ai făcut să-l aduc până la dumneata, i-ai spus orfanului

— Taci și ai consimțit era felul dumitale de a porunci ca Seabra să te el în fața dumitale în birou la fel ca tata

— Nu reușesc și marea acolo jos în stânga noastră, marea acolo jos mereu în stânga noastră, nu se zărea nicio clădire în jur din cauza copacilor, salcâmii din Lobito nu știu unde, ecoul atenuat al unei voci

— Anabela claxonul inginerului de drumuri stingându-se încetișor, tata ținându-se de sine însuși cu mâinile desfăcute ai văzut mormintele regilor *jingas* tată, i-au omorât portughezii nu i-ai omorât dumneata liniștește-te, niciodată n-ai omorât pe nimeni, le făceai servicii colegilor de la fabrică, ascultai de ordine, te umileai, mama nu pleca din inerție din recunoștință din inerție, gătea pentru dumneata, rămânea, te accepta, pe mormintele regilor *jingas* palmierii în vârf, din când în când, noaptea, pălălăi albastre pe toată lungimea pământului, craniile defuncților care ne făceau sâc, o clănțănire din dinți a răzbunare, când murea un *soba* îl instalau pe tronul său ca să asiste la răpăiala tobelor, îi țineau pleoapele deschise ca să nu doarmă, claxonul mut, tata sprijinit de o coamă de casă din chirpici, unchiul meu împiedicându-l să fugă

— N-am isprăvit încă nici măcar cu un gest, cu o schimbare a expresiei și în schimbarea expresiei un deget întinzându-se spre o mulatră ghemuită în iarbă care nici măcar nu-l vedea, mătușa acolo afară, pe coridorul casei din Luanda cu podoabele ei scumpe, fleacurile inutile

— Marina ca și cum aș fi putut să-i salvez și nu-i puteam

salva, le-am adus nu armata Guvernului, nu pe americani, un individ inofensiv căruia îi e dor de un mecanic dintr-o piață modestă niște pensionari, niște cimișir scoțând mâinile dintr-o găleată murdară unde reflexele lămpilor săltau vibrând

— Micul meu Seabra fiindcă nu mai exista Angola sau Angola era acele reflexe de lămpi care se răspândeau fără să mai revină nu-ți păsa dacă mori unchiule, Seabra în haine prea călduroase intimidat de dumneata, de diamantele dumitale, de negrii dumitale și unchiul meu la masa de scris, aproape amuzat, încă îmbrăcat cu cămașa veche și în papuci de cerșetor din cei care se ascund în peșterile din *musseques,* cu fața i-o observa acum tot de negru, felul de a pronunța cuvintele, oboseala, încetineala

— Pe dumneata te-au trimis? fără aroganță, acceptând

— Pe dumneata te-au trimis? și Seabra tata

Seabra exact ca tata, fixându-l, îl urmărise pe unchiul meu în Dondo, în Malanje, în Marimbanguengo nedorind să-l găsească, încercând să-i facă să întârzie pe căpitan și soldați sub pretextul minelor, al bolilor, al ambuscadelor, ajungând târziu intenționat, căutând unde socotea că nu l-ar găsi pe unchiul meu, întrebând cu speranța că nu i se va răspunde, însoțindu-mă cu neplăcere netezindu-și părul, aranjându-și cravata, curățindu-și tălpile de trepte, evitând covoarele

— Ai grijă de franjuri băiete căutând o masă de călcat într-o marchiză și negăsind marchiza, o fereastră spre un cimitir sau o arenă de coride, urma unui corp mai mare decât al lui pe canapea, Seabra către unchiul meu, către mine, dându-se înapoi în biroul fără arenă de coride la fereastră, doar camelia, ceva ca un claxon de automobil dar departe, tăcând, plantele de tutun înconjurându-l, înconjurându-ne, o găleată murdară în care reflexele lămpilor și Seabra

— Nu reușesc speriat de unchiul meu și fără să-l audă pe unchiul meu

— Pe dumneata te-au trimis?

Fortăreața pe care o aprindeau seara strangulată între vii virgine, răzoare care luceau în întuneric, cârciumărese, camelii, am auzit ușița coliviei pac pac un val, nu valurile de la Luanda, cele de la Lobito

— Fetițo unchiul meu privindu-l în sfârșit pe Seabra așa cum îl privea pe tata, nu condescendent, nu dezinteresat, curios

— Pe dumneata te-au trimis?

Întorcându-i spatele în Dala-Samba, informându-l nici măcar cu un gest, cu o schimbare de expresie

— N-am isprăvit încă unchiul meu coborând spre *musseques* însoțit de orfan, l-am văzut în camelie și a dispărut din camelie, l-am văzut pe zid și a dispărut de pe zid, mi s-a părut că un mic râs scurt către nimeni sau către un om șezând acolo afară pe care n-am reușit să-l disting

— Fiică-ta nu mai crește nu-i așa?

Cu mine consolându-l pe Seabra sau pe directorul lui Seabra

— Fiți liniștiți că se întoarce fiindcă nu există Angola există praful roșu, copiii în cârje, ruinele clădirilor prin care se plimbă orbii, o primă rafală de ciocane bătând cuie în întuneric, alte cuie ale unei a doua rafale pe pereți, în răzoare, pe balconul de la etajul întâi unde geamurile căzând

— Nu mai crești nu-i așa?

Există Seabra aplecat în față în hanul din Mutamba și Seabra în fața unei călăuze pe cărarea din desiș, aburind parbrizul cu respirația lui întinzând mâna după o sticlă un pat de pușcă o sticlă

— Vrei fetițo?

În timp ce felinarele se stingeau unul câte unul începând dinspre oraș spre insulă împiedicându-ne să vedem dincolo de tutun, o mulatră făcându-și vânt cu un evantai din frunze de palmier pe toată întinderea plantației.

Capitolul al șaptelea

Acum că am ajuns la capătul misiunii mele îmi dau seama că totul e atât de simplu ca și cum m-aș întoarce acasă fără să fi fost plecat din Lisabona, atât de simplu încât ajung să-mi spun că n-am plecat din Lisabona, de pe străzile astea, din piețele astea pe care credeam că le știu și mi se par diferite, ducând la locuri familiare pe care totuși nu le cunosc (sau le cunosc și nu le cunosc)

nu le cunosc, le repet numele și mă mir de numele lor, le găsesc și nu le descopăr ieșirea, știu cine sunt și mă pierd, mă întreb dacă locuiesc aici mamă sau în Africa, mă trezesc vorbind cu dumneata eu care nu vorbesc cu dumneata, în loc să vorbesc cu dumneata îndrept covorul, mă întreb dacă n-am stat tot timpul acolo, în stație, așteptând autobuzul spre Serviciu, văd floarea-soarelui și bumbacul mișcându-se în întuneric atât de învecinați, apropiați, lipsiți de amenințări și primejdii, la fel cu cimișirul din grădina de la Parada în octombrie când mă duceam la fereastră ca să simt noaptea în sânge, câteva păsări (cum se numesc?)

luminile cimitirului lungind timpul dându-mi certitudinea că n-o să îmbătrânesc niciodată și regretam că tatăl meu vitreg nu era cu mine, el pe care uneori îl cred în Angola, amabil, discret

— Nu-i spune maică-tii băiete săpându-și urma pe scară, nu pe perna canapelei, aud câinii sălbatici sau dulăii aceia îngrozitori, dezobișnuiți de oameni și fugind de mine, veniți din curțile de la Chelas ca să rătăcească, ținând capul în jos, printre felinarele de pe bulevard, îmi dau seama de foiala mamei în marchiză sau de cea a bătrânilor din sat care dacă mă apropii mă evită, împreunându-și mâinile cu o tresărire de teamă

— *Muata*[19]

19 Denumirea oricărui șef de trib subordonat unui *soba.*

la fel cum îi evită pe strigoii morților fețe de var acum când conform instrucțiunilor Serviciului

— Promovarea lui Seabra un loc într-un birou fără probleme liniștit am ajuns la capătul misiunii mele, câteva ore doar până ce ținta, adjunctul, Marina

— Nu mai trebuie decât să-i găsiți în *musseque* nu mai trebuie decât așa că pot să părăsesc hanul, să-mi împachetez hainele în valiză, să pun deoparte instrucțiunile care au prisosit, pașii în camera cealaltă

(ai directorului, ai locotenent-colonelului, ai responsabilului de la etajul opt)

atenți la mine, șoptind la telefon

— Seabra liniștind-o pe mama

— Nu vă speriați doamnă care strânge masa de călcat, stinge lumina, se culcă patul care mi se părea mare și astăzi atât de mic, corpul ei minuscul înăuntru, îmi dădeam mai bine seama de părul cărunt și de necazurile vârstei când o vedeam culcată

— Nu trebuia să te culci mamă ploaia dizolva ruinele din Mutamba împingându-le împreună cu mama spre golf, locotenent-colonelul către responsabilul de la etajul opt

— Mama lui nu doar mama mea, masa din sufragerie, litografia cu apostolii și Isus mai înalt, mai fin, binecuvântându-i în centru, covorul, m-am gândit să o chem

— Mamă

și nu merita osteneala, ceea ce merita osteneala era floarea soarelui și bumbacul mișcându-se în întuneric, să am certitudinea că peste câteva ore ținta, adjunctul, Marina, eu pe scara asta fiindcă misiunea încheiată, dacă bătrânii m-ar accepta în sat, m-ar lăsa să mănânc cu ei, să fiu negru, ploaia la Mutamba și cea care cobora, invizibilă dinspre asfințit, din cartierele de sus, nicio lumină cu excepția unei flăcări de gaz în cartierul Marțal, la fel cum nicio lumină în sat, când îmi trăgea mama hainele peste cap și stingea abajurul

— Dormi eram sigur că tata, fără chip, lângă mine, sau

atunci chipul de pe fotografia din sertar, eu

— Cine-i ăsta? și mama

— Un frate de-al meu dormi fratele care scria din Macau

— A murit de friguri vai Dumnezeule surioară ce căldură și acum nu mai era altceva decât o vază cu dragoni contorsionându-se și scuipând foc vai Dumnezeule surioară dragonii ăștia îmi treceam degetul peste porțelan, fondul neted și dragonii rugoși, ridicam degetul înainte să mă ardă, dacă din cauza ploii mi-ar împrumuta ăștia de la han o umbrelă, un basc, o glugă

(sunt cuminte și nu umblu cu capul descoperit mamă) într-o marți a sosit o scrisoare cu mărci străine, mama i-a întins-o tatălui meu vitreg

— Citește tu tatăl meu vitreg și-a înclinat singura lentilă bună spre lumina de pe balcon, a chemat-o pe mama de-o parte, s-a dus să cumpere trandafiri, mama a pus trandafirii în vază

— Unchiul tău a murit ploaia din Mutamba dizolva și trandafirii, mama i-a aruncat în căldare când s-au uscat, m-am ghidat după tencuiala pensiunii de pe un palier pe altul simțind cărămida, fire, un cot de țeavă, am încercat cu pantoful rezistența scândurilor, mama a insistat

— Dormi și a tăcut

— Unde te-ai dus mamă?

Pakistanezii stăteau de vorbă pe scări cu un bărbat pe care nu l-am văzut, un portughez cred (tatăl meu vitreg, unchiul meu?) eram sigur că se refereau la mine

— Locuiește în grădina de la Parada în fața cimitirului deși cimitirul nu era decât un zid și dincolo de zid nimic, dacă aș privi dinspre poartă doar un îngrijitor măturând frunze și toamna în coroane la soare, geamlâcuri aburite

(respirația defuncților)

cu draperii de doliu, nimeni, unul dintre pakistanezi

— Domnule Seabra până ce l-a luat ploaia, acel

— Domnule Seabra risipit în apă trecând silabă cu silabă în Mutamba, am mâncat mamă, m-am adăpostit, dacă cer un ou în sat, un ou neînsemnat de la niște găini

neînsemnate, se prefac că nu mă văd, îi zăresc în fundul colibelor înfrigurați, încordați, o gură pe care n-o văd (a cui?)

— Pleacă se prea poate ca

— Pleacă se prea poate ca

— Ai să mori nu

— Ai să mori e limpede, n-am să mor, Serviciul mulțumit de mine, Guvernul din Angola mă cunoaște, doar câteva ore și ținta, adjunctul, Marina, totul atât de simplu ca și cum m-aș întoarce acasă fără să fi plecat de acasă, niciodată n-am plecat din Lisabona, să-i spun mamei că am venit de la slujbă, să-mi încălzească mâncarea, mi-e foame, să-mi sap urma peste urmele tatălui meu vitreg și tatălui meu până ce ploaia le va contopi, petale veștejite în vază, insula care a încetat să existe și nicio femeie printre arbuștii căptușiți cu romburi de carton

— Anabela

Claudia luând un păhărel de Porto și râzând spre păhărel

— Locuiești aici de-adevăratelea?

Când mama se pieptăna i se netezeau ridurile și părul mai tânăr, din când în când o mină exploda în sat din cauza vreunui animal printre poteci, din când în când un acoperiș ardea în Luanda sau cadavrele din spital peste care se turna un bidon cu benzină în curte, fotografia aproape semănând cu mine în sertar, am privit-o în timp ce mă duceam spre *musseque*, dacă aș fi întrebat-o pe mama mama punând-o la loc în timp ce tatăl meu vitreg își vâra ochelarii în haină dispărând odată cu ploaia în direcția golfului

— Tu ești Seabra dormi dacă aș trimite o scrisoare din Luanda mama mea i-ar întinde-o vecinei de la parter

— Citește-o dumneata dona Susana vecina ștergându-se de șorț

— Dă-o încoa mă chema din ușă când intram în clădire, mirosind a mandarină și oferindu-mi niște felii

— Pușțiule mi-amintesc de canapea și nu-mi amintesc de

ea, că mă ciupea de obraz și după ce sfârșea cu ciupitul obrazului o văicăreală obosită

— Poți pleca când mă aștept mai puțin mirosul de mandarină lângă mine dacă mă trezesc crezându-mă la Luanda până să înțeleg că sunt aici ori mă gândesc la Marina de exemplu, noi doi la han și casele din Lobito în jur, trenurile, palmierii, marea și la fiecare pic pic al ploii un pac pac înăuntrul ei, nu știu, asemănător cu o ușiță de colivie adică de ceea ce afirma ea că e o ușiță de colivie ca și cum o ușiță de colivie s-ar exprima în felul ăsta, ca apa din streașină nu pic pic doar apă, ploaia asta prin care merg în întâmpinarea ei întrebând-o

— Îți pare rău după unchiul dumitale nu-i așa?

Și în loc să-mi răspundă hainele pe jos de-a valma cu ale mele, pieptul prea mic pentru cineva care a avut un copil, de ce s-a dezbrăcat, de ce eu și iarăși mirosul de mandarină și canapeaua, soțul donei Susana lucra la macaralele din port, mânca dintr-o sacoșă, nu vorbea cu nimeni, iar ploaia mi s-a părut că lua sfârșit în Luanda și reîncepea în golf, am avut certitudinea că eram urmărit, privit, directorul către locotenent-colonel, însoțindu-mă pe hartă

— N-avem cum să-l facem să se oprească?

N-au cum să-i interzică Marinei, crezând că mă împiedică, să mă facă să mă opresc

— Am un corp ca de băiat nu-i așa domnule Seabra? acoperindu-se cu plapuma de rușinea ei și a mea, genunchii lângă umeri, părul prins cu agrafe, șorțul matale atât de uzat mamă, ți-am oferit un șorț de ziua matale și nu l-ai pus niciodată, te-ai uitat la pachet, l-ai lăsat în cămară

— Chiar dacă plouă și mă caută pe plantație nu poți să te aranjezi și mata un pic mamă?

Și fiindcă mă căutau să o iau la fugă, să nu mă opresc din alergat, primele cabane din *musseque, o* pușcă ce mă căuta și mă pierdea

— Am un corp ca de băiat nu-i așa domnule Seabra? adică

— Vă rog să nu-i găsiți responsabilul de la etajul opt căutând să mă oprească

— Seabra mai întâi *musseque,* apoi casa acolo sus, se zăreau niște negri șoareci scăpând, revenind, fugind, câteva clădiri care mai rezistau încă, o urmă de ulițe, de ulicioare, de fundături, baobabi unde înainte persoane și astăzi ploaie și albi săraci, *cafuzos*[20] indieni, mulatri, foști soldați portughezi care au uitat de vapoarele de întoarcere sau pe care vapoarele i-au uitat, încropindu-și sub corturi mici negustorii inutile și mai încolo, mai jos, mai în față, ținta, adjunctul, dumneata Marina nu evitându-mă, nu ascunzându-te, așteptându-mă, adică ținta și adjunctul așteptându-mă, dumneata protejându-i cu rușinea dumitale și a mea strângând un colțișor al plăpumii sau bluza, o bluză pe vremuri scumpă, fiindcă dumneata pe vremuri bogată, la piept

— Am un corp ca de băiat nu-i așa domnule Seabra? cuvintele nu distincte, de-a valma cu ploaia, farurile camionetei căutând originea unui revolver, unei mitraliere, unui țipăt, dumneata nici măcar protejându-i Marina fiindcă n-am înțeles niciodată ce simțeai pentru ei furie, milă, dezgust sau nimic din toate astea, iubire sau nu contează ce mai înseamnă iubirea chiar dacă înseamnă furie și milă și dezgust, dumneata ascunzându-ți copilul de care nu știam cine este, fiul adjunctului sau fiul unchiului dumitale și locotenent-colonelul de la Lisabona crezând că i-aș da ascultare dacă l-aș auzi și deși îl auzeam nu-i dădeam ascultare fiindcă asta au pretins de la mine, m-au sfătuit să fac mi-au poruncit și drept urmare nu-l înțeleg pe locotenent-colonelul îndepărtându-mă de hartă, ignorând arena de coride unde eu tropăiam, zăpăcit, sub aplauze, muzica, voiam să mă înapoiez dar să mă înapoiez unde, la casa mamei mele, la Serviciu, la Claudia îndepărtată de mine, la garaj, la Lisabona și nu contează ce înseamnă Lisabona unde e Lisabona spuneți-mi, nu există Lisabona

20 Descendenți din negri și indieni.

nici cimitirul nicio găleată cu apă murdară bolborosindu-mi numele, locotenent-colonelul și-a desfășurat mâneca peste hartă

— Ajunge Seabra ca și cum desfășurându-și mâneca peste hartă ar putea să mă facă să tac, eu tropăind la nimereală, oprindu-mă brusc, privindu-vă pe voi și tropăind iar, îndepărtând un colțișor al plăpumii, o bluză și corpul de băiat zbârlindu-se de atâtea coate, de întrebări nesigure, de nu asta voiați domnule locotenent-colonel? lacrimi, sau până la lacrimi fără lacrimi, ceva în ochi sau în jurul ochilor despre care prefer să nu scriu dar nu lacrimi, coate da, întrebări da, Mutamba de acord, o femeie care tropăia nu știu să explic unde, nu lacrimi, totul atât de simplu nu-i așa, atât de evident, atât de clar nu lacrimi, femeia oprindu-se, dând de mine și tropăind din nou așa cum câinii sălbatici se opreau dând de mine și tropăiau iar, îi simțeam în bumbac când credeau că eu dorm, boturile ascuțite, urechile enorme, mecanicul auto spălându-se în găleată

— Unde ți-ai făcut rost de urechile astea micul meu Seabra?

Nu spălându-se în găleată, mecanicul auto în Luanda cu mine, Marina îmbrăcându-se într-un colț, copacii din Parada sau de pe drumul la fereastră, dacă aș deschide ușa camerei de la han masa de călcat, marchiza, un miros de mandarină, nu pământul ăsta roșu, lumina de martie crescând peste fluviu când se înmulțesc porumbeii, Marina adunându-și părul la ceafă, dându-și la o parte o șuviță de pe nas și șuvița la loc, unchiul dumitale a vrut să fie stăpânul Angolei nu-i așa, al foștilor soldați portughezi, al mercenarilor, al negrilor, să fie mai mult decât un plantator de tutun la Dala-Samba, un *bailundo* printre *bailundos,* un metis, voia să fie stăpânul dumitale, unchiul dumitale n-a fost cumva tatăl copilului dumitale Marina și Marina încălțându-se repetând pentru ea nu pentru mine

— N-a fost tatăl copilului dumitale?

Cu tonul cuiva care se gândește

— N-am auzit ce am auzit nu se poate să fi auzit ce am auzit de-a valma cu floarea-soarelui și cu bumbacul mișcându-se în întuneric, tatăl meu vitreg care-și căuta pachetul de țigări în buzunar invitându-mă pe ascuns

— O țigară băiețaș?

Se imobiliza în cameră sprijinindu-și coastele, se ținea de un scaun, obrazul drept i se încrețea, înceta să mai respire un moment atârnat de propriile sale oase într-o oscilație gata de cădere, responsabilul de la etajul opt căutând să-mi devieze pistolul

— E ca și mort săracul nu risipi gloanțe pe el și în timp ce Marina se îmbrăca eu observând ceea ce până atunci îmi scăpase

— Dumneata lucrezi pentru Serviciu în Angola dumneata voiai ca eu porumbeii din Lisabona, duzii, cârciumăresele, ai făcut aceste rapoarte, aceste memorii, ai desenat aceste hărți nu numai din cauza fiului dumitale dar a tatălui dumitale din Lobito, a ușiței de la colivie pac pac când mama dumitale așezată pe jos și rochia roșie, dumneata ai fost, nu mătușa dumitale, cea care a garantat

— Așa este în timp ce mătușa dumitale curăța nu sângele ei, sângele tatălui dumitale, al mamei dumitale sau al unei femei de pe insulă căreia unchiul dumitale

— Anabela neîntâlnind-o în prima cabană, în a doua cabană, luptându-se cu folii de zinc, resturi de carton

— Anabela și o mantilă, un papuc, să ia mantila și papucul și să arunce totul în valuri

pentru că un gunoi ca tine gunoiului valurilor îi aparține, uleiul ăsta ars, paiele astea, rămășițele astea de lăzi unchiul dumitale nu buze, incisivii unchiului dumitale

— Anabela luptându-se cu copii, coșuri, crătiți, într-o oglindă care-l reflecta nu pe el, jumătate din el, cea care i-a cedat fratelui său femeia sau a consimțit ca el să o ducă într-un oraș din sud printre palmieri, trenuri, unde o dată sau de două ori pe an se prefăcea că-i vizitează pe amândoi și că vorbește cu ei și se interesează de ei când de fapt pe dumneata te vizita, nu pe mama dumitale, nu pe tatăl

dumitale, pe dumneata deși credeai că nu se uitase niciodată la dumneata sau te arătase cu un mic râs batjocoritor

— Fiica ta nu mai crește nu-i așa?

Unchiul dumitale care a furat diamante pentru dumneata, s-a îmbogățit pentru dumneata, a construit casa prea mare în vârful orașului pentru dumneata, indiferent față de mătușa dumitale, de vărul dumitale și mătușa dumitale înțelegând, fiindu-i dor de Dondo, spunând în șoaptă

— Negru crezând că el nu reușește să-și dea seama cum nu-și dădea seama de colegele mamei dumitale de pe insulă

— Anabela cu fratele tău acolo deși mama dumitale nu cu fratele lui, nu cu unchiul dumitale, nu cu dumneata, în Alcántara ca mine la Lisabona, sătulă de pământul ăsta, de mirosul ăsta, de timpul ăsta atât de lung al apei pic pic pe acoperiș la mai multe ore după ploaie, mama dumitale care nu dădea atenție bărbaților niciodată nu a dat atenție bărbaților chiar dacă o atingeau cu mâna, chiar dacă

— Anabela fiindcă nu o chema Anabela, o chema (și Marina scuturându-se de mine deși eu departe, pe plantație

— Nu mă chinui)

fiindcă nu o chema Anabela, avea alt nume pe care patroana din Alcántara

— Nu vrem probleme cu familiile, aici e obiceiul l-a schimbat în Anabela, alt nume pe care nici tatăl dumitale nici unchiul dumitale nici dumneata nu-l cunoșteați, când au dus-o la vapor

— Anabela și mai cum? iar mama dumitale

— Anabela un nume de care își amintea nu ca de un nume de femeie, un nume de copil în rochie albă și cu pene la umeri, un înger cu lumânare în mână la procesiunea de Paști Custodia, Filomena, Inés, Cândida? să spunem Cândida

— Nu-ți place să fii înger Cândida?

Naşa mea Cândida, eu Cândida, eu nu Cândida, Anabela, mă numesc Anabela domnule, caporalul sau sergentul sau ce-o fi fost ridicând ochii din registru

— Te cheamă Anabela? iar Joana (Ermelinda) confirmând

— Anabela de vreme ce numele celălalt păstrat intact într-un târg din Beira Alta

Canas de Senhorim, Nelas?

Se ieşea din biserica Sáo Miguel, se dădea ocol iarmarocului, clopotele pentru morţi tot timpul şi iar biserica, nu te cheamă Cândida

(nici Custodia nici Filomena nici Inés) te cheamă Anabela nu vrem probleme cu familiile, tribunalul, poliţia, ai şaisprezece ani nu-i aşa, încă n-ai făcut oase, eşti minoră, adu-ţi aminte că nu te cheamă Cândida, niciodată nu te-a chemat Cândida, nu există nicio Cândida Cândida Antónia Felício nu există Canas de Senhorim nici Nelas, te cheamă Anabela iar Marina scuturându-se de mine

— Nu mă chinuiţi deşi eu pe plantaţie cu instrucţiunile mele, hărţile mele, tot ce am vrut să primim de la Lisabona astfel că unchiul dumitale, adică tatăl copilului dumitale, tatăl dumitale şi nu-mi cere

— Nu mă chinuiţi mie în acelaşi timp la Lisabona şi pe o scară la cincizeci sau şaizeci de kilometri

(cincizeci şi opt pe şosea, cincizeci şi unu tăind prin desiş) de aici, întâlnit întâmplător când s-a stricat motorul jeepului pe cărare, eu în căutarea unui pârâu şi atunci satul cu bătrânii, vreo zece, unsprezece bătrâni doisprezece scăpaţi de războiul civil, de armată, de napalm, de mercenarii albi pe care un argentinian cu panama o panama ridicolă îi comanda, turnau combustibil peste colibe şi argentinianul

— Bricheta de elicopterele sud-africanilor şi de grenadele cu fosfor, bătrânii ascunzând o mică arătură sub crengi şi frunze, jeepul exact la curba dacă mă scol îl găsesc unde al doilea jeep, directorul

— Scapă-ne de coşmarul ăsta Miguéis drapelul e

limpede, Președintele e limpede și directorul de acord cu Președintele și cu drapelul

— Scapă-ne de coșmarul ăsta Miguéis mama dumitale Cândida nu era, mama dumitale în fața părintelui și a năsăliei la procesiunea de Paști, dacă nu mă crezi

(și nu mă crezi)

Întreabă-l de năsălie Marina, luminile de la Gouveia și de la Mangualde noaptea în august, bunica dumitale pe care un cumnat a scos-o din puț, pământuri nu roșii ca acesta, albastre, ferestruici în piatră, castani, o adiere de mimoze provocând dureri la colțuri de stradă, mama dumitale în Alcántara, n-a dat niciodată de știre, n-a trimis niciodată bani, nu mă contrazice când spun asta, când afirm că a uitat de Nclas Marina, la fel cum nu-și aducea aminte de dumneata decât atunci când dumneata

— Doamnă și dumneata niciodată

— Doamnă dumneata o ușiță de colivie pac pac în curte, ceapa de la cel care ajuta la piață rotunjindu-ți-se în palmă, servitorul vecinilor pândindu-te de peste zid, o brățăruș nici de argint, de metal ieftin, împachetată într-o pagină de ziar în valiză și pe brățăruș niște litere șterse și C dida, spune-mi dacă ai curajul că pe brățăruș nu Cândida gravat cu un vârfuleț de flacără de către bijutieri de iarmaroc și dumneata umblând în sus și în jos în camera din Mutamba în funcție de suflul mării pac pac dumneata care n-ai plecat din Lobito cum n-am plecat eu din Lisabona, noi n-am plecat niciodată Marina, fiecare le el acasă, necunoscându-ne unul pe altul, îndepărtați, niciodată nu trebuia să ne întâlnim, să ne vedem, ți-ai dat deja seama că totul e atât de simplu nu-i așa, m-au trimis aici în Angola și la întoarcere totul atât de simplu nu-i așa, dumneata cu degetul mare în gură lângă părinți și rochia roșie în mâna dumitale și în șpilhosen deși unchiul dumitale

— Scoală-te așa cum, dacă te-ar găsi cu mine

— Scoală-te așa cum, găsindu-te cu orfanul și să nu-mi juri că n-a fost așa, așa a fost găsindu-te cu orfanul în casa

prea mare pe care n-a mobilat-o niciodată complet unchiul dumitale sau ar trebui să spun tatăl?

Sau spun tatăl?

Nu-ți face griji că nu spun tatăl, n-am să spun tatăl găsindu-te cu orfanul unchiul dumitale

— Scoală-te și șfichiuirea j oardei, nu j oarda, nu exista j oardă peste gât, peste bluză, șfichiuirea j oardei, nu unchiul dumitale

— Scoală-te unchiul dumitale tăcut privindu-te, privindu-te pentru prima oară, claxonul inginerului de drumuri scăzând în intensitate, tăcând în interiorul său, nu s-a supărat din cauza orfanului fiindcă nu-l vedea așa e sau poate îl vedea

— António iar orfanul, fără să-ți dea atenție, plecând cu unchiul dumitale, dumneata așezată pe jos cu ochii mamei dumitale în ochii dumitale, din când în când tatăl dumitale un mic parfum, o ojă

— Anabela le lăsa pe masă răsucindu-se stânjenit și niciodată ca atunci nu-ți părea atât de metis, atât de negru, îl vedeați acolo în față pe plajă urmărind traulerele, dacă-l chemați ezita în curte, ascultător, umil, astfel că sunt momente când mă întreb pe cine trebuia să omorâm de fapt și erai dumneata nu-i așa, nu unchiul dumitale, nu orfanul, pământul ăsta roșu, copacii ăștia fără nume, o rămășiță de portughezi în sângele dumitale, nu jeepurile de pe plantație fiindcă nu existau plantații, s-a terminat cu plantațiile, exista mizerie și foame și război și portughezii înlocuiți acum de negri, negri din peșterile din *mmseques*, șoareci speriați, furișați, încremeniți brusc în fața farurilor de la jeepuri

— Stai stai niște bieți tauri sfârșiți de puteri rotindu-se într-o arenă, eu un biet taur înaintând la întâmplare în cartierul Prenda cu pistolul de care nu știu să mă folosesc, piedica de siguranță, încărcătorul, culasa, apuci din partea asta, împingi cu palma, gata, eu orbit de ploaie

— Marina ia oja asta, acest mic parfum, o bijuterie pe care mi-a dat-o un portughez în schimbul unui loc pe

vaporul de înapoiere în Europa

(și directorul furios pe mine

— Nu așa s-au petrecut lucrurile)

când după ceea ce se numea independență, adică negrii intrându-le pe ușă și jefuindu-i, adică negrii omorându-se între ei, adică negrii cărând fără să-și ceară scuze, insultându-se, bătându-se, mobilierul, aragazele, hainele, când după independență, adică după cântece și răpăit de tobe și prăvălii spintecate și bănci pustiite, funcționarii nu se știa unde, poliția invizibilă, păsările din golf evaporându-se de pe arcade cu graba fricii și cu bucuria feroce și fără sens a animalelor, înconjurați de lux și de obiecte de care nu știau să se servească distruse cu toporul în timp ce mii de albi disperau pe chei printre bagaje, saci, valize pe care negrii le furau zilnic pretinzând nu numai bagajele, sacii, valizele ci și banii, în timp ce începeau să vină cubanezii și rușii iar directorul furios pe mine, luând drept martori Președintele, drapelul

— Nu așa s-au petrecut lucrurile nu doar cheiul, aeroportul, un soi de militari ceea ce ei desemnau drept militari adică bande rivale care luptau între ele revendicând ceasuri, haine, ranițe, saltelele pe care se culcau portughezii printre coji și gunoaie în sala de așteptare, ca să nu mai vorbim de spitalul unde un singur medic, cu seringa pierdută în mână, se plimba printre cadavre, dumneata temându-te să nu dai peste unchiul dumitale

(câți ani aveai Marina, șaptesprezece, optsprezece ani?) pe burtă în una din infirmerii, pe unul din coridoarele de la intrare, ca și cum întâlnindu-l pe unchiul dumitale ți-ai fi întâlnit mama, tatăl, cartierul muncitoresc din Lobito pe care-l credeai pierdut și până la urmă tot acolo, sosirea trenurilor pe care te duceai să le aștepți în stufărișul de la gară iar în trenuri nimeni, vagoanele goale, orașul pustiu, zidul distrus de o grenadă, ușița de la colivie smulsă și niciun pac pac în vânt, tăcerea, totul nemișcat în bucătărie, pe sală, o fâșie de draperie dezumflându-se la

geamuri, ceea ce mai rămăsese de îmbrăcat legănându-se pe frânghie, dumneata (cel mult)

găsindu-te pe dumneata însăți Marina, lipsindu-ți curajul să te consolezi, să te iei în brațe, să te dai înapoi, să pleci, doamna care dirija totul în Alcántara arătându-ți camera într-o fostă marchiză, două sertare, un crucifix pentru că suntem credincioși fetițo, credem în Dumnezeu

— Nu vrem probleme cu familiile acum ești Anabela dumneata în locul mamei dumitale în cartierul din Lobito între piață și plajă, căsuțe identice cu niște curți identice, aceiași bucătari, aceiași servitori, aceleași ferigi veștejite înclinându-se afară, același val dintotdeauna, în toți anii aceia, aproape violet dimineața și la amiază galben pe care nicio pasăre, traulere un trauler și o barcă cu pânze, mereu aceeași a cui?

Duminica, singurul val dându-se înapoi, formându-se, înaintând spre nisip și dispărând iar, dumneata după ce măturai casa și puneai la loc vesela zăbovind pe un scăunel privind palmierii fără să te gândești la nimic, fără să decizi nimic, fără să-ți fie dor de nimic, privind palmierii așa cum în Alcántara priveai macaralele de pe fluviu și munții Almada, vedeai bancurile de nisip apărând în urma refluxului și niște presupuse caravele ancorând la Belem de-a valma cu cargourile grecești și petrolierele arabe, fără s-o vezi pe fiica dumitale tăcută alături sugându-și degetul mare, dumneata cu rochia roșie și colierul de agate pentru primirea clienților și fără niciun client, bunica dumitale pe care au scos-o din puț sau patroana de la Alcántara sătulă de dumneata, atât de elegantă, distinsă

— Zâmbește tot timpul Marina nu uita să zâmbești controlând patul intact, minunându-se necăjită

— Azi n-ai clienți?

Dumneata uitând de brățara cu un nume gravat pe ea, de lut, de purcei, de o făptură căruntă verișoara dumitale?

Nu verișoară pentru că nu ai rude, de ce să-ți schimbi numele dacă tot nu ai rude, fără să fii sigură că te chemase Candida și mirându-te

— Candida?

Deoarece Candida poate o puștoaică într-o pădure de pini dar ce puștoaică și ce pădure de pini Dumnezeule, o alee cu duzi dar ce duzi, un câine de stână care te lătra dar cum dacă niciun câine, nicio turmă, o persoană căruntă nu verișoară, de ce o verișoară răscolea focul cu o nuielușă și de foc, da, îți aminteai sau credeai că-ți amintești sau inventai focul așa cum inventaseși unde?

Un smochin pe care l-a uscat gerul, care cu boi, vița-de-vie ori ți-a spus Joana, sau Salete, sau Elisa, fratele Elisei în Alcántara

— Încredințează-mi-o pe sora mea umbra clădirii învecinate ascunzând ceasul de perete care a profitat și a luat-o înainte cu un minut furându-ne pe ascuns o bucățică de viață, în curând deloc timp pe cadrane

— Regret mult dar ai terminat Marina fratelui slăbindu-i dorința de a te lua când i-au prezentat-o pe Rosário, ceasul încă un minut aici, încă un minut acolo, împingându-ne spre o ultimă boală, o durere de stomac, o operație la gât, o apăsare în piept trecând pe lângă dumneata și luându-te, întrebare fără chef de răspuns, speriată de răspuns

— Ce am domnule doctor? mâini deschizându-se

— Trebuie să mai așteptăm câteva zile încă ne mai lipsesc unele analize de ce noi când eu sunt singura care trebuie să mai aștept câteva zile, eu și ceasul care îmi fură ore, săptămâni

— Câte luni mi-ai luat de când sunt aici?

Pescărușii pe balcon dacă stătea să plouă, ceasul dezlănțuit într-un dangăt solemn, o tresărire a mecanismului, tăcere

— Om fi murit deja?

Rosário liniștind-o pe Elisa

— El te lasă în pace nu te necăji om fi murit deja Marina, un jeep al Guvernului, un bărbat în haine noi

(prea călduroase dar noi)

căutând satul bătrânilor

— Albul?

Eu acum exact cinci ani, călcând cu grijă ca și cum ar exista un covor pe pământ

— Nu boți satul eu nici mai mult nici mai puțin încercând încărcătorul pistolului

— În partea asta înainte și deși în partea asta înainte încărcătorul nu intra, siguranța refuza să sară, culasa poate ruginită, directorul deviindu-mi țeava

— Ai grijă eu punând pistolul în toc răscolind prin *musseque*

— Anabela adică umblând din cabană în cabană unde duzini de colivii pac pac nu în vânt, sub ploaie, m-am adăpostit mamă, am mâncat cum trebuie, am grijă, am o culoare mai sănătoasă, mai gras, nu-i vina mea că ceasul îmi șterpelește minute, disconfortul ăsta la stomac, apăsarea asta în piept dar, după un masaj, aproape n-o mai simt, sunt mai bine, cabanele goale doar niște damigene, niște zdrențe, niște femei din insulă sau din Alcántara

Elisa, Rosário sau dona Susana mirosind a mandarină

— Băiețaș capotul desfăcându-se pe canapea, ceva nu era în regulă cu arcurile, găureau stofa, împungându-mă, o gleznă fără papuc și eu numărându-i degetele, mirându-mă că-s cinci și în ordine, începeau cu cel mare, terminau cu cel mic și cel mic, nu dona Susana

— Băiețaș dona Susana care-i acorda atenție mamei mele, nu mie, stăteau de vorbă amândouă pe deasupra capului meu, eu plictisindu-mă acolo jos

(acolo jos și în stânga ca marea la Luanda) apucând-o de tivul fustei și mama mea

— Ce neastâmpărat vin imediat mi-amintesc că nici urmă de rochie roșie în vreuna din cabanele de pe insulă, una dintre femei bea apă dintr-o cană fără să se ridice de pe saltea și apa pe gât, pe bărbie, la un moment dat dona Susana micșorându-se într-o clipă, de Crăciunul următor fruntea mea la nivelul bărbiei ei, dona Susana -Hei femeia nu Elisa, fe femeia sprijinindu-și capul de peretele de zinc, o portugheză, o albă care nu a găsit loc pe vapoare, bântuiau hotelurile, gonite de servitori, căutând resturi,

prindeau fumul de la bucătării și mâncau fumul îmi pun o haină groasă seara mamă, mă feresc de curent, un ied a trecut pe lângă mine behăind, a alunecat într-o baltă, a dispărut la o curbă și tropăitul copitelor lui, acum una, pe urmă alta, a rămas cu mine, am încercat să umblu în ritmul copitelor și ceva la picioare

(trebuie să fie de la pantofi nimic ciudat mamă, un cârcel sau așa ceva, e suficient să mă culc devreme la noapte) mă împiedica, va trebui să așteptăm câteva zile rezultatul analizelor și până atunci vezi-ți mai departe de viața dumitale, nu te gândi la asta, distrează-te, la ce bun să te gândești, uite de exemplu mecanicul auto, pancreasul, problema măduvii și cu toate astea

— Micul meu Seabra ridicându-se din găleata cu apă murdară ca să se intereseze de mine, după ce el s-a îmbolnăvit eu eram cel care-i citeam ziarul tatălui meu vitreg, îi aduceam țigări pe ascuns, scuturam o față de masă în fața ferestrei ca să risipesc mirosul, tatăl meu vitreg doar nas și bărbie

(nasul și bărbia se sudau)

refuzând perna

— Stau bine urma lui și a tatălui meu suprapuse pe fotoliu, a mea inexistentă, se prea poate ca pe canapeaua donei Susana, se prea poate ca pe scara asta unde-mi place să mă gândesc că vei veni Marina, că nu te va deranja să mă aștepți, în fața florii-soarelui, așa cum te-am așteptat eu în *musseque* la capătul misiunii mele, dându-mi seama totul atât de simplu încât ajung chiar să mă întreb dacă am plecat din Lisabona, de pe străzile astea, din piețele astea pe care le consideram familiare și mi se par ciudate, ducând spre locuri de asemenea familiare pe care totuși nu le cunosc, pronunț numele lor și mă miră numele, le găsesc și nu descopăr ce sunt, sunt aici mamă, nu în Africa, mă trezesc vorbindu-ți eu care nu-ți vorbeam, îndreptam franjurii covorului în loc să vorbesc, mă întreb dacă n-am rămas în tot acest timp în stația de după cimitir așteptând autobuzul care mă ducea la slujbă, văd

bumbacul mișcându-se în întuneric, lipsit de amenințări și pericole, la fel cu cimișirul de la Parada în mai când mă duceam la fereastră ca să simt pacea nopții în sânge în ciuda farurilor de la jeepuri în Roque Santeiro

— Stai stai dând mai mult volum fațadelor, mărind ferestrele, adâncind cotloanele, jumătate dintr-un soldat cu un singur picior, un singur umăr

— Stai stai și în Parada din față mama mea sau eu

(mă culc devreme, sunt bine, îți scriu negreșit săptămâna viitoare, n-am uitat de ziua dumitale, îți trimit o fotografie ca să le-o arăți vecinelor

— Nu găsiți că e cam palid?)

un singur picior, un singur umăr

— Stai stai și în Parada din față mama sau eu renunțând, fierul de călcat depus pe scândură, stropitoarea în marchiză, placa de *azulejo* desprinsă pe care mama

— Trebuie să chem faianțarul și uitam sau ne prefăceam că uităm pentru că faianțarul e scump, sticla de la geam pe care tatăl meu vitreg se pricepea s-o pună și eu nu

— Mai bine nu te băga și prin care iarna, Claudia comentând nu faptul că suntem săraci, nu prostul gust, e vorba de neglijență

— Voi nu reparați niciodată nimic (am să-ți scriu și ție)

eu în *musseque* așteptând o chemare, un zgomot, fiul dumitale Marina apropiindu-se de dumneata speriat de camionetele de pe șosea, de o explozie la Catete, o felie de mandarină a donei Susana chemându-l

— Băiețaș și urmând coridorul donei Susana (o să-ți scriu o scrisoare lungă Claudia, se prea poate ca noi doi, se prea poate să mă primești)

și urmând coridorul donei Susana balconașul luminând canapeaua, capotul care se desfăcea, glezna

— Băiețaș fiul dumitale nu am putut distinge dacă e metis sau alb, dumneata fără să-l chemi în rochie roșie cu iluzia unui client Marina?

Trenul de dimineață răvășind coroanele copacilor, cel care ajuta la piață

— Fetițo prevenindu-te de lângă zid

— Fetițo explicându-ți că eu, salvându-te de mine, înaintând în curte și nu-mi păsa că înaintai în curte cu o ceapă în mână, că te rugai

— Domnule fiindcă mâine mă întorc mamă, mă întâlnesc cu mata tăcut, mă închid în odaia mea, mă duc la fereastră ca să simt luminile cimitirului lungind timpul dându-mi certitudinea că nu voi îmbătrâni niciodată, nu ne-am văzut Marina, nu știu nimic despre Luanda, aud la radio că Africa și războiul *et caetera* și ce e Africa spune-mi, directorul ca și cum n-ar pricepe

— N-am pomenit de Africa Seabra nu avem nimic cu Africa locotenent-colonelul sau responsabilul de la etajul opt responsabilul de la etajul opt

— Ești obosit Seabra nu mai suntem în Angola de atâta timp împingi siguranța, deschizi culasa, încărcătorul nu așa, invers, balconașul luminând canapeaua, mirosul de mandarină, un mic Buddha înălțându-se pe o etajeră sau fiul dumitale zâmbind, capotul desfăcut, glezna cele cinci degete în ordine

— Băiețaș eu în picioare lângă dumneata acceptând să mă îmbrățișezi

— Am un corp ca de băiat nu-i așa domnule? un corp ca de băiat căruia jumătate din mine

— Stai stai un singur picior, un singur umăr

— Stai stai și nu dumneata nici fiul dumitale, stropitoarea pentru plante în marchiză și eu liniștit privind-o, sigur că mama mea

— Atât de neîndemânatic Dumnezeule o va ridica în locul meu.

Capitolul al optulea

Am vorbit atât de clar la han, am explicat cu atâta grijă cum se ajunge aici făcând tot posibilul pentru ca Seabra să nu-și închipuie că explic, o mică frază întâmplătoare acum, o mică frază întâmplătoare după aceea, toate astea (cum e firesc când pretinzi să fii firesc) printre gemetele ploii și războiului și comentariile despre lipsurile din mizerele *musseques,* am spus fără s-o spun, sub pretext că nu-mi amintesc ce anume, așezată pe patul lui mai întâi și pe urmă gata îmbrăcată, cum se intră în cartier, unde se cotește la dreapta și la stânga, unde se merge drept înainte, am menționat baobabii gemeni, am făcut gestul (mi-amintesc că am făcut gestul) de a ocoli baobabii

— Se ocolesc baobabii înțelegeți?

I-am arătat cu degetul pe geam, în timp ce mă prefăceam că-mi desenez numele și de fapt l-am și desenat iar prostul de Seabra descifrând

— Marina i-am arătat ce mai stă în picioare din poarta capoverdianului de la abator, adică jumătate dintr-o coloană și câteva țigle de ipsos, am indicat cu o săgeată

(nu era o mâzgăleală sub numele meu domnule, erau penele de la săgeată)

În ce direcție se trecea de poartă și care era cărarea (cea mai evidentă, cea mai lată, cea pe care arătătorul a prelungit-o până a atins rama, prevenind cu încetineala lui

— Fiți foarte atent) pe care trebuia s-o ia oprindu-mă la ramă desenând o crăpătură adică o colibă iar Seabra ascunzând sub pernă un pistol despre care aș fi jurat că-i de jucărie și foindu-se pe saltea atent la mine, crezând că mă interesa iscălitura

— Ți s-au șters literele ai văzut?

Fiecare literă două piciorușe care creșteau încetișor cu o picătură în vârf în care se concentrau vibrând farurile sau felinarele din oraș, litere cu picioare și până la urmă

nici măcar picioare, linii care se atenuau, eu

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule? estompată odată cu ele fiindcă Seabra a renunțat să mă găsească în cameră, găsea pași care îl alarmau, o camionetă pe stradă

— E pentru mine pakistanezii pe scări

— Vin după mine Marina ca și cum ar fi atât de important ca cineva să-l caute și să vrea să-l ia, menționând nu știu ce director sau locotenent-colonel care în opinia lui îl spionau (dar cum?)

la Lisabona, supărându-se pe el, mustrându-l, Seabra împreună cu o oarecare Claudia la fel, jurând în surdină

— Mâine sigur îți telefonez asta când ridicând receptorul o tăcere cauzată de ceva, un gol nesfârșit, cel mult (din când în când)

o întrebare îndepărtată, nici de bărbat nici de femeie, a lui Isus din icoana mamei mele poate, imediat înăbușită într-un șuierat

— Poftim?

Isus făcându-se neînțeles de noi scăpând de mercenari, din uliță în uliță, fugă îngrijorată imitând un cerșetor

— Nu-s Isus al mamei dumitale sunt un sărac răspunzând la telefon cu fantezia de a continua să poruncească și observând că nici ideea nu mai rămânea din el, înlocuit de ruine, de foame, de copaci tăiați din insulă, Seabra punând receptorul în furcă, privindu-l de departe cu teamă ca nu cumva

— Poftim?

(acel locotenent-colonel, acea Claudia) asta într-unul din hanurile din Mutamba ascunse de autobuze și de schimbarea umbrelor, în care cu ani în urmă aș fi jurat că nu voi intra niciodată, speriată de dezertorii portughezi, chelnerii de cabaret, agenții de schimb de pe stradă cu pălăriuță uzată și acum umbrele acoperind fereastra, cuvintele mele de rămas-bun

— Ați înțeles bine drumul?

Și mâna repetând în aer baobabii, poarta

— Să nu uitați de poartă insistând

— Nu e greu deloc liniștiți-vă mâna

— Cu bine eu care dacă m-aș fi văzut înăuntru m-aș fi așteptat pe scări și m-aș fi mustruluit cu brațul ca un metronom

— Marina un braț mai convingător decât al meu, mai matur, mai grav

— Marina și acum umbrele schimbându-se după soare mutându-se de la est spre vest în piață, era suficient să se înfioare puțin coroanele copacilor pentru ca verandele să se onduleze în lumină, ceea ce înainte de război îmi plăcea în Luanda era lipsa oricărei stabilități, a rădăcinilor, valurile mai imobile decât plaja până ce cuiele gloanțelor au pironit totul în sol, mâna încăpățânată pretextând salutări

— Vă amintiți de drum nu-i așa?

Directorul acela, locotenent-colonelul acela fără ca eu să le zăresc fețele dacă e adevărat că aveau fețe liniștindu-mă

— Avem toată încrederea în Seabra dragă doamnă nu vă îngrijorați că-și amintește un tip care m-a căutat mereu unde nu eram, în Dondo, în Malanje, în Marimbanguengo, în cartierele Luandei unde știa că nu putea să dea de mine, eu (ce folos)

coborând la Mutamba evitând poliția și nici măcar un salcâm de sămânță jur, luându-mi rămas-bun de la pakistanezi fără să-mi pese de

— Nu înțeleg și de

— În desiș în desiș să ascult toate telefoanele Isus al mamei mele care închidea pretextând că-i greșeală când ea să fiu sincer de fapt îi era rușine de oameni

— Poftim?

Rușine de a ne fi părăsit mărturisește, Isus cu americanii de pe platformele de petrol pe care se mânca în continuare, nu explodau mine și dacă dura mai mult timp, Isus cu cască făcând găuri în zid

— Cu ani în urmă mi se adresau rugăciuni în Angola niciun salcâm nici mirosul florilor, un foșnet de ferigi în

trecutul meu fără să-mi amintesc locul, spuneam

— Ferigi ferigi și un pac care nu însemna chiar nimic

— Ce să fie acest pac? mama mea

(mama mea?)

— E vântul în ușița coliviei și de vreme ce nu putea să fie mama mea pentru că mama mea moartă de secole eu gândindu-mă la florile de salcâm în martie și florile

— E vântul în ușița coliviei o colivie a cui, unde, mercenarii trăgând la întâmplare și eu către mercenari

— Ce vânt în ce colivie domnilor?

Cu gândul la copacii *jacarandă* la camelia pe care unchiul meu

(unchiul meu?) eu către pakistanezi

— Camelia?

Iar pakistanezii minținд se vedea în ochii lor, întotdeauna au știut de camelie, ce s-a întâmplat cu camelia indienilor

— Nu înțelege la fel cum Seabra nu înțelege, nimeni nu înțelege, un alb la etajul trei al hanului din Mutamba, un alb la etajul doi, doi albi identici domnul Seabra, domnul Migueis (ferigile veștejite, mi-aduc aminte cred eu că ferigile veștejite)

scări care nu se mai isprăveau, lumini nu de la ferestruici, de la cicatrici de bazooka pe pereți și prin cicatrici insula, păsările de pe stradă fără arcade nici traulere, ezitând asupra a ceea ce rămânea

(ceea ce aproape că nu mai rămânea) dintr-un coș de casă, dintr-o coamă de acoperiș, mă obosește să revin asupra aceluiași subiect dar baobabii gemeni, poarta, o explozie acum câteva clipe așa că probabil s-a terminat cu poarta care îi plăcea unchiului meu, a pus să se construiască una mare din piatră de calcar pentru casa de sus, îmi părea rău că tata nu se putea așeza acolo la sfârșitul zilei ca să se bucure de răcoare la întoarcerea de la fabrică și gândindu-mă la asta mi-am amintit cartierul muncitoresc din Lobito astfel că înainte de a mă emoționa (nu-s eu genul care se emoționează) am izgonit acest gând

întrebându-mă de ce nu sosește Seabra, poate în fața unei porți greșite, poate înaintând orbește și depășind *musseque* spre Cuca unde mercenarii, în sâmbetele libere, aduceau de pe insulă fete desculțe care rătăceau printre arbuști căutându-se unele pe altele visând la Alcántara

(de ce Alcántara, de unde mi-a venit numele ăsta de Alcántara?)

și cu mercenarii sticle de bere, un sergent care înainta de-a bușilea spre mitralieră

— O să ucidă o să ucidă cosea *cacimbo,* Seabra poate cusut de la mărul lui Adam până la burtă pac pac pac și colivii și ferigi și gata, șefii lui din Lisabona aflând după multe zile când îl găsise al doilea alb din han, al doilea alb arătându-mi-l pe Seabra

— E prietenul dumitale domnișoară?

— Am să pun lucrurile cap la cap domnișoară

— Spune-mi Miguéis domnișoară la fel ca primul în privința costumului prea călduros și a pistolului jucărie dar înțelegând imediat indicațiile de pe geam

— Să nu crezi că te laud e purul adevăr ai o caligrafie foarte clară fără să-mi spună că literele mele căpătau piciorușe cu o picătură în care farurile sau felinarele din oraș se concentrau vibrând, fiecare literă o ființă în rochie roșie lunecând pe geamuri sau pe peretele unei case din Lobito până rămâneau așezate pe jos pentru a dispărea apoi și eu

— N-am un corp ca de băiat domnule Miguéis? dispărând odată cu ele, domnul Miguéis care sigur mă va găsi în *musseque* chiar dacă e noapte iată acolo baobabii gemeni, îi ocoliți prin stânga atenție la rădăcini, dacă se împiedică cineva apare întotdeauna o sabie sau un briceag sau un soldat având nevoie de haină iar mâine gol într-un cerc de ploaie care devine roz până când doar ploaia, căpitanul de poliție către ambasadorul portughez

— Mai vezi și altceva decât ploaie amice?

Poate doar niște mici picături roșii care pălesc și ele dar n-o să ne împiedicăm acum de niște mici picături (de altfel

care picături?)

astfel că ambasadorul către ministerul din Lisabona

— Doar ploaie excelență acolo e poarta capoverdianului pic pic fără legătură cu ploaia asta de azi, mult mai veche și totuși atât de prezentă, aproape înăbușind ferigile, poate că tot ce păstrez din acele timpuri e un pic pic îndepărtat, o jumătate de duzină de trenuri, câteva valuri mărunte care atingeau plaja și de care Seabra totuși (deși prostuț)

părea să-și dea seama mai bine decât Miguéis, poate și pentru el la fel o streașină, mici sunete vorbind toată noaptea despre nu știu ce acolo afară, întreba

— Spuneți-mi ce se întâmplă se ruga

— Nu mă lăsați așa și ceea ce era atât de neplăcut la mine, nasul pe sus, disprețuitoare, de exemplu în timpul gripelor abajurul aprins ca să mă deranjeze la ochi, îi închid și abajurul continuă să mă doară, de exemplu clanțele intrându-mi în piele, aerul respirat plin de cioburi de sticlă, iată acolo baobabii gemeni, poarta capoverdianului, zăvorul pe care l-am lăsat netras numesc zăvor o limbă și un cui încârligat și diamantele la mine adică unde le vâra unchiul meu, sub o bucată de carton printre resturi de ziare, la două cabane mai încolo un orb întindea mâna la cerșit ca niște tălpi sau voci, unchiul meu

— Francisco și orbul înhățând o grenadă, un *musseque* mort cum v-am spus, mirosul ăsta de Angola cu care nu vă puteți obișnui, nimeni cu excepția poate a orbului fixându-vă, un negru mai înainte răscolind prin gunoi, un obstacol de care nu merita ca armata să se ocupe de el, vorbesc singuri, mănâncă pământ, abia reușesc să umble și unchiul meu

— Eu sunt alt negru pe care nu-l observați în spațiul dintre două ziduri, deprins să se confunde cu nimicul ca dumneavoastră la Serviciu oricât ați fi de copleșit de sarcini din secție în secție luni la rând directorul mirându-se

— Pisălogul ăla cine e?

Așa că este expediat pisălogul și ministerul se liniștește,

se fac niște retușuri pe foaia lui, se inventează o faptă de vitejie în Timor sau așa ceva, se comunică la Luanda că urmează să vină pisălogul

(un tânăr cu experiență excelențele voastre) și cel puțin îmi dispare din fața ochilor o lună sau două, cu un pic de noroc se pierde pe acolo și gata, în caz de nevoie Cortes sau Miguéis Miguéis dau o mână de ajutor norocului și Seabra în Angola crezându-se ales, Președintele, drapelul, Seabra (atât de naiv)

acceptând vagi elogii care nu elogiau pe absolut nimeni, țigara pe care n-a avut curajul s-o refuze și îi creștea între degete fără nicio scrumieră ce plictiseală la țanc directorul către locotenent-colonel

— Cum spuneați că se numește pisălogul? ministrul fără arenă de coride la fereastră deși același Președinte în același geam și același drapel, studiind fapta de vitejie din Timor, comunicând la Luanda

— Seabra?

Seabra cu costumul de duminică și valiza în care mama lui își ținea rochia de mireasă așteptându-și persoana de contact la aeroport

— Să aștepți persoana de contact) care trebuia să vină după el și n-a venit, hotelul care îi fusese indicat de la Serviciu iar la hotel un alb căutând în registru mirându-se de vechimea valizei

— Numele dumneavoastră nu figurează patrule militare, ființe care-și disputau un televizor printre țipete în timp ce un metis îi ochea cu carabina de pe o terasă cu azalee, socluri fără monumente, duzini de persoane care se împiedicau și unde, fugeau dar de ce, alergau dar spre cine sau poate o singură persoană care se împărțea în ecouri pe fațade la fel ca și vocea mea

— Domnule Seabra la patruzeci de metri de baobabii gemeni, la douăzeci de metri de poarta capoverdianului pe care ploaia pic pic și Seabra surd la pic pic pândind, cred că avea valiza care atâția ani sub patul mamei și pe urmă în marchiză cu scândura de călcat, dacă aș putea

transporta așa cu mine ferigile, nu aș mai cere casa, n-aș mai cere colivia, ferigile, foșnetul frunzelor uscate pe înserat, chiar dacă ar fi verzi dimineața și ar redeveni verzi noaptea frunzele uscate pe înserat, dacă aș avea foșnetul frunzelor uscate cu mine, nu simt lipsa tatei nici a mamei nici a trenurilor, simt lipsa ferigilor pe înserat, cum se lipesc de memorie ferigile, dăinuie, credem că uitate înlăuntrul nostru, noi foarte liniștiți și deodată nu pac pac acel pac pac altă veselă, ferigile, nu-mi amintesc de tije nici de flori, de frunze îmi amintesc, Seabra surd la ferigi în așteptare, aș jura că avea valiza ca să scape din Luanda scăpând de mine, niște ciorapi înăuntru, hărțile care până la urmă nu i-au servit la nimic, hârtiile pe care le-a scris și n-o să le citească nimeni, nimeni nu le-ar citi chiar dacă le-ar primi pentru că nimeni nu-și bate capul, nu e interesat

— Se arde totul Miguéis o valiză pe jumătate putrezită pe care la fel o vor arde, poate un miros de mandarină la un parter din Lisabona, restaurante, chioșcuri, mici vieți pe care trecerea anilor le va da deoparte și dându-le deoparte n-au existat niciodată n-au existat viața dumneavoastră domnule, eu vorbind atât de clar la han Dumnezeule, explicând cu atâta grijă cum se ajunge aici *când aveam unsprezece ani* așezată pe patul dumneavoastră mai întâi

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat?

Și gata îmbrăcată pe urmă, fusta asta, bluza asta, agrafa asta în păr *când aveam unsprezece ani* cum se intră în cartier, unde se cotește la dreapta și unde la stânga, am făcut gestul de ocolire a baobabilor îmi amintesc perfect că am făcut gestul, mâna așa, într-o curbă

— Se ocolesc baobabii înțelegeți?

Când eu aveam unsprezece ani în Dondo i-am arătat cu degetul pe geam desenându-mi numele când eu aveam unsprezece ani în Dondo, mă culcam pe una dintre saltelele din magazin, îmi urmăream fața în lighean acceptând că sunt eu fără să cred că sunt eu

— Nu sunt eu ajutam la cântărirea peștelui uscat și la

vânzarea țesăturilor din Congo, când eu aveam unsprezece ani și trei luni în Dondo, unsprezece ani și patru luni în Dondo, unsprezece ani și două luni în Dondo unchiul meu a spus

— Ridică-te nu către vărul meu, nu vorbea cu vărul meu, nu se uita la vărul meu cum nu se uita nici la mine

— Fiică-ta nu mai crește odată? și deși nu se uitase la mine

— Ridică-te se uita la mama, la tata, la ferigi, nu se uita la mine

— Ridică-te nu în Marimbanguengo, în Dondo, în ultima *sanzala* înainte de râu, în cealaltă parte a șoselei spre Malanje unde *soba* arunca ghiocuri și pietricele pe jos lângă un pui de găină cu capul tăiat alergând printre colibe ca dumneavoastră acum în *musseque,* ați găsit baobabii gemeni, n-ați găsit poarta și eu arătând-o pe geam cu o săgeată nu era o mâzgălitură sub numele meu domnule, erau penele de la săgeată arătându-vă care era cărarea cea mai evidentă, cea mai lată, cea pe care arătătorul a prelungit-o până s-a întins pe rama geamului, prevenindu-vă de începeala dumneavoastră

— Fiți foarte atent și Seabra ascunzând pistolul jucărie sub pernă *când aveam unsprezece ani* și foindu-se pe saltea atent la mine, crezând că îmi păsa de iscălitură

— Ți s-au șters literele domnișoară fiecare literă două picioruțe cu o picătură în vârf în care se concentrau vibrând farurile sau felinarele din Luanda, litere doar picioruțe și până la urmă fără picioruțe, linii care dispăreau iar eu

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule Seabra? dispărând odată cu ele, doar vocea mea, venind nu de la mine nu mă aflam în odaie

— N-am existat niciodată știați?

Eu nu în *musseque* așteptându-vă, în *sanzala* din Donde unde femeile se apropiau, am zărit-o pe mătușa mea

— Tu ești negresă am zărit o mulatră ghemuită în iarbă (pe care n-o văzusem niciodată și nici n-am mai revăzut-o)

agitând un evantai din frunze de palmier, m-au culcat într-o colibă separată de celelalte, mi-au îndepărtat picioarele *când aveam* mi-au vopsit obrajii cu praf de cărămidă, m-au atins cu pene pe față murmurând în *kimbundo* și respirația râului, pot să jur că respirația râului a mea a râului au ales un ou, mi-au introdus oul și în clipa aceea sunt sigură că servitorul vecinilor cel care ajuta la piață întinzându-mi ceapa

— Fetițo și ceapa în mine, nu un ou înțelegeți, ceapa în mine în palma mea în mine tata căutând pușca fără să găsească pușca, pușca în dulap tată, profesorul, trenurile, nu eu am țipat, a fost mama venind din curte

— Vezi ceapa oul pe care mi l-au dat mamă vezi colierul meu de agate, rochia mea roșie, fii atentă că mă preling pe perete și mă așez, cum să strig cu degetul mare în gură, mă mulțumesc să respir în același ritm cu râul, o respirație liniștită simțiți-o aproape oprită atât de domoală, obiecte nedeslușite, tăcerea telefoanelor în care niciun pocnet, nicio sonerie, nicio bolboroseală electrică cel mult o întrebare îndepărtată care nu spunea

— Poftim? spunea

— Ridică-te spunea

— Marina spunea

— Stai stai când eu începeam să alerg, spunea

— Taci odată am văzut cadavrul unui catâr în fluviu cu albul ochilor rotund, labele drepte, țepene, nu un catâr adevărat, nu cred că un catâr adevărat, din lemn sau așa ceva cu o copită spartă, când apropiindu-se când îndepărtându-se de mal așa cum Seabra în cartierul Margal se apropia și se îndepărta de mine pe poteci greșite, încercând să distingă baobabii, poarta, ce mai rămânea din casa mare ce știu eu și nu existau baobabi, nu exista poartă, existau două piciorușe și o picătură în vârf, corpul meu de negresă deschis de un ou lângă alte corpuri de negrese pe care le-a deschis același ou, mulatra ghemuită în iarbă care nu înceta să-și facă vânt cu evantaiul din frunze de palmier, unchiul meu așezat cu

bărbații afară în jurul unei pipe de dovleac, acel pic pic a ce-o fi fost în mine, mătușa ștergându-mă cu prosopul fixându-mă cu scârba și cu teama albilor, nu spunând

— Tu ești negresă nu acuzându-mă

— Tu ești negresă tăcută, vărul meu tăcut, unchiul meu tăcut, dacă măcar o ferigă, nu ceream decât ca o mică sămânță de ferigă să mă ajute, decât ca o ușiță de colivie să mă ajute cu al ei pac pac idiot, decât ca o patrulă să mă găsească în Mutamba, am vorbit atât de clar la han ce dracu, am explicat cu atâta grijă cum se ajunge aici, am descris barăcile, cabanele, resturile coamelor de zid, gura de scurgere pe care n-au terminat-o niciodată fiindcă nu contează, sunt sălbatici, se nasc în gunoi, cresc în moloz, se reproduc în cocină, salariații unchiului meu cărora le-am poruncit să nu-i facă vreun rău

— Să nu-i faceți vreun rău lăsați-l

așa că luați diamantele la Lisabona domnule, dați-le în Luanda, vindeți-le, ascundeți-le în bumbac și în floarea-soarelui de șeful de post, de director

— Diamantele Seabra nu directorul, Miguéis ci cel care-i va urma lui Miguéis

— Diamantele Seabra diamantele de care nu v-au vorbit domnule

— Nu se vorbește de diamante înțelegi? au vorbit în scrisori, diagrame, memorii, fișe un portughez și arme și război și disconfortul din Angola și o treabă simplă Seabra, te duci, o rezolvi, te întorci și

Serviciul mulțumit, unchiul meu atingându-mă când m-am înapoiat la birt

(iarbă înaltă, iarbă foarte înaltă în jur)

— Tu nu mai crești niciodată nu-i așa?

N-ați venit la Luanda după un portughez domnule, ați venit după un negru, chipul meu deformat în lighean, în oglinda în care mă pieptănau sâmbăta, am descoperit că am crescut aproape cât mama, vreau o rochie roșie, un colier de agate, un amurg în Alcántara, Rosário, Salete, Joana, am ieșit din colibă împiedicându-mă de soare

— Nepoata ta e femeie în toată firea patroana din Alcántara

— Nu te cheamă Marina te cheamă Palmira și eu mulțumită, Palmira eu albă încercând fiecare literă și fiecare literă două piciorușe cu o picătură în vârf, Palmira blondă, înaltă, grasă nu foarte grasă dar grasă, nu corp ca de băiat

— Nu mai am corp ca de băiat domnule rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, nu locuiam în cartierul muncitoresc, locuiam la un etaj din centru unde trenurile nu ajungeau, nu se vedea marea, oameni pe stradă

— Dona Palmira soția patronului lui tata se plimba în automobil cu mine

— Mergem la cumpărături Palmira?

Aveam cercei scumpi, nu mă murdăream niciodată, nu mâncam cu lingura, mâncam cu furculița, dacă dădeam la o parte farfuria

— Nu-mi place nu insistau, întrebau

— Ce doriți dona Palmira? iar eu

— O păpușă mare soția patronului lui tata alegând în magazin

— Uite-ți păpușa Palmira blondă ca mine, înaltă, grasă, cu rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, păpușa mânca și ea cu furculița, s-a terminat cu lingurile, unchiul meu mirat

— Fiica voastră a crescut enorm chiar așa dona Palmira în Alcántara, mai importantă decât doamna

— Eu poruncesc acum și doamna, ce să facă, acceptând

— Bine bine fiindcă eu eram blondă, înaltă, grasă albă

— Nu mă cheamă Marina mă cheamă Palmira mamă uite literele numelui meu două piciorușe cu o picătură în vârf în care lampa din tavan se concentra vibrând, literele doar piciorușe

— Adio Palmira și până la urmă nici măcar piciorușe, linii care dispăreau și eu dispărând odată cu ele

— Am redevenit Marina mamă soția patronului lui tata nici nu mă băga în seamă mint, m-a băgat în seamă la

serbarea de Crăciun la fabrică, ea da blondă, înaltă, grasă

— Nu i se dă un cadou micuței metise?

Și o păpușă de doi bani fără rochie verde nici sandale verzi nici mâneci cu funde goală

— Micuța metisă? mai mică găsesc eu decât păpușile celorlalte, doar unul din genunchi se îndoia, celălalt nu pentru că elasticul era rigid, nu închidea genele care nu erau adevărate, erau niște dungi desenate pe frunte, o scuturai și o piesă desprinsă dansându-i în burtă, mi-au dat o felie de tort într-o farfurie de hârtie pe care felia aluneca, o vișină sau așa ceva s-a dezlipit de pe cremă, cea de lângă mama a îndreptat-o

— Ai grijă câteva bomboane imposibil de desprins de ambalajul din hârtie, un coleg al lui tata cânta la chitară pe estradă dând din picior în ritmul muzicii, nu eram atentă la chitară nici la muzică, eram atentă la picior mirată de pantoful de antilopă eu care nu-i văzusem decât cizmele domnul Fragoso oamenii aplaudau când pantoful se oprea și domnul Fragoso strângând și întinzând degetele observându-și falangele

— Nu prea mai am antrenament începea altă melodie, degetul mic rata o coardă, renunța, pantoful de antilopă învins revărsându-se fără viață peste estradă

— Mi-am pierdut obișnuința rămânea contemplându-și falangele în timp ce noi plecam, mama în cartierul muncitoresc ținându-mi păpușa

— Vrei să dormi cu ea Marina? dona Palmira blondă, înaltă, grasă nu foarte grasă dar grasă trezindu-mă păpușa boțită și boțindu-se în mijlocul obrazului un rid zeflemitor din cauza pielii ei mai deschise decât a mea, a trebuit să trag o banchetă lângă dulap și să mă urc pe banchetă, o șa de bicicletă, o cutie de biscuiți, ciocanul nu, coborând de pe banchetă mi-am julit genunchiul de un cui nu sânge, o dunguliță am încercat să-i șterg zâmbetul strivindu-l cu călcâiul și zâmbetul s-a mărit, un negru cu șapcă a trecut fluierând pe lângă zid, copiii dentistului se jucau pe plajă, mi s-a părut că automobilul soției patronului

— Mergem după cumpărături Palmira? iar tucanul

— Pseps dona Palmira pe bancheta din spate în rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, o margaretă aurie strângându-i bretonul, făcându-mi semn de la fereastra mașinii

Micuță metisă zâmbetul ei l-am strivit eu, nu zâmbetul păpușii, gâtul care era prins de umeri și se întorcea greu în dreapta și în stânga cu un scârțâit de șuruburi, păpuși de-astea se găseau la băcănia negrilor, nasul două găurele, unghiile nevopsite, zâmbetul, domnul Fragoso

— Mi-am pierdut obișnuința acceptând o felie de tort pe o farfurie de hârtie și felia tremurând, surd la elogii

— A fost bine Fragoso domnul Fragoso maltratându-și degetul mic, încredințând farfuria finei lui ca să-și șteargă obrajii cu batista

— Vreți o bomboană de-a mea domnule Fragoso? lucra cocoțat pe o macara transportând saci de colo-colo, tata asigura că niciodată n-a ratat un sac, soția directorului

— Nu vă faceți griji domnule Fragoso fragmentele păpușii adunându-se la loc zâmbind iar, nu un zâmbet, expresia lui Seabra în *musseque* pe ploaie

— Mi-am pierdut obișnuința Marina și poate că din cauza păpușii câți ani o fi având domnul Fragoso acum? am explicat cu atâta grijă cum se ajunge aici șaizeci de ani, șaptezeci? traversați Mutamba, urcați mereu dacă m-ar fi lăsat aș fi stat să mă uit la pantoful de antilopă ore în șir când terminați de urcat dați de o camionetă a armatei portugheze în care uneori păsări cocoșate, camioneta nu contează, mergeți mai departe pe cuvânt că aș fi privit pantoful ore în șir și pantoful dezamăgit

— Mi-am pierdut obișnuința harta pe care am scris-o pe geam, doar că n-am colorat pământul în roșu, n-am desenat ploaia, am uitat de pașii din urma dumneavoastră, aceiași pe care-i auzeați toată noaptea în cealaltă cameră a hanului neîndrăznind să-i căutați, dacă i-ați fi întrebat pe pakistanezi

— Cine e?

Pakistanezii

— Nu înțelege dar ce mai contau pașii dacă dona Palmira așteptându-vă, blondă, înaltă, grasă nu foarte grasă dar grasă, nu corp ca de băiat

— Nu mai am un corp ca de băiat domnule în rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, patroana din Alcántara tratând-o cu respect, nu cu tu, neavând curajul să-i schimbe numele

— Rămâneți Palmira dona Palmira nu vă schimbăm numele eu blondă, înaltă, grasă, nu în apartamentul din centru unde trenurile nu ajungeau nici nu se vedea marea, într-o colibă din *musseque* în Luanda, cu sânii grași, burta grasă, eu atât de frumoasă, Seabra

— Marina și eu corectându-l cu delicatețe, răbdătoare

— Dona Palmira dacă mi s-ar da o felie de tort n-ar aluneca de pe farfurie fiindcă farfuria sigură, degetele mele sigure

— Nu las să cadă nimic vedeți?

Mergeam în vârful picioarelor fără să mă lovesc de mobile, elegantă, calmă, oamenii, fericiți să mă privească, îndreptându-și gulerele, netezindu-și cutele

— Ce mai faceți dona Palmira?

Nu micuța metisă, albă, mătușa mea înaintând cu prosopul toată numai plecăciuni, atenții

— Îmi permiteți?

Nu m-au culcat într-o colibă, nu mi-au vopsit obrajii, nu mi-au introdus un ou niciodată n-au introdus un ou în mine ce prostie și totuși Seabra să se grăbească dacă vrea să-l primesc fiindcă n-am tot timpul din lume, întruna invitații, ceaiuri, întruniri la biserică, de vreme ce peste puțin timp soția patronului lui tata claxonând

— Mergem la cumpărături Palmira?

Și eu alegând o păpușă mare, cu gene adevărate, cu unghiile vopsite, nu cu brațele înțepenite, așa cum trebuie să fie, o păpușă aproape cât mine, îmbrăcată ca mine, același verde, același păr blond, păpușa către Seabra – Fiți amabil și intrați domnule Seabra pentru că

(după cum am putut observa)

nu locuiesc într-o cabană din *musseque* mirosind a manioc și a negru, locuiesc într-o clădire nouă cu grădină, o grădină de om bogat fără ferigi bineînțeles, fără o ușiță de colivie pac pac călcându-mă pe nervi, fără un grilaj care de nu știu câți ani nu se poate închide

(zăvorul înțepenit nu se potrivește cu locașul) așa că așezați-vă aici lângă mine pe fotoliul fără urma tatălui dumneavoastră și a tatălui dumneavoastră vitreg pe pernă, fără un covor cu franjuri, fără scândură de călcat în marchiză nici prești pe jos în ziua în care se dă cu ceară pe dușumele, scoteți-vă haina asta prea groasă, cămașa asta pe care n-ați schimbat-o de la Lisabona, zdreanță decolorată a cravatei și pentru o clipă (făceți-mi favoarea asta)

nu vă gândiți la nimic, nu auziți împușcăturile patrulelor din jeepuri, puneți pistolul pe măsuță lângă scrumiera de argint și lăsați ca piciorul unei litere să vă alunece de pe bărbie, cu picătura lui în vârf, până se face dimineață.

Capitolul al nouălea

Mama a strigat după mine când începusem deja să cobor treptele de la han îndreptându-mă spre *musseque* așa că nici măcar nu i-am răspuns, am dat peste tușea tatălui meu vitreg, am dat peste mirosul de mandarină la parter dar în locul parcului Parada Mutamba, totul gol și în întuneric însă Mutamba și între timp mama

— Ți-ai uitat impermeabilul dacă aș privi înapoi pariez că ea în susul scărilor agitând impermeabilul care i-a aparținut lui tata și la început îmi ajungea până la călcâie râdeau de mine în pauzele dintre ore

— Rață încălțată înainte de a deveni prea scurtă

— Ai să te uzi tot ai să faci gripă și evident că nu m-am întors acasă pentru că dacă m-aș fi întors acasă ar fi încuiat ușa dinspre stradă

— La ora asta și pe vremea asta nici să nu te gândești și nu m-ar fi lăsat să ies, obligându-mă să stau cu tatăl meu vitreg în bucătărie împingând două scaune în direcția aragazului

— E mai călduț aici noi pândind din marchiză garajul, cafeneaua în care sticlele din vitrină păreau mai străine, mai scumpe, cineva care se apropia de prag măsurând sau evaluând umezeala cu palma întinsă, tatăl meu vitreg în timp ce mama (după protestul sertarelor) punea șervețele la loc

— Du-te repede profită eu gândind socotind

de câți ani o fi murit, dorind să întreb și sfiindu-mă să întreb

— Scuză-mă dacă sunt prost crescut dar așa deodată mi-a venit în gând că ai murit nu-i așa?

Eu ridicându-mă și tatăl meu vitreg

— Cred că da am murit pufnind ca să nu se audă scârțâitul pantofilor pe podea, dacă tot am spus că țineam la el ei bine atunci o mai spun o dată, nu merita să fie

bolnav nu merita nici să fie bătrân și era și bolnav și bătrân, când

— Ce mai faci domnule Baláo?

Scotea un zâmbet din buzunarul în care ținea batista, tremuratul îl făcea să zăbovească până să-l ducă la gură un pic mai la dreapta domnule Baláo, un pic mai jos, vocea avea asprimea consoanelor până devenea voce adevărată

— Mereu impecabil băiete batista rămânea acolo fluturându-se singură, domnul Baláo își împăturea zâmbetul înăuntru și o vâra în buzunar, se observa o mică urmă în colțul buzei ca un ecou

— Impecabil băiete până ce o piatră din vezică sau o oprire a inimii avea să-l doboare transformându-l într-un suspin, domnul Baláo țeapăn pe scaun, atent la ce se întâmpla înăuntrul corpului său, palpându-se ca să măsoare coronara sau piatra, l-am auzit de pe palier

— Anii trec cât ai clipi în iulie se împlinesc șapte de când am murit băiete sau poate că eu confund sunetele și streașină Marinei pic pic în locul lui, a rămas acolo ținând în mână flori de nu-mă-uita în capela numărul trei a bisericii, mama a folosit batista lui la priveghi, am crezut că zâmbetul când și-a șters nasul și niciun zâmbet, nicio voce căpătând asprimi de consoane

— Impecabil băiete niște cămăși în dulap care-mi erau mari, o cutie cu medicamente care de secole nu mai fusese pusă la loc, eu scuzându-mă sătul de mine

(lipsa mea de atenție, trădările memoriei)

— Dacă mă gândesc bine mi-amintesc că ai murit domnule Baláo scuze ajungând la Mutamba ajungând la Parada, fulgerele făceau clădirile nu drepte, oblice, le zguduiau o clipă și se retrăgeau imediat înainte de a-mi da seama unde erau de fapt

— Care e cea albastră?

— Aceea și nu era aceea, era alta, mi s-a părut că amicul cu anvelopele

— Micul meu Seabra și până la urmă un negru cu o găleată nicio găleată, doar negrul o clipă într-o arcadă

asta, aia?

Și lăsându-se noaptea, m-am gândit să mă întorc și să mă duc să iau umbrela mamei de sus dar ar trebui să umblu atâta și pe atâtea străzi fiindcă apartamentul nostru așa de departe, la Lisabona, mai întâi să dau de farmacie, de semafor, încercam să calculez pașii de la farmacie la semafor și nu nimeream niciodată, o sută șaizeci și trei, o sută șaptezeci și nouă, două sute unsprezece și de-asta (ajută-mă domnule Baláo)

câți pași de la Luanda până la etajul întâi, spune, aveam impresia că bazooka la câteva cartiere mai în față și probabil nu bazooka, mii de streșini și mii de picături (mama mea

— Măcar basca) pic pic mă înconjurau, nu știu dacă preocupată de covor sau preocupată de mine, tatăl meu vitreg scuzând-o

— Maică-ta e foarte sensibilă băiete așa cum scuza pe toată lumea dar tatăl meu vitreg a murit

— N-ai murit domnule Baláo?

S-a oprit din evaluarea coronarelor și trăsăturile i-au coborât pe față teama a dispărut, frica mamei a luat sfârșit și s-au liniștit, ceea ce rămânea erau niște ochi asemănători cu lampa din tavan desenând absențe, o crăpătură în perete pe care n-o remarcasem până atunci și bucătăria redusă la crăpătură, eu către mama

— Ai observat crăpătura?

Marina s-a apropiat de fereastră în Luanda și nu și-a scris numele pe geam, a scris Palmira, mama mea ezitând între crăpătură și nume

— Palmira?

Litere care deveneau piciorușe cu o picătură în vârf, de ce sertarul cu tacâmuri niciodată complet închis, eu eram cel care-l împingea până la urmă, care agăța cu mai multă siguranță cârpele în cârlige, care închidea robinetul, lăsând la o parte covorul și dușumeaua cine se ocupă de apartament mamă, am încercat să întreb

— Nu e numele dumitale Marina și ea adăugându-i linii,

săgeți, cum s-ar spune un fel de hartă

(până nu închideam sertarele nu-mi găseam liniștea) locotenent-colonelul

— O hartă Seabra în speranța că i-aș simți cotul în coaste înainte ca harta picăturile acelea unde aveau să se concentreze vibrând farurile de la jeepuri și felinarele din Luanda, farurile plecau fiindcă le auzeam strigătele și felinarele nu, citind mai puțin repede decât mine

— Palmira de când e Palmira o hartă domnule locotenent-colonel, când de fapt cel mult o femeie într-o casă din Alcántara sau o doamnă în centru în Lobito unde trenurile nu ajungeau și nu se auzea marea, înaltă, blondă, grasă nu foarte grasă dar grasă în rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde doamna aceea așteptându-te în *musseque* Seabra, nu un garaj, nu un zid de cimitir, baobabii gemeni, ce rămâne din poarta capoverdianului de la abator, Angola înțelegi, încheierea misiunii dumitale, te întorci imediat după impermeabil, după bască

Claudia detesta basca, parcă ai fi un țărănoi, un bădăran, nici favoriții nu-ți lipsesc basca tatălui meu

— Mă păzesc de gripă mamă dona Palmira primindu-mă în *musseque*

— Intrați intrați nu doar pământul roșu ci mirosul de pământ roșu, în *carimbo* vântul stârnea praful de pe iarba decolorată, doborâtă, plantele cățărătoare de la vile fără frunze doar cuie și sârme și crengi, Miguéis abandonând jeepul când s-a întâlnit cu mine, haine prea groase, o crăvățică în picățele, să-i arăt sticla

— Vrei?

Dacă ajung viu în aprilie din nou *carimbo,* Miguéis scoțând ceva de la brâu

(pistolul?)

și bătrânii din sat în limba aceea a lor, scuză dacă suntem prost-crescuți dar așa deodată ne-am gândit că ai să mori nu-i adevărat, de secole aud asta, domnul Baláo care nu vizitase țări străine decât când a făcut armata în Abrantes mirându-se împreună cu mine

— Câte se mai întâmplă pe lumea asta băiete dona Palmira, aproape cât Marina, deschizând și închizând ochii cu gene adevărate, ținând o felie de tort pe o farfurie de hârtie și mâncând nu cu lingura, cu o furculiță, eu la intrarea în cabană ca și servitorul vecinilor și cel care ajuta la piață

— Îmi permiteți?

Un miros de mandarină de ce nu un miros de mandarină, de ce nu eu întorcându-mă de la școală?

Și o canapea ale cărei arcuri trăiau independent unele de altele, dona Susana ștergându-se de șorț

— Băiețaș arcurile își accelerau ritmul, mica fereastră ce dădea spre lămâi înainta și se dădea înapoi, puteam să apuc fructele, pe urmă nu puteam, pe urmă iar puteam, în clipa în care aproape că apucam unul lămâiul s-a îndepărtat și s-a oprit, dona Susana strângea cordonul de la capot acoperindu-se și ceea ce nu văzusem a dispărut printre dantele, cuvintele ei mult dincolo de curte, în cartierele care coborau spre gara Santa Apolonia și unde locuiau țigani deși mâna ei pe umărul meu

— Pleacă du-te se vedea un țigan în depărtare părăsea trotuarul cu teamă, la fel bătrâna cu pălărie strigând cuvinte de ocară pe bordură

(a fost bogată, se spunea)

din când în când îi făceau o injecție la spital și revenea calmă zdrăngănind niște brățări absurde, machiajul prea accentuat sau poate praful din Angola netezindu-i ridurile

— Bună ziua până când unul dintre mercenari ar fi observat pălăria, ar fi sprijinit pușca de aripa camionului, ar fi apăsat fără grabă trăgaciul pariind cu colegii

— Nimeresc?

Un palmier încă voia s-o mai prevină dar îi lipsea vântul așa că frunzele nemișcate, curios cum se schimbă pomii odată cu lăsarea serii, secreți, profunzi, dezlegând mistere cu un ton prea scăzut iar dacă noi

— Repetați tăcere, bătrâna cu pălărie s-a evaporat brusc, tatăl meu vitreg mi-a arătat fotografia în ziar

— Dispărută mercenarul s-a aplecat după un al doilea glonț și a lăsat pușca jos mama făcându-și de lucru cu ochiul aragazului pe care îl desfundam cu o scobitoare, scăpărând un chibrit, punându-l în cutie

(mai multe chibrituri arse decât chibrituri bune, chibrituri și pe bancheta de piatră, în scrumiera care era un papucel de bronz, pe jos) a scăpărat alt chibrit

— Ce s-a întâmplat?

Catranul plin de linii cu numele Marinei pe geam sau nu numele, niște semne imposibil de citit, când am rămas singur am ascuns hârtiile de la Serviciu în valiză înainte ca pașii din camera cealaltă să le găsească și directorul

— Ce s-a întâmplat?

Am stins lumina și tata aproape sprijinit de fereastră

— Cum stau lucrurile ca să vezi credeam că nu-mi mai amintesc de mata adică îmi închipui că tata, o siluetă indistinctă pe coridorul luminat pe urmă coridorul în întuneric și nicio siluetă, cine putea să fie decât mata

— Adio tată

(sunt momente când mă întreb unde se duc morții, mă întreb oare într-o zi și eu apoi slavă Domnului uit) am stins lumina și liniile de pe geam mai clare (dacă m-aș scula din pat și m-aș apropia de siluetă pariez că tata s-ar estompa)

am citit Marina sau Palmira, voiam să citesc Marina și până la urmă Palmira Palmira am netezit cearșafurile pentru ca mama să nu fie dezamăgită de mine

— Lași patul așa?

Plapuma avea o ruptură dar n-am făcut-o eu mamă te asigur, de dragul ei aș fi reparat și fațadele, aș fi curățat cărămizile, aș fi îndreptat hornurile, aș fi lăsat Luanda în ordine, tatăl meu vitreg

— Impecabil băiete responsabilul de la etajul opt mulțumit

— V-ați crescut fiul cum se cuvine doamnă mama ștergând acel

Palmira cu un burete, corectând cuta, acceptând

— Atunci du-te în *musseque* haide se coboară de la

etajul întâi ignorând mirosul de mandarină de la parter, când dona Susana scoate gunoiul la intrare

— Băieţaş să nu asculţi

(aţi îmbătrânit atât de mult de când eram mic dona Susana, un pardesiu al soţului dumneavoastră în loc de capot, oare dumneavoastră ştiţi unde se duc morţii?) am traversat parcul Parada (oare într-o zi şi eu?) în care niciun ţigan uneori, noaptea, cântece, ameninţări, îmi astupam urechile şi nu existau ţigani, nu te ia nimeni liniştește-te o rudă a venit într-o zi cu o măicuţă şi au internat-o pe bătrâna cu pălărie într-un azil la Cascais, uite că arborii nu mai au umbră, nişte rămurele care tremură, patronul cafenelei

(nu patronul, nepotul)

frecând tejgheaua, un oblon de oţel la bijuterie, înainte de a pleca în Angola îi cunoşteai pe toţi iar dacă i-ai saluta azi n-ar şti cine eşti, umbli pe trotuarul străzii Morais Soares unde copilăria ta, şcoala ta, ca pe o stradă străină, maşini ale armatei în locul automobilelor

(sunt momente în care mă întreb unde se duc morţii) luminiţe de taxiuri imitând traulerele, o pasăre din golf pe care absenţa arcadelor o derutează, cotești la stânga unde înainte esplanada spre Sapadores şi duzii de la liceu directorul arătând fereastra pe care nici măcar picioruşe, picături care se uscau fără să reflecte nimic, posibil ca cineva pe coridorul luminat apoi şi coridorul în întuneric, să ştie unde se duc totul explicat pe geam dar ca şi cum pe geam Mutamba adică piaţa Graga eventual indicată pe hartă unde se ducea mama la piaţa pe care trupele din Africa de Sud au distrus-o, baobabii gemeni, poarta, şi nu baobabi gemeni nici poartă, Lisabona deşi un *musseque* acolo, primele clădiri aproape case înaintea cabanelor, a plăcilor de plută şi de zinc, a scândurilor, mă duceam să mă joc la cinci sau şase cvartale după cartierul nostru pe un fel de maidan, curticele îngrădite cu şipci, stupi

(aerul electrizat de albine scoate din priză mamă) un atelier de unde se auzea un mai lovind în ceva metalic,

soarele dispărea imediat și nu se vedea nimeni doar niște grăunțe de lumină printr-o crăpătură, simțeam mirosul de scorțișoară fierbinte și un cățel lingându-ne

— Și asta stă scris pe geam domnule director și cățelul e scris pe geam?

Să caut baobabii în Piața Graga, doi copaci gemeni spune Marina, o singură rădăcină, un singur trunchi spune Marina care a spus scriind Palmira și scriind Palmira corpul ei ca de băiat un corp blond, gras, în rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, rochia verde a donei Susana duminica, urca să i-o arate mamei

— Cum îmi vine Dorinha?

Mama mea în momentul acela atât de urâtă atât de comună pe lângă ea, mașina de cusut a lucrat săptămâni în șir, linii cu creta, însăilări, căptușeli, mama mea trăgându-și fusta la șolduri și stofa împotrivindu-se, privindu-se dintr-o parte în oglindă și verdele decolorat, mat, pieptul s-a sprijinit de mașină, fața a dispărut sub coate și coatele îndoite iar pe sub coate eu priveam mai ales picioarele încolăcindu-se, un picior desculț descălțându-l pe celălalt protestând contra nedreptăților pe care eu nu le înțelegeam, n-a intrat niciodată în atelier, nu s-a interesat niciodată de albine

— Nu mai am vârsta lasă-mă să tai o bucată din rochie cu foarfecă, nu rupe totul singură, tatăl meu vitreg a căutat batista în care-și ținea zâmbetul și înainte să fi scos o propoziție din buzunar s-a născut un ordin din coate ca și cum ar fi fost două mame acolo înăuntru, cea care nu mai avea vârstă fragilă cealaltă plină de ciudă

— Taci și batista târând încetișor propoziția (aproape într-ascuns)

la loc în buzunar la fel cum ploaia țâra *musseque* separându-l de Luanda, baobabii la Catete, poarta capoverdianului în largul mării dacă vreodată baobabii și poarta pe geam iar tot ce am înțeles au fost resturile unui nume și arabescurile cu care oamenii își subliniază numele, nu o săgeată care să denunțe locul unde dona

Palmira în verde

— Cum îmi vine domnule Seabra?

Deși locotenent-colonelul în același timp cu o explozie îndepărtată în Grafanil cred eu, se pare că doi ani la noi nu ți-au folosit la nimic Seabra

— Miguéis de exemplu înțelegea imediat așa că sigur Miguéis așteptându-mă cu ea, așa că pașii ăștia pe o stradă învecinată

(un costum la fel ca al meu, o valiză cu curele, un pistol nu jucărie, adevărat)

ajungând primii, n-am nevoie de gabardina mamă nici să mă întorc acasă după bască pentru că ploaia a încetat, nu mi-e frig, n-am strănutat, cum ar spune Marina doar câteva picături pic pic pe jos, doar mii de picături de pe mii de acoperișuri pic pic pe jos și Luanda și Lisabona intacte, adică o bazooka sau alta, o mitralieră sau alta, un magazin arzând dar nu-ți face griji mamă niciun pericol, departe de casa noastră, departe de mine, duminica mă duceai să văd cununiile la biserica Madre de

Deus, stăteam pe trotuar privind, dacă erau prea puțini invitați pentru fotografie ezitau un minut evaluându-ne

(basca mea, jacheta dumitale)

stăteau de vorbă între ei, se chemau

— Așezați-vă acolo la capătul unui șir și invitații se strângeau mai mult unul lângă altul, mata îmi scoteai basca, îmi aranjai repede cărarea cu degetele, fotograful ieșea din aparat pierzându-și răbdarea cu noi

— Nu ne bucurăm și noi puțintel așa cum se cuvine doamnă?

O punea pe mama să-și scoată jacheta după ce i-a pipăit stofa

— Ascundeți-o la spate ceilalți jachete noi, una dintre ele cu prețul atârnând de o ață, fotograful îmi îndrepta umerii, îmi ridica bărbia și în fața mea un cargobot, un vapor

— Rămâi așa pușțiule nu te mișca acum litere într-o limbă străină care se decolorau pe coca vasului, nu Marina nici Palmira, un nume de vapor, directorul

— Fii foarte atent Seabra și eu uitându-mă cruciș din cauza bărbiei ridicate, fără să îndrăznesc să mă mișc

— Nu disting nimic adică vedeam un matelot înfășurând un cablu, un al doilea matelot scărpinându-se pe piept, fotograful amenințând că renunță adică mâneca lui

— Ce-am spus eu puștiule?

Mama se bucura mai mult în stânga mea, îi dicta adresa fotografului aranjându-mi cărarea

— Ne trimiteți și nouă o poză da?

Fotograful se prefăcea că-și notează nemaipăsându-i de noi, mireasa sufocată sub atâta alb

— Ăștia cine mai sunt Artur?

În peste zece albume trebuie să figurez eu cu șapcă, dacă am o fărâmă de noroc pe un bufet, pe un scrin, niciodată nu ne-au mulțumit, niciodată n-am primit poze, mama udând o perie, curățându-și jacheta, întrebându-l pe tatăl meu vitreg

— Tu vezi vreo pată?

Imita poziția din fotografie, își înfoia fusta, își ținea poșeta în fața buricului fiindcă închizătoarea aproape că părea de argint, își punea un piculeț de parfum la gât și la urechi sperând că parfumul pe peliculă, îl întreba pe tatăl meu vitreg controlându-și ținuta

— Trebuie că am arătat bine nu crezi?

În timp ce jacheta mi se ștergea din memorie, nu Marina, nu Palmira, un nume de vapor nescris pe geam, un matelot care înfășură sau desfășura? un cablu și păsări?

Era să spun păsări dar n-ar fi fost adevărat fiindcă nu mi le amintesc, în Lisabona dinainte da și aici nu, aici cărbuni, cenușă, mama căutând cârpa de spălat pe jos Africa

— Ce de gunoi

(un strop din parfumul ei cu mine) îmi amintesc în această construcție colonială la cincizeci sau șaizeci de kilometri de Luanda un copil cu șapcă pe cap căruia i-au îndreptat corpul și i-au ridicat bărbia încercând să se orienteze după acel pic pic al acoperișurilor care-l înconjura crescând în lipsa unei hărți pe care n-am știut s-

o descifrez și în mijlocul căreia

— Fii foarte atent Seabra dona Palmira în rochie verde așteptându-mă, nu o doamnă blondă, înaltă, grasă, o fetiță grasă, dacă am fi primit fotografiile poate că fetița grasă, cu mâneci cu funde, în mijloc, nu s-ar fi jucat pe plaja de la Lobito, și-ar fi supt degetul mare în hanul de la Mutamba, pași păzindu-mă, o ureche lipită de perete care făcea presupuneri, măsura, informația destinată Lisabonei

— În noaptea asta Seabra descriindu-mi trecutul plin de nunți și vapoare, Marina într-una dintre cabane pierzându-și răbdarea cu mine

— Ce-am spus eu puștiule?

Cu gene nu adevărate, desenate pe frunte și coapsa dreaptă incapabilă să se miște din cauza elasticului dar pentru că un militar sau un polițist

— Stai stai sau acum lângă baracă unul dintre negrii unchiului dumitalc orbul?

Pe care întunericul l-a înșelat, sprijină-te cu mâna Marina, nu te gândi la împușcătură, mergi mai departe, coliba-i acolo imediat la douăzeci de metri cel mult și în colibă rochia dumitale verde, sandalele verzi, mânecile cu funde, vrei parfumul mamei mele, vrei niște cercei mai mari (fotograful de la nuntă ar fi de acord cu cerceii) eu cu șapca în mână ridicând nasul

— Îmi permiteți dona Palmira?

Încruntându-mă la soare și privind pieziș așa cum priveam vapoarele, aceeași expresie în pașaport și în cartea de identitate se observă buzele descifrând coca unei nave, aproape că se vede o biserică, aproape că se aude o orgă, dacă stau să mă gândesc mai bine poate că nu o împușcătură, pur și simplu elasticul pentru că dacă încercam să îndoi piciorul păpușii același lucru, bachelita care nu ceda, dumneata spunându-ți singură

— Mai multă forță Marina și atunci ceda rupându-se, să prind piciorul repede și să intru în colibă așa cum a încercat servitorul vecinilor să intre în gară și când s-a gândit la asta dumneata

— De ce gara?

Când au început să tragă în el, probabil voia să se întoarcă în satul în care se născuse, în timpul unei vânători în care îi permiseseră să transporte armele tatăl dumitale a luat cățelușa bolnavă, i-a dat drumul pe cărare nici măcar cărarea principală, drumeagul unde antilope, tatăl dumitale

— Pleacă asta la kilometri de cartierul muncitoresc și două zile mai târziu

(unde se duc)

ferigile care atunci începeau să crească pac pac și cățelușa pe cuvânt de onoare scheunând la grilaj, servitorul vecinilor ăsta scheuna pe șine, domnul Fragoso uitând de mâna care-și pierduse obișnuința

— Ce-o fi pățit cățelușa?

Marina dona Palmira nu în rochie roșie, verde

— Fiți amabil și intrați domnule Seabra doar că nu eu, Miguéis, eu în pantalonii scurți care fuseseră ai tatălui meu vitreg urmărind cargoboturile la Lisabona, cățelușa a ocupat bucătăria și a adormit cum mi-ar plăcea mie să dorm acum, să încui ușa camerei mele Marina, să aud sertarul cu tacâmuri care s-ar închide fără să se închidă cu totul, robinetul pic pic în chiuvetă, mama mea pe coridor

— Pe mâine iar eu acceptând pe mâine, perna și tăcerea din casă m-ar ajuta, o femeie pe balconul de la etajul de sus

— Din cauza mirosului chiparoșilor nu reușesc să adorm nu observam chiparoșii iar izul din casă mă legăna, ce plictiseală că trebuie să mă scol, să-mi fac valiza și să plec pentru că Marina dona Palmira

— Domnule Seabra în cartierul Margal, adică lângă biserica Madre de Deus lângă fluviu, fotograful aranjându-ne

— Mirii aici unchiul ei, mătușa ei, vărul, bătrânii de la țară aliniați pe scară, dona Susana în capot

— O felie de mandarină băiețaș?

Iar pe pervazul de la fereastra donei Susana nu

observasem asta niciodată înainte, sticla ajută lăzi cu mușcate, nu floarea-soarelui și bumbac, nu un jeep care vine, lăzi cu mușcate, fotograful către mama mea la capătul rândului, cerându-i să-și scoată jacheta după ce i-a pipăit stofa

— Nu ne bucurăm și noi așa cum se cuvine doamnă? și un copil cu șapcă agățându-se de ea fără să înțeleagă o hartă peste numele cargobotului ale cărui litere coborau de-a lungul cocăi, un copil auzind câinii sălbatici imediat după biserică înspre Beato unde o dată pe lună eu (iar mama

— Unde te duci la ora asta?)

până ce într-o seară o camionetă de mutat mobilă și fetele pe care nu le văzusem niciodată afară și mi se păreau mai tinere ziua, câteva cincisprezece ani cel mult, cu priviri de două ori mai mature pe care un tată sau un unchi ca în cazul Marinei li le-a dat încetul cu încetul

— Nu vă speriau ferigile nu vă deranja un pac pac de colivie?

Fetele nu Rosário, nu Anabela, nu Salete, Sandra, Filipa, Berta, cea pe care o preferam eu, cea cu corpul ca de băiat (Palmira?)

nu Palmira, Ernestina dacă cel puțin o rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde, eu din păcate nicio mânecă cu funde, așteptau camioneta printre vechituri, un bufet, un aragaz, patroana

— Ne mutăm la Alges unde, la flux, Tejo seamănă noroi pe străzi iar locomotivele lucrând cu același sunet ca și apa, dacă m-aș fi dus la

Alges la întoarcere lumina din bucătărie aprinsă, oricât m-aș fi străduit pantofii trădându-mă pe palier scârț cheia țipând în broască

— Suntem aici ne-am întors vestiarul indignat, impermeabilul lui tata agitându-se acuzându-mă, ca să nu mai pomenesc de bumbac și de floarea-soarelui

— Sincer vorbind deși eu

— S-a întâmplat înainte de voi s-a întâmplat mult înainte

de voi copiii șefului de post în ramă

— Vai Seabra

(cum de a descoperit directorul că am diamantele la mine, sunt un parazit nu-i așa, un neisprăvit nu-i așa?)

mama cu ceasul așteptându-mă, fiecare limbă mustrându-mă, cifrele enorme, niciodată n-am să te iert că mergi înainte, niciodată n-am să te mai întorc

— Știi cât e ceasul?

Și în timp ce eu la Alges mata la capătul rândului, fotograful nu ți-a trimis o poză, nu și-a notat adresa

— Puteți să spuneți fiindcă n-am să uit și gata, cum se numea vaporul mamă ajută-mă, sunt aici la Sapadores căutând pe la colțuri de stradă asurzit de acel pic pic al acoperișurilor, cum te împaci cu *musseque,* dacă n-ar fi limbile ceasului

— Știi cât e ceasul?

Și contrar voinței locotenent-colonelului urmărindu-mă cu degetul mic pe hartă

— Ai înnebunit Seabra?

M-aș fi întâlnit cu Marina la Alges în caz că nicio patrulă, niciun jeep, niciun incendiu, Marina într-o bucătărie pe care au transformat-o în cameră

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule? dona Palmira sau Marina?

Sau Sandra sau Filipa sau Berta sau dona Susana alegând o mandarină din fructieră

— Vrei băiețaș?

Mi se părea că albinele de pe maidan cu mine sau insectele din Angola, mii de aripi în jurul meu de cum apunea soarele, nu șopârle, nu bufnițe, insecte sau atunci auzul meu alterat după cinci ani petrecuți aici, patroana arătându-mi salonul unde fetele

(nu disting câte pentru că ochii mei astăzi)

— Care dintre fetițe Seabra?

Înainte ca ele să se istovească mai tare, să alerge noaptea să dezbrace morți, să se hrănească cu gândaci și greieri, înainte ca Miguéis pe plantație și eu întinzându-i

sticla lui Miguéis

(pentru că Africa asta e, doar asta e, dărâmături și steril și mine

— Nu-ți face griji mamă mai e foarte puțin imediat se termină)

nu cu teamă, liber, aproape mulțumit

— Vrei?

Și totuși până la urmă așa era, nu-ți imaginai că atât de ușor, Algés, *musseque* la Algés, nici baobabi gemeni nici poartă, un mic cartier de locuințe de fapt aproape colibe, nu m-ai mințit în privința colibelor Marina, patroana avertizată de director

— Încă zece minute și-l aveți aici pe Seabra Madame atrăgându-i atenția asupra mea

— Clientul tău Palmira hainele mele prea călduroase pe care fotograful le-ar aproba

(le-ar aproba?)

poate mi-ar îndrepta un rever, mi-ar aranja gulerul

— Ești acceptabil s-ar întoarce la aparat

— Atenție și doar pe chipurile noastre s-ar observa cargobotul, priveai fotografia și zăreai un vapor plecând, fețele însoțindu-l și toate astea vagi, parcă văzute în vis, oricât de mult m-aș forța doar o siluetă întunecată pe coridorul luminat

— Dormi și un

— Dormi fără gâtlej, un curent de aer, o alterare a liniștii, un suflu

— Dormi am să-ți dau ascultare tată, am să mă întind pe treapta asta să dorm, mama

— Taică-tău în timp ce încălzea fierul controlând temperatura cu degetul muiat, tatăl meu vitreg lărgindu-și urma pe pernă și mama a tăcut sau atunci pușca unui soldat după

— Stai stai făcând-o să tacă, Africa doar Lisabona domnule locotenent-colonel, au avut de gând să mă înșele fiindcă întotdeauna am fost la Lisabona, străzile astea, casele astea, statuile astea nu știe nimeni ale cui, capelele

astea închise cu porumbei pe cornișe, arena de coride și muzica, aplauzele, eu venind din menajerie, de la han, de la florile-soarelui, de la bumbac, eu în galop, eu în trap, eu oprindu-mă în timp ce fotograful îmi ridica bărbia iar mama îmi aranja repede cărarea cu degetele

— Stai așa eu ajungând în *musseque* așa, la Alges așa, fără să am febră mamă, fără să mă îmbolnăvesc, fără să tușesc, eu gândându-mă unde mi-am pus pistolul, enervându-mă din cauza pistolului, căutând altă sticlă pe scară, nu o colibă, un mezanin lângă Rotunda[21], se umbla prin străduțe unde acel pic pic al ploii încetase, răzoare de beladonă, zorele, să-mi scot zâmbetul din buzunar odată cu batista

— Marina neputând din cauza tremuratului sa nimeresc gura

— Nu-i nevoie să mă ajutați reușesc singur un picuț mai la dreapta, un picuț mai jos, vocea avea asprimea consoanelor până devenea voce adevărată și atunci da

— Sunt Seabra Marina diamantele sub o placă sau cârpe sau pește uscat sau gunoi, nu negrii ne preocupă, ce ne pasă nouă de negri și de rochii roșii

— Nu roșii domnule locotenent-colonel verzi n-o să ne contrazicem acum pe tema asta, dacă insiști că sunt verzi mie mi-e totuna, verzi, la fel cum mi-e totuna dacă se omoară, dacă mor, albii care trăiesc cu ei sunt și ei negri, o țară de negri, o țară murdară de negri de care nu-mi pasă unde este, problema noastră Seabra dumneata ești Seabra nu-i așa, nu m-am înșelat asupra numelui, am crezut că dumneata Miguéis, atâta lume lucrează pentru noi și numele sincer vorbind prea puțin mă interesează, Miguéis e cel care o să

— Spuneți spuneți

— Nu contează

— Cel care o să vină după mine ți-am mai explicat că nu contează, nu trebuie să te ocupi de ce se întâmplă după

21 Piața centrală a Lisabonei.

aceea, pe scurt și ca să știi singura noastră problemă sunt diamantele pe care metisul nu ni le dă și care tot timpul ne sunt cerute de la Luanda, secretarul de stat foarte plictisit, noi foarte plictisiți, lasă zâmbetul că acum e totul bine Seabra, acum că te simpatizez n-am să-ți mai uit numele, găsește-ne diamantele pe care metisul sau nepoata le-au ascuns de noi

— Marina n-o să ne contrazicem acum pe tema asta, dacă insiști că Marina mie mi-e totuna, Marina, la urma urmelor o negresă ca toate celelalte sau poate mai negresă decât celelalte pentru că deși nu e neagră se observă că e negresă, descoperă-mi diamantele în trei, patru zile cel mult și de îndată ce le primim ai să constați că nu suntem niște ingrați, e suficient să

urmezi instrucțiunile de pe geam, parcă iscălitură parcă nu, parcă un nume

Palmira o scară presărată de fasunguri fără bec, mi s-a părut că la parter un miros de mandarină și o canapea dar nimeni rugându-mă

— Băiețaș patroana casei

— Pe Palmira o preferați?

Cea înaltă, blondă, grasă nu foarte grasă dar grasă, nu un corp ca de băiat cu genunchi ascuțiți, nu o bucată de pătură la piept, nu degetul mare în gură în timp ce agate se risipeau pe jos, nu degetul mic în aer

— Nu auziți?

Asigurându-mă că sunt valuri când în realitate pași, un bărbat care se ruga

— Anabela printre ferigile dintr-o curte, nimeni în afară de noi doi Marina din moment ce am nimerit coliba, poarta ca sertarul cu tacâmuri al mamei mele și dumneata

— Atâta timp Seabra patrulele departe de noi, ceva arzând în zare nu un incendiu, două și niciun trosnet de flăcări, doar tremuratul florii-soarelui, al bumbacului, o lămpiță în satul bătrânilor și peste toate ploaia din nou, fără un fulger, un trăsnet, pe acoperișul colibei, ploaia simțită, nu auzită, nu văzută și odată cu ploaia mirosul

acestui pământ din Angola, nu parfumul mamei mele la urechi, la gât, aproape același ca al patroanei din Alges

— Pe Palmira o preferi amice?

Înaltă, blondă, grasă, în rochie verde, sandale verzi, mâneci cu funde și în loc de pat cuverturi, paie, pânza asta de cort pe care cădea apa

— Atâta timp Seabra nu mă trata așa cum mă trata Claudia, nu râde de mine, nu vreau să-ți fac niciun rău, vreau să vii cu mine, așa cum îi spuneam Claudiei

— Ar fi posibil ca noi iar Claudia

— Nu în timp ce ploaia se întețea, se îndesea, m-am gândit că mama m-o fi chemând și chiar dacă m-ar chema nu i-aș răspunde, am dat de tușea tatălui meu vitreg dar în locul parcului Parada Mutamba, totul gol și negru sub ploaie simțită, nu auzită, nu văzută Mutamba și între timp mama

— Îți uiți impermeabilul dacă aș privi în sus pun pariu că ea pe scară agitând impermeabilul care a aparținut tatălui meu și la început îmi ajungea până la călcâie înainte de a-mi rămâne prea scurt

— O să faci gripă impermeabilul pe care l-am pus peste dona Palmira peste Marina peste dona Palmira când am plecat ca să nu-i fie frig, să nu se simtă rău, pentru ca rochia verde și sandalele verzi și mânecile cu funde să rămână uscate iar Miguéis, când urma să vină, văzând-o înaltă, blondă, grasă nu foarte grasă dar grasă nu un corp ca de băiat

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule Miguéis? să nu fie obligat să adauge o gaură de glonț de ce mai multe găuri, de ce mai multe gloanțe? pe lângă cea pe care i-am lăsat-o în piept.

Capitolul al zecelea

Niciodată n-am avut mare lucru iar acum nu am aproape nimic, nici măcar ceasul pe care mi-l desena tata cu cerneală la încheietură, îl rugam

— Fă-mi un ceas tată iar el cu stiloul care mă gâdila, un cerc (niciodată perfect rotund) pe piele cadranul cifre care deși se încălecau nu încăpeau toate, o limbă mare, o limbă mai mică, ridicam brațul pentru ca tata să facă brățara, două linii paralele, o cataramă doar schițată, puncte care erau găurile pentru când voi mai crește

— Pe măsură ce ai să crești îți lărgești cureaua adăuga un inel piatra era așa și așa, poate pentagonală în loc de pătrată dar cercul se răsucea de fiecare dată când înconjura degetul, tata

— Stai cuminte își uda degetul mare cu scuipat, ștergea cercul, corecta, pentru că scuipatul nu apuca să se usuce cercul ieșea mânjit, îmi priveam mâna cu neîncredere, nu mi se părea că ceasul funcționa fiindcă limbile nemișcate și tata

— Sigur că funcționează e adevărat îl comparam cu deșteptătorul din bucătărie și uitându-mă mai bine constatam că, într-adevăr, funcționa, am rămas să-l studiez înainte ca mama în curtea care probabil era singura parte din cartier care-i amintea de insula de la Luanda, Joana irigând un pui pe care i-l dăduse un soldat

— Inelul și ceasul meu mamă ceasul trei și douăzeci sau șase și cincizeci sau miezul nopții și douăsprezece, totuna, poziția soarelui era cea care avea obligația să se mute, nu el, Joana rotea puiul pe varga de curățat țeava puștii, o apropia de foc și puiul rozaliu, penele pluteau în jur fără să cadă pentru că aerul pus în mișcare de frunza de palmier, deși inconstant, le susținea, una din pene a atins părul mamei la Lobito spunându-i te cheamă fata ta

— Ce-ți place mai mult inelul sau ceasul mamă? doar că

mâine când am să mă trezesc nici ceas nici inel, niște mici pete învălmășite, limba care rezista protestând

— Nu sunt pată ferigile de acord deși ferigile erau întotdeauna de acord și totuși mie nu-mi păsa de ferigi sau atunci mă prefăceam că sunt străină sau atunci

— Tăceți limba care rezista protestând

— Ai rămas în urmă eu fără să înțeleg înțeleg acum

— Am rămas în urmă la ce?

O singură limbă, nu cea de la ore, cea de la minute, cea care se rotea repede și când îmi arăta cotul când îmi arăta pieptul, tata nu mi le punea pe celelalte, picior peste picior, piciorul liber mișcându-se, nasul urmărea niște rânduri scrise pe care gura le transforma într-un discurs tăcut conversațiile acelea dintre pești

— Când o să-ți isprăvești ziarul am ajuns să am un ceas la fiecare mână, trei inele, un lănțișor de cerneală și pe lănțișor numele meu

— Ce-i asta?

— E numele tău al mamei în sertar

— Dar numele matale mamă?

Deși îi lipsea o literă, două litere, Joana ridicându-se scuturând pene, pene de-ale ei cred eu, nu de la pui

— Ține puiul ăsta o clipă Anabela îmi făceau baie și eu fără nimic, zilele încurcate, protestam împotriva supei

— Nu suntem la prânz luăm doar o gustare (îmi plăcea laptele)

trenurile, indecise, pândindu-mi încheietura

— Crezi că putem ajunge Marina?

Eu descotorosindu-mă de lingură îndepărtând capul, propunând ferestrei pe care un vagon avea să sufle îndoieli, cele

— Nu știu ale lucrurilor, neștiutoare în toate

— Dacă nu va trebui să mănânc supa vă spun dacă le-aș vorbi despre unchiul meu de exemplu

— O să ajungă vineri?

Scaunele secrete, îmi răneau genunchii dacă mă încrucișam cu ele, nu foloseau la nimic doar tata

— Nu te mai legăna pe scaun că-l strici în loc de

— Nu te mai legăna pe scaun că poți să cazi scaunul mai important decât mine

— Nu te mai legăna pe scaun că-l strici Joana se întorcea la pui

— Lasă din mână frigarea Anabela o aripă de pui arsă, cealaltă rămăsese crudă, ghearele picioarelor, la fel ca ghearele unchiului meu, deși moarte se agitau de atâta viață, coborau la ceasul de cerneală împiedicând limba să se rotească, mă prindeau

— Fata mea și nu-mi dădeau drumul fiindcă limba liniștită și totuși un șuierat de trauler închegat în țipăt, un val deja format așteptând să se poată sparge, tata care nu mai reușea să se ridice din fotoliu, i-am zărit pentru prima oară fiindcă gura încremenită un dinte de metal ivindu-se din buză, m-am gândit să întreb

— E de argint dintele ăsta?

De îndată ce unchiul meu ar elibera ceasul dar eram atât de îngrijorată să nu mi-l fi șters

(nu-i lipsea nicio cifră, cel mai bun ceas pe care l-am avut)

Încât m-am apucat să verific liniuțele stiloului și am uitat argint nu cred tată, cromat poate, în perioada aceea tot ce nu era galben era argint, cratițele, tacâmurile, mă duceam să arăt o furculiță servitorului vecinilor

— Suntem bogați știai?

Tata și-a uitat stiloul pe pagina cu anunțuri de slujbe a jurnalului

— Ai vrea să te muți din Lobito tată?

Așa că am încercat să adaug un inel pe degetul mic și penița m-a înțepat, să te muți din Lobito unde unchiul să nu ne poată vizita nu-i așa, doar dumneata, eu, eventual eu nu fiindcă în unele momente mă urmăreai murmurând, mama și cu mine ridicam capul fără să te putem auzi

— Ce s-a întâmplat tată?

— Nimic auzeam cocotierii de pe insulă în timp ce Joana tăia puiul în bucăți, cinci femei șase fără inel fără ceas,

dacă le-ai fabrica niște limbi

— Timpul foarte repede promit banii de la clienți într-o cutie de tablă ascunsă pe plajă, uneori mă gândesc dacă mama nu cumva face asta la Lobito de teamă să nu redevină săracă, anii la Alcántara, anii la Luanda, dacă i-aș desena un inel ar găsi o scuză să se închidă în bucătărie, l-ar scoate din deget și l-ar pune bine, nu-ți vopseai unghiile cu creioanele mele colorate cum făceam eu mamă, nu te învârteai în vârful picioarelor când erai singură

— Sunt dona Marina nu închideai ochii, cu brațele desfăcute, ca să umbli prin casă fără să te lovești de mobile, atingeam o suprafață dură și dona Marina dojenindu-mă în oglindă și eu redevenind Marina, ea supărată din cauza mea iar eu

— Scuze presupunând

— Oi fi două?

Reveneam în oglindă și dona Marina iarăși doar Marina, dacă mi-aș acoperi încheietura cu mâna anii congelați și n-ar exista Luanda, Seabra, *mnsseque,* chiar dacă fiecare unghie o nuanță diferită care mă făcea să par mai mare o strâmbătură ca atunci când înghiți decepții

— Până la urmă tot nu sunt mare noi eram în cartier, tata întărind acoperișul înainte să vină ploile și mama nu știu dacă ținând scara sau vrând s-o lase să cadă, tata două călcâie pe ultima treaptă și ciocănituri invizibile, umerii lui se lărgeau și se îngustau după cum pleca și venea sunetul, nu chiar o persoană, persoana pantofii și începutul pantalonilor, o pată bătând, din când în când apărea un cui din buzunar, intra în pată și timp de câteva momente ciocanul mai rapid, cutia de tablă cu banii nu se afla pe insulă un bețișor îi marca locul

Joana a luat puiul de pe foc adică puiul târându-se pe nisip altcândva vapoare, niciun vapor acum, prindeau păsările de pe stradă cu bucățele de pâine, capcane și plase, pe urmă

(aproape niciodată)

o învălmășeală de aripi, Rosário căutându-i gâtul,

ratând, reușind un picioruș

— Ea mea mama departe de locul cu acea cutie de tablă cu o bucată de săpun și o bluză iar Salete către mama arătându-i bețișorul, gaura de care se atinsese cineva în ajun

— Tu ai fost se chinuiau să sugrume pasărea și agitația aripilor pe fața lor, un cioc și Rosário

— M-a mușcat toată lumea știe că au boli, febre, strivește-i capul cu varga haide

— Dar unde e capul nu văd decât aripi pasărea asta e toată numai aripi n-o lăsa să fugă, peria, o piatră, cafetiera, un ochișor galben furios și iarăși ciocul, Salete

— Ticăloasa în Alcántara un prosop, farfurii, doamna pretindea să ne aranjăm ținuta înainte de a veni la masă, rochii roșii, coliere de agate, părul coafat, se acopereau defectele peretelui cu rozete de hârtie lucioasă, Sfânta Fecioară a Stâlpului într-o ramă elegantă, doamna analizând cu ochelarii pe nas

— Îndreaptă rama Anabela toate cele zece unghii de aceeași culoare aproape mov era suficient haloul ojei pentru a lumina mâncarea, scotea o pensulă dintr-un flaconaș și sufla pe degete, timp de un sfert de oră apuca obiectele cu precizia unor clești falange lente, picioroange în tinerețe, asigura ea, un tată doctor, servitoare, vacanțe pe coasta Spaniei

— La Madrid ce mai plaje au

Sfânta Fecioară a Stâlpului întoarsă în partea cealaltă și doamna printre răsuflări

— Nu atât de mult proasto un arabesc al ramei sfâșia tencuiala, blindatele înaintau zguduindu-se pe cheiul de la Luanda, varga pentru puști a ratat pasărea și aripile mai puternice, sâmbăta o ființă uzată, cu basma pe cap Ermelinda schimba așternuturile

Ermelinda sau Hortelinda, Ermelinda, o cunoștea pe doamna din nord, cred eu, se tutuiau și de fiecare dată când -Tu doamna către noi scuzând-o

— Vârsta ce vreți?

Femeia bătând o pernă, cu mâna în sus, o mică palmă doar oase păsările așa ca să poată vâsli în apă

— Madrid?

Dacă nu era pește înghițeau nămol, catran, o vietate moartă pe care noi și negrii n-am văzut-o, nu e nimic de mâncare în Africa în afară de infirmi și diamante domnule

— Doriți o cină cu diamante?

În timp ce tata coborând de pe acoperiș pe scara care se îndoia și se clătina, călcâiele trecând pe lângă mine și devenind gambe, genunchi, buric, doar când se așeza sau îl găseam dormind puteam să-l accept fără rezerve, să spun

— Tata fiindcă până atunci un străin ca ceilalți albi eu credeam că alb dacă mă ridicau în brațe dădeam de ei, dacă nu mă ridicau în brațe nu erau decât voci, femeile se aplecau peste mine cu mâna perpendiculară pe talia mea

— Te cunosc de când erai atâtica știi? ca și cum vreodată pe lumea asta nu-i așa?

Aș fi fost o pitică ce oroare, varga pentru puști a nimerit pasărea și de astă dată o aripă întinzându-se în evantai, strângându-se într-un spasm, oprindu-se, Rosário a atins-o cu un băț și o zvâcnire, a atins-o din nou și nimic, mâncați-o repede sau îngropați-o în nisip lângă cutia de tablă cu banii

— Cât costă un bilet de avion pentru Portugalia Rosário? și Rosário numărând monedele

— Nu ajung să mâncăm înainte ca soldații, cerșetorii, orbii, copiii pe care nimeni nu i-a cunoscut când erau atâtica știi tropăind acum cu cârjele, Joana într-un tufiș scoțând măruntaiele păsării și până la urmă o piele zbârcită, fără carne, în Alcántara cartofi, plătică, un strop de ulei, de Crăciun doamna înlocuia cu un șirag de perle medalia de la gât

— Întotdeauna făceam asta la Madrid obișnuită cu acest lux de tatăl ei doctor și pălmuța ființei în vârstă

— Doctor?

Aducea un chec de la cafenea, rămânea singură să se

emoționeze, printre semnele crucii, cu vinul spumant, iar a doua zi agonia, ochii închiși, un prosop pe frunte, dintr-odată atât de vulnerabilă, atât de diformă, implorând ajutor

— Nu-mi vorbiți că-mi plesnește capul motorul traulerelor o tulbura

— Luați-mi traulerele astea de aici femeia se apropia cu o pernă ca s-o consoleze

— Cininha nu dona Cininha ca noi, Cininha, dacă doamna și-ar fi pus o basma pe cap le-am fi putut confunda, prindea puteri tot văicărindu-se, căuta trusa cu farduri, o respingea pe femeie

— Astăzi nu se muncește?

Își pipăia cerceii pe care nu-i avea

— Cerceii mei?

În orice ungher al ei un nuc deoarece pândind în jur pe sub prosop pleoapele speriate pipăind văzduhul

— Nucul?

Își controla proteza dentară și odată cu proteza autoritatea, prosopul acum pe jos

— Ce porcărie mai e și asta?

O creangă de nuc foarte bătrân evaporându-se pe perdea, mi s-a părut că doamna în mijlocul unui gest

(nu m-ar mira dacă un inel de cerneală cu o piatră care ar fi trebuit să fie pătrată și nu era)

— Nuci un bărbat sprijinit de o săpăligă, un început de viță-de-vie, curcani, doamna nu doamna, Salete pe insulă arătând un bețișor, o gaură, nisipul pe care cineva îl răscolise în ajun

— Tu ai fost banii pentru biletele de avion spre Lisabona într-o cutie de tablă înfășurată într-o pânză și mama tăcută, nu vorbea cu tata, nu vorbea cu mine, clienții către doamna

— Fetița asta e mută?

Ce simțeam pentru tata ia spune dacă într-adevăr simțeam ceva pentru cineva, nu numai că nu vorbea dar nici nu părea să ne audă, posibil ca atunci când unchiul

meu

— Vino mai aproape un răsunet, un ecou, îi arătam limbile ceasului diferite de cele ale deșteptătorului din bucătărie

— Nu vrei să-ți potrivești ceasul după încheietura mea mamă?

Și mata tăcută

— Nu-ți place ceasul meu mamă?

Ca atunci când Salete pe insulă

— Tu ai fost aproape fără copaci acum, o ierbișoară, niște tufe, niște soldați oferind o conservă, o rădăcină de manioc

— Asta ajunge?

Pata de petrol de pe mare sufoca racii, ajungeau morți pe plajă răsucindu-și cleștii, încercam să le deschid carapacea cu un ciot de furculiță și Joana

— Nu mânca Anabela la piața din Lobito nu ceream legumele, le arătam cu bărbia, păstram pâine în șorț și o ascundeam de ceilalți, am găsit un bețișor în răsad și sub bețișor o cutie de tablă, monede, chei care nu descuiau decât aerul și odată descuiat aerul care presupun că e Lisabona adică fete în rochie roșie pe o banchetă ponosită și doi cavaleri care nu se mai decideau odată pe care s-o aleagă, am încuiat aerul înainte ca doamna să-mi facă semne sperând că bărbații n-o puteau vedea

— Crezi că la vârsta ta poți sta aici fetițo?

Noroc că ferigile îi acopereau vocea

— Mulțumesc ferigilor iar tata se distra desenându-mi un ceas pe încheietură

— Dacă nu stai liniștită nu reușesc Marina o ferestruică pentru ziua din lună

— Azi nu suntem în optsprezece suntem în doisprezece

— Prefă-te că-i optsprezece și gata și am îmbătrânit cu o săptămână, deși zăvorâsem aerul le-am cerut ferigilor să mă ajute fiindcă unul dintre domni

— Nu există pe-aici un pick-up ca să danseze fetele? clarinete, viori, doamna bătând din palme

— Un pic de animație n-a făcut niciodată rău nimănui cineva care se dezechilibra răsturnând o masă, dacă cel puțin ar ploua ca în *musseque* și vântul din curte zguduind colivia, tata a terminat ceasul și muzica ce noroc a tăcut, niciun domn alegând-o pe mama care plivea răzorul

— Rămân cu aceea madame doar Seabra acolo afară fără să dea de colibă, de câte ori era gata să intre se oprea în prag sau poate nici el, orbul spunându-mi că nu el, ploaia și-a schimbat direcția, Luanda s-a deplasat cu totul spre interiorul desișului, dacă aș fi fost în Dondo mătușa ar fi dat peste Luanda încetul cu încetul în râu, incendiile, patrulele, împușcăturile, ar fi nimerit cartierul Margal și pe mine

— Tu ești negresă șoareci, voi sunteți șoareci în colibă așteptând sunt șoareci, miros a șoareci, ne privesc țintă așa cum ne privesc șoarecii, dacă luăm o mătură fug de noi cu frică și pe urmă labele voastre murdare, când unchiul tău mă atingea eu

(dacă n-aș fi fost atât de mică atunci când l-am cunoscut niciodată nu l-aș fi lăsat să mă atingă)

când unchiul tău m-ar fi atins aș fi murit, inima încetând să bată, mâinile incapabile de un gest, tușea lui tata cu două trei pachete mai în față și eu moartă îngroapă-mă repede tată, ascunde-mă unde soțul meu să nu ajungă, mâna lui să nu reușească să mă apuce, degetele în gura mea

— Așteaptă nu cuvinte, chițăituri de șoareci, unghiile nu ca ale noastre, rozul negrilor, botul care-mi căuta gâtul, nu e Luanda încetul cu încetul în apă, sunt șoarecii domnilor, casa prea mare în care nu îmi plăcea să locuiesc, mobilele imitând mobilele albilor, draperii dublate, eu pe terasă sperând că soțul meu nu și între timp mirosul lângă mine, botul pe gâtul meu, unghiile acelea

— Așteaptă sunt sigură că nepoata mea nu sunt mătușa unei negrese pândindu-ne dintr-un ghiveci sau de după un stâlp de calcar iar eu

— Ingroapă-mă repede tată ascunde-mă în timp ce

bărbatul meu și deși moartă în mine eu -Nu nu te pândeam mătușă, mi-era cred că mi-era milă de dumneata, încuie repede aerul poate că desenul unui ceas ca al meu la încheietura dumitale, secundarul, ferestruica pentru dată, dacă schimb numărul din ferestruică semnul ăsta de cerneală care este o rotiță, ajunge să învârti rotița și terasa goală, dacă o învârt în sens invers un domn în Alcántara în timp ce o doamnă cu inele nu ca ale mele, adevărate, bătând din palme pe canapeaua ei de regină

— Un pic de animație nu a făcut niciodată rău nimănui și un pahar spărgându-se

— Rămân cu aceea madame un colier de agate false, o rochie roșie pe care ai disprețui-o și cu tot disprețul dumitale Seabra admirându-mă, haina de iarnă încheiată la toți nasturii și el mititel înăuntru

— De la cine ați moștenit haina domnule?

Cravata aranjată, sâmburi pe care vârful pantofului i-a expulzat sub pat, sprâncenele dezolate

— Scuze că n-am un scaun în hanul ăsta Marina doamna pe care politețea

(tatăl doctor)

r

o emoționa

— Un domn Marina nu te purta urât cu el un pistol de jucărie, valiza pe care un cerșetor ar refuza-o, hărți nu ale Luandei fiindcă bulevardele și străzile într-o limbă străină unde el umbla prin cvartaluri inventate căutând clădiri absente, ministere, garnizoane, sigilând scrisori cărora nu le răspundea nimeni și totuși luând-o de la capăt, încăpățânându-se, apărându-mi în față la fiecare pas, amabil, insistent

— Marina să-l întâlnească pe unchiul meu, diamantele, să se întoarcă acasă

— Încă mai credeți că aveți o casă domnule?

Unde o soție, copii, sau nici soție nici copii, judecând după părul prost tuns și ținuta neglijentă nu se prea ocupa nimeni de el, mi-a spus că locuia cu mama la etajul trei

cred, mi-a vorbit de câtă grijă avea nevoie un covor

— Franjurile înțelegi?

De angoasele unei podele date cu ceară, de un garaj unde camerele pneurilor bolboroseau

— Micul meu Seabra chemându-l, eu calculând lunile după ceasul de cerneală și atâtea luni, atâția ani pe cadranul șters

— Credeți că o să-i mai vedeți vreodată domnule?

Ceva ca un iz de mandarină sau așa ceva la Mutamba, mi s-a părut că zăresc un coridor lung și în fundul coridorului o canapea pe care aluneca un capot fără nimeni, mi s-a părut că vocea mea

— Băiețaș și Seabra îndreptându-se, zâmbind

— Un domn Marina cămașa mai călcată, cravata mai puțin zdreanță, încetând să mai surâdă când Salete către mama mea

— Tu ai fost referindu-se la o gropiță pe insulă, Joana dezinteresată de trecut, Elisa căutând mai departe prin nisip, Seabra amintindu-mi de tata, necăjit, nervos, ajutând-o pe mama să urce în furgonetă

— Anabela și unchiul meu către tata

— De câte ori eu unchiul meu deja însurat, deja în Dondo

— De două ori pe an mă duc să o vizitez în Lobito nu, unchiul meu către tata

— De unde știi că ăla din burta ei e al tău? îndepărtând-o pe Salete nici măcar cu brațul, doar cu o privire piezișă, claxonul mașinii inginerului de drumuri, sprijinit de volan, nu mi-a permis să-i zăresc, am observat că Joana întorcându-se la pasăre în clipa când unchiul meu către Salete

— Vino mai aproape un soi de adăpost din cartoane și prelate, doamna care se pricepea la bărbați

— Un domn Salete ce african ce metis respectă-l ascultă-l

unchiul meu dându-i o bancnotă lui Salete

— Ajunge? două bancnote

— Ajunge? șase bancnote

— Ajunge? lămurind-o

— Nu-i pentru mine că eu nu mă culc cu târfe e pentru adjunctul meu de acolo adică negrul cu sabie pe care-l adusese din Dondo și doamna scuzându-l

— Există și domni de culoare negrul scoțându-și flaneaua, chiloții, dacă ploaia s-ar întrerupe o clipă în *musseque* acel pic pic al acoperișurilor și Salete șoptind pentru ca doamna și unchiul meu să nu audă

— Nemernicii sau nici măcar Sálete, negrul îndreptând cartoanele și prelatele pe care unchiul meu le răsturnase

— Rămânem prieteni nu-i așa să nu mă uiți doar acoperișurile pic pic în cartierul pustiu, strălucirea apei care transforma noaptea iluminând fragmente de zid, un relief de cenușă, rochia mea verde nu roșie domnule, rochia mea verde, sandalele verzi, mânecile cu funde, ceasul pe care l-am desenat pentru dumneavoastră și-l puteți vinde la Lisabona dacă o să vă întoarceți la covorul cu franjuri, la mama dumneavoastră călcând în marchiză pentru că a existat o marchiză

— Tu ești?

Inelele cu pietre de cerneală pe care le-am corectat de mai multe ori nu au dispărut pentru moment și va trebui să le scoateți de îndată ce veți isprăvi ceea ce directorul dumneavoastră numește muncă, ceea ce locotenent-colonelul dumneavoastră v-a asigurat că este o misiune de începător Seabra, trei sau patru zile cel mult, rezolvi problema, iei avionul, revii la Serviciu

— Uite-l

și punct, de la capăt, sfârșitul textului, kaput, negrii mulțumiți pentru că se mulțumesc cu puțin șoareci ministrul mulțumit de mulțumirea lor, pe urmă mai târziu, dacă va fi nevoie și n-o să fie nevoie, datorită dumitale n-o să fie nevoie, experiența dumitale vorbește de la sine îți trimitem un coleg nu-l cunoști pe Miguéis?

Unul dintre tipicarii aceia grijulii, specialist în curățenie, în măturat e o chestiune de mândrie profesională, nu de

igienă urmele pe care eventual le-am lăsa, amănunte fără importanță, detalii depășite, de exemplu un individ înconjurat de sticle pe scara unei plantații la cincizeci sau șaizeci de kilometri de Luanda capabil să ne compromită, cu trăncănelile lui de bețiv, cu acuzații nedrepte, niște mici memorii, niște documente măsluite, și ploaia care în fine a încetat pic pic în *musseque,* nu pe toate colibele, o jumătate de duzină de streșini doar, picături rare, mecanisme de ceas, uneori credeam că al meu iar al meu nu, limbile pe care le-am trasat cu penița cumințele, mereu aceeași oră

— S-a isprăvit timpul mamă atât de puține picături că nu se puteau vedea nici *musseque* nici Luanda nici patroana din Alcántara care nu mi se adresa ca celorlalte, mă respecta

— Palmira fiecare unghie de altă culoare, agrafa pe care mi-o puneau în păr duminica, eu aplecată peste mine însămi, cu palma la treizeci de centimetri de sol un pic mai mult, treizeci și cinci

— Te știu de când erai atâtica imaginează-ți pe vremea când nu îndrăzneam să ies din curte la plajă sau la gară, mama scotea cutia de tablă din răzor, cerceta bancnotele și le îngropa iar, vrei să te duci la Lisabona mamă, vrei să ne părăsești nu-i așa, tata ajungea imediat după sirena fabricii, căuta în bucătărie, în odaie

— Anabela nu

— Marina de ce niciodată

— Marina tată, de ce

— Anabela luându-mă în brațe nu pe mine mă luai, ferigile

— Nu știm nimic de soția ta colivia pac pac iar dumneata

— Anabela eu nu contam, dacă cel care ajuta la piață ți-ar fi cerut

— Mi-o dai pe fiica dumitale șefule?

Nu voiai să știi de mine și m-ai fi dat unui negru nu-i așa pentru că niciunul dintre noi nu are casă domnule, pentru că noi doi și acel pic pic al ploii, nimic altceva decât acel

pic pic al ploii peste un *musseque* pustiu, domnul cu impermeabilul pe care mama lui l-a obligat să-l poarte făcând semne în susul scărilor

— Nu vreau să răcești înțelegi?

Și domnul punându-și a doua mânecă la intrarea în colibă, lăsând mâneca pentru a-mi spune

— Marina mi s-a părut că se sperie fiindcă se auzeau șoapte nu știu de unde

— Băiețaș dar poate vântul într-o crăpătură sau cocotierii care odinioară pe insulă, în Africa, noaptea, sunetele ajung atât de departe, nu sunete puternice, insecte, murmure, bobițele acelea care cad din copaci, câinii sălbatici nu exagerez domnule în iarba din *cacimbo,* bătrânii satului în jurul lămpițelor după ce colegul dumneavoastră va fi plecat au să se certe pe hainele dumneavoastră, Miguéis așezat pe locul dumneavoastră pe scară întinzând sticla nimănui iar directorul

— Să nu ai încredere în ea Seabra pentru ca pistolul model AC-300 să funcționeze în maximum de siguranță și în mod adecvat trebuie aplicate, în ordinea indicată mai jos, următoarele procedee: a) să fie bine uns cu produsul anexat; b) să fie șters cu o cârpă uscată, de preferință din fetru sau un material asemănător, îndepărtându-se cu atenție excesul de produs precum și eventualele scame sau orice alte impurități; c) încastrarea încărcătorului în patul armei conform schemei alăturate figura 7

adică partea notată cu x în față și partea notată cu y în sus, împingând ușor dar ferm până la auzirea unui zgomot slab popular numit clic care indică montarea corectă; d) ridicarea piedicii de siguranță de pe latura stângă a armei împingând-o de la punctul alb la punctul roșu

— Vă place rochia verde nu-i așa domnule? e) acționați culasa pentru a introduce primul glonț în locaș, îndoind degetul arătător și degetul mare, aceasta trebuie împinsă înapoi cu o mișcare fermă apoi imediat eliberată, permițând revenirea în poziția anterioară; f) se apasă încet pe trăgaci, întrerupând presiunea de îndată ce se constată

o ușoară rezistență; g) odată stabilită ținta, se ochește cu calm și atenție ridicând modelul AC-300 cu extremitatea brațului întins făcându-l să coincidă nu numai cu mira la extremitatea opusă a țevii ci și cu piesa în formă de V (sau de U la modelul AC-300 Special) acțiune ce trebuie executată cu ambii ochi deschiși; h) se apasă pe trăgaci contractând degetul cu o mișcare rapidă, având grijă ca mira să nu se deplaseze; i) se repetă instrucțiunile din paragraful anterior ori de câte ori este nevoie pentru îndeplinirea obiectivului urmărit bătrânii satului în jurul lămpițelor după ce colegul dumneavoastră va fi plecat se vor certa pe hainele dumneavoastră la fel cum se vor certa pe hainele lui Miguéis și ale celui care-i va urma lui Miguéis dacă va fi nevoie, și datorită dumitale bineînțeles că nu va fi nevoie experiența dumitale vorbește de la sine îți trimitem un coleg nu-l cunoști pe Louremțo?

Unul dintre tipicarii aceia, un soi de conțopist specializat în curățenie, ca să mături urmele pe care eventual le-am lăsat pentru o chestiune nu de mândrie profesională, de igienă, amănunte fără importanță, detalii depășite, de exemplu dumneata pe scara unei plantații la cincizeci sau șaizeci de kilometri de Luanda, capabil să ne compromiți cu acuzații nedrepte dacă ar apărea cineva dispus să te asculte deși (din fericire)

nimeni nu e dispus să te asculte pentru că nu există nimeni care să te asculte cu excepția acelor picături pic pic aproape că nu se aud pe pământ

(se observau pentru că pământul părea să se înfioare și se contracta)

și după o oră sau două nu se mai auzeau deloc, *musseque* liniștit, nu cred că cerșetorii ar avea curaj să ne caute printre rămășițele nu de oameni, de cărămizi, de lemn, de chirpici, împușcături poate pe stradă, în Mutamba, neînsemnate, niciun pericol și pakistanezii în desiș jeepurile armatei

— Stai stai acolo în spate în oraș care nu ne interesau deoarece nimic nu ne interesa fiindcă acel pic pic a luat

sfârșit, doamna mulțumită de mine

— Ce bine că ai ales-o pe cea verde Marina numele meu piciorușe de litere cu o picătură în vârf care nu reflectau nimic, niciun trauler, nici marea de la Lobito, nici coca vaporului plecând pentru totdeauna cu rămășițele imposibil de citit numelui meu pictat, Seabra atât de ceremonios, atât de comic, netezind instrucțiunile de folosire a pistolului

— Nu mă pricep la asta potrivind piesele, verificând instrucțiunile, întrebându-mă dacă am o cârpă uscată, de preferință din fetru sau un material asemănător ca să curețe cu atenție excesul de produs destinat ungerii armei precum și eventualele scame sau orice alte impurități capabile să dăuneze funcționării acesteia, privind în jur și eu simțind că se gândea la rochia mea verde, lăsând rochia, ștergând modelul AC-300 cu mâneca impermeabilului, încastrând încărcătorul în patul armei conform schemei anexate adică partea x în față și partea y în sus dar care-i partea x și care-i partea y dacă ambele sunt la fel, cum să împingă ușor și ferm până auzea un zgomot slab care să indice montarea corectă, o picătură pe care nu o așteptam deoarece *musseque* acum calm pic totuși poate m-am înșelat, că explozii și patrule și mine, că Luanda vie, unchiul meu

— Apropie-te viu, eu vie, noi vii domnule, ora unsprezece fix după ceasul meu de la încheietura mâinii, limbile de cerneală aproape unite, data șaptesprezece, nu ridicați piedica de siguranță de pe latura stângă a armei deplasând-o de la punctul alb la punctul roșu, nu acționați culasa pentru a introduce primul glonț în locaș împingând-o înapoi cu degetul arătător și degetul mare cu o mișcare fermă și dându-i drumul imediat astfel încât să revină în poziția anterioară, nu apăsați ușor pe trăgaci până simțiți o ușoară rezistență, nu fixați ținta ochind cu calm și făcându-mă să coincid nu doar cu mira plasată la extremitatea opusă a țevii ci și cu piesa în formă de V modelul CA-300 Normal de pe partea superioară a pistolului acțiune ce

trebuie executată cu ambii ochi deschiși

— Nu-mi deschideți ochii domnule nu apăsați pe trăgaci contractând degetul și având grijă să nu deplasați mira, nu vă plac rochia mea verde, sandalele mele verzi, mânecile mele cu funde, unghiile pe care mi le-am vopsit cu creioane de diferite culori, cea albastră, cea galbenă, cea maro, cea mov, inelele pe care le-am refăcut de mai multe ori

— Inelele mele domnule aproape la fel de frumoase ca cele autentice, cercurile pe care le-am trasat cu greu în jurul degetelor

— Priviți-mi degetele nu repetați manevra ori de câte ori va fi nevoie pentru îndeplinirea obiectivului urmărit, așezați-vă lângă mine, stați de vorbă cu mine, poate un pick-up și doamna mulțumită în Alcántara

— Un pic de animație n-a făcut niciodată rău nimănui lăsați-mă puțin să caut o cheie și să găsesc cheia pentru că trebuie să existe o cheie în tot gunoiul ăsta, paiele astea ude, să deschid o portiță în aer și de îndată ce portița deschisă prietenele mamei mele aplecate peste mine cu mâna perpendiculară pe talia mea treizeci, treizeci și cinci de centimetri

— Te cunosc de când erai atâtica știi?

Sau servitorul vecinilor, sau cel care ajuta la piață

— Fetițo luându-mă în brațe și ridicându-mă mai sus decât zidul curții, ferigile, ușița coliviei pac pac în vânt, atât de sus că nu mă puteau atinge, niciodată nu mă vor putea atinge

(cine m-ar putea atinge?)

astfel că pe cealaltă, nu pe Marina, a acoperit-o Seabra cu impermeabilul după ce i-a aranjat rochia verde și sandalele verzi și mânecile cu funde, cealaltă a rămas acolo cu un ceas la încheietura mâinii pe care nu știu cine i l-a desenat cu iluzia că într-o zi ca și cum eu aș crede că ziua aceea va veni o să fie o doamnă ca mine.

CARTEA A DOUA

Capitolul întâi

Așa cum le spun mereu celor mai tineri și pentru că n-a avut cine să mă sfătuiască am învățat de unul singur ne naștem inocenți și sub mantia inocenței încasăm fiecare palmă a vieții până când mergem într-o parte pentru că intrând în ea cu delicatețe și bune maniere mai devreme sau mai târziu mai degrabă devreme decât târziu primim o lovitură de copită în bot și singura soluție e să ne pregătim înmormântarea așa cum în dorința mea de a ajuta nu mă satur să le tot repet celor mai tineri dacă nu vă educați nevestele de la început e de rău: își iau frâiele în dinți că asta-i firea lor, o au în sânge și nu le putem învinovăți, cred că ele conduc în casă, dacă le chemăm se înfundă pe canapea cu o revistă

— Vin imediat vor să-și petreacă duminicile prin magazine, cu un ochi la hainele din vitrine și cu celălalt la bărbați, ochiul la haine mi-ai putea cumpăra asta, mi-ai putea cumpăra ailaltă pentru ca celălalt ochi să se holbeze la necunoscuți iar vasele de sâmbătă să mai aștepte, apoi, curtând o capă, niște pantofi

— Spală-le tu dacă vrei de îndată ce ne întoarcem se instalează iar pe canapea fără să decongeleze puiul

— Sunt obosită cu bărbia în revistă gândindu-se la rochii sau la curtezani ceea ce așa cum le spun mereu celor mai tineri în materie de nerușinare e totuna, astfel că dacă o nevastă nu este educată de la început e de rău: tata de exemplu nici seara nu avea voie să se ducă la cafenea două uși mai departe de noi și în timp ce colegii cu dominoul acolo jos el, care avea o slăbiciune pentru jocuri, putea doar să-și imagineze pietrele sigur de greșelile cumnatului său, corectându-i mișcările

— Nu se face așa se face așa cumnatul oprind dublul de cinci, păstrând dublul, avansând altă piesă iar taică-meu aprobându-l, se observau coșmarurile statuilor prin zburătăceala porumbeilor, generalul pe care francezii l-au ucis rugându-se

— Nu din nou poetul de marmură numărând versuri cu degetul dorind să corecteze o silabă pentru ca sonetul să nu șchiopăteze în manualele noastre școlare, profesorul nefericitul a ratat sonetul, uite că e șchiop, patria adorată nu merge, dacă poetul ar reuși să negocieze data morții de pe piedestal sonetul ar ieși, fața bărboasă tocmindu-se cu Dumnezeu

— Sunt cuvinte care ne scapă o săptămână mi-ar fi de-ajuns se observa comoda care detesta șervețelul încercând să-l convingă să alunece de pe tăblie iar șervețelul

— Nu alunec mama îndreptându-l cum putea mai bine

— Nu te las să aluneci liniștește-te tata, căruia puțin îi păsa de șervețel și de comodă, concepând o strategie diferită șoptindu-i cumnatului

— Așteaptă comoda se clătina de ciudă cu toate că era sprijinită pe o cărămidă, soția cumnatului lui tata uneori de pe stradă, cu teamă

— E ora unsprezece João se observa o mișcare a umbrelei sau paietele care rămăseseră pe geantă, nu se observau trăsăturile, inelul pleca și ajungea când pe deget când între lucrurile amanetate în ultima săptămână din lună, cumnatul greșind în ciuda ieșirii lui tata amenințând-o pe soție

(unul care a educat-o de la început) mama își ridica nasul de pe lucrul de mână nu capul, capul lângă ac, doar nasul, se înțelegea că nasul deoarece ochelarii rotunzi, comoda și tata prefăcându-se că nu observă, ochelarii se turteau din nou în timp ce o sclipire a acului te făcea să crezi că-i prinde, împreună cu o agrafă, de o cămașă în pătrățele, umbrela continua să protesteze pe stradă să scape de soț

— Să nu ridici mâna la mine João așa că pentru a evita o

umbrelă care să mă aștepte și paiete și lamentații am anunțat chiar în ziua cununiei

— Vin imediat m-am dus să tremur de frig la poarta bisericii până la miezul nopții, i-am șters plânsul cu un gest plânsul s-a transformat în sânge, așa-i firea lor, nu le putem învinovăți

— N-a murit nimeni nu-i așa?

A doua zi am cumpărat o sticluță de parfum spaniol de lângă Serviciu și l-am turnat pe haină, am tremurat până la trei dimineața chinuindu-mă cu petuniile parfumului, un iz dulceag care îmi dădea dureri de cap, am lăsat-o să-mi miroasă haina în pauzele dintre suspine bănuind sevilience, nu acele păpuși pe care le instalează ele pe perne cu pleoapele acoperind jumătate din iris și cu mâneci în cruce, sevilience adevărate, tot cu ochi întredeschiși și mâneci în cruce dar care nu spuneau doar mama, vorbeau verzi și uscate în primul rând ca să ceară bani, nevasta mea trăgându-și nasul iar eu

— Poți să miroși cât poftești așa sunt eu acum știi care-i treaba ceea ce ar fi trebuit să facă și tata cu mama (— Scuză-mă dacă te jignesc după ce ai murit tată) în loc să stea și să corecteze în gând jocul de domino de pe scaunul de diftină privind lumina cafenelei de pe alee prin urmare de atunci înainte așa cum spun mereu iar dacă o s-o întrebați pe fiică-mea o să vă confirme am fost fericiți, nu ea comandă în casă, nu se plimbă duminica, dacă o găsesc pe canapea chiar sare în sus

— Te deranjează ceva Miguéis?

Poate că nu e foarte veselă, poate că zâmbește prea puțin dar ascultătoare, serviabilă, foarte umilă așadar

(mai mult ca sigur)

la fel de satisfăcută de căsnicie ca și mine, dacă se întâmplă să intru în bucătărie și mâna i se crispează pe cuțit e ca să taie mai bine feliile, dacă atunci când mă trezesc o găsesc fixându-mă cu perna în aer e pentru că încearcă s-o înfoieze, la întâi septembrie împlinim douăzeci și cinci de ani de căsnicie armonioasă, liniștită, nu dau

explicații când plec de-acasă, când mă întorc, când iau masa sau nu iau masa și ne simțim perfect împăcați cu viața, ea taie pâinea energic, mi se întâmplă să bănuiesc că țâșnește sânge din coajă, pâinea moare și în loc de sânge niște felii grozave de pâine prăjită, mi se întâmplă să bănuiesc că-mi strivește gâtul cu fierul călcându-mi cămășile, de îndată ce fierul se apropie de scândură, gata să mă ardă, mi-amintesc, ca să nu țip de spaimă, că în copilărie îmi puneam picioarele peste picioarele mamei, îi înlănțuiam talia și umblam așa, cât era coridorul de lung, legănându-ne la dreapta și la stânga fără să îndoim genunchii, ea în față și eu în spate, la capătul coridorului o rugam

— Încă o dată și mă credeam nemuritor, mi-amintesc de mirosurile suprapuse de mâncare pe șorțul ei și de cleștii de rufe din buzunar și mă liniștesc, de faptul că făceam baie cu un rățoi de jucărie în cadă care pe măsură ce se umplea cu apă îmi dispărea între picioare, m-am gândit dacă să-i vorbesc de rățoi nevesti-mii, am început să vorbesc de rățoi, cuțitul a îmblânzit pâinea, nevasta mea, care nu se înduioșa niciodată, s-a înduioșat nu pentru mine, pentru trecutul ei și am tăcut înainte ca ea să mă vadă cu un rățoi mai mare decât al meu, mai scump, care plutea mereu și fără culoarea de pe cioc ștearsă, mi-am dorit să fi suferit de trei ori mai mult decât suferisem eu când îi tăiau unghiile

— Nu detestai să ți se taie unghiile?

Îmi strângeau picioarele cu o curea, scoteau foarfecă din cutia de lucru iar eu cu pumnii strânși, mușcându-mi lacrimile cu forță

— Asta nu în timp ce fierul de călcat al nevestei mele înceta să-mi mai amenințe gâtul, devenea un fel de mângâiere eu care detestam mângâierile, de când mă știu n-am acceptat niciodată mângâieri, cum spun întotdeauna în femei și în câini să n-ai încredere

— Ce-i asta?

Îmi dădeau voie să mă joc cu nasturii de sidef ascunși

printre alții în compartimentul pentru nasturi ca să accept foarfecă, unghiile mele erau cele care fugeau, nu eu, eu indiferent

— Taie unghiile dacă ai poftă nu mă mai plictisi m-am mutat de pe scaunul de piele pe scaunul tapițat înainte ca nevastă-mea să mă ia în brațe asta o au tot în sânge, mania luatului în brațe asigurând

— A trecut degetele pe ceafa mea și mișcările lor de tarantulă, palmele care ne strâng obrajii

— N-a fost foarte rău nu-i așa?

Dacă cel puțin picioarele mele peste picioarele ei, corpul legănându-se prin cameră la dreapta și la stânga până la ușa de la intrare, fără să îndoim genunchii, și odată ajunși la ușa de la intrare eu arătând coridorul

— Încă o dată așa cum spun întotdeauna prefer ca pâinea să sângereze și gâtul meu să frigă, cu mulți ani în urmă i-am adus fiicei mele un rățoi cu ciocul portocaliu, l-am despachetat în fața ei

— Uite cu o pompă de iluzionist, l-am pus în baie, rățoiul vertical

(al meu atât de răsturnat)

cu pene galbene și albastre, fără niciun pic de apă înăuntru, fiică-mea împingându-l cu buretele

— Nu vreau nevastă-mea cu săpun până la coate, fixându-mă cu pioșenie tandrețea aceea specifică femeilor dacă n-aș fi fost atent (sunt atent)

i-aș fi înlănțuit fără să-mi dau seama talia și picioarele mele peste ale ei care gângurea

— Mac mac mișcând rățoiul în apă, lăudându-i galbenul și albastrul, sugerând

— Atinge-l aici nu pentru fiică-mea, pentru mine, șmecherii la care apelează din dragoste spun ele, din pasiune spun ele și minciună, ce dragoste, ce pasiune, speranța să ne înmuiem și să le permitem să ne devoreze fără să protestăm, așa că nevastă-mea sau rățoiul

— Mac mac unul din ei

— Mac mac scuturându-se cu o mișcare seducătoare în

cadă în timp ce eu mototoleam ambalajul, în timp ce îl rupeam, nu-mi închipuiam că o hârtie putea fi ruptă în bucățele atât de mici, fiica mea aruncând buretele în

— Mac mac și retrăgându-se

— Nu vreau

(dacă era băiat sigur m-aș fi înțeles cu el) bucățelele de hârtie cădeau pe pantalonii mei, pe pantofii mei, în baie, nu-mi imaginam că o hârtie se putea răsuci atâta, rupe atâta, nu mai era ambalaj, erau degetele mele pe care le rupeam unul câte unul și degetele la fel pe pantaloni, pe pantofi, în baie vreau să-mi pun picioarele peste picioarele matale și să plec de aici mamă, coborâm scara fără să îndoim genunchii, plecăm pentru totdeauna undeva unde să nu știe nimeni de noi, du-mă la grădina zoologică să văd rinocerul și chiar la grădina zoologică un

— Mac mac care mă durea, nu am degete, nu am fiică, nu mă plictisi rățoiule, detest ciocurile portocalii, penele de diferite culori, acel

— Mac mac imbecil, m-am repezit să scot lighioana din cadă fără să fi știut că un animal de plastic e atât de greu de omorât, complet rotund, alunecos, fără muchii, gâtul îi scăpa din mâinile cărora le lipseau degetele

— Mata ai făcut asta cu foarfecă mamă? surprinzându-mă distrat cu nasturii de sidef, făcându-mi rău, rănindu-mă, nu mă interesează picioarele matale, nu vreau să mă plimb pe coridor, dă-mi drumul, mama ca și cum n-ar fi înțeles

(altceva nu înțelegea ea)

— Ce s-a întâmplat?

De la fereastra casei noastre se văd spatele clădirilor, vreo doi-trei stejari cred eu, cel puțin tata care a crescut la țară i-a numit stejari, pierzând toate frunzele iarna mă simțeam despuiat pe dinăuntru, printre stejarii (stejari?)

fără frunze spatele altor clădiri, un ghiveci cu o magnolie pe un pervaz cu o farfurie de aluminiu și totuși niciun om, nimeni, nici măcar mizeria unui felinar noaptea, nu mă interesează picioarele matale mamă, nu vreau să

mă plimb pe coridor și mama mea la fel ca ciocul rățoiului

(n-aș fi crezut că un animal de plastic e atât de greu de omorât)

provocându-mă

— Ce s-a întâmplat?

Rățoiul se împotrivea, se îndoia, se îndrepta la loc, îndreptându-se

— Mac mac cu fiecare

— Mac mac răzbunarea

— Nu reușești sunt în viață care i se observa în pupilele vopsite în verde, una mai rotundă decât cealaltă, mai atentă decât cealaltă, ales la întâmplare de pe raftul prăvăliei dintre zece rățoi identici, aceeași etichetă pe post de colier jucăria ideală pentru copii, lipsită de muchii, fără substanțe toxice, lavabilă, am încercat să-l strivesc de chiuvetă, am vrut să înfig în el o furculiță care aluneca pe pene și nimic, poate că stejarii (arțari, ulmi?)

cu frunze nu născându-se, deja adulte, totuși mai sau iunie sau așa ceva, au construit un gard ca să demoleze spatele clădirilor fără să văd cum cădeau, ghiveciul cu magnolia încă mai era acolo, de câte ori nu mi-a cășunat să-l sparg cu o piatră, eu deja cu piatra în mână și (nu știu de ce)

mă apuca mila de floare, câteva geamuri înlocuite cu carton, un balcon închis, dacă cineva ar umbla pe acolo un ecou puternic de tălpi, un vârtej de praf, poate o comodă ca a noastră detestând șervețelul, înfigând lighioana, cu ciocul înainte, în mașina de tocat carne și începând să învârtă manivela nevastă-mea și fiică-mea înfășurată în prosop frecându-și pleoapele și plângându-se că i-a intrat săpun în ochi, nu semăna cu mine, semăna cu un unchi al nevesti-mii pe care l-am cunoscut doar în fotografie și s-a spânzurat în Macao, prima dată când am băgat de seamă nevastă-mea

— Ei aș ca și cum copilul cu limba scoasă la capătul unei frângii, niciodată nu i-am cerut să-și pună picioarele peste picioarele mele, niciodată nu m-am plimbat cu ea până la

ușă și înapoi deși așa, înfășurată în prosop, mi-ar fi plăcut nu-mi plăcea cum nu-mi place s-o sărut

— Bună seara de departe, apropie-te și gata, încredere nici vorbă, stejarii cu același mic trosnet de ani de zile și eu înăuntrul meu, slavă Domnului că doar o clipă

(ce lucruri ciudate ni se întâmplă)

— Mamă nevastă-mea ștergând fata cu capătul prosopului

— Mac mac-ul?

Și mac mac-ul ivindu-se din mașina de tocat carne de-a valma cu restul fripturilor într-o pastă roz, fiică-mea era de așteptat întinzând degetul cu răutatea aceea a femeilor cel puțin ea avea degete

— Rățoiul capabilă să-l ia în brațe cum m-ar lua pe mine jurând

— Gata a trecut iar eu stejari apăsând pe coadă cu palma

— Care rățoi?

Dacă ar fi după mine frunzele arțarilor ulmilor frunzele stejarilor n-ar cădea iarna, când mă îmbolnăveam de gripă tata îmi scotea bănuți din ureche dar sigur nu erau adevărați pentru că nu simțeam niciun fel de mâncărime și era mereu aceeași monedă

— E mereu aceeași monedă el bosumflat stejari toată viața

— Prostule nevastă-mea a ridicat-o pe fiică-mea în picioare pe o banchetă iar cuțitul a început din nou să asasineze pâinea, de astă dată sânge adevărat și cu toate astea nu sânge, doar felii oribile, mi-am observat fiica și unchiul care s-a spânzurat în Macao a apărut rigid pe o grindă când vor demola clădirile ce vor face cu magnolia? trebuie să fie pe acolo un salariat, un contramaistru, pot să cumpăr ghiveciul, să-l așez pe șervețel iar comoda -Nu burtica fiicei mele grăsuță, eu chiar dacă nu vreau burtica fiicei mele o burtică oarecare, lucra la impozite, locuiește de cealaltă parte a fluviului singură, jură ea

(minciuni pe care le are în sânge) medicul i-a descoperit

un rinichi flotant, eventual cu cioc portocaliu și pene galbene și albastre, rinichiul

— Mac mac și ea către medic îndepărtând rinichiul cu buretele

— Nu vreau chiar dacă era ideal pentru copii, lipsit de muchii, fără substanțe toxice, lavabil, când o vizităm la Montijo fără stejari, doar Tejo sleit de puteri agonizând pe niște pietre burtica grăsuță înlocuită cu o fustă care-i dansează pe șolduri, dacă sună telefonul se duce în odaie cu firul după ea murmurând secrete, rămân în camera de zi cu nevastă-mea ascultând dansul mlaștinii și al bărcilor putrezite, niște berze pe un coș ruginit dacă aș fi bogat ți-aș da stejari fata mea chiar dacă tu

— Nu vreau n-aș lăsa iarna și în timp ce m-aș căi de asemenea slăbiciuni

— Să nu-ți închipui că ți-aș da nevastă-mea, care din politețe nu-și scotea niciodată jacheta, se așeza la capătul canapelei ca să nu deranjeze și cumpăra fursecuri de la patiserie, cu inelul de sfoară pe degetul mic cercetând tablourile petele acelea moderne pe care orice cimpanzeu

— N-o auzi plângând?

Încă vor mai servi la ceva picioarele mele, voi fi în stare să merg cu cineva agățat de mine nu mă gândeam la nimeni în mod special fără să îndoi genunchii de-a lungul coridorului și acel nimeni în mod special, căruia nu-i plăceau rățoii (acei nimeni în mod special nu apreciază rățoii)

— Altădată aruncând cu o piatră în ghiveci, mergând la grădina zoologică să vadă rinocerul cum se leagănă la fel la dreapta și la stânga, scoțându-i bănuți din ureche fiicei mele, mereu aceeași monedă, febra creștea și tatăl meu de la intrare, nu o voce, o tuse, o frecare a pantofilor, o pauză în care o batistă cred eu că o batistă

— Se simte mai bine băiatul?

Evident că nu o batistă nicio tuse nicio frecare a pantofilor, tatăl meu cu tonul de la domino ordonând șase șasele, competent, sigur pe el

— Se simte mai bine băiatul în spatele clădirilor un pulover vechi pus la uscat, una din mâneci prinsă, cealaltă liberă, respirația puloverului când plin când gol, plămânii mei în el și totuși bronșita și durerile nu contau fiindcă nu aveau legătură cu mine, departe de mine, hornul de la Montijo un rinichi care plutește, în pantalonii unchiului nevestei mele o scrisoare de adio și în scrisoarea în care soacră-mea spunea că explica el totul mac mac soacră-mea repetând mac mac

— Înțelegi acum moartea lui Miguéis? stejari cedri?

Să le cer stejarilor să nu-și piardă frunzele fiică-mea se întorcea din odaie, încerca un scaun, încerca alt scaun, se ținea de coaste cu mâna, umbla aplecată înainte răspunzând fără să răspundă

— Nu e nimic îndepărta fursecurile cu buretele de baie

— Nu vreau dacă aș reuși să-i scot o monedă din ureche, am dat peste o monedă în buzunar, am încercat s-o ascund și a căzut imediat jos o monedă fără niciun fel de vrăjitorie, când tatăl meu le atingea trăiau singure, se ascundeau mate, apăreau strălucind în Montijo chiar și fațadele clădirilor erau spatele clădirilor săracilor, vaporul pentru Lisabona se legăna printre trestii, fiică-mea dându-ne afară în stradă

— Sunt obosită impresia că îi lipseau mobile, un dulap de bucătărie, o ladă, umbla cu dificultate prin absența lucrurilor, telefonul a sunat iar și n-a răspuns la telefon, văzând-o prin fereastră, din stradă, telefonul continua să sune, pariez că fiică-mea culcată uitându-se la pereți, nu înfășurată într-un prosop de baie pe bancheta din bucătărie, îmbrăcată, obrazul pe pernă, o lacrimă

(le are în sânge)

coborând de la ochiul de sus spre ochiul de jos

— Vrei să răspund în locul tău să le spun că nu?

Se pune moneda în palmă sau se ține între arătător și degetul mare, dacă ai fi cu mine și ar trebui să-ți scutur eu reverul

— Cum faci asta tată?

Ajungând acasă nevastă-mea a observat că fursecurile pe degetul mic, am gustat unul sau două și fursecurile fără gust, o lacrimă nu de la ochiul de sus spre ochiul de jos, nemișcată pe pleoapă, după zece minute nici nu se mai vedea (ce prostie plânsul)

dacă ți-aș da rinichiul meu nu m-ai vizita nu-i așa și totuși nu-mi fac griji în legătură cu tine ce știu eu m-ai vedea cu o cuvertură pe canapea

— Te simți mai bine?

Și m-ai uita, așa cum le spun mereu celor mai tineri pe cuvânt de onoare că neavând cine să mă sfătuiască am învățat de unul singur, începem inocenți și sub mantia inocenței încasăm fiecare palmă a vieții până când mergem într-o parte pentru că cine intră în ea cu delicatețe și bune maniere mai devreme sau mai târziu mai degrabă devreme decât târziu primește o lovitură de copită în bot și singura soluție e să ne pregătim înmormântarea, așa cum spun mereu, în dorința mea de a ajuta o magnolie într-un ghiveci cu o farfurie de aluminiu, într-o bună zi n-o să mai existe magnolia dacă nu vă educați fiicele de la început e de rău, mă vede sub cuvertură pe canapea

— Te simți mai bine?

Și uită, de ce să-mi fac griji pentru fiică-mea dacă ea nu-și face griji pentru mine, nicio lacrimă traversând nasul de la ochiul de sus spre ochiul de jos, a fost un fir de praf, bine că a refuzat fursecurile fiindcă fursecurile căpătând gust, înainte ca picioarele ei pe picioarele mele pe scări și ea înlănțuindu-mi talia

— Încă o dată i-am poruncit nevestei mele, speriată, în tăcere

— Taci fiindcă tăcerea îmi spărgea urechile făcând tot posibilul să-mi abată gândurile de la stejari în timp ce tăiam eu pâinea și pâinea sângerând, după moartea lui tata a fost o tăcere asemănătoare pe pereți, în comodă, ca să amuțesc tăcerea m-am oprit brusc în mijlocul camerei de zi, am provocat comoda și pereții încreștindu-mi bărbia și am început să cânt, nevastă-mea a ieșit din doliul ei spre

indignarea celor de la parter din cauza soarelui în stejari jumătate dintre frunze în lumină și jumătate în umbră

— Vecinii Miguéis în jumătatea din umbră cumnatul tatălui meu luând o piesă de domino și ezitând s-o joace, partenerii, fericiți, uitându-se la perdeaua noastră fără o siluetă în geam nici monede în urechi, entuziasmul lui tata felicitându-mă

— În sfârșit ești milionar Miguéis milionar cu o singură monedă pe care el mi-o arăta mulțumit, partenerii de joc către cumnatul lui tata adunând victorii pe un șervețel de hârtie

— S-a zis cu norocul tău cumnatul lui tata arătându-mi un unu unu întrebând din nas, eu socotind piesele pe degete, pierzându-mă în socoteli

— Iartă-mă domnule Mendonça nu știu jumătate dintre frunze în lumină și jumătate în umbră, mi s-a părut că tata în spatele clădirilor, un bărbat puțin cam adus de spate

(taică-meu puțin cam adus de spate) greu de distins printre copaci, putea să fluiere cu degetele mici în gură și încă îl mai invidiez pentru asta, de câte ori încerc și continui să încerc cu limba înainte sau cu limba înapoi și doar un șuierat, ce n-aș da să pot chema oamenii în felul acesta, pe nevastă-mea de exemplu când se plimba prin Montijo evitând-o pe fiica noastră sub pretextul unui toreador de aluminiu într-o vitrină, al unui cățel maidanez, al unei băltoace pe alee, picioarele înainte cu carne și acum subțiratice

— N-am curaj s-o înfrunt pe fetiță părul care pare să-i lipsească fiindcă se vede pielea când aprindem veioza, verigheta pe care nu reușește s-o scoată

— Trebuie să mi se fi umflat degetul verigheta nu iese ziua nu se observă atât de tare, mă scol somnoros și obloanele maschează dar aprindem veioza și îmbătrânește, cum ai făcut rost de gușa asta, de vâna asta pe frunte, nu un șal de soție, un șal de văduvă, stofa decolorată (mov sau maro?)

niște margarete ofilite brodate pe margine, buze care se

mișcă fără cuvinte, eu enervat

— Ce e?

Buzele continuând să se miște și niciun cuvânt, o privire perplexă, alte mișcări din buze scoțând nu știu ce din străfunduri și atunci da, bărbia care arăta spre mine, vâna îngroșându-se

— Poftim?

Dacă cel puțin nevastă-mea la fel ca jumătate dintre frunze în umbră, siluete pe care le bănuim sau nici măcar nu le bănuim, nu se găsesc, nu se văd, se vede taică-meu oprindu-se locului în spatele clădirilor, vârându-și degetele mici în gură, eu alergând în direcția fluieratului și ajungând în spatele clădirilor nu-l găseam pe tata, o fundătură căreia îi lipseau dale, o bicicletă pe jos a cărei roată continua să se învârtă

(tata n-a avut niciodată bicicletă) nimeni cu mine în picioare oare lacrimile traversează nasul de la un ochi la altul sau se coagulează până să dăm de ele? stejari stejari?

În lumină orbindu-mă, să mă întorc acasă unde buzele nevesti-mii fără cuvinte

— Poftim?

(sper că o să se coaguleze până să dăm de ele) când buzele tale se mișcă așa la ce te gândești haide spune, dacă o întrebam pe bunica

— În cât suntem azi bunico?

Buzele ei mestecând o dată, încă o dată

— Care din cele două date fiule? a doua dată o amintire anemică (de cum mă vede rămân la fel)

Își lua gândul de la date, arăta cotul

— În toamna când mi-am rupt brațul ăsta fierarul mi l-a dres și gâtul tremurând, la extremitatea brațului o fotografie pe care refuza s-o arate, mă apropiam și fotografia dispărea printre fuste

— În cât suntem azi bunico?

Colțul fotografiei la vedere, mototolit, rupt, alte date, alte amintiri anemice fierarul punându-i ațele?

Și la capătul amintirilor buzele afirmative, sigure

— Miercuri optsprezece și deși luni treisprezece, sau vineri doi, sau sâmbătă douăzeci și șapte buzițele sigure, îndoiala în mine

(e atât de bătrână Dumnezeule, a cunoscut atâtea săptămâni)

— Și dacă miercuri optsprezece?

Niciodată n-am descoperit cine în fotografie, tata i-a răscolit prin lada unde îngrămădea smochine, labe de iepure, pietre de domino, s-a uitat sub pat, a ridicat branțurile pantofilor noi înainte de-a o încălța pentru groapă, a căutat din nou după cinci ani, când au mutat-o din mormânt, printre oscioare și pământ, un pătrat negru pe care nu se distingeau trăsături, o parte mai clară care semăna cu o mustață, o densitate solemnă de haine demodate, o unealtă lungă poate un ciocan și tata

— Cine să fie?

Amintindu-și de fierarul care sufla în foc și cerându-i celui care aduna oasele

— Pune-o lângă ea ca s-o ajute cu cotul dacă ar avea nevoie de ghips, toate frunzele în umbră, nu exista lumină în ulmi în stejari spatele clădirilor răscolit strat cu strat după spatele clădirilor un fiu cu picioarele peste picioarele mamei sale nu cerând

— Încă o dată plecând din mine, cum n-am fost în stare să fluier cu degetele mici în gură s-a micșorat și l-am pierdut, i-am poruncit nevesti-mii

(așa cum le spun mereu celor mai tineri femeile nu trebuie rugate, nu faceți prostia să le rugați, lor li se poruncește)

iar în compartimentul cu nasturi niciunul de sidef care să-l facă să revină, se agăța de talia maică-sii fără să se uite la mine, să pun cuțitul în pâine până sângerează, să simt cuțitul și nu pâinea, scândura, ochelarii nevesti-mii rotunzi

— Miguéis ochelarii directorului rotunzi

— Miguéis așezat între Președinte și drapel, arena de coride acolo afară printre coroanele copacilor nu arțari

duzi printre coroanele nu de stejari, copaci fără lumină nici umbră pe frunze, directorul, locotenent-colonelul, responsabilul de la etajul opt care a intrat după mine la Serviciu, a făcut stagiul cu mine aproape cu mine iar când l-au avansat a încetat să mă mai tutuiască, copaci obișnuiți în care nu exista tata, un bărbat puțin cam adus de spate greu de distins acolo în față, responsabilul de la etajul opt

— Domnule Miguéis un cuțit până sângerează, să-l tai cu un cuțit până sângerează, până ce acel

— Domnule Miguéis o să tacă, telefonul directorului și peste toate astea fiică-mea acolo fără prosopul care s-o acopere, goală, burtica nu rotundă, treizeci și unu de ani și pielea mată, coastele

— Sunt obosită și totuși amice Miguéis este vorba de o plecare în Angola pentru o trebușoară simplă, o chestiune de rutină, trei-patru zile cel mult ca să ștergi urmele

(nu știu dacă mă fac înțeles dar cu experiența dumitale sigur mă fac înțeles, am petrecut atâta timp aici, anii zboară, zboară)

directorul semănând cu un rățoi de plastic, jucăria ideală pentru copii, lipsită de muchii, fără substanțe toxice, lavabilă am petrecut atâta timp măcinându-ne oasele aici ca să alimentăm țara cu diamantele pe care negrii și americanii n-au reușit să ni le ia, unde eram știu acum trebuie să mergi în Angola pentru o trebușoară simplă Miguéis amice Miguéis o chestiune de rutină, trei sau patru zile cel mult ca să ștergi urmele pe care un coleg de-al dumitale un băiat fără experiență, băiat bun dar fără experiență le-a lăsat în Africa și prima urmă de șters e chiar el pe o plantație de floarea-soarelui și bumbac la cincizeci sau șaizeci de kilometri de Luanda, chiar el, niște mici documente care ar putea să ne aducă plictiseli și diamantele desigur pe care nu le-am primit încă

(dacă l-aș pune în baie pe directorul cu pene galbene și albastre, vertical, fără apă înăuntru)

o misiune de mică importanță și te desparți de noi peste o lună sau două prin pensionare, spune domnul locotenent-

colonel că opt luni dar se rezolvă, înlocuim optul cu doi și pe urmă trai neneacă Miguéis amice Miguéis liniștea pe care ne-o dorim toți, vacanță veșnică ce noroc, soția dumitale, fiica dumitale, responsabilul de la etajul opt erați prieteni nu-i așa îți comunică amănuntele, numele țintei un neghiob pe care n-ar fi trebuit să-l primim niciodată în Serviciu dar cine nu a greșit să arunce primul cu piatra Isus dixit numele țintei din nou memoria îmi joacă feste, ar fi trebuit să mă duc la medic de mult, numele țintei nu-s foarte sigur și nu mai sunt foarte sigur de nimic (directorul un rățoi mai mare decât cel al fiicei mele, ciocul portocaliu enorm)

nu dumneata ar trebui să te pensionezi Miguéis amice Miguéis ci eu, să nu crezi că nu te invidiez, sincer te invidiez, numele țintei cred că este Seabra, lasă-mă să caut mai bine în haosul ăsta de dosare, unde o fi cel al neghiobului domnilor, locuiește cu maică-sa lângă parcul Parada, n-a avut noroc, nu s-a însurat, n-are copii, numele țintei mi se părea mie, din când în când creierul meu funcționează sărmanul, numele țintei e Seabra, trebuie să existe niște fotografii pe aici dacă și-au amintit să actualizeze fișierele deși cu clima din Angola oamenii se schimbă repede, cred chiar că semăn cu un rățoi Miguéis, răspunde-mi sincer chiar crezi că fiica dumitale m-ar îndepărta cu buretele

— Nu vreau astfel că ajungând acasă și acolo erau ulmii stejarii, i-am comunicat nevesti-mii fără să mă uit la ea (de ce să mă uit la ea?)

— Haine pentru o săptămână în valiză fiindcă așa cum le spun mereu celor mai tineri și pe cuvânt de onoare că am învățat de unul singur, începem inocenți și sub mantia inocenței încasăm fiecare palmă a vieții până când mergem într-o parte pentru că cine intră în ea cu delicatețe și bune maniere mai devreme sau mai târziu mai degrabă devreme decât târziu primește o lovitură de copită în bot și singura soluție e să ne pregătim înmormântarea, așa cum eu, în dorința mea de a ajuta, nu mă satur să le repet celor mai

tineri, dacă nu vă educați soțiile așa cum trebuie e de rău, haine pentru o săptămână în valiză și ce contează fierul de călcat strivindu-mi gâtul sau cuțitul care face pâinea să sângereze, ce contează fiică-mea la Montijo târând telefonul în odaia cealaltă murmurând secrete, un rinichi flotant e un coș de barcaz pe Tejo, nu o boală garantez, medicul ar fi trebuit să-ți scoată bănuți din ureche și nu ți-a scos bănuți mereu aceeași monedă nu-i așa, dacă vrei adevărul, nu o scuză, ceea ce se cheamă adevăr, singurul lucru care mă interesează (nu știu dacă mă interesează) singurul lucru care poate m-ar interesa singurul lucru care ar putea să mă intereseze în timp ce mama ta acolo înăuntru ocupându-se de umerașe nu ești obosită, nu te gândi că ești obosită, sunt nervii, munca, octombrie ăsta care nu se mai termină, nu te culca cu fruntea spre perete cu o lacrimă trecând de la ochiul de sus spre ochiul de jos și eu asigurându-te tăcut că n-ai să mori, asta ar mai lipsi să mori, nimeni nu moare ușa dulapului pe care maică-ta o deschide întotdeauna prea mult și o scoate din țâțâni, sertarul pe care trebuie să-l ridic puțin

(în partea stângă)

ca să depășesc acea ieșitură a lemnului și să-l deschid complet, singurul lucru care mă interesează cu-adevărat, care mă poate interesa dincolo de stejari stejari acolo afară, întotdeauna mi-au plăcut stejarii, dacă ți-aș vorbi de stejari te-ai opri un moment

— Nu vreau să aud de stejari te-ai îndepărta de mine și eu simțindu-mă ciudat, nu spun trist, doar ciudat, aș lovi cu piciorul într-un fruct putrezit sau într-un ambalaj gol ca să mă prefac că doar ciudat, dacă te-aș fi educat de la început așa cum le spun celor mai tineri nu am sta rău, ai sta, ascultătoare, în fața stejarilor a stejarilor, da cu mine, jumătate în lumină și jumătate în umbră, ai fi de acord nu doar pentru a-mi face pe plac, sinceră

— De fapt stejarii tată și noi mulțumiți nu-i așa, am pune o scândură peste două cărămizi, ne-am așeza pe scândură și pe urmă scândura în spatele clădirilor, pe urmă după

spatele clădirilor un bărbat puțin adus de spate, cu degetele mici în gură, fluierând

— Miguéis pe care maică-ta nu-l auzea ocupată cu ușa de la dulap în balamale până nu mă supăr eu pe ea, maică-ta aplecându-se peste închizătorile valizei fără să observe că-ți puneai piciorul drept peste piciorul meu stâng, piciorul tău stâng peste piciorul meu drept, îți sprijineai fața de talia mea, pieptul de picioarele mele, îmi îmbrățișai mijlocul și așteptai ca eu să încep să umblu, fără să îndoi genunchii, din camera de zi pe coridor, de pe coridor în camera de zi și cum tu – încă o dată din camera de zi și de pe coridor pe ștergător, de pe ștergător la intrare legănând corpul într-o parte și într-alta, așteptai să plecăm împreună nu în Africa evident, nu în Montijo, nu pe aleea unde prietenele tale (Alzira, Lucilia)

săreau coarda, spre un loc fără nasturi de sidef nici foarfece nici rățoi, o plajă de exemplu pe care urmele pașilor noștri erau singurele urme și nu se vedea nicio lacrimă coborând, pe ascuns de mine, de la ochiul de sus la ochiul de jos pentru că mai e mult timp mult timp înțelegi, multe luni, mulți ani atâtea luni, atâția ani că nu merită să te gândești la asta pentru că mai e mult timp fiica mea până să creștem mari.

Capitolul al doilea

Când am ieșit din casă am evitat să mă uit la clădire ca să nu văd pe careva acolo sus luându-și rămas-bun de la mine

(era dorința ei să mă însoțească pe palier aranjându-mi gulerul și scuturându-mi de pe umăr ceva de nimeni văzut)

și nici vreo mânuță încercând să-mi facă semne, regretându-și semnele fiindcă știa că nu-mi plac semnele

— Nu-mi plac semnele și între timp

(mai puternic decât nevastă-mea, așa cum le spun mereu celor mai tineri ele au asta în sânge, n-ai ce-i face)

un deget, două degete, cele două degete strângându-se și întinzându-se făcându-mă de rușine în fața vecinilor

— Miguéis spre deosebire de fiică-mea, la trei pași înaintea sau în urma mea pe stradă, dacă întrebam orice imediat o sprânceană

— Ce dorești dumneata?

Și pe urmă buretele dând scârbit la o parte rățoiul care sunt, m-am gândit să-i telefonez

— Plec în Africa pentru câteva zile dar m-am abținut înainte ca o tăcere, și în tăcere

— A, da?

Apoi închiderea telefonului, spațiul acela în care vocea aproape că se prăbușește pe treapta unui răspuns care a încetat să mai existe, să-mi regăsesc repede echilibrul pentru că n-ai spus nimic, niciodată n-ai îndrăzni să fii prost-crescută față de mine

(cum le spun totdeauna celor mai tineri dacă nu le educați de la început e de rău) iar acel

— A, da?

Dezamăgindu-mă iar, indiferent, plictisit, dacă aș vorbi sprânceana suspinând în tavan

— Îți trebuie atâta timp până să spui ceva sau stând de vorbă cu maică-sa pe un subiect idiot întrerupându-mă pe

mine

— Ai răbdare taci un pic dom’le și cuțitul mereu în pâine, m-am gândit la ușa dulapului ieșită din balamale să mă întorc s-o repar, să uit de Serviciu, să uit de Angola, ultima oară, cu ani în urmă, pe atunci încă mai conduceau albii, nu negrii care râd fără motiv de râs și se supără fără motiv de supărare, bănuitori, violenți, stupizi, cine mă asigură că fiică-mea nu cu un negru în Montijo mâncând cu degetele, dansându-i goală în camera de zi și inundând apartamentul cu hohote de râs, pui de găină și măști, mi-a părut rău că negrul nu era Curierul care nu-și amintise

(dacă eu nu mi-aș aminti de stejari și de picioarele peste alte picioare viața mea ar fi mai simplă) să ne trimită diamantele, directorul

— Miguéis fiică-mea cu sprânceana în tavan deși Președintele și drapelul

— Ai răbdare taci un pic acum păsările flamingo de pe Tejo roz și mov pășesc deasupra apei ridicând gleznele, se cocoață pe gara cea veche și peste stufăriș, povestesc că vara în Egipt, fiică-mea

— A, da?

Și foarfecă de unghii a mamei mele tăind apelul telefonic, am întâlnit Curierul într-un hotel din Luanda cuțitul mânuit de fiică-mea

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva a renunțat să mai chinuie pâinea cu alt nume, alt pașaport, un bilet de avion pentru Brazilia, mi s-a părut că aud păsările flamingo dar erau degetele mici ale lui tata sau păsările acelea din golf pe care negrii mai mult ca sigur că le-au gătit până acum mi-amintesc de ele pe insulă, nu-mi cere să tac acum Curierul oferind băuturi celorlalți clienți, plătind băuturile mele

— Și pentru mata bătrânelule mama care îmi taie unghiile împingându-mă sub lampă, șervețelul

— Bine-ți face comoda părându-i rău și cu toată părerea de rău mama

— Nu-ți ascunde mâna la sfârșitul serii doar Curierul și

eu, felinarele de pe insulă înfiorând valurile obligându-le să agite niște solzișori carmin, un stârc și o egretă s-au oprit să mă privească fix când a acostat vaporul de Montijo, nevastă-mea m-a luat de mână temându-se să sară pe chei și m-am ferit pentru că mă impresiona greutatea aceea pe braț, dădea să plouă în Luanda deoarece corolele mai mari, o schimbare în sunete mai grele, mai joase și un soi de vânt care n-ajungea să fie vânt respirația mea poate din cauza degetului arătător pe care mama îl tăia răsturnând unghiile tăiate în palmă și pe urmă unghiile tăiate din palmă în scrumieră

— Să nu-mi faci vreun rău mamă sau atunci Curierul

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule ploaia în Luanda, lacrimi de la ochiul de sus spre ochiul de jos, gâturile flamingilor gâturile palmierilor înclinați peste apă, chelnerul de la hotel adunând sticlele

(a apărut altă femeie, mâine vorbesc despre ea) sprânceana fiicei mele

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva dacă aș avea vârsta ei n-aș alege bambușii aceia nici perdelele de dantelă, poate gustul negrului, fiică-mea imediat

— Care negru dom'le?

Și cuțitul de pâine dojenindu-mă o picăturică de sânge

Curierul o lacrimă care nu cobora spre ochiul de jos, nemișcată, nu de tristețe, de vin și lacrima fraternă, am un gât de sticlă în cameră

— Mi-ai plăcut bătrânelule mi-ești simpatic un bătrânel în oglindă un bătrânel?

Fiică-mea înainte ca o tăcere -A, da?

Și ploaia tăcută, vietățile acelea care noaptea mă căutau în casă

— Miguéis dând târcoale unde eu nu eram ignorându-mă, se apropiau, plecau, reveneau în cercuri, tata

— Nu-i nicio vietate pe-aici

Curierul a închis fereastra pentru ca boarea ploii

— Te sufoci nu-i așa?

Valiza lui pe pat, paharul cu periuța de dinți încă

înăuntru cu toți perii răsuciți servea drept pahar pentru băut, paharele fiicei mele aliniate pe o etajeră de sticlă imitând lalele, lalelele sau Curierul

— Nu ți-e sete bătrânelule? tubul de pastă pe jos și eu tăcut

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva eu cerându-i tăcut

— Nu călca iar cățelușul celeilalte femei o hăinuță iarna, îi sărea în brațe și ea

— Băiețelul meu îmi mângâia nasul, îl mângâia pe-al câinelui, cu papucul dansând în vârful piciorului, eu întinzându-mă pe fotoliu, corpul meu lichid, picioarele mele lichide, genunchii fără putere și deodată atâția flamingi aici

— Boticurile celor doi băieței ai mei atât de drăgălașe noi închideam ochii la vocea ei, coada mea și a animalului se agitau, amândoi aceleași zgomote din gâtlej, descheie-mi hăinuța de iarnă, arată-mi lădița din bucătărie, strachina pentru mâncare, strachina pentru apă, vreau să-ți mușc papucul chiar dacă mama mea

— Uite papucul doamnei Miguéis să-l scot mulți flamingi aici să-l rod, să i-l dau iar ea

— Bravo bravo o picăturică de urină pe jos pe care n-am putut-o reține, doamna

— Băiețel rău vino-ncoace la început mă trata ca pe un domn, îmi cerea să aștept un minuțel aș fi pariat că mai în vârstă decât mine, se observa după pistruii de pe mâini dar foarte îngrijită, cu cercei, mănușile de cauciuc de la bucătărie aproape noi într-un cârlig, cele ale nevesti-mii rupte, atârnate de robinet, ploaia din Luanda scădea și se întețea și întețindu-se becurile scădeau, în valiza deschisă pe pat

— Îi trebuie atâta timp bretele, șosete, Curierul controlând gâtul de sticlă

— Dă-mi paharul tău bătrânelule doamna se învârtea între moliciuni brodate, apărea cu un ceainic se presupunea chinezesc, posibil ca ciocul spart dar ce

contează ciocul dacă toate falangele ei rotunjite ca un inel

— Vreți ceai domnule?

Domnul voia whisky, voia ceai, voia ce dorea madame, scutură-mi urechile, agită-mi în sus și în jos lăbuța dreaptă, poruncește-mi

— Salut-o pe mămica mi-au făcut o mașinuță dintr-o scândură și patru roți, mă așezam pe scândură și tata trăgea, îi simțeam răsuflarea tot mai grăbită în ceafă, mama

— Atenție am atins coapsa doamnei cu teamă că mi-or fi tăiat prost unghiile și i-aș putea rupe ciorapul, o fată cu pălărie de pai pe un bufet

— Eu sunt ținându-și borurile protejându-se de vântul din Angola sau de la Lisabona din Angola fiindcă palmieri și-a retras ușurel încheietura mâinii înlocuind coapsa cu o farfurioară din același set cu ceainicul, aceleași pagode, aceiași mandarini

— Vreți un biscuit domnule?

Din Angola pentru că palmierii se unduiau acolo jos, negri care râd fără să fie nimic de râs, se supără fără motiv de supărare, întinzând mărunțișuri pe esplanade

— Șefule în ce mărunțișuri de-ale negrilor ai ascuns diamantele, tortul de aniversare dintr-un pachebot cu velele cabinelor dansând, elicea pe tavanul camerei răscolea supa aerului, maică-mea încinsă cu un șorț gustându-l cu lingura

— Îi lipsesc condimentele Miguéis tata mi-a făcut rost de un volan de fapt un disc la capătul unui băț și eu mă prefăceam că dirijez roțile, corpul meu lichid, picioarele mele lichide, genunchii fără forță, pierde-ți mâna în blana de pe spinarea mea, scutură-mi urechile, agită-mi în sus și în jos lăbuța dreaptă

— Salut-o pe mămica să mă ridic când Curierul va controla fereastra pentru ca aburul ploii

— Te sufoci nu-i așa?

Să nu mă sufoce, bălți în care m-aș vedea dacă m-aș apleca încercând să fac semne, ezitând în legătură cu

semnele pentru că nu-mi plac semnele, eu

— Nu-mi plac semnele înțelegi?

Supărat pe mine și între timp

(asta o am în sânge)

un deget, două degete strângându-se și întinzându-se, brățările doamnei răspundeau trimițându-mi bezele de pe scări

— Scumpicule și înainte ca fiică-mea

— Îi trebuie atâta timp până să spună periuța și paharul de dinți sau ceainicul pe jos, Curierul întins pe spate în pat, lângă valiză

— Asta ce mai e bătrânelule?

Cred că am călcat pe tub și deci pasta mov pe covor, răsuflarea tatălui tot mai agitată în ceafă, maică-mea

— Atenție fiindcă pastă mov și pe costumul Curierului, pe abajur, pe pat, să fiu un negru care râde fără motiv, se supără fără motiv, zaharnița răsturnându-se pe fața de masă, un cercel al doamnei desprins

— N-ai să-mi rănești gâtul nu-i așa?

Omoplați care nu mai încercau să-mi scape, un pantof sau un papuc un pantof desprinzându-se, alunecând, fugind

— Pantoful dumneavoastră doamnă nu, pantoful Curierului

— Pantoful tău cu *tu* acum o șosetă fără nimic înăuntru mi s-a părut ochi care rămâneau în ai mei fără să mă vadă

— Scumpicule în altă parte dar continuând să mă privească fix, cravata nu cravată, o frânghie

— Dumneata să nu-mi faci vreun rău bătrânelule acum fără tu vertebrele palmierilor unduindu-se în vânt, doamna recunoscătoare mângâindu-mi nasul

— Boticul băiețelului meu drăgălaș o față apărând de sub farduri, alți obraji, altă gură, păr chiar dacă adevărat

(nu știu dacă mă fac înțeles)

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva fals, directorul descâlcind mărunțișurile negrilor iar în mărunțișuri diamantele sau cartonul de la patiseria din

Montijo pe care nevastă-mea îl ținea cu degetul mic de inelul sforii fursecuri fără gust pe care am uitat să le dăm

— Știam Miguéis fiică-mea cu spatele la noi, o lacrimă traversând nasul sau liniștită pe pleoapă, nevastă-mea a găsit în geantă batista care s-a înfiorat o clipă și i-a murit în mână, noi am închis ușa încetișor eu am închis ușa camerei încetișor, pe coridorul hotelului o menajeră adunând cartoanele de la micul-dejun, ciocul ei

— Mac mac ba nu, gura ei încrucișându-se cu mine

— Bună seara nevastă-mea suflându-și nasul și când și-a suflat nasul ceva în mine (nu știu de ce)

s-a emoționat, doar o mică parte din mine evident, restul impasibil, doar o mică parte și aș putea trăi și fără ea, partea cu care i-aș construi o scândură cu roți fiicei mele dacă m-ar lăsa, la capătul unui băț aș pune un disc căruia i-aș spune volan, presupun că menajera a găsit șoseta a doua zi de dimineață, ochii într-ai ei fără să vadă, hainele în valiză pe care nu reușesc să le împăturesc la loc și ivindu-se dintre haine o jucărie pentru un fiu vitreg sau un nepot nu un rățoi, pistol cu bile, nu l-am dus la Lisabona pentru că eram sigur că fiică-mea

— Nu vreau se ascundea în spațiul dintre frigider și fereastră fără să-mi zâmbească, când mergea făcea mai întâi un pas mare, unul micuț după aceea și pe urmă iar unul mare, mereu numai pe dalele albe, niciodată nu călca pe cele cenușii, dacă din întâmplare o dală cenușie revenea la frigider

— Nu-mi distrage atenția tată ca și cum eu aș fi putut să-i distrag atenția atât de tăcut pe prag, doamna dând de mine și mângâindu-mă pe ceafă

— Atât de tăcut băiețelul meu și-a pierdut limba nu-i așa? picăturica aceea de urină, un fior în burtă, limba mea ascultătoare când îmi mângâia botul

— Dă-i un pupic mămichii dacă întâmplător eu

— Dă-i un pupic lui tăticu fiică-mea înapoi la frigider scuturându-se de ură

— Am nimerit pe dala cenușie din cauza matale înțelegi?

dacă mi s-ar da o bucată de pâine și un cuțit coaja sângerând, spatele clădirilor prăbușite unele peste altele tată nu ne mai poartă respect o să taie stejarii?

Cine-mi garantează că n-au să dărâme și casa noastră, apar cu schele, târnăcoape, dragline, când am ieșit am evitat să mă uit la fereastră ca să nu văd pe careva acolo sus luându-și rămas-bun de la mine și n-au fost nici degetele nevesti-mii un deget, două degete strângându-se și întinzându-se făcându-mă de rușine în fața vecinilor, au fost ale mele înainte ca mama cu foarfecă

— Stai cuminte deoarece cu toate acestea eu, cu toate acestea noi, cu toate acestea noi doi acum douăzeci și cinci de ani acolo, au fost degetele mele temătoare că ea nu acolo sus, nu m-a însoțit pe palier aranjându-mi gulerul, scuturându-mi de pe umăr ceva ce nu vedea nimeni, am auzit broasca închizându-se de mai multe ori cu cheia, aspiratorul începându-și activitatea și eu părăsit pe scară, valiza cântărind tot mai mult cu anii și ce-o fi în osul acela pe care nu-l aveam înainte (în ultimul timp ni se nasc oase la șolduri, la rotule) și-mi îngreunează mersul, piciorul ăsta care nu se deplasează odată cu mine, îl arunc în față și-l recuperez sper să-l recuperez cu un impuls al feselor, la vecinii de la subsol o pendulă s-a împiedicat de mecanism ca să-și curețe vocea eliberând-o de șuruburi și arcuri și a bătut orele pompos, mi-am suspendat valiza ca să le număr, mi s-au părut paisprezece și când am întrebat

— Paisprezece?

Pendula ofensată răspunzând că nu, cu alură de cardinal, solemnă, dintr-o parte în cealaltă în interiorul cutiei cu geam, fabricând mai multe ore nouăsprezece, douăzeci și șapte?

Într-o zi după-masă, i-am vizitat pe vecini cu tata, limba dantelată aproape de amiază mai lipseau trei liniuțe vecinii în fața cadranului

— Așteptați

(noi asistând alături de ei)

eu sprijinit de tata și nu se ajungea la stejari, se ajungea

la un zid și în spațiul până la zid un taluz, jumătate dintr-un nor și o mică geană de cer, limba a sărit o liniuță, altă liniuță, m-am sprijinit mai tare de tata până i-am simțit metalul catarămii

— Îmbrățișează-mă dar pendula apropiindu-se și îndepărtându-se de mine poruncea

— Taci cu vocea ei sferică, vecinii și tata înclinați înainte când limba atingea amiaza, vaza cu flori în așteptare, etajera cu vase în așteptare, cineva și-a dislocat fundul pe un scaun și imediat arcurile indignate

— Păi cum așa?

Limba aproape pe linia imediat următoare când în fine ceasul s-a împiedicat de mecanism ca să-și curețe vocea eliberând-o de șuruburi și arcuri, a crescut pe perete, a înaintat, oasele mele puteau să spună ce monede în portmoneul lui tata, pe lângă monede niște agrafe, o hârtiuță împăturită, inima mea care nu era ca a lui, mai fricoasă, mai rapidă, gata să stea nu gata să stea, chiar stând, vecinul în șoaptă

— Acum același fund pe același scaun, arcurile

— Puțin respect pendula și-a întrerupt cursa și deodată orele întârziate, auguste, prăvălindu-se peste noi cu vibrații infinite, vecinul îndoind un deget la fiecare dintre ele, tata adunându-le cu gura închisă, inima mea încercând mici contracții timide, una în clipa asta, una puțin după aceea, cinci la rând

— Sunt în viață astfel că treizeci și una de bătăi o pauză, în pauză cadranul dându-se înapoi, pendula nimerind ritmul, vecina îndepărta mândră un grăunte de nisip de pe cutie, îl ștergea ușor cu țesătura palmei, vaza cu flori sau etajera pentru vase înainte de a deveni vază de flori și etajeră

— S-a terminat fără importanță, anonime, castronul reparat cu cleme, vecinul a observat mai bine, s-a văzut că-și mustra soția din colțul gurii în speranța că tata și eu neatenți și a fost invers, vecina distrăgându-ne atenția lăudând ceasul

— Treizeci și una de bătăi domnule Miguéis ați băgat de seamă?

M-am eliberat de tata fiindcă până la urmă subsolul inofensiv, cu mucegai pe tavan, mai puțin decât etajul nostru și fără stejari nici clădiri

(și nevastă-mea care spune ulmi

— Ulmi)

rama cu un polițist în chenar de doliu și o medalie pe chenar, dacă ne-am fi aplecat peste crăpătura din podea pesemne că am fi văzut infernul și în loc de infern mi s-a năzărit că o țeavă, apă care strălucea, ciment, infernul miroase a canal și a carton mucegăit și nu mistuie sufletele, din când în când o gâlgâială înfundată iar ceasul imperturbabil prezidând umiditatea, plecând de acasă în Angola am evitat fereastra ca să nu văd o absență acolo sus, nicio siluetă după perdea urmărindu-mă, cele două degete ale mele inutile, să le privesc cu aroganță, nu-s ale mele, nu-mi aparțin

— La ce-mi trebuie astea?

Ezitând între a le arunca și a le pierde în buzunar, dacă mama le-ar vedea s-ar așeza sub lampă plus foarfecă de unghii

— Degetele repede iar mâine sau mai târziu în timp ce eu în Angola nevastă-mea apărând cu o cană se presupunea franțuzească se spunea în familie că de la un strămoș oarecare pe care nu l-a cunoscut nimeni

Adelino o ezitare câteva secunde și

— Cred că Adelino atât de îndepărtat că nici nu figura în albume, se credea în familie că rudă a unor nobili din nord, tata respectuos, contemplând un arbore genealogic cu toate ramurile la umbră în mijlocul stejarilor

— Va trebui să vizităm mormântul strămoșului Adelino în Ermesinde cana în debara înfășurată în ziare era scoasă pentru a le fi arătată vecinilor netezindu-se știri niciodată nu mi-aș fi închipuit că niște hârtii vechi pot face atâta zgomot

— Cana noastră din Franța poate că toarta recentă dar o

toartă recentă care nu ajunge la gunoi atestă cu siguranță niște antichități difuze

— E în familie de secole nu scotea dangăte dar se încuia cu cheia de frica hoților care cum știe toată lumea se dau în vânt după căni, eu în Angola și nevastă-mea către un tânăr fără experiență în materie de femei, unul dintre numeroșii ingrați pe care-i scutesc de palme din partea vieții pentru că sfaturile mele ajută

— Vreți ceva răcoritor domnule?

Și o picătură disprețuită de urină pe care nu reușesc s-o rețin, botul pe care nu-l mângâia nimeni adulmecând parfumuri care-mi parveneau de departe

— Scumpicule când și când mi-aduc aminte niciun flacon la căpătâi cu excepția unei sticluțe goale, cu căpăcel de cauciuc, pe care a găsit-o nevastă-mea în corespondență însoțind inimioara de filigran pe care nu știu care dintre noi a călcat-o în picioare, apropiai sticluța și nu mirosea a nimic, o urmă de alcool, narcise decolorate ca acelea de pe lespedea strămoșului Adelino, nu din marmură, granit (tata era încredințat că nobilii granit) în cimitirul din Ermesinde și până la urmă departe de cimitir, pe o șosea care nu ducea nicăieri decât câmpuri, viță-de-vie, un grilaj prăbușit, o goliciune de ierburi, tata înfrânt, mama

— N-am spus eu? cana privită cu dispreț

— Vreți ceva răcoritor domnule? nevastă-mea cu cerceii de la botez, tata

— Nici toarta nu merită rămâi aici dacă vrei pahare desperecheate tot mai puțin franțuzești, pe unul din ele grădina de la Caldas da Rainha cu o lebădă, celelalte lipsite de grădină, anonime, strămoșul Adelino un vid al oaselor în genul mostrei goale de parfum, arborele genealogic s-a uscat printre stejari, doar două frunze fără importanță mișcându-se, cea a lui tata, a mea neînsemnată pentru că nimeni luându-și rămas-bun de acolo de sus, mi-am apucat iar valiza în timp ce osul de la picior îmi sfâșia mușchiul, dacă m-ar împinge pe o scândură cu roți, mi-ar pune picioarele peste alte picioare și eu în drum spre

aeroport fără să îndoi genunchii, impresia că am uitat crema de ghete sau comprimatele pentru ficat, ușa dulapului care a ieșit din balamale

(am ieșit din balamale fără să vreau) iar nevastă-mea

— Am văzut imediat sertarul care trebuia tras pentru că în partea stângă lemnul înțepenit, mâneca unui pulover s-a agățat în șină, un cui sigur ruginit în degetul mare, l-am spălat și degetul mare arzând, eu către fiică-mea

— Cred că am făcut tetanos fiică-mea stând de vorbă cu mama ei agitând brațul ca să mă mături de-acolo

— A, da?

Eu cu degetul mare întins spre ele apucându-l cu cealaltă mână ca să împiedic ca microbul să se răspândească în braț, în creier, fiică-mea fără să-și întrerupă șușotelile

(uite iar sprânceana în tavan, suspinândă, plictisită)

— Ai răbdare și așteaptă un pic dom'le dacă m-ar mângâia pe ceafă m-ar ridica în brațe

— Băiețelul meu atât de drăgălaș așa că să revin la sertarul unde puloverul

— Nu ies să ajut cu cuțitul cu care făcea pâinea să sângereze și lâna cedând, tricotajul deșirat, pendula bătând șaizeci și cinci de ore, osul din șold anunțând o schimbare

— O să mă rup care dintre voi două râzând în camera de zi, cum le spun eu mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău, ne apucă de ceafă și noi luați prin surprindere, inutili, ne agită în sus și în jos lăbuța dreaptă fără să dea atenție tetanosului

— Cel puțin nu face asta amuzate, batjocoritoare, le place să vadă neliniștea

— Salut-o pe mămica strămoșul Adelino un grilaj răsturnat, o muțenie a ierburilor, posibil ca vântul acela înfiorând trestiile nu s-a născut niciodată poate o lespede de granit dar Francisca Menezes, numere pe cadran nu gravate în cerc, înșirate, adică o dată și un șarpe dedesubt, tata supraveghind șarpele

— Sprijină-te de mine tată simte-mi portmoneul, metalul cataramei, ghicește câți bani, câte hârtiuțe împăturite, câte chei am, minus una în clipa asta fiindcă mi-am mutat valiza pe celălalt braț și am aruncat-o în rigolă, s-a isprăvit cu stejarii, spatele clădirilor, fereastra pustie, așa cum le spun mereu celor mai tineri arătându-le Serviciul, arena de coride, lumea, cele mai multe sunt femeile, ar fi trebuit să sparg ghiveciul cu magnolia pentru ca nici ea să nu mai rămână, să-mi amintesc de revenind din Angola să trec prin spate și să arunc în el cu o piatră, să arunc o a doua piatră și în fereastra noastră

— Adio și n-am cuvinte gândindu-mă la locul meu pe canapea, maică-mea punându-mi pijamaua și alegându-mi cărarea după ce mi-a făcut baie, prefăcându-se că-mi bărbierește obrajii

— Bărbierește-mă mamă cu briciul lui tata, un pic de spumă pe pământuf, o senzație de rece

— Gata iar eu atât de mare, îmi puneam ochelarii ei

— Împrumută-mi ochelarii matale eu mai înalt decât toți și totuși de ce o babețică legată cu panglicuțe dacă sunt atât de mare nu-i așa

— Sunt mare nu-i așa?

Curierul mirându-se gâtul de sticlă ratând paharul pentru dinți, căutându-mi căptușeli de vatelină pentru o palmă plină de efuziune

— Ești bărbat în toată firea bătrânelule valiza lui asemănătoare cu a mea, închizătorile care refuzau să sară, cea din dreapta înțepenită, spălându-mă în baie fața lui surâzându-mi, m-am uitat iar și a mea serioasă, să ridic obloanele și să respir ploaia, să plec, să-mi schimb pantalonii cu niște pantaloni din valiză și totuși pantalonii mai murdari decât ai mei, să merg pe coridor sprijinindu-mă de perete, fără să ating dalele cenușii și nu existau dale cenușii, nicio crăpătură unde cărămizi, țevi, acele canale ale infernului, o pendulă nu știu unde care-și dregea glasul, eliberându-se de șuruburi și arcuri, căutând amiaza din liniuță în liniuță, să aleg între ascensor și scară,

certitudinea că fiică-mea recepționerului

— Ați văzut?

Să încerc o ușă pe care scria Privat și un cotlon cu fărașe, mături, Curierul insistând lângă urechea mea

— Mi-ești simpatic bătrânelule ani la rând la frontieră scăpând de Guvern, locuind cu negrii, slăbind odată cu ei, râzând fără motiv, supărându-se fără motiv, ascunzând diamantele într-un idol, într-o mască, într-un aligator de lemn într-o mască, masca aceasta nu telefona, nu venea, străbătea desișul de la Marimbanguengo la Chiquita și de la Chiquita la Malanje, aștepta în Luanda avionul pentru Brazilia și acum jumătate din Curier pe pat într-o cameră de hotel, să închid obloanele pentru că mi-ești simpatic, fiindcă nu vreau să fii deranjat împiedic dimineața, nu mai locuiești cu negrii, nu slăbești odată cu ei, bătrânelul te-a ajutat, nu-i nevoie să te ascunzi nici să dormi pe iarbă, te-am acoperit cu pătura și o să creadă că te odihnești, dacă l-aș avea la mine aș umple cada și ți-aș oferi rățoiul, ciocul portocaliu, penele albastre și galbene iar tu mulțumit nu-i așa?

— Mac mac în timp ce eu alegând între ascensor și scară, dacă măcar pantalonii tăi curați, haina decentă, o cămașă fără sânge, ascensorul în fața recepționerului, scara ceva mai departe, poate acum că-i zi mai puține lumini aprinse, claritatea mării pe șosea acolo afară, primele păsări, îngreunate de somn, de la fortăreață la arcade, osciorul ăsta care începe să apară durându-mă, fiică-mea nu mie, tavanului

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva în vestibul coloane mese fotolii, perversitatea lucrurilor, dacă mă scol noaptea se crispează privindu-mă, mai dense, mai dure, trebuie să vorbesc cu ele așa cum li se vorbește negrilor ca să mă tolereze, să mă accepte, să mă apropii fără grabă

— Îi trebuie atâta timp iar ele din nou liniștite, scrumiera asta, furculița asta, dacă nu aș călca pe dalele cenușii bucătăria m-ar recunoaște

— Tu ești picătura de la robinet șaizeci și trei de

dangăte în sorb, vecina mulțumită

— Șaizeci și trei de bătăi domnule Miguéis ați băgat de seamă?

Eu de acord cu ea taburetul de răsucit becurile lustrei sprijinit de prag, stejarii și nevastă-mea -Ulmi eu

— Stejari nevastă-mea

— Arțari arțari sau stejari sau ulmi pe care ghiveciul cu magnolia îi luminează, strămoșul Adelino, în pofida unui vid al oaselor și a unei muțenii a ierburilor, oriunde în spatele clădirilor cu acea cană franțuzească

— Vreți o răcoritoare domnule?

Să străbat vestibulul hotelului lipit de vitrinele cu zebre și lei din fildeș, recepția unde un negru în uniformă râd fără motiv, se supără fără motiv dădea să scrie într-un registru inelele astea care le plac lor, arătoase, false, claia căruntă de păr, aproape demnitatea albilor, aproape manierele albilor, riduri ajungându-mă peste rama lentilelor

— E ora cinci domnule și cum ora cinci dacă șaizeci și trei de dangăte în sorb, luciul fildeșului în vitrine, antilope, girafe, animale fantastice, niciun rățoi, dacă aș duce unul dintre ele la Lisabona fiică-mea

— Nu vreau cerul mai puțin negru înspre uscat, nu înspre apă, nu se zăreau case nici ferestre și deci niciun cap acolo sus luându-și rămas-bun de la mine, se zăreau acoperișuri, mase de culoarea chirpiciului care se alterau încet, zilele nu încep așa la Lisabona, nu acest soi de frig înăuntrul căldurii, cine va da peste Curier în cameră, cine-l va chema pe administrator, cine va deschide ușa, va lăsa micul-dejun la căpătâi și va pleca fără să vadă, să le ceri fiți atenți la ciorap, la gura care se încăpățânează din greu

— Mi-ești simpatic bătrânelule și când

— Mi-ești simpatic bătrânelule negrul de la recepție scriind în registru neatent la mine, și imediat mai puțin frig înăuntrul căldurii, nu trebuie să-mi așez picioarele peste alte picioare ca să ajung în stradă

— Poți să stai jos tată nu-ți pierde timpul cu mine iar

acum da primele ferestre, pata de ulei a traulerelor pe lacuri de catran, poate, verificând mai bine, cartierul nostru imediat după aceea, cafeneaua unde se juca domino, vecinii de la subsol, noi trei mamă, nu nevastă-mea nici fiică-mea, nu sprânceana în tavan și cele două degete care se strâng și se întind deși nu pentru mine, noi trei mamă, văzând lucrurile din perspectiva prezentului poate nu eram nefericiți nu-i așa, ia-mi unghiile și taie-le dacă îmi dai nasturii de sidef ca să-mi mascheze frica, prefă-te că mă bărbierești, fă-mi cărarea mai jos unde există păr fă-mi cărarea ca și cum aș avea păr pândind hotelul luminile s-au stins iar Luanda un carton de decor, o jumătate de duzină de circumferințe, o jumătate de duzină de trăsături, vopsiri cu pensula la repezeală, o momâie în camera de hotel imitând Curierul, cineva din culise spunând momâii

— Să nu-mi faci rău bătrânelule un actor acoperit cu cerneală neagră, cu păr fals, mâzgălind la recepție

— E ora cinci domnule care ora cinci, treisprezece, patruzeci, optzeci și una, cât bate pendula vecinului, pata de ulei a traulerului marea puneți aici în față palmierii, insula, arbuști care devin aproape verzi pe măsură ce ziua, câteva flori roșii pentru ca mama mea

— Sunt frumoase ar fi trebuit să mă spăl pe dinți cu periuța din pahar pentru ca acreala asta să-mi dispară din gură, să folosesc loțiunea lui de bărbierit iar nevastă-mea înșelându-se

— Scumpicule mângâindu-mi botul, scărpinându-mă pe burtă, scoțându-mi un fir din coadă sau o crustă de sânge o crustă de sânge dar sunt băiețelul ei și deci înduioșată, prietenoasă

— Tot mereu te murdărești ce câh mai mult decât prietenoasă, mămoasă, iar lăbuța făcând semne

— Salut-o pe mămica salut-o pe mămica în timp ce în sfârșit zi, niciun fel de frig înăuntrul căldurii, niște urme de ploaie pe stradă care oglindesc copacii sunt sigur că stejari și cu toate astea nevastă-mea

— Ulmi nevastă-mea

— Arțari spune ce poftești, eu sunt de acord, niște rămășițe de ploaie pe stradă care oglindesc arțarii iar directorul

— Amintește-ți de Curier acum câțiva ani un oarecare Seabra Miguéis cred că Seabra numele încep să-mi scape dumneata ștergi urmele și gata rămășițe de ploaie pe stradă care mă oglindesc pe mine, o pasăre, două păsări, un vapor și imediat după aceea vaporul mai mic decât zgomotul aducând camionete, persoane, chelnerul de pe terasă ștergând tăbliile meselor râd fără motiv vaporul a dispărut și sunetul n-a scăzut, același, biele care nu nimereau, o învălmășeală de cilindri care a continuat o clipă

— Dumneata ștergi urmele și gata până ai să dispari la rândul dumitale amintește-ți de Curier acum câțiva ani Migueis, cel care nu ne trimitea ce trebuia să ne trimită, spunea la telefon

— Am să închid nu aud și dumneata ne-ai rezolvat treaba într-un hotel din Luanda pe care războiul civil înțelegi, sud-africanii, cei din Cuba, toată exagerarea asta de tunuri și bazooka, râsete fără motiv, supărări fără motiv, deși aș fi jurat că n-am să-i povestesc fiicei mele

— Ce vrei dumneata?

Monedele în cutia cabinei telefonice (niciodată nu mi-am închipuit că o cutie de cabină atât de goală și atât de mare)

— Plec în Africa pentru câteva zile și înainte ca o tăcere, iar în tăcere -A, da?

Și apelul întrerupt, să văd am greșit numărul, nu ți-ai permite asemenea obrăznicii cu mine cum le spun întotdeauna celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău și cum nu puteam vorbi cu tine și cu maică-ta

— Vreți o răcoritoare domnule?

Am pândit capul acolo sus luându-și rămas-bun de la mine, încercând un semn, ezitând asupra semnului fiindcă nu-mi plac semnele

— Nu-mi plac semnele înțelegi? și totuși

(mai puternic decât nevastă-mea, au asta în sânge nu-i nimic de făcut)

un deget, două degete strângându-se și întinzându-se făcându-mă de rușine în fața vecinilor, ea care binevoitoare mă escorta pe palier aranjându-mi gulerul, scuturându-mi niște fire de praf de pe umăr pe care nu le vedea nimeni, insistând

— Băiețelul meu ea care binevoitoare îmi mângâia botul, mă lua în brațe și rămânea, cu papucul în vârful piciorului, așteptând să bată cineva la ușă ca să-și aranjeze părul, să se privească în oglindă, să înlocuiască cerceii cei mici cu cercei mari de aramă, să meargă pe coridor implorând

— Un moment

și să descuie colegului de la Serviciu aranjându-și decolteul gângurind scumpicule.

Capitolul al treilea

Primul meu gând revenind la Luanda a fost să mă duc la hotel, să urc la etajul șase ca să văd dacă după douăzeci de ani Curierul mai stătea lângă valiza deschisă, pe jumătate în pat, pe jumătate afară din pat și ciorapul pe jos, jumătatea din pat cap, umeri, degete care au încercat să mă lovească, oprindu-se fără

— Îmi ești simpatic bătrânelule fără

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule au încetat să-i mai aparțină, nu știu dacă ploaia înăuntrul sau în afara camerei, am pornit orbește, îndepărtând-o, spre ușă iar dincolo de ploaie golful, eu pe coridorul din Lisabona fără s-o aud pe nevastă-mea

— Iar ai reușit să-ți șifonezi costumul Miguéis și ca de obicei cuțitul în pâine, fierul de călcat arzându-mă, nu-mi amintesc de hotel, mi-amintesc de paharul pentru dinți ăsta da, curat nu ploua în el iar în vestibul palmierii au încetat, pașii mei în spatele meu urmărindu-mă, nu în același timp cu mine, mai rapizi, aproape atingându-mă dacă aș reuși să râd fără motiv în taxiu spre aeroport baobabii uscați, iarba în *cacimbo* galbenă, când a murit mama ce am simțit a fost indignare

— Mâinile astea nu-i aparțin unde-s ale ei?

Alte mâini, altă persoană, tata gonind mușchii de pe fața unei străine

— De ce să i se lege bărbia dacă n-o cunoaștem tată? iar el tăcut ca și cum ar fi știut cine era nu știa primul meu gând revenind la Luanda a fost să mă duc la hotel, să urc la etajul șase ca să văd dacă Curierul mai stătea lângă valiza deschisă privindu-mă, pe fișa lui Seabra pe care mi-a arătat-o directorul un bărbat nu de vârsta mea, toți mai tineri decât mine, șaizeci și unu de ani și valiza că dacă mi-ar duce-o cineva i-aș mulțumi, niciun alb pe stradă cu excepția străinilor înarmați, hotelul gol, vreo două-trei

femei în patru labe pe insulă aceleași?

În căutarea crabilor aduși de valuri, dacă le-aș vorbi mi-ar întoarce spatele

— Sunt obosită scutește-mă iar Montijo acolo, hornurile, flamingii, un măslin care măsura mareea, eu gândindu-mă că o lacrimă traversând nasul, crezând că nu se observă, e în stare să se stăpânească, două-trei femei pe insulă și după Curier eu pe insulă cu ele sperând că nu vor vedea sângele pe pantaloni, femeile Joana, Salete, Rosário, alta mai departe al cărei nume nu mi-l amintesc Anabela?

Cu doi metiși care ieșiseră dintr-o furgonetă ghemuiți pe nisip fără să-mi dea atenție, o lumină plutea pe spatele clădirilor ca și cum cineva în cele din urmă și doar reflectarea becului din bucătărie dansând pe fir, primul meu gând revenind la Luanda a fost să mă duc la hotel și nu exista hotel, o bucată de fațadă, un jeep al armatei fără motor nici pneuri pe iarbă, directorul ultima dumitale misiune Migueis și pe urmă te invidiez familia, liniștea, n-am gonit muștele de pe fața lui tata de ce să gonesc muștele dacă nu era tatăl meu, fața asta de unde a apărut?

După moartea lui am cumpărat mobile noi și le-am urcat pe cele vechi în pod, lemnul a protestat trosnind în prima lună și a tăcut, eu unul nu urc scările ca nu cumva vitrina

— Miguéis să se plângă nu ți-am făcut niciodată vreun rău, chestii din astea, vecinul de la subsol a vârât cheia englezească în pendulă și a oprit ceasul din respect pentru priveghi, limbile cinci și unsprezece până a doua zi prin urmare nu a doua zi, mereu aceeași zi, același minut interminabil de iulie în care tăcere și muște, nu poate fi tot noapte, nu cred în întuneric, ce caută aici sfeșnicele aprinse, e cinci și unsprezece după-amiaza, hotelul Curierului nu exista în Luanda dar femeile erau încă pe insulă

Joana, Sálete, Elisa, cealaltă nu

Anabela am așteptat să plece metișii cu furgoneta lor printre hurducături pe plajă și am chemat-o

— Dumneata nu casă nici odaie, niște fâșii de mușama

atârnate de un trunchi, Joana și Sálete ocupate cu o cutie de tablă numărând niște monede

— În curând Lisabona trezindu-mă Luanda netedă până la capătul golfului, dacă pendula vecinilor ar fi cu mine pariez că tot cinci și unsprezece, Anabela nu gonea muștele de pe față, privea ce mi s-a părut a fi Alcántara după un ecou de macarale și din nou mama, tata, Curierul, acoperișurile care rămâneau, te retragi în sânul familiei, nevastă-mea, fiică-mea, să mă așez pe canapea, să mă ridic, să ocolesc masa, să mă așez din nou, nevastă-mea

— Ai furnici în picioare Miguéis?

Să deschid gura, să închid gura, s-o deschid iar și deschizând-o nevastă-mea

— Acum ce s-a mai întâmplat?

Eu examinând un molar cu limba și stabilind trebuie să fie cariat

— Nimic să verific dacă dinții se îmbină, nu se îmbină trebuie să fie cariat împrumută-mi oglinjoara ta din geantă ca să trag buza cu arătătorul ca un cârlig și ce curios că arăt așa pe dinăuntru atâtea ridicături secole până la ora cinei (pensionarea, liniștea, pacea)

să privesc stejarii, să las stejarii, să număr coșulețele de pe tapet, să le înmulțesc cu nouă și să mă încurc, să insist, să greșesc, ce-mi pasă mie de cifre, dacă ai vorbi cu mine dar nu vorbești cu mine

(ce-mi pasă mie dacă vorbești)

iar acum câte cuie pe dușumea, câți ciucuri pe abajurul cu ciucuri, câte crăpături pe plinta jupuită dacă noi doi dacă eu nu contează în horoscopul meu de azi atenție la ficat, am dat atenție vezicii care presupun că este pe aici sau mai în față sau mai aproape de coaste și vezica niciun semn, în surdină, perfectă

— Mulțumesc vezică îndoi piciorul și piciorul ascultător, jumătatea în umbră a stejarilor a crescut cu două treimi nu, trei cincimi nu, șapte zecimi, profesoara dona São mă corecta cu roșu

— Incomplet Miguéis așa cum Luanda incompletă,

aproape niciun canin, dona São însemnând totul cu roșu, bulevardele, piețele, hanul de la Mutamba despre care mi-a vorbit locotenent-colonelul și dona São

— Tu nu înveți Miguéis ne punea să ștergem noi tabla ca să nu tușească din cauza cretei, se acoperea cu cartea

— Șterge în cealaltă parte dacă ești drăguț de exemplu spre *musseque* cu barăcile prăbușite, negrii înainte de a fi întrebați

— Nu știe domnule hanul din Mutamba lângă un garaj pe care bazooka l-au transformat în cărbuni cu o ferestruică într-un colț, dona São

— Incomplet pentru că am uitat să menționez un raft cu unelte, o căldare

— Tu nu înveți Miguéis pe care hoții le-au disprețuit, cartea care o apăra de cretă subliniind uneltele

— Trebuie doar să fii atent, descrie garajul și hanul Miguéis sau niște scări în lungul unui vestibul murdar la fel ca cele pe care mi le imaginam în spatele clădirilor, un soi de curte interioară se auzeau pisici sau plânsul unui copil deși eram sigur că nu erau copii, niciodată jucării de-ale copiilor un rățoi?

Luând-o de la început vestibulul murdar, dona São

— Nu te pierde în descrieri inutile mai repede lipsește albul de pe scări să mergem acolo un alb pe scări mâncând ceva dintr-un coș, un bluzon de la marină mestecând întruna masându-și glezna, lăsând glezna, încercând să mă prindă dar nu va reuși, tata nu l-ar lăsa jură că-i adevărat tată ziua nici nu mă gândesc la mata, noaptea mi-e greu, omul așezându-se mai bine

— N-am rămas mulți în Angola nu-i așa?

Mi s-a părut

(n-am să jur)

că cealaltă femeie, nu Rosário, nu Sálete

Anabela un inel desenat cu cerneală, arată-mi degetul mic, ce-i asta aici și dona São

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

Luanda netedă până la capătul golfului, dacă aș fi

obligat să definesc culoarea mării aș ezita

— Un moment nici albastră nici verde, de ce nu un violet transparent, un stacojiu dar diafan, blând, parcă aprins pe dedesubt, chiar și copacii mai deschiși la culoare, o desime ca să spun așa lipsită de greutate, straturi ușoare care dansau nemișcate și nimic din toate acestea acum, absențe calcinate, nu mă gândesc la cai verzi pe pereți dona São, povestesc cum era, nu respingeți totul cu stiloul, ascultați-mă, au trecut ani mulți, am crescut, lucram deja la Serviciu când v-am întâlnit pe stradă deghizată în slăbiciune, creionul sprâncenelor, îngrijit pe timpuri, nesigur, răsucit, cu părul alb, prefăcându-vă ce prostie să vă prefaceri, nu vă pricepeți dona São că vă e greu să vă deplasați și în ciuda încercării dumneavoastră de a vă deghiza eu în sinea mea

— Vă cunosc și numele dumneavoastră imediat, instantaneu, fără efort, nu mă puteți păcăli, mărturisiți-mi ce ați folosit ca să vă îngroșați nasul, cine vă învață să vă apărați cu coatele, clipind dându-vă înapoi cu teamă

— N-am niciodată bani la mine nu mă poți jefui dumneavoastră care cunoșteați râurile, capitalele, gramatica, ne cereați să ștergem tabla în partea cealaltă

— Șterge în cealaltă parte te rog și noi vă ascultam, curba sprâncenelor rotundă pariez că o corectați cu mici mișcări răbdătoare crema eliminând o cicatrice de pe bărbie, gene separate una câte una pe care peria le lungea, dumneavoastră cu cicatricea la vedere sau cu o cicatrice pe care v-ați fabricat-o dinadins ca să mă păcăliți dar nu reușiți dona São, numele dumneavoastră imediat, instantaneu, expresia gurii cu care mă certați

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis? numai că în loc de

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

O reprezentație, o piesă de teatru, vâna aceea de unde ați cumpărat vâna?

Țipând ridurile de pe gât tot cumpărate, nu încercați să mă convingeți că riduri, nu așa arată ridurile, o poșetuță

de pensionară imitație de piele lăcuită care iertați-mi francheța nu se potrivește cu râurile, capitalele, gramatica, n-ar trebui să exagerați dona São, de ce niște haine care cad de pe dumneavoastră, înainte o curea cataramă cu pietricele albastre pe care eu le credeam pietre prețioase, continui să le cred pietre prețioase, nu de sticlă, nu încercați să mă păcăliți, recunoașteți că pietre prețioase, spuneți

— Pietre prețioase Miguéis și eu vă dau drumul la umerii care n-au cum să fie atât de slabi, când purtați bluze vara conturul lor rotund, catifelat

— N-am niciodată bani la mine nu mă poți jefui nu mă mai mințiți, puneți-vă umerii adevărați, nu mă provocați, tăceți, puneți-mă să repet de douăzeci și două de ori un prezent al indicativului, să calculez rădăcina pătrată a lui o sută nouăzeci și șapte, să împart continente, nu-mi arătați analizele, nu-mi spuneți că v-ați îmbolnăvit, măduva, pancreasul, nu-mi întindeți fișa de consultație, María da Conceição Antunes Figueiredo, dona São, ștergeți-mi resentimentele cu roșu

— Incomplet Miguéis acoperiți-vă cu cartea ca să nu tușiți din cauza cretei, scuturați praful cu palma, nu o mână cu pistrui, ascuțită de atâtea tendoane, atâția nervi, nu oja care se cojește, mâna dumneavoastră adevărată, puneți-vă cureaua, bluza înflorată cu nasturele de sus pe care nu-l încheiați niciodată și noi ghicind dantele, rotunjimi, intimități pe care nu le înțelegeam bine

— Tot la cai verzi pe pereți ne gândim Miguéis?

Dar care durau aproape toată recreația și reapăreau imediat după cină sub forma unei neliniști ciudate, mici hohote de râs, tăceri profunde, tata

— Nu te simți bine?

Prin ușa odăii am întrezărit-o pe mama aproape goală, bretele și iar bretele, duzini de bretele peste acele rotunjimi doar că nicio dantelă și un miros nu atât de plăcut dar asemănător, ce i-ați făcut mirosului dumneavoastră dona São redați-mi-l, peste cincisprezece

ani mi-a revenit în memorie într-un loc unde o femeie nu o chema Anabela

— Te dezbraci sau ce?

Nu o chema în niciun fel, nici măcar o bretea, și-a desfăcut puloverul și gata, rotunjimile acelea nu privindu-mă, privind fix în pământ, una dintre ele cu un semn mare sau un neg

— Dacă vă scoateți negul mă dezbrac doamnă în capul meu denumirile râurilor, Minho Lima Câvado Ave, capitalele în ordine, Lisabona Londra Madrid Paris Bruxelles, femeia

— E pentru astăzi?

Iar eu tăcut, eu la școală, eu ștergând tabla în partea cealaltă, netezind palmele de pantaloni și contra cu de din după în înainte până, cred că un pat și cu toate astea nici n-am dat de pat, am dat de lipsa bretelelor și de lipsa mirosului, un ghem la rădăcina picioarelor care mă îngrozea și-mi făcea rău, Bernardino avea fotografii nu foarte bune cu chestia aceea pe un scaun, pe o motocicletă, trimițându-ne bezele, trăsături pe care mi le închipuiam râzând, carnivore

— Te sperie?

Femeia a chemat-o pe patroana femeii asta în Alcántara iar patroana femeii

— Câți ani ai băiețelule?

Asta da, dantelele, mirosul și după miros se înțelegea că toată gramatica pe vârful limbii și cu mai multă bunăvoință decât dona São fiindcă

— Nu e cazul să tremuri băiețelule prima oară se mai întâmplă bretele peste bretele, zeci de bretele negre, aurii, violete și nu m-a bifat cu tocul, m-a apucat de bărbie, două degete

— N-ai împlinit optsprezece ani ce optsprezece nu minți jignindu-mă

— Doisprezece fără să observe că tuleie la colțurile gurii nu se deosebesc de piele pentru că sunt blonde, treceți-vă degetul mare aici, barbă, adun bani pentru o mașină de ras

electrică pe cuvânt și după ce o să am bani obrajii mei mai întunecați, dacă vă spun șaptesprezece acceptați

— Șaptesprezece doamnă și deși bărbat încă mai încap într-o poală, sunt momente glumesc când simt nevoia să-mi pun picioarele peste alte picioare, nu sunt greu, nu vă fac niciun rău, încercați să înaintați fără să îndoiți genunchii, duceți-mă până la ștergător că pe urmă plec singur, scuzați dar mirosul e cel care-mi împinge nasul spre dumneavoastră, v-am atins o bretea ca să aflu cum e și dona São nu dona São, dumneavoastră nu chiar dona São nici dumneavoastră, un amestec din amândouă

— Strengarule sprâncenele, de exemplu, identice, un semicerc cu creionul, dacă se supărau nu reușeau să se unească, rămâneau între frunte și pleoape într-o mirare nesfârșită care anula cruzimea buzelor

— Tu nu înveți Miguéis uneori o urmă de ruj pe un incisiv, gura îngroșată în vis cu mai multă gură, acasă aveam o carte poștală cu o fată de genul ăsta atingându-și buclele de fața unui fante cu părul sclipind de briantină, fantele cu papion afișând un zâmbet pe care eu îl exersam în oglindă, pe care-l întorceam spre dumneavoastră spre dona São spre amestecul din amândouă, când bluza înflorată când o rochie de satin prea largă la subsuoară, amestecul din amândouă adică sprâncenele, rujul, mirate de mine și cum se mirau mirosul mai puternic provocând un zâmbet sunt fantele cu papion pe care mama îl găsește frumos

— Ce strâmbături mai sunt și astea?

Pe verso scrisul lui tata, o inimă cu o săgeată și picături rare căzând din rană, nu pentru mama deoarece la noi acasă dacă unul dintre ei vorbea celălalt ridica din umeri și totuși mama zâmbind inimii mângâind-o cu niște degețele idioate pe care ar fi trebuit să le tai cu foarfecă de unghii, orice ar fi fost în ochii ei semăna cu fata aia s-o ard cu fierul de călcat, s-o orbesc o voce care nu era a ei, asta știu bine, ce rușine dacă ar fi fost a ei, tărăgănată, târându-se și mirosul pentru prima oară durându-mă

— Taică-tău când mi-a făcut curte închipuie-ți ridică din umeri mamă, să nu-ți pese de el, să n-ai răbdare cu el, un pisălog, un bătrân, nu accepta -Da pune cartea poștală în sertar, dă-mi-o s-o rup, o inimă ce prostie, niște picături ce stupid și mai ales nu mă atinge, nu cumva să mă săruți fiindcă-ți detest sărutările, îmi trec mâna peste ele și le dau la o parte, nu sunt aici, nu le simt, dă-mi drumul, nu mirosi, dacă nu ascunzi bretelele eu contra cu de din după în înainte până și nu există bretele înțelegi, exist eu pentru dona São

— Sunt Miguéis dona São poșeta de lac care se atârnă, ezită, fișa de consultație reflectând, suspendată în văzduh

— Miguéis?

María da Conceição Antunes Figueiredo, pensionară pietrele din vezică lovindu-se una de alta pe undeva

— Rădăcina pătrată din o sută nouăzeci și șapte lenești? o cifră oarecare cu virgulă și zecimale, nu mă obligați să fac socoteli dona São, nu mă bifați cu roșu, au trecut mulți ani, lucrez într-un Serviciu al statului, fiică-mea refuză rățoii cu cioc portocaliu împingându-i cu buretele de baie

— Nu vreau dacă vreți să plec vă dau drumul la umăr fiindcă nu e umărul dumneavoastră, sunt niște pernițe lucioase, sunt niște sârme și plec fiți liniștită, nu-mi trebuie gentuța dumneavoastră de lac, nu vă jefuiesc și poate că în felul acesta vâna de la gât potolită, părul cărunt din nou prins cu o agrafă, analizele sigur că nu ale dumneavoastră, ale cui? în plic

Maria da Conceigão Antunes Figueiredo, pensionară, bună seara dona São, nu uitați de râuri, să ne vedem cu bine și pașii mici îndepărtându-se cu o grabă lentă dumneavoastră o credeați rapidă dar înceată, anevoioasă, întrebând

— Miguéis?

Așa cum eu anevoie pe scara hanului unde albul mănâncă ceva și fiică-mea acum se știe

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva bluzonul de

marinar masând glezna, căutând să mă prindă dar n-o să reușească fiindcă tata nu l-ar lăsa

— N-am rămas mulți în Angola nu-i așa?

Spune că nu ai permite tată, ziua n-am nevoie de mata deși noaptea mi-e greu uneori, nu știu dacă îți iert fantele și inima de pe cartea poștală, poate dacă mi-ai aduce o scândură cu patru roți și un cerc de lemn înfipt într-un băț pe post de volan, mama zâmbind cu degețelul pe picături

— N-ai să crezi dar taică-tău era nostim în tinerețe tata respirându-mi în ceafă cu tălpile alunecând pe jos, obosit ori de câte ori mașinuța urca și eu virând volanul fără ca roțile să vireze, ce e atrăgător la el cucoană, un neîndemânatic ciufulit, cocoșându-se de atâta efort, recăpătându-și suflul cu mâinile în șold, mâini care-i aparțineau, normale

— Așteaptă un minut fiule capabile să se desfacă, să se strângă, să mă împingă încă odată cu un fel de suspin

— Haide campionule fii sinceră și răspunde-mi, ce e atrăgător la el, coastele arcuite, icnetele, zbuciumul

— Campion mata înduioșată de un fante, sprijinindu-ți șuvițele de păr de un zâmbet cretin pe care l-am copiat fără succes ore în șir la oglindă, mușchiul ăsta așa, obrazul ăsta așa, expresia mai romantică, îmi lipsește rozaliul pielii, papionul, secretul din papion, cumpără-mi un papion de Crăciun sau de ziua mea mamă, chiar ieftin, cu un elastic, și compară-ne, mărturisește-ți greșeala, patroana din Alcántara

— Câți ani ai amorezule?

Zâmbetul pe care l-am copiat fără succes ore în șir la oglindă, doar-doar mi-o ieși nu costă nimic de dragul lui tata înțelegi, în susul scărilor nu se auzea albul

— N-am mai rămas mulți în Angola nu-i așa?

Și nu mai rămân decât eu fiindcă peste o oră sau imediat deseară sau mâine armata o să-l descopere pe scară

— Stai stai o detunătură de revolver, coșul, nu bărbatul, prăbușindu-se în stradă, rostogolindu-se de câteva ori pe alee până să-l ia un cerșetor, mai rămân eu în Angola,

punct, dona São, cu tocul roșu, făcând un cerc în jurul punctului

— Cu-adevărat numești asta punct Miguéis?

Dona Maria da Conceição Antunes Figueiredo, pensionară, poșetica de lac apărându-i pieptul, nu

— Șterge creta în cealaltă parte dacă ești drăguț nu

— Să nu se audă nici pâs în clasă o mică disperare înăbușită

— N-am niciodată bani la mine nu mă poți jefui bărbatul care la rândul său avea să se prăbușească în stradă și o negresă cu un bluzon marinăresc într-un *musseque* oarecare, marea nici albastră nici verde, alte tonuri, violet transparent, stacojiu dar diafan, blând, parcă aprins pe dedesubt, ca să nu mai pomenesc de copacii mai deschiși la culoare în așteptarea mea

— Arțari o desime ca să spun așa lipsită de greutate, straturi ușoare care dansau imobile și nimic din toate astea acum, absențe calcinate, resturi care înseamnă același lucru după trepte o secretară, un pakistanez pe care dacă mama cu gusturile ei proaste pe care nici azi nu le înțeleg l-ar fi cunoscut în tinerețe l-ar fi găsit nostim, fum de la un incendiu pe terasă, mi-ar plăcea să spun că stejari, frunze pe ici pe colo dar nici stejari nici frunze, pakistanezul aplecat peste capac

— Asta îți place nu-i așa asta-i ce găsești nostim?

Cu atitudinea cuiva care împinge o scândură invizibilă, să trebuiască să admit, ce păcat

— Asta îți place nu frunze ci fața pakistanezului, zâmbetul fantelui pe care cu toate eforturile mele nu

— Primește numai dolari domnule reușesc să-l copiez în oglindă, o delicatețe, o distincție, un aer pe care eu nu l-am primit la naștere, am gesturi prea greoaie, trăsături care nu ajută, fumul unui incendiu în rotocoale negre, o pălălaie care a apărut și s-a stins

— Nu-i cazul să tremuri băiețel nu mă învăluiți în mirosuri, tăceți, camere pe două etaje, ferestruici pentru incendiul menționat, saltele cărora le lipseau doar roțile și

volanul de lemn și eu deasupra circulând în Mutamba deoarece tata m-ar ajuta, pakistanezul înarmându-se cu săgeți și picurând inimi

— Primește numai dolari domnule ca să nu mai pomenesc de degețelele maică-mii pe care trebuia să le fi tăiat cu foarfecă de unghii, din când în când

— Stai stai acolo afară și tăcere, cizme care alergau, o pușcă sau așa ceva, iar tăcere și în tăcere iar un motor micșorându-se la un colț de stradă, un

— Stai stai îndepărtat care ne era adresat, osul șoldului, amintindu-mi neplăceri, avertizând

— Nu scapi de mine sunt aici în timp ce lansa dâre de ulei fierbinte în lungul piciorului, un al doilea pakistanez mititel ne-a depășit măturând pe jos împrăștiind gunoi, în Alcántara doamna ocupa un fotoliu cu brațe de comandat întreaga lume asistată de o Fecioară de altar pe masă, înainte de a începe o propoziție îi aranja aureola

— Trebuie să repar asta

Fecioara cu ceva din fata de pe cartea poștală, aceeași demnitate timidă

(dicționarul: reținut)

n-am văzut niciodată unghii atât de bine tăiate ca ale dumneavoastră, două catarge la fereastră, remorchere pântecoase, un cargobot pe care l-au plantat în fluviu

— Puneți-mi cargobotul aici aranjând perdeaua, probabil că albul de la marină lucrează ca mus mâncând din coșul său de merinde și dând mai multă putere mașinilor, dacă cel puțin un pendul, o limbă înghițind liniuțele și amiază în Luanda, pușca de adineauri sau o mitralieră care a suspinat și a amuțit fără

— Stai stai de niciun fel, pakistanezul n-a închis ușa

— Nu e cheie nu fură și doar eu l-am auzit tată, ușa de la dulapul de acasă nu intră în balamale, de câte ori încercam zgâriam peretele fiindcă știftul nu nimerea în cilindru, nevastă-mea pe coridor

— Lasă asta și dulapul reparat într-o clipă, nu-mi mângâia botul, nu-mi mângâia ceafa, pleca suflându-și

praful de pe falange

— Ce neîndemânatic hanul unde a locuit acel Seabra, directorul arătându-mi înregistrări de apeluri telefonice, scrisori, rapoarte, mesaje cu cifrul vechi pe care le arhivau fără să le citească

— Trebuia doar ca negrii să știe că el umbla pe acolo cereri cărora nu le dădeam răspuns dar dumneata ești altceva Miguéis, ne cunoști regulile, primul stârnește vânatul și al doilea adună deci curățǎ ce-a murdărit el, potolește-i pe cioroi, revino cu diamantele și gata, Luanda netedă până la capătul golfului, cocotieri opt cocotieri nu arțari, nu ulmi, iar eu evident cu gândul la stejari, ghiveciul cu magnolia mi-a traversat sufletul și l-am pierdut, dacă l-aș fi chemat

— Ghiveciule poate că ar fi rămas însă cum să-l mai aduc înapoi fără să răstorn pământul și fără să strivesc petalele în avionul de Lisabona, maică-mea

— Nu lipsește ghiveciul de-acolo? fără să înțeleagă săraca, opt cocotieri am spus eu strada, colțișorul din insulă unde Joana, Rosário, cea care nu vorbea Anabela și în fața Anabelei, până să-mi dau seama, râurile, capitalele, gramatica, nu te dezbraci, e pentru astăzi, te sperie, băiețelule, o lacrimă traversând nasul de la ochiul de sus spre ochiul de jos, m-am culcat pe șipci și pe fâșiile de prelată ca să aud iarba și iarba bretele peste bretele, duzini de bretele negre, aurii, violete, să ating una din ele ca să știu cum este și iarba

— Ștrengarule nu iarba, discursul ierburilor vorbind despre ce

— Vorbiți despre ce?

Cuvinte șoptite și eu cu palma la ureche

— Mai tare în locul ierburilor pakistanezii în încăperea vecină către un oaspete sau marinarul cu coșul de merinde

— Primește numai dolari domnule întrebați-mă de rădăcina pătrată din o sută nouăzeci și șapte dona São, așteptați un minuțel că răspund, nu vă luați rămas-bun, rămâneți aici, sunt momente (cum se spune asta?) când aș

prefera (să presupunem) să umblu fără să îndoi genunchii (nu e complicat vă asigur)

În direcția străzii, e suficient să-mi ascund capul într-o burtă comodă, să respir lângă burtă, să înlănțui o talie și haidem, am scos piesele din căptușeala valizei

Maria da Conceição Antunes Figueiredo, pensionară, nu profesoară pensionară

— Șterge în cealaltă parte te rog am început să asamblez pistolul pe care mi l-a încredințat locotenent-colonelul

— Asta ca măsură de prevedere Miguéis și-i lipsea cocoșul, dacă aș fi fost atent la responsabilul de la etajul opt interesat de o scamă de pe rever sau de modul cum directorul a schimbat locul călimării aș fi înțeles și gata am luat hârțile, codurile, schema cutiei poștale moarte și le-am rupt cum am rupt și numărul de urgență și contactul de la ambasadă, am demontat iar pistolul, am învelit totul într-una din cele două cămăși din valijoară, am înnodat mânecile, am aruncat în Mutamba și abia după mult timp un sunet moale pe asfalt care n-avea nicio legătură cu mine Luanda netedă până la capătul golfului avea legătură cu imbecilul care am încetat să mai fiu marea nici albastră nici verde, alte tonuri, violet transparent, stacojiu dar diafan, blând, parcă aprins pe dedesubt, dacă cineva la Serviciu

— Așteaptă domnule Miguéis nu e așa m-am înșelat corectând o schemă cu guma de șters ca să deseneze din nou eu acoperindu-mă cu cartea

— Șterge în cealaltă parte te rog iarna un fular de-al lui tata, basca de care colegii își băteau joc iar eu o ascundeam în servietă, când o scoteam părul meu măciucă, îl netezeam cu mâna iar el tot măciucă, dona São și-a încheiat toți nasturii lipsindu-mă de acele intimități pe care nu ni le imaginam bine deși Bernardino șușotind scoțându-le din buzunar

— Femei goale Miguéis pe un scaun, pe o motocicletă, trimițându-ne bezele, trăsături care îmi păreau

zâmbitoare, carnivore, respin

— Te sperie?

Gătoare, am întors capul și intestinele contractate, îngrețoșate

— Miguéis s-a speriat nu m-am speriat așa că Minho Lima Căvado Ave, așa că Lisabona Londra Madrid Paris Bruxelles stiloul roșu al donei São

— Incomplet Miguéis o vână pe care nu știu de unde ați cumpărat-o pulsând la gât, cutele astea prefăcându-se riduri, dona Maria Conceição Antunes Figueiredo, pensionară, temându-se de mine, crezând că mă înduioșează cu cicatricea de la bărbie, măduva, pancreasul, curba strâmbă a sprâncenelor fără creion dermatograf, acum că nu mai contează, că poșetuța de lac crăpată, că oasele se fărâmițau în palmă întrebați-mă

— Nu te dezbraci?

Întrebați-mă

— E pentru astăzi?

Întrebați-mă dacă nu vă deranjează

— Câți ani ai băiețelule?

Și poate că-mi vor reveni în gând bretelele și mirosul, bluza înflorată

— Nu e cazul să tremuri Miguéis nu e cazul să tremuri Miguéis ce-ți pasă de hărți, pistol, numărul de urgență, coduri dacă ai Luanda netedă până la capătul golfului și un jeep

— Stai stai îndreptându-se spre tine, pe peretele de la Mutamba umbra ta pe care farurile o răstignesc și parcă te luminează de jos tu adult, tu mare, nimeni nu te întreabă

— Câți ani ai băiețelule?

Sunt tratat cu delicatețe, sunt respectat așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău, se răzbună cu pâinea, se răzbună cu fierul de călcat și cretina de pâine străbătută de săgeata cuțitului

— Dacă îmi veți satisface pretențiile domnișoară până la picături, să picure, așa în fața jeepului nu mă doare cartea poștală din sertar, albul de pe scări așezându-se mai bine

— N-am mai rămas mulți în Angola nu-i așa? mestecând tot timpul masându-și glezna, lăsând glezna, căutând să mă prindă în timp ce coșul jos pe stradă, nu mă deranjează să mă târască spre garajul de alături iar dona São

— Descrie garajul Miguéis pe care bazooka l-a transformat în cărbuni de cărămizi, pe măsură ce jeepul se apropie umbra mea micșorându-se, optsprezece ani

— N-ai optsprezece ani care optsprezece nu minți fără să se observe că tuleie la colțurile gurii, nu se deosebesc de piele pentru că sunt blonde, treceți-vă degetul mare aici, barba, și în timp ce farurile creșteau șaptesprezece, cincisprezece ani și cineva o doamnă în Alcántara? jignindu-mă

— Ai doisprezece dona São dojenitoare

— Miguéis bretelele, mirosul, lăsați-mă să vă ating bluza

— Miguéis am șaizeci și unu și cu schimbările din Guvern Serviciul nu există, n-a existat niciodată, un simplu birou din minister domnilor, o mică secție pierdută, ce calomnie diamantele, cei despre care inspectorii afirmă că sunt agenți nici noi nu știm unde se află domnilor, nu lucrau cu noi, îi însărcinam din când în când, de milă, cu câte o vizită sau alta, nu negăm că în Africa dar export de artizanat, compoturi, spre ghinionul nostru nu pot depune mărturie deoarece cu zăpăceala din Angola și războaiele negrilor ni se spune de la ambasadă că au murit de bolile acelea ale lor, paludism, amibe, fiți atenți că Luanda netedă până la capătul golfului, marea nici albastră nici verde, alte tonuri, în jeep nu negri un negru doi negri, ceilalți americani, jeepul la intrarea în garaj și umbra mea micuță de tot, nu doisprezece ani, zece ani, opt ani, cinci ani, am cinci ani prieteni, mă așez, mă culc, mă întorc spre perete, lacrima asta traversând nasul de la ochiul de sus la ochiul de jos nu-mi aparține, nu-i a mea întrebați în Montijo dacă-i a mea la fel cum cizma asta nu pe mine mă calcă, brațul ăsta nu-mi prinde gâtul ca să-mi examineze fața până la capătul golfului, Luanda netedă acoperiș cu acoperiș tipărită pe o pagină împăturită, cea de la arhiva

Serviciului și stiloul roșu al directorului al donei São

— Incomplet Miguéis tăind-o cu două linii în cruce

— Pensia ta Miguéis și acum că jeepul se dădea înapoi umbra mea nemișcată pe perete, nici umbră măcar, o pâclișoară întunecată pe care n-au șters-o încă de pe cimentul spart.

Capitolul al patrulea

La han noaptea auzeam pași și túsete și mutat de mobilier ca și cum acel Seabra într-o cameră învecinată, mă ridicam de pe saltea deși osul șoldului

— Lasă-mă să mă odihnesc Miguéis refuzând să mă însoțească, prinzându-mi piciorul

— N-am chef pândeam pe coridor, pașii, tușea și mobilele încetau, osul trăgându-mă înapoi

— Nu ți-am spus eu că nimeni?

Și odată culcat adormind fără să mai știu de mine, o mică durere care se îndepărta, dispărea, în timp ce eu inventam stejari la fereastră iar degetele soției mele, care m-a ridicat de pe jos, de ceafă, de coadă

— Al cui e băiețașul ăsta drăgălaș ia spune?

Eu scăpând o picătură de plăcere și osul tresărind înțepându-mi tendoanele

— Nu poți să stai liniștit?

Pariez că acel Seabra se gândea la mine de fiecare dată când pași și tuse și mutat de mobile, cel pe care l-au trimis de la Lisabona, Miguéis

— Cum o fi Miguéis?

Cerând o încuietoare iar pakistanezii

— Nu fură sprijinind scaune de clanța ușii, lipindu-se de perete ca Miguéis să nu-l vadă când va intra

— Până la urmă nu-i nimeni m-am înșelat și eu ducându-mă la strachina cu apă din bucătărie, eu grosolan, insistent, stupid, cu bale de la lătrat și între timp

— Vino la mămica și salută-l pe domnul acesta Miguéis locotenent-colonelul lângă ea pe canapea retrăgându-și mâna și nevastă-mea către el arătându-i botul meu

— Nu cred că nu-l poți mângâia pe drăguțul ăsta stejarii făceau loc palmierilor din Luanda, nici unui palmier, respirației mării dincolo de acoperișuri fiindcă am adormit în poala ta, dacă fiică-mea o să mă îndepărteze cu buretele

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva să-i explic că n-am venit aici din cauza Serviciului fata mea ci ca să nu crezi că taică-tău e un nerod în vizită la Montijo cu un carton de prăjituri, un bătrânel din fotoliu în fotoliu, nu-i nevoie să-mi aprinzi lumina de la intrare care nu se aprinde, doar clipește, ajută-mă să nu alunec nu cumva omulețul, în starea în care este, să-și piardă echilibrul pe ștergător, să-și rupă bazinul și să-mi facă greutăți, înainte îmi venea cu un rățoi și el și rățoiul amândoi cu gura protocalie, amândoi grași, cu ochișorii rotunzi, tata făcând

— Mac mac în locul rățoiului care dacă ar face

— Mac mac n-ar fi niciodată așa și deranj ându-mă în timp ce făceam baie ca și cum n-ar fi fost de ajuns halatul lui mirosind a țigară, când îl îmbrăca îl târa pe jos

— Sunt prințesă și cum sunt prințesă încetează cu acest

— Mac mac lasă-mă în pace, nu vreau, mama mea un cot alb de săpun răsturnând rățoiul

— Sperii copilul Miguéis și el în camera de zi, bosumflat, privind niște copaci total lipsiți de interes pe care-i numea stejari și erau arțari, ulmi, spatele unor clădiri, magnolia în ghiveci

— Vezi magnolia fetițo?

Nu o magnolie, un ciulin, niște boboci uscați arătându-mi țepii și printre atâtea prostii

— Nu trece o zi fără să mă întreb ce am văzut la taică-tău el într-un han din Luanda pe care nu e nevoie să mi-l descrieți ca să știu cum e, acei stejari, acel spate al clădirilor

— Nu trece o zi fără să mă întreb și tata aplecat peste cutii de conserve goale și cioburi de sticlă, fericit, înlocuind

— Mac mac cu poveștile lui nesfârșite, nu-ți mai irosi energia tată, te suport de atâția ani că pot să țin discursul în locul dumitale, nu sunt aici din cauza Serviciului fata mea ci ca să nu crezi că sunt un neghiob cu un carton de prăjituri, dacă lua în mână un bibelou bibeloul veverița de exemplu alunecând

— O să mă sparg ajutor și în clipa în care aproape că i-l luam animăluțul pe jos, cu toate că animăluțul pe jos iar mama

— Întreabă-mă ce-am văzut la taică-tău ceea ce rămânea din Luanda fata mea, niște umbre incomplete, niște fundații arse

— Le-ai făcut ce i-ai făcut și veveriței nu-i așa ai aruncat Luanda pe jos netedă până la capătul golfului, el arătând un portret în creion unor indieni sau pakistanezi sau așa ceva, din cei care vând mărunțișuri pe trotuar, își găuresc limba cu cuie și sunt toți egali în mizerie, tata netezind cu palma acel portret, o ipoteză de nas, o intenție de gură, pete care se lipeau de piele și nici nas nici gură

— Cunoașteți?

Indienii cocoțați unii pe umerii altora formând un con cufundat în gânduri, zăbovind ca să bolborosească ceva între ei, restituindu-l tatălui meu

(valurile nici albastre nici verzi, unul violet, unul stacojiu, un reflex stacojiu pe pielea mea fata mea, atinge-o, indienii

— No no)

nu un han, ascunzători din saltele, un spălător în care refluxuri întârziate răscoleau pietricele, deschideai robinetul și un suspin, o zguduitură, un mușchi care se lăbărța în sorb înainte de tăcerea finală, trebuie să existe o fotografie de-a dumitale pe aici tată, poate sus pe dulap nu știu, n-o caut niciodată, mi-amintesc mai bine de rățoi pentru că el cel puțin nu

— Mac mac tăcut într-un colț al căzii, se golea cada și el culcat pe fund cu spuma în ochi, chiar dacă-l ustura se comporta ca un om mare, nu se freca, se abținea, mă duceam să-l pândesc douăzeci de minute mai târziu și spuma uscată, la fel ca lacrima asta care nu-mi traversează nasul, se coagulează, se evaporă

— Uite cum se poate povesti ceva într-un minut învață Luanda netedă în fundul golfului și ceața din Montijo în iulie încât nu erai sigur dacă umbli pe fluviu sau mergi pe

chei, indienii

— No no încercând să-l împiedice să percheziționeze hanul (nu pentru Serviciu fata mea ca să nu crezi că eu) încăpere cu încăpere și saltea cu saltea, eu cu spatele la tata și el pe pragul camerei neîndrăznind să intre, dacă m-aș întoarce pragul gol și o tăcere între timp rinichiul a uitat să trăiască, îl socoteam pierdut și totuși la spital, cu medicii

— N-am plecat n-ai scăpat de mine dacă m-aș ruga, m-aș concentra foarte tare

— N-am nimic n-am nimic aș spune alfabetul invers ajungând la ultima literă înainte de a ajunge la ultima literă mă vindec, mi-aș spune durerea asta nu-i a mea, n-am nicio legătură cu ea, s-a înșelat asupra persoanei, adio, și atâția stârci în copacii țepoși, niciun medicament, nicio injecție, eu alergând, eu ușoară, mama fără să mă poată ajunge

— La revedere mamă iar ea mulțumită, întinzându-mi fursecurile, ea către tata

— Atât de ușoară și peste toate astea doctorul din profil către mine o mulțime de pixuri în halat și eu nu observam decât verigheta ridicând o radiografie în lumină, eu în așteptare și verigheta fixându-mă brusc, fereastra golită de stârci, mama adunând fursecurile

— Radiografia arată mai prost așa că nu încerca să mă convingi la ce bun minciunile, radiografia arată mai prost că nu era pentru Serviciu fata mea când de fapt era pentru Serviciu fata mea, directorul către locotenent-colonel

— Până la urmă Miguéis și un papuc în vârful piciorului, două degete cârlig punând stăpânire pe botul meu

— Strengarule

Luanda netedă până la capătul golfului și eu contractând coapsele ca să-mi rețin picătura, nimeni la han în afară de omul care mânca dintr-un coș

— N-am mai rămas mulți în Angola nu-i așa?

O mașină a armatei frânând la Mutamba și pakistanezii nemișcați

— Nu omoară ca mine în Montijo plus cartonul cu prăjituri de teama ta fată, sprâncenele

— A, da?

Nu-ți vedeam fața, vedeam părul pe pernă, tu îmbrăcată, cu genunchii îndoiți, pantofii emoționându-mă pe covor

— Sunt obosită îi aliniam lângă saltea cu vârfurile în afară, un cercel în spațiul dintre scânduri și știftul fără ghivent, să caut ghiventul de-a bușilea, să dau peste ștecărul veiozei ieșind din priză punându-l la loc o mică scânteie gâlgâituri, o cutie de iaurt cu lingura înfiptă în ea, camioneta a accelerat departe de noi și înainte de a accelera o discuție în engleză, albul cu bluzonul marinăresc trezindu-se pe scară

— Încotro prietene?

În timp ce alte camionete, un copil îmbrățișând o cafetieră privindu-ne, fiică-mea uneori așa ore în șir cu un borcan de jeleu în mână, mi s-a părut că nevastă-mea lângă mine deschizând umbrela pentru că o să plouă în Montijo, Salete întinzând celofan peste prelate, șipci, eu de-a bușilea în camera fiicei mele în căutarea acelui Seabra pe covor, canapeaua și bigudiurile într-un săculeț cu o inimă brodată din fericire fără picături, unde era borcanul de jeleu gol pe care-l țineai în mână înainte, dacă te rugam

— Mi-l dai?

Borcanul scăpând, nevastă-mea oprind uscătorul de păr pentru cine te coafezi?

— Nu necăji fetița nu numai borcanul scăpând, capul într-o parte și în alta

— Nu uscătorul pornit și noi surzi, pakistanezii

— Nu omoară nu omoară nevastă-mea apăsa pe un buton și sunetul descreștea înfășurat în sine însuși, lipseau case în Mutamba, un tanc cu un steag sovietic abandonat la un colț de stradă, acel Seabra gonit de uscător într-un ungher din Angola, o plantație de floarea-soarelui și bumbac, insista locotenent-colonelul, unde peria nevestimii se lupta cu tulpinile

— Nu necăji oamenii ce obicei eu în patru labe pipăind iarba, pe pământ, poate că alt cercel al fiicei mele acolo, alți pantofi pe care aș putea să-i pun la loc și pe chipul ei un soi de mulțumire, de prietenie, de stimă, în *musseques* făpturi încremenite, totul încremenit în Luanda, baobabii, cabanele, să aliniez baobabii și cabanele cum am aliniat pantofii, să las odaia în ordine, Angola în ordine, să răzuiesc o mică crustă de sânge de pe un militar străin și poate că fiică-mea nu

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva o voce venită dinspre perete, eliberându-se o clipă de rinichi

— Mulțumesc dacă nevastă-mea ar ajuta cu uscătorul de păr iarba în ordine, o barieră militară pe șoseaua spre Catete și dincolo de barieră un sat, coline, să pun în ordine și satul și colinele astfel ca doctorul către fiică-mea, luându-i tensiunea

— E drăguță camera dumitale ogoare părăsite, munți, cică animale în Africa și vă asigur că lângă pat nici urmă de câini sălbatici domnilor, dacă o duceam la cinema mâna ei într-a mea, când se aprindeau luminile degetele se eliberau, capul într-o parte și-n alta -Nu cel puțin dacă o palmă mângâindu-mă pe bot, scuturându-mi urechile și dactilografa de la serviciu ofensată

— Nu ești în toate mințile Miguéis?

Tot trăgându-și fusta în jos, niciodată nu stătea picior peste picior, niciodată nu lua prânzul cu colegii, cocoțat pe calculator un hipopotam de cauciuc cu ochelari și cravată care-mi amintea de nu știu cine de care nu reușeam să-mi amintesc, poate o rudă de-a noastră funcționar la finanțe fiu al unei mătuși de-a mamei cred care-și unea vârfurile degetelor și își lua o privire gravă punctând acorduri la sfârșitul unei fraze, noi repetând fraza, după ce el pleca trebuia să împiedicăm vârfurile degetelor să se unească într-o autoritate lentă de câte ori vorbeam, degetele dactilografei, acestea da, înlănțuite de supărare cum li se desface nodul dona Lurdes? iar hipopotamul cu ochelari către ea, rotund, cumpătat, materialul cravatei umflându-i-

se pe piept

— Nu ești în toate mințile Miguéis?

Mânca singură la prânz un pateu cu carne de vițel, aducea un pahar cu apă de la toaleta doamnelor, îi ștergea piciorul cu batista de hârtie cu care se ștergea pe urmă la gură, dacă ne uitam la ea își proteja pateul cu mâinile, când înghițea pleoapele ei se înfiorau, claviculele participau și ele, puteai să vezi pateul coborând în gâtlej, tot corpul lua parte la dispariția vițelului făcându-i vânt bucată cu bucată de la gât până la genunchi, de îndată ce pateul atingea profunzimi neașteptate totul se liniștea în corp, mândru de vitejia lui, se imobiliza mulțumit, albul cu bluzon marinăresc, mai înalt în picioare decât s-ar fi crezut când stătea așezat, cercetând poza acelui Seabra, atent la mâncarea din coș

— Trebuie să-și fi dat sfârșitul n-am mai rămas mulți în Angola nu-i așa?

În patru labe cu mine în camera fiicei mele și eu către el

— N-o trezi înainte de a merge la școală, când o întindeam pe pat și îi porunceam

— Dormi se culca cu buricul în sus, spunea

— Dorm nu vezi?

Urmărindu-mă prin micuța fantă a feței de teamă să nu plec și să sting lumina, mă amenința de pe pernă

— Dacă stângi lumina jur că mă trezesc imediat îmi strângea arătătorul ca să fie sigură că rămân cu ea, dacă încercam să mă scol retrăgând degetul în timp ce frunzele stejarilor arțarilor, ulmilor, ce doriți dumneavoastră, se micșorau în întuneric, prinzându-mi încheietura cu mâna cealaltă

— Tată jucării peste care călcam fără să vreau, farfuriile și ceștile pentru micile ei cine de exemplu, intrând în cartierul Prenda eu către albul de pe scară

— Fii atent cu ceștile cești cu limonadă, farfurii cu firimituri de pâine, fiică-mea servindu-mi niște lichide inventate

— Doriți să gustați din cafeaua mea domnule Miguéis?

Bine crescută și spunând domnule deoarece așa cum le spun celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău, albul lăsând coșul și prefăcându-se că bea, pe cărările din cartier nici explozii nici cerșetori, îmbrăcămintea pe care i-am scos-o fiicei mele, sandalele, șpilhozenul, dactilografa la mijlocul pateului, cu încurajarea hipopotamului ochelarist

— Nu ești în toate mințile domnule Miguéis?

Și controlând mai bine un negru cu un glonț la gât, uitând să-mi strângă degetul de la mână, secretarul consulatului

— Seabra?

Parcurgând un registru cu un băț de chibrit, cerând alt registru și parcurgându-l și pe acela, revenind la scaunul cu

Președintele în spate iar pe scaun fiul mătușii mamei mele făcând semn că da

— Seabra nu avem îl întâlneam la priveghiuri de fiecare dată mai îndoliat decât ceilalți, în loc să îngenuncheze fixa crucifixul ca de la egal la egal, coleg cu Dumnezeu care trebuia să fie șef, la impozite, un birou învecinat, lăsând jos ceașca de jucărie

— De-astă dată nu a mai rămas nimeni în Angola nu-i așa?

Au mai rămas vreo două, trei femei pe insulă amintindu-și de Alcántara în timp ce așteaptă un transport care nu va veni niciodată, venea frigul din *cacimbo* și un lighean sau altul pe care mareea îl lăsa pe nisip, nu a rămas Anabela, a rămas Joana și eu arătându-i un tufiș fiindcă fiică-mea

— Dorm nu vezi?

Și fiindcă fiică-mea a adormit scoate-ți șpilhozenul Joana, sandalele, bluzița, cel de pe scară îi oferea lui Sálete mâncarea din coș, secretara locuia cu nașa ei în cartierul Xabregas, străduțe care păreau să se suprapună, arcuri cu zeci de hipopotami cu ochelari și cravată în ascunzișurile pietrei

— Nu ești în toate mințile Miguéis?

Case pe un singur nivel sau mereu aceeași casă cu aceleași perdele și aceleași colivii fără pasăre și în aceeași casă dona Lurdes, nașa, prea multe console, prea multă penumbră, străluciri de oale, căni, o balerină de cristal schimbându-și locul ca o pasăre, lumea înșelându-mă tot timpul schimbându-se fără avertisment iar eu naivul crezând în ea cum am crezut în soția mea, în director, în tata până într-atât încât să numesc automobil o scândură cu roți și să-mi pun picioarele peste ale lui visând călătorii care se limitau la a șchiopăta de pe coridor până la intrare, când mă credeam în Nepal, mă depuneau fără milă pe jos

— Continuăm mâine Miguéis eu dezamăgit pe ștergător

— Cum rămâne cu Nepalul?

Tata cufundându-se în știri și niciun răspuns, am crezut inclusiv în fiică-mea, în micuțele ei cine, în degetul prizonier în pat

— Dorm nu vezi?

Și după atâtea mici cine și atâta deget, nasul indiferent față de mine în pernă cum vedeam foarte bine de la ușă, spatele ei respingându-mă

— Sunt obosită așa că nu-mi mai vorbiți de pensionare, de bucuriile familiei, de timp destul pentru distracții, tot timpul de pe lume pentru dumneata, câtă libertate Miguéis, tot felul de vicleșuguri, eu în Xabregas în fața sticletelui dactilografei a cărui colivie se acoperea noaptea cu o pânză și o mică scuturătură când arcul brusc își schimba poziția, perdeaua dată la o parte un centimetru câțiva centimetri palma orizontală, lângă sprâncene, își pierdea conturul în aburul de pe geam, reapărând cu o felie de pepene, dezaburind geamul și pierzându-și din nou conturul, dacă ea pe insula de la Luanda i-aș arăta un tufiș

— Acolo nimeni în cartierul Margal, nimeni în cartierul Cuca, nimeni la Sambizanga cu excepția a ceea ce se găsește pe orice covor într-o cameră, defecte ale țesăturii, veselă pentru copii, o cutie goală de iaurt cu lingura înfiptă în ea, n-am rămas mulți în Luanda nu-i așa, uneori mă întreb dacă am rămas noi și nefericitele de pe insulă sau

dacă nefericitele de pe insulă sunt o părere de-a noastră iar noi niște ființe gesticulând în frigurile malariei printre șipcile și prelatele noastre desfăcute, ținta pe plantație care plantație?

De floarea-soarelui și bumbac, o vilă a unui șef de post, un sat de bătrâni, Seabra

— Diamantele Miguéis să nu uiți de diamante care mi se pare că seamănă cu mine micșorându-se pe hârtie, nici măcar linii, ștersături, dactilografa a tras obloanele și în spațiile dintre scânduri jumătatea superioară a balerinei învârtindu-se, abajurul s-a stins și certitudinea că o felie de pepene mă examina indignată, locotenent-colonelul m-a chemat în cabinet

— O incomodăm cumva pe dona Lurdes Miguéis? dactilografa mutând din loc hipopotamul și o palmă din genunchi preț de o secundă sau două, așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău astfel că în după-amiaza aceea la Xabregas din nou, ulicioarele, arcurile de piatră, o tăbăcărie pe care cuiburile berzelor prevesteau ceva rău, mi-am amintit de Curierul din Luanda care mă simpatiza și de șosetă alunecând de pe saltea

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule în momentul acela nici măcar

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule o expresie liniștită și totuși certitudinea că l-am ajutat să nu aibă neplăceri cu poliția, cu negrii, cu noi

— Nu-i așa că te-am ajutat amice? cărămida care din copilăria mea patruzeci de ani bătuți pe muchie îi era destinată magnoliei din ghiveci, patroana din Alcántara

— Câți ani ai băiețelule?

Nu țineam țigara, țineam un port-țigaret cromat azi mă întreb dacă era chiar argint, rochia mai largă la subsuoară, dantura falsă oblică pe gingii

— Câți ani ai băiețelule?

Cărămida care de patruzeci de ani îi era destinată magnoliei din ghiveci, tata mustrându-mă

— Miguéis eu pierzându-mi răbdarea

— Nu mă plictisi tată fiică-mea murmurând în somn nu, privindu-mă de pe canapea cu un soi de dispreț de ce fata mea?

— Îți trebuie atâta timp până spui ceva astfel încât ca să nu-ți displac am să fiu rapid, concis, directorul

— Concis Miguéis că trebuia să fi început o ședință acum zece minute concis chiar dacă dona São și bretelele și mirosul, nu vă pensionați dona São

— Incomplet Miguéis eu șterg către partea cealaltă, nu vă deranjez cu creta, María da Conceição Antunes Figueiredo și o problemă la mers tot un os?

Analizele pentru pancreas, poșețica uzată

— Nu am niciodată bani la mine nu mă poți jefui atât de greu să vorbesc pe scurt fata mea, atât de greu să fiu concis domnule director, Luanda odinioară netedă până la capătul golfului și în loc de Luanda astăzi doar golful, unde este hotelul Curierului

— Mi-ești simpatic bătrânelule palmierii, Mutamba, eu în Xabregas cu cărămida care de patruzeci de ani îi era destinată magnoliei din spatele clădirilor, după stejari, arțari, ulmi ca să vă fac plăcere nu stejari deși tata

— Sunt stejari arțari, ulmi, cum vreți să le spuneți, eu la o poartă unde nu mă puteau vedea gândindu-mă câți metri de aici până la balerină și până în vreo zonă oarecare de-a mea atât de secundară că nici nu-mi dădeam seama care era un cuțit într-o pâine care sângera, să tai pâinea felii, s-o împart, s-o strivesc până ce nicio urmă de sânge, eu cu picioarele pe picioarele matale și mata fără să îndoi genunchii, niciodată

— Fiule niciodată

— Miguéis pășind tăcut, prea multe console, străluciri de oale, căni, am aruncat cărămida, am ascultat obloanele, geamurile și nu știu dacă balerina pentru că eu departe dona São înțelegeți, plămânii, în timp ce alergam, asurzind totul, strângând buzunarul stâng unde banii și cheile, aceleași ca ieri, în golful Luandei, un cerculeț mărindu-se,

două cerculeţe şi gata

— Drum bun cheilor apa senină, nu existau chei, n-am locuit la Lisabona

— Unde e Lisabona domnilor?

La capătul unui colţ de stradă o plantaţie de măslini, depozite, o amplitudine pustie fluviul Tejo plămânii prea mari pentru corpul meu, când se strângeau de mărimea mea, când se dilatau în afara mea, enormi, să nu-mi răniţi inima cu o săgeată, să nu mă faceţi să picur iar în partea opusă o fată înclinând fruntea spre un fante, zâmbetul mamei mele şi cuţitul începând să mă decupeze, să mă taie, nu o foarfecă de unghii, cuţitul cel mare de pâine, poate că nu crezi dar tatăl tău în tinereţe era nostim şi cuţitul încăpăţânându-se necontenit dacă domnişoara ar accepta să-i fac curte nu cred că un pachebot, ba chiar un pachebot, se vedea coca, nu se vedeau valurile sau mai degrabă două coci, prima sus şi a doua jos, ca dama de pică, iar coşul fix pe coca de sus şi mobil pe cea de jos unul gras unul slab cu gând să plece singur, dacă domnişoara ar accepta să-i fac curte iar el trecându-i pe sub pervaz fără să îndrăznească să-i adreseze vorba, s-a oprit cu douăzeci de metri mai în faţă, a început un gest şi cu toată bunăvoinţa braţului gestul nu a venit, biata mână îngropată în buzunar, fantele slavă Domnului stăpânit, a doua zi locotenent-colonelul uitându-se fix la mine şi în tăcerea lui

— Dobitocule responsabilul de la etajul opt

— Dona Lurdes s-a îmbolnăvit ştiai? iar în acel

— Dona Lurdes s-a îmbolnăvit ştiai? el ca şi

— Dobitocule colegii mei fără să se uite la mine, preferau să privească afară pe geam, în Lisabona, Luanda netedă până la capătul luminilor convinşi că Luanda continua să existe dar nu există, exist eu întrebând de acel Seabra şi

— Nu omoară eu în spatele unei camionete în Xabregas şi un muncitor reparând fereastra de la care au scos colivia şi perdeaua, când muncitorul a plecat cineva naşa?

Trecând prin dreptul geamurilor, abajurul nu s-a aprins seara și deci nu știu dacă balerina rotindu-se pe consolă, știu că hipopotamul singuratic pe calculator cu melancolii de văduv, explicând colegilor că așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău dar i-am găsit atât de ocupați cu falsificarea pașapoartelor că am început să ștampilez, adică să pun ștampila de nenumărate ori neschimbând pagina observând că se supărau nu numai după ochi, gurile și frunțile lor dojenindu-mă de asemenea astfel că singura soluție era să pun picioarele peste picioarele tatălui meu și să iau autobuzul pentru Alcántara unde poate că doamna, fiindcă acum sunt mare, o să-mi accepte banii

— Poți intra Miguéis prima cameră după ce ieși de pe sală, nu trebuie să bați, să ceri voie și râurile, capitalele, gramatica, dona São supărându-se pe mine

— Ai învățat prepozițiile Miguéis?

Din când în când părul prins cu agrafe într-un coc și ceafa ei atât de albă, niște zulufi liberi pe care îmi venea să-i ating, fesele în evantai pe scaun nu se supărau pe mine, mă acceptau, mă înțelegeau, aproape că-mi dădeau de înțeles

— Apropie-te fesele

— Apropie-te în timp ce dona São, dimpotrivă, ridicând rigla

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

Și pentru că te gândești la cai verzi pe pereți să ștergi tabla în partea cealaltă te rog și să scrii prepozițiile de patruzeci și cinci de ori cu un scris decent chiar dacă femeia stă și te așteaptă

— Nu te dezbraci?

Culcată, sprijinită în cot, lungită examinându-și oja de pe o unghie

— Ești pretențios?

Cântărindu-te pe deasupra unghiei cu ochiul stâng închis în timp ce în Luanda o pălălaie într-un depozit în direcția Grafanil cred eu, din cauza petrolului sau a

diamantelor sau a faptului că negrilor le place să moară n-am mai rămas mulți nu-i așa, doar acel Seabra poate așteptându-mă, femeia folosindu-se de unghie ca să-și scarpine lobul urechii

— Ție ce-ți place bătrânelule?

Nu roșie, albastră, zece unghii albastre, cele ale donei São roșii așa că nu sunt sigur dacă stiloul sau unghia

— Incomplet Miguéis ale mele scurte pentru că foarfecă din cutia de lucru

— Ia nasturii nu te mișca femeia aranjându-și sutienul până când un târșâit pe coridor și o bătaie în ușă

— Bătrânelul nu reușește doamnă în timp ce alte camionete în Africa, americani, portughezi și armata Guvernului cu ei, un copil îmbrățișând o cafetieră privindu-ne, fiică-mea uneori la fel ore în șir cu un borcan de jeleu în mână, cerul întunecat fără o picătură și nevastă-mea deschizând umbrela fiindcă o să plouă în Montijo contra cu de din după în înainte la până

Sálete controlând norii și întinzând niște folie de plastic peste șipci și prelate contra cu de băltoace unde duzini de rățoi cu ciocul portocaliu fără ca vreun burete să-i îndepărteze

— Nu vreau sau fără ca fiica mea din după

— Nu vreau rățoii

— Nu omoară domnule fiică-mea nu un borcan de jeleu, îmbrățișând o cafetieră privindu-ne

— Nu omoară domnule fiică-mea

— Mi-ești simpatic bătrânelule și o lacrimă traversând nasul de la ochiul de sus spre ochiul de jos sau mai curând coagulată, nemișcată

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule ceea ce e același lucru cu a spune

— Să nu-mi faci vreun rău tată și trebuia să-ți fac rău fata mea iartă-mă, nu pentru Serviciu, nu Serviciul mă preocupa, pentru același motiv pentru care cărămida la Xabregas, nu-mi spune că-mi trebuie mult timp ca să spun ceva, o să fiu scurt, concis iar dona São ceafa ei atât de

albă, zulufii liberi contracudedindupăânânaintelapână

— Concis Miguéis pe care mi-ar fi plăcut să-i ating și nu-i atingeam, sau poate îi atingeam dar nu cu degetele și fără ca ea să simtă nu simțea?

Posibil să fi simțit fiindcă vocea ei mai șoptită

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

A început să-mi crească mustața dona São, nu se observă pentru că este de culoarea pielii dar uitați-vă la obraji și la colțurile gurii, femeia nu așezată, nu sprijinindu-se în cot, unghiile vopsite în albastru pe brațele mele, pe spate, mângâindu-mi botul

— Nu vrei să pui un sărut pe obrazul ăsta drăgălaș? Lisabona Londra Madrid Paris Bruxelles Bruxelles

Bruxelles

— De ce n-ai spus imediat ce doreai bătrânelule?

Și niciun târșâit pe coridor, nicio bătaie în ușă, femeia Sálete, Joana

Bruxelles nu Anabela, Anabela unde?

Anabela poate cu spatele la mine

— Sunt obosită Sálete, Rosário, Joana

— Gata bătrânelule?

Eu rapid, eficient, concis, apropiindu-mă de copilul care îmbrățișa o cafetieră privindu-ne, de balerina de sticlă, de fiica mea cu un borcan de jeleu în mână, nu pentru Serviciu fata mea, nu mă interesează Serviciul, pentru același motiv și sunt sigur că mă ierți pentru care cărămida la Xabregas, sunt sigur că mă scuzi în fața locotenent-colonelului, a directorului, a colegilor fiindcă nu de copil nici de tine nici de acel Seabra mă apropiam, nu de femeie, nu de dona São, nu de doamna

— Mi-a făcut plăcere că ne-ai vizitat Miguéis pardon

— Mi-a făcut plăcere că ne-ai vizitat domnule Miguéis nu bătrânelule, nu Miguéis, domnule Miguéis

— Mi-a făcut plăcere că ne-ai vizitat domnule Miguéis de domnul Miguéis mă apropiam eu cu fierul de călcat sau cu cuțitul de pâine, domnul Miguéis în coloana spre Dondo cu propriul portret în buzunarul hainei, ofițerul american

către soldați

— Așteptați și atunci un câine sălbatic, trei câini sălbatici dând târcoale unui sat de bătrâni, mi-au încredințat un jeep, și-au luat rămas-bun de la mine și au rămas în continuare acolo fiindcă eu îi simțeam într-o lizieră a desișului, directorul către ministru

— Sper că o să-i asigurați pe cei de la ziare că noi nu știam nimic zgomotul cafetierei pe jos, ochii copilului care nu încetau să se uite la mine, eu un fante care nu încetează să se uite la noi dacă domnișoara ar accepta să-i fac curte ofițerul american către mine

— Mi-ești simpatic bătrânelule și poate că nu crezi dar tatăl tău fiica mea era nostim în tinerețe, o mai fi pe aici o fotografie în care el, cu cafetiera în mână, sprijinit de un perete într-un *musseque* din Luanda nu încetează n-o să înceteze niciodată să se uite la tine.

Capitolul al cincilea

Dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață și nu mă lasă, îmi interzic, ministrul către director căutându-mi numele, directorul

— Miguéis iar ministrul repetând

— Miguéis evaluând silabele

— Ești sigur că el nu cred că au fost coride pentru că la arenă, nici afișe nici muzică, dacă simțea că o privesc dona Lurdes mânca pateul nu pe masă, în interiorul poșetei, își vâra din nou mâna și se ștergea pe batistă, trebuie să fi cumpărat altă balerină de la mercerie, o fi lipit-o pe prima, când ți-am spart gazela de faianță fără să vreau fata mea ai adunat bucățile cu fărașul în tăcere, am așteptat ca

— Zău așa ca

— Ai văzut ce-ai făcut?

Și niciun reproș, am auzit fărașul răsturnând cioburile în căldarea din bucătărie căptușită cu o pungă de plastic, am auzit mătura pe care o puneai în debara, vocea ta incoloră poruncindu-mi să mă dau la o parte

— Dă-mi voie și cine ar fi văzut camera de zi pentru prima oară ar fi observat pe loc că lipsea o gazelă, asimetria, dezechilibrul, dona São imediat un cerc roșu unde se aflase animăluțul

— Incomplet Miguéis ministrul evaluând silabele, felul cum se grupau pe limbă

— Miguéis?

Nu existau lupte cu tauri pentru că arena de coride pustie, fiica mea

— Dă-mi voie fără acreală nici ură, cine ești, pentru ce te afli aici, nu te cunosc tată, nu doar directorul să nu mă recunoască

— N-avem nici cea mai vagă idee despre ce Miguéis e vorba domnule ministru înțelegeți?

Astfel că poate acel Seabra mă va ajuta, poate că dacă

ne-am întâlni Seabra, eu și Curierul cu diamantele în Brazilia, în Australia, la dracu, o gazelă de zece ori mai scumpă sosind la Montijo, dona São ștergând cercul

— M-am înșelat în privința ta Miguéis fiică-mea fără să mă certe

— Până la urmă cred că te cunosc tată dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață aș cere o oră sau două la Lisabona, nu în timpul zilei, noaptea, când vezica mă trezește și casa noastră liniștită fără ca vreo voce să protesteze fără o privire care să ne mustre, ne-am apleca peste fereastră, în partea opusă stejarilor, și întregul cartier calm, numărul șaisprezece luminat cu văduva funcționarului de la vamă la fereastră și ea, aș desena o inimă în văzduh în caz că domnișoara ar accepta nu domnișoară, aproape de vârsta mea în caz că doamna ar accepta să-i fac curte, am încercat un zâmbet de fante, ministrul către director

— Miguéis așa era?

Și directorul observându-mă mai bine, dacă ei ar tăcea s-ar auzi stejarii și ceva mi s-a părut ca un copil cântând, am încercat zâmbetul sperând că văduva cunoaște cartea poștală dar nu se vedea în întuneric și cum nu se vedea în întuneric după un moment fereastra închisă, cu fereastra închisă, cine știe de ce, copilul a tăcut, nu cer decât o oră sau două la Lisabona așezat pe scaunul meu, cu mobilele mele în jur chiar și cele pe care le-a adus nevastă-mea și care mă detestă auzind stejarii, Curierul și acel Seabra însoțindu-mă pe canapea

— Ne ești simpatic bătrânelule

Curierul care m-ar ajuta sigur în Luanda, în Marimbanguengo, în Dondo să găsesc o plantație de floarea-soarelui și de bumbac când ce vezi mai des pe pământul ăsta sunt plantațiile de floarea-soarelui și de bumbac lângă râuri și sate de bătrâni pentru că singurul lucru în stare să dăinuie aici sunt bătrânii care au murit de prea multe ori ca să moară deodată, cu câini sălbatici

(nici măcar vulturii, nici măcar hienele) mușcându-se, lătrând, sperând că unul dintre bătrâni departe de vatră și

atunci o cățea arcuindu-se într-un salt, gustând dintr-o gambă, retrăgându-se, înconjurând *sanzala,* mușcând din nou, dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață aș cere o oră sau două la numărul șaisprezece unde nu se zăresc stejarii nici spatele clădirilor, văduva protestând

— E târziu de când s-a îmbolnăvit inspectorul de la vamă mașina proptită pe stradă cu un bețiv dormind pe perne, duminica inspectorul își pierdea toată dimineața spălând-o, lustruindu-i părțile cromate, ridicându-i capota și pe urmă urca la fereastră și stătea s-o contemple tot restul zilei, magnifică, strălucitoare, în timp ce noi schimbând mijlocul de transport în comun în Lumiar și în Piața Spaniei și luând vaporul ca să ajungem la Montijo pe măsură ce câinii sălbatici ne urmăresc de pe lăzi, de pe geamanduri, de pe odgoane, dacă mi s-ar îngădui o oră sau două la Lisabona nu mi-ar trebui mai mult aș urca în apartamentul văduvei, zăvoare după zăvoare până ce ușa ar ceda și o făptură pe prag fixându-mă mirată

— Cine-i ăsta?

Gândindu-se mă apăr cu drugul nu mă apăr cu drugul, directorul nemulțumit de mine

— Nu ne-am fi așteptat niciodată Miguéis eu rugând-o pe văduvă

— Ajutați-mă avansând cu un pas pe ștergător, degetele ei căutând drugul înainte ca drugul eu

— Nu vă amintiți de mine m-am schimbat mult dar am locuit peste drum de dumneavoastră ajutați-mă văduva neîncrezătoare încercând să-și amintească dacă aș reuși să înțeleg de ce sunt atât de ușor de uitat nu mă saluta pe stradă, nu mă vedea, casa ei mai mare, mai multe sculpturi pe stucatură, un tablou cu un felinar unde un cavaler cu pălărie și umbrelă Isus?

Umbla pe apă, o carpetă cu pieile roșii vânând bizoni, pariez că directorul și locotenent-colonelul apartamente la fel, ciucuri, podoabe, dale cenușii și albe să nu calc pe cele cenușii lucrurile vechi ale părinților mei șchiopătând liniștite, vitrina a cărei cheie am pierdut-o și în vitrină

cupe de șampanie de care mama îmi interzicea să mă ating

— Nu se vede cu mâinile se vede cu ochii Miguéis într-o seară fiică-mea a săpunit cheia în baie, când i-am cerut-o a cufundat-o în apă -Nu am căutat în hârdău, printre jucării, pe jos, nevastă-mea potolind plânsete cu o prăjitură

— Nu poți s-o lași în pace pe fetiță nu?

Un tropăit de câini sălbatici printre draperii, pe ladă, nevastă-mea cu mâna căuș prinzând firimiturile

— Ce-a fost asta?

N-a fost nimic scumpo, o mișcare prin iarbă, tata chemându-mă ca să-mi dea scândura cu roți

— Repede să așez noptiera între draperii și noi

— Câinii sălbatici atenție cu prima ocazie când mă vor trimite să lucrez în Angola, nu la Luanda, la Uije, pe o plantație de cafea munți și iar munți, asigură-te că ți-ai notat munții Miguéis, plantele verzi și munții la ce bun?

negri, atâtea coroane de copaci și negre, jeepul într-un tunel de ceață și ziua nu verde nici sură, neagră, *sanzalas* la suprafața cărării nu galbene, negre, colibe de chirpici dar negre, negri înroșiți de praf și totuși nu roșii, negri, o capră neagră sau două, găini negre, un uliu care aproape ne-a atins și ale cărui aripi și-au prelungit sunetul agitat, convulsionat negru dacă întâmplător o incendiere a terenului flăcările tot negre, conacul plantației negru pe deal, mașini, tractorul, un vechil, aș fi jurat că negru, lăzi cu plante negre de-a lungul verandei

(asigură-te că ți-ai notat plantele Miguéis) un al doilea uliu și din nou niște aripi negre care au rămas cu noi tot timpul cât metisul de care mi-au făcut rost la Luanda și directorul

— Lin metis Miguéis l-a chemat pe vechil -Tu munți și iar munți, plantele verzi și munții negri plantele negre în loc de verzi, asigură-te că negre, apropie-te de ele lămpi pe verandă, mi se pare (e greu de precizat)

că o femeie aranjându-și părul în timp ce-și scotea șorțul

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

O fetiță de șapte, opt ani, o fetiță mai micuță cu o

singură sandală și piciorul celălalt într-un soi de bandaj, un papagal

(o *catatua*, o *arara*)

ridicând laba ținând isonul

— Elmano ghearele lui nu de culoarea tutunului, negre, toate ghearele negre, pene negre în creștet, vechilul și-a scos pălăria și părul la fel de negru ca penele, pantofii lui maro negri pantalonii maro negri cel care mi s-a părut că e fiul lui mai mare săpând un șanț cu o săpăligă, lumina felinarelor a crescut odată cu un zgomot al motorului, vechilul crezând că înțelege fără să înțeleagă și peste toate astea ochii negri înțelegând de fapt

— Am venit de la Lisabona special ca să vă vizitez domnule femeia cu degetele negre pe cordonul șorțului într-un soi de alarmă sau teamă

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

Și cu toată alarma sau teama fetița de șapte, opt ani a zâmbit și metisul i-a întors zâmbetul

(dacă metisul i-ar fi dat fiicei mele rățoiul ea nu l-ar fi îndepărtat cu buretele, ar fi acceptat, soția mea ar fi acceptat, m-ar fi înlocuit cu el

— E rândul colegului tău Miguéis)

În *cacimbo* gesturile noastre vagi, forme negre care nu se precizau niciodată, fiul sprijinit de săpăligă cu o seriozitate de adult, papagalul a înlocuit *catatua, arara* a înlocuit laba stângă cu laba dreaptă și s-a imobilizat răsucit

— Elmano noi citindu-ne compunerile dona São într-o atitudine identică cu dantelele de la piept umflând și dezumflând parfum, dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață aș cere să mi se redea pentru o secundă de ce o oră sau două?

Parfumul acela mamă, stiloul roșu ciocănea încet în masă, dacă găsești că îmi trebuie atâta timp până să spun ceva spune-o tu în locul meu, scrie asta în raportul pentru Serviciu, semnează cu numele meu, împiedică-mă să spun ce lipsește în timp ce eu către văduva de la numărul

șaisprezece

— Ajutați-mă vechilul a făcut înconjurul casei cu metisul și cu mine, un pneu atârnat de o frânghie servind drept leagăn, un puț cu larve de insectă mișunând în apa în care o mogâldeață cu brațul afară nu capul, brațul

— În fine ați sosit directorul o să aprecieze brațul fata mea, îi plac asemenea amănunte, le mai citește o dată

— Ce interesant Miguéis vechilul în frunte, metisul, eu, papagalul

— Elmano femeia care după un pas sau doi a renunțat să ne mai însoțească, fiul cu săpăliga ocupat din nou cu șanțul lui, în spatele clădirilor o mică arie, cabane, mirosul negru al maniocului pus la uscat pe rogojini, fetița de șapte, opt ani a început o propoziție și a tăcut soarele negru

probabil papagalul

(*catatua, arara*, animale pe care nu le înțeleg)

legănându-se pe parapet, probabil femeia

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

Felinarele în continuare pe balcon, un căruț de mână, un triciclu iar acum că am ajuns aici ocupă-te de raport fata mea, originalul și două copii, cea pentru locotenent-colonel, cea pentru arhivă, să numerotezi fiecare pagină în colțul de sus dreapta și să iscălești la sfârșit în timp ce eu pe ștergătorul de la ușa văduvei, fără stejari, fără spatele clădirilor sau nu eu, gura mea care cu greu își găsea cuvintele din cauza ceții, munților, mirosului negru al cafelei

— Ajutați-mă spune că am ajuns în biroul plantației adică o baracă lipită de dormitoarele negrilor pentru care au fost plătiți șefii de post din sud, aduși în atelaje de vite de la Nova Lisboa, de la Lobito, de la Cela, militarii în uniformă de culoarea pământului negru îi alegeau cu *canhangulo*

— Tu tu spune că pentru moment nu înflorește cafeaua arbuști că aproape noapte judecând după mutenia insectelor, niciun uliu, coroanele copacilor nu verzi acum,

negre negre că ți s-a părut că vezi un bot de câine dispărând, un papuc în vârful unui picior

— N-ai chef să pui un pupic pe obrazul ăsta drăgălaș? și o picătură de urină, nu bate literele atât de repede, nu te grăbi să ajungi la sfârșit, pomenește de rățoiul cu cioc portocaliu, de boala ta, de vizita noastră sâmbăta, de capul în jos sau privind în jur stânjeniți pentru tine, de cât timp ai încetat să mai fi fiica noastră spune-mi, nu-ți recunosc gesturile, felul de a vorbi, indiferența față de dalele cenușii, dacă-mi vii în gând mă întreb cine ești, fiica mea o amintire prelungită în cărți poștale, desene, tu o străină, pentru ce ne îmbrăcăm duminicile ca să te vizităm, mă bărbieresc cu mai multă grijă, sunt atent la cravată, verific dacă pete și dacă pete reverul pe scândura de călcat, apă caldă, săpun, îndoiala dacă încă pete sau doar apă caldă, de ce tăcem dacă vorbești tu, nu punem întrebări, ne ridicăm de îndată ce tu

— Sunt obosită nu ne-am scos jachetele cu toate că e cald, maică-ta acul de pălărie cu un ciorchine de struguri din lână când primește pensia, inelul nașei pe deget acel

— Fata mea care nu iese, nu vine, iese

— Domnișoară iese

— Doamnă și împiedicăm pe

— Domnișoară și pe

— Doamnă punându-ne mâna la gură în clipa în care ies, fotografiile pe care le avem cu tine mare ale cui sunt, pe cine am scoate din cadă dacă ți-am face baie, dacă eu

— Mac mac o schimonoseală de mirare nu distracție, mirare pe niște trăsături în care nu descopăr nici o singură urmă din mine

— Poftim?

Și deci cine se culcă în pat cu spatele la noi nu ești tu, poate că semănați la vorbă dar tu nu ne vorbești niciodată, la felul de a merge însă aproape că nu mergi, în incisivul strâmb pe care ai învățat să-l ascunzi iar rujul l-a acoperit, a încetat să mai existe ca și munții din Uije odată cu lăsarea nopții, am încercat să număr becurile și

douăsprezece ba nu, cincisprezece ba nu, treisprezece douăsprezece sau cincisprezece sau treisprezece și un liliac printre ele, aripile lui care dăinuie ca unele amintiri, unele remușcări, unele ecouri prelungi, de exemplu sirena vapoarelor chiar după plecarea vapoarelor, ani de zile, credem că le-am uitat și sirena revine, bunică-mea la pat întrebându-ne

— Așa se moare?

Acum câte secole ne-am dus să-l căutăm pe unchiul meu la Leixoes și de atunci toate vapoarele cu mine, un remorcher, un petrolier, șalupele acelea de pescuit mărindu-se și micșorându-se semănând cu motorul cu motorină de la Uije, douăsprezece sau cincisprezece sau treisprezece becuri șaisprezece?

Însoțind terasa, papagalul (să-i spunem papagal) în casă pe o hulubă, pe un cuier sunt sigur că papagalul, nu femeia

— Prieteni de-ai lui Elmano?

Femeia încercând să ghicească printre zgomote dacă suntem în birou

— Am venit de la Lisabona special ca să vă vizitez domnule arme de vânătoare, trofee, jucării ieftine din metal și din lemn, lustra care se legăna la fel răsucind pereții, măști din Lunda negre găurile rotunde ale orbitelor, gaura dreptunghiulară a gâtlejului, părul de paie ascunzând urechile, pe măsură ce ceața se risipea munții crescând împreună cu bufnițele, unul dintre acele lanțuri de care se agață maimuțele la baza unui băț iar la extremitatea lanțului o zgardă deschisă, eu apropiind un scaun cu piciorul, instalându-mă pe scaun precum altădată pe marginea căzii și asta în clipa când stejarii din spatele clădirilor au început să vorbească adică același vânt care risipea *cacimbo* și uneori cobora din coș transportând funingine, eu cu brațul mogâldeții în gând, nu mogâldeața întreagă voi sfârși astfel?

Brațul meu pe care metisul îl arăta vechilului înainte ca el să ia o sticlă și să sară jos

— Domnul acesta de la Lisabona special ca să te viziteze

ce noroc lovind cu un sunet diferit într-una din scânduri, parcurgând cu degetul îmbinarea lemnului, ridicând un colț al scândurii, un al doilea colț, femeia a spus

— Elmano acolo afară și tata sprijinindu-se de ușă eu sprijinindu-mă de ușă, eu spun, eu scriu, promit că nu-mi trebuie mult timp să povestesc, eu către vechil în momentul în care femeia

— Elmano

— În locul dumneavoastră n-aș răspunde domnule fiul cu săpăliga apărând la fereastră vapoarele toate pe cuvânt, nu există nici o singură sirenă pe care să n-o știu pe dinafară, dacă nu credeți întrebați-mă munții aproape sprijiniți de magazie, biroul, un câine sălbatic

(dacă nu se scrie cum se spune corectez pe urmă tată) care lătra în desiș, o învălmășeală de trupuri care a durat o clipă și s-a îndepărtat de noi, niște colți de mistreț pe perete asemenea dintelui meu ciudat, să-l maschez cu buza, cu rujul, să-mi pun mâna în fața gurii, de când m-am îmbolnăvit obrajii s-au micșorat și n-am destulă carne pe față nu-mi pasă, nici măcar nu maschez, asistenta care potrivește serul întoarce privirea într-ascuns, eu de pe pernă

— Uită-te fără grijă la dinte sigur că ea, prefăcându-se surprinsă

— Ce dinte?

Pentru că atât timp cât nu vor fi în locul meu și vor fi în locul meu, e doar o chestiune de timp vor continua cu minciunile, culori mai bune, aspect mai bun, n-ai slăbit aproape deloc, dacă merg lucrurile tot așa de azi într-o lună pe cât pariezi?

Ne destrăbălăm cu un prânz la un restaurant din cele scumpe, cum ai să pierzi pariul plătești dumneata prânzul iar eu răspunzându-i în tăcere, atât de departe de tot, ocupată să scot aerul din plămâni lucru care ani de zile ce proastă n-am crezut că-i ceva obositor

— Uită-te fără grijă la dinte să iau aer, să-l înghit și aerul mai dens decât bronhiile, mi se vâră tuburi în nas și

alt aer peste aerul acesta, lasă aerul în pace, nu mă necăji cu tuburile care mă rănesc nu știu unde și în loc să mă rănești și să-mi ridici ceafa ca să le prinzi cu un elastic uită-te fără grijă la dinte, papucul în vârful piciorului înainte și înapoi, înduioșat

— Cui nu-i place să pună un pupic pe obrazul ăsta drăgălaș?

Obrazul drăgălaș al fiului cu săpăliga ivindu-se la fereastră, femeia din spatele lui

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

Munți și iar munți, plantele verzi și munții negri plantele negre în loc de verzi, asigură-te că negre fata mea negre apropie-te de ele, atinge-le și tata către vechil, amabil, liniștit, în timp ce metisul se foia sub scândură

— Roagă-ți familia să plece domnule și nimeni nu se supără ziare, o cămașă veche, alte ziare, un dreptunghi de foaie de cort într-un dreptunghi de celofan legat cu sfori, un cuțitaș printre sfori și clești, reactivi, o balanță, foi de staniol de la ciocolată fiecare cu piatra lui nu albă neagră pe care metisul le deschidea și le închidea

— Cinci plicuri domnule cele cinci plicuri din nou în dreptunghiul de plastic, în dreptunghiul de foaie de cort, aduseserăm două bidoane cu petrol în jeep așa că dacă un incendiu flăcările tot negre, pereții biroului negri cenușă care rămânea mult timp ca și unele amintiri, unele remușcări, unele sunete, bunica neîncrezătoare

— Așa se moare doar așa se moare?

Fără să aștepte răspunsul, cunoștea deja răspunsul așa că peste puțin timp o mică înfiorare nu mai mult decât o mică înfiorare și s-a ispăvit, mama a tras perdelele, a acoperit oglinzile cu pânze de doliu și a scos din priză radioul defunctei de la căpătâi fiindcă numai așa se moare, mărturisește că n-a fost greu bătrânico, pur și simplu ne oprim, ssst, metisul mi-a încredințat diamantele și stejarii din spatele clădirilor au încetat să mai vorbească, vechilul o jucărie cu arcul prea încordat gata să explodeze în bucăți spre fereastră cu voce stinsă

— Plecați vocea prima bucată explodând, metisul punându-i mâna pe umăr acum ceremonios, lent

— Aveți grijă de dumneavoastră domnule mâna pe umăr degete nu metise, negre întorcându-l spre tatăl meu, plângându-se întristat

— Domnul acesta n-a fost cinstit domnule biroul plantației adică o cabană lipită de dormitoarele negrilor luați de la șefii de post din sud, mai înalți decât negrii de aici, mai puțin întunecați mai negri aduși în atelaje de vite de la Nova Lisboa, de la Cela, militarii îi alegeau cu *canloangulos*

— Tu tu un baloțel, o pătură împăturită, pierdeau un pantof fără șireturi

— Uită-te fără grijă la dinte încercau să se întoarcă pentru a încălța pantoful și *canhangulos* oprindu-le pantoful

— Tu tu pe care familiile și-l disputau cu urlete, luni în șir am adunat bani ca să-l înlocuiesc cu un dinte fals care să semene cu unul veritabil dar mi-a fost teamă de anestezie și am renunțat, am început să vorbesc mai puțin

— A, da?

Să țin capul în jos la masă și cu toate acestea oamenii la restaurant, fiindcă eu îi vedeam, arătându-mă

— N-ați văzut?

Biroul plantației adică o cabană pe care munții negri începeau să o strivească, picături de apă pe frunze incapabile să traverseze nasul de la ochiul de sus la ochiul de jos prin urmare nemișcate, se observa că lângă ușă lătrau câinii sălbatici iar tata

— Or să intre înăuntru fiindcă spinările lor atingeau pragul și labele se încordau pe pământ, metisul către vechil cu vădită neplăcere

— Nu vă simțiți vinovat că furați statul domnule?

I-a spus mamei mele

— Arată-mi albumul albumul pe care stătea scris

Album cu litere parcă trasate cu mâna care-și pierdeau auriul, câteva pagini volante, o zgârietură pe cotor și

șuvițe din părul meu legate cu panglicuțe, mama înduioșându-se de șuvițe

— Aveai pielea destul de albă ca și cum pielea destul de albă ar fi fost o victorie de-a ei, în fotografiile protejate cu hârtie de mătase dinții mei de lapte erau drepți, egali și după ce au căzut incisivul ăsta de aici tot victorie de-a dumitale mamă sfâșiindu-mi gingia, suprapunându-se celorlalți și născându-se mai sus, dădeam cu limba și-l simțeam, zăboveam studiindu-l, supărându-mă pe el, mama

— Atât de albă și medalionul de la gât pe care l-am pierdut nu știu unde, conacul plantației s-a stins, nimeni

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

Dormitoarele tăcute, papagalul tăcut, un câine sălbatic a tușit plecând și a tușit revenind, vechilul calcula pașii care-l despărțeau de pistolul din sertar și tata ca și cum ar fi dormit și cred că dormea, vorbea în somn, distrat

— Nu faceți asta domnule înainte ca dona São arătându-l cu rigla, cu cartea în fața obrazului din cauza cretei

— Nu ești aici Miguéis?

Jeepul într-un tunel de ceață și ziua nu verde nici sură, neagră, *sanzalas* la suprafața cărării nu galbene, negre, colibe de chirpici dar negre, negri înroșiți de praf și totuși nu roșii, negri, o capră neagră sau două, găini negre, un uliu aproape că ne-a atins iar fâsâitul aripilor lui a zăbovit agitat, convulsionat negru tot ce cunosc eu din Uije e negura asta, frigul ăsta, un tractor pe care umiditatea îl împiedica să se oprească pe coastă, dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață mi-aș schimba dinții cu ai tăi fata mea, metisul a adus bidoanele cu petrol din jeep și ceața la intrare doar că nu neagră, albă, coroanele copacilor albe, nevasta șefului de echipă albă în întunericul alb al nopții, absența cucuvelelor, nu ne amenințau, nu aveau de gând să se răzbune, fetița mai mare cu cea mai mică în brațe, liliecii, nu o plantație mare, cinci sau șase hectare pe care iarba le năpădea în ciuda săbiilor, o arătură pe care i-au lăsat-o de pomană aproape ascunsă de soare, la institutul din Luanda netedă până la capătul golfului cântărindu-i

sacii

— Doar atâta ai?

Înainte ca bidoanele cu petrol și tata gândindu-se la cai verzi pe pereți, absent metisul măturând biroul împingând la o parte lădițe cu bere, mărunțișuri ruginite, dând peste cufere, forțând cuierele, arătându-i lui tata ne destrăbălăm cu un prânz într-un restaurant din cele scumpe și cum ai să pierzi pariul plătești dumneata catifeaua albastru închis neagră și fiola cu ozon pentru studiat diamantele, aceeași pe care dentistul în timp ce seringa îi sporea competența, un cârlig sugându-mi jumătate din limbă

— Ține capul așa.

Și fără să se ocupe de metis tata foindu-se indiferent în somnul său, ochii pironindu-se, neașteptați

— În cât suntem astăzi?

Și descentrându-se iar, așa se moare tată, așa se moare, unghiile și barba se văd mai bine, dentistul alegând un stilet dintr-o tăviță albă neagră

— Un minut vă rog și timp de un minut metisul vărsând petrolul pe jos, peste stejarii din spatele caselor, peste trofee, peste rățoiul cu cioc portocaliu nu portocaliu, negru din cada mea, prinzând glezna vechilului de lanțul maimuței

— E drept sau nu e drept domnule?

Fixându-l de cârligul unui drug și în clipa când îl fixa de cârligul unui drug

— Elmano nu

— Prieteni de-ai tăi Elmano?

O voce ascuțită în căutarea unui răspuns, pipăindu-l

— Elmano mi-a venit în gând că fiul mai mare o culasă de pușcă lunecând, fixându-se, trezindu-l pe tata acum câte secole ne-am dus să căutăm un unchi în Leixoes și de atunci toate vapoarele cu mine, fregate, corvete, veliere, le cunosc numele, felul cum cheamă, motoarele cu motorină și douăsprezece sau cincisprezece sau treisprezece becuri șaisprezece însoțind terasa, ochii lui tata și nu

— În cât suntem astăzi?

Ajungând la ușă întârziind să se deprindă cu picioarele, tălpile întârziind pentru a pierde un șchiopătat de proteze

— Vedeți câtă treabă ne-ați dat de făcut domnule? vapoare din Suriname, din Botswana, din Venezuela, unchiul meu târând o ladă și mama

— Elmano unchiul meu târând o ladă și mama

— Luís scrie tu asta pentru mine fiica mea, isprăvește asta în locul meu, semnează cu numele tău, nu mă lăsa să spun ce lipsește, petrolul din al doilea bidon de la birou până la ierburile din curte, depozitul de benzină cunosc mai bine cargoboturile decât celelalte vapoare, unchiul meu a călătorit într-un cargobot l-au dat jos din jeep și în timp ce bunica îl îmbrățișa pe vechil

— Luís benzina în birou, pe grinzile din tavan, pe canapeaua mea cu imprimeuri, pe patul unde eu cu spatele la ei

— Sunt obosită chiar dacă arăt mai bine, nu slăbesc aproape deloc, în felul ăsta de azi într-o lună vrei să facem pariu?

Și de ce să-i contrazic dacă eu ocupată să scot aerul din plămâni, să port aerul în brațe și aerul mai dens decât bronhiile, să mă rănesc nu știu unde sau poate vaporii benzinei mă amețeau, mă făceau să tușesc, sau poate munți și iar munți, plantele verzi și munții negri plantele negre, asigură-te că negre fata mea negre apropie-te de ele, atinge-le în timp ce ți se vâră tuburi în nas și alt aer peste acel aer, nu-mi ridica ceafa ca să le prind cu un elastic, nu ieși din birou, nu scăpăra chibritul ăsta, nu aprinde iarba și o singură pălălaie instantanee neagră instantanee de pe teren până la magazie, dacă m-ar lăsa să cer orice de la viață și nu mă lasă, îmi interzic, aș vrea să mă așeze în bucătărie înfășurată în prosop, mama cu halatul de casă peste celelalte haine, tata venind de la Serviciu, oprindu-se în prag, întinzând vârful buzelor atât de prostuț

— Mac mac călcând pe dalele cenușii nu negre, cenușii și călcând pe dalele cenușii făcându-mă să plâng, lacrimi

care traversau nasul de la ochiul de sus spre ochiul de jos, sau coagulate, liniștite, eu la Uije unde pereți negri și

— Elmano o fetiță de opt sau zece ani cu o fetiță mai mică în brațe, fum, cărbuni, o ultimă bârnă aproape roșie neagră căzând în tăcere, mama mea punea fața de masă, tacâmurile, șervetele lor în inele, al meu cu două panglicuțe de legat la gât și un clovn imprimat, mă gândeam întotdeauna că clovnul

— Ajută-mă părul galben, un joben minuscul cu o margaretă înfiptă în el, cizmele uriașe în direcția jeepului acum asta, acum ailaltă, într-un șchiopătat de proteză buzele clovnului peste buzele adevărate salutându-mă

— Fata mea ca și cum ți-aș putea fi de folos și nu-ți pot fi de folos, scriu asta în locul dumitale, iscălesc cu numele meu și nu mă minți acum, nu spune chiar orice, pleacă din prăvălia mea în timp ce mareea urcă la Montijo, flamingii lasă nămolul pentru traulerele pustii, apa crescând în moara de piatră, nu știu cine

— Elmano în fața depozitului distrus și jeepul clovnului coborând pe cărare cu un metis la volan, în lungul unei plantații de cafea fiindcă acum da se crapă de ziuă.

Capitolul al șaselea

Dacă printr-o minune soțul meu sau fiica mea ar veni acasă

(e o presupunere, pentru că ea de unsprezece luni la cimitirul din Montijo iar el cine știe unde în Africa, Jaime spune că trăind cu negrii și mirosind a negri)

n-ar recunoaște nimic și poate că ar fi mai bine să nu recunoască nimic acesta ar fi un mod de a nu veni la mine să mă deranjeze acum că m-am obișnuit să fiu singură, s-au tăiat arțarii și ulmii pe care bărbatul meu se încăpățâna să-i numească stejari poate fiindcă tatăl lui îi numea așa

— Stejarii fiule copaci prea mari și făcând prea multă umbră după gustul meu, aproape lipiți de camera de zi, întunecând totul, niciodată lumina zilei prin frunze nici măcar vara și pe soare, deschideam balconul și ei torturându-ne cu ramurile

— Intrați înăuntru că e noapte așa cum soacră-mea dacă încercam s-o ajut cu masa de prânz

— Nu înțelegi că nu încap două persoane în bucătărie când e gata masa te chem iar eu, ce folos, stând să privesc arțarii alături de socru-meu

— Stejarii fata mea în camera de zi cu mobile tot întunecate, prelungind copacii pe covor, pe podea, acul barometrului de perete fix, stricat din toamnă, cadranul împărțit în patru și în loc de vară sezon cald, dacă aș spune

(e o presupunere)

— M-am născut în sezonul cald cine ar înțelege, și totuși toamnă iarnă primăvară sezon cald, vară pentru toată lumea și sezon cald pentru noi, în grădina nașului meu sezonul cald o doamnă de ceramică căreia îi lipsea degetul mare de la picior, avea o cunună din frunze de viță-de-vie pe cap, struguri în mână și pieptul dezgolit pe care-l comparam intrigată cu al meu, inexistent, în schimb eu

niciun deget rupt, eu întreagă, îl pipăiam și continua să fie acolo, pluviozitate în loc de ploaie pe unul din cadranele barometrului care nimeni nu-mi poate scoate din cap că era înrudit cu statuia (frați sau veri sau așa ceva)

— Sezon secetos și geamurile pline de picături, strugurii sezonului cald picurând pe pământ, stejarii mai negri dacă era posibil iar el, încăpățânat, sezon secetos, coloana de mercur a termometrului tresărind dintr-un salt și eu

— Cel puțin îți mai rămâne ceva viu mama bărbatului meu către bărbatul meu întinzându-i platoul cu mâncarea de prânz

— Întreab-o pe soția ta dacă-i mai e foame niciodată nu le-am vizitat mormintele, el era cel care schimba apa din vaze, bătea cu unghiile în sticla barometrului și sezonul secetos de neclintit, mama bărbatului meu către bărbatul meu furându-mi platoul

— Întreabă-l pe taică-tău dacă-i mai e foame și ceva speriindu-se în bătrânel cu un salt ca de mercur, degetul mare care lipsea, cununa din frunze de viță-de-vie nesigură, o pluviozitate invizibilă, furculița căzând departe de noi

— Stejarii soacră-mea

— Plopi plopi pe care-i are acum din belșug, în drum spre doctor îi văd prin grilaj, mai întâi (încă departe de zid)

mormintele, pe urmă, chiar fără să privesc spre poarta mare, o capelă și plopi, uite-ți plopii, rămâi cu ei, ține-i bine, dacă mi-aduc aminte de dumneata la masă mă opresc adresându-mă barometrului englezesc (Junkin & Junkin) sperând că mă înțelege

— Întreab-o pe stăpâna ta dacă-i mai e foame iar barometrul sezon secetos dona Georgina ai observat, nimeni nu plânge după dumneata, nimănui nu-i pare rău, acum eu decid în treburile casei, te gonesc din bucătărie

— Nu înțelegi că nu încap două persoane în bucătărie când e gata masa te chem schimb perdelele, dau comenzi mobilelor ăstora întunecate, deșurubez barometrul un salt speriat al mercurului și-i mut acul, am trecut prin

primăvară, toamnă, iarnă, până la urmă am ales toamna pentru că arțarii se despoaie slavă Domnului de frunze aducând o urmă de lumină în camera de zi, începusem să răzuiesc sezonul cald cu andreaua dar mi-a venit în gând doamna de ceramică și m-am oprit din respect pentru nașul meu, în după-amiaza când a vândut casa m-a luat să ne plimbăm prin grădină, i-a zâmbit statuii și în ciuda ridurilor de la ochi zâmbetul tremura, și-a scos bascul, și-a pus la loc bascul și între scoatera și punerea la loc a basculuі părul lui rar anume să mă înduioșeze, mi-am spus

— Nu merită nasule niște fire decolorate traversând craniul, atât de vulnerabile, atât de fragile, buza de jos mărindu-se

— Nu face asta nasule într-o zi ai să mori nu-i așa și pe urmă eu domnule, pantalonii mai goi ca înainte, haina cu mai puțini mușchi înăuntru, cravata care nu stă lipită de guler, atârnă picurând, ce s-a ales de grăsimea dumitale, de vocea dumitale din gușă, de vânzătorii de la magazinul de feronerie, intimidați

— Permiteți domnule Taborda?

Toate astea pentru o statuie de ceramică nu cred nasule, nu merită nimic, îi lipsește degetul mare de la picior, ceva în mine ca în dimineața când medicul răscolindu-mi burta

— Trebuie să te operăm de apendicită o trebușoară rapidă inima inimii atârnând de un fir, eu țipând în tăcere cearșafurile au auzit, cred că nimeni altcineva n-a auzit

— O vreau pe mama mâna ei fugind pentru că am căutat-o cu a mea și n-am găsit-o pe cuvertură, am găsit locul palmei lânced, gol, umărul lui Jaime nu-l atingea pe al meu

— La ce vârstă te-au operat? dacă aș fi întins umărul

(și n-am întins umărul, mai învățăm și noi câte ceva nu-i așa?)

un loc lânced, gol, să mut repede barometrul la anotimp secetos, nașul meu supraveghea hortensiile, peste puțin timp vânzătorii, intimidați

— Permiteți domnule Taborda?

Așa că piaptănă-te nasule, arată-le lanțul de la ceas cu două lire sterline prinse în inele și ei au să înțeleagă cine e patronul, scarpină-ți obrazul cu tija ochelarilor neîncrezător, meditând, împiedică-i să plece

— Un moment nu ți-a fost greu nu-i așa, vezi că ai reușit, firele decolorate care traversau craniul întărite cu briantină, țepene, de ziua mea deschideai portofelul, scoteai o bancnotă la întâmplare, mi-o întindeai fără să te uiți la mine

— Ia asta iar eu cu degetele în aer în spatele lui, soția nașului meu dona Ismenia, se spunea că în tinerețe cântase la harpă

— Am cântat la harpă în tinerețe și pieptul vibra confirmând, soția nașului meu

— Uită-te la fetiță omule nașul meu, aspru, vârând la loc bancnota în portofel

— Care fetiță? privindu-mi degetele

— Ce vrei fetițo?

Înăuntrul pleoapelor mele o pluviozitate la care nimeni nu era atent, dona Ismenia cunoscătoare a barometrelor și mai atentă la pluviozitate decât îmi închipuiam eu căutând niște bănuți în poșetă

— Am cântat la harpă în tinerețe și falangele rotunde întinzându-mi bănuții

— Nu-i da atenție fetițo harpa în magazia din grădină, dacă se întâmpla să mă apropii îmi auzea pașii, trebuia să știe cine e, o auzeam printr-o crăpătură dintre scânduri

— Fetițo iar dona Ismenia cu un salt de mercur care răsuna ca un ecou în piept cu niște mici unde nostalgice

— Harpa dacă bărbatul meu sau fiica mea ar veni acasă harpa în camera care a fost a ei

— Fetițo apăs pe clanță și obloanele coborâte, un șal pe pat pe care nu l-am pus la loc sau pe care eram sigură că-l pusesem la loc dar e tot acolo lumea atât de ciudată pe cuvântul meu dacă întâmplător șalul

— Mamă nu-i răspund, nu aud, îl împăturesc după îndoituri, îl pun în sertar și acel

— Mamă incomodându-mă mai puțin, ar trebui să-mi lipesc urechea de perete ca să-l aud, obloanele coborâte, salteaua, comoda, un actor de cinema decupat dintr-o revistă decolorându-se în oglindă și lângă actor eu, un defect al sticlei îmi prelungea nasul, când ridicam capul nasul foarte scurt, spațiul dintre nas și bărbie se mărea brusc, încă un centimetru și gâtul interminabil, încă un centimetru și gulerul enorm, în sertar, în afară de șal, rățoiul cu care bărbatul meu sperria copilul mai boțit și decolorat, i se dădea drumul în cadă și nu stătea drept, înainta înclinat, gata să se înece, fiică-mea strângând picioarele și stropind pe jos eu eram cea care ștergea picăturile înainte ca ele să devină urme de tălpi pe podea

— M-a mușcat să închid repede sertarul ca să nu mă muște și pe mine, nașul meu scotea abajurul de la veioză, își punea mâinile una peste alta, priveai mâinile și un ciorchine de degete, priveai peretele și imediat un iepuraș sărind

— Un iepuraș sărind un ciobănesc german lătrând

— Îți ofer ciobănescul german fetițo mă apropiam de perete și niciun ciobănesc german, umbra mea pipăind tencuiala și eu neagră toată, fără trăsături, umbra nașului meu desprinzându-se de pe scaun, crescând, înghițindu-mă

— Ce vrei fetițo?

Și peste toate astea ciobănescul german mușcându-mă de ureche, eu muream și nu mai simțeam nimic, dona Ismenia devenind și ea umbră

— Nu-i da atenție fetițo nu știu care dintre ele vorbea, dacă dona Ismenia cea adevărată sau umbra de pe perete care nu semăna cu ea, mai puțin clară decât ale noastre, asemenea formelor indistincte e o presupunere care se foiau în bazinul din grădină înainte de a ieși la suprafață, noi în așteptarea unui înecat gata să ne tragă după el și doar o mică spirală de nămol și un pește care nu speria pe nimeni, cu gene fără culoare, nașul meu și dona Ismenia nici măcar umbre astăzi, amintiri pe care le pot chema sau goni și-mi dau ascultare

— Ce vrei fetițo?

Eu fără să fie nevoie să-i gonesc cu brațul

— Evaporați-vă și ei ce folos se supuneau, s-a terminat cu autoritatea dumneavoastră domnule Taborda, scoateți-vă basca, puneți-vă basca, pantalonii dumneavoastră mai goi decât înainte, niciun pic de umplutură, nici de sămânță, în interiorul hainei, posibil ca un vânzător bătrân să-și amintească de grăsimea dumneavoastră și de vocea dumneavoastră din gușă dar fără teamă, bătându-și joc de dumneavoastră

— Dobitocul de Taborda vocea tăcută, incapabilă să poruncească

— Un moment dona Ismenia avea un pieptene spaniol înfipt în coc imitând niște flori de fildeș, mi-am dorit atât de tare acel pieptene și ce s-a ales de pieptene doamnă, uneori mă trăgea lângă ea, mă lua pe genunchi într-un miros de săpun de lavandă pe care mi s-a părut că l-am găsit zilele trecute la drogherie când vânzătorul a descoperit în depozit o lădiță veche cu ambalaje, pudră de talc, parfumuri, eu cu o tresărire

— Dona Ismenia care m-a purtat înapoi cu cincizeci de ani rugându-l pe vânzător

— Așteaptă vânzătorul care nu văzuse niciodată o statuie de ceramică și nici nu știa de harpă

— Dacă vă place gunoiul ăsta luați-l doamnă genunchii donei Ismenia mă legau de ladă

— Fetițo peste puțin timp un sirop, niște bomboane, o linguriță oscilând

— Încă puțin zahăr fetițo?

Lucruri care nefiind utile nu valorau nimic nu-i așa, rujul ei pe șervețel, mama mea nici n-ajungeam bine acasă

— Ce ai pe față?

Frecându-mi obrazul și gustul de bomboane dispărea, dacă aș fi păstrat poleiala de la ciocolate dumneavoastră ați fi cu mine doamnă, mama mea furându-mi lingurița

— Ai mâncat prea mult zahăr o să-ți strici dinții ce-mi pasă de dinți, ce-mi pasă dacă o să-mi cadă, lingurița de

alpaca decepționată

— Nu poți?

N-o întrista pe dona Ismenia mamă, nu pentru mine, pentru ea, din considerație pentru dona Ismenia mama permițând

— Nășico un tablou în care Wilhelm Teii

— Știi cine era fetițo?

Arăta un măr unui bărbat pe un tron în fața unor munți înzăpeziți

— Guvernatorul fetițo semăna cu domnul Taborda dar cu barbă, poruncind

— Un moment în magazinul de feronerie, studiind peste ochelari teroarea vânzătorilor, dacă eu către părinții mei

— Un moment totul în panică așteptând, mama încetișor

— Îmi dai voie?

Incapabilă să-mi interzică zahărul, n-o vreau pe mama, o vreau pe dona Ismenia, lădița cu pudră de talc, parfumuri, eu către tânărul de la tejghea

— Pe Wilhelm Teii îl cunoști?

Bărbatul meu venind în ajutorul rățoiului din cadă și rățoiul tot mai strâmb, cufundându-se, sunt un naufragiat

— Wilhelm Teii?

Fața vânzătorului și fața altei cliente, când a lui când a ei, compătimindu-mă

— Săraca am căutat mai bine prin ambalaje și n-am dat de miros

— Unde e mirosul meu?

Pudră de talc, parfumuri, o linguriță, răcoritoarele, bomboanele, m-am privit în oglinjoara din geantă și obrazul curățat de ruj

— Îmi vreau obrazul fețele lor în același timp

— Săraca genunchi care nu mă lasă să fug, o vibrație a pieptului însuflețindu-se odată cu mine

— Fetițo îmi netezea părul cu pieptenele spaniol, florile de fildeș îmi atingeau urechile

— Așteaptă un moment fetițo mă desprindea de pe genunchi, mă arăta în oglinda de pe masa de toaletă

— Ca o sevilianã fetițo iar în oglinda de pe masa de toaletă nicio rochie cu picățele, manșete întoarse cu castaniete tragice, călcâie care găureau solul, eu cu hainele de totdeauna, vârfurile pantofilor călcându-se unul pe altul de ciudă

— Nu arăt mai bine dona Ismenia îmi vindeca urcioarele cu verigheta, mă asigura

— Ce n-aș da să am vârsta ta când vârsta mea erau gesturi speriate dacă mă trezeam în miezul nopții în odaie, părinții mei în trenul de Franța, un cavaler cu ghetre mai curând bunic decât tată, niciodată nu i-am spus

— Tată cu vorba tată în interiorul ideii de tată, îi spuneam tată pentru că-mi ziceau

— Tatăl tău și pumni brăzdați de vene se încrucișau pe un baston, mi-ar fi mai ușor mai puțin greu mai ușor să-i spun

— Tată bastonului, o doamnă aplecată aceasta da mamă, îi spun

— Mamă și-mi amintesc de dulăii pe care îi aduceau valurile din Povoa, mareea crescând și dulăii adulmecând pescărușii, mama în trenul de Franța

— Mergi cu noi fata mea și mătușa oprindu-mă nu încheindu-mi hainele, încheind parcă oasele mele într-o rană sau dulăii din Povoa neatenți la pescărușii întorcându-se spre mine și lătrând, dacă aș reuși să-i explic mătușii

— Dulăii în timp ce trenul se îndepărta și tata de vârsta nașului meu

— Permiteți domnule Taborda?

Împiedicându-se de atâta respect în magazinul de feronerie sunt momente când îmi trece prin cap că nașul meu, nu tata, era cel care, cu o bancnotă scoasă din portofel fără să se uite la mine

— Ia asta dacă n-ar fi fost Franța și boala și spitalul aș fi întrebat-o pe mama

— Era nașul meu?

Certitudinea că dona Ismenia știa, fă un iepure dacă ești în stare nasule, un ciobănesc german care să mă muște de

ureche mai merge, când au început să construiască o clădire pe locul grădinii cine-i zâmbea statuii, cine se emoționa de o jumătate de metru de ceramică, vânzătorii de la magazinul de feronerie morți, voi morți, adio și n-am cuvinte, nasule sau tată ce mai contează acum, am scos abajurul de la veioză, barometrul crezând că îl consult

— Sezon secetos dar cine consultă barometrul, fiică-mea când era mică se minuna de el, dacă aș vizita-o în cimitirul din Montijo i l-aș duce

— Încă te mai interesează sezonul cald?

Iar dincolo de cimitir debandada pescărușilor de pe Tejo, i-am spus lui Jaime

— Fii atent la asta iubițel atingându-i botul cu palma, am întins mâinile una peste cealaltă în fața luminii, le-am împletit într-un ciorchine de degete iar pe perete nu un iepuraș niciun ciobănesc german, la început amintirea unui tren

— Mergi cu noi fata mea o ilustrată din Franța de ziua mea, scrisă de mama și la sfârșit tata care nu iscălea

Tata iscălea

Manuel numele lui fără nicio legătură cu preocuparea pentru sănătatea mea și sărutări și dor, numele lui riduri, tentative de gesturi, doar Manuel, un vânzător căruia nașul meu

— Un moment am schimbat poziția degetelor, m-am apropiat de veioză, am schimbat-o din nou înainte ca fiica mea

— Încetează cu prostiile mamă refuzând să se uite, întoarsă cu spatele la mine, mâneca luându-și rămas-bun de la mine

— Sunt obosită dacă se întâmpla să se ridice palma ajutând coloana, picioarele fără să le pese de dalele cenușii, pieptul adunat în ea împiedicând durerea, medicul lăsa medicamentele la căpătâiul patului și ea

— Aruncați-mi pastilele la gunoi nimic traversând nasul de la ochiul de sus la ochiul de jos, fața secetoasă, secetoasă, sezonul cald la barometru îngheța pielea, dacă

aș muta acul la toamnă, iarnă, o pluviozitate blândă, Jaime în fotoliu

— Asta cine e?

Dacă bărbatul meu sau fiica mea ar veni acasă n-ar recunoaște nimic, bucătăria poate, camera ei, coridorul pe care am dat doar un strat de zugrăveală și am schimbat dușumeaua, în loc să răspund mi-am îndoit degetul mare, arătătorul, degetul mic iar pe perete bărbatul meu în Africa trăind cu negrii și mirosind a negri cum a spus Jaime că l-au informat de la Serviciu, bărbatul meu către el

— Domnule locotenent-colonel

Jaime isprăvind o informare

— Un moment bărbia în cravata care atârna picurând, șuvițe decolorate traversând craniul și eu corectându-le una câte una, vocea din gușă

— Ce vrei fetițo? sau

— Ce vrei dumneata Miguéis?

Am îndoit degetul mare, arătătorul, degetul mic și bărbatul meu în Luanda

Jaime e sigur că n-o să mai vină acasă

— Nu-i niciun risc păpușă mâinile mele pe botul lui și mușchii vibrând, ochi care nu poruncesc, cer, o picătură de urină care-i scapă din pântece

— Nu-i niciun risc păpușă să-l trag spre mine, să-l prind între genunchi și nu după mult timp un *capilé*[22], niște bomboane, o linguriță de zahăr, bărbatul meu într-un oraș care habar n-am unde se află, întins până la capătul golfului, mașini ale armatei

— Stai stai și degetele mele făcând copii pe perete, ăstuia nu i-am dat două picioare, i-am dat doar unul uite nemișcați în fața jeepurilor pentru că dacă nu le mai e frică așa cum nu le mai e foame, nu mai au loc în ei nici ca să mănânce măcar farurile camionetelor căutându-i sub mese, pe tavan copii îmbrățișați de bucăți de haine pe care le furau de la morți fiecare falangă un mort și se

22 Băutură preparată din apă și sirop de saschiu.

ascundeau în cotloanele unor *musseques* comoda asta un cotlon de *musseque* care încă mai rezistau, bărbatul meu șervețelul acela brodat marea cu o siluetă pe o foiță de hârtie insistând nu pentru Serviciu fata mea, pentru tine, ca și cum fiica lui cu spatele la noi în Montijo și veșnic un ciorap sau o bluză sau un cordon pe un spătar, ca și cum fiica lui

— Îi trebuie atâta timp până spune ceva ar continua să-și piardă răbdarea, l-ar refuza

— Nu vreau așa cum l-am refuzat eu de când s-a născut ea, acum treizeci și șapte de ani, fiica mea cenușă, cuvintele pe care încă mai era în stare să le rostească cenușă

— Sunt obosită amintirea ei cenușă, dacă-i întindeam un pahar cu apă se lovea de dinți

— Lasă-mă i-am vândut lucrurile din casă, plantele, tacâmurile, omul care le-a cumpărat zăbovind asupra fotografiilor, o excursie la Fâtima, grupuri de prietene la serbările de la liceu, Alice Dulce Suzete, rochii pe care ți le potriveam cu bolduri, gulerul ăsta, volanul ăsta, stai dreaptă, ridică puțin cotul, eu gândindu-mă nu știu dacă țin la tine sau de ce te-ai născut, o clipă mama mea în trenul de Franța, cel care prin fum făcea semne de la fereastră, încheieturi doar vene încrucișate pe baston, mătușa adunând ceea ce păreau a fi oasele mele rănite

— Nu-mi da drumul la oase mătușă până ce reușeam ca dulăii din Povoa umblând pe lângă valuri

— Dulăii din Povoa Jaime întorcându-se spre mine și lătrând, eu țipând în tăcere, omul care a cumpărat lucrurile din casă arătând fotografiile

— Și astea doamnă?

Și astea domnule, mama mea n-a avut o fiică, eu n-am avut o fiică, ne-am născut singure, un ciorap sau o bluză sau un cordon uitate pe un spătar, să-i dau ciorapul sau bluza sau cordonul și nimic în mine, vid

— Și asta domnule când n-am mai văzut trenul ceasul din gară șapte și douăzeci și cinci

(curios cum îți rămân lucrurile astea)

peronul gol și dincolo de peron o căsuță, pini, niciodată n-aș consimți ca ceva orice ar fi să-mi traverseze nasul de la ochiul de sus spre ochiul de jos, dacă presimt că, dacă presupun că, barometrul la sezon secetos, omul care a cumpărat lucrurile de la Montijo zăbovind asupra balurilor de la liceu fără să înțeleagă că rochiile prinse în bolduri

— Dacă n-ai să te miști prea mult n-o să cadă așa că să nu le atingeți domnule, au plecat cu furgoneta printre străchini, mese, cea acoperită cu o mușama tăiată de cuțit și un leucoplast deasupra pe care-l ascundeam sub o farfurie, când ea a murit cred că pluviozitate și chiar în ziua aceea un ac cu gămălie potrivind o cută

— Dacă n-ai să te miști prea mult nu cade fiică-mea ascultătoare atentă la cută, ridic veioza, întind degetele spre perete și simt pluviozitatea care în anumite după-amieze de vară în sezonul cald îmi amintește de toamnă, dacă prin cine știe ce minune bărbatul meu sau fiica mea ar veni acasă m-ar găsi împletindu-mi mâinile deasupra veiozei și căutându-le umbrele, fiica mea care nu seamănă cu niciunul dintre noi un nu știu ce de la nașul meu la ea, trufia, disprețul

— Ia asta fiică-mea plictisită de mine

— Îți trebuie tot atâta timp ca și lui tata ca să povestești ceva în timp ce soțul meu o cheiță precaută, nasul cercetând tăcerea

— Intru nu intru și poate că la Serviciu

(așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău)

picioare despre care s-ar spune că umblă peste alte picioare, el depunând servieta pe lada de la intrare, tușea falsă în chip de

— Bună seara fiindcă

— Bună seara al meu era fierul de călcat pe scândură sau cuțitul tăind pâinea, seara se ducea la perdeaua de la fereastră nu ca să se uite în stradă, ca să se piardă undeva unde nu am putea să dăm de el la fel ca mopul sau

taburetele, ascuns printre arțarii pe care-i numea stejari pentru că tatăl lui

— Stejari în jumătatea de frunze în care dăinuia lumina și pe care jumătatea din umbră avea s-o înghită așa cum înghițea scândura cu roți și un disc de lemn servind drept volan, bărbatul meu neavând pe nimeni care să-l împingă, a încercat cu fiica mea și fiica mea -Nu

(așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău) și totuși pe cuvânt de onoare deși nu vorbeau sau ea nu-i răspundea decât cu sprâncenele în tavan și

— A, da?

Între rămășițele de cuvinte de care încă mai era în stare, de exemplu

— Sunt obosită

(Alice Dulce Suzete, brățărușe fără valoare, panglici care se desprindeau din păr) respingând paharul cu apă care i se lovea de dinți

— Lasă-mă impresia că

— Tată îi ajungea urechea la gură și aproape că aș nu sunt sigură pune pariu că

— Tată poate un suspin și în suspin

— Tată asemenea cuiva care nu reușește să respire și înțelegem ce ne convine, fiică-mea către mine

— Lasă-mă și când o lăsam

— Tată așa că i-am vândut lucrurile din casă, plantele, tacâmurile, omul care le-a cumpărat zăbovind asupra fotografiilor bărbatul meu cu ea la Setubal, o excursie la Fâtima

— Și astea doamnă?

Evident că și astea, în special astea, rochia modificată și acele cu gămălie pentru care n-ai apucat să-mi mulțumești, eu

— Întoarce-te spre dreapta

— Întoarce-te spre stânga și tigheluri și vatelină care să-ți înfrumusețeze silueta, a doua zi găseam rochia pe jos și corsajul o mizerie, dacă încercam să protestez, să mă

plâng, fiica mea

— Știu știu că n-am să-mi găsesc un logodnic taci din gură așa că

— Și astea domnule plus ciorapul și bluza și cordonul și suspinul acela

— Tată în special suspinul acela

— Tată suflul acela în furgonetă printre nimicuri asemănătoare cu el, străchini, perdeaua de la bucătărie din care am rezolvat părțile cele mai dificile, am atârnat-o de bară apropiind fluviul Tejo care devenise mai vânăt dincolo de țesătură, adăugându-le flamingilor de pe streașină fabricii un stârc, stârcul văzându-mă așa cum mă văd eu pe perete, o umbră pe care mâinile mele întârzie s-o completeze, capul, gâtul, ceea ce dacă aș corecta degetele care se înșală ar deveni un corp, talia mea Jaime, șoldurile mele, nu talia și șoldurile de astăzi, cele care au rămas în gară urmărind trenul, adică un rest de aburi care se risipea, pini

— O vreau pe mama mea dacă mă așezam pe țărm, la Povoa, dulăii se interesau un moment de mine, nu-mi trebuie mai mult timp decât tatălui tău ca să povestesc ceva fata mea, am să tac, spun doar că am rămas un pic în apartamentul tău strângând cheia în palmă, nu o cheie, trei chei într-un inel cu o figurină de pluș care făcea

— Ih ih dacă o clătinam, cheia dinspre stradă, cheia de aici de sus, cheia de la cutia poștală (ce-o fi în cutia poștală?)

cuie în loc de tablouri, urma lăsată de colțar, locul picioarelor de la fotoliu care au zgâriat parchetul lustruit, poate chiuveta un cortegiu de furnici în spațiul unde metalul întâlnea tencuiala, să plec evitând dalele cenușii, pășind pe cele albe ca să nu fie nevoie să mă întorc și să mai stau în odaia asta, în camera de zi, în bucătăria unde deschideam robinetul și apă deloc, secetos, barometrul nicio amenințare de pluviozitate cu excepția a ceea ce dacă nu am grijă (am grijă) ar traversa nasul (nu al meu)

de la ochiul de sus spre ochiul de jos (nu ai mei)

Jaime care nu înțelegea

— Ce faci acolo?

Și umbra mea avansând pe perete

— Nimic ca și soțul meu pe o plantație de bumbac și floarea-soarelui năpădită de iarbă care nu știu unde se află unde se află?

Explică-mi unde se află Jaime ca să-i arăt fiicei mele atunci când ea

— Tată poate că nu

— Tată groaza aceea a cuiva care nu reușește să respire și noi înțelegem ce ne convine, dar în caz că

— Tată explică-mi ca să-i arăt fiicei mele un punct oarecare pe geam, nu contează dacă fluviu, dacă o piață, dacă arțari ulmi plopi cărora ea ca să-mi facă în ciudă, știind că sunt arțari sau ulmi sau plopi cel mult plopi

— Stejari nu în glumă, foarte serioasă, convinsă

— Stejari prefăcându-se foarte serioasă, prefăcându-se convinsă

— Stejari explică-mi ca să-i arăt fiicei mele, apropiindu-mi gura de urechea ei, în cazul în care

— Tată și indicându-i orice, o construcție colonială de exemplu

— Tatăl tău acolo lângă un sat de bătrâni și el pe trepte pe treapta a doua în așteptarea ta

— Nu pentru Serviciu fata mea pentru tine în timp ce câinii sălbatici îi lătrau în jur e suficient să schimb poziția falangelor pentru ca acei câini sălbatici în iarbă, în colibe, dacă îndoi degetul mijlociu așa îmi iese un ochi care pândește, inelarul ăsta plus ăsta o mandibulă deschisă fălcile animalelor cotul o labă, poate că nu a ieșit foarte bine dar trebuie doar să mut veioza, să mă apropii de perete și gata laba, un tropăit mărunt două labe ajung dacă pun sfeșnicul în spatele tău apari în unghiul acela și fără să te scoli de pe fotoliu prefă-te un pic că ești bărbatul meu intrând în casă, examinând tăcerea, pierzându-ți curajul

— Intru nu intru?

Și probabil, la slujbă, așa cum le spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău nu, și probabil, la slujbă, dumneata ajungi la Luanda într-o clipă, rezolvi problema diamantelor și o viață liniștită pe urmă, restul timpului pentru dumneata fără program, fără nervi, odihna, familia tu depunându-ți servieta pe lada de la intrare, tușea falsă în chip de

— Bună seara fiindcă

— Bună seara al meu fierul de călcat de pe scândură sau cuțitul tăind pâinea, tu căutând un locșor unde să te ascunzi de mine, arțarii pe care-i numești stejari fiindcă tatăl tău

— Stejari deși mama ta

— Plopi tu în jumătatea de frunze care dăinuie în lumină sau în căutarea unei scânduri cu roți, a unui disc de lemn servind drept volan în spatele clădirilor și fără să ai pe cineva care să te împingă așa că e imposibil să fugi, umbra ta Jaime liniștită pe perete, mâinile tale nemișcate pe fotoliu și câinii sălbatici

— Jaime care te înconjoară, te amenință, îți sfâșie cămașa, îți smulg o cizmă, pleacă, revin, nu bărbatul meu, tu, bărbatul meu

— Cum e Africa domnule locotenent-colonel?

— Vă place Africa domnule locotenent-colonel?

— Așa trebuia să mor eu nu-i așa domnule locotenent-colonel?

Ajungi la Luanda într-o clipă, rezolvi problema diamantelor și o viață liniștită pe urmă, tot timpul pentru dumneata, fără plictiseli, fără program, odihna, familia, degetele soției mele pe crupa dumitale, pe coadă, ea mângâindu-ți botul cu palma

— Cui nu i-ar plăcea să pună un pupic pe obrazul ăsta drăgălaș?

Și o picătură de urină o picăturică pe podea, dumneata o umbră care a încetat să fie umbră când soția mea a stins veioza și camera în întuneric, casa în întuneric, aș paria că lumea întreagă tot în întuneric dacă n-ar fi frunzele

stejarilor sau arțarilor sau ulmilor sau plopilor mi-e totuna dacă n-ar fi jumătatea din lumină a frunzelor de stejari care să te lase să vezi care să mă lase să văd care să ne lase să vedem un bărbat așezat în fotoliu cu un romb de dantelă pe spătar pe care în curând câinii sălbatici îl vor târî în desiș fără să calce pe dalele cenușii în timp ce fiică-mea către mine cu un zâmbet de batjocură, nu bolnavă, vie, fiică-mea vie

— Bine că ți-ai isprăvit povestea tată.

Capitolul al șaptelea

În momente ca cel de acum când mă simt obosit, mă culc la hanul din Mutamba și văd un nimic căruia nu mă încumet să-i spun cer prin geam deoarece niciun vânt nu-l ridează, niciun nor nu-i garantează existența, nicio insectă nu apare din vreun ungher insistându-mi în urechi inaugurând insomnia insomnia și lumina aprinsă și perna aruncată în tavan pentru că părea și nu era, de îndată ce urechile din nou un pantof în mână, vindicativ, în așteptare, gândul că poate nu un țânțar, urechile, desprinse de mine, amenințându-mi obrazul, gâtul, burta, ascunzându-se într-o crăpătură a stucaturii, le vedeam pe perete și dispăreau când le vedeam, tăceau o clipă, promiteau să se stingă, le pipăiam pe capul meu

— Sunt aici și când isprăveam cu pipăitul fugeau prin odaie existând în toate locurile în același timp la fel cum astăzi mi se pare că exist în același timp în toate locurile din viața mea, eu pe plajă cu o pălărie de pai al cărei elastic mă pișcă iar mama mea apăsându-mă pe creștet

— Vrei să te îmbolnăvești?

Condamnat să fac plăcinte de nisip cu o formă și o găleată, după-amiaza când tata, văzându-mă, a încetat brusc s-o mai îmbrățișeze pe o verișoară de-a noastră sau pe vecina de la subsol verișoara vorbind într-o direcție unde eu nu eram doar cu jumătate de buze, schimbând poziția unuia din sâni sub bluză și sânul trecând din decolteu în interiorul unui cuib invizibil căruia i se ghiceau transparențe întunecate, panglici, trandafirași

— Crezi că a observat?

Unul dintre ciorapi căzut, eu încercând s-o ajut

— Îndreaptă-ți ciorapul verișoară ochii lui tata cerându-mi ceva orice în legătură cu mama ce anume?

Ea care întotdeauna, schimbând locul lucrurilor

— Atât de neîndemânatic tu în dimineața când am intrat

pentru prima oară la Serviciu și directorul ridicându-se de pe un dosar către mine

— Vasăzică dumneata Miguéis foarte bine coborând pe dosar iar eu în picioare în fața lui, uitat, directorul a răspuns la telefon, a corectat o frază, și-a dat seama de ceva în cabinet și eram eu cel care stătea acolo

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis? nu

— Dumneata mai ești aici?

O să mă pună să scriu de douăzeci și cinci de ori prepozițiile în ordine după șterge tabla în cealaltă parte te rog, în arena de coride o goarnă, aplauze, o ușă deschizându-se în locul unde m-au închis și o palmă bătând în scânduri chemându-mă

— Ai adormit Miguéis?

Cum puteam să adorm dacă duzini de urechi în jurul meu și pantoful picându-mi din mână, în momente ca cel de acum când mă simt obosit, mă culc la hanul din Mutamba și un nimic căruia nu mă încumet să-i spun cer pe geam, cred că ating o bretea a donei São care între timp îmi scapă, îmi simt osul cel nou deși eu nemișcat zgâriindu-mi coapsa și nu știu ce mă îngrijorează, poate tăcerea, absența pakistanezilor pe coridorul de la han, șoaptele lor într-o limbă s-ar spune inventată special ca să conspire împotriva mea, mă apropiam și fuga unei pisici numai ochi labele ochi, spinarea ochi, coada ochi pakistanezii delicatețuri, temeri

— Nu omoară nicio mașină a armatei într-o schimbare care scheuna, nicio frână de jeep și frânele

— Stai stai aproape nicio împușcătură, tata care-mi face semn de acolo, de lângă ușă, el care nu făcea semn niciodată, mă fixa cu mâinile în buzunare, făcându-i și eu semn îl pierd

— Unde te-ai vârât tată?

Mama cu un teanc de rufe spălate

— Rămâi cu mine mamă iar ea, fără să mă audă, spre frânghia de rufe, nu la vârsta la care a murit, nu încă grasă, fără burtă, treizeci sau patruzeci de ani cel mult n-

aș putea să spun dacă erai drăguță mamă sunt fiul du-mi tale pe vremea aceea visam că sunt urmărit, nu de o persoană, de un soi de jivină pe care nu reușeam s-o văd

— Am să te mănânc Miguéis aproape cu același ton amabil cu care

— Mi-ești simpatic bătrânelule în somn părinții îmi dădeau drumul la mână, continuau să alerge și eu incapabil să mă mișc, picioarele nu mă ascultau, gâtlejul refuza să strige, în clipa când jivina gata să mă înșface mă trezeam detestându-i

— Vouă nici nu vă pasă de mine îmi încercam picioarele și picioarele da, umblau, nu era niciun fel de pericol în odaie

— Ce jivină?

Hainele mele la picioarele patului hainele știau ce se întâmpla cu un mic aer nevinovat meritând să le rup în bucăți iar mama

— Închide ochii și dormi pregătindu-se să o ia din nou la fugă și să mă părăsească mamă ma ea care nu alerga niciodată, dacă mergea mai repede gâtul i se îngroșa, mâna la inimă, cuvinte nerostite, șuierate

— Nu pot degete care întârziau să nimerească obiectele, nu se adaptau la lume, ridicau, dădeau drumul, erau din nou folositoare, îmi împătureau cearșaful

— Închide ochii și dormi tata mai departe, nu așezat pe patul meu

(nu se așeza niciodată pe patul meu)

ridicând de pe jos un caiet de școală pe care jivina

(nu eu jivina)

l-a dat jos, eu la hanul din Mutamba convins că jivina așteptând să adorm, câteva lumini din golf sau reflexul mării (înclin spre reflexul mării) ating pervazul, pleacă nici mașini ale armatei nici mare, s-a isprăvit cu Luanda iar soția mea pe pernă, un obraz turtit pe fața de pernă, celălalt normal, apucându-mă de un nasture de la pijama ca și cum eu tot aș fi nasturele

(de cât timp nu te mai simte pielea mea?) așa cum le

spun mereu celor mai tineri dacă nu le educăm de la început e de rău

— Ce-s vorbele astea despre o jivină te-ai dus dincolo ca să bei ceva?

Tatăl meu nu se așeza niciodată pe pat, dacă de exemplu era ziua mea aproba de pe scaun

— Da dom'le gata să-și ferească obrazul în cazul unui sărut, mirosea a cafea și a plumb de sudură, a ce miroase acum, a ce miros morții când încetează să mai miroasă, mă aproba de pe scaun hotărât să se protejeze

— Ți-am spus deja că da dom'le nu-i așa? dumneata care o viață întreagă te-ai protejat de toate tată, de frig, de curent, de hoți atâtea zăvoare de mama zorită cu mârâieli de

— Da dom'le la fel, verișoara îți scria la serviciu plicuri cu caligrafia copilărească în care se ghicea tot corpul umerii de atâta efort, o limbă scoasă perfecționând literele, dona São fluturându-mi plicul, nemulțumită

— Tatăl dumitale zău așa Miguéis din când în când, la hanul din Mutamba, o scânteiere amintindu-mi de farurile automobilelor pe storuri când mama

— Închide ochii și dormi iar jivina aștepându-mă între cearșafuri la fel ca scânteierea un val?

Pe insulă, de îndată ce aș fi închis ochii, la Luanda sau la Lisabona, picioarele paralizate, o stradă ce stradă?

Pe care părinții mei se îndepărtau de mine, vă rog luați-mă în brațe repede înainte ca

— Am să te mănânc știi asta?

A doua zi de dimineață pakistanezii observându-mi o vână pe pleoapă care se încăpățâna să palpite, spinarea care se înfiora dându-și seama de ploaie

— V-ați îmbolnăvit domnu'?

Verișoara trasa dungi cu creionul pe toată lungimea plicului cu ajutorul riglei al unui vârf de cuțit?

Iar literele încete neascultând de dungi cu toată strădania umerilor, cu toată limba cea care mult te tata se încredința că mama acolo înăuntru, le ascundea în cartea

de aritmetică de la școală

— Nu citi astea Miguéis printr-o ruptură a plicului cea care mult te, colegul cu fotografiile cu femei

— Îți dau în schimb o fotografie Miguéis cea care te iubește din inimă și în loc de inimă desenul, săgeata, picăturile era de așteptat

— Poate că nu-ți vine să crezi dar taică-tău în tinerețe dona São către coleg și către mine întrerupând orașele chiar înainte de Bruxelles

— Apropiați-vă voi doi în momente ca cel de acum când mă simt obosit, mă culc la hanul din Mutamba, văd un nimic căruia nu mă încumet să-i spun cer pe geam și care prelungește nimicul Luandei poate netedă până la capătul golfului dacă ar exista clădiri, case, există dona São deschizând plicul cea care te și inima, și picăturile, și tatăl tău în tinerețe, cred că te detest tată, nu pot să jur dar cred că te detest, nu există mașini ale armatei nici jeepuri nici copii cu gunoiul lor în brațe, căzând într-un zgomot de vase de aluminiu care nu se opresc imediat la fel ca bănuții aceia de pe un palier pe altul deși doar un singur palier și între timp există ceilalți, cei pe care nu-i văd sau vapoarele care au dispărut de secole și ale căror motoare dăinuie, dacă mi se întâmplă să tac încă mai aud cargoboturile la fel cum o aud pe fiică-mea

— Nu nu pentru Serviciu sunt aici fata mea ci pentru tine, ca să nu-l crezi pe taică-tău

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva un gogoman cu un rățoi jucărie așteptând o scândură cu roți, întreaga lume pe harta donei São, Portugalia microscopică și totodată Lisabona nesfârșită, duzini de bulevarde, statui, neptuni pe care tramvaiul îi lăsa în urmă și pe care i-am pierdut, niciodată n-am fost atent la Angola, am fost atent la Oceanul Indian căruia îi lipsea lustrul, o bucată din Australia fără vopsea, dacă aș fi fost atent la Angola aș fi știut unde Seabra, sunt sigur că dona São l-a arătat cu bagheta

— Seabra aici clasa cristalizată, totul încremenit în jur,

dona São citind scrisoarea verișoarei părinților mei, ceafa ei înclinată unde atât de ușor un cuțit într-o cameră de hotel

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule dona São întinzându-mi plicul indignată, sferele de sub rochie mai mari, talia

(nu știu să explic prea bine) mai rapidă

— Taică-tău zău așa Miguéis tatăl meu mirosea a cafea și a plumb de sudură, a ce miroși acum tăticule, a ce miros morții când încetează să miroasă, a ce am să miros eu peste câteva zile pe o plantație nu departe de Mutamba când mă culc la han și nu știu ce mă îngrijorează, poate tăcerea, absența pakistanezilor pe coridorul pensiunii, șoapte într-o limbă inventată special ca să conspire împotriva mea, ochelarii verișoarei părinților mei doi pești care clipeau înotătoare, o mișcare din cozi biciuind în sensul scrisorilor

— Le-ai furat Miguéis?

Și sticla lentilelor din nou încremenită, lacrimile de jos deasupra acelor bășici din acvariu care spărgându-se la suprafață nu au apucat să se nască, ne înșelăm, mi s-a părut că mai multe bășici închizând ușa cu scrisorile în mână și un moment mai târziu un aspirator furios sugând podeaua, pe vremea aceea nu-mi mai puneam picioarele peste picioarele cuiva, coboram în stradă singur, tata sosind mai târziu acasă în ziua cu peștii, o legănare a mâinii stângi și bășici în acvariu de jos în sus pe care mama nu le-a observat așa cum nici eu nu observ vântul ridând cerul din Luanda, cred că un trauler în golf și nu-mi pasă de trauler, florile-soarelui ale lui Seabra interesându-se de lumină, tata sosind mai târziu în ziua cu peștii, aplecându-se peste stejari și foșnind împreună cu ei scuze și rugăminți, l-am auzit toată noaptea umblând prin casă, sunetul sticlei pe bufet, un pahar la bucătărie pe care îl tot spăla și alte scuze

— Nu știu cum Miguéis alte rugăminți

— Nu mă goni de-ale stejarilor sau ale lui, florile-

soarelui crescând în dimineață, bumbacul, câinii sălbatici, bătrânii în sat care de atâta timp mă așteptau, crezând că aud un jeep care se ostenește pe cărare și după câteva clipe o conversație

— Mi-ești simpatic bătrânelule o discuție

— Să nu-mi faci vreun rău bătrânelule o detunătură, o pauză, din nou jeepul, mă liniștesc, tata sosind mai devreme în săptămânile și lunile următoare, fără

— Da dom'le tăcut, niciodată cu noi, invizibil în jumătatea din umbră a frunzelor, am găsit scândura cu roțile stricate, discul de lemn care imita un volan smuls, m-am mai așezat în mașinuță, am imitat acceleratorul cu gura, am încercat să o fac să coboare coasta și n-a coborât coasta, răsucită, defunctă, am simțit un soi de greutate fără greutate, m-am întors și tata la fereastră, nu urmărindu-mă, nu răzbunat, nu mulțumit, unduindu-se împreună cu stejarii, am spart osiile roților cu un târnăcop de pe șantier, am aruncat scândura într-un tufiș și Seabra pe terasa cu coloane lipsă

— De ce?

Nu spărgea nimic, nu distrugea nimic, niște pantaloni ca ăștia, o cămașă la fel și poate că asta e ceea ce mă neliniștește la hanul din Mutamba dincolo de tăcere, de mirosul acesta de oraș în părăsire cu excepția străinilor de la țiței și a cadavrelor de negri, păsările care renasc în golf venite de pe porțile mari ale palatului guvernamental unde portughezii dinainte iar directorul

— Avem pe acolo unul sau doi care ne ajută și-l informează în legătură cu mine, nu părăsește Luanda, întreabă de străzi, o asigură pe fiică-sa că nu e pentru Serviciu, e pentru ea, zăbovește seri întregi pe insulă cu făpturile acelea din Alcántara pe care nu le-au luat vapoarele, o Rosário, o Joana, o Sálete o Anabela niciodată

Miguéis mai încăpățânat, mai tipicar, căutând un metis care l-a ajutat altădată, l-a însoțit la plantația de tutun domnule director amintiți-vă, vechilul, depozitul, micile diamante pe care vi le-au trimis cu ani în urmă, Curierul

hotelului

— Mi-ești simpatic bătrânelule și cine să se neliniștească

— Stai stai din cauza blindatelor sud-africane în Angola și a mercenarilor care înaintau cvartal după cvartal, cu o baracă ce ardea printre barăci dărâmate pe care le urmărea taică-meu printre stejari, căutând să mă distingă

— Nu-ți obosi ochii tată

(a ce miros morții când încetează să mai miroasă, acum câți ani ai murit tată?)

dincolo de spatele clădirilor și eu bineînțeles ajutându-te

— Sunt în Africa tată dacă fiică-mea m-ar auzi la Montijo

— A, da?

Stând de vorbă cu nevastă-mea fără să-mi ofere un lichior de anason, să mă întrebe ce mai fac

— Sunt în Africa fata mea fără să despacheteze cartonașul cu fursecuri, frunțile lor unite care pe mine mă exclud, vocile murmurând ca să nu le aud, dacă mama mea la Montijo ar arăta spre mine

— În felul ăsta el n-aude dar fiică-mea n-a cunoscut-o pe mama iar nevastă-mea indiferentă față de ea, îi poartă cerceii uneori, a adunat restul într-un sac

— Vreau ca gunoiul ăsta să fie dus jos rochii, papuci, jacheta cu guler de vulpe nu chiar vulpe un puf de pudră jumulit

— Vreau ca gunoiul ăsta să fie dus jos într-o cutie de sticlă pe care mama mea

— Cristal nu te necăji mamă, cristal cu noroi pe fund, aproape de culoarea pământului ăstuia când se sfârșește orașul și o șosea, două șosele ca să scăpăm din Luanda scăpând de mare cargoboturile din copilăria mea dispărând odată cu ea primii copaci, prima iarbă, fiică-mea pândind, șușotind cu nevastă-mea și pândind amândouă, directorul către locotenent-colonel urmărindu-mă pe harta pe care a întins-o pe masă fiecare șosea o trăsătură cu adnotări și cifre, calea ferată două linii paralele însemnate cu albastru

— În sfârșit s-a decis iar eu la hanul din Mutamba

văzând un nimic căruia nu mă încumet să-i spun cer pe geam sau poate primii copaci, prima iarbă, o capră pe care cineva o s-o fure deseară, mâine, altădată și eu departe, traversând fluviul Tejo sau la cincizeci cincizeci și șase de kilometri de Luanda, oprindu-mă lângă râu, zărindu-mă din satul bătrânilor privind acest cer, pe care niciun vânt nu-l ridează, din construcția colonială dacă se poate numi construcție colonială o bucată de acoperiș nici măcar jumătate de acoperiș, o treime de acoperiș o coloană sau două pe care plantele agățătoare le distrug, o bucată de terasă care și-a pierdut balustradele și conchizând

— Am ajuns adică găini, o mică arătură cu niște plante al căror nume nu-l cunosc și poate nu și-l cunosc nici ele

— Cine suntem noi?

Doi ulii în așteptare, de ce nu-mi spui să închid ochii mamă

— Închide ochii și dormi tata care nu s-a așezat niciodată pe patul meu

— Nu vrei să stai jos tată nu te mai apăra cu mâneca liniștește-te că nu te sărut ridicând de pe jos puloverul care a alunecat de pe banchetă, apărând în dreptul ferestrei unde nu stejari, fațade, aplecându-se peste mine controlând dacă dorm, mi s-a părut că sărutul aproape scăpându-i din gură și taică-meu împiedicându-l, mi s-a părut că părându-i rău că a distrus scândura, eu aproape sugerând

— Facem altă mașinuță tată și tăcut, n-am făcut altă mașinuță, nu m-a mai împins în spatele clădirilor cred că începusem să cresc, când erai deja bolnav am întrebat

— Ți-aduci aminte de scândura cu roți?

Ochii dumitale mă fixau și erau departe, în căutare, s-au umplut din nou mulțumiți aducând-o pe verișoară cu ei

(a ce miroși acum tată, a ce miros morții când încetează să mai miroasă?)

aplecat asupra mea controlând dacă dorm, degetele nu știau să plieze cearșaful, mai mult îl răsuceau, întinzând cuvertura mi-ai dezvelit un picior, credeam că o să-mi

mângâi piciorul și nu l-ai mângâiat, dacă din întâmplare eu

— Piciorul te pierdeai mirându-te, în schimb ai atins un ornament al patului, nu o mângâiere evident, un mic gest stângaci care l-a scos din lăcaș, l-ai pus la loc speriat, privindu-l ca și cum o mică viață personală, ascunsă în volute, s-ar strădui să te tortureze, dacă ți se cerea să iei în brațe un copil întindeai brațele cu frică și cu rigiditatea cuiva care ține în echilibru un pahar cu apă pe o farfurioară, teama că o existență, instabilă și tremurătoare, ar cădea jos printre țipete, mama în cămară

— Acum ce-ai mai spart?

Și niște pași fără țintă prin odaie, o speranță de a dispărea printre stejari

— Pe-aici nu-s stejari tată doar dulapul meu unde nu încapi, cizmele bunicului pe care mama tot vrea să le arunce mâine și deci tăcerea, ceea ce nu mă încumet să numesc cer pe geam fiindcă niciun vânt nu-l ridează, niciun nor nu-i garantează existența, nicio insectă în urechi inaugurând insomnia, eu cu ochii închiși

— Fii liniștită că închid ochii mamă prefăcându-mă că dorm, verișoara vorbind în direcția unde nu eram eu, doar cu jumătate de buze, schimbând poziția unuia dintre sâni în bluză și sânul depășind decolteul spre cuibul unde s-a așezat ca pentru clocit fiecare cuib o bretea dona São vă aud bretelele

— Crezi că el înțelege?

Relieful, parfumul, ceva din tata în parfum, nu doar mirosul de cafea și de plumb de sudură, ceva dincolo de carne făcând carnea mai carne, neliniști care începeau să mă bântuie fără ca eu să cred că le am, dona São doar bretele, doar dantele

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

Creta fărâmițându-mi-se încet în mână, umiditatea asta pe degete, nu sudoare, altceva, se poate spune și sudoare, trebuie să existe cineva care să-i spună sudoare dar altceva, eu la hanul din Mutamba și acum că o lumină mai puternică la fereastră o pasăre, aripi sau târlicii

pakistanezilor pășind pe lângă ușă tata asigurându-se că știftul ornamentului în lăcașul său din lemn, trăgând mai bine oblonul, plecând și eu reținându-l

nu din cauza jivinei din vis, jur

— Nu pleca din cauza a nu știu ce care mă îngrijorează, poate tăcerea, poate florile-soarelui la care trebuie să ajung mâine și pe trepte acel Seabra fata mea, erai deja bolnavă eu

— Nu verișoara tată mașinuța ochii matale fixându-mă în căutarea lor, răscolind ascunzătoarea unde acumulam zilele, observând în lumină un soldățel jucărie, o ucenică de coafor, o străină întâlnită pe plaja de la Sines pe când aveai optsprezece ani, nu te-a văzut și totuși din momentul acela gesturile ei te însoțesc, felul cum își purta sandalele cu arătătorul și mijlociul îndoite în timp ce ucenica de coafor nici numele nu ți-l amintești, aproape sigur ai s-o întâlnești pe stradă la toamnă cu un copil în brațe și un bărbat

— Nu poți merge mai repede?

Astfel că dă-o încolo pe ucenică, nu te epuiza tată, concentrează-te asupra scândurii care valora atât de puțin dar pentru mine nespus de scumpă, a scos cu levierul două șipci din ladă, tata privind un soldățel cu cască și o flintă căreia îi lipsea patul

— Mi-a dat-o unchiul meu fiule cruță soldățelul, nu mă întrerupe tată, a scos cu levierul două șipci din ladă, le-a întărit cu o placă de zinc și stejarii acolo sus, adică jumătate de frunze în lumină aprinzându-i umerii, a pus o pernă pe placă

— Locul conducătorului auto fiule a adus roțile de la serviciu, străina pe esplanadă, Rosário Joana Salete Anabela

Anabela și mata sau eu ghemuit pe vine pe insulă vorbind cu Salete, fără curaj, uimit ai ascuțit osiile de lemn cu cuțitul, ai încastrat roțile și nicio umezeală pe degetele dumitale, sudoare, umezeală cu străina tată, lucruri care începeau să existe fără să visez că le am, nu insista că

— Soldățelul jucărie mi l-a dat unchiul meu fiule cui îi pasă de un soldățel neinstruit, ciung, Anabela nu vorbea niciodată

(patroana din Alcántara

— Câți ani ai băiețelule?)

asculta în tăcere, o străină pe plajă care nici nu te-a văzut, după ce au fost montate roțile o bucată de mătură și un disc de lemn ca să servească drept volan

— Lipsește claxonul fiule lipsesc claxonul, farurile

— Stai stai una dintre roți inegală și mașinuța șchiopătând, ucenica de la coafor avea un pansament la gleznă pentru că a ros-o pantoful, i-a făcut curte o lună, bărbatul

— Nu poți merge mai repede?

Și ucenica târând pantoful, copilul nu semăna cu ea nici cu bărbatul așa cum nu semăn eu cu mata nici cu mama tată, semăn cu cine, fiică-mea seamănă cu cine, lipseau claxonul, farurile, pedalele, una dintre roți șchioapă și totuși mașinuța tată, pe măsură ce îmbătrânesc cred că am să semăn cu mata, aici la hanul din Mutamba, de exemplu, suntem identici uite, și eu mă duc la fereastră cu speranța stejarilor și văd un nimic căruia nu mă încumet să-i spun cer pe geam deoarece niciun vânt nu-l ridează, niciun nor nu-i garantează existența, doar insectele astea da inaugurând insomnia, uneori din copaci ne veneau cărăbuși și mama

— Sunt sufletele morților care nu știu a ce miros când încetează să miroasă și între timp vom avea o mașinuță pentru ca dumneata să mă împingi în direcția plantației de floarea-soarelui și bumbac tată și să isprăvim cu asta, dacă cel puțin soldățelul jucărie

— Mi l-a dat unchiul meu fiule l-ar fi întâlnit pe acel Seabra în locul meu, părăsește șoseaua către o *sanzala* aproape intactă după atâtea colibe arse, găsește nu o cărare, o potecă pe care case de albi, o prăvălioară, un siloz și toate ușile de la casele albilor, de la prăvălioară, de la siloz deschizându-se și închizându-se într-o cadență

somnambulă, fiecare ușă un plămân respirând singur sau un ceas contrazicându-le pe celelalte niciodată n-am aflat de ce ceasurile se contrazic în vitrinele caselor de amanet, atâtea ore diferite sigure de ele, atâtea secunde care se dezmint și se acuză și dincolo de uși un simulacru de perdea, begonii neașteptate în Africa, nu-ți vine să crezi și totuși begonii, împinge mașinuța pe cărare tată, indignează-te de ucenica de coafor sau de soldățelul jucărie

— Nu poți merge mai repede tu?

Care o să ne ucidă pe amândoi, pe Seabra și pe mine, eu spunându-ți în spatele clădirilor

— Rotește volanul spre alee tată mata cerându-mi să mă ridic

— Așteaptă rotind scândura

— Acum poți să te așezi împingându-mă iar și mașinuța ascultând de volan, erai deja bolnav cu platoul cu medicamente alături pe scara de la plantație pe fotoliul din camera de zi unde credeam că te distrai cu stejarii pentru că mama

— Dacă încerc să-l culc săracul protestează imediat eu ajutându-te cu perna care aluneca într-o parte și-ți strâmba spatele

— Ți-aduci aminte de scândură tată?

Fumigații cu mentol, comprimatul strivit într-o lingură și mama

— Îi maschez gustul cu zahăr știi bărbia lui tata

— Ți-ai pierdut gura tată refugiindu-se în mânecă

— N-am chef picăturile pe care nu reușeai să le înghiți, le mestecai, alunecau dintr-un rid până ce mama cu șervețelul

— Nu pot să-l văd în starea asta și gata și șervețelul mov din cauza picăturilor, tata

— Scândura?

Ochii aducând ceva ce nu vedeam bine și mi s-a părut că nu avea roți nici volan nici perna de pe banchetă, mâinile întinse spre mine încredințându-mi

— Scândura și nicio scândură, palmele i s-au așezat pe genunchi, goale, tata doar pernă și cuvertură, un colțișor de gingie care cred eu zâmbea, vreau să cred, în momente ca acesta când mă simt obosit în hanul din Mutamba și nu știu ce mă neliniștește poate tăcerea, poate fiică-mea

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva care continua să zâmbească deși nicio scândură tată și cum nicio scândură jeepul armatei negociat cu un sergent în cartierul Cuca, banii mei, pașaportul meu, biletul meu de avion pentru Lisabona, am trecut pe insulă în speranța că Sálete îngropând o cutie de tablă în nisip ca și cum într-o zi s-ar întoarce în Europa, nimeni nu se întoarce în Europa, putrezim aici, directorul către ministru

— Fiți liniștit că n-o să-l găsească pe Miguéis (care Miguéis, spune-ți-mi cine e Miguéis?)

Miguéis pe potecă, pe cărare, pe o a doua cărare, greșind drumul, încercând un drumeag care se pierdea în desiș, alt drumeag pe care niște leproși scărpinându-se cu unghiile ascunși printre stânci, nicio frunză în lumină, maică-mea care închidea marchiza

— Nu-i nevoie de forță ajunge să împingi ușor aici vezi? o infirmerie în ruină după leproși, teama de câinii sălbatici însă nu câini sălbatici, mai târziu, lumina de aprilie care dezumfla desișul și atunci da floarea-soarelui, bumbacul, terasa, fiică-mea

— Sunt obosită eu în căutarea cartonașului cu fursecuri nu, în căutarea rățoiului de plastic nu, în căutarea pistolului în cămașă și în loc de pistol mâna mea întinsă

— Scândura?

Și nicio scândură, palma care mi s-a așezat goală pe genunchi, jumătatea din umbră a frunzelor înghițindu-mi fața sau poate fața care se devora singură, eu către mine

— Mi-ești simpatic bătrânelule în timp ce perna îmi strâmba spinarea, eu controlând dacă dorm, degetele care nu știau să îndoaie cearșaful, îl răsuceau mai mult, nu vreau să plec cu jeepul și să-l văd pe Seabra pe o scară privindu-mă, nu speriat de mine, satisfăcut, aceiași

pantaloni ca și mine, aceeași cămașă, culoarea asta a albilor în Africa ce se confundă cu praful, sticla

— Vrei?

Dacă Anabela cu noi, dacă cel puțin, din mila directorului, Anabela cu noi acel Seabra dându-se la o parte ca să mă așez lângă el pe treaptă și nu da atenție fata mea, nu-ți pierde timpul cu mine, nu auzi, prefă-te că eu foarte departe, eu venind de la Serviciu și nu aici, nu aici, acceptând sticla, auzind – Mi-ești simpatic bătrânelule dând peste câinii sălbatici și uitând de câinii sălbatici care Miguéis, care câini sălbatici? eu indiferent față de diamante, față de ce am de făcut, de ce am făcut, punându-i capul pe genunchii mei, cu o grijă de prieten, cu speranța că mâine sau mai târziu o să-mi facă și mie cineva la fel ca să mă odihnesc mai bine.

Capitolul al optulea

Corpul s-a mișcat fără mine, a coborât scările casei unde un cuțit la bucătărie se pregătea să facă pâinea să sângereze, a coborât scările de la Mutamba iar pakistanezii

— Nu omoară și am pornit prin Lisabona prin Angola fără să-mi dau sigur seama pe unde umblu, ce ulițe, ce cartiere, nu golful, Tejo, și nu palmieri, copacul *jacarandă* de aprilie, am pornit prin Lisabona prin Angola nu în întâmpinarea lui Seabra care tot repeta

— Marina în întâmpinarea ta fată, tu nu bolnavă, nu la Montijo, ținându-mi degetul când stingeam lumina strângând o dată, de două, de trei ori spunându-mi că

(ți-am strâns degetul de trei ori ai observat?)

— Încă n-am adormit încă n-am adormit nici n-o să adorm vreodată, îți interzic să pleci, rămâi aici în timp ce pereții cresc, tavanul se îndepărtează și eu cu spatele la mata

— Sunt obosită încă nu la Montijo, copacii din Lisabona (atât de departe)

În momentul când durerea, când febra, când nu sunt eu, e cealaltă pentru că nu sunt bolnavă înțelegi, sunt cea care-ți strânge degetul

— Ți-am strâns degetul de trei ori ai observat? și strângând degetul anunțai

— Încă n-am adormit încă n-am adormit nici n-o să adorm vreodată și nu doar tu explicându-mi, jucăriile care te previn

— Taică-tău s-a ridicat cuvertura crescând și tu așezată, cu ochi ca ai jucăriilor, furioasă pe mine

— Tată te-ai ridicat ca tine în acest moment, cu spatele la mine și totuși cu sprâncenele în tavan, nerăbdarea, slăbiciunea și lipsa de putere care nu-ți îngăduie un cuvânt, un gest și totuși mulțumesc fata mea cuvântul, și

totuși gestul, eu spunându-mi

— Pot să ajut cu ceva spunându-mi

— Pot să-ți fiu de folos fata mea tu

— Tată te-ai ridicat în timp ce fără să-mi dau seama cobor scările casei noastre, scările de la Mutamba înaintez prin Lisabona prin Angola în întâmpinarea ta copilo, spune-mi de unde se iau vapoarele pentru Montijo, unde este cărarea, Seabra pe scară în așteptarea mea, acum nu alb, negru și ca orice negru de prisos pentru că ei nu ne interesează Miguéis, ne interesează ce se naște din pământ fără ca ei să știe că se naște, diamantele, cafeaua, țițeiul pe care le folosim prin negri dându-le iluzia că le cumpărăm, negri Miguéis șoareci fiindcă de șoareci vorbim, ascunși de noi în vizuini din *musseques* neprotestând, neomorându-ne, nici măcar fugind, obosiți să mai protesteze, să mai omoare, să fugă, așteptând așa cum mă aștepta Seabra și cum voi aștepta și eu la rândul meu, după el, oferind sticla

— Vrei?

Și nimeni, în timp ce floarea-soarelui și bumbacul fac zarvă în tăcere iar tu în cămăruța din Montijo

— A, da?

Fără să te intereseze fursecurile, flamingii, stârcii, luând degetul cu tine, în speranța că vei dormi, la spital unde au să te culce, vor stinge lampa, vor pleca iar stejarii, nu jumătatea din umbră, jumătatea din lumină, picioarele tale peste picioarele mele, tu către medic

— Tatăl meu sigură că fiind cu mine nu pot să-ți facă vreun rău, să te sperie

— Tatăl meu în timp ce umblu prin Lisabona prin Angola în întâmpinarea ta așa cum mergeam să te iau la ieșirea de la școală, eu în curte în recreație și tu niciodată

— Tatăl meu te prefăceai că nu mă vezi, consimțeai, rușinată de mine de ce?

Să te însoțesc acasă dar fără să te ating și niciodată lângă tine, în spatele tău, la fel cum nu-mi permiteai să te ajut cu cărțile și caietele, dacă întâmplător eu

— Fata mea nu-mi răspundeai așa cum nu-mi răspundea nici maică-ta, eu revenind de la Serviciu, depunând servieta, și

— Bună seara și tăcere, tăcerea pe care o găsesc acum la Lisabona la Luanda chiar și pe insulă, chiar și în Alcántara unde femei așezate, pe nisip sau repartizate prin încăperile de la un etaj doi deasupra fluviului se vedea Tejo, de asta mi-aduc aminte, delfini, containere, o corabie veche poate etajul unde o doamnă în vârstă străină?

— Câți ani ai pușțiule?

Cu un soi de curiozitate sau de părere de rău, supărarea donei São

— Te gândești la cai verzi pe pereți Miguéis?

Același parfum, aceleași bretele, aceeași urmă de ruj pe un dinte, aceeași palmă care-mi mângâia botul și eu tremurând, fericit, amintindu-mi de o felie de mandarină

— Miguéis de verișoara plecând de lângă tata

— Crezi că a observat?

Directorul către locotenent-colonel arhivând harta în birou

— Gata Jaime observând absența publicului în arena de coride, golful de care mă îndepărtam înaintând în interiorul Africii, camionete cu soldați în timp ce unele incendii de-a lungul șoselei, casa pe care mama ta fată, dacă n-am să ajung la timp trebuie să ajung la timp o va vinde după moartea ta, bufetul, comoda, lucrușoarele fără valoare scrisori, bibelouri în care se încăpățânează să dăinuiască trecutul, Seabra, un negru identic cu ceilalți negri, către mine pe care mă considera alb și deci respectuos, umil, bucuros că mă vede

— Ați întârziat cinci ani domnule nu bumbac, bumbacul tulpini defuncte, doar floarea-soarelui, cuverturi, pânze iar sub cuverturi și pânze, într-un colț al dușumelei, motivul pentru toate astea, diamantele, Seabra neatent la câinii sălbatici

— Trebuie să vi se fi spus la Serviciu câte pietre le puteți număra domnule în timp ce se aprindeau focurile în satul

bătrânilor, se vedea o femeie alergând sau încercând să alerge încercând să alerge, săraca între două colibe de paie și frenezia găinilor, Seabra dându-se la o parte ca să încap lângă el pe treaptă

— Vasăzică așa domnule oferind sticla

— Vreți domnule? nu tu, nu dumneata

— Vreți domnule?

Un agent de la Serviciu de care nu-mi aminteam, poate unul dintre cei mai tineri căruia eu instalându-mă la birou scoțându-mi haina

— Dacă nu le educăm de la început e de rău și soția mea ce folos tăcută dându-mi ascultare, fiică-mea dându-mi ascultare

— Tată nu

— A, da?

Nu cu sprânceana în tavan

— Îi trebuie atâta timp până să spună ceva fiică-mea

— Tată fiindcă le-am educat de la început iar ele cum se înțelege, cum înțelege oricine acceptând la fel cum accepta și acel Seabra mai mult decât accepta, cerea întinzându-mi sticla strângându-mi degetul

— Nu plecați până nu adorm și eu lui la fel ca ție fata mea, nu plec stai liniștit, eu mare, eu adult, în stare să-l apăr de prezențele vagi care apar din întuneric, mama lui, tatăl vitreg, Claudia disprețuindu-l

— Locuiești într-o peșteră? sau Marina mai târziu

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule? disprețuindu-l și ea, dând foc vilei

— Asta doreați nu asta doreați?

În timp ce Seabra rătăcind rușinat într-o arenă de coride și muzică și aplauze și eșarfe colorate Seabra care venise în Angola pentru trei, patru zile cel mult trei, patru zile cel mult Seabra și pe urmă avansarea redus la câțiva metri de floarea-soarelui și bumbac, rachiul de palmier, greierii pe care bătrânii îl lăsau să-i mănânce, Seabra sau tu strângându-mi degetul (ți-am strâns degetul de trei ori ai observat?)

— Încă n-am adormit crezând că disting stejarii și nu sunt stejari în Angola, există tăcerea asta și niște sunete mărunte, bufnițele pe care le suflă spre noi noaptea și suflându-le le ia, Seabra întrebându-mă fără să fie atent la câinii sălbatici

— Rămâneți pe scara asta domnule?

Așteptând alți Miguéis coborând din alt jeep îndeplinind ordinele de la Lisabona și după ordine pensia amice, familia, liniștea, locotenent-colonelul la Lisabona

— Liniștea bănuiesc că medicul ție fata mea

— După tratament liniștea fără ca eu să-ți pot fi de folos, să-ți pun picioarele peste ale mele chiar dacă tu

— Nu vreau târându-te cu mine

— Nu-i asculta fata mea având atât de puțin să-ți dau în afară de un rățoi în apă, tu înfășurată în prosop pe bancheta din bucătărie nesemănând cu mine, nesemănând cu nimeni, atât de serioasă, preocupată să nu calci pe dalele cenușii ca și Seabra deplasându-se pe terasă incapabil să fie atent la ceva doar, poate, în hanul de la Mutamba, la fiica metisului acoperindu-se cu cearșaful

— Nu găsiți că am un corp ca de băiat domnule?

Sperând ca el să n-o atingă și decepționată că nu o atingea, Seabra

— Când mă ajutați domnule?

Sau

— Când mă ajutați să adorm domnule?

Când mă ajutați să nu-mi amintesc nimic, să nu cunosc nimic, să nu-mi pese de nimic, Lisabona de exemplu din care mi-aduc aminte de o piață, un garaj în piață, cimitirul, podeaua dată cu ceară

— Fii atent cu pantofii covorul căruia mama mea îi îndrepta franjurile, să nu vă ridicați și nici să nu plecați de aici până nu adorm domnule, ajutați-mă așa cum tatăl meu vitreg câteodată, ferindu-se de mama, mă ajuta, în ajunul zilei când am împlinit optsprezece ani m-a dus să cunosc femeile de pe insula din Luanda la Lisabona într-o casă din Beato, în cvartalul cu biserica unde se auzeau porumbeii,

nu ușa dintre farmacie și ceea ce presupun că e o măcelărie, nu scara urcată unul în spatele celuilalt cu tatăl meu vitreg sprijinit de zid, odihnindu-se pe primul palier, pe al doilea, pe al treilea, gușile și aripile și ciocurile porumbeilor tot mai îngrijorate și vecine, tatăl meu vitreg orientându-se după o simplă accentuare a densității beznei până la un soi de pod cu lucarnă spre fluviu

— În locul ăsta eu la optsprezece ani o lucarnă un copac cu trunchiul argintiu, un mesteacăn la fel ca mesteacănul întrezărit într-o după-amiază de la fereastra trenului de Sintra unde am vizitat cu mama o rudă bătrână, verișoară a unei verișoare sau mătușă a unei mătuși sau verișoară a unei mătuși sau mătușă a unei verișoare căreia mama

— Dona Aldora dispărută printre umidități difuze, speteze care se complicau prin împopoțonări, duzini de perne în întuneric, dona Aldora către mama mea dându-și seama de o schimbare în umiditate, poate o greutate pe spetezele complicate, poate tălpile mele care nu ajungeau la podea

— Ai venit însoțită nepoată?

Neobservând-o pe mama nici pe mine, observând un punct din odaie unde niciunul dintre noi, capul trufaș al orbilor adică nasul și gura sunt pe față și nu sunt, există și nu există, le vedem și totuși nu le vedem ce s-a întâmplat cu gura dumitale, cu nasul dumitale dona Aldora?

Rigiditatea corpului când căuta sunetele holbându-se la un tablou, o strachină, plapuma imprimată lipită de perete ascunzând mucegaiul, mama făcându-mi semn să nu fac zgomot și ruda bucurându-se de ce nu era bucurie

(orbii nu se bucură, se ridează)

era o grimasă fără țintă care zburătăcea căutându-ne de asemenea

— Ai venit însoțită nepoată?

Se mișca printre ghivece și duhoare de urină de motan atingând obiectele cu vârful degetelor experimentând tăcerea, dându-i formă și sens, mama de la o pernă la alta prin încăpere, nu holbându-se la un tablou, o strachină,

plapuma ascunzând mucegaiul, semnele bătrâneții unei case vechi sprijinite de un zid sau așa ceva, în căutarea a nu știu ce încercând ca verișoara să nu-și dea seama

— Ce s-a întâmplat mamă?

Iar mama mea

— Nu vorbi găsind niște linguriță de argint cu mânerul de lemn

— Mahon fiule mahon aliniate într-un bufet, evaluându-le, deschizând poșeta, poruncindu-mi

— Nu te uita Seabra ruda ridicând mai mult capul pe corpul mai țeapăn, cu expresia mai goală explorând golul din jur doar că de astă dată o cută pe frunte, nu nasul, nu gura, o cută îngroșându-se bănuitoare, alarmată, mărindu-se departe de noi

— Ce se întâmplă nepoată?

În timp ce mama mea culegea o linguriță, o a doua linguriță, le cântărea în palmă, avansa spre a treia linguriță pipăind tăcerea, la fel ca dona Aldora cu vârful degetelor, eu deprimat

— Mamă mi-amintesc de un copac cu trunchiul argintiu, aproape un mesteacăn și de uimirea mea găsind un mesteacăn întrevăzut într-o după-amiază la fereastra trenului de Sintra, crengile fără frunze înălțate spre cer, corbul care ne privea țintă de pe una din ele și greutatea corbului îmbolnăvind creanga, ridurile atât de triste ale bucuriei oarbei

— Ce se întâmplă nepoată?

Corbul a abandonat mesteacănul și creanga din nou înălțată, imprimeul plăpumii imitând păuni, fiecare păun cu ochiul său ăsta da, ne urmărea, înainte ca păunii s-o avertizeze pe rudă agitându-se cu croncănituri și înainte ca ruda

— Hoațo hoațo eu către mama

— Nu face asta mamă linguriței una câte una grijulii înapoi în bufet, o farfurie care trebuie să fi fost de porțelan și acum de lut ars cu o moară pictată, penumbra ferigilor muind fereastra

— Vai doamnă vai doamnă luând partea cui, dialogând cu cine, poșeta s-a închis cu o decepție prelungită, felinarele de pe stradă amplificând ceața, un liliac între timp nu complet liliac va fi liliac mai târziu luând pulsul nopții, ridul rudei

(verișoară a unei verișoare sau mătușă a unei mătuși sau mătușă a unei verișoare sau verișoară a unei mătuși nu știu exact și a murit acum ceva timp, vreau să spun că a murit cu totul fiindcă nu cred să fi rămas în vreun album)

dispărând de pe față, capul mai puțin trufaș, corpul adunat

— Ai să mai vii nepoată? sau

— Puteam să jur că ai să vii însoțită nepoată liliacul deja liliac, un zor fără țintă zburătăcind prin curte când lângă răzoare când pe o mimoză, la gară un felinar făcând abstracție de un pumn cine ținea felinarul?

Locomotiva și adio felinarul, adio și n-am cuvinte, adio flacără de gaz

(adică o pălălaie și funingini negre) am vrut să repet

— Mamă și nicio voce între noi, controlorul către mama

— Sunteți însoțită madame?

Și o clipă dona Aldorá înțepenindu-și corpul, la intersecția de la Mem Martins m-am văzut reflectat în geam, n-am găsit mesteacănul, dacă aș fi la Lisabona m-aș duce în căutarea cuvântului, poate că ar rămâne acolo pe marginea șinelor, poate

— Bună Seabra și eu mulțumit de mesteacăn

— Nu m-ai uitat?

Am citit într-o revistă dat uitării

— Nu m-ai dat uitării?

Sau poate că nu la Mem Martins, în podul de la Beato unde tatăl meu vitreg conducându-mi cotul (nu obligându-mă, conducându-mi cotul)

— În locul ăsta la optsprezece ani eu cu mine asurzit de porumbei neatent la nimic altceva decât am citit într-o revistă posibil dacă nu cumva într-o făptură care nu mirosea a dona São, un pulover, niște pantaloni, niște

papuci bărbătești, făptura

— Haidem și pe urmă ceva ce nu știu să descriu bine, o neliniște rapidă, o grabă tăcută, tatăl meu vitreg scoțând bani din portofel și făptura bătându-și joc de bani

— Asta a fost acum patruzeci de ani bătrânelule tatăl meu vitreg murmurând odată cu porumbeii

— În locul ăsta acum patruzeci de ani eu extrăgând o bancnotă din buzunarul de la spate, netezind-o cu degetele, cred că fluviul la două colțuri de stradă mai jos o foială de ulei, o forfotă de valuri, tatăl meu vitreg strivindu-mi coastele

— Asta nu i se povestește maică-tii băiete și ajungând acasă să adorm repede, dați-mi degetul domnule Miguéis ca să nu trebuiască să mă scol și să mă liniștesc înțelegeți, e suficient să îndoi genunchii pe treapta asta vedeți, să îndoi brațele pe genunchi, să las capul pe brațe și nu vă deranjez vă jur, nu vă chem, stau așa cumințel, nu dau de bătrânii din sat și nici de câinii sălbatici promit, știu că sunt acolo în camerele din fund, le simt prezența, mirosul și nu mă sperie pricepeți, cum să mă sperii dacă degetul dumneavoastră cu mine, corpul dumneavoastră în picioare lângă corpul meu culcat, dumneavoastră însoțindu-mă, ocupându-vă de mine, dumneavoastră aproape un mesteacăn și uimirea mea zărind un mesteacăn nu întrevăzut într-o după-amiază de la fereastra trenului de Sintra ci prezent, nemișcat, cu crengile verticale care curând vor coborî peste noi, cred că trebuie să ascult corbii nu un corb, duzini de corbi din Lisabona în Africa, corbii de pe ziduri, de pe curticelele din Paiă, din Damaia și de pe clădirile vechi din partea de jos a orașului, în spatele fațadelor mari saloane decrepite unde locuiește o absență de secole, dumneavoastră un mesteacăn domnule Miguéis pe care n-am nevoie să-l regăsesc pentru că nu l-am pierdut niciodată, asurzit poate de porumbeii din Beato în ajunul împlinirii vârstei de optsprezece ani și tatăl meu vitreg săracul, atât de politicos, atât de modest, atât de preocupat de mine

— În locul acesta eu vesta care nu mergea cu haina, ochelarii care nu-i foloseau și se încăpățâna să-i poarte, țigările clandestine supte la farmacie cu teama ca mama mea

— Ție nu ți-e rușine? tatăl meu vitreg dacă nu vă deranjează să ne însoțească un moment

— Vi-l prezint pe tatăl meu vitreg domnule Miguéis permiteți?

Și el ștergându-și mâna de pantaloni înainte de a o întinde recunoscător pentru interesul pe care mi-l arătați, mecanicul auto însoțindu-l emoționat

— Băiat bun micul nostru Seabra domnule e o favoare pe care i-o face, o favoare pe care ne-o face, mă lăsa să-l ajut la treburi, să aduc găleata cu apă murdară în care controla găurile din camerele de aer, cineva eu, Miguéis

— Ce-i asta băiețaș?

Făcându-mă să cred că o mișcare de recul, un braț în fața gâtului împiedicându-mă, refuzând astfel că l-am mustrat

— Ce-i asta băiețaș?

Jeepul așteptându-mă pe drumeagul de lângă râu, niciun vânt în floarea-soarelui, în bumbac, stejarii din spatele clădirilor liniștiți, fiică-mea liniștită la spital cu o pânză pe față, nu

— A, da? nu

— Îți trebuie atâta timp până să spui ceva liniștită, nu-ți mai face nimeni niciun rău fata mea, nu te mai supără nimeni, din fericire pentru ea am educat-o de la început și așa cum le spun mereu celor mai tineri înainte de a-mi scoate haina și a mă instala la birou în timp ce ei mă respectă nu râd de mine, mă respectă dacă nu le educăm de la început e de rău, fiica mea, care admiră autoritatea unui bărbat, plângându-se cel mult

— Sunt obosită cu spatele la mine la Montijo nu pentru că mă disprețuiește, ca să mă scutească s-o văd, știind că pentru ea, nu pentru Serviciu, eu acum în Africa, tata îndeplinește până la capăt ce i se cere să facă, tata

gândindu-se să aprindă un mic foc cu stâlpii de pe terasă pentru a goni câinii sălbatici, renunțând la foc din milă pentru acel Seabra

— Casa dumitale Seabra casa dumitale timp de cinci ani Seabra, sticlele dumitale goale și deși goale amabilitatea acestui

— Doriți domnule? acestui

— Îmi sunteți simpatic domnule nu proasta-creștere a Curierului

— Mi-ești simpatic bătrânelule simțul ierarhiei, considerația, politețea

— Îmi sunteți simpatic domnule așa cum mi-ești simpatic tu Seabra, îngădui ca porumbeii să te asurzească și nu ești atent la nimic, ca o ființă apărută nu știu de unde eu?

— Haide doar că nu te pot lăsa să-ți pui picioarele peste ale mele, să-mi înlănțui talia și să mergem în direcția străzii, în direcția cărării fiindcă mi s-a ordonat

— Seabra nu părăsește Africa Miguéis mi s-a spus în cabinetul care dădea spre arena de coride

— Dumneata trebuie doar să măturі ce a murdărit Seabra și asta și fac uite mătur, o treabă simplă prietene, trimit diamantele la Lisabona și las Angola din nou dereticată, doar că trebuie să-mi dai drumul la deget o clipă, să te porți ca ruda bătrână, verișoară a unei verișoare sau mătușă a unei mătuși sau verișoară a unei mătuși sau mătușă a unei verișoare căreia mama ta

— Dona Aldorá capul trufaș al orbilor adică nasul și gura sunt pe față și nu sunt, există și nu există, le văd și totuși nu le văd ce s-a întâmplat cu fața ta, cu nasul tău Seabra? rigiditatea corpului când cauți sunetele holbându-te la mine, la un gât de sticlă pe care l-am spart, la ciobul gâtului de sticlă care-ți rănește gâtul ție, tu bucurându-te de ce nu era bucurie, era o schimonoseală fără țintă care zburătăcea pe acolo

— Vreți domnule?

Bărbia în piept în momentul când lovitura, un soi de protest

— Încă n-am adormit încă n-am adormit și nici n-am să adorm vreodată, vă interzic să plecați, rămâneți aici domnule Miguéis iar domnul Miguéis

— Îți promit rămân, te sprijin pe treapta scării, îți dau din nou degetul, nu profit de zarva porumbeilor

— Haide dimpotrivă te așez mai bine pe scară și te împiedic să cazi pe pământul ăsta roșu, poate că ți se usucă acea mică pată de sânge și niciun sânge băiete, floarea-soarelui asigurând

— Domnul Miguéis s-a sculat domnul Miguéis care-și retrage ușurel degetul iar tu, fără să mă observi, mirându-te de mesteacăn, un copac cu trunchiul argintiu zărit într-o după-amiază de la fereastra trenului de Sintra, o creangă pe care un corb o îndoaie în tăcere și să nu te îngrijorezi de lumina stinsă fiindcă jeepul e în continuare pe drumeag, bătrânii calcă focurile din sat fiindcă se crapă de ziuă și rămân cu tine, liniștește-te că rămân cu tine ștergându-ți sângele de la gât gâtul de sticlă n-a durut tare nu-i așa?

Pentru ca maică-ta să nu te certe că ți-ai pătat cămașa

— Pata asta nu iese sufocată, ca mine, de zarva porumbeilor.

Capitolul al nouălea

Unicul lucru pe care-l pretind e să fiu lăsată în pace singură cu mine însămi sau mai degrabă singură cu asta care nu sunt eu și care am devenit, eu departe de aici, la slujbă, la cinema, luând vaporul de Lisabona vaporul de șapte și jumătate dimineața spre Lisabona vara, stârcii scăpând de noi la suprafața apei și eu cu ei, totul luminos, fără umbre, mlaștinile din Montijo, stufărișul, vechea gară acolo în spate, minusculă, țeava stricată, că i-am scris proprietarului fiindcă-mi udă bucătăria, fără nicio importanță, chiriașul de dedesubt protestând pe scară

— Din cauza țevii dumitale tavanul meu iar la șapte și jumătate dimineața în septembrie ce mă mai chinuia vecinul dacă eu ridicându-mă de pe insulițe odată cu stârcii

(unde-și fac cuiburile, unde-și clocesc ouăle?)

gâtul meu lung, lipsa mea de greutate, ciocul ăsta, penele astea, când maică-mea venea sâmbăta eu

— Sunt un stârc mamă privește-mi aripile maică-mea controlând arcurile canapelei înainte de a se așeza deoarece coloana, artroza și doctorul

— Scaune tari madame preocupată de aspectul fustei scuturând niște scame neînsemnate care până la urmă nici nu existau, eu încă eu pe vremea aceea, nu pe vremea asta, acceptând fursecurile

— Privește-mi aripile mamă maică-mea atât de terestră, fără să înțeleagă că eu zbor

— Poftim?

Verificând dacă nu cumva coniacul pe aici ori ceva ciudat în mersul meu, în gesturile mele, tata tăcut nu vorbea aproape niciodată înfășurându-și vârful cravatei pe deget și eu amintindu-mi că în copilărie cravata eram eu, îi strângeam arătătorul de teamă să nu dorm ca bunica în coșciug, am chemat-o și nimic, am prevenit-o în legătură

cu mușchii

— Fii atentă la mușchi bunică și ea cu pantofii lustruiți când înainte papuci indiferentă la mușchi, fața cu mai puține riduri, mai serioasă, pe sub gene un pic de ochi albi, i-au înșurubat un capac și adio pantofi lustruiți, ca să nu mă înșurubeze și pe mine strângeam degetul o dată de două de trei ori, nu-l lăsam să plece, ochii mei slavă Domnului nu albi, căprui, eu fără pantofi lustruiți, desculță, mama îmi punea iarna ciorapi, înainte de a mă culca, iar eu temându-mă de capac, strângând picioarele

— Nu mă încălța mamă nu vreau să rămân cu gura nici închisă nici deschisă și vârful dinților la vedere, albi ca albul ochilor meditând habar nu am la ce anume fiindcă fără răspunsuri, maică-mea ridicându-mi ciorapii certându-mă poate că ar fi mulțumită dacă mi s-ar pune un capac, poate că ea de partea cealaltă a capacului

— Sunt mulțumită și în loc de

— Sunt mulțumită ținându-mi picioarele

— Cuminte când unicul lucru pe care-l pretind e să fiu lăsată în pace singură cu mine însămi sau singură cu asta care nu sunt eu și care am devenit, eu departe de aici la slujbă, la cinema, luând vaporul de Lisabona și asta care nu sunt eu și n-are legătură cu mine culcată pe pat în locul meu, cu nasul la perete, refuzând (de ce să le accept dacă nu-mi sunt adresate?)

vizite, scrisori, medicamente, telefoane, cei care se interesează de cealaltă și o încurajează, o consolează, vorbesc de lucruri care nu mă privesc, ceea ce mă privește

(vă rog ascultați-mă, nu mă împiedicați să vorbesc cu termometrele voastre, lingurile voastre cu sirop, oxigenul vostru, cuvintele voastre care le acoperă pe-ale mele și ascultați-mă)

ce mă privește pe mine sunt stârcii de pe Tejo, septembrie, dacă noi aruncam în ei cu pietre se dădeau înapoi cu doi pași, niciodată nu se opreau pe coșurile din Montijo, niciodată vreunul la vechea gară, se cuibăreau într-o fântână cu ierburi, nu îi auzeam cârâind, rațele da

toamna, tata căutându-le la fereastră duminica, dacă eu în baie el

— Mac mac obligând o jucărie cred că de cauciuc să-mi facă niște plecăciuni cretine, o punea în cadă și jucăria se ducea la fund printre bășici, nu jucăria mă speria, ci faptul că semăna cu bunica, așa, culcată, ciudată, într-un ungher cam uitat al memoriei, același în care mama în pielea goală acum mulți ani, am intrat în camera ei într-o duminică când scotea rochia de pe umeraș, ea mult mai mare decât îmbrăcată, umeri enormi, coapse uriașe și frica mea de a găsi toate acelea goale a doua oară, tata mânuind rățoiul bunicii mele în fața mea și până la urmă eu

— Nu vreau înainte ca ea o jumătate de duzină de bășici care se răreau

— Nu te îneca bunică la suprafața apei, cel mai bine îmi amintesc de felul ei de a fixa stejarii trântindu-le fereastra în nas

— Nu suport copacii ăștia se minuna de mine intrigată de dalele cenușii, se oprea urmărindu-mă, protesta

— Tu tu stropind rufele și odată bunico te-am surprins imitându-mă atât de prost plecând de la frigider și necălcând pe dungi, când am vrut să te învăț mi-ai scuturat brațul, le-ai poruncit frunzelor

— Tăcere cu pulverizatorul ridicat amenințând lumea întreagă, mama, din fericire îmbrăcată, călcând peste cele cenușii și cele albe fără să-i pese dalele cenușii sunt răzbunătoare că nimeni nu s-ar îndrăgosti de ea mai târziu cum, fiind atât de mare goală, ar încăpea în fustă, în bluză, pentru ca tata să aibă loc în pat își trăgea pe ea o cămașă care mirosea a somn iar în cămașă umerii puțin mai groși decât ai mei or ști ceilalți oameni cât e de mare fără haine sau e un secret doar al nostru, m-am gândit să-l previn pe tata ca să ia seama și să se îndepărteze de ea

— Mama goală e un uriaș el sosind acasă cu servieta de la slujbă, mirat de mine în loc să-mi mulțumească pentru avertisment, corpul înclinat într-o parte, mâna strângând

servieta deja lăsată jos, îmi cerea să-mi pun picioarele peste ale lui, să-l țin de talie și să mergem așa pe coridor, eu tot alunecând mereu, enervată, el mult deasupra mea cu un mic zâmbet fericit care văzut de jos mă ducea cu gândul la o pasăre încă nu cunoșteam stârcii incapabilă să zboare, colțurile gurii aripi care deși încercau nu se desprindeau de piele

— Dumneata nu zbori tată?

Același zâmbet sâmbăta doar că greu de distins dintre ridurile lui care acum sau pentru că durase devenise și el rid, degetele pe sfoara pachetului care nu folosea la nimic, nu adorm cu el, niciun stârc măcar, niciun vapor, vechea gară fără să-și schimbe dimensiunile, nu minusculă, la fel, singurul motor pe care-l aud e al sângelui meu aici înăuntru da nu, da nu, da nu din când în când un suspin și reîncepe anevoie nu danuda nu da nu nu e cum se înțelege, eu departe de-aici, asta care nu sunt eu și ce am devenit, o sprânceană în tavan în caz că tata, ieșind din pachet

— Fată iar cuvântul

— Fată apropiindu-se în vârful picioarelor și atingându-mi umărul, eu scuturând umărul

— Ia cuvântul de-aici doar că în loc de

— Ia cuvântul de-aici un oftat plictisit

— A, da?

Iar în interiorul oftatului casa din care am plecat la douăzeci de ani și mi se părea atât de veche de la distanță, nu-mi amintesc bine de coridor nici de camere, mi-amintesc de marmura spartă pe care era așezat aragazul, de furnicile coborând pe parapetul bucătăriei ca să dispară într-o crăpătură a stucaturii și prezent în toate astea, ascuns în toate astea, fără pernă, fără cuvertură, fără cearșafuri, mărunt, permanent, încăpățânat, un mic protest indignat

— Încă n-am adormit nu căutând degetul lui tata, căutând degetul meu și eu îndepărtându-mi degetul, acoperindu-l cu celelalte, ascunzându-l în mânecă și

încrucișând brațele deasupra, eu către protest -Nu același -Nu pe care l-am descoperit în oglindă după ce a plecat Artur și care trebuie să fi existat mereu în mine în timp ce el trăgea sertare, strângea niște pantaloni, ascundea nu știu ce (un parfum care mi s-a părut de femeie) într-o geantă, vânzolindu-se prin cameră făcându-și valiza fără să se uite la mine, gesturi cu care nu eram obișnuită sunt ale tale?

Nenimerind lucrurile și mototolind o haină, în tăcere pentru că omul de la gaze notând cifrele de pe contor în vestibul, cerându-mi o semnătură într-un registru, lăsându-mi duplicatul în mână, tristețea mea nu cu mine, în afara mea dar acolo, de exemplu pe hârtiuța mânjită de creionul chimic pe care-l ținea în mână fără să-și dea seama că-l avea, când creionul de completat factura a revenit la ureche o privire evaluându-mi capotul, neîntâlnind o femeie, întâlnind un copil fără somn dând cuverturile la o parte

— Încă n-am adormit și săturându-se de mine, pașii lui au biciuit treptele până la ușa spre stradă, ușa s-a deschis și un soare instantaneu, fără legătură cu Artur, mi-a oferit pe palma întinsă un romb de mozaicuri, ghivecele de la intrare dându-mi pentru câteva secunde speranța că nu vor exista despărțiri, ușa s-a închis și ghivecele inexistente, rombul stins, Artur echilibrând greutatea valizei mergând încetișor ca mine pe dalele albe slavă Domnului că una cenușie ca s-o iei de la început

— Ai călcat pe una cenușie pornește încă o dată de la capăt încrucișându-se cu mine aproape un stârc zburând la suprafața apei pentru că abia i se distingea ceafa și valiza lovindu-se pe scară, vecina care aspira ștergătorul uitându-se țintă la el, uitându-se țintă la mine, întrebând ceva ce am preferat să nu aud, ocupându-se de ștergător, întrebând iar, cu deschiderea ușii au revenit rombul de mozaicuri și ghivecele de la intrare, una dintre plante veștedă, cu frunzele maro, concomitent în ghiveci și în degetele mele transformându-se în hârtia de la gaze, în

clipa când rombul și ghivecele au dispărut și vecina fără nicio întrebare, am pus bine hârtia frunza fără viață printre alte hârtii alte frunze fără viață în cutia contorului în care și un clește, siguranțe, dublura cheilor unite printr-o bucată de frânghie de rufe, în dulapul din odaie umerașele goale două umerașe de lemn, trei umerașe de sârmă o pastă de dinți care nu era a mea, apăsată la mijloc, răsucindu-se în pahar, o arunc, n-o arunc, am pus-o la loc în pahar și eu mai puțin singură, o companie nu-i așa, o urmă de persoană, același lucru ca un fir de păr în chiuvetă, o adâncitură în pernă nu în partea mea, în cealaltă, mărul de argint pe măsuță, să mă așez în fotoliu privind mărul care altădată nu se potrivea cu idolul din Mexic și azi nu-s în stare să explic cum dar se potrivește, i-am deșurubat jumătatea superioară și am găsit un nasture de pijama cu o codiță de ață, oriunde s-ar duce îi va lipsi un nasture îți va lipsi un nasture timp de zece minute nesfârșite nasturele în palma mea și nicio altă viață în jur, doar eu am locuit aici de când lumea, eu și părinții mei sâmbăta, soneria care suna și se retrăgea imediat modificând tăcerea, să număr treizeci de secunde până ce sunetul iar, mă uitam prin vizor și mama și tata deformați, fără picioare, mama către tata rotund

— Stai drept și cu tot acest

— Stai drept gura nu

— Stai drept o frază tăcută de pește, o tuse care nu se potrivea cu trăsăturile, atât de umană, atât de apropiată și în schimb etajul trei stânga la kilometri distanță, la capătul unui tunel cu pereții curbați, părinții mei apropiindu-se și amândoi un singur nas dar gros, un bot de țipar-de-mare atingând acvariul, să-i restitui ușii clanța și să descui repede până ce casa nu devine sferică, eu sferică, plutind peste canapea cu o zvâcnire de branhie, odată cu rotirea balamalelor vizorul a deviat de la etajul trei stânga și a mărit balustrada scărilor înainte de a dispărea, apartamentul și-a recuperat unghiurile, colțurile, se auzeau motoarele vapoarelor care ai zice că mai puțin

îndepărtate decât fluviul, în locul ființelor deformate, fără picioare, părinții mei acolo, mama repetând

— Stai drept tata cu cartonașul cu fursecuri stânjenit ca întotdeauna, secundar, mut, ezitând între o mobilă și alta incapabil să se așeze undeva, nerăbdător să revină la stejarii unde poate o scândură cu roți și bunicul meu împingându-l eliberându-l de noi, niciodată n-am înțeles sigur unde lucrai, o auzeam pe mama puricând un plic

— Doar atâta câștigi?

O firmă de import-export spuneai lângă arena de coride, din când în când câte o săptămână în Africa și în timpul Africii niciun rățoi idiot

— Mac mac naufragiind în cadă, ultima dată m-ai vizitat singur, nu într-o sâmbătă, într-o duminică, împiedicându-mă să fiu singură cu asta care nu sunt eu și ce am devenit, zburam la suprafața Tejo-ului cu stârcii prin stufărișul mlaștinii și vechea gară deja pierdută, minusculă, plus coconii dumitale de viespi și scândurile putrezite, o banchetă unde la începutul bolii mele, pe vremea când medicii se încruntau privind analizele

— Nu știu veneam să mă ascund de mine, convinsă că durerea din coloană s-ar speria de acele acelea sau nu m-ar mai găsi, mama

— Ai slăbit și de îndată ce

— Ai slăbit oasele lipite de piele, problema cu coloana prelungindu-se până la bazin, eu flamingi, eu sturzi, eu către mama, dezamăgită de slăbiciune

(de ce-mi vorbești de slăbiciune, nu mă chinui cu slăbiciunea)

consolându-mă cu păsările

— Flamingii așa sunt și deși eu un flamingo bluzele de acord nu cu mine, cu ea, prea largi la piept, duzini de flamingi la spital cocoțați pe flacoanele de ser, pe aparate, pe tărgi, asistenta

— Ce-i asta ce ții în mână?

Eu cu pumnul strâns și atâta furie în mine Artur

— Nimic ea desfăcându-mi degetele și un nasture de

pijama, în nasturele de pijama amintirea mărului și a pastei de dinți, nu a umerașelor goale

— Continui să fii aici în casă știu că ești încă aici în casă să-ți cumpăr ziarul, să mă aranjez cum îți place ție cu cerceii în formă de cerc, să înlocuiesc elasticul de la păr cu o panglică roșie pe care călcând-o cu fierul am ars-o un pic, fardul care maschează slăbiciunea

— Sunt mai puțin slabă mamă?

Asistenta furându-mi nasturele și aruncându-l în găleata cu pansamente

— La ce-ți trebuie asta? valiza deși eu

— Nasturele lovindu-se de trepte, un romb de mozaicuri, ghivecele de la intrare, niciodată n-am știut numele florilor, știu stejarii sau arțarii sau ulmii tata

— Stejari pentru că bunicul

— Stejari și jumătatea din umbră unde mă așteptau ei fiindcă eu îi zăream foarte bine printre trunchiuri și frunze rostindu-mi numele, tata m-a vizitat singur, nu într-o sâmbătă, într-o duminică, eu întoarsă spre perete nu eu bineînțeles, asta ce am devenit măsurând durerea din rinichi, atât de obosită, iar la sonerie eram sigură

Artur, eu din nou eu sau eu și nu eu, asta, eu mai mult eu decât asta, ridicându-mă susținând coloana și ridicându-mă conștientă de oase și de cât de greu le era oaselor să mă asculte, să se miște, aproape nelăsându-mă să umblu

— Ai slăbit și totul lent și dificil, genunchii, șoldurile, rezistența gâtului când m-am aplecat peste găleată sperând că nasturele și asistenta luându-mă de umeri culcându-mă înapoi pe pernă ce se întâmplă cu aerul, ce s-a întâmplat cu aerul pe care plămânii mei nu-l primesc, asistenta

— Nu e momentul să umblăm pe aici ce ți-a venit?

Să mă scol din pat chiar dacă umerii

— Ce ți-a venit?

Pentru că valiza lui Artur urcând treptele și hainele pe care nu știe să le împăturească, pete de care nu-și dă

seama și stârcii fugind în fața mea, nu-mi spuneți că am slăbit, că nu reușesc, nu pot, trebuie să-mi pun puloverul negru care îi plăcea lui, trebuie să-i arăt nasturele

— Ți-aduci aminte de nasture nu-ți aduci aminte?

(dacă i-aș putea porunci asistentei în ciuda acestor tuburi, acestui cateter, a leucoplastului pe acul de la ser

— Nasturele meu doamnă)

o fustă care să mascheze coapsele celei care am devenit și pe care n-ai să reușești s-o observi din cauza rujului și a machiajului de la ochi dar creionul dermatograf scurgându-mi-se de pe pleoapă, obrajii prea roz, verigheta bunicii cu o dată confuză, mama încredințându-mi-o

— O să fie a ta într-o zi n-o să fie, asta e, fiindcă în duminica aceea valiza în întâmpinarea mea pariez din palier în palier în timp ce el își recăpăta suflul înainte de a continua să urce, la vizorul de la ușă nimeni, pereții curbați și etajul trei stânga în Japonia, niciun sunet în spital, niciun sunet în Montijo, vapoarele de linie dar atât de departe că nu dăm de ele decât iarna când se jeluiesc, suspină, asistenta verificând pe un cadran

— Ce e asta?

Stârcii din mlaștină în perioada clocitului dar cine e atent la stârci, m-am controlat în oglinda care abia dacă mi-a observat fața niciodată nu-mi observa fața, trebuia mereu să-i spun

— Sunt aici iar ea egoistă absorbită de perdele, se interesa de prietenele mele, de Artur, de cerul de la fereastră și deci era natural ca nu

— Ai slăbit și nici să nu-i pese dacă răstorn un scaun

— Chiar e adevărat că te simți bine?

Oglinda pe care mama o s-o vândă într-o zi ca și restul lucrurilor din casă și atunci, chiar dacă nicio mobilă, totul intact în oglindă mobilier, draperii, covoare, mărul de argint, nasturele de ce să-l caut în găleată dacă nasturele aici? un ziar vechi pe care ai să vezi nu l-am aruncat nici n-am înlocuit canapeaua și acum valiza eram sigură sosind acasă astfel că eu, cu obrajii prea roz mai mult decât roz,

carmin pleoape cu o linie albastră către frunte, insulițele cu stârci un vapor împodobit într-o baltă de păcură, eu nu slabă de vreme ce oglinda în tăcere, dorind ca durerea nu acum, nu acum

— Acum nu durere și dând peste tata pe ștergător, nu mama și tata, tata fără sfoara de la un carton cu fursecuri înfășurată pe degete, privind dincolo de mine spatele clădirilor sale sau poate nici clădiri, un golf neted până la capătul luminilor, oameni negri?

Sau niște rămășițe de la un incendiu

(ca și cum asta m-ar interesa, ce mă interesa tatăl meu?)

tatăl meu pe palier

— Am venit să-mi iau rămas-bun fata mea fără scândură cu roți ca să fugă de aici nici picioare pe care să-și pună picioarele lui, tata pe care mama la bucătărie

— Dacă nu-i educăm de la început e de rău jumătate pe dalele cenușii și jumătate pe cele albe, făcând să sângereze pâinea cu cuțitul iar eu înfășurată în prosop refuzând să-l văd la fel cum refuzam să-l văd pe ștergător, eu

— A, da?

(și dacă n-ar fi slăbiciunea și durerile eu cu adevărat -A, da?) eu

— Îți trebuie atâta timp până spui ceva respingându-l

— Sunt obosită dom’le eu nu chiar eu, asta ce nu sunt eu și ce am devenit, eu departe de aici, la serviciu, la cinema, luând vaporul de șapte dimineața pentru Lisabona vara, stârcii la suprafața apei și eu cu ei, totul limpede, fără umbre

— A, da?

Stufărișul, vechea gară feroviară acolo în spate, minusculă de câte ori n-am așteptat un vagon care n-avea să vină niciodată și eu în sinea mea

— Îți trebuie atâta timp până spui ceva tata pe ștergător fără rățoi, fără pachet, fără mama

— Stai drept fără să-mi poată da nimic în afară de deget noaptea când se stingea lumina și lumina stinsă de atâta

timp tată că n-am nevoie de mata, singurul lucru pe care-l pretind e să fiu lăsată în pace, cu rujul meu, creionul meu dermatograf, rimelul pentru gene, verigheta bunicii pe care nimeni nu mi-o va pune pe deget sau pe degetul ăsteia care am devenit fiindcă e târziu înțelege, târziu nu doar pentru mine, târziu și pentru mata

— Am venit să-mi iau rămas-bun fata mea mata care în toți anii aceștia nu mi-ai spus niciodată nimic care să nu fie rămas-bun, nu ai nimic altceva de la mine decât supărarea mea

— Nu vreau care m-ai însoțit prima dată la spital răspunzând la fiecare frază a medicului, fără să te uiți la el, cu ochii în pământ

(nu chiar un răspuns dar cum să-i spun altfel?)

— Iertați-mă dar fetița mea nu cred domnule doctor și imediat după aceea zăpăcit mestecându-te singur, fiica mea nu fiica mea, fiica mea înfășurată într-un prosop la bucătărie sau din dală albă în dală albă, alta în locul ei, o marionetă țipând când am vizitat-o în duminica dinainte de a pleca în Angola, cu hainele atârnate nu de talie, de oase și oasele atârnate unul de altul prin frânghiile tendoanelor, marioneta din Montijo de unde se vedea fluviul

(și flamingii și stârcii tată, nu uita stârcii)

la fel cu momâile pe care le-am găsit în Luanda ghemuite pe nisip și eu fără să te pot ajuta, eu în Africa nu pentru Serviciu fata mea, pentru tine, crezând că te găsesc pe plantația de bumbac și floarea-soarelui și nu erai, acel Seabra în locul tău

— Vreți domnule?

La fel cum nu erai la Montijo, altcineva mi-a întors spatele

— A, da?

Când am anunțat

— Am venit să-mi iau rămas-bun fata mea să-mi iau rămas-bun înainte ca într-una din nopțile acestea câinii sălbatici să mă târască după ei în desiș, diamantele pe podeaua conacului de pe plantație pe care nimeni nu le

reclama sau poate că americanii, negrii, unul dintre colegii de la Serviciu căruia eu, scoțându-mi haina la birou, autoritar, respectat

— Dacă nu le educăm de la început e de rău și apoi arena de coride la fereastra unde mă vor omorî într-o seară fără să înțeleg de ce și omorându-mă eu nu gândându-mă la tine, gândindu-mă la stejari așa cum te vei gândi tu la flamingi, la stârci, la vechea gară unde întotdeauna o plecare inevitabilă, o speranță de vagon în timp ce mama ta mângâie un bot cu palma, se emoționează de o picătură de urină lățindu-se pe jos

— Cine n-ar vrea să pună o sărutare pe fața asta drăgălașă?

Iar noi noi doi la suprafața apei prin tufișurile de pe Tejo unde nu pot să ne ajungă nici să ne facă vreun rău, curtezanul tău arătând clădirea asta nu știu cui și mult ce ne pasă nouă cui

— Am locuit aici câteva luni pentru că doar de flamingi ne pasă, de stârci, de câinii sălbatici, de febră, așa că am venit să-mi iau rămas-bun fata mea, nu-ți poți pune picioarele peste ale mele fiindcă nici picioare nu mai am ca să-ți dau, eu orb față de stejari ulmi, arțari față de tatăl meu și volanul lui de lemn, orb față de oasele momâii și de obrajii mov, contrazicând-o pe asistentă, contrazicând-o pe maică-ta

— N-ai slăbit fata mea n-ai slăbit îți jur, nu ești bolnavă, nicio durere nu te supără, ai cinci ani, șase ani și eu aici așteptându-te la ieșirea de la școală încercând să te disting dintre celelalte fetițe crezând la fiecare șorțuleț, la fiecare ghiozdan, la fiecare păr în vânt care cobora treptele

— Ea e și tu după ultima, întotdeauna după ultima, așezându-ți tălpile una în fața celeilalte ca și cum dale albe, o clipă dona São acoperindu-se cu cartea

— Șterge tabla în cealaltă parte te rog iar parfumul, prepozițiile și bretelele totul învălmășit în mine, María da Conceição Antunes Figueiredo, pensionară

— Incomplet Miguéis și chiar că incomplet dona São, e

adevărat, imposibil să vă înșele cineva, mă cunoașteți, patru ani cu dumneavoastră gândindu-mă la cai verzi pe pereți nu-i așa

— Dormi de-a-n picioarelea Miguéis?

Atâtea lucruri pe care nu le-am spus, mă jenez să le spun și în momentul ăsta prea târziu scuzați, scrieți în caietul meu elevul Miguéis nu e silitor subliniați totul cu roșu, eu mă conformez, previziunea dumneavoastră arătându-mă colegilor

— N-ai să devii un bărbat adevărat Miguéis fotografii cu femei goale, orașe mai puține la recitarea orașelor

— Dar Madrid nu contează lenețule dar Bruxelles nu contează?

Râuri pe care le uit mi-amintesc de Tejo, mi-amintesc de ăsta aici, în mijlocul desișului, lângă satul bătrânilor, nu sunt un bărbat adevărat dona São, soția mea sau acel Seabra ea departe și el cu o rană care abia se observă la gât incapabil să vorbească o să fie de acord cu dumneavoastră, chiar dacă nu m-au cunoscut pe vremea aceea sigur că sunt de acord cu dumneavoastră, nevastă-mea neatentă o clipă la fața drăgălașă, acel Seabra

— Ne-ați luat vorba din gură dona São eu așteptând-o pe fiică-mea la ieșirea de la școală în fața bumbacului uscat, șuvițe cărunte care se desprind de pe tije și zboară, zboară, nu stârci la suprafața apei la șapte și jumătate dimineața în septembrie, nu vechea gară acolo în spate, minusculă, șuvițe de bumbac plutind în jurul meu, le dau la o parte și ele continuă să se învârtească în iarbă, le întind sticla

— Vrei bumbacule?

Și ele de acord cu dumneavoastră

— N-ai devenit un bărbat adevărat Miguéis ele

— Ți-ai irosit viața gândindu-te la cai verzi pe pereți Miguéis întotdeauna totul incomplet, o caligrafie oribilă, orașe care lipsesc

— Dar Lisabona Miguéis nici Lisabona nu contează?

Lisabona contează dona São iertați-mă, eu așteptând-o

pe fiica mea la ieșirea de la școală ispitind-o cu bomboane

— Vrei bomboane fata mea?

Și tu gumă de mestecat, o miniatură de jucărie la care nici nu te-ai uita sau dacă te-ai uita

— Ce mă interesează pe mine scârboșeniile astea?

Iar eu mișcă picioarele vezi, nu-i rățoi, e câine, un cățeluș, codița spre dreapta și spre stânga, tu fără să calci pe dalele cenușii de la bucătărie de pe stradă

— Sunt obosită crezi că ești obosită, nu ești obosită fata mea, ești bine, nici măcar nu ești palidă, tu fără să iei cățelușul

— Păstrează-ți jucăria dom'le așa că n-am uitat de Lisabona dona São

Maria da Conceigão Antunes Figueiredo, pensionară, v-ați pierdut bretelele, parfumul, zulufii aproape transparenți de la ceafă?

Cum puteam să uit de Lisabona, de dumneavoastră, de fiică-mea sărind într-un picior la ieșirea de la școală

— Vezi cum fac tată?

Dându-mi ghiozdanul și coșulețul pentru gustare ca să poată sări mai bine

— Vezi cum fac tată?

Fiica mea deschizându-mi ușa la Montijo și pe care bumbacul uscat o va despărți de mine, dacă-i dau mâna mă refuză, dacă vreau s-o sprijin nu-i găsesc încheietura, circulă în jurul meu precum ceața din *cacimbo* care-mi alunecă de pe față sau la jumătatea din lumină a stejarilor pe care nu reușesc să-i prind, în jumătatea din lumină a stejarilor tata

— Miguéis arătându-mi o scândură cu roți în spatele clădirilor, încredințându-mă

— Te împing eu și cum să-i spun fără să-l dezamăgesc

— N-am timp tată cum să-i explic în așa fel încât să nu-l rănesc

— Acum nu pot tată fiică-mea cum să câștig timp

— Vin imediat nu scândura veche, o scândură nouă

— Lemn bun Miguéis cu roți noi și un volan nou, maică-

mea arătându-mi scândura

— O surpriză pentru tine Miguéis (prenumele meu Hélio)

nu un disc de lemn, aproape un volan adevărat care ne dă certitudinea că e în stare să vireze, n-am uitat de Lisabona dona São și chiar și în Angola n-am uitat de Montijo nici de stârci nici de tine fata mea, n-am uitat de noi tu și eu amândoi sărind într-un picior la ieșirea de la școală, eu cu ghiozdanul, coșulețul pentru gustare și jucăria care-și mișcă picioarele vezi, nu-i rățoi, își mișcă și capul vezi, nu-i rățoi, faci așa și codița spre dreapta și spre stânga

— Vrei cățelușul fata mea?

Dona São enervată de șuvițe acoperindu-se cu cartea Maria da Conceigão Antunes Figueiredo, pensionară

— Ai putea să ștergi bumbacul către partea cealaltă te rog?

Și ștergând bumbacul n-o văd pe fiica mea, văd flamingii, câinii sălbatici, stârcii, ceva ce presupun că e fluviul, văd satul bătrânilor și bătrânii

— N-ai să devii niciodată un bărbat adevărat Miguéis îl văd pe acel Miguéis pe acel Seabra pe acel Miguéis coborând scara de la Montijo și un romb de mozaicuri, ghivecele de la intrare, soarele tot soarele ăsta fata mea văd o momâie culcându-se iar în pat

— Sunt obosită și care nu ești tu, nu ești tu, nu cred să fii tu de vreme ce tu sărind într-un picior în față pe stradă, oprindu-te ca să mă aștepți pierzându-ți răbdarea cu mine

— E pentru astăzi tată?

În timp ce păsările astea se ridică din mlaștină iar noi urmărindu-le pe Tejo acum știu totul pe dinafară dona São, nu-i nevoie să-mi arătați până am să ajung la Lisabona.

Capitolul al zecelea

Întotdeauna mi-am spus că o să fie câinii sălbatici, acea specie de câini care nu miroseau a câini, miroseau a carne putrezită, poate a bătrânii care se îndepărtează de sat și nici măcar un țipăt, un galop subit, o învolburare de pământ, un corp care se îndoaie și pe urmă niciun corp, bucăți de pânză târându-se spre copaci, întotdeauna mi-am spus că azi sau peste câteva ore sau mâine sau ce știu eu când o să fie câinii sălbatici, floarea-soarelui își încrucișa frunzele peste mine din nou senină petalele nu galbene, albe, întotdeauna am crezut că o să fie câinii sălbatici și după câinii sălbatici păsările cele mari, cu gâtul golaș, care dezarticulează cu smucituri ce mai rămâne din tine, că o să fie câinii sălbatici sau unul dintre colegii mai tineri de la Serviciu cărora eu, în caz că-mi permit să-i învăț ceva

— Dacă nu le educăm de la început e de rău ei ridicându-se în grabă și netezindu-și hainele

— Așa e domnule câinii sălbatici sau unul dintre colegii mai tineri, un al doilea jeep auzit de foarte departe și mult timp oprindu-se brusc pe cărare aproape sprijinit de al meu, o tăcere în care păsările cu gâtul golaș se ciuguleau singure și pe urmă colegul ieșind din bumbac în piațeta din fața casei pantaloni ca ai mei, cămașă ca a mea, eu

— Tu de colo și el încheindu-și haina pe care n-o avea, respectuos

— Domnule până atunci de vârsta fiicei mele și de vârsta mea în clipa asta, eu aceleași gesturi ca Seabra, aceeași sticlă

— Tu vrei?

Sau atunci el lângă mine pe treaptă

— Vreți domnule? și ca acel Seabra

(eu gândindu-mă la cai verzi pe pereți, eu dormind de-a-n picioarelea)

aplecându-mă, îngenunchind pe pământ, eu pe jos,

directorul arătând fotografii și în fotografii o construcție colonială mai mică decât mi se părea mie, cineva pe burtă întins pe jos, o terasă în flăcări

— După cum vedeți niciun motiv de îngrijorare domnule ministru am isprăvit patroana din Alcántara întinzându-mă sub un cearșaf prevenind femeile Sálete Joana Anabela Anabela

— Nu-l speriați fetelor închizând ușa și micșorându-se pe coridor în timp ce sirena unui vapor un pachebot luminat anunța plecarea, bătrânii din sat calmi, câinii sălbatici departe, niciun motiv de îngrijorare domnule ministru, diamantele la noi, nimeni care să protesteze sau să ne deranjeze în Europa, rămân poate stejarii din Lisabona, în spatele clădirilor, eu pentru totdeauna în jumătatea din umbră amintindu-mi-i în Africa, Serviciul n-a existat niciodată domnule ministru, ce Serviciu, un birou inofensiv, copii, duplicate, prostii de genul ăsta, Miguéis gândindu-se că o să fim noi sau câinii sălbatici închipuie-ți ce prostie, câini sălbatici, peste câteva luni nu ani, luni, doar stejarii rămân, uite-i acolo tată nu auzi? și cu ajutorul ierbii și al ploii nimeni nu poate spune că o plantație aici, se vede râul, colibele pustii, posibil ca noi sau americanii în locul nostru să ajutăm păsările cu gâtul golaș înainte de a ne întoarce în Luanda, o favoare pentru care bătrânii n-au avut ocazia să ne mulțumească atunci când i-am adunat în fața colibelor de paie

— Repede repede câțiva bătrâni în pânzele lor fără culoare, vreo doi-trei cu o bâtă servindu-le drept baston, un soi de femeie într-un soi de scaun intonând o litanie monotonă, unul dintre americani unul dintre noi a ridicat-o de pe scaun și femeia continuându-și discursul sprijinită de o țeavă de pușcă, noi americanii trăgând pușca înapoi dezechilibrând femeia

— Dă-i drumul dă-i drumul apucând o găină de vârful aripii și întinzându-i găina că asta da, se zbătea, asta da, ghicea -Na păsările cu gâtul golaș așteptau pe coloanele vilei și prin coroanele copacilor din jur, puricându-se sau

înaintând într-o rână în lungul unei crengi cârâiturile lor tată, eu observând cârâiturile, sunt momente când mă întreb dacă după venirea mea ele la Montijo, pe cocile vapoarelor sau pe insulițele din mlaștină, pândind-o și ele pe fiică-mea, asta în timp ce se monta mitraliera pe trepied, nu insulițe de nisip, gunoaie, resturi de ambarcațiuni, nămol, care se formau și se desfăceau după maree, unul dintre bătrâni *soba?*

Cu o flanelă în dungi și pantofi de lac maro ca de ginerică cred că la nunta unchiului meu el cu pantofi de-ăștia, eu de opt sau nouă ani și părul țepos din cauza briantinei, maică-mea

— Ți-am spus să nu te murdărești sau nu ți-am spus? un domn în vârstă vărul Januário care a murit la azil întinzându-mi un pahar

— Bea o căldură fericită, nu mă țineam bine pe picioare, lunecam printre invitați fără să fiu un invitat, un mic hohot de râs nesigur care se revărsa, maică-mea

— Te-ai și murdărit idiotule mi-aduc aminte că mi-am spus

— Am uitat de tata și m-am supărat pe mine fiindcă uitasem de tata te duci în iad Miguéis așa că repede repede

— Iartă-mă că te-am uitat tată mata într-un punct oarecare arătați-mi așadar să număr persoanele cu degetul una câte una dacă paharul vărului Januário mă va lăsa, duzini de pantofi de lac pe care Montijo le va primi într-o zi, tata e aici o ureche și o treime de bărbie între revere și umeri, echilibrând micul hohot fără să se reverse nicio picătură de râs, să-l întind fetei cu verighetele și fata cu verighetele către niște genunchi care se ridicau și se îndepărtau de mine

— Vreau în brațe maică-mea frecându-mă cu șervețelul

— Lasă că stăm noi de vorbă mai încolo revere și umeri în satul bătrânilor, colibele sau fațadele din Lisabona pentru moment intacte, nu dărâmate cu paturi de armă și topoare și camionetele albilor împingând chirpiciul, o

capră călcându-se singură, tata o ureche și o treime din bărbie și eu te duci în iad Miguéis fiindcă l-ai uitat pe taică-tău

— Iartă-mă că te-am uitat tăticule echilibrându-mi hohotul fără să se reverse nicio picătură de râs, eu mânjit cu prăjitură sau cu cremă nu cu sânge și maică-mea frecându-mă cu șervețelul gonind găina care ciugulea lângă ea

— Lasă că stăm noi de vorbă imediat doi sau trei bătrâni cu o bâtă servindu-le drept baston, un soi de femeie pe un soi de scaun, fata cu verighetele fără să-mi dea atenție, în vârful picioarelor către niște genunchi care se ridicau și se îndepărtau de mine

— Vreau în brațe întregul restaurant sau plantația, Lisabona, stejarii stejarii matale tată, n-am uitat, mi-amintesc șuvițele de bumbac intrând și ieșind din casa desfăcută, unul dintre americani nu noi domnule ministru, niciodată n-o să se spună că noi ridicând femeia de pe scaun în timp ce floarea-soarelui trosnea, se înălța, maniocul crescând, sprijină-te de o țeavă de pușcă mamă, nu lăsa ca

— Dă-i drumul dă-i drumul în clipa când capra a început să behăie să se dea înapoi să behăie am vrut să-i sar în ajutor lui tata, să împiedic ca puștile, mitraliera, împușcăturile izolate de pistol pe urmă, groapa pe care au săpat-o lângă râu

— Repede repede și n-au acoperit-o niciodată

— Nu te-am uitat tată au turnat benzină la nimereală, au adus o cârpă arzând și mirosul de benzină tată, motoarele scăzând în direcția Luandei, nici măcar mata urechea matale, treimea de bărbie nu trebuie să ne facem griji domnule ministru s-a isprăvit, ce negri, ce plantație, ce diamante, doar șuvițele de bumbac în ceea ce trebuie să fi fost Angola, mama lui Miguéis frecându-l cu șervețelul

— Lasă că stăm noi de vorbă imediat observând că Miguéis nu acolo, nimeni acolo, vărul Januário căruia i-au amputat picioarele din cauza diabetului și pe care l-au

lăsat în soare, în pijama, clătinând din cap într-o curte, niciodată n-am bănuit că atât de bătrân tată, lua o țigară și țigara moartă între degete, țigara un deget, ducea degetele și țigara la tâmplă, se scărpina, renunța, trebuie să fi adormit pentru că nasul a coborât, în loc de o bărbie două bărbii, a avut o prăvălie în Belém și dacă treceam prin Belém cu tramvaiul mata

— Prăvălia vărului Januário Miguéis o vitrină pe care n-am apucat niciodată s-o văd, mă întorceam și grădina, o statuie, prăvălia la fel ca mata între revere și umeri

— Ce s-a întâmplat cu prăvălia domnule?

Ce s-a întâmplat cu mata, vărul Januário luptând cu soarele

— Voi cine sunteți?

Oprindu-se asupra noastră, aplecându-se spre locul în care înainte picioarele

— Mă doare aici jos știți?

Pe care degetele și țigara le masau crezând că încă le mai are

— Am avut o prăvălie în Belém unde e prăvălia dumitale vere, o îngrijitoare l-a transportat înăuntru într-un cărucior de bagaje maschează totul bumbacule înainte exuberant, greoi, autoritar

— Bea aproape un copil astăzi

— Voi cine sunteți?

Când l-au dus unul dintre degete s-a desprins de celelalte țigara?

L-am ridicat și degetul mare, arătătorul l-am ridicat și în loc de degetul mare sau de arătător din fericire țigara, când mă vor ridica pe mine cocoloașe fără greutate, cenușă, camioneta americanilor strivind floarea-soarelui petale nu galbene, albe, tije descărnate un pui de găină care supraviețuise zburătăcind prin iarbă până ce un revolver, o vibrație de ierburi, păsările întinzând ciocurile în direcția sunetului și iarba liniștită, Africa nu oameni, iarbă, arsuri de iarbă, desiș și iarbă, mormintele colonizatorilor cu crucile lor de lemn și datele lor scrijelite

cu cuțitul

(nu nume, inițiale și date)

și iarbă, platforme de țiței și iarbă, schilozii iarbă, *musseques* iarbă, morții iarbă, îngrijitoarea l-a instalat pe vărul Januário la masa de prânz și soarele în farfurie, mănâncă soarele vere, poftă bună, prăvălia din Belém pe care n-am apucat s-o văd o băcănie, o mercerie, o casă de amanet? tata ajutându-l cu friptura, un deget în afara celorlalte, liber, îngrijitoarea i l-a strâns în palmă

— Ții cuțitul cum trebuie domnule Januário și cuțitul încremenit, un deget mai mare decât celelalte care nu tăia carnea, întotdeauna mi-am spus că o să fie câinii sălbatici sau unul dintre colegii mai tineri și în locul jeepului desișul brusc în așteptare, unul dintre bătrâni arătând colibele dincolo de râu unde era cărarea și cele trei camionete aliniate pe drumeag, maică-mea preocupată de pată, mascând-o inventând o cută, căutând o perie în poșetă ca să-mi netezească părul

— O să se creadă că nu te-am crescut cum trebuie trăgându-mi căptușeala

— Ai să-ți primești musafirii stând jos?

Americanii coborând din camionetele cu farurile aprinse deși era ziuă și puteai crede că e soarele din Lisabona pe geamuri, soarele de octombrie care întârzie să dea de noi întrebând de noi printre perdele sau printre florile de pe terasă, strălucind unde nu trebuie o vază, o cuvertură de pat și oprindu-se pe vază, pe cuvertură până ce întunericul îl dizolvă, vreo zece sau unsprezece americani îmbrăcați cum mă îmbrăcam eu la sosirea în Luanda și un portughez călăuzindu-i, am văzut puștile, mitraliera, pistoalele, depozitele de benzină care se îngrămădeau pe jos, nu ocupați cu mine, nu vorbind cu mine, vorbind între ei înconjurând satul și casa în așa fel încât spune te rog de ce să primesc musafirii în picioare dacă nici măcar nu mă salută, de ce gulerul aranjat, părul pieptănat, eu un negru la fel ca bătrânii înțelegi, un soi de umezeală care nu era umezeală era pielea mea înăuntrul cămășii, vărul Januário

aproape fără degete cu care să se scarpine la frunte

— Voi cine sunteți?

În așteptarea unei țigări pe care nu i-o dădeau, nu venea, fațade care se suprapuneau ascunzându-i prăvălia, ce s-a ales de vitrina dumitale vere o băcănie, o prăvălioară de mărunțișuri, o casă de amanet

— Am avut o prăvălie știați?

O gălăgie în camera din fund, un lătrat cred eu, câinii sălbatici refugiați în desiș, maică-mea cu glas scăzut

— O să se spună că nu te-am crescut cum trebuie dacă-i primești stând jos în timp ce pași pe terasă, planta agățătoare legănându-și ciorchinii, nu o buganvilea, flori enorme, albastre, amestecate cu niște arbuști oarecare, aceiași care creșteau în spațiile dintre trepte și la îmbinarea scândurilor, pași în vestibul, pe terasă și în partea opusă terasei unde pe timpuri o curte, un grilaj de colivie și ce în colivie?

Însă răsturnată, goală, eu în picioare mamă, eu în picioare, fii atentă că eu în picioare scuturându-mă de semințe printre ciorchinii de flori, m-ai crescut bine doamnă, nu-ți face griji, ai crescut, portughezul nu cu pușca nici cu mitraliera, doar un revolver, directorul liniștindu-l pe ministru

— Aveți grijă de dumneavoastră domnule ministru clasați americanii fără să aibă nevoie să înțeleagă ceva ce cunoșteau prea bine, unul dintre ei cu harta de la Serviciu, altul cu o bazooka în bandulieră nu un tun fără recul al Guvernului, o bazooka mamă comparându-mă cu o poză neclară cea a acelui Seabra, a mea, poza noastră a amândurora? așteptând ca portughezul

— Dumneavoastră sunteți Miguéis?

Nu din nevoia unui răspuns, pentru că bătrânii întârziau să se alinieze, deoarece cu două sau trei ore înainte de asfințit e prea multă lumină în stejari, pentru că poate tatăl meu cu scândura lui cu roți și deci să aștepte ca el la slujbă sau într-o cămăruță din Alcántara mergeai în Alcántara tată?

Auzind vapoarele prin fereastra deschisă și o femeie

— Eei?

Spune-mi că te-ai dus în Alcántara, le-ai cunoscut pe Sálete, pe Joana, pe Anabela, că doamna și dumneata, de pe tronul ei de catifea și cu o sculptură ieftină căreia îi lipsea aurul vopselei, amuzându-se pe socoteala dumitale

— Câți ani ai puștiulc?

În timp ce un vapor în drum spre estuar așadar nu pleacă pentru ca americanii să continue să aștepte verificând plantația pe hartă, adunându-i pe bătrânii din sat și mai ales înțelegi ca eu să nu-l aud pe portughez

— Dumneata ești Miguéis?

Eu care întotdeauna mi-am spus că o să fie câinii sălbatici (și ciorchinii agățători atingându-mi gâtul, nu o buganvilea, flori enorme, albastre, amestecate cu niște arbuști întâmplători)

sau unul dintre colegii mai tineri pe care după ce îmi scoteam haina iar ei cu cravată și haină catadicseam să-i învăț

— Dacă nu le educăm de la început e de rău întotdeauna mi-am spus că în caz că unul dintre colegii mai tineri, nervozitatea lui, explicațiile lui

— Nu voiam domnule sau

— Mi-ești simpatic bătrânelule sau de teamă ca mâna să nu-i dea greș și dădea greș și reîncepând aproape că dădea iarăși greș

— Am să încerc să nu vă fac prea mult rău iertați-mă corpul lui dispărând de sus în jos, gleznele pe care am dat să le îmbrățișez, pantofii de ginerică, șireturile văcsuite, eu pe o insuliță din Montijo care se forma și se desfăcea în funcție de mareele Tejo-ului, gunoaie, rămășițe, resturi de bărci, nămol, eu cu spatele la ei și gustul pământului eu gustul pământului, al rădăcinilor, a ceea ce trebuie să fie frunze, a ceea ce poate că sunt ierburi, eu sau tu fiica mea, în locul meu tu fata mea, în locul meu

— Sunt obosită fără să-l auzi pe colegul mai tânăr care spunea

— Pardon mă încuraja

— Pardon eu un cadavru de pescăruș jumulindu-se în mlaștină, un pește umflat, un coș, americanii măsurând înălțimea soarelui în curte, calculând dacă ploaie și nu va fi ploaie deoarece copacii drepți, eu în picioare ca să nu creadă că mama nu m-a educat și deși eu în picioare, cu gulerul așa cum se cuvine, ascunzând pata cu palma, portughezul apropiindu-se de pescăruș, de peștele umflat, de coș

— Dumneata ești Miguéis?

Și nu mi-am dat seama de împușcături, nu-mi cere iertare, nu mi-ai făcut niciun rău băiete, ceva la șold dar fără importanță, fără să mă incomodeze, ceva la buric, ceva în piept, cadavrul pescărușului nu stârci, nu flamingi, un pescăruș mort, o labă care s-a strâns, s-a întins am simțit că se strângea și se întindea după aceea un deget care a scărpinat fruntea fără să-mi mai aparțină, trebuie să fi fost ceva și în cap la ceafă ceva la ceafă care nu conta, jumătatea din lumină a stejarilor a scăzut și s-a stins, nevastă-mea a terminat de tăiat pâinea sângerândă și a ieșit din bucătăria unde numai dalele cenușii și albe, locotenent-colonelul

— Care erau cele pe care nu călca fiică-ta scumpo? mobilier diferit, perdele diferite, spatele clădirilor unde astăzi un cartier fără stejari sau arțari sau ulmi o piațetă, străzi, cine-și mai amintește de noi să spună, cine o să-și amintească de noi

— Miguéis?

O pauză, o tăcere, o figură mirată

— Miguéis?

Cine o să-și amintească de noi într-un an, șase luni, chiar patru luni, ultimele șuvițe de bumbac învârtejindu-se în gol, Miguéis o șuviță de bumbac învârtejindu-se în gol *cacimbo* după *cacimbo,* îl apuci și nicio șuviță, ne-am înșelat, o mică sămânță și nicio sămânță, un pic de praf, nimic, o lustră nouă, o masă de sufragerie nouă, o canapea pe care n-o s-o cunoaștem niciodată, dispunerea camerelor

diferită, care Serviciu domnule ministru, un birou dezactivat, niște calculatorare, niște fișiere, un telefon nesunând pentru nimeni, eu crezând că tăcea și nu tăcea încăpățânatul, stârcii din Montijo uneori sau nici stârci, iluzia că stârci, niciun zbor la suprafața apei, niciun ou în stufăriș, într-o miercuri nu l-am găsit pe vărul Januário la soare pierzând degete în curte, alți diabetici numărându-și și răsnumărându-și degetele anunțând

— Avem toate falangele și sub

— Avem toate falangele spaima să nu le fie furate, căutând în buzunarul ăsta, căutând în celălalt și în buzunare un briceag, scame, nimic capabil să apuce lucruri, să se miște la extremitatea brațului

— Dona Mizé aici lipsește un deget mi l-au luat într-o miercuri vărul Januário nu, după o lună scrisoarea anunțând decesul în cutia poștală, factura cheltuielilor, ceasul de mână care nici măcar nu funcționa

— Am avut o prăvălie în Belém și în loc de prăvălie fațade după fațade

— Acolo era dacă vărul Januârio nu găsea prăvălia, orele de la ceasul de mână fără legătură cu timpul, la ora patru, de exemplu, alte patru ore, nu astea, niște patru ore în care prăvălia exista, vărul Januârio cu picioare, zorea clienții, apărea autoritar

— Bea americanii pe terasă deasupra pescărușului care sunt eu sau rămășițele de barcă, sau peștele, sau coșul care sunt eu dând la o parte cârpe și gunoi sticle sparte, o sticlă întreagă, cea pe care acel Seabra

— Vreți?

Până ce au găsit diamantele în gaura din podea, în fotografia copiilor șefului de post un ceas diferit de ceasul vărului Januârio la care oricât m-aș fi străduit nu distingeam limbile și prin urmare fotografia eternă chiar după ce au ars-o, un fulger în direcția colinelor, un al doilea fulger, ploaia, nu chiar ploaie deocamdată, fructe rărite, mere de picături în întuneric stârnind ecouri în ceea ce rămăsese din casă, coșul negru deasupra cărbunilor

acoperișului, șuvița de bumbac pe care una dintre picături a destrămat-o, o pată roșie sepia aproape ocru pe cămașă și mama cu capătul șervețelului ștergând-o, dezamăgită de mine

— Ți-am spus să nu te murdărești nu ți-am spus? deși eu ploaia acum da, mitraliera, revolverul, puștile trăgând din toate părțile în floarea-soarelui, în râu, insulițele și mlaștinile din Montijo în Angola, dune de nisip, nămol unde sunt stârcii?

Capra s-a dezechilibrat ușor pe o denivelare de noroi și am pierdut-o, un abur de la colibă care dispare și coliba căzând bârnă cu bârnă, jeepul s-a înălțat un moment, a devenit mai compact și s-a afundat din nou, nu întregul jeep, ce a rămas după explozia motorului, o grenadă în jeep, o corolă de flăcări și după ploaie nicio corolă, dacă tata ar vedea jeepul ca o scândură cu roți, m-ar invita

— Miguéis dar am uitat de mata tată, iartă-mă, ai devenit un pic de zâmbet între umeri și revere, mama din când în când, nu mamă, doar batistă

— Taică-tău și batista ieșită din mânecă întorcându-se în mânecă, neplăcerea, ascunsă în nas, tras cu un zgomot de bășici, vârful batistei care pândea de la încheietură

— Taică-tău dorul de mama mea asemenea cadavrului caprei dezechilibrându-se pe o denivelare de noroi, dacă aș reuși să umblu i-aș vedea ochii deschiși și pentru că nu reușesc să umblu am pierdut-o așa cum te-am pierdut pe tine fiica mea, aburul de la colibă a încetat și coliba a căzut bârnă cu bârnă, patul, canapeaua, cartonul cu fursecuri din care n-ai apucat să guști, sâmbăta următoare l-am găsit pe comodă, cu hârtia nedesfăcută, inelul sforii pe care nu-l lua nimeni, dacă am fi pomenit de fursecuri sprânceana

— A, da?

Pașii necălcând dalele cenușii, examinând mai bine pardoseala de scânduri dalele acolo, pașii mei de asemenea atenți nu pentru mine fata mea, pentru tine, n-am călcat pe niciuna în Angola, portughezul ridicând

piedica de la revolver călcând el da pe dalele cenușii

— Ești șchiop Miguéis?

La fel cum le călcau americanii, nu eu, explicându-le

— Așa nu contează întoarceți-vă la camionetă și reveniți, fără să atingeți liniile, pornind de la iarba de pe drumeag unde urme ale câinilor sălbatici, ale mele, ale copiilor șefului de post nu or fi fost aici, or fi locuit aici?

Ale acelui Seabra dar șterse, vechi, cinci ani fără să părăsească treapta, în așteptarea mea

— Vrei?

Nu pentru mine, pentru florile-soarelui -Vrei?

Și florile-soarelui în tăcere mă întreb dacă păsările cu gâtul golaș or fi venit cu motoarele sau cu mine, aripi murdare care se instalau în coroanele copacilor privindu-mă pieziș, puneți din nou mitralierele, puștile, bidoanele cu benzină în camionete, scoateți-le iar, verificați plantația pe hartă, verificați fotografia, veniți pe același drum fără să le atingeți pe cele cenușii fiică-mea înfășurată în prosop văzându-vă pantofii cu vârf de lac controlând dalele, minuțioși, pe îndelete, acela blond a pierdut, nu se poate mișca, rămâne în satul bătrânilor, n-are voie să se îndepărteze de colibele de paie unde fiecare găină găinile ghiceau împușcăturile, știau, fiecare găină un nas fără batistă

— Aveți o batistă în plus?

Care sforăia neplăceri, fiecare găină

— Tatăl tău nu, fiecare găină văicărindu-se

— Bietul Miguéis blondul în sat, altul, mai scund, care s-a împiedicat de o tărtăcuță sau de un mai astfel că și dumneata, cel cu tărtăcuța sau cu maiul ai pierdut, rămâi și tu în sat ca să aduni bătrânii, nu ai dreptul la o casă, nu câștigi, cei care rămân supraveghează pământul, nu mă supraveghează pe mine, înconjoară terasa, prudenți, ridicând genunchii, umblând încet, nu vă îngrijorați, nu vă speriați pentru că nimeni cu mine, să nu credeți că eu înarmat, doar un gât de sticlă, un ciob pe care nu-l folosesc, nu-i bun, mâinile mele în poală și toate degetele

mele libere, inutile, niciun ceas de mână, niciun

— Am avut o prăvălie în Belém nicio ora patru fără timp, continuați să înconjurați terasa, nu vă grăbiți

— Repede repede de ce repede dacă nu mă mișc, să nu greșiți, să nu ratați, în caz că o dală spartă linia spărturii contează nu uitați una lângă marchiză, una mai înșelătoare între banchetă și aragaz, portughezul cu revolverul care nu a ratat, o să câștige păsările aplecate spre el acum nu în coroanele copacilor, pe crengi or fi arțari, ulmi, cine a spus

— Dumneata ești Miguéis?

Unul dintre americani cu el aproape ajungând pe scară, un pantof de ginerică în pătratul acela, alt pantof în celălalt o să câștige nu era distrat din cauza câinilor sălbatici, a nasului găinilor, a batistei care s-a întors la încheietura mâinii

— Tatăl tău și colțul ieșit în afară, nimic important domnilor sau care să merite atenție, doar mama mea care s-a consolat de toate neplăcerile, l-a uitat pe tata așa cum l-am uitat eu, scoate o lingură din sertar, o oală din dulap, își pune șorțul, spală orezul, începe masa de seară, peste câteva clipe cutiuța cu coriandru, cutiuța cu pătrunjel, o margarină atât de tare în frigider care se taie greu, nu o felie, unul din colțuri dizolvat încins, nimic important domnilor, nu fiica mea

— Sunt obosită o mică femeie inofensivă de șaptezeci și unu de ani așa că poți să ridici piedica de la revolver, să mă ochești fără să se supere nimeni pe mata, ca să nu se creadă că n-ai știut să mă educi mamă, eu ridicat în picioare, drept, gulerul așa cum trebuie, o cută ascunzând pata nu se observă nu-i așa? invitându-vă să intrați

— Întotdeauna trebuie să-i inviți să intre Miguéis doar că

— Poate că ulmi poate că ai dreptate mamă „Bună!” al meu n-a apucat să fie un „Bună!”, mi-a căzut din obraz și totuși, cel puțin, nu te-am făcut de rușine mamă, termină-ți fără teamă cina, mândră de mine.

CARTEA A TREIA

Capitolul întâi

Sigur că am ajuns prea târziu (dacă nu am fi ajuns prea târziu m-aș fi mirat) cu rănitul ținându-ne pe loc și plângându-se tot timpul de picior nu plângându-se cu vorbe, plângându-se tăcut sau mai degrabă insistând că nu-l doare, că poate să umble, dar întârziindu-ne, încăpățânându-se că poate să umble de teamă că altfel l-am lăsa în desiș, cu genunchiul legat cu o fâșie de stofă de la pantaloni

— O zi sau două și mai stăm noi de vorbă în ciuda genunchiului strivit a mers câțiva metri și ochii lui (de ani de zile, de când am început noi în Luanda, nu dau decât de astfel de ochi)

— Uitați că pot să umblu sprijinindu-se de un trunchi și alți câțiva pași, sprijinindu-se de alt trunchi și gura pe trunchi, respirația asta de febră, mărgele de marmură pe frunte, câțiva dinți rănitul doar dinți durerea care urca și gingii și dinți

— Nu am căzut m-am împiedicat de o rădăcină de o piatră oricine se poate împiedica sunt bine și muște doar ale lui fierbând în rană, mai multe mărgele de marmură, câte gingii avem și nu știam că avem atâtea, nu roșii, vinete, și nu vinete, palide

(dacă voi avea ocazia am să mi le studiez pe ale mele în oglindă)

niște pași mici care nu nimereau drumeagul, jurau într-un surâs mai puțini dinți decât credeam eu la început și strâmbi și rari, cei ai antilopelor mai numeroși, mai albi, ai lui negri, fără smalț, dacă o mișcare a pușii corpul simțind glonțul, niște pași mici cu greu

— Sunt bine în așa fel încât să strângă mai tare fâșia de

stofă de la pantaloni și strângând fâșia dinții ridicați spre noi mușcând aerul, mărgelele încremenite, o piatră sau un bulgăre în gură care s-a fărâmițat în cuvinte

— Sunt bine dinții ascunși și gâtul acum, nu gâtlejul, gâtul, niște tendoane, niște vertebre, nu un gât adevărat, de secole lucrez cu voi, nu mă lăsați aici, cineva în spatele lui arătându-mi patul pușții, făcând gestul cu patul pușții în ceafă, eu cu degetul

— Pe urmă și el observând degetul duzini de fluturi într-un cimișir, când în copilărie aruncam hârtiuțe de pe balcon hârtiuțele așa, urcau în loc să coboare, păreau să se lovească de firele electrice și nu se loveau de nimic, dacă se întâmpla ca una dintre ele să revină aveam impresia că vie, amenințătoare deși atât de mică și eu scăpând

— Să nu-mi faci rău din fericire fluturii nu s-au lovit de mine, s-a lovit rănitul observând degetul

— Sunt bine așa că sigur am ajuns prea târziu și în plus evitând drumeagurile, *sanzalas,* armata, trimițând pe unul și pe altul să bată desișul înaintea noastră, să caute la radio discuțiile dintre militari doar pocnete, interferențe, șuierături, cum era să nu ajungem târziu când călăuza ezita în legătură cu urmele de pași să fie ale noastre, să fie ale lor?

Plângându-se de ploaia care încurca pistele, cine a călcat peste iarba asta, cine a strivit crengile astea, nicio rădăcină de manioc pe arăturile de pe hartă

— Harta ta e invers și nu harta era invers, harta s-a învechit ori au distrus arăturile au distrus arăturile sate zărite de departe poate capcane (încă înainte de sate o cană, o șuviță împletită de rogojină, fără folos)

să controlăm dacă mine pipăind cu un bețigaș, să suflăm, să dăm la o parte pământul cu palmele miros de om sau miros de rănit, gestul cu patul pușții la ceafă și eu cu degetul fără ca el să observe degetul și să-i crească dinții iar, soră-mea punând bine o hârtiuță, arătându-mi hârtiuță inofensivă

— Te-ai speriat de asta Gonçalves?

Eu rușinat de hârtiuță jumulind una dintre plantele din ghivece, eu către cel cu patul pușții, cu degetul

— Pe urmă nu, eu cu degetul arătând-o pe soră-mea

— Acum și cum să-i explic lui tata corpul pe burtă pe balcon și mușcatele pe jos, tata fără să-i pese de soră-mea

— Ai dat tu jos mușcatele?

Cum să-i explic lui tata că nu pământ de la mușcate, pământ de la mine domnule și nu existau mine, o tărtăcuță, jumătate de lopată și noi cu lopata cercetând în jur dacă detonatoare, dacă praf de pușcă, fluturii și hârtiuțele dispărute în iarbă și eu netemându-mă de nimic, soră-mea întinzându-și părul, scoțând fire din perie cu cleștele arătătorului, degetului mare, își freca arătătorul și degetul mare și părul pe jos din când în când strălucea

— Nătărăule astfel că eu către patul de pușcă

— Altădată în satele fără mușcate nici hârtiuțe, o ladă unde se terminase peștele uscat, penumbra pe care aveam obiceiul s-o găsesc ascunzându-mă de părinți sub pat, locurile lor două gropi în arcuri și nu gropile erau cele care mă căutau, erau voci, zgomote de pantofi, eu tăcut

— Nu aud dacă aș fi pândit afară lebăda sticlei de pudră ar fi strălucit mai tare decât sfinții, mătura mamei dând peste mine

— Ieși de-acolo nenorocitule și un braț urmându-i măturii, intrând printre cărămizile peretelui

(fantomele reușesc)

și salvându-mă de braț, gura mea respirând lângă var, cea a rănitului pe un trunchi, n-au incendiat satele și prin urmare armata, nu desculți, încălțați cu cizme în piațetă, baligă de miel iar călăuza

— De porc au avut porci pe-aici o țigară americană că era suficient să scoți tutunul ca să-ți dai seama că american și călăuza scoțând tutunul

— American fumam chiștoacele lui tata, ascundeam mirosul cu sirop de tuse și rămâneam o jumătate de oră cu respirație de anghină, mama constatând diferențe în aerul din jurul meu, adulmecându-mă intrigată, lipindu-și

obrazul de obrazul meu, evaluându-și obrazul propriu cu dosul palmei, decizând

— Nu arzi copacii schimbându-și numele odată cu lăsarea nopții cum îi cheamă acum?

Zgomotele fără culoare, insecte peste insecte, totul agitându-se și cântând pe jos nu chiar cântând, altceva dar merge și cântând, se înțelege, părăsind satul, reintrând în desiș, când călătoream prin Angola nu auzeam tăcerea, mă opream în mijlocul încăperii cu biscuitul în mână

— Ce-i asta?

Manghieri după manghieri fabricând întunericul, mama care-mi lua biscuitul

— Pe urmă n-ai să mai mănânci nimic așa-i?

Și eu fără să fiu atent la biscuit pentru că totul zumzăia, trosnea, vibra, un nesunet amplificându-se înlăuntrul sunetului și dacă nesunetul mă va ajunge cine sunt eu, soră-mea la fereastră respirând luna care se prindea cu mătura, plantele din curte, umezeala dinaintea ploii nu chiar umezeală, altceva, dacă voi spune că uși care nu există deschise se înțelege, de îndată ce părinții mei departe de camera de zi curtezanul îi modifica pieptul cu degetele

— Prințeso soră-mea ca și cum s-ar fi rugat, trezindu-se din rugăciune certându-se cu mine

— N-ai mai văzut așa ceva? iar eu înlăuntrul meu

— Dacă vreau zbor poate că încă mai zbor totuși cu rănitul și ceilalți și bazooka de care nu știu dacă funcționează cu puțin noroc trebuie să funcționeze nu funcționează decât dacă i-am înlocui arcul și am pierdut arcul, să părăsim satul și să reintrăm în desiș în caz că vreo iscoadă a armatei urmărindu-ne sau americanii dând peste noi

— Se află în acest spațiu de îndată ce localizează radioul, mătura sub pat

— Zece secunde ca să ieși de-acolo nenorocitule fluieratul unei păsări care nu e o pasăre, iarba pe colină și călăuza

— Iarba pe colină în clipa în care o grenadă și pasărea care nu e pasăre fluierând din nou ne gândim că nu e pasăre, bănuim că nu e pasăre, înțelegem că nu e pasăre și călăuza

— Nu e pasăre când pistolul dând semnal mitralierelor, părți din noi care sar înapoi pieptul de exemplu, burta de exemplu în timp ce altele membrele de exemplu, trăsăturile feței de exemplu renunță, tata renunța duminica, eu zguduindu-l

— Te simți rău tată?

Iar tata așezându-se, căutând scrumiera, căscând

— Poftim?

Sigur că am ajuns prea târziu fără chinină și fără apă, dacă am putea bea din frunzele astea, dacă rădăcinile astea s-ar putea mânca, dacă aș putea să-mi tai unghiile, să fac baie, să scot un cui din brant, un al doilea cui din stomac, dacă cel puțin ar ploua, dacă eu în picioare nicio boare pe piele, dacă mă culc ierburile care nu încetează, când ceasurile se opresc după care ceasuri se reglează, cel al rănitului trei și un sfert, al meu șapte și zece, al celui cu patul puștii unsprezece, limba de pe ceasul rănitului continua să se miște și prin urmare trei și un sfert poate dar cum trei și un sfert dacă e noapte, copacii nu copaci, tuneluri de umbră și după tuneluri alte tuneluri, după acele alte tuneluri soră-mea scoțând fire de păr din perie

— N-ai mai văzut așa ceva?

Un fir de păr în chiuvetă și s-ar fi zis că chiuveta spartă, dar cum așa trei și un sfert dacă zgomotele incolore, insectele, totul agitându-se și cântând pe jos

(nu chiar cântând, altceva dar merge și cântând, se înțelege)

cel cu patul puștii râvnind la cizmele rănitului, am pierdut furgoneta în Uije la ieșirea de pe o plantație de cafea, nu negri în acel caz, albi, mi-aduc aminte de un grup de mandrili fugind de noi, de furgoneta incendiată în cartierul unde am crescut cu părinții mei o furgonetă căreia îi lipseau jantele servea drept refugiu unui bătrânel

care se bărbierea acolo înăuntru, derbedeii spărgeau geamurile și bătrânelul îi amenința cu volanul smuls

— Să nu vă atingeți de casa mea maică-mea

— Ia asta se apropia de poarta cu grilaj cu o cutie de tablă cu supă și el nici măcar

— Mulțumesc încălzindu-se cu tabla, rămânând noi singuri, după ce tunul în furgonetă, nu l-am observat pe rănit, unul dintre pneuri continua să se învârtă și eu privindu-l uimit, m-am apropiat în speranța că un bătrânel bărbierindu-se pe banchetă

— Domnule Gomes și el misterios

— Nu spune nimic Gonçalves cel cu harta contemplând motorul unde o flăcăruie consuma cilindrii

— Domnule Gomes?

Văzându-mă deși mama cu spatele mai repede decât restul corpului, buza de sus tremurând peste buza de jos, se spune că semăn cu ea buzele nu fiindcă nu tremură, ale bunicului, ale lui tata și se prea poate să fie adevărat sau să fi fost înainte de asta, de noi pe jos furând găini din *sanzalas* și o femeie văzându-ne, un ied care a behăit iar oamenii niciun sunet, peștele uscat de la birturi și soră-mea către ospătari, descotorosindu-se de un fir de păr care nu înceta să strălucească

— N-ați mai văzut așa ceva?

Sau mai degrabă, în locul soră-mii, cel cu patul pușții spunându-le ospătarilor

— Vai de voi dacă am să mă întorc să desfacem scândurile de pe lăzile cu pește, să-l răsturnăm într-un sac, câinii urmărindu-ne câțiva metri, dacă o urmă de zgardă și de zgardă o mică medalie atârnată

— Dragon eu nu știam să citesc și maică-mea

— Dragon râcâia cât era noaptea de lungă plasa de la bucătărie, ne mutam în altă cameră și Dragon lătrând la fereastră, botul ajungea la pervaz

— Gonçalves dispărea, lătra lângă zid, mama sculându-se din pat cu jumătate din ea protestând înlăuntrul somnului, jumătate în afara somnului

— Dragon se auzea un papuc, celălalt nu apărea fiindcă obiectele își schimbă locul fără să ne anunțe pierdut pe podeaua dintr-odată imensă dacă n-ar fi papucul podeaua mică, ne-am fi lovit de colțuri iar datorită papucului infinită, papucul încălțat pe care l-a aruncat în perete

— Dracul să te ea sau papucul enervându-se spre curte

— Dragon un picior gros, un picior subțire din cauza vreunui parazit infirmierul prescria pomezi iar pomezile neputincioase

— Dragon câinii care ne urmăreau câțiva metri îndepărtându-se cu botul vlăguit de îndată ce o lovitură pe spate, unul mai mare, maro i se observa o cicatrice pe crupă

— Dragon pe care l-am adus de la Lisabona și l-au otrăvit în curte, mi-l amintesc printre plante, o mișcare a cozii, un spasm (nu chiar spasm, altceva, dar dacă am să spun spasm se înțelege)

tata privindu-l și n-am văzut niciodată pe cineva atât de tăcut, nu avea partea din față, nu avea partea din spate, doar profil și tăcut, a avut din nou partea din față și coate mai ales coate la cină, cu lopata de săpat groapa alături, maică-mea

— Lopata și tata trăgând mai mult lopata lângă el, privind-o cum ne privea câinele când îi luam mâncarea din strachină, ochii palizi, buzele răsucite, încă nu dinți, dinții când ne-am întors de la birt rănitul țintind către noi cu arma, recunoscându-ne și arma deviată de la noi, dacă genunchiul ar fi fost al meu sunt sigur că arma ar fi crescut, degetul spre cel cu patul armei

— Acum tata a pus lopata în șifonier apucând-o altfel, mâna deasupra și dedesubt de-a lungul cozii cum niciodată pe gâtul meu pe cuvânt, în noaptea aceea mama sculându-se din pat s-au auzit arcurile despărțindu-se când ea le-a apăsat ridicându-se apoi unindu-se sleite de puteri când ea a încetat să le mai apese, primul papuc s-a ivit imediat de pe saltea și piciorul gros umplându-l, piciorul slab pipăind în van cel de-al doilea papuc, ajutând la descălțarea

primului, aruncându-l în oglindă

— La dracu de fapt nici oglindă, un dreptunghi negru, nu exista decât în lumină și deci spun eu cum o fi casa noastră în întuneric probabil că la fel nu există, credem că suntem și nu suntem, nu există niciun noi, există miile de ecouri a ceea ce devine casă doar când se luminează abajurul, scaune ce straniu, aragazul, robinetul chiuvetei deschis, mama aproape

— Dragon aproape

— Taci și înțelegând că Dragon fiindcă tata în curte, nici din spate nici din față, aranjând pământul, mai puțin tată în pijama, aproape de vârsta mea ciufulit

— Mata ești tatăl meu?

Când s-a întors spre noi ce-am văzut a fost un profil, cine a venit spre noi nu era el, era un adolescent care nu se auzea încălțat cu sandale, corpul aici și sandalele acolo, totul mișcându-se separat și adunându-se la sfârșit lovindu-se de bazin

— Dracu să te nu tatăl meu, tatăl meu e om mare, o cămașă curată pe care o dădea jos când muncea haida de și tata din nou, încă din profil dar aproape adult, cu mai puține umbre în interiorul ochilor, niciun câine care să-l însoțească la grilaj și el fără să fie atent la câine sau poate că era atent la câine fiindcă strachina și lanțul care aluneca într-o sârmă abandonată printre dalii, mama pregătind resturi într-o cratiță, amintindu-și, renunțând la cratiță, acum că nu mai era nevoie, că niciun bot la pervaz

— Dona Eugenia al doilea papuc tot lângă primul, obiectele de care n-avem nevoie atât de ușor de găsit, oferindu-ni-se, serviabile, pisăloage

— Suntem aici ai văzut?

Manualele de exemplu, șosetele rupte, tricourile murdare mereu deasupra celor curate, piciorul slab al mamei, deși undeva în spate, mai vizibil decât mâinile fără niciun defect, după o săptămână nerăbdări, mârâieli, tata din față și din spate, pieptănat, în cămașă

— Porcăria de lopată?

Cioburi de sticlă sus pe zid, lopata fără nicio mână pe coadă smulsă din dulap

— Cine a pus-o înăuntru?

Ca să sape un răzor și aruncată la nimereală nici măcar lângă bazin, strachina câinelui spartă, lanțul în lada din pivniță lângă aparatul de radio care și-a ars bobina, din când în când mama oprindu-se

— Nu-l auziți lătrând? soră-mea

— Mamă lucra ca telefonistă la bancă iar mama preocupată de păr din cauza căștilor de la urechi mama înlocuind

— Nu-l auziți lătrând? cu

— Nu dați atenție din umeri, soră-mea verificându-și bretonul între două apeluri, mă chema în cameră ridicând șuvițe de la tâmple

— Nu observi una albă? un semn da, riduri da

— Observ riduri universul răsturnându-se într-o tresărire ofensată, degetul ei către cel cu patul armei

— Acum sigur că am ajuns prea târziu (dacă n-am fi ajuns prea târziu m-aș fi mirat) cu rănitul ținându-ne pe loc și plângându-se de picior tot timpul, nu plângându-se cu vorbe, plângându-se în tăcere sau mai degrabă insistând că nu-l doare, că poate să meargă și întârziindu-ne, febra în ochii lui de ani de zile, de când la ordinul Serviciului am intrat în Moxico și directorul

— Controlează-ne diamantele Goneai ves nu întâlnesc decât ochi de-ăștia, ochi de câine otrăvit cerând ceva ce eu nu înțelegeam o lopată poate ochi ai mamei noaptea la fereastră

— Dragon picioarele desculțe pe podeaua nesfârșită, casa mai aproape, ziua la îndemână și atât de departe domnilor începând cu asfințitul de îndată ce se schimbau sunetele, de ani de zile nu întâlnesc decât ochi de-ăștia, evitându-se când doreau să se întâlnească și în caz că se întâlneau respingându-se neîncrezători, furtivi, din tabără în tabără și din *sanzala* în *sanzala* pentru că armata, pentru că americanii, întrebam la Lisabona dacă

americanii și Serviciul mut sau un sunet continuu sau

— Numărul solicitat este nealocat și discutând cu vocea robotului

— Imposibil insistând pe lângă robot

— Nu mă minți pâine cu dulceață fidea mama tata sora Dragon n-am existat niciodată domnule ministru, exagerări, erori, înapoiați-mă mușcatelor și salcâmilor și eu vă încredințez febra, oboseala, rănitul ținându-ne pe loc insistând

— Sunt bine și suntem bine domnule director, paludism și suntem bine, diaree și suntem bine, ciuperci la picioare și suntem bine, noi cu gura lipită de un trunchi, doar dinți

— Suntem bine capetele de antilope moarte pe care păsările nu le-au mâncat holbate în felul acesta

— Suntem bine nu am căzut, ne-am împiedicat, oricine se poate împiedica, cine nu s-a împiedicat niciodată să ridice mâna, soră-mea împiedicându-se de ea însăși ca să se uite în oglindă

— Riduri care riduri?

Suntem bine și ridurile doar ale noastre, păsările cu gâtul golaș în așteptare, din când în când câte una dintre ele un soi de suspin, pene care se ridicau și se lăsau în jos și noi către păsări

— Nu vă entuziasmați suntem bine păsările, câinii sălbatici, mirosul hienelor pe care nu le-am zărit niciodată, taică-meu către mine

— Ne mănâncă plângând urechi lovite, crupe lovite, un soi de bale ca ale noastre înainte ca gurile lipite de trunchiuri, dacă mergem în patru labe căutând manioc printre arăturile secătuite încât nicio tijă, ierburi amare, șerpi, am ajuns prea târziu în satul bătrânilor, jeepurile pe cărare, câinii sălbatici în cercuri, cel cu harta

— Ce mai aștepți trage tatăl meu pâine cu dulceață fidea tata nu a tras în câine, s-a oprit să-l privească luând-o de la început și punând faptele în ordine mai întâi râul micșorându-se în *cacimbo* și o întindere de noroi, știai de apă înainte de a zări apa, paiete în coroanele copacilor, o

transparență în aer, rănitul lebăda pudrei strălucea mai puternic decât sfinții sprijinindu-se de un trunchi dacă am scoate jumătatea de sus a lebedei casa mirosind a cumătră mamei, nu roșcata, bruneta despre care mama

— Aia când mă ridica în brațe

— Gonçalves după ce pleca mama deschidea ferestrele și dădea parfumul afară cu prosopul

— Aia în timp ce poala cumetrei se estompa în mine, lansat în același colț unde se îngrămădeau mașina pompierilor cu un clopoțel și o sfoară și bunicul meu cu mustața îngrijită în timp ce eu mă prefăceam că citesc ziarul

— Băiatul ăsta e deștept coborând din înaltul canapelei cu o autoritate de dangăt și o tăcere respectuoasă în jur, Dragon urmărind șoareci pe zid, un morman de amintiri învălmășite, acel

— Băiatul ăsta e deștept mai intens decât restul amintirilor deși mai diluat în timp, colțul cu un vapor spre Africa tot într-o vreme când soră-mea avea mai multă forță și alerga mai repede decât mine, declara

— Am să mă fac general și nu s-a făcut, telefonistă, luând-o de la început și punând faptele în ordine mai întâi râul micșorându-se în *cacimbo* și, acolo unde umezeala și copacii se prelungeau în mocirlă, opac, întârziat, risipit peste șes, mi s-a părut că un câine sălbatic pândându-ne, să mă liniștesc în parfum, în brățări, în poală, parfumul, brățările și poala apărând brusc din ungher

— Să le spunem Arminda

Arminda

Arminda și dispărând lipsiți de nume

— Să le spunem cum?

În mașina pompierilor cu clopoțel și sfoară, mașina pompierilor sau cel cu harta

— Arminda?

Ceva ce spus de ei nu puteam accepta, nu stricați ce-mi aparține, mi-aparțin atât de puține lucruri, bunicul meu care e cum s-ar spune un dangăt hotărât să picure de sus

— Băiatul ăsta e deștept

Dragon și restul dacă vom lăsa de-o parte oboseala și febra, o mustață aprobându-mă și chiar în clipa următoare moțăindu-și siesta, eu către ziar

— Nu mai sunt deștept bunicule?

Și drept răspuns o tăcere la fel foarte sus care mesteca peri, mai întâi râul și urme de picioare desculțe, cizme nu un papuc, un singur papuc animale în iarbă, cotarle, un miel, ceea ce noi

— Câini sălbatici și călăuza

— Câini sălbatici drumeagul după râu, jeepurile, ce rămânea din sat și trebuie să fi fost colibe, azi gunoi, fără greutate, amestecându-se cu șuvițe de bumbac pe care ceva, nu vântul, altfel de adiere a bunicului mestecând peri? le lua și le aducea

— Băiatul ăsta e deștept a ascuns diamantele în tighelul curelei a lipit cureaua cu bandă adezivă dacă va ajunge la frontieră și nu ajunge la frontieră o să trăiască în Argentina cumătră mamei în Argentina nu cu soțul ei, cu un coleg de la serviciu, eu umblând pe stradă în Buenos Aires, în Cordoba și atunci pudra, brățările nu scuturați un prosop, n-o goniți de lângă mine de îndată ce poala

— Gonçalves fluviul, jeepul, satul, păsările cu gât golaș îndepărtându-se de noi cu un mic tropăit răbdător cu ceva ce n-am vrut să văd atârnându-le din ciocuri, scuturându-și umerii căptușiți cu pene, tata care o amenința pe una din ele în curte, cea care a coborât de pe zid ca să se cocoațe pe Dragon

— Ușșș și a dat din aripi mult timp înainte de a se înălța de pe răzor, ce inteligent nepotul meu cu diamantele sale inutile, sperând la Argentina, un magazin, o afacere, nu mi-e foame, n-am febră, niciun american care să mă urmărească

— Sunt aproape bogat domnule din sat se vedea plantația altfel decât de pe hartă, călăuza calculând dimensiuni și cărări

— Ne-au înșelat Gonçalves un pui de câine sălbatic

sărind luat prin surprindere, o femelă care l-a apucat de ceafă fugind cu el, apucă-mă de ceafă mamă, fugi cu mine repede unde soră-mea își piaptănă părul și mă așteaptă pâinea cu dulceață, în vârful plantației o construcție colonială cu terasă înconjurând casa și plante agățătoare pe stâlpii unde șuvițele de bumbac pe care soră-mea nu le piaptănă

— De ce nu piepteni bumbacul?

Se așază pe corpurile de pe treaptă, pe pereți și pe podeaua pe care benzina a cruțat-o, în locul hărții, unde trebuia să se afle diamantele, niciun diamant, corpurile îmbrăcate ca mine, aceeași cămașă, aceiași pantaloni, păsările cu gâtul golaș legănându-se pe scânduri și rănitul către păsări

— Vedeți că pot să merg încăpățânându-se că poate umbla de teamă ca ciocurile lor, ghearele și măruntaiele mele la vedere

— Vedeți că pot să merg încercând un pas, alt pas, mărgele de marmură pe frunte, cel cu harta indicând locul unde diamantele într-o mușama

— Ne-au jefuit mărgelele încremenite și bunicul meu

— Băiatul ăsta e deștept o să ajungă în Argentina o să aibă o firmă un magazin o să fie bogat mamă tată Dragon soră mamă unde or fi fluturii, hârtiuțele pe care le aruncam din camera de zi și urcau în loc să coboare, păreau că o să se lovească de firele electrice și nu se loveau niciodată, dacă se întâmpla ca vreuna să se întoarcă mi se părea vie și amenințătoare pe cât era de mică, rănitul către hârtiuțe, păsările

— Să nu-mi faceți rău să nu mă atingeți cumătră mamei întâlnindu-mă în Argentina Buenos Aires Córdoba aceleași brățări, același parfum, aceeași poală

— Gonçalves când intra ea tata fără profil nici spate, doar față și cu cravată, el care niciodată nu știa de nimic

— Ce știu eu de treburile astea găsind ceștile, ceainicul, scoțând șervețelul de sub trandafirii aproape naturali de pe bufet, aștepta laude care nu veneau, o vedea pe mama

în alertă, ca Dragon când voci în noapte, întrebându-l pe tata și cumătră care ne elogia ceștile surdă

— Nu ți-e rușine Aires?

Cumătră dispărând înlăuntrul matale tată, în colțul de lângă motocicleta despre care îmi vorbeai mereu

— Cândva am cumpărat o motocicletă ți-am povestit vreodată despre motocicletă?

Mama tânără cu ambele picioare identice, un apartament oarecare în Alcántara

— Eu în Alcántara uneori în zile de sărbătoare vizitând persoane despre care niciodată nu mi-a explicat cine erau, se pare că o doamnă în vârstă

— O persoană educată, o prietenă primindu-l într-un salon cu damascuri și aurării, se pare că multe camere, se pare că vapoare, mama

— Nu ți-e rușine Aires?

Ea strângând Alcántara repede și eu dezamăgit fiindcă mă bucură vapoarele, pavilioanele străine, gândul mării

— Ți-e dor de Alcántara tată?

Dor de doamna în vârstă, de prietenă, în zilele de sărbătoare, în timp ce plivea în curte, auzind pacheboturile nu, turturelele

— În Alcántara turturelele când o să moară are să ia turturelele și pacheboturile cu el, motocicleta pe care n-am apucat s-o văd, odată mata în drum spre școală abătut cu câțiva metri de la drumul spre școală unde se aflau baobabii și unde uneori fotbal dând bani unui mulatru mai mare ca mine de-o seamă cu mine? mai mare ca mine mai mare ca mine?

Și el tot doar profil, gesturile lui gesturile soră-mii dacă ar fi luat o perie, un pulover care mi s-a părut că fusese al meu am întrebat-o pe mama dacă știa de baobabi și mama

— Taci din gură certitudinea că tata m-a văzut, a spus cine știe ce mulatrului și curând doar drumul spre școală un pulover verde și tata trecându-și peria prin păr trecându-și mâna prin păr, dă-mi un vapor din Alcántara ca să călătoresc singur, o voce pe care nu știam că ar avea-o

el

— Care mulatru fiule? ipocritul și-mi amintea de vocile fotografiilor vechi dacă ar putea vorbi, cu o dedicație și o dată în partea de jos unde nu numai persoanele și cuvintele dispar, trecutul de asemenea, un mic oftat de viață sau nici măcar de viață, imprecizia viselor, nimeni care să-i fi cunoscut sau să-și amintească de ei au rămas un inel, niște tacâmuri, un paravan care suspină noaptea limba pe care fotografiile o înțeleg, noi nu ani care sunt cifre fără altă semnificație decât cifrele ce înseamnă un șapte, un nouă, un paisprezece? nu timp, nostalgii ceremonioase, tandrețe de camfor, evantaie cărora le lipsește mătasea, dacă le-ai spune

— Voi cine ați fost?

O surprindere liniștită -Noi?

Ei surprinși de ei înșiși

— Mai suntem aici de-adevăratelea?

O vază cu floricele, flaconașe cu ulei camforat, o ramă ovală plus agățătoarea de bronz, ei mirându-se, perplecși

— Asta chiar ne-a aparținut?

După câteva săptămâni mi s-a părut că l-am văzut pe mulatru la piață puloverul, profilul, gesturile cu peria ajutând o negresă cu niște tăvi pe care fructe de *mango,* mama încremenind lângă mine, gura lipsită de buze o linie un soi de tuse nu tuse, și clavicula mea nu m-am plâns de nimic, cine s-a plâns a fost clavicula

— Mă doare mamă tăvi cu fructe de *mango* peste tăvi cu fructe de *mango* până nu i-am mai văzut, biserica São Sebastlão și după biserică palmieri, arbuști de piper iute, să scot boabele roșii

— Unde locuiești negreso?

Și poate că dacă gura i-ar arde mama mai senină, negresa între două barăci ocupată cu o friptură la frigare, mulatrul a apărut de după o perdea de mărgele și a plecat iar, puloverul durându-mă acum câți ani, baobabilor?

Cel cu patul pușții făcând gestul cu patul la ceafă, eu

— Pentru ce?

Și i-am pierdut cum am pierdut diamantele fiindcă am ajuns prea târziu, depozite de benzină americane, gloanțe de mitralieră americane, corpuri pe care focul nu le-a mistuit cu totul în ceea ce trebuie să fi fost un sat de bătrâni și călăuza

— Un sat de bătrâni șuvițele de bumbac care aveau să ne orbească aproape până la frontieră, petalele de floarea-soarelui nu galbene albe rănitul așezat pe jos trăgând în păsările cu gâtul golaș în timp ce un colț al terasei continua să ardă, mărgele de marmură pe frunte, ochii mărgele de marmură țipând la noi, un câine Dragon?

Nu Dragon, foarte slab, cu o rană pe crupă mergând printre colibe căutându-se pe sine, un câine sălbatic doi câini sălbatici au apărut în iarbă zece câini sălbatici înconjurându-l întărâtați, cozi, lătraturi, cel cu harta

— Jigodii câinele s-a întors, a încercat o săritură fără să reușească săritura l-am apucat de braț pe cel cu harta

— Așteaptă și lui directorul

— Am încredere în dumneata și lui directorul

— Dintre toți agenții care lucrează în Angola o tăcere la telefon, cineva șoptind

— A crezut? sau

— Dobitocul a crezut? nu

— Dobitocul a crezut? prefer să-mi spun

— A crezut?

Directorul acoperind receptorul cu mâna, descoperind receptorul

— Mai ești acolo Gonçalves?

Încă mai sunt aici domnule pe plantația de bumbac și floarea-soarelui lângă râu de vreme ce dintre toți agenții care lucrează în Africa, de vreme ce bunicul meu

— Băiatul ăsta e deștept și cineva șoptind mama tata sora cumătră cu brățările

— A crezut? alte cuvinte

— Dobitocul a crezut?

Și dobitocul chiar a crezut dobitocul sprijinit de terasă printre șuvițele de bumbac văzând câinele mușcând aerul

fără să muște câinii sălbatici, cel cu harta

— Jigodii mărgele de marmură pe frunte, câțiva dinți el numai dinți enervarea care urca și gingii și dinți

— Jigodii o labă un moment și pe urmă nicio labă, tata observându-l

— Nu-ți pasă că Dragon moare tată? nu tata, rănitul sprijinit de un trunchi de secole nu întâlnesc decât astfel de ochi legând o bucată de stofă peste cartilagiile dezgolite și niciun câine sălbatic, iarba care se însenina, nicio ureche, niciun bot, când călătoream spre Angola eu nu auzeam tăcerea, mă opream în mijlocul încăperii, cu biscuitul în mână

— Ce-i asta?

Manghieri peste manghieri care inventau întunericul, mama luându-mi biscuitul

— Pe urmă n-ai să mai mănânci nu-i așa?

Și eu fără să-mi dau seama de biscuit fiindcă totul zbârnâia, trosnea, vibra, un nesunet amplificându-se înlăuntrul sunetului și dacă nesunetul mă va ajunge cine sunt eu, soră-mea la fereastră respirând luna care se prindea cu mătura, plantele din curte, umiditatea dinaintea ploii nu chiar umiditate, altceva, dacă voi spune porți care nu există deschise se înțelege, în porțile deschise Argentina și în Argentina cumătră mamei mele

— Gonçalves și eu adormind în poala ei, mulțumit de parfum, dispărând în același colț unde bunicul meu

— Băiatul ăsta e deștept

Dragon urmărind șoareci pe zid și o mașină de pompieri din tablă cu un clopoțel și o sfoară.

Capitolul al doilea

Pentru un ofițer cu unsprezece ani în contrainformații era treaba cea mai simplă din lume dacă n-ar fi existat trenurile nemișcate sub ploaie. Am primit ordin să mă prezint la Statul Major la ora trei iar consilierul

— Cunoscându-l pe domnul general așa cum îl cunosc în locul dumneavoastră aș veni în uniforma numărul unu cu zece minute mai devreme am ezitat pun decorațiile nu pun decorațiile, în opinia soției mele căreia nu-i place cenușiul uniformei și-i place pompa le-am pus

— Ești mai puțin palid cu ele slavă Domnului nu locuim aproape de calea ferată nici n-am remarcat zgomotul locomotivelor noaptea

(sunt prea de-ajuns cele care mă urmăresc când sunt singur)

mi s-a părut că m-am îngrășat pentru că stofa mă strângea la talie, văzându-mă dintr-o parte în oglindă am avut impresia că nu deși nevastă-mea arătând spre buricul meu

— Aici ai o umflătură pe care n-o aveai acum o lună mi-am dat seama de o pânză de păianjen pe abajur, doar două fire deocamdată trei fire, mi-am supt burta, ținându-mi respirația, gâtul mi s-a înroșit, umflătura a dispărut, nevastă-mea

— Așa nu merge Morais și în timp ce dădeam aerul afară umflătura din nou, nu burtă evident, o ca să spun așa îngroșare care-mi scădea din demnitate și se putea ca decorațiile să o ascundă, firele pânzei de păianjen, până atunci neînsemnate, scânteiau enorme, nu nevastă-mea râdea de mine, ci cutiuța de porțelan pe care a moștenit-o de la mama ei, lângă fotografia de la nunta noastră și care nu servea la nimic decât ca să păstreze o cheie care nu știam cărei broaște îi aparținea, din când în când unul dintre noi deschidea cutia, scotea cheia, o încerca la un

sertar sau la o ușă, o privea dus pe gânduri, nu trăgea nicio concluzie, era intrigat, se sătura să mai fie intrigat, accepta misterul și o punea la loc, eu către cheie, nu către nevastă-mea

— Dacă ți se pare că m-am îngrășat de ce stai aici?

Simțindu-mă bătrân la patruzeci aproape patruzeci simțindu-mă diform, în fotografia de la nuntă eu foarte slab, de braț cu un vârtej de tuluri care a îmbătrânit și el, vârtejul de tuluri în capot și cu urme de cremă de noapte pe față pe timpul vârtejului de tuluri nu punea creme pe față, avea obraji, sprâncene pe care nu le depila, un zâmbet spunând îmi placi Morais pe care a încetat să-l mai arate pentru că reconstrucția caninului întârzia, fusese sigură că cinci ședințe și uite că sunt luni de orfevrărie dentară, oare doctorul și ea, am însoțit-o la o consultație și n-am crezut că doctorul ăsta da, tot numai instrumente crude, tot numai cârlige și ace

— Dacă vă doare ridicați mâna și degetele care strângeau tare brațul scaunului, albe de frică la început, când fotografia era adevărată, un suspin la ureche la stingerea luminii când un picior lângă piciorul meu, o talpă rece pe talpa mea

(ciorapii de lână iarna au început mai târziu)

— N-o să mă doară nu-i așa?

Am dus-o să-mi cunoască familia cu mașina ca să scăpăm de trenuri, am înconjurat târgul ca să nu mă necăjească niciun vagon, nu eram noi în fotografie sau nu suntem noi acum, patul nou atunci, perdelele abia cumpărate, o exuberanță care s-a pierdut (cum, când?)

și pe care posibil ca decorațiile s-o ascundă, dacă acea cheie ar deschide anii trecuți m-ar aduce aici nu maior, sublocotenent sau, înainte de sublocotenent, elev la colegiul călugărilor, sau, înainte de colegiul călugărilor, copil într-una din casele pe care compania le-a construit pentru feroviari văzând pe fereastră, dincolo de pini, un tren nemișcat sub ploaie, nevastă-mea matură punându-și mâna pe spatele meu cu răbdarea intrigată care le este

rezervată băieților andrilor

— Ce s-a întâmplat Morais?

Și cu dorind să nu mă atingă, incapabil să vorbesc, mâna nu mi s-a așezat pe trese, a scuturat un fir de praf pe care nu-l aveam pe piept, s-a ridicat un pic ca și cum caninul care n-o deranja ar fi deranjat-o, ca și cum un cârlig, un sfredel

— Dacă vă doare ridicați nevastă-mea care mi s-a părut gata să vorbească și n-a vorbit cum de ne-am îndepărtat atât de tare spune-mi, cum de noi nu cheia a țiuit în cutiuța soacră-mii și a tăcut, copilul de la fereastră deodată bărbat, nu foarte slab, plinuț și între timp erau acolo trenurile, erau acolo trenurile (cât sunt de amabil cu mine plinuț) verificând ora

— Cunoscându-l pe domnul general așa cum îl cunosc în locul dumneavoastră aș veni cu zece minute mai devreme ridicând mâna pentru că mă durea amintirea ploii, mi s-a părut că nevastă-mea dădea să spună

— Morais sprâncene pe care nu le pensa, un corp care doar după fiul nostru s-a împlinit de fapt ca și cum el, nu timpul, i-ar fi dat șolduri, bazin, o densitate de carne pe care eu nu mă pricepusem să i-o ofer, dorința s-o întreb

— Cum ai făcut asta?

Fiul nostru pe podea ocupat cu un joc de construcții

— Ce i-ai făcut mamei tale?

Și el studiindu-mă o secundă înainte de a-și abate atenția de la mine, ocupat cu jocul de construcții pretinzându-se nevinovat, pretinzând că douăzeci și una de luni, că monosilabe și prostioare de-acest fel, când l-am ciupit de fund a început să plângă și nevastă-mea

— Morais luându-mi-l, consolându-l, ascunzându-l lângă șoldurile și bazinul pe care idiotul nu eu, soțul, i le-a oferit trenurile singure sub ploaie și eu văzându-le Dumnezeule așa cum o vedeam pe nevastă-mea atât de tânără stingând lumina, protestând cu o voce pe care nu i-o cunoșteam degete care se strângeau cu putere, albe de frică

— Să nu aprinzi veioza te rog o voce care fugea de mine

în întuneric, înceta să mai fugă, se resemna, totul inert, supus, speriat

— N-o să mă doară nu-i așa?

Și trebuie s-o fi durut pentru că plângea, cămașa de noapte pe care a refuzat să și-o scoată cu un oftat chinuit, genunchi pe pieptul meu și eu depărtându-i genunchii gândind n-am să fiu în stare, simțind că n-aveam să fiu în stare și deci înfuriindu-mă pe mine și pe tine, venindu-mi în minte nerăbdarea câinilor și indiferența cățelelor, eu un câine care adulmeca, se ridica, încerca orbește, depărta nu numai genunchi, coapse, încerca iar

— Stai liniștită cățelușo nu fugi de mine cățelușo, liniștită, liniștită, și nu fugea, și lacrimi, eu culcat lângă tine

— Iartă-mă dorința să mă scol, să mă spăl, să plec, eu căutându-ți fața

— Iartă-mă brațul meu neîndemânatic pe nasul tău, să găsesc pentru prima oară verigheta pe deget și să înțeleg că m-am însurat, atât de curios, m-am însurat, habar n-am ce înseamnă să te însori și m-am însurat, găsind verigheta ta, la fel cu a mea, pe un degețel umed și, pentru că m-am însurat cu tine

— Iartă-mă veioza aprinsă și mâneca ascunzându-se de mine, cămașa de noapte pe care maică-ta panglicuțe, danteluțe, trasă în sus, mototolită, un semn lângă buric pe care nu bănuiam că l-ai avea, cicatricea de la apendicită care m-a emoționat cât era de umană

— Iartă-mă taică-tău salutându-mă după biserică, neîncrezător, nefericit, camera ta de fată pustie, iepurii tăi de pluș orfani, păpușa pe perna care nu mă simpatiza, deschizându-și brațele de celuloid

— Pleci Selma?

Posterul unui cântăreț pe perete, atât de diferit de mine, stiloul cu urma incisivilor tăi pe capac, flaconașul cu lavandă cu mirosul tău pe dop, spaima ta timidă, consimțind, și eu un câine, eu un câine

— Iartă-mă sub mânecă gura cuiva care plânge,

verigheta ta privită cu uimire ce ciudată mâna ta cu verighetă picioarele desculțe acolo în fund, părăsite, mustrându-mă

— La ce servesc picioarele?

Unghiile date cu ojă roz și cea mică aproape nu unghie, o liniuță, să șoptesc că țin la tine și șoapta fără să vină, veneau trenuri nemișcate sub ploaie, venea păpușa, iepurii, cum pot să te ajut, să-ți ajut picioarele, să le însuflețesc

— Nu reușești să mergi?

Să încerc o mângâiere și picioarele acceptând-o sau nedându-și seama de ea nu-ți dai seama de mine, nu-ți dai seama de mine să-ți ofer capacul stiloului ca să-l muști

— Na să sun la ușa părinților tăi, cu impermeabilul peste pijama, încredințându-mă de antipatia păpușii și a colegelor tale într-o ramă, chicoteli și capete apropiate între rușine și batjocură dacă era doar una, rușinea și pantofii călcându-se unul pe celălalt, de îndată ce erau mai multe batjocura batjocura la adresa fotografului și batjocura la adresa mea nu batjocură, indignare, colegele care se indignau din cauza mea

— Am venit după stilou noaptea pe stradă, mașinile staționate până la capătul aleii sau al lumii deoarece cartierul nu mai avea sfârșit, fațade, obloane câteva dintre ele ridicate marchize din când în când și pe una dintre marchize nu a ta o lumină de om, de îndată ce lumina s-a stins și nu au mai fost oameni părinții tăi la interfon, cu un vuiet distorsionat

— Cine e?

Un stor care începea să urce rezistând șipcă după șipcă se ghicea efortul chingii, mama ta protestând lângă fantă, niște ochelari somnoroși care mă căutau jos, întrebarea simultană în ochelari și în interfon

— Cine e?

Dacă cheia din cutiuța de porțelan le-ar închide întrebările, dacă ploaia s-ar opri peste trenurile nemișcate și dacă n-ar fi existat copilul de la fereastră, dacă nu s-ar

ridica aburi de locomotivă din cizmele mele ude care se usucă lângă aragaz, nevastă-mea fără lacrimi

— Ce mult te-ai schimbat Selma nu arătând spre buricul meu, încercând să mă micșoreze cu o pălmuță nedureroasă

— Există aici o umflătură pe care n-o aveai acum o lună și fiul nostru fără să-i pese de noi oare o să-i pese vreodată de noi?

Neatent la noi, înșirându-și pe jos piesele din jocul de construcții, în vestiar două valize de-ale tale uitate de ani de zile, tava cu reclame de la supermarket și facturi de telefon, ce s-a întâmplat cu lacrimile tale și de cât timp am încetat să-ți mai observ picioarele care trebuie să se fi schimbat, care sigur s-au schimbat, te întorci nu te întorci, mă prefac iar în câine, te caut la bucătărie, îmi sprijin pe umerii tăi labele din față și te tranformi în păpușa de pe pernă care mă antipatiza

— Uite-l pe ăla mic fii cuminte deschizând brațele nu pentru ceartă, doar nemulțumită

— Fii cuminte iar eu în camera de zi, pe coridor, în birou, mutând din loc stegulețul batalionului din Guineea, așezându-mă la masa de scris, prefăcându-mă iar în câine privește-mi coada, privește-mi ochii și mergând spre tine, tu aplecată, cu o fustă care nici măcar nu-mi place, punând detergentul în mașină cu o linguriță de plastic o măsură, două măsuri, nu-i așa?

Nu-mi place fusta și în clipa asta nu-mi placi nici tu sunt un animal înțelegi?

O doamnă care întindea rufe pe terasa din față și ce-mi pasă mie de doamnă, îmi pasă de frenezia asta, de nevoia asta, nu vorbesc, suspin, nu un suspin, un lătrat, convingerea că am blană, că bărbia mi se lungește, urechile îmi atârnă, să-ți explic că nu sunt eu dar sunt eu, că nu pot să aștept

— Nu pot să aștept și când trebuia să fi spus

— Nu pot să aștept un mârâit, un geamăt, o exaltare a viscerelor, un picior care alunecă pe faianță, încerc

— Selma și nu

— Selma acel suspin, acel lătrat, limba prea mare, prea roz care-mi împiedică cuvintele, eu ridicol, eu stupid, vrând să fug și incapabil să fug, să caut o strachină cu apă și fără să găsesc strachina, lădița în care trebuia să dorm și nu există lădiță, labele pe umerii tăi tot labele pe umerii tăi și nu asta voiam, iartă-mă

— Mă ierți? și cu tot acest

— Mă ierți?

Să te mușc de ceafă, să te înșfac, să te împiedic să-mi scapi, ceva asemănător cu

— Stai liniștită cățelușo și-ți jur că nu m-am gândit la stai liniștită cățelușo n-am vrut să te jignesc, doamna cu rufele întinse strigându-ne cu un clește de rufe în mână, dacă m-ar întâlni pe stradă m-ar goni cu umbrela

— Uite tâmpitul de câine sunt maior, nu câine, ofițer activ, am patru decorații în vitrina de la dulap, sunt un copil cu nasul lipit de fereastră urmărind trenurile nemișcate sub ploaie un tren nemișcat sub ploaie, nu mă preocupau celelalte, tatăl meu

— Pleacă de-acolo pregătind supa pentru noi doi

— De câte ori trebuie să repet că nu vreau să stai acolo? și pini, și ploaie, al treilea vagon, în al treilea vagon la douăzeci și cinci octombrie eu să încui douăzeci și cinci octombrie cu cheia din cutie, la asta serveai cheie, până la urmă asta era, detergentul căzând din linguriță, lingurița căzând și ea, palma soției mele împingându-mi pieptul

— Ai înnebunit tata punea farfuriile una în fața celeilalte, două șervete, două linguri și farfuria, șervetul și lingura care lipseau? nu lipseau, asta e, de ce nu se ia vagonul și doar pinii, să merg printre pini fără să găsesc șinele iar dacă am să găsesc șinele fără să te pândesc mamă, eu nu pândesc, nu ți-am povestit Selma, tu ai fost câteva luni înainte de a ne căsători, în sala de cinema nu te-ai uitat la film, nu-mi dădeai mâna, îmi dădeai niște degete moarte, am crezut că gumă de mestecat dar mestecai un gând, buzele schimbându-și forma presupunând, calculând, inelul de argint pe care ți l-am

cumpărat mai mult cu mine decât tu, după cinema presupunând, calculând, de-odată la cafenea

— Mama ta s-a omorât?

Și o parte din mine alergând printre clienți ca printre vagoane de marfă și atâtea roți enorme, eu cu nimic în cap decât nevoia de a alerga, de a ajunge foarte repede acasă și mama pe o banchetă decorticând mazăre într-un lighean și deși n-am alergat niciodată așa bancheta goală cu ligheanul deasupra, șorțul fără teci de mazăre, rațele înfometate și rația nedesfăcută în sacul din spatele ușii, eu

— Nu mă ocup de voi n-o să mă ocup de voi aveam un bazinaș în locul nucului, patul făcut, podeaua măturată, tabloul cu cascada care părea să verse apă vărsa apă dacă îl băgăm în priză, nu îl băgăm în priză decât în cazul unor vizite și mama nu l-a aprins înainte de a pleca, trecând o frânghie pe care a descoperit-o nu știu unde prin cârligul din tavanul vagonului de vite, totul în ordine totuși, totul așteptând ca eu să mă întorc sau paznicul sau pompierii sau prima vecină cu un suspin, un lătrat răspunzându-i nevesti-mii cu un suspin, un lătrat și nevastă-mea

— Ai înnebunit ștergând detergentul de pe mașină cu o cârpă udă înainte ca fiul nostru să-l guste

— Nu-l lăsa pe ăsta mic să intre că e periculos când prima vecină a apărut eu cocoțat pe banchetă ținând în mână ligheanul cu mazăre urmărind cascada, apa învolburată veșnic aceeași peste stânci, arbuști, peste corpul drept, fața la care am decis să nu mă uit nu-i adevărat, fața nu vânătă, nu contorsionată, normală, ploaie după soare și pe urmă iar ploaie, tu mestecând un gând

— Mama ta s-a omorât?

Ploaia din nou, o vecină, două vecine, a doua vecină ocupându-se de rațe, cu cascada funcționând mobilele mai frumoase, mai scumpe, peretele mai mare, nu-mi luați ligheanul, nu-mi interziceți să curăț mazărea, cât timp voi curăța mazăre nu s-a întâmplat nimic, sunt mâinile mamei nu-s ale mele dona Leónia, spuneți-mi dacă există ceva mai trist decât un tren nemișcat sub ploaie, să-i cer cutiuța de

porțelan nevestei mele și să termin odată cu trenurile și cu ploaia, indiferența rațelor, să nu-l mai văd pe tata acum nici mâine și după aceea, m-am prezentat la Statul Major la trei fără zece

— Cunoscându-l pe domnul general așa cum îl cunosc eu în locul dumneavoastră aș veni o misiune simplă pentru cine se ocupă de contrainformații de unsprezece ani, adică treaba cea mai simplă din lume dacă nu s-ar duce nevastă-mea să închidă ușa când ascensorul cel din dreapta fiindcă cel din stânga un beculeț roșu Defect

(pariez că între pivniță și parter un bărbat pe acoperișul ascensorului înșurubând ceva)

când ascensorul încă mai urca cel mult până la etajul șase și ușa închisă, palierul în întuneric, fiul nostru întrebând ceva ce nu am înțeles, nevastă-mea răspunzând ceva ce la fel nu am înțeles, tăcând amândoi și eu singur, dacă cel puțin o banchetă, un lighean și nici banchetă nici lighean nici mazăre, un câine care nu suspina nici nu lătra așteptând ascensorul în uniformă numărul unu fără decorații

— Ești mai puțin palid cu ele și prin urmare palid, mama mea nu palidă, culoarea ei

— Dă-mi drumul la mână te rog gândindu-mă nu știu la ce (știu la ce, știu la ce)

atingând ușor podeaua cu vârful pantofilor

— Mama ta s-a omorât?

Mama mea cu noi la cafenea la mijlocul drumului între tejghea și mese, nu cum am găsit-o în vagonul de vite, aranjând un tighel la mașina de cusut fără să fie atentă la chelneri, la noi, tu

— Mama ta s-a omorât?

Mama mea în viață, lângă noi, mișca micul volan al mașinii, făcea să alunece stofa și acul în sus și în jos pe material, tu pândind-o într-ascuns fără să cunoști trenurile, aplecându-te spre mine, încetișor, cu un șervețel de hârtie ascunzându-ți gura

— Aceea e mama ta?

Am ajuns la Statul Major nu la trei fără zece după ceasul meu la trei fără douăsprezece saluturi, sergenți, un căpitan în vârstă strigând pe coridor unde o scrumieră goală pe un pervaz gol

— O clipă Abel și deodată cascada luminată, rațe, tata umblând printre ele fără să le vadă, ascensorul s-a oprit zguduindu-se la șapte și un băiat cu ghiozdan nu un lighean, nu mazăre coborând cu mine fără să mă vadă așa cum eu n-am văzut-o pe dona Leónia bătând din degete în ritmul locomotivelor?

Pe placa butoanelor, și spun în ritmul locomotivelor pentru că din când în când, în mijlocul garniturilor nemișcate, o garnitură care sosea nu-mi amintesc de garnituri care să fi plecat încotro dacă pini, dacă ploaie și soare da domnule deși uit de soare, mi-amintesc că toate vagoanele soseau, descriau o curbă lângă vila medicului și se apropiau într-o măreție de fum, scârțâind frâne, dacă atunci când tu

— Mama ta a murit?

Aș fi putut să-ți povestesc, să-ți vorbesc nu de vară, de iarnă, de dezamăgirea sturzilor, de griuri peste griuri, de verdele întunecat al coroanelor copacilor, de grilajul lângă care se adăposteau rațele, de tata vizitându-mă la colegiu duminica, mereu cu o haină diferită de pantaloni iar eu nu la recepție ca ceilalți, într-o sală de clasă cu o stânjeneală mută, se bărbierea prost, îi rămâneau peri pe bărbie, mă plictisea, mă dezamăgea, voiam să mă lase în pace

— De ce ai venit?

Mi-era rușine cu el, cu șosetele acelea tricotate, cu cărarea din păr prea sus sau prea jos, la una din vizite, înainte de a pleca, a scos o portocală din buzunarul deformat și mi-a vârât-o în mână, nu mirosea a portocală, nu mirosea a nimic, am aruncat-o de perete

— Nu mă umili portocală l-am văzut ajungând la poartă, fără să se întoarcă în hainele lui idioate, o singură farfurie, un singur șervet, o singură lingură, cum e posibil să mănânci supă spune-mi sub cascada stinsă, nici

— Rămâi cu bine fiule domnul general

— Dumneata ești Morais?

— Pa băiete taică-meu un ochi care aluneca fără să se fixeze asupra mea

— Eeei?

O jumătate de oră de tăcere, două ore cu autocarul, opriri, o trecere de nivel uneori câteva stații cu o femeiușcă agitând un steguleț inutil, o jumătate de oră de tăcere, privea tabla neagră, ghiozdanele, cărțile, mirându-se de toate, mirându-se de mine, și pentru că se mira de mine nezăbovind asupra mea, autocarul îl lua de la poartă și pleca cu el, eu la rândul meu privind tabla neagră, ghiozdanele, cărțile într-un mod diferit, la fel ca el, mirându-mă

— Ce-i asta?

O minge de ping-pong nu știu unde

— De ce-ai venit tată?

Se auzea când mingea pe masă când mingea pe jos, mici pocnete rapide, tot mai slabe, din când în când mingea pe jos, o pauză când cineva se apleca s-o ia și masa și paletele din nou, să mă duc să caut portocala să mă duc să-l caut pe tata de cealaltă parte a zidului, profesorul de geografie

— Ce ascunzi acolo Morais?

Eu arătându-i haina care nu se asorta cu pantalonii, barba cu care nu-l costa nimic să fie mai atent în oglindă

— Tata domnule tata nemișcat sau ștergându-și palmele de cămașă fără să salute pe nimeni, gura formând un

— Bună ziua aproape o silabă, aproape un sunet și pe pragul silabei și al sunetului renunțând la

— Bună ziua generalul

— Ia loc Morais tata după masa de seară aprinzând cascada și apa o secundă stingând cascada până la urmă nicio apă, dona Leónia apărând și dispărând în perdelele cărora piersicul le dădea un ton mai colorat, umărul nevesti-mii a apărut din cearșaf, eu un câine care se exalta nu eu tot, o parte, coada, crupa gonind câinele

— Marș de-aici și câinele încolăcindu-mi-se pe burtă,

dezamăgit, bosumflat, generalul

— O foaie de serviciu acceptabilă Morais generalul de brigadă Resende mi-a vorbit de dumneata în Guineea un individ în civil pe alt scaun, un al doilea individ pe canapea, o hartă a Angolei proiectată pe perete nu o cascadă, o hartă și nu curgea nicio apă, erau cerculețe pentru orașe, șosele marcate cu roșu, râuri cu albastru, zone hașurate care reprezentau ce?

Semnul costumului de baie pe umărul nevestei mele și-a schimbat poziția apropiindu-se de mine, rotunjindu-se mai mult și un piculeț de câine pe care un tren sub ploaie nu un tren, un vagon, nu un vagon, un compartiment l-a dizolvat imediat, fața nevestei mele ridicându-se de pe pernă, și-a mototolit iar obrazul, pleoapele fața ta doar obraji și pleoape rădăcina sânului de care cuvertura a uitat și unde pielea mai deschisă, mai sensibilă, mai mătăsoasă, nicio primejdie ca să prindă viață în mine câinele fiindcă tata pândind-o pe dona Leónia unde doar perdele, soțul donei Leónia cu zâmbetul defuncților pe ovalul său de macrameu, bunăvoința aceea a lor, trăsăturile aranjate una câte una de timp sau de fotograf, urechea asta, ridul ăsta, o mustăcioară, uite așa, cu o decență solemnă, el care aproape în fiecare seară cânta bucuria vinului, amenințând lumea întreagă și căzând apoi lat într-un soi de plâns, implorând scuze și jurându-se că e nefericit, obrazul nevesti-mii în pernă pe o traiectorie de bucurie din care eu lipseam și care nu ținea seama de mine, pariez că iepurașii de pluș și păpușa cu ea, cântărețul cu șapcă și o expresie disprețuitoare cu care se logodea în taină, jurnalul într-un sertar unde numele meu poate că nici nu apărea

— Cine o fi fost ăsta?

În schimb generalului îi făcea plăcere să repete

— Vasăzică Morais nu-i așa Morais foarte bine cei doi indivizi în civil de acord cu el într-o aprobare amabilă înduioșată?

Nu

— Morais foarte bine domnule maior, o foaie de serviciu extraordinară domnule maior, unsprezece ani la contrainformații în Guineea, tata mort acum trei și eu la cimitir

— Eeei?

Cel puțin cămașa asortată cu pantalonii, ai chef de o portocală tată, vrei să iei o portocală cu mata în călătorie, poate că de data asta vreun tren are să plece în loc să sosească, nu un tren întreg un vagon de vite pe o linie secundară căreia îi lipsesc traverse, cea mai depărtată de gară, vasăzică Morais nu-i așa.

Morais foarte bine, a trebuit să mă ridic în vârful picioarelor ca să ajung la vagon, adică una din treburile cele mai simple de pe lume și la început nu se distingea nimic dincolo de paie și de balega boilor, prieteni de-ai noștri au localizat o coloană aici, în zona asta de pe hartă, am pus ștecherul cascadei, stâncile, apa, mi se părea că un copil în uniforma de la colegiul călugărilor mirându-se de asta, nevastă-mea certând copilul

— Cum poate să-ți placă atâta prost gust Morais? și prin urmare

— Morais nu-i așa Morais foarte bine în colaborare cu acești prieteni ai noștri stâncile și apa pe o placă de sticlă, acum nicio farfurie pe masă, niciun șervet, nicio lingură, doar negrul cu melon cântând la clarinet cu care se mândrea mama mai exista și altul bătând toba care a căzut și s-a spart prin urmare în colaborare cu acești prieteni ai noștri și armata angoleză să-i duci spre nord și să neutralizezi coloana, am încercat să lipim negrul cu toba dar lipseau bucățele, baghetele de exemplu, dumneata

— Morais nu-i așa?

Stabilești legătura cu prietenii noștri, însoțești armata

— Morais foarte bine farfuria în chiuvetă lângă celelalte două farfurii a mea era cea cu marginea crăpată și pe drum recuperezi niște diamante care ne plac nouă, farfuria mea cea cu bordura crăpată și cu farfuria mazărea, ligheanul, bancheta, mama care nu era și dacă ar fi fost

poate un ochi alunecând fără să se fixeze asupra mea

— Eeeei?

Și după acel

— Eeeei?

Nu colegiul, ploaia, eu care reveneam alergând înainte ca vecinele, înainte ca dona Leónia nu în târg, la Statul Major

— Apropie-te Morais domnul general către unul din indivizii în civil, cel de pe fotoliu

— Domnule director nu obosit de alergat prin brădet, cu gura închisă, decent, zâmbindu-mi cu stimă, dacă m-ar fi vizitat la colegiu eu nu într-o sală de clasă, în cabinetul cu pernele cele mari, Fecioare Sfinte și un vultur aurit pe care îl rezervau pentru episcopul ale cărui degete fără oase mă apucau de bărbie cu o moliciune mătăsoasă nu mă apucau de nicăieri, ne binecuvântau retrași făcând incomplete semne ale crucii, episcopul sau directorul nu disting care dintre ei

— Niște mici diamante care ne plac nouă cu individul de pe canapea aranjându-și cravata satisfăcut făcând ca emblema să coincidă cu linia nasturilor, tot degete de episcop, tot fără oase, împletite unele într-altele abandonându-se ca niște panglici zece panglici întregi dunga pantalonilor despărțind genunchii în jumătăți egale, harta Angolei stinsă cascada stinsă

— Ai înțeles Morais?

Peretele numai, dona Leónia intrigată de perete

— Cascada Morais?

Apa care părea chiar apă, aproape sărind, aproape vie, mici urme de spumă repetându-se necontenit, clătinându-se dacă becul clipea și repetându-se iar dacă becul ferm, palma generalului pe tăblie

— Și asta e Morais cascada în momentul când cred că tata o căuta pe dona Leónia sau ea la noi acasă, intrând prin spate pentru că dacă auzeau rațele una dintre ele măcăind în noapte când rațele se știe nu măcăie în întuneric tata mai atent cu barba, încercând cărarea fără

să reușească chiar dacă pieptenele udat, poate o portocală deformându-i buzunarul, nu numai umărul nevestei mele, curba spinării și câinele pe cuvânt de onoare absent fiindcă eu urmărind-o pe dona Leónia și tata încercând să înțeleagă, lumina piersicului înroșindu-i pe amândoi, două fețe netede fără urmă de trăsături, portocala care cădea jos nu o minge de ping-pong, ce minge de ping-pong și se rostogolea până la mine, fiul nostru trezindu-se un coșmar, o otită, un molar ieșind? iar eu

— Acum nu tată fiul meu generalul în picioare, indivizii în picioare, cel cu degetele ca niște panglici care mi se pierdeau în mână și eu gândind desprindeți-vă de mine, eliberați-mă

— Noi știm să mulțumim cui își servește țara domnule maior generalul ăsta da, nu eu cu o umflătură la buric, atingându-mă cu cotul în semn de blândă amiciție

— Nu-l cunoști pe domnul ministru Morais?

În timp ce panglicile îmi eliberau mâna întorcându-se la cravată, dacă tata pieptănat așa nu mi-ar fi rușine, ministrul la colegiul de călugări și colegii mei adunați în recreație după ce o baie în ajun și mai lungă și aproape fierbinte fără să fie zi de baie, călugării într-un grup servil cu rectorul în frunte

— Domnule ministru ministrul așteptând să i se deschidă ușa ca să coboare din automobilul ministerial dându-i la o parte cu panglicile, pierzându-și răbdarea cu ei

— Nu pe voi vă vreau unde-i Morais? nevastă-mea mândră de mine, dacă mi-aș sprijini labele pe umerii ei ea consimțind, ajutându-mă

— Când am spus că ai înnebunit a fost o glumă pe cuvânt nepăsându-i de detergentul de pe jos, nepăsându-i de fiul nostru, anunțând către automobil

— Ne înțelegem ca Dumnezeu cu îngerii sunt soția lui domnule ministru așa că să nu-mi fugi cățelușo, și nu fugea, supusă, fericită în pofida doamnei care întindea rufele și a fiului nostru cu piesele jocului lui de construcții, eu în același timp cu ea și în fața celui de-al treilea vagon

deoarece în al treilea vagon la douăzeci și cinci octombrie și totuși niciun suspin, niciun lătrat, nicio limbă prea mare, prea roz care să-mi împiedice cuvintele, labele mele renunțând la tine, viscerele nu exaltate, goale, eu nu cu tine, cu nasul în geam în fața trenurilor nemișcate sub ploaie, duzini de trenuri după pini, generalul

— Te poți retrage Morais iar eu urcând în al treilea vagon, generalul

— Ți-am spus că te poți retrage Morais eu intrând în al treilea vagon, generalul

— Ce mai aștepți Morais?

Și eu începând să disting, în al treilea vagon, cârligul din tavan, frânghia, mama mea nu albă nici vânătă, mama mea dintotdeauna, atât de naturală, atât de liniștită, nu-ți face griji că-ți pun farfuria pe masă, șervetul, lingura, nu trebuie să te grăbești să te întorci acasă, nu te amărî din cauza noastră, dacă aș reuși să încui seara asta cu cheia din cutiuță, nevastă-mea mirându-se

— S-a întâmplat ceva Morais?

Până la urmă tot cățelușă, iepurii de pluș minciună, păpușa pe pat minciună, rama cu colegele minciună, am avut încredere în tine și m-ai înșelat

— N-o să mă doară nu-i așa?

Ce minciună gogonată lacrimile și mâneca ascunzându-te de mine, pentru ce tot teatrul ăsta, jocul ăsta, întrebarea ipocrită

— S-a întâmplat ceva Morais?

Mascarada cu cămașa de noapte cu panglicuțe, danteluțe, pudoarea când am intrat în odaie, pretextul pe care l-am luat drept emoție, teamă

— Așteaptă și un robinet deschis, rezervorul de la closet, alte robinete, tu întrebându-te în oglindă

— Cum să fac ca să mă creadă? sau

— Cum să-l umilesc?

Mărturisește că am nimerit, nu te așteptai să nimeresc și am nimerit

— Cum să-l umilesc? generalul

— Ai îndoieli Morais?

Directorul, ministrul, panglicuțele degetelor dând drumul cravatei, fărâmițând ce nu reușea să audă, nicio îndoială domnule general e misiunea cea mai simplă de pe lume pentru un specialist de unsprezece ani în contrainformații, eu căutându-ți fața ce imbecil

— Iartă-mă crezând în capacul stiloului mușcat, în semnul de lângă buric, în cicatricea de la apendicită cum se simulează cicatrici? care m-a emoționat cât era de umană, eu naivul

— Iartă-mă cununia, biserica, verigheta verigheta asta pe degetul meu, camera de fată pe care au aranjat-o în grabă, posterul, masa de scris ieftină biletul de la primul film la care ai fost cu mine lipit pe geam unde eu blegul, naivul de cadet nu-i așa, să revin în cabinet, să îmbrâncesc ordonanța nu s-o îmbrâncesc, s-o imobilizez cu privirea, înveți cu timpul să imobilizezi soldați cu privirea, să înaintez cu un pas sau doi întrerupându-l pe director, pe ministru, dacă-mi permiteți o întrebare domnule general aveți încredere în soția mea, așa că apa de la cascadă pe care nu știu cine a aprins-o, căpitanul în vârstă strigând pe coridor

— O clipă Abel comunicate pe panouri de plută, un furier grăbindu-se alergând foarte repede printre șine, alergând mutând hârtii de pe un panou pe altul, scări care mă rugau

— Coboară

Tejo la fereastră imitând un lac fără să am timp să disting direcția estuarului, alte scări și

— Coboară un caporal caraghios care nu avea nimic de făcut și stând drepți când m-a văzut alergând foarte repede printre șine

— Ai încredere în nevastă-mea caporale?

Eu poimâine la Luanda cu prietenii noștri, eu peste trei zile în desiș, cunoști estul Angolei Morais, dacă nu-l cunoști nu contează, ai să-l cunoști într-o săptămână, copaci puțini, ulii căzând din nori în picaj, câini care nu sunt dumneata în sate de foame în caz că ai să te împiedici

de un sat așa cum te-ai împiedicat de nevasta dumitale la un bal al Academiei, întâmplător mi-amintesc muzica, ezitarea ei sfătuindu-se cu prietenele acele conversații nici măcar din priviri, doar nasuri înainte de a dansa cu mine, nenimerind pașii, mulțumind stânjenit

— Nu nimeresc pașii prietenele sfaturi, aprecieri, întrebări, o grăsană jovială, cu poșetuță argintie

— Dacă aș dansa cu grăsana?

Ceva pe fața nevesti-mii, nu chiar un da un da dorința să nimeresc dar picioarele trădându-mă, deși picioarele mă trădau obrazul la zece centimetri, la cinci, atingându-mă după ciocnirea cu o altă pereche

— Mulțumesc pereche dându-se la o parte, rămânând pe loc, coada mea dând un semnal, câinele care creștea, speranța ca nevastă-mea să nu observe câinele și se prea poate să nu fi observat deși coapsa ei prezentă coapsa a observat bretonul gâdilându-mă, să suport bretonul, degete nu panglici, tot mai umede, adevărate, arătând spre buricul meu (— Ce mult te-ai schimbat Selma) turtindu-l cu o pălmuță fără să doară

— O umflătură pe care acum o lună nu o aveai eu nu câine, eu nu câine, eu cu ea, de cât timp, înainte de ziua de douăzeci și cinci octombrie, nu ploaia, nu locomotive, soare, eu umblând printre rațe, fără să alerg n-aveam nevoie să alerg pe atunci pete de lumină în grădina de zarzavat, tata care construia cotețul, mama cu o greblă lângă zid, niciun ceas accelerând timpul, mania asta a minutelor, a orelor, a zilei de mâine, a zilei de ieri, a lui peste un an, noaptea nu continua pentru că nu există cât timp dormim, există în timpul cinei, un pic după cină când vântul ne aducea pinii de care uitaserăm nu chiar pini, doar o înfrigurare a lor și imediat după aceea iarăși zi, nu altă zi, aceeași care se ascundea și revenea, limbile ceasului se puteau așeza în orice poziție voiau că tot nu schimbau nimic, adică tata tot construind cotețul și mama lângă zid, cascada stinsă și apa la fel nemișcată, eu nu umblând printre rațe, suspendat, rațele suspendate, o

frunză din lămâiul nostru suspendată fără să atingă pământul și prin urmare nu va exista octombrie, vor exista luni imense între acum și octombrie, separând de exemplu ianuarie de februarie sau februarie de martie, după februarie un spațiu nesfârșit și martie foarte departe, dacă nu ne vom uita la calendar nu va ajunge niciodată să fie, fiul nostru care mă trage de mânecă, se plictisește să mai tragă mâneca și se depărtează de mine, nevastă-mea mirându-se

— S-a întâmplat ceva Morais?

Și de ce să-i răspund că nu s-a întâmplat nimic, sunt aici cu părinții mei, nu știu cine e ea, nu știu ce înseamnă să dansezi, n-am auzit niciodată de Angola, nu sunt întrebat

— Cunoști Angola Morais?

De altfel cu excepția unui tren sau altul niciun zgomot în târg, dacă mi s-ar spune că un câine

— Stai liniștită cățelușă nu cred e limpede la fel cum nu cred într-un suspin, într-un lătrat, în urechi care cresc și un mârâit, o exaltare a viscerelor, labe alunecând pe faianță

— Selma care Selma explicați-mi, ați inventat-o pe Selma, l-ați inventat pe puștiul ăsta care mă trage de mânecă, pe doamna asta o străină

— S-a întâmplat ceva Morais?

Apropiindu-se de mine, luându-mă de bărbie, alarmându-se

— Ți s-a întâmplat ceva Morais?

Și eu fără să-i înțeleg neliniștea dat fiind că e atât de ușor să fiu văzut, să se observe că eu liniștit în curte cu mama și cu tata, ușița cotețului, o stinghie, un hârdău cu apă, văd bancheta, ligheanul cu mazăre, un colț al plitei cu ornamente de smalț, atât de ușor să fiu găsit cu o portocală în mână mâncând portocala aici pe coajă dinții mei sau urma unui cioc de pasăre?

Aici pe coajă dinții mei peste urma unui cioc de pasăre, cineva de cealaltă parte a zidului necăjindu-se, speriindu-se, cineva cu un breton și degete tot mai prezente între ale

mele, mai umede, adevărate

— Ți s-a întâmplat ceva Morais?

Sau adormind lângă mine și un umăr pe care nu mă sprijin, nu vreau, îi vreau pe tata și mama la masă, trei farfurii a mea cu marginea ciobită trei șervete, trei linguri, ei cu coatele pe tăblia mesei, eu care abia ajung la fața de masă, lampa din tavan distrugând umbrele, mama servindu-mă primul, scoțându-mi oasele de pește sau pielițele sau oasele celelalte servindu-l pe tata, servindu-se, punându-mi șervetul la guler, dona Leónia care zăbovește o clipă uitându-se la noi, eu uitându-mă la părinții mei acolo sus, mult mai mari decât mine, mama

— Leónia indignarea ei

— Leónia rămânând acolo, apăsându-mă, mama

— Într-o zi am să dar cum eu nu ajungeam la ceasul pe care etajera mi-l ascunde acea într-o zi nu există, nici al treilea vagon, nici ploaia, nici cu atât mai puțin eu alergând pe șine așa că nu te speria Selma, nu s-a întâmplat nimic, iartă-mă

— Iartă-mă dacă vrei merg cu tine în camera ta de fată și aducem păpușa, o punem pe pernă cu brațele desfăcute și nu aprindem veioza promit, nu trebuie să-ți ridici mâneca și să te ascunzi de mine.

Capitolul al treilea

Trebuia să fi mers spre nord, în direcția frontierei, dar călăuza se plângea că nu înțelege vântul: se uita la iarbă, se uita la râu, se apleca în căutarea urmelor de pași și după părerea mea nu se uita nici la iarbă nici la râu, își spunea

— Dacă vă predau americanilor n-au să mă omoare arăta spre noi

— Iată-i acolo iar ei recunoscători, cruțându-l, călăuza în Luanda, pe o platformă petrolieră, bogat, și între timp americanii ascunși, doar câini sălbatici, vulturi, tăcere de paie arse de la colibele bătrânilor, cârpe, crătiți, mizerii înnegrite de foc, se oprea să asculte

— Asta nu-i o poartă?

Când nu exista nicio poartă pe plantație existau ruinele casei, tulpini de floarea-soarelui, bumbac, Gonțralves

— Ce poartă?

Noi cu greutatea norilor deasupra și fără să-l credem

— Poarta?

Scârțâitul ăsta de balamale într-o casă goală în care bezna se deschide încet dezvăluind altă beznă, bănuiala că e cineva privindu-ne din ascunzișuri, mâna ce mână?

Nu știu cui chemând nu știu pe cine, frunze transparente, crengi invizibile, răposata mea soție dincolo de crengi

— Tu poarta încuindu-se, o dată, de două ori și totul nemișcat, în așteptare, răposata mea soție plecând

— Tu trecând prin Lunda mi s-a părut că o văd în curte, prelungind pisica mângâindu-i spinarea și pisica nespus de lungă, recăpătând gheare și micșorându-se brusc când mâna i-a dat drumul, acolo da, o poartă încoace și încolo tot timpul, poate cea la care s-a oprit călăuza ca să asculte văzând gura care după moarte continua să crească, cea care în amintirea mea încă mai crește, gura văzându-mă

— Tu viespile din casă se înmulțeau pe perete, corpul a întârziat să facă parte din cearșafuri și de îndată ce corpul mort a început și gura să insiste

— Tu înaintea unei mutenii de lumânări de proporțiile nopții când mobilele se bălăngăneau de fiecare dată când intram noi, nu flăcările, mobilele, flăcările nemișcate, scaunele se subțiau și se aplatizau, tavanul într-un du-te-vino, rănitul îngrămădit pe un taluz, străbătând febra ca să ne asigure

— Sunt bine nu străbătând întreaga febră pentru că sângele continua să ardă și el să se mistuie în sânge, am încercat să verific pe hartă când călăuza între două drumeaguri

— Pe aici iar poarta tăcută, pe hartă linii, trăsături de condei, nu satul, nu bumbacul, nu noi, vântul pe care nu-l înțelegeam vibrând în floarea-soarelui amestecând drumurile și pentru o clipă, în mijlocul florii-soarelui, fiica mea care-și spăla fața într-o găleată

— Mama a murit nu-i așa că a murit?

Apă din găleată, nu lacrimi, părul ud, palme care ștergeau ridurile uimirii spălând trăsăturile și trăsăturile inexistente

— A murit?

Călăuza fără s-o observe pe fiică-mea

— Nu-i nicio poartă m-am înșelat așa că nimeni fixându-ne din cotloanele camerelor, soacră-mea și cumnatu-meu dizolvați în perdele albe care la rândul lor s-au dizolvat în desiș, Gonçalves

— Era familia ta Mateus?

Ca și cum familia mea la cincizeci de kilometri de mare, familia mea la Lunda, fiica mea mi s-a spus căreia armata

— Taică-tău?

Și ea fără să poată răspunde fiindcă nu avea trăsături, dacă de exemplu se ivea nasul imediat palma ștergându-l, dacă ar fi avut urechi ar fi simțit mitralierele din cartier, o grenadă care a obligat-o să sară, se auzeau soldații respirând, nu se auzeau armele, automobilul cu care a

fugit un alb continuând să ruleze într-un stâlp, calul olandezului galopând pe trotuar cu măruntaiele târâte pe jos, altă împușcătură și calul și-a schimbat direcția și a galopat spre ei, îi lipsea un picior, două picioare, s-a cabrat, a continuat să alerge, s-a lovit de un copac, de încă un copac, sângele viu pe trunchi, poate sângele trunchiului, un sergent către fiică-mea în încăperea unde răposata mea soție înainte de groapă, cu mâinile legate de mătănii ca s-o împiedice să lucreze

— Îmi dați voie nu pot să stau în sicriu cu cina nepregătită sergentul trăgând-o de păr pe fiică-mea

— Taică-tău?

Cred că sângele trunchiurilor deoarece calul aproape lângă soldați, cu o sabie în gât, o sabie în flanc și al cui e sângele ăsta al lui, al fiicei mele, al rănitului

— Sunt bine al fiicei mele în genunchi, al calului în genunchi care a dat jos șaua asta, care ne privea țintă de pe pământ? calul prăvălindu-se nu în întregime, cu bucata, coapsele, crupa, burta, un prim dinte care s-a spart de pământ, dacă răposata mea soție acolo mătura sau furculița pentru carne

— Nu vă e rușine ce-i asta dispăreți din ochii mei și negrii ascultători, sergentul respectând-o

— Doamnă fiică-mea în genunchi, calul culcat, o gleznă care spânzura în aer coborând una câte una treptele care nu existau, bazooka se întrețeseau în tăcere în cartier, un picior de femeie până la urmă fuste liniștite femeia o fustă jumătate dintr-un umăr

(o fustă, o bluză sfâșiată, umărul nu, ce-i cu umărul?) un cuțit de tăiat felii un protest sau un plâns, fiecare felie un mic sunet ascunzându-se pe jos, ochiul calului ceva, nu ochi, dinții ceva, el ceva, glezna care a renunțat aproape la capătul treptelor acum nu chiar gleznă dar încă nu ceva acum ceva și doar ceva în Lunda, nu om, nu casă, nicio poartă

— Asta nu-i o poartă?

Mai ales nicio poartă, ce poartă, ceva, dacă mi-aș aminti

de ele răposata mea soție

— Sunt și eu ceva nu vezi?

M-am însurat cu ceva, am trăit cu ceva, am văduvit de ceva, înainte ca turnul să cadă clopotul bisericii dăngănind singur, credea că rămâne viu în mijlocul a ceva, și-a dat seama că nu și a tăcut, sergentul dând drumul la părul fiicei mele se auzeau soldații respirând, nu se auzeau armele, nimic în afară de furnici care se înmulțeau în crăpături, nu mașinile armatei înaintau, mașinile imobile, eram noi în drum spre frontieră fără să înțelegem vântul, rănitul încercând să convingă câinii sălbatici

— Sunt bine și câinii sălbatici născându-se din iarbă

— Nu te credem floarea-soarelui, bumbac, în est de unde veneam noi nici floarea-soarelui nici bumbac, atâta desiș, nisip, o localitate pe hartă eu cel cu harta și noi încredințându-ne după tonalitatea liniștii și lipsa uliilor că armata și americanii în așteptare, ascunși de ceva o îndoitură a pământului, garduri de lemn, albine sute de albine conțopistul de la Serviciu, cel cu buza de iepure, ar spune sutimi lespezi de cimitir, cruci răsucite și fiică-mea în genunchi sau calul culcat printre cruci, Gonçalves ținându-l pe cel cu patul puștii împiedicându-i calul -Nu fiindcă niciun cal, fiică-mea nu lacrimi, apă din găleată iar dacă eu aș fi fost cu ea

— Șterge-ți fața repede o plantă agățătoare făcând semn adică o ramură venind nu știu de unde și pe fiecare ramură un negru și o pușcă ceva

Gonçalves

— Nu nu către fiică-mea care nu avea nevoie de ordine, avea nevoie de două lopeți de pământ și nici asta nu i-au dat, către mine -Nu fiindcă dacă n-ar fi existat Serviciul n-am fi existat noi, ce minciună diamantele, ce minciună oamenii noștri în Angola, ce oameni dovedește-mi, arată-mi unde sunt în afară de calul ăsta și de fata asta amândoi în genunchi, amândoi culcați, ținându-și de urât unul altuia în mizeria din Lunda și pe care nu-i cunoaște nimeni acum nici cal nici fată, ceva peste câteva clipe ceva vechi pe care

iarba îl transformă într-o iarbă de oscioare, ce diamante, ce oamenii noștri în Angola, Mateus a spus că dumneata, Mateus, dacă prin Mateus vrei să spui un individ cu o hartă

(și nevasta decedată îngrijorându-se pe prag din cauza unei porți inventate)

plus patru vagabonzi cu el și unul dintre vagabonzi rănit, jurându-le

— Sunt bine în drum spre frontieră, nu știm cine sunt, întreabă-i pe americani și armata care-i urmează dumneata ești cel care vorbește prin radio și prin urma pașilor iar cu viitoarea ploaie pașii iarbă și ei, ceea ce Mateus numește iarbă, gazon, rădăcini, nu un bărbat, călăuza neînțelegând vântul și oprindu-se să asculte

— Altă poartă nu găsiți?

Ceea ce a fost o cazarmă de portughezi printre niște tei uitați, stema batalionului din ipsos căreia îi lipsesc fragmente, cocioabe de lemn și totul într-o părăsire peste care se plimbau muște, o șopârlă o umbră de șopârlă, nu o șopârlă mare, o alunecare rapidă, verde dispărând acolo, fiică-mea în genunchi, răposata mea soție mustrându-mă

— Lași fetița așa?

Fără să aibă timp să se enerveze pe mine fiindcă cina aștepta

— Eu cu atâta treabă Dumnezeule și cu degetele legate?

Când mă vizita noaptea paludismul răposata mea soție indignată nu, fără să aibă timp să se indigneze, să scoată rufele din bazin și lovindu-mă cu cotul fiindcă o împiedicam să meargă

— Eu moartă ce prostie ce manie ai și tu lovindu-mă iar cu săpunul, cu leșia

— Pleacă de-aici la cazarma portughezilor, pe care n-am găsit-o pe hartă, zdrențe de tei modificând tăcerea, eventual un râu prin apropiere și cel cu patul pușții

— Trebuie să fie un râu pe-aici o apșoară care se micșora în *cacimbo* transformată în broaște sau poate trosnete de oameni fără oameni, țâțâni de uși dar

întârziate, sfâșiindu-se, arcuri de nămol în salturi, mama mă trimitea la locuința vânătorului în capătul Lundei, aproape în desiș, și mie mi-era frică de craniul de hipopotam printre florile roz de pe terasă, un cap enorm prevenind

— Fii atent cu mine Mateus prin golul gâtlejului în care vorbeau insecte, muște cu aripile încrucișate la spate amintindu-mi de unchiul meu în odaie întrebând

— Ți-aduci aminte de Lisabona?

Și-mi aduceam aminte de o ploaie diferită, blânduță, orizontul isprăvindu-se, în locul copacilor, pe următorul trotuar, străzile înlocuite de scări fără sfârșit care mă necăjeau îndreptându-se încotro?

Ajutate de ciucuri de iederă, *jacarandds* închizând lumea și dincolo de lume cerșetori cu ochelari negri cu moneda unei păsări pe crenguța mâinii, căldări de vapoare ghidând pescărușii, lumina corbilor servind drept dimineață

— Ți-aduci aminte de Lisabona?

Mi-aduc aminte de borcane cu marmeladă înșirate în cămară, ferestre peste ferestre și, la ferestre, bătrâne, nasuri care mă pândeau și după ce pândeau mușcau ca dinții

— Să nu mă mușcați nasurilor morți care suspinau după cine?

Cu coroane de gladiole, statui cărora îngustimea piețelor le împiedica gesturile, bunică-mea un cârligel de degete care mă prindea de mânecă

— Îți place Angola fiule?

Și eu micșorându-mă pe acolo, ascuns în păhărelele cu lichior de teama bătrânelor, ce-mi aminteam din Lisabona era un cufăr cu sfințișori bine crescuți cu pălăriile lor de aureole, un fir de concertină pe care dacă-l urmăreai ducea la scaunul cu rotile al vărului subofițer care strângea burduful aplecat într-o parte, urechea, lipită de instrument, plutind într-un surâs

— Mateus cu ochii întorși spre mine și picioarele scheletice, Lisabona o ulicioară pe care muzica o strângea

și o lărgea și după ulicioară marea la care reveneam goniți de batiste, cărți poștale aproape fără cuvinte care se scriau cu litere mari și nu încăpeau într-un borcan de marmeladă legănându-se pe valuri până să ajungă în Luanda, aripile mușchilor unchiului meu încrucișate pe șale

— Dar Lisabona?

Concertina dispărută, picioarele subofițerului dormind, învârtea roțile cu mâinile fără să atingă un cufăr, bunică-mea

— Vere un lichioraș alb însuflețind picioarele și burduful într-un suspin pe care fiii mulatri ai unchiului meu nu-l atingeau, la fel ca noi pe plantație

— Asta nu-i o poartă?

Eu sfințișor bine-crescut, dar fără pălărie de aureolă, în locuința vânătorului, temându-mă de craniu maxilarul imens mestecându-mă, florile roz pe terasă

— Domnule Junior puterea pământului fără ulicioare nici păhărele, diamantele pe care le lucra tatăl meu în biroul olandezilor, lacrimi fațetate pe care nicio găleată nu le curăță fata mea și eu în direcția frontierei cu ele, în locuința vânătorului nu ușile le auzeam eu ci maimuțele împăiate bătându-și joc de sperietura mea, coridoare de ecouri care dădeau spre negresa cu șorț la plita din bucătărie sau în spatele clădirii unde spinteca antilope și mărunțaiele încetișor pe o rogojină negresa de la plită mă lumina tot aproape fără să mă ia în seamă, eu neștiind neîndemânatic cum se folosea lumina, am aflat mai târziu cu o verișoară mulatră care m-a învățat ce era viața arătând-o cu degetul

— Aici e iar eu, ghidat de ea, aflând, vânătorul, care ne convenea acum pentru că se pricepea la capriciile vântului, separa norii cu farul, ori unde mi-aș fi aruncat ochii sigur era drumul, cel cu patul de pușcă

— Un vânător unde?

Eu cu el în penumbra locuinței în care existau doar picioarele negresei și gelozia vânătorului învățându-i pașii pe de rost, dacă el cu noi acum armata umilită, am

întrebat-o pe mama la Lunda

— Vânătorul?

Asta în speranța că mama în viață, nu cal culcat printre văpăi, asta da îmi amintea de Lisabona și astăzi, dacă ar mai exista, un nas care mușca asemenea unui dinte, surghiunit pe orizonturi fără copaci pe care niciodată n-am fost în stare să-i accept

— La ce-mi trebuie mie?

Servitoare între geamuri care se oglindeau reciproc și trandafiri parfumați înguști, nimeni care să-i scrie o frază

(meditând cu creionul, muiat pe limbă, scuipatul său de dor)

eu luminat de negresă în timp ce vânătorul tranșa antilopa și sângele pe părul de pe brațe, pe pantalonii lui, în curte, același pe care rănitul îl apăsa pe genunchi de cealaltă parte a febrei, îl chemau și el absent, îl chemau iar și străbătea durerea, cu gâtulețul îndatoritor

— Merge simpatic nu simpatic, încordat

— Merge cel cu patul puștii pregătind o lovitură în ceafă și Gonçalves

— Așteaptă rănitul întorcându-se speriat

— Sunt bine după mine vânătorul l-ar spinteca în spatele clădirii iar eu delicat luându-mi rămas-bun

— Adio rămâi aici să dai grăunțe în *cacimbo,* liniștește-te, iartă că n-avem timp pentru o cruce dar dacă unchiul meu cu aripile încrucișate întrebându-mă nu dinăuntrul bărbii, din orice punct de-acolo din străfundurile lui

— Ți-aduci aminte de Lisabona?

Te adaug la căldarea vapoarelor și promit să-mi amintesc de tine așa cum îmi amintesc de fesele negresei între divan și pat, eu întors acasă furând antilopa unei haite de câini, mama în viață și vânătorul risipit de secole în ploaie fără să mă poată ajuta, într-o zi s-a trezit spintecat în spatele clădirii în locul animalelor și negresa lângă el, unchiul meu către noi

— Și-a schimbat șorțul ca să ne primească un coleg a adus pușca și negresa aplecată înainte, astfel ca sângele

din gura ei lângă sângele vânătorului pe jos, trebuie să-l fi omorât pe bătrân în timpul nopții și deși nu fusese ea a fost ea

— Noi albii suntem oameni nu omorâm pe nimeni tot ce a avut de făcut unchiul meu a fost să se mute spre sud cu fiica gravidă, mulatra care m-a învățat ce e viața arătând-o cu degetul

— Aici e pariez că ceva din ea în locuința din afara Lundei, din craniul hipopotamului printre florile roz și maimuțele împăiate râzând de sperietura mea, ceva din verișoara mea pe mica sofa, pe pat, un pieptene, unul dintre mucurile acelea de țigară pe care mi le dădea uneori -Ia amuzându-se dacă tușeam, fără unchiul meu niciodată nu mi-aș mai fi amintit de Lisabona, mi-au rămas în unele nopți borcanele din cămară legate cu pătrățele de hârtie apărând marmelada de gândaci și linguriță, un cârligel de degete care mă prindea de mânecă încă mă mai prinde când mă simt orfan

— Îți place Angola nu-i așa că-ți place?

Nimeni nu știe unde își încrucișează aripile la spate unchiul meu sau dacă într-unul din anii aceștia i le-au încrucișat în față, era să spun că fiica mulatră dându-i un muc de țigară -Ia amuzându-se de tușea lui de răposat, vânătorul care s-a risipit cu anii și locuința cu el în ploaie și în rădăcini fără să mă poată ajuta trebuie să existe pe undeva hârca hipopotamului și ușița de fier care nu era nevoie să se deschidă pentru că n-a existat niciodată zid, eu către vânător

— Frontiera domnule Junior?

Negresa de la plită în altă Lunda pe undeva și el, fără pică pe unchiul meu

— E greu să te ajut Mateus nu am corp el vântul acela pe care călăuza oprindu-se să-l asculte

— Asta nu-i o poartă?

O înfiorare în jur sau mulatra ceva mai mare decât mine chemându-l, arătătorul care îl învăța ce e viața și anula antilopele

— Aici e dacă aș fi putut s-o vizitez nu știu unde

Narriquinha, Lucusse?

O casă locuită de mizerie și javre, mese din lăzi de pește, manioc pe acoperiș, bunică-mea care n-a vrut s-o cunoască niciodată

— O negresă ascuțindu-și dintele nasului mușcând-o, celelalte bătrâne lovind cu ciocul în ferestre împachetând mici fluierături scandalizate în șaluri

— Nepoată-ta Preciosa?

În intervalele dintre tunetele veștede și soarele care vara le decolora ca puținele rufe de pe frânghie, mulatra gonind javrele fără să gonească mizeria

— Asta e și un copil cu micile sale membre slabe înfipt cu buzele în pieptul ei inexistent așa ea nu grasă, fără nicio lumină pe corp cu excepția poate a unui mic fitil vechi

— Asta e redevenind de cincisprezece ani la cei treizeci ai ei în amintirea vânătorului

— Amalia și stingându-se imediat, rănitul șchiopătând, doar genunchi și deasupra și dedesubtul genunchiului febra, convingerea lui că Angola n-avea să se termine niciodată și nicio Argentină care să-l aștepte, convingerea mea că măruntaie de antilopă sau un cal frecând sânge pe trunchiuri îndreptându-se spre noi, noi tot cai și ultimul gleznă, după sabia în gât și sabia în flanc, coborând trepte care nu existau și asta e verișoară, asta e, eu ceva și tu ridicându-te ca să gonești javrele

— Nepoată-ta Preciosa dincolo de târgușor Narriquinha sau de *musseque* cu paiele acoperișurilor Lucusse pândind din chirpici, oușoare fără gălbenuș de mâncat noaptea, ea pe care am cunoscut-o în Lunda lustruind duminica lespedea mamei sale unde unchiul meu nu se ducea niciodată o negresă, o negresă și bunică-mea lovind cu ciocul adică sticlele (și un pahar)

care serveau drept vaze de flori pe o ridicătură de pământ pe care o netezeai cu mâna, cadavrul pe o scândură, credeam eu că gata să se ridice de acolo, tu

plecând desculță, mașina hodorogită a vânătorului pe o pantă și unchiul meu cred că în magazie văzându-i, șoldurile mulatrei zguduiau aerul iar în sticlele de pe lespede niște floricele veștede, tu încă nu

— Aici e fără să-ți dai seama că aerul vibra în ritmul părului așa cum eu nu-mi dădeam seama de americani, de armată, de cineva trimis de Serviciu ca să ne supravegheze dacă verișoara mea și-ar da seama șoldurile ar zgudui mai tare aerul nu, verișoara mea abia cu puterea să gonească animalele, fără să îngrijească nicio lespede sau cel mult pregătindu-și-o pe a ei la fel cum cel cu patul pușții imaginându-și-o pe a rănitului iar Gonçalves -Nu în timp ce călăuza se uita fix la un șoarece, cu părțile rușinoase la vedere în intervalul din pantaloni, călăuza aproape frate cu verișoara mea după textura pielii și mișcări iar cel cu patul pușții răzbunându-se dintr-odată numai nas, dintr-odată numai dinte

— Mulatru un vultur deasupra atrăgând atenția asupra noastră, alții, mai departe, cocoșându-se pe crengi, alții încă într-un spațiu fără copaci, șchiopătând cioturi în nerăbdarea plină de scuturături ca a cuiva care are noroi pe cizme, rănitul înspăimântându-se în partea lui fără bordură, căutând pistolul, palma goală trăgând degete mari, bunică-mea cerând ajutor de la masa cu sfințișori

— O nepoată mulatră și concertina infirmului atât de mulțumit până la urmă, căpșorul încântat sprijinindu-se de burduf, muzica strângea și lărgea Angola, de exemplu o șosea de asfalt lucindu-și lăcuirea de abur, o camionetă mi s-a părut cu soldați nepăsându-i de noi, eu verificând pe hartă și pe hartă nu șosea, munți da, o *sanzala* pe care n-am găsit-o, un stăvilar existând pe hârtie fără să existe în realitate, o Africă în buzunar, toată numai informații și cifre, și alta fără informații în jurul nostru, poate că un stăvilar odinioară, o mică urmă de pulbere și astăzi absența colonizatorilor care nu fac să explodeze nimic, au venit borcanele din cămara bunicii și ne-au luat îmbrățișați printre tânguiri și accesorii fără lespede, zahărul

marmeladei chema pescărușii care-și luau rămas-bun cu țipete, răposata mea soție pregătea scândura la Lunda, fără o privire la guașa asfințitului, fiică-mea amuzată de mixandre și de țepii ciulinilor dându-ne buchețele

— Poftim cu gândul că o să ne înțepăm ca să râdă de noi

— V-am păcălit se spăla în apa din găleată și trăsăturile unde sunt, nici măcar un rid care să mi-o readucă, răposata mea soție nedând atenție borcanelor

— Cu atâtea cămăși de călcat nu-mi vine să fugim automobilele înaintau din Lunda spre mare fără noi cu saci cu ce?

În ei, fierbințeala fierului, încercat cu degetul mic, ajuta uitarea, dacă m-ar întinde pe scândură și ar netezi cutele eu poate la frontieră, eu în Argentina în locul vulturilor de pe crengi, câinii ne lătrau noaptea și răposata mea soție le cunoștea numele după sunet chiar de departe, să calce și lătraturile, genunchiul rănitului, vântul care zăpăcea călăuza pe drum, dacă ar călca vântul harta ar fi sigură, șoseaua pe hârtie și printre coroanele copacilor, noi pe ea și în ele cu rănitul tot mai departe, ceva care behăia

— Sunt bine și nu mai auzeam, cel cu patul pușții ridicând arma și Gonçalves

— Nu așteptând deoarece camioneta soldaților s-a abătut de pe asfalt și poate ne urmărește fără să simțim, subofițerul neatent la concertină

— Marea încântându-se cu borcanele din cămară, un raft sau două de vapoare slobozite de pe chei unde rămânea un năvod întâmplător iar maimuțele îmbălsămate ale negrilor dansându-i în jur imitând foarfece

— Taie taie fiică-mea, fără să doarmă, în încăpere, enormă de cât de curând o să nască, ocupând totul, deschidea ușa camerei și călăuza fără să o vadă

— Asta nu-i o ușă?

Ascultând zgomote, animale de care nu știam soldați?

Firul cu plumb al soarelui într-o amiază perpetuă și rănitul cu pălărie de pai sprijinindu-se de un taluz, închizând ochii, dispărând după pleoape nu există rănitul

și revenind cu greu, un vultur cu iluzii și-a scuturat noroiul de pe pantof spre el, fixându-mă peste umăr eliberându-se de mine, ura lui rotundă fără nicio geană, când fiică-mea a născut picioarele ei aveau prea multe degete, un glonț și dacă după glonț i-aș fi controlat picioarele le-aș fi găsit lungi și slabe și fiindcă nu-i aparțineau ea încă în viață, părul ud fără să aibă nevoie de găleată, calul care mi se părea că-s eu, măruntaiele târându-se și răposata mea soție

— Nu arăta asta oamenilor încheie-ți haina se auzea respirația americanilor, nu se auzeau armele, doar plămânii lor, cu mine încheind intestine și răposata mea soție aprobând, eu schimbând direcția și înaintând spre ei, cel cu patul puștii ridicând țeava și Gonçalves în loc de -Nu poruncindu-i

— Da cinci sau șase dinți bunică-mea doar unul în gură la vedere, Gonçalves -Da eu

— Da

(dându-mi seama că respirația de *cacimbo* în nechezatul meu -Da)

Îmi lipsea un picior două picioare le-am găsit pentru o clipă și am continuat să alerg, calul olandezului șapte dinți, eu opt, dentistul de la Serviciu venea o dată pe an să-i scoată, mă cerceta pe dinăuntru cu pumnii pe genunchi, când se îndrepta brațul vertical îi înșuruba cleștele, îmi scotea o așchie care durea prea tare în comparație cu dimensiunea pe care o avea

— Aici e totul putred domnilor eu lovindu-mă de un copac, de un al doilea copac, sângele viu pe trunchiuri poate sângele meu, poate sângele scoarțelor, cred că sângele scoarțelor deoarece eu lângă americani, nici n-au avut nevoie de săbii în gât și în flanc ca să cad nu întreg, în bucăți, coapsele, coada, burta și cu ultimul picior acum nu eu, piciorul acele grade din aer unul câte unul, Gonçalves

— La ce te gândești?

Poarta vântului împiedicându-mă să-l aud, penele vulturilor rebegiți pe crengi niciunul dintre ei nu-și scutura

noroiul de pe pantofi acum forfota insectelor spărgând coconi și prin urmare, peste puțin timp, ploaia adică noaptea fără avertisment, mată și albastru închis în Lunda zguduind geamurile, subita conștientizare a acoperișului, casa doar geamuri și acoperișuri eliberându-se de pe sol ca să-și schimbe locul, adunătură de mobile pe care nu le aveam într-un luminiș de pe perete prefăcându-ne în radiografii ale noastre înșine, osul fosforescent al molozului reflectându-ne, dispărând, revenind pe alt perete, totul oase instantanee, vii, găuri și crăpături în lemn care poate existau deja acolo sau le crea furtuna cu tunete deoarece de îndată ce apăreau încetau să mai fie, doar în oglinda încăpățânată continua lumina zilei, cum o fi fața mea și ce culoare părul acum că nu-l văd, ne văd pe noi ascunși în desiș, doar subofițerul își potrivea concertina în poală și se ocupa de mine

— Apreciezi muzica Mateus?

Nu

— Îți place muzica Mateus?

O delicatețe de bătrân marinar dând un sens burdufului, lichiorașul alb odihnindu-se pe o bordură

— Apreciezi muzica Mateus?

Și o tristețe lungă pe care el, cu micile-i călcâie roase, nu o putea însoți din vârful pantofilor, închidea ochii ca să zboare cu ea și revenind din zbor mă găsea anevoie deși eu acolo, mă găsea fără să mă recunoască, cocoțat pe vârful unui bemol, coboram de pe bemol

— Drăguț nu?

Eu dorind ca el să învârtă roțile fără să se atingă de o comodă, mi se părea că lumea îmbătrânise, eu tânăr și lumea bătrână, de neînțeles, fotoliul care întârzia să fie fotoliu, micul peisaj cu moara de apă fără să intre în ramă, prea mulți papuci sub paturi, un mod mat de a trăi, farfurioara cu trei sârme, în relief pe farfurioară te iubesc tată și o margine eterică de rândunele, nu aveam să fug din Lunda, într-un borcan, de aceea, îmbrățișat de un

crocodil de fildeș sau o mască *quioca*[23] rânjind amenințări, Serviciul căutându-mă la birou

— Ne-ar trebui cineva cu inițiativă Mateus nu directorul cu directorul de la Lisabona, Goneai ves

— Ne-ar trebui cineva cu inițiativă diamantele de la Lunda la Malanje, evreul așteptându-mă într-o locuință imediat după liceu unde platanii ca la Lisabona, din moment ce suntem la platani vrăbii găsea el, evident că nu vrăbii, vrăbiile cu statuile și lumina corbilor servind drept dimineață, alte păsări ce nu lipsește aici sunt păsările evreul pândind fetițele la ieșirea de la școală cu buzița de ied salivând, o anxietate de cot fericit împungându-mă, mă chema din ascunzișul de plante agățătoare unde sugeam tutunul extras smulgându-l din buzunar, fitilul aprins scânteind de speranță

— Nu le vezi?

Evreul tot dintr-un porțelan timid urmărind fetițele iar eu gândind

— O să se spargă atârnat de propriul său cioc, o picătură gata să cadă, rotunjindu-se înainte de cădere, susținându-se, ceva fragil care oscila, își revenea, după ultima fetiță pe zidul garnizoanei avea să capete densitate, fermitate, autoritate, măsurându-mă și disprețuindu-mă, eu nu directorul, nu Gonçalves, un Curier ideea școlărițelor scuturată cu mâna, evreul în fața mea pe trepte, în vestibul, nu

— Fii drăguț și trecea el primul și eu în spate, o făptură între uși și mâna

— Tu nu mai lucrezi?

Mi s-a părut că dincolo de făptură săgeți de negri, bronzuri, ceea ce mai târziu avea să arunce în pripeala fricii când colonii în Luanda, în cala borcanelor în fugă pe chei și bunică-mea cu lingura ridicată, apărând din cămară unde otrava micșora furnicile atâtea furnici moarte cârligelul degetelor ancorându-mă de mânecă

---

23 Populație din vestul Africii.

— Vrei să guști?

Cum spuneam treptele, vestibulul, coridorul unde făptura între uși soția lui? cu vată în urechi

— Albano la capătul ușilor biroul și evreul zăvorându-ne, o privire furișată la fereastra unde bugainvilea agita foița petalelor prevăzând noaptea, după bugainvilii o seră cu orhidee pe care evreul mi le-a furat sigilând perdelele și au apărut penseta, reactivii, monoclul înșurubându-se în orbită făcând genele imense eu în mărime naturală în pupilă săpând o rotiță roșie pe piele care întârzia să se stingă, eu cel din pupilă scărpinându-mi omoplatul, îndoindu-mă

— Așa oi fi?

Într-un medalion de peri, lichide sărate, vinișoare o fetiță de la liceu trecând pe pupilă și evreul fără să dea atenție fetiței, diamantele în sertar

— Sunt predate și imediat pupila minusculă (ce-o fi cu mine?)

fără să mă salute nici să mă însoțească în vestibul

— Poți pleca făptura soția lui înșurubându-și vata în urechea pe care bugainvilea o asurzea, stătea acolo răsucindu-și încheieturile deranjată de asfințit, punându-mi cârlige pe haine

— Rămâi aici în centrul Malanjei pe care trompeta militarilor îl răzuia cu unghia rănindu-mi urechile, vântul disloca manghierii dezbrăcându-i de liliecii care părăseau desișul din lipsă de felinare, fiică-mea niciodată în genunchi dacă mă gândeam la ea, o rotiță roșie arătându-mi-o și ea în cercul rotiței spălându-și fața în găleată

— Mama a murit nu-i așa că a murit?

Nu lacrimi, părul ud, cotul evreului împungându-mi ombilicul, tutunul extras cu nestăpânire din buzunar și el tulbure în fumul care-l ascundea și-l scotea la iveală

— Nu o vezi?

O picătură gata să cadă atârnată de propriul ei cioc el sau eu o picătură gata să cadă atârnată de propriul ei cioc eu o picătură gata să cadă atârnată de propriul ei cioc și

fiică-mea ștergându-se cu prosopul, evreul un mic pas înainte

— Fetițo eu niciun pas în timp ce călăuza și cel cu patul puștii înălțau cortul căruia îi lipseau contraforți, prelata în care mâine sau mai târziu aveam să înfășurăm rănitul ca să-l aruncăm într-o băltoacă nu de dragul lui, din dispreț pentru vulturi, unul dintre ei apropiindu-se de noi controlând nămolul gura de broască a noroiului care a înghițit rănitul, imperturbabil ca să nu mai pomenim de maimuțe, de hienele aproape în două picioare cu mersul lor galben plin de pete negre dar cum nu mâine nici pe urmă rănitul strângând genunchiul în cort deja fără să mai cutreiere febra, fără

— Sunt bine lipsind de lângă noi bându-și propria tăcere în căușul uscat al mâinii, el vorbind singur neatent la noi, în degete vibrația săgeților când ating ținta și vărul subofițer care să-l însuflețească din burduful concertinei, obrazul lipit de instrument plutind într-un surâs

— Apreciezi muzica amice?

Astfel că rănitul nu în Angola, în casa bunicii mele la Lisabona și eu cu el, cu el, eu nu cal, nu fiică-mea în genunchi, nu sânge pe trunchiuri, nu împușcături, nu răposata mea soție dojenindu-mă pentru că cina aștepta

— Eu cu atâta treabă întinsă aici cu încheieturile legate noi la Lisabona, în siguranță, unde cel cu patul puștii nu ajungea și să nu mă plictisești cu săpunul și cu leșia

— Șterge-o lasă-mă aici cu rănitul sub altfel de ploaie, mărunță, orizontul isprăvindu-se pe trotuarul următor, ceea ce numeau cetate în vârf, adică niște pietre răvășite, păuni, scărițe ducând

— Încotro?

Spijinite de ciorchini de iederă, o pisică doar piele căscând în cerc, colțuri de stradă care îmi închideau lumea și dincolo de lume americanii care nu ne făceau rău, nu puteau să ne facă rău erau atât de departe care frontieră, care Congo, care Argentină spuneți-mi? purtați de căldările vapoarelor care târau pescărușii ochii aceia

galbeni, ghearele acelea crude lumina de piatră a corbilor în chip de dimineață, streșini, guguștiuci, martiri bine-crescuți cu pălăriile lor de aureole cuie de suferință în lut, nu autentice, în mantale, în tunici nicio sete, nicio foame, nici măcar frică, burduful concertinei care dilata și strângea ulicioara în care ferestre peste ferestre și, la ferestre, bătrâne, adică nasuri care ne pândeau dar nu animale stai liniștit, doar câinii nevinovați de pe *azulejos* din vechile vânători și un cerb nu noi într-un colț al panoului, înconjurat de niște tipi cu glugi și mici lăncii smălțuite, marea cu care soseau cărți poștale aproape fără știri pentru că se scria cu litere mari și nu încăpeau pe ele, noi consolați cu un lichioraș alb fără să ne pese de călăuza care se oprise să asculte

— Asta nu-i o poartă?

Și nicio poartă stai liniștit, niște papuci lipăind în marchiză în timp ce se coace peștele, răposata mea soție salutându-l, mulțumită de mine

— În fine aduci și tu acasă un coleg decent fără să observe genunchiul, febra, acel

— Sunt bine cel cu patul puștii ridicând arma și Gonçalves

— Acum dar să nu-ți pese de poartă că nicio poartă care să ne sperie, într-o clipă ni se fac paturile pe două saltele în camera de zi, se scot cuverturi din dulap și ni se cer scuze

— N-ați anunțat că veniți își iau rămas-bun pe prag

— Vise plăcute ni se stinge lumina, Gonçalves fără să ne vadă

— Ce-i cu ei?

Iar noi cu pălăriile noastre de aureole binecuvântând Africa pe raftul de colo, străini de fiică-mea cu părul ud care-și îndepărtează fața din găleată fără să se uite la noi cum să se uite la noi cu trăsăturile goale? întorcându-se în casă ștergând o mică urmă de apă cu un capăt al prosopului.

Capitolul al patrulea

Când am ajuns în Africa și între aeroport și oraș am văzut pământul Angolei nu roșu cum mi se spusese, ci galben, o întindere de mizerie pe care nici măcar copaci, doar trunchiuri și barăci risipite, nevastă-mea m-a întrebat, cred că făcându-i-se milă de mine

— Aici te-au trimis Morais?

Și am înțeles că sunt singur și nu-i nevoie să-i răspund privind în direcția de unde venea vocea fără să văd pe nimeni în afară de omul de la hotel la geam în așteptarea bacșișului și păsările din golf traversându-i corpul, camera goală și omul la fereastră îndreptând icoana, punând cuvertura, prefăcându-se că pleacă și totuși acolo, ochii lui semănând cu ochii mei ochii lui ochii mei?

Întorcându-mă ca să-i dau moneda nicio mână care s-o primească, reflexul mâinii, asta da

— Foarte mulțumesc domnule și o barcă de pescuit în echilibru pe mânecă, ia moneda înainte ca barca de pescuit să cadă, coroanele copacilor din insulă pe haina mea acum, eu ștergându-le de pe mânecă și nevastă-mea mai clar decât noi

— Ffaina asta a venit ieri de la curățătorie nu e murdară Morais haina curată, fără insulă, camera care s-a închis cu un sunet de ultimă ușă după care nimic altceva după care nimicul ceea ce mama (cred eu)

pariez că a simțit în timp ce sub ploaie trenurile, din fericire ea nu cu mine cum uneori la Lisabona când nu aveam somn, îmi trăgea cearșaful mai sus, îmi aranja perna, cineva care trebuie să fi fost nevastă-mea în întuneric – Poți să stai liniștit măcar un minut? așa că în întuneric mereu alte persoane, se aprinde lumina și le cunoaștem, se stinge lumina și nu știm cine sunt, dimineața redevine ea pe măsură ce se trezește, înainte de a ridica oblonul o străină, ridic oblonul și tu sau cineva

diferit de tine care începutul cu începutul redevine tu, ochi umflați de pleoape care se transformă într-ai tăi, mișcări imprecise care dobândesc degete, părul acum nu mai e din câlți, adevărat, gura care încetează să mai mestece limba, gustându-se singură, ca să crească într-un căscat, în spatele căscatului un molar pe care nu mi-am închipuit că l-a tratat dentistul, cum era viața ta înainte de mine, ce gândeai, la ce te gândeai, câte lucruri îmi ascunzi, culcată ești mai mare ce ciudat, ridicătura picioarelor pe care sub cuvertură mi le închipui altele și ale mele, tot ale altuia, alături, încerc să-l mișc pe cel stâng și stângul care nu-mi aparține se strânge, îl scot de sub cuvertură și simt frigul și-mi aparține, cicatricea de la gleznă, semnul care în timpul nopții pentru că a umblat mult în timp ce îl uit? a crescut, încep încetișor să-mi aparțin, mobilele, care nu existau, la locul lor din ajun, cămașa care a alunecat de pe umeraș și s-a mototolit ce bărbat o fi îmbrăcat-o fiindcă n-am fost atent? pe jos, orele la ceasul de mână de pe noptieră care au trecut din răutate fără mine, ce s-o fi întâmplat în tot acest timp, explicați-mi, am crezut că pământul Luandei roșu m-au asigurat că roșu și până la urmă galben, ascensorul de la hotel care părea să ia camera cu sine din etaj în etaj zguduind cablurile, sunt la opt, la șase, la doi, sunt din nou la opt, pinii iernii o clipă aici

— Țineți-mi tovărășie pinilor eu pășind peste acele de brad în direcția vagoanelor unde o cârtiță măcinând pământ, acele de brad un pământ dat cu ceară, valiza mea într-un colț, pinii

— Ai crescut știai?

Nu sunt cizme scoțând aburi sprijinite de sobă, există o cazarmă unde înainte o cazarmă portugheză, un miros diferit de mirosul din Guineea, mai puțin dens, mai ușor, pământul nu roșu, galben, nemișcat în aer impregnând totul, uniforma mea galbenă, nasul meu galben, cazemate din ciment galbene tremurând în soare sau poate soarele era cel care tremura?

Un locotenent galben verificându-mi hârtiile repetând propozițiile, încercând un salut militar pe care l-a învățat nu știu unde

— Unde ai învățat dumneata salutul militar?

Și nu nimerea bereta

— Domnule maior soldați desculți în fundul clădirii, în Guineea unul dintre ei, deja bătrân, pe care-l foloseam ca iscoadă

— Drepți obligând doi sergenți să-l ridice capul iscoadei spre dreapta și spre stânga

— Drepți umărul soției mele care mă atingea a crescut, semnul vaccinului care fiindcă-mi spunea că ai fost cândva copil mă înduioșa întotdeauna, să-ți sărut semnul vaccinului ca și cum aș cere iertare, aș vrea să văd umărul soției mele ieșind de sub cuvertură, erau momente când sfârcul sânului adâncit, mai închis la culoare de când s-a născut fiul nostru, necazul meu

— Ai stricat-o și el îmbinând una în alta piesele jocului său de construcții, pistolul colonelului căutându-i tâmpla, fiul nostru stând drepți, locotenentul arătând niște case de lemn în depărtare

— Pe aici domnule maior la câteva luni după ce a murit mama dona Leónia ieșind din camera mamei mi s-a părut că parfum

— Am venit să-l ajut pe taică-tău la curățenie bărbatul ei beat la spitalul din Coimbra, a dat foc unor cârpe în bucătărie, a răsturnat niște lăzi și a fost ridicat de poliție, un pluton de instrucție prefăcându-se că aleargă trecând prin dreptul nostru în felul acela al negrilor în care oasele se îndoaie, colonelul către iscoadă

— Pe loc repaus capul spre dreapta și spre stânga sergenții i-au dat drumul și nu un bărbat căzând, cărămizi unele mai grele ca altele, coastele de exemplu, genunchii, ceea ce rămânea din zâmbet la sfârșit și după zâmbet mi-am dat seama de împușcături, tata le-a plătit cu o livadă de măslini călugărilor de la colegiu, cu banii strânși în mână și-a luat adio de la arbori unul câte unul explicându-le,

cumpărătorul către un vecin

— Le cere iertare în timp ce el înainte și înapoi cu rugăciuni mâhnite, puțul cu scripetele și pe scripete găleata din care beau porumbeii sălbatici, de câte ori se ducea tata acolo arunca pietre în găleată și era foarte tânăr, în caz că observa că-l văd

— Prostii am fi putut noi să fim prieteni?

A ținut banii strânși în mână patru sau cinci zile până i-a dat directorului, când am trecut prin dreptul livezii de măslini cu autobuzul de Lisabona mi-a oferit o piatră

— Nu vrei?

Am zărit scăunelul de pânză pe care bunicul meu se ducea să fumeze în august, trăgând din țigară devenea un schelet, suflând fumul se îngrășa la loc, casele de lemn din cazarmă fără zugrăveală, un caporal scria într-un caiet răspunzând la telefon la colegiul călugărilor am avut un coleg negru dar n-a stat decât un an, vorbeai cu el și bărbia moale, mut, directorul număra bancnotele una câte una, fiecare bancnotă un măslin, un porumbel sălbatic, un puț, tata în căutarea bunicului printre cavouri și morminte pe al lui lipseau datele

— Iartă-mă și un schelet trăgând din țigară pe înserate fără să sufle tutunul, ghicea ora după culoarea vântului, spunea șase și zece sau șapte și unsprezece și nimerea, măslinii înnoptau nu verticali, întinzându-se pe câmp, cumpărătorul i-a doborât și a plantat o livadă, scăunelul de pânză a rămas la margine câte secole, locotenentul arătând spre una dintre case

— Comandamentul e acolo adică un catarg cu steag pe acoperiș, o antenă radio, o pereche de santinele două paiațe cu puști automate profesorii îi tratau pe elevi cu dumneata și pe mine

— Ala cu măslinii iar pe negru cu tu, dormeam amândoi în partea din dormitor lipită de closete, în ceea ce locotenentul numea comandament o lampă murdărită cu pământ galben bălăngănindu-se fluturând, un brigadier pe care călugării l-ar fi tratat cu tu

— Descompune-mi polinomul ăsta Honorio americani cărora dumneata, americanii prefăcându-se că un brigadier adevărat și el gras, cu barbă s-au dus după el la un *musseque* oarecare și pariez că barba falsă, firele astea de sârmă sau de lână care le cresc lor, au ales la întâmplare

— Tu ăla cu barbă vino-ncoa i-au înlocuit maniocul și peștele uscat cu mâncare omenească, nu furculiță și cuțit, la ce bun furculiță și cuțit, lingură

— Ține bine lingura negroteiule folosește-o l-au deghizat în militar

— Îmbracă-mi asta l-au gătit cu decorații, zorzoane, stele

— Vrei să fii brigadier băiete? brățări, inele

— Vouă vă plac chestiile astea care strălucesc nu-i așa? duminica negrul și cu mine singuri în recreație și din când în când gândul unui tren în ploaie, dacă puneam flori nu flori de cumpărat, le smulgeam dintr-un șanț lângă rama mamei le găseam la gunoi, o frunză pe șorțul donei Leónia, dona Leónia ținând vasul gol și vasul un animal mort care se apucă de coadă

— Ce flori?

Dacă-și vizita bărbatul la Coimbra florile câteva cu rădăcini înnegrind apa, în unele dimineți un zgomot de locomotivă, eu încremenit, Honorio încremenit trenul poștal de unsprezece chiar și azi, până și la Lisabona pe cuvânt, sunt momente când trenul poștal de unsprezece, eu numărând vagoanele, mergând spre el, ajungând pe coridor nu mai văd trenul și nevastă-mea

— Ce s-a întâmplat?

Fiul nostru, un intrus, îmbinând două piese, platanii din curte în recreație

— Bztrl bztrl eu către Honorio

— M-am înșelat

Honorio cu urechea atentă continuând să audă, poate că nu trenuri nici platani, Angola, păsările din golf străbătându-mi oglindirea din geam, insula care exista și

nu exista un vapor?

Exista pentru că niște franjuri albe, arbuști, cocotieri legănându-se în mare totul legănându-se în mare sau invers în apă, doar pământul galben era adevărat, nici măcar colibele astea de paie, cazarma, nici măcar eu aici, nu sunt aici, s-o asigur pe nevastă-mea să nu-și facă griji pentru că nu sunt aici, sunt lângă tine în pat mișcându-mi picioarele sub plapumă, dând de piciorul tău și eu mulțumit cu piciorul, mulțumit că suntem doi înțelegi, că mai există și alte picioare pe lumea asta în afară de picioarele mele, brigadierul pe care-l uitasem deja

— Te interesează cocotierii Honorio?

Honorio deghizat în brigadier

— Domnul maior se ocupă de legătura dintre acești domni și trupă lampa bălăngănindu-se când ici când colo, legătura dintre acești domni și trupă din cauza a patru sau cinci hoți, generalul la Lisabona

— Patru poate unul dintre ei rănit de care eu habar n-aveam cine sunt, acești domni îl localizează, trupa rezolvă problema iar dumneata nu tu dumneata iar dumneata iei diamantele, dona Leónia revenea de la Coimbra și în câteva minute, fără să-mi dau seama, vasul gol, mama în ramă necăsătorită cu o cărare la mijloc și guler alb, nu-i păsa de dona Leónia sau de flori, treceam pe lângă ea și nici

— Bună ziua dona Leónia către mama mea

— Nu mai ești de aici a împins-o până în fundul etajerei și mama a acceptat, era ceva atât de rar să vorbească, să se indigneze, am moștenit ploaia și pinii de la ea, dacă acum îmi amintesc de trăsăturile ei mi se pare că nori, o briză de tăceri și nori, nu cărarea la mijloc, nori, nu-mi spunea niciodată pe nume

— Spune-mi pe nume haide se apleca peste marginea puțului din livada cu măslini nu cu gulerul alb, cu halatul de lucru în grădină pe care pene de pui de găină, pământ, dacă eu prin apropiere

— Pleacă nu mama era cea care-mi spunea să plec, era

puțul, totul întunecat și capetele noastre mai întunecate decât întunericul ori de câte ori unul singur capetele vibrau, acolo erau ele privindu-ne, fără ochi, capetele erau cele care ne fixau pe noi, al meu mai mic și cu urechi, al ei mai mare și fără urechi, șuvițe poruncindu-mi

— Pleacă iar eu pe scăunelul de pânză așteptând-o speriat de șopârle, de broaște, bălăbănindu-mi picioarele fără să dau de-a-le tale, totul atât de mare în jur, maci dintr-odată imensi, o crăpătură în cărămizile zidului, uriașă dacă intru acolo înăuntru cine mă mai găsește pe urmă? timpul nemișcat, adică multe lucruri petrecându-se în mine, de exemplu fata cu cărare la mijloc luându-mă cu ea și timpul încremenit, părăsim puțul, livada de măslini, casa, continuăm în direcția Viseu, dincolo de Viseu Guarda, dincolo de Guarda Venezuela, Suedia, India fratele mamei mele stabilit în Venezuela are un magazin

— *Que eres un hombre ninito*[24]

a început să-și facă o casă, a renunțat, rămân niște *azulejos,* cercul trandafirului agățător, un tigru de marmură, palmieri pe care nu i-a plantat niciodată și au sfârșit prin a se usca în sacul de pânză în care au venit de la Lisabona Lisabona între Venezuela și India fratele mamei mele către mama mea punându-și palmele peste mâinile ei

— Ai să locuiești cu mine după o săptămână în târg limba lui se înțelegea, cămăși înflorate, pantaloni violet, îmi arăta tigrul care părea gata să atace oamenii

— Ai să locuiești cu mine *ninito* mama cu guler alb din nou, dona Leónia înșelându-se

— Tu nu te miști?

Fără să-și dea seama că noi nu acolo, noi departe, nici n-aveam nevoie să mișcăm picioarele, mergeam cu porumbeii sălbatici, nu avea rost să punem flori lângă ramă

— Nu are rost să punem flori lângă ramă nu-i așa mamă?

---

24 (sp.) Ai devenit bărbat, copile.

rădăcinile o să-ți păteze rochia, să nu-ți pese de flori, fratele mamei reîntors în Venezuela ca să vândă supermarketul, o scrisoare

— Ai să locuiești cu mine nicio scrisoare după aceea, capetele mai întunecate decât întunericul, cel cu șuvițele

— Pleacă și pe urmă pinii și vagonul în ploaie, mata nu palidă, normală, chipul din ramă fixând ceva ce eu nu știam ce era și acum știu de atunci știu, pe vremea aceea niște floricele cu pământ, ploaia continuând prin pini chiar după soare, vreo patru cinci hoți

— Patru poate că unul dintre ei rănit la nord de Luanda în direcția frontierei, dacă eu către Honorio

— Pinii pământ nu roșu, galben Honorio sau brigadierul

— Pinii în recreația de la colegiu, cu bărbia molatică, ascultând, Honário ascultând, brigadierul

— O treime din diamante e a noastră nu exagerez, e chiar așa cum spun, niciodată n-aș fi crezut că ei, că un negru

— O treime din diamante e a noastră aproape maniere de alb, aproape noi vorbind, o rață a intrat în comandament cu un șir de rățuște, au dat ocol mesei cu hărțile, au dispărut pe ușă cu gâtul ridicat nu palide, normale colonelul arătând spre iscoadă

— Luați-mi boarfa asta de aici la o lună după vagonul de vite o carte poștală din Venezuela, pariez că

— Ai să locuiești cu mine și am rupt-o fără să mă uit, când rațele au ieșit am văzut mobilele de aruncat, o Venus din Milo ca prespapier, lipseau peștele uscat, maniocul, rogojinile negrilor, Honorio nici măcar valiză, un coș, l-au trimis înapoi în São Tomé o insulă de pe planisferă de dimensiunea unui punctuleț în care nu încăpea nimic

— Nici nu înveți să citești șoferul autobuzului obligându-l să se așeze în spate, deschizând fereastra

— Îmi împuți totul

Honorio fără să-mi răspundă la salut, coșul pe acoperiș la un loc cu bagajele albilor și un șuierat de locomotivă mă jur căruia nu i-am dat atenție, dacă măcar un scăunel de

pânză ca să stau jos cât om aștepta până când nici locomotivă, nici livadă de măslini, nici noi, nevastă-mea pornind mașina de spălat și eu ridicându-mă cu un suspin, un lătrat, cu o grabă a coapselor căutând să uit

— Ajută-mă să uit au transportat iscoada nu pe targa de la infirmerie, pe o pânză de cort, ceea ce rămânea din zâmbet s-a prelins de pe obraji văzându-ne, pământul Guineei nu galben, roșu și în timp ce-l transportau zâmbetul pândindu-ne acum nu de pe obraji, de pe gât, evaporându-se de pe pământ, împinge-ți-l în fundul etajerei dona Leónia să nu dăm de el, părintele profesor de geografie șoptindu-mi la ureche

— Frumușelule m-a chemat să-mi corecteze lucrarea, m-a pus să mă așez în fața lui și platanii îngrijorați pentru mine

— Moráis mâinile gata să nu nimerească nici cartea mai mulți platani greșea pagina neatent la mine o clipă mai mulți platani, mai mulți platani căuta mai bine acum nu platani un picior se bălăbănea platanii din nou celălalt picior nemișcat, eu asurzit de platani, nu-i auzeam, voiam să aud și nu reușeam să aud, o conversație a frunzelor pe care nu știam s-o traduc, o poftă s-o iau la fugă și să rămân să rămân s-o iau la fugă o nevoie, o teroare, să întreb platanii

— Ce e?

Și crengile la talia mea, un deget sau o creangă? încet pe piele, două degete două crengi ploaia nu sus, în secret, jumătate de ploaie cu mine, cealaltă jumătate atentă la coridor, la colegi, la clanța ușii

— Frumușelule care se putea deschide, trebuia să se deschidă, am dorit să se deschidă și nu s-a deschis platani degete udate de ploaie sau de rășina trunchiurilor, cred că de rășina trunchiurilor, desprindeai coaja cu un cuțitaș și lemnul sângerând, aplicai un vas de lut pe lemn ca să primească sângele, mama îl aduna în palmă, îmi arăta, Honorio singur în curte sau nu știu unde acum cu trenul poștal de unsprezece, până la Lisabona, pe cuvânt, sunt

momente când trenul poștal de unsprezece se întoarce fără motiv de ce?

Eu pândind locomotiva care intră în stație, nevastă-mea înșurubând flaconașul cu ojă cu vârful falangelor

— Ce s-a întâmplat?

S-a întâmplat că sutana părintelui profesor de geografie cu pete de rășină sau ceară de la lumânări, eu aplecat în față și labele lui pe umerii mei, un suspin, un lătrat, doream să fi fost cuvinte

— Ai greșit lucrarea Morais n-ai învățat și în loc de cuvinte un suspin, un lătrat

— Frumușelule clanța ușii care se putea deschide și nu s-a deschis, o a doua sutană, un cap în fântână nu al mamei mele nici al meu, mai mare, un ordin pe care nu se știa cine îl dădea

— Pleacă mama luându-mă cu ea și noi părăsind clasa, fântâna, colegiul, depășind livada de măslini în direcția casei, directorul, fără să ne poată ajunge, nu pentru noi, pentru părintele profesor, ei două capete mai întunecate decât întunericul, o sutană care plutea peste cealaltă sutană

— Păcat picioarele nevesti-mii îndepărtându-se de-ale mele pe cearșaf

— N-ai chef Morais? un secret

— Frumușelule spre deosebire de dimineață pleoapele nevesti-mii nu se transformau în ochi, palmele peste ele, să mângâi părul și părul fără viață, să nu spun

— Părul tău a murit în loc de

— Părul tău a murit ce stupizenie

— Părul tău a murit ce nedreptate, coastele care tremurau, tot pieptul tremurând

— Ți-am ucis părul iartă-mă în loc să mângâi părul și părul fugind de mine -Nu să-i dau la o parte palmele

— Nu plânge și palmele mai apăsate pe ochi, ceară de lumânări, rășină, să fiu un vas de lut și să te primesc, tu gonindu-mă -Nu picioarele imposibil de atins, ce mi s-a părut o fesă și fesa eschivându-se nu fesă, o adâncitură în

saltea, tu fără corp, îndepărtată de mine și fără corp, doar cot și cotul

— Nu brigadierul pregătit, americanii pregătiți, un salut care nu atingea bereta sigur că bereta

— Nu bereta în timp ce coastele, spatele, tot pieptul

— Poți să stai liniștit măcar un minut?

Pământ galben, mi s-a jurat că roșu și galben, locotenentul unde înainte o cazarmă portugheză, clădiri fără zugrăveală, un pluton de instrucție făcându-se că aleargă în felul acela al negrilor în care oasele se îndoaie, totul cu o încetineală leneșă, până și uliii lenți, praful fără chef să se așeze, foarte curând *musseques,* insula unde eu, locotenentul sau o barcă de pescuit cocoțată pe mânecă în oglindirea de pe geam

— Continuăm mâine domnule maior insula unde eu în seara aceea, nisip galben, nu alb, mare galbenă, nu verde, arbuști galbeni, cabane galbene, golful neted galben până la capătul felinarelor și felinarele sparte sau palmierii fratelui mamei mele rupți, *azulejos,* arcul, curtea pe care n-au măturat-o înmuindu-se în ploaie, în ramă nu o cărare la mijloc, nu un guler, pantofi vechi care fuseseră pantofii de duminică ai fratelui

— *Eres un hombre ninito* halatul de lucru în grădina de zarzavat în care pene de pui, semințe, cel pe care-l purta în vagonul de vite sub ploaie și pe insulă două sau trei două femei albe la fel de mizerabile ca negresele așadar mai mizerabile decât negresele irigând o pasăre, penele într-o cămașă de-a armatei, într-o pânză pe care un cârlig de rufe avea să o transforme în fustă, nu două, trei femei, a treia culcată, nasul și gura nu alunecând, fixe, dintr-o materie diferită lipită pe piele, una dintre femei neatentă la pasăre

— Salete și întorcându-se la pasăre în timp ce fiul nostru, care fugea de mine, continua să îmbine piesele din jocul său de construcții, patul cu zăbrele în camera alăturată, nu un picior lângă piciorul meu, un călcâi gonindu-mă

— Încă n-a adormit nu-ți dai seama?

Pe insulă o ușă aproape întreagă clătinându-se dar fără balamale, fără o clanță rotindu-se, fără un cap mai mare decât al meu dojenind alt cap

— Păcat niciun fel de sânge de pin sau ceară de lumânare, un suspin, un lătrat, cartea de geografie pe jos

— O greșeală domnule în carte atâtea țări, atâtea orașe, Apeninii, Alpii Alpii acoperiți de zăpadă într-o ilustrație în culori părintele profesor ridicând cartea acum nu labe, mâini

— O greșeală domnule sub sutană gambele lui cât se poate de chinuite femeile de pe insulă nu albe, galbene, în golf unul dintre felinare aprins, un automobil cât timp felinarul și niciun automobil după, motorul după doar câteva secunde nu motor, mâna uneia dintre femei în mâna recepționerului la fereastra hotelului

— Ai bani?

Și n-am făcut nimic, mă jur pe Dumnezeu că n-am făcut nimic, crede-mă, nu eram eu, era un câine, burta asta suptă, coada asta îndoindu-se, mâna care a primit banii luând o piatră în timp ce câinele o examina, o mirosea, dezgustat de sine, punând restul în buzunar, câinele nu eu desfăcând catarama curelii, arătând acea burtă suptă nu eu acea coadă îndoită, câinele nasul celei de-a treia femei un pic de nas și pe urmă nu nas câinele gudurându-se înainte și înapoi, nu eu, eu liniștit, eu mâine în desiș, jur pe Dumnezeu că nu eu și n-am nevoie să jur, tu știi că nu eu, tu mă cunoști, cum aș putea să fiu eu dacă fiul nostru treaz, un călcâi gonindu-mă, tu departe de mine, o albă la fel de mizerabilă ca și negresele și deci mai mizerabilă decât ele, nu o femeie, o cățea, poate un câine dar nu eu, nicio secundă să nu bănuiești că eu ușa și tu rotind clanța, intrând plutind pe acolo, sigur că nu eu, evident că nu eu, niște nefericite care nu renunțau să se întoarcă la Lisabona, bani într-o cutie de tablă niciodată nu se vor întoarce la Lisabona piatra fără putere să mă lovească în tâmplă la ce servea piatra?

Aproape moartă de foame, ce știu eu ce boli, ce paraziți, ce păduchi, o rană la buric, o rană la coapsă, îți amintești odată, înainte de a ne căsători, pe esplanada de pe plajă un șir de pescăruși pe parapet, marea nu galbenă ca aici, verde, oamenii nu galbeni, albi, niciun negru făcând ca cei care munceau să refacă zidul, bluza ta cu bretele, niște cercei care mă făceau să oftez, să latru nu să latru, un mod de a te convinge că-mi plăceau cerceii, logic că n-am lătrat, eu nu câine esplanada de la Cascais, eu locotenent locotenentul de la cazarma portughezilor caporalul a încetat să scrie în caiet privindu-ne

— Mergem în desiș mâine probabil că nu știa cum se scrie săracul, niște spirale, niște mingi, un efort mimat ca noi să credem că scrie, noi pe esplanadă, îți dăduseși cu ruj pe buze, îți machiaseși ochii aproape că nu-ți rujezi buzele, aproape că nu-ți machiezi ochii

— Te excită dacă mă prefac că sunt târfă Morais?

Fiul nostru nu te stricase încă și de-odată o cățea răpciugoasă printre mese, ți-amintești gestul tău de repulsie, greața ta când îți ștergeai buzele cu șervețelul deveneai mai tânără chelnerul a venit fuga de după tejghea și a gonit-o, botul ascultător, o rană pe spate, o cățea precum cățelele de pe insulă numărând bănuții din cutia de tablă în speranța unui vapor spre Lisabona și arătând bănuții cățelei culcate

— Ne mai lipsește puțin Sálete în februarie cel mult nasul aproape nas, o contracție a gurii, o voce până la urmă avea voce repetând

— Februarie vocea mulțumită

— Februarie sigură că nu februarie nici octombrie nici iunie, încă vreo câteva zile poate, maximum o săptămână și la capătul acelor zile adăugate, acelei săptămâni adăugate, Lisabona, copacii galbeni, cerul galben nu roșu, galben și Sálete cu o bucurie în cuvinte pe care nu o auzea nimeni

— Sunt la Lisabona Joana sunt cu voi și doamna de la etajul din Alcántara nu primind clienți, luând prânzul în capot de casă la bucătărie, mâncare adevărată, nu resturi,

nu păsări, nu tulpini care n-aveau niciun gust

— Ți-aduci aminte de mirosul minciunelelor Joana? noi servind-o pe doamna înainte de a ne servi noi, gesturile ei de bună-creștere, se ține furculița așa, se ține cuțitul așa, peștele merge spre gură Rosário, nu gura merge spre pește, bustul nu răsucit, nu cocoșat, drept, apropie brațele că doar nu ai aripi nu-i așa, pește adevărat, cartofi adevărați, nu gândul la pește și cartofi când mestecăm tulpini, o față de masă, pahare, doamna atât de curată

— Ai făcut baie?

Economisind parfumul, o picătură după fiecare ureche, freci cu dopul pentru că bărbaților le place mirosul, îi vopseam părul cu un flaconaș violet, doamna la chiuveta t u tm prosop pe umeri, lichidul în castronașul de porțelan

— Să nu risipiți conținutul flaconului curticele învecinate, vecine care băteau covoare, dna iii na controlându-neâmbrăcămintea, ascunde-mi țesătura asta, coase mai bine tighelul, eu aici culcată nu din slăbiciune fiindcă slavă Domnului sunt sănătoasă, dacă aș fi bolnava doamna

— Iartă-mă dar trebuie să pleci Salete culcată ca să simt gustul prânzului, să cos mai bine tighelul, să dau drumul la muzică deoarece clienții Salete ne preferă bine dispuse, doamna către Anabela

— Mutră de înmormântare nici gând zâmbește așa că eu zâmbind, nu o surprindere, nu riduri, ai grijă de mine ai răbdare, doamna înțelege clientul ăsta, maiorul ăsta, puștiul ăsta de la colegiul călugărilor câinele ăsta până termin de savurat gustul prânzului și de cusut tighelul, cât timp pe esplanada de pe plajă un șir de pescărușI pe parapet chelnerul dându-mă afară, botul meu ascultător, rana mea de pe spate minciună, doamna nu ar permite, nicio rană pe spate

— Ce oroare mai e și asta Salete?

Eu cu o picătură de parfum după fiecare ureche umblând pe plajă adulmecând rămășițe, nu șchioapă, nu cu burta lăsată, sănătoasă sunt sănătoasă nu vezi? dacă

maiorul n-o să plătească pleacă mâine în desiș

— Plec mâine în desiș piatra înțelegi, cea căreia i-am ascuțit vârful, la tâmplă, la frunte, eu la Lisabona cu doamna, în așteptare, voi pe palier cu doamna

— Joana și Rosário du-te să le deschizi Salete nu ușa asta care se bălăngăne pe aici, o ușă adevărată cu balamale, cu cheie, rotești ușa de-adevăratelea și s-a terminat cu Angola, pământul nu roșu, galben, Alcántara și doamna cu prosop pe umeri fără să-i pese, pentru prima oară, că vopseaua curge

— Voi ați făcut baie?

Cămașa asta militară și pânza asta la gunoi, toate camerele pline și mai mulți clienți aici în casă, muzica la radio fiindcă noi bine dispuse mutre de înmormântare nici să nu te gândești nu încap aici tristeți pune colierul ăsta ridică-ți bărbia zâmbește dă muzica mai tare fiindcă la parter un depozit părăsit și la etajul întâi bătrânul de la marină un prieten pe care-l servim pe gratis, doamna către el, dându-i brațul un prieten

— Duminica domnule Nolasco fiindcă-i o zi mai calmă sau nici măcar nu-l servim, se așază acolo să privească, prostuț, politicos

— Fetițe scumpe fetițe scumpe un pachet cu biscuiți boțit tot în buzunar, el oferindu-ne un biscuit cu zgârcenie

— Doriți domnișoarelor?

Noi refuzând sub pretext de diete și el satisfăcut ascunzând pachetul, strivindu-l cu o lovitură de palmă

— Dacă vreți stați aici biscuiții pe care o să-i roadă diseară, în secret, într-un castron cu lapte, protejându-i cu haina de apetitul mobilelor adică vechiturile pe care casa de amanet le-a respins

— Ia-ți vechiturile de aici prostuțule el rozând biscuiții din castron în poală acompaniind cu bastonul cadența muzicii, Joana care se pricepe la cârje întărindu-i bastonul cu niște rotocoale de sârmă, a îndoit capetele cu cleștele

— Fii atent să nu te rănești și prostuțul radios aducându-i o camee pe care a descoperit-o printre fitilurile pentru

când se oprește lumina

— Săptămâna viitoare negreșit iei masa în apartamentul meu cu mine un cerculeț teșit de aramă cârligul pe care un tinichigiu l-a aplicat cu niște picături de sudură, Joana către doamna

— Ce să fac eu cu asta?

Se pune în ambalajul de margarină sub coji și oase fiindcă marinarul răscolește prin containerele de pe trotuar, luptând pentru întâietate cu alți bătrâni, țigani, văduve pescuind mizerii sticle, cutii de tablă, cartoane care le sunt cumpărate la kilogram, din când în când doamna către mine arătându-mi tigaia în caz că ne mai rămânea din plătică niște piei, niște maxilare

— Du-i asta cumătrului se acoperea tigaia cu un capac de oală

— Asta nu că e bună se adăuga o felie de pâine și niște verdețuri mai palide, coboram scara cu asta, atentă la treapta doar cuie care o speria pe doamna

— Ai grijă la tetanos se ia de la cuie mă sprijineam de tocul ușii strigând fiindcă bătrânul e tare de ureche, totul în întuneric și eu

— Domnule Nolasco eternități de tăcere, iarăși

— Domnule Nolasco iarăși

— Domnule Nolasco sunt eu Salete cred că mă tem de întuneric plămânii apăsați de presimțirea unei catastrofe

— Sunt eu Salete domnule Nolasco un scheunat îngândurat digerându-mi numele

— Salete?

Găsindu-mi numele într-un coșuleț de nume

— Salete unindu-mi numele cu amintirea mea nu cred, mă tem de întuneric

— Fetițe scumpe cuvintele stingându-se

— Așteaptă fetiță scumpă zgomote pe care el și le închipuia discrete vârând biscuiții și laptele după cărămida din perete unde păstra minunățiile cucerite din gunoi, după zgomote el verificând cărămida, felicitându-se singur pentru excelența ideii, eu cu tigaia și domnul Nolasco

înaintând

— Fetițe scumpe o chilie ascunsă, un cotlon, o urmă de lapte în direcția cărămizii, nu o masă, două banchete, tigaia pe o banchetă și domnul Nolasco pe cealaltă, brațele pipăindu-mă

— Vino mai aproape fetiță scumpă așa că ocupă-te de maior de câine deoarece eu nu pot acum, domnul Nolasco

— Arată-mi numai fetițo scumpă eu descheindu-mi bluza, ridicând sutienul, oferindu-i un sân și marinarul cu ochii închiși

— Mulțumesc fetiță scumpă uitând de mine.

Capitolul al cincilea

Din partea mea dacă Gonçalves m-ar lăsa i-aș omorî pe toți, i-aș băga într-o groapă pentru ca americanii și negrii să nu se împiedice de corpuri iar noi doi am reuși. Cu ce ne ajută întreb eu că-i avem pe inutilii ăștia cu noi, cel cu harta veșnic căutându-și pe hârtie fiica în genunchi la Lunda în loc să caute frontiera, urmărind un râu cu degetul mic, făcându-și iluzii

— Calul olandezului pe aici ea nu trebuie să fie departe când nici fiică nici vreun cal nimeni, o greșeală de tipar sau o îndoitură a hărții, eu

— Asta-i o îndoitură a hărții iar cel cu harta netezind îndoitură jignit de mine ca și cum îndoitură ceva viu, o persoană, calul acela, fiica aceea, tăcerea copacilor schimbând direcția apropiindu-se de noi, peste câteva secunde insectele care precedă întunericul, nimic nu se agită în Africa atât de mult ca vecinătatea nopții, ochi de animale, lumini, apă unde nu bănuiam că apă, miroși apa în văzduh, încerci să bei și în loc de apă noroi sau un luciu de pietre, Angola n-a încetat niciodată să mă mintă, n-am încredere în Angola, n-am încredere în Gonçalves care mă apucă de braț

— Lasă-l

iar eu spunându-mi că ar trebui să-l omorâm și pe el din cauza timpului pierdut pe aici și cu toate ocolurile și ocolișurile călăuzei nu întâlnim niciun târg cu case de albi nici de sămânță, un drumeag de vânători, o șosea decentă, Congo nu trebuie să fie foarte departe iar în Congo cumnatul meu așteptând, trebuie doar să-l rog pe rănit să mă învețe să umblu cu radioul, cum se face cu scalele, butoanele, rănitul trudind să se deplaseze din cauza genunchiului, un ax fix care părea să nu-i aparțină și în jurul căruia restul corpului fiindcă ăsta da îi aparținea se rotea, genunchiul sănătos a sărit în jurul genunchiului

bolnav

— Sunt bine o cizmă atârnată neascultând de mușchi, o schimonoseală greu de descris

— Ea mea poate că nu o schimonoseală, o invitație, nu o invitație, o rugăminte

— Spuneți-mi că-i a mea și cizma într-un unghi răsucit, fără stăpân, dezmințindu-l, când umbla mergea de sine stătătoare sătulă de noi

— Nu vă privește încotro mă duc e treaba mea rănitul o aducea înapoi, îi ascundea capriciile jurând că-s ale lui

— Am crezut că o cărare din cauza febrei dura de două ori mai mult să lege bateriile, să regleze aparatul, firele îi scăpau fără să nimerească lăcașurile, nu gesturile de acum două săptămâni, boala i le-a subtilizat și le-a înlocuit cu altele care nu apucau niciun șurub, vechea mână revenea pentru câteva clipe și o voce străină la radio pe care mâna acum o pierdea, o fixa fără să înțeleagă

— Nu pricep și cu alți ochi, mai vârâți în fundul capului care se mirau de noi, ne măsurau încărcați de îndoieli, întârziau să ne recunoască și recunoscându-ne norii se risipeau de pe frunte, un soi de plăcere făcându-și drum prin trăsături

— Voi cizma atârnată de cizma lui o secundă și pendulând din nou nu cizmă, ceea ce marea disprețuiește, pălării fără cap salutând singure, un scaun pe ici-colo respirând pe plajă, cizma s-a apropiat câțiva centimetri

— Sunt bine și s-a golit de viață, doar talpă, șireturi, piele de oaie, cumnatul meu cu camioneta așteptând în Congo, am vorbit cu Gonțralves, i-am promis lui cumnatu-meu cinci la sută din diamante și cumnatu-meu zece, cinci și jumătate la sută și el nouă, șase la sută și el

— V-ați găsit un asociat Mendonça soră-mea auzindu-ne, nu soră de tată și mamă, de tată și de indianca aia care lucra pentru noi, indianca gravidă și mama tăcută, dacă din întâmplare îi iscodea burta tata

— Vreo problemă?

Până când s-a născut soră-mea mama tot confecționând

momâi de ceară, frământându-le cu fire de păr și înfigându-le ace, tata descoperea vrăjile noaptea din cauza lumânării aprinse, erau acolo, gătite cu pene, privindu-ne din iarbă, tata o chema pe cumătră care ne spunea să ne îndepărtăm

— Atenție la spirite șoptea rugăciuni crescând în importanță și dimensiune, stingea lumânarea cu stropi de apă sfințită arătând un crucifix demonilor eu cu senzația convingerea că liliecii acopereau luna, zeci sute de lilieci urcând din copaci, cumătră pe care o vedeam mereu cu lucrul ei de mână, tricotajul, brusc tremurând, tata către mine

— Atenție în timp ce ea exorciza momâile

— Satana Satana le înfigea un cuțit în piept și momâile plângeau de ciudă

— Acum nu mai putem face rău nimănui tăcând sub răspunsurile de la liturghie, pe latinește, ele inerte și cumătră călcându-le în picioare

— Gata încetând să mai fie Dumnezeu îi scădea și măreția redusă la proporțiile lucrului de mână luna fără lilieci și dacă mă uitam mai bine nici măcar lună, felinarul din grădina guvernatorului care transforma coroanele copacilor în frunze în timp ce soțul ei, lângă zid

— Ai uitat de ceaiul pentru ficatul meu Irene?

Tata se închidea cu mama în bucătărie și sunete diferite față de atunci când se închidea cu indianca în spălătorie, cu indianca șoapte, cu mama obiecte care cădeau, o rostogolire de naufragiat cerând ajutor și țipătul amuțind din cauza unui brânci în ușă ca s-o închidă, în clipa în care țipătul invizibil felinarul din grădina guvernatorului a redevenit lună, frunzele lilieci, indianca lângă mine ascultând îmi asculta lacrimile și eu înciudat pe lacrimi, dacă m-ar fi lăsat aș fi omorât-o tata a ieșit singur studiind urme de dinți pe încheietură, verificând dacă zăvorul se mișca a lovit cu piciorul în bucătărie și un castron pe care știam că-l aveam spărgându-se, lacrimile descentrau lumea întreagă, să le smulg repede

— Să nu credeți că mă orbiți tata dând peste indiancă în timp ce ea ducea cu greu căruciorul de mână al burții toată povara aceea și după câteva săptămâni soră-mea atât de ușoară și mititică

— Nu există nimic de mâncare în casa asta se putea vedea mama mea cățărându-se pe chiuvetă până rămânea în picioare, dacă o ajutam mă scutura cu un exces de buze complicând cuvintele

— Sunt cumva invalidă?

Indianca și soră-mea în spălătoria pe care tata a mărit-o, mi-amintesc salcâmii de culoarea mierii chiar și noaptea, restul fără contururi iar salcâmii clari, bobițe care-mi plouau pe spinare, liliecii acum da între cimitir și statuie, cumnatul-meu așteptându-ne în Congo manevrând radioul, mutând camioneta mai aproape sau mai departe de râu astfel încât să ajungă sunetele, acul se mișca pe scală și americanii, armata, rănitul schimbând frecvența

— Nu pot să-l prind călăuza comparând harta cu un teren ars, munți, credea că palmieri

— Nu putem fi departe de Marimbanguengo acolo

Marimbanguengo scăpându-ne printre degete, câți kilometri până la capătul Angolei care n-a încetat niciodată să mă mintă, n-am încredere în Angola, n-am încredere în Gonçalves, în Argentina, într-un pașaport spaniol, eu Ramon, eu Julio

— Pașapoarte perfecte Mendonça într-o cafenea și într-o soție pentru mine, n-am încredere în femei, când tata la vânătoare și soră-mea dormind intram în spălătorie, mama urmărindu-mă fără nicio expresie și înainte de vreo expresie oarecare bobițele de la salcâmi peste tot în casă, aerul de culoarea mierii, eu de culoarea mierii, inclusiv vântul dinainte de august acolo afară, înainte ca vreo expresie oarecare

— Nu m-ai mai văzut niciodată?

O saltea pe care n-o mai foloseam, un leagăn găsit în curtea spitalului când au mutat bolnavii în clădirea cea nouă și dulapuri și damigene pe trotuar, sertare unele

peste altele, tata negociind leagănul de la un negru mai bine îmbrăcat decât colegii, cu șapcă dar desculț, care-i arăta o carte de identitate foarte mândru

— Sunt portughez domnule o cravată, o vestă și nicio cămașă, negrul uneori cu o curea și o j oardă făcând pe albul, tata rupându-i joarda

— Vrei să-ți înghiți cartea de identitate maimuțoiule?

Negrul în patru labe adunând bucățile pe care tata le-a aruncat în grădina Primăriei, pariez că acum cumnatu-meu punând radioul în raniță

— Încă o oră și renunț el nu indian, european, vorbindu-mi de soră-mea, respectuos și cerând voie, aproape că mi s-a făcut milă de el

— Să te însori cu o metisă?

Așa că ne duceam în spălătorie, la saltea, la leagăn, eu foarte răbdător sprijinindu-l pe cumnatu-meu

— Nu-i nevoie să te însori că are sânge spurcat ia-o și gata partea nouă a spălătoriei fără tavan, țigle sprijinite pe bârne, la capătul peretelui nici măcar țigle, iarbă, o ferestruică fără geam și după ferestruică drumul spre Dembos, eu către soră-mea

— Fă-ți valiza și mergi cu domnul ăsta fată în spălătorie o oală de noapte cu begonii pe o masă de spital la fel, urme de picioare pe pământul de pe jos, eu împiedicând-o pe soră-mea cu pantoful

— Cum n-are decât cincisprezece ani o iei cu trei bancnote amice una din puștile lui tata sprijinită de saltea, am crezut că indianca o să ia pușca, supărată pe mine teatrul obișnuit al femeilor făcând scene

— Afară dar ea nepăsătoare, îmbătrânită înainte de vreme, pierdută pe drumul spre Dembos dincolo de ferestruică, tata din când în când niște bucăți de pânză, pește uscat, cartofi, credeam că o aud cântând și m-am înșelat, erau crengile salcâmilor revenindu-și după ploaie, rănitul a prins o voce la radio și un american în loc de cumnatu-meu la Marimbanguengo, la Kuela? cel cu harta

— Să fie fiică-mea?

Ca și cum fiică-sa încă în viață, nu în genunchi la Lunda, fiică-sa un cal care sângera pe trunchiuri săbii pe crupă, pe greabăn o a doua voce răspunzându-i primei, desișul curios și el, iarba mută, atentă, galopul calului fetei încetând, ultima gleznă coborând niște trepte invizibile, palmierii din Marimbanguengo călăuza se încăpățâna că Marimbanguengo liniuțe minuscule pe cerul aproape verde, Gonçalves verificând arma

— Ei știu acum unde suntem întrerupe nu un cal, cinci cai fugind la întâmplare care aveau să sângereze pe trunchiuri, dacă cel puțin casa părinților mei în Dembos m-aș ascunde în ea, aș căuta spălătoria în care indianca liniștită, m-aș înfășură în saltea

— Nu-i lăsa să intre mama privindu-mă în tăcere

— Nu mă îngropa în curte nu înfige ace în mine te rog lumânarea aprinsă dansa în iarbă arătând

— Acolo tata după gazele, soră-mea dormind nu albă, metisă, părea albă și metisă, să te însori cu o metisă spui dumneata când o poți avea pentru trei bancnote, să te însori ca și cum ar fi o femeie de-adevăratelea, de ce dracu, de ce să te duci cu ea la biserică dacă nu sunt oameni, prietene, ei nu gândesc, dau ascultare, miros precum câinii sălbatici, nu trăiesc ca noi cinci cai patru cai și un rănit și rănitul fără să se lovească de trunchiuri, cu o grimasă tristă

— Sunt bine indianca nu în spălătorie, pe drumul spre nord unde profilul coroanelor de copaci ștergea orizontul, ogoare care însoțeau râurile, vălătuci de *cacimbo* prăfuind arbuștii pământ nu roșu, galben picioarele mele adunându-se la urmele ei de picioare și la urmele tatălui meu în partea de dincoace a saltelei, soră-mea s-a trezit și s-a așezat în leagănul o metisă, nu o persoană, aproape un animal prietenos, crezi că-i pasă cuiva de animale?

Căruia nu i-au vopsit zăbrelele, soră-mea cu brațele larg deschise nu o ființă vie, o momâie de ceară și continuând să stea cu brațele larg deschise când am plecat, gura mea mută, ochii mei trebuie să fi fost cei care i-au spus mamei,

postată pe coridor în timp ce eu preferam să n-o văd, ochii mei nu gura poruncindu-i scutește-mă de răzbunările dumitale, de întrebările dumitale, ochii mei

— Dă-te la o parte și spinarea ei pe perete temându-se de mine așa cum cel cu harta și rănitul și călăuza se temeau de mine, Gonçalves

— Așteaptă și eu refuzând să-l ascult sprijinit de salcâmi simțind boabele de culoarea mierii care-mi plouau pe haine, simțindu-mi lacrimile și supărat pe lacrimi dacă m-ar lăsa le-aș omorî nu lacrimi, ceva lent și dens dacă m-ar lăsa le-aș omorî care-mi cobora de pe pleoape nu în afară, înspre înăuntru de-a lungul oaselor malare și în interiorul gingiilor, o zăream pe mama pe balcon cu o căldare și o cârpă sub pretext că spală pe jos, apa pe scânduri nu lacrimi cârpa spălându-le fără a le spăla pe ale mele din gâtlej, din piept și de astă dată da, gura

— Dă-te la o parte nu inima pulsa, salcâmul, scala radioului căutându-ne, găsindu-ne, un falset în portugheză dictând latitudini și Gonçalves

— Deja știu unde suntem închide-l

tata a doua zi de dimineață, neras, o vână de insomnie pe obraz și o gazelă sau două nu albe, nu oameni, nu se merge cu ele la biserică mama le dezarticula oasele, le tăia carnea, le săra neînțelegând că mă dezarticula și mă tăia și mă săra pe mine, eu închis în coșuri cu muște în jur și lăcomia câinilor, ochii mei oglinzi și în interiorul oglinzilor bucuria lui tata în spălătorie și soră-mea cu brațele larg deschise, nici ea nici indianca un zgomot măcar, când soră-mea s-a măritat am pândit ferestruica și begoniile din oala de noapte niște petale moarte, aproape numai urme de-ale mele de când tata s-a îmbolnăvit la șira spinării, mama

— Vrei să mănânci vrei?

Obligându-l să se târască în direcția farfuriei, îi oferea o lingură și el

— Nu reușesc boabele de la salcâmi pe pervazul ferestrei, pe jos, mi se întâmplă să-mi spun că dacă după anii ăștia salcâmii rămân, un loc unde să mă sprijin

supărat pe lacrimi, Gonţjalves

— Ți-am spus că ei știu unde suntem întrerupe a tras în radio și vocile au tăcut înlocuite de rezistențe, bobine, cumnatul meu schimbând frecvența, încărcând bateriile în camionetă, căutând canalul de urgență la o margine a satului și nimeni, soră-mea a murit când a născut, fiindcă nu existau sicrie din cauza războiului un cearșaf, pământ nu galben, roșu cine tot spunea că galben?

Îngrămădindu-i-se peste corp, de câte ori se răsturna o lopată fața i se mișca, m-am supărat pe cumnatu-meu

— Plângi după o metisă?

Nici măcar o cruce, voalul de nuntă pe un băț, ghiocuri dintr-o vacanță în Moçâmedes și soră-mea acolo jos ascultând marea în ghiocuri, am cunoscut un negru care-și ridica nasul în aer și putea să simtă o coloană la o zi distanță, nu doar coloana, numărul mașinilor, aproape că și numărul soldaților, asta la vremea când se distrugea târg după târg în Dembos, eu îngrijorat pentru salcâmi nu pentru părinții mei, pentru salcâmi, mi-era suficient să simt o creangă în mână și mă calmam, nu mă spionau niciodată, nu mă amenințau

— Mendonça înțelegeau, posibil ca soră-mea să înțeleagă dar n-am încredere în africani, să se ocupe ea de scoici amintindu-și de Moçâmedes, unde flori de liliac pe cartea poștală pe care mi-au trimis-o, nu m-au interesat cuvintele, m-au interesat valurile, trebuie să fie ca Argentina deși Gonçalves

— N-am încredere în Argentina deși Gonçalves nu are încredere în Argentina iar eu către el ca să-i arăt patul puștii cu salcâmii în gând

— Noi doi reușim cumnatul meu ascunzând radioul în camionetă și trebuia să existe o mlaștină sau galopul vreunui animal oarecare nu cai, nu fiica în genunchi, nu noi sau negrii dintr-o *sanzala* care se îndepărtau grăbiți, cumnatul meu întrebându-se de ce oare negrii din *sanzala* se îndepărtează grăbiți și fiindcă se întreba de ce oare negrii din *sanzala* se îndepărtează grăbiți neobservând că-l

urmăreau nu cu teamă nici curiozitate, mirați, nu chiar mirare, altceva de care n-a avut ocazia să-și dea seama ce e, și-a dat seama numai că nu teamă nici curiozitate nici mirare, i-a venit în gând soră-mea îmbrăcată mireasă și casa mișcându-se până a dispărut cu totul de câte ori o lopată, pământ nu galben, roșu, cine a sugerat că galben, cine a mințit, cine a căutat să mă înșele, pământ roșu și micuțele scoici de la Moçâmedes înrămând mormântul, marea liliachie în scoici și soră-mea

— Marea ea care nu mi-a vorbit niciodată de mare, nu-mi vorbea de nimic, dacă mă găsea sprijinit de salcâmi se sprijinea de zid și sprijinindu-se de zid eu știam noi știam că se sprijinea de mine, nu femeie, metisă, ia metisa pentru trei bancnote amice, folosește-o, stric-o, fă din ea servitoare, arată-i cine poruncește dar nu te însura cu ea, însoară-te cu o albă și las-o pe soră-mea în pace la salcâmi cu mine, să se ocupe de mine, să-mi gătească, soră-mea care era singura persoană am spus persoană, am greșit, nu persoană, nu persoană soră-mea care era singura persoană nu tata, nu mama pe care o acceptam, o toleram, aproape o rugam n-am rugat-o niciodată să-mi țină tovărășie când lacrimile înăuntrul pleoapelor, înăuntrul oaselor și boabele de culoarea mierii plouându-ne pe spate, a murit la naștere la șaisprezece ani și am refuzat să văd copilul

— Aruncați copilul la gunoi pentru că nu albă, metisă, negresă, un animal fără importanță ca un ied sau un cățel, cui îi pasă de un ied sau de un cățel, dacă dispar sunt înlocuiți cu alt ied, alt cățel, pământul nu galben, roșu și eu furios pe soră-mea fiindcă soră-mea acolo jos, eu fără un cuvânt, cumnatul meu fără să înțeleagă ceva, colegii cumnatului meu fără să înțeleagă, eu fără să înțeleg mai ales eu fără să înțeleg

— Surioară eu

— Salcâmii surioară eu

— Am nevoie de tine sprijinită de zid surioară și ea mută bineînțeles, n-am stat de vorbă, de ce să stăm de vorbă, rămâneam așa, treji, fără ca luminile din Dembos să ne

descopere în noapte, fără ca farurile automobilelor să dea peste noi în curte și deodată voalul de mireasă legat de un băț și adio, eu nici măcar adio, cu mâinile în buzunare, fără tristețe, indiferent

— Metisă nu-mi lipsești, nu-mi pasă de tine, îmi pasă de frontieră și de Argentina și de cafeneaua pe care o s-o am, să nu-ți închipui nicio secundă că-mi pasă de tine de salcâmi de tine tu așezată în leagăn, o momâie de ceară pe care medicul de la spital a mărunțit-o cu bisturiul, nu-mi pasă de tine, medicul către mine spălându-se de sângele tău în lighean pământ roșu, roșu, nu mai insistați că galben, roșu, medicul sfârșind cu spălatul pe mâini și ștergându-se cu un prosop o risipă medicul ca de la european la european, ca de la alb la alb

— O cunoșteați pe metisă?

Tu nici măcar într-un salon, pe coridorul spitalului, nu se strică paturi pe negri, negrii înveliți cu pături pe jos

— O cunoșteați pe metisă?

Medicul dându-și seama când pistolul la gâtul lui, cred că pistolul meu, mâna mea pe trăgaci, cred că valurile liliachii prelungite în scoici, cred că halatul medicului zbârcindu-mi-se în mână, cred că și cumnatul meu

— Mendonça cred că medicul comparându-mă cu sora-mea, fruntea, urechile, pământul roșu în urechi, pe frunte

— Scuzați cred că boabele de la salcâmi despărțindu-mă de el, cred că nimeni la zid, cred că eu în spălătorie cu o indiancă bătrână și fără s-o ating pe indiancă, cred că nu doar indianca, cred că tata văzându-mă, uitând de lingură, uitând de farfurie, cred că eu

— Sora mea nu cred că eu

— Sora mea eu tăcere, Gonçalves

— Nu-l chinui Mendonça Gonqalves

— Diamantele Mendonça diamante ca valurile de pe cartea poștală, liliachii, eu un cal în genunchi lovindu-mă de salcâmi, mitraliera, grenade, eu mai umblând încă

— Noi doi reușim cumnatul meu băgând radioul în raniță înăuntrul camionetei și galopul unui animal oarecare, nu

un cal, nu o fată în genunchi și cel cu harta arătând-o cu degetul, nu noi, negrii dintr-o *sanzala* care se îndepărtau grăbiți, cumnatul meu întrebându-se de ce negrii din *sanzala* se îndepărtează grăbiți nu europeni, negri, cine se însoară cu o negresă dac-o poate avea pentru trei bancnote și fiindcă se întreba de ce negrii din *sanzala* se îndepărtează grăbiți și neobservând că-l urmăreau nu cu teamă nici cu curiozitate, mirați, nu chiar mirare, altceva despre care nu a avut ocazia să-și dea seama ce e, doar a observat așa cum am observat-o pe soră-mea în groapă, sprijinită de zidul salcâmilor surioară că nu teamă nici mirare, *sanzala* pustie, vârtejurile de *cacimbo,* galopul unui animal oarecare, propriul său galop dând de veste că militari nu congolezi, nu angolezi, albi unul în fața capotei mașinii, doi alături, ultimul în spate care părea să-i comande pe cedați, n-a fost atent la soră-mea nici la valurile de la Moçâmedes la scoici soră-mea

— Marea cumnatul meu urcând în mașină, pornind motorul cumnatul meu disperat să pornească motorul în clipa în care pușca albului de pe capotă a spart geamul, spărgând geamul motorul a pornit, mașina un metru, șase metri, cumnatul meu aplecat spre parbriz înăuntru, dacă eu albul care-i comanda pe ceilalți

— Te-ai însurat cu o metisă nu-i așa ai vrut să te însori cu o metisă nu-i așa?

Dar nu eu, la opt kilometri de Marimbanguengo conform hărții, din păcate nu eu

— Ai omorât-o pe soră-mea din vina ta soră-mea nu e în viață din vina ta pământul nu galben roșu mutilându-i fața și nu o pușcă, patul puștii, eu ridicând patul puștii deși Gonçalves

— Așteaptă mașina virând spre stânga, virând încă o dată spre stânga, geamurile care nu încetau să se spargă și portiera înfundată, unul dintre pneurile din față gâfâind ca tata în spălătorie, o mașină veche pe care a închiriat-o la Dembos

— Închiriezi o mașină la Dembos traversezi frontiera și

mă aștepți cu radioul și la capătul călătoriei îți ofer asocierea la cafeneaua mea din Argentina cumnate, ar fi trebuit să iei metisa și s-o lași într-o colibă din *sanzala,* nu să te duci cu ea la biserică de parcă ar fi fost o femeie de-adevăratelea, de ce să te duci cu ea la biserică, să nu crezi că ele se duc la biserică, sunt animale, animalele se pun într-un cearșaf, o duzină de lopeți deasupra și gata, uităm

— Ești un animal surioară, gata, am uitat care casă, care salcâmi, care zid, care lacrimi coborând în interiorul oaselor și eu supărat pe ele, ascunzându-le de tine

— Nu-s ale mele cum puteau să fie ale mele dacă eu cu medicul, ca de la alb la alb, și medicul nu trist, ușurat, sfârșind cu spălatul pe mâini mi s-a părut că în oala de noapte cu begonii și ștergându-se de atâta risipă, cu prosopul

— N-a rezistat la cezariană și ce?

Nu în clădirea spitalului, în anexa negrilor, un depozit vechi de porumb cu tencuiala căzută, resturi de mâncare și pansamente pe jos, boabe de salcâm plouând pe spate ce salcâm, manghieri și umbra manghierilor pe crengi, o asistentă fără bonetă târșâindu-și papucii fără treabă, nici măcar părțile intime ale surorii mele mașina nici măcar părțile intime ale surorii mele ale metisei nu le-au acoperit, un cercel la o ureche, pe celălalt i l-au furat, se vedea că smulgându-l fiindcă i-au rănit carnea, mașina a ieșit de pe cărare depășind relieful bordurii, mi s-a părut că inspira meditând, o grenadă a ajutat-o să se decidă și s-a răsturnat încetișor, unde erau brațele cumnatului meu, capul, mi s-a părut că vântul printre frunze, că militarii într-un jeep și praful stârnit de jeep nu galben, roșu ascunzând *sanzala*, unul dintre soldați americani, portughezi?

A luat radioul cu el și vocea rănitului, care chema printre șuierături, a amuțit o clipă, deși nu o auzeam nimeni nu auzea a chemat din nou sau dacă nu atunci erau lighioanele din *sanzala* revenind din desiș, negrii în jurul mașinii nu cu teamă, cu curiozitate, mirați, și după neteama, curiozitatea, mirarea smulgând tapițeria,

rezervorul, valvele motorului, cercelul care-i lipsea surorii mele la spital, mi-au dat hainele ei, pantofii, lănțișorul pe care tata minciună, lănțișorul pe care eu n-am dat niciodată lănțișoare, tata

— Fata mea l-am cumpărat de la văduva de la casa de amanet și văduva

— Aur curat prea repede ca să fie adevărat, am strâns lănțișorul în mână și i l-am dat metisei

— Nu-l arăta nimănui poartă-l sub bluză ține asta un metal negricios ieșind la suprafață cu timpul, chiar și așa erau momente, când ea la zid, în care îl simțeam strălucind, n-aveam nevoie să-l văd ca să-l simt strălucind, infirmiera către mine

— Nu păstrăm corpul o groapă în spate, o stropitoare cu var nestins, eu în spălătorie o lădiță de pește uscat desfăcută

— Fiica dumneavoastră a murit ochii ei între leagăn și ferestruica spre nord, disprețuind leagănul, fixând nordul, șoseaua care se pierdea în munți de unde venise de secole adusă de tata plus gazelele vânate, mama cu mătura, eu cu o moară de stuf căreia îi suflam velele și velele se turteau în loc să se învârtă, tata ținându-i gâtul pentru ca mama s-o evalueze mai bine, mușchii, vârsta

— Deschide gura și încă nu molari, unsprezece ani, doisprezece cel mult, tata

— A fost ieftină cumpărată de la șeful de post care vindea *bailundos* și *bailundos* bolnavi, veneau din Huambo tușind, cu malarie, în timp ce asta sănătoasă, fată mare ieftină fără păduchi nici ganglioni umflați nici diaree, sănătoasă, mergi încolo, acum oprește-te, acum mergi încă o dată, sănătoasă, o negresă ieftină pentru spălat, călcat, făcut curățenie în casă, mama sprijinită în mătură, eu suflând în moară și moara fără să se învârtă, cel cu harta arătându-mi Dombos, înconjurând cu degetul și doar linii, trăsături, nu salcâmi, nu noi, de câte ori ieșeam soră-mea la grilaj așteptându-mă și pe hartă nimeni doar desenul unei busole, cuvinte pe care hârtia învechită mă împiedica

să le citesc, degetul

— Uite aici târguri, aici sate, cerculețele astea cu un punct în centru orașe, cel cu harta

— Dembos ca și cum Dembos asta, Dembos cel puțin acolo unde am crescut biserica, primăria, piața, negri aproape goi asfaltând șoseaua care începea nu știu unde și se sfârșea nu știu unde, poate de la Moçâmedes la Lisabona și de la Lisabona, de la un an la altul, un guvernator, un ministru, un steguleț pentru fiecare elev de la școală, un discurs pe care megafoanele ne împiedicau să-l auzim, unde megafoanele pe hartă, piața cu discursurile, *musseque* unde noi la negrese, plecând de la cursuri

— Vino-ncoa și negresele râzând, nu se fereau, râdeau, burțile copiilor lor atât de mari și copacul în centrul acelui *musseque* care era locul mi s-a spus de unde a început lumea, viței, șerpii boa, norii, *liamba*, trăsnetul care a căzut pe o colibă de paie și coliba de paie scrum, a rămas o cafetieră și oarba cu pipa și cu un curcan în brațe, negrii din *sanzala* l-au lăsat pe cumnatul meu pe cărare așa că vulturii, câinii sălbatici, el în haină de mire lungind gâtul ca să mănânce și turtindu-și cravata cu palma înspăimântat de ploaie, verigheta soră-mii îi făcea mâna diferită

— Mâna asta nu-i a mea și mâna așezată pe prosop fără să-i aparțină, singuratică, inertă, mâna dreaptă adevărată, asta falsă, nu a ta, palmierii din Marimbamguengo mai puțin vizibili, o pistă de aviație cu un steag nu liliachiu, nu Moçâmedes indicând vântul, locuințe părăsite și Gonçalves către mine

— Încredințează-te că americanii nu în locuințe nici în pădurea aceea de acolo din câte înțelesesem de la radio cel puțin un portughez cu ei, un maior care traducea mesaje, prelucra mesaje, cumnatul meu oase, tot ce a spus el oase, tot ce a făcut oase, Dembos o bucată de hârtie cu linii, trăsături, viața mea trăsături și linii, asta o coloană, asta un sat, asta strada unde am locuit pe vremuri, eu

către cel cu harta

— Se văd și părinții mei acolo?

Părinții mei una dintre liniile astea, una dintre trăsăturile astea, mama minunându-se de calendarul misiunilor pe perete, 3 iulie Sfântul Heliodor, episcop, 5 iulie Sfântul Anton Maria Zaccaria, duhovnic, 6 iulie sâmbătă

Sfântul Laurențiu de Brindisi, 7 iulie frații Chiril și Metodiu, apostoli ai slavilor, o interesau mai mult sfinții decât datele, Sfânta Ioana Francisca de Chantal, văduvă, Sfântul Venceslav, Duce de Boemia, martir, Sfânta Margareta Maria Alacoque, Sfântul Galian și Sfânta Epistema, Sfântul Ioan în Fața Porții Latine și ea în fața ușii indiencei neîndrăznind să bată, dimineața când am plecat

11 mai Sfântul Manerto, episcop am ajuns în est la 15 mai Sfântul Isidor, agricultor și Gonçalves în așteptarea mea cu rănitul și călăuza

— De ce n-ai ajuns ieri?

Sfântul Frate Gâl în est nici pământ galben nici roșu, foame, nisip, lăcomia uliilor acolo sus, flăcări unde terenurile arse înaintau, aproape deloc manioc, rădăcini, am scris la un moment dat 14 august Sfânta Atanasia de Badessoa și scrisoarea s-a întors după câteva luni nedeschisă, 30 septembrie Sfântul Ieronim, Părinte al Bisericii, 21 octombrie

Sfânta Ursula și însoțitorii, Martiri, 9 noiembrie Sfântul Dionisie al Nașterii și Mântuitor al Crucii, aproape tot calendarul mamă, frunzulițele salcâmilor de culoarea mierii, Sfânta Bebiana, Sfântul Ambrozie, Arhiepiscop de Milano, Sfântul Servul, model al săracilor, eu către cel cu harta cu gestul cuiva care dă la o parte boabe, luând o îndoitură drept drum sau lac, o pată drept district, un defect drept calendar într-un cui

Sfântul Paterno, Episcop de Vannes

— Se văd și părinții mei de aici?

Cel cu harta despăturind provincii căutând cu degetul

mic, dacă vom trece de Marimbanguengo stâncile la frontieră de unde în serile fără nori, când nu mai este *cacimbo,* se vede Congo, Argentina, cafeneaua ta Mendonça, clienții pe terasă

Sfântul Ilarie, Sfândul Gotard, Sfântul Nicasie tu mulțumit, tu bogat, știind că nu vom ajunge niciodată la Marimbanguengo, dacă Gonçalves m-ar lăsa i-aș omorî pe toți, i-aș băga într-o groapă pentru ca americanii și armata să nu se împiedice de corpuri și noi doi am reușit, cu ce ne ajută întreb eu că-i avem pe inutilii ăștia cu noi și că ne obligă să-i ducem, o fiică în genunchi, un cal lovindu-se de trunchiuri, soră-mea nu soră-mea, o metisă cu un lănțișor de aur lângă zid făcându-ne să întârziem

— De ce mă faci să întârzii surioară? medicul o să mă ajute

— O cunoșteați pe metisă?

Și zeci și zeci de lopeți de pământ peste ea cât mai repede posibil, un voal de mireasă, scoici, urechea rănită fiindcă ți-au furat cercelul și eu dându-te afară din curte, vreau să rămân singur cu salcâmii, nu mă urmări, lasă-mă nu spitalul, ceva ce trebuie să fi fost un depozit de manioc sau bumbac sau porumb cu rogojini și prelate destinate negrilor dacă Gonçalves m-ar lăsa i-aș îngropa și am reușit, luați scoici de Moçâmedes, valuri liliachii, un leagăn ca să vă așezați uitându-vă la mine, luați un lănțișor ca să-l ascunderi sub haine, soră-mea la 25 noiembrie

Sfânta Ecaterina, Protectoarea studioșilor cu părțile rușinoase la vedere și eu acoperindu-le nu ca să am grijă de ea, de rușine că o femeie nu o femeie, logic că nu o femeie, o metisă și medicul

— O cunoșteați pe metisă? dacă întindea cămăși mama

11 iunie Sfânta Ioana Falconieri, fecioară

— Pleacă de aici dacă încerca să ajute la bucătărie furculița de fript carne

— Ți-am dat voie să stai aici?

Așa că soră-mea în curte, încă nu la salcâmi, salcâmii mai târziu, când ajungeam eu acasă, numărând albinele de

martie sub ferestruica indiencei unde începeau toți copacii, toate gazelele și toată umbra din Dembos, soră-mea ghemuită nu ca europenii, ca negrii, europenii în Marimbanguengo, la frontieră, că dacă Gonçalves m-ar lăsa amândoi am reuși soră-mea care n-a cunoscut niciodată frontiera, nu avea să cunoască niciodată Argentina, nu va avea niciodată un loc în cafeneaua mea ghemuită pe jos printre viermi, furnici, rămășițe de ploaie în ciulinii asemănători cu țepii nu lacrimile care îmi curg din interiorul pleoapelor spre interiorul feței și eu supărat pe mine, te-am văzut începând să umbli, mâncând tulpini, izgonită de pe terasă, născocind jocuri singură, părul tău nici măcar foarte negru șaten și totuși metisă

— O cunoșteați pe metisă?

Se vedea după palme, în felul de a suge gura după sucul de mango, după umbra mai mică decât ea care nu se atingea de lucruri, aluneca într-un ritm diferit de al corpului, umbra ta întârziată alergând spre tine, n-am îndrăznit să te iau în brațe, am stat cu mâinile în buzunare când ți-au săpat groapa nu în cimitirul albilor, în afara gardului, jos, unde indigenii ca tine și oile bolnave, niciodată nu ți-am rostit numele

3 aprilie Sfânta Maria Egipteanca, penitentă, 17 mai Sfântul Pascal din Bahia, duhovnic, mama mea silabisind cu nasul în calendar

— De ce nu mi-ați răspuns la scrisoare?

Cel cu harta a ridicat degetul de pe Dembos, fixându-mă mi-am dat seama că slăbise și prin urmare și eu slab

— Mama ta aici?

Două săptămâni în care doar frunze, rădăcini, ascunzătorile greierilor fără greieri, primele păsări cu gât golaș în așteptarea noastră în copaci, când ne trezeam întotdeauna una sau două pe un trunchi aranjându-și penele, puricându-se, dacă Gonçalves m-ar lăsa să trag în ele, nu mi-ar păsa că americanii pe-aproape, că armata în Marimbanguengo sau în desiș deși nicio geană de fum, niciun zgomot, când eram copil și negrii au atacat Dembos

la fel niciun zgomot și deodată capul patronului de la birt înfipt în catarg, jumătate din soția lui la tejghea, cealaltă jumătate în rezervorul de păcură, habar n-aveam că intestinele albilor albastre, ficatul albastru, inima albastră, fiul în viață, fără mâini, sprijinit de un sac cu semințe

8 septembrie Sfântul Sandal, martir

Gonçalves strângându-mă de umăr

Sfântul Norbert, Episcop de Magdeburg, Sfântul Menard, Episcop de Nozon

— Taci dar cum puteam să tac dacă boabele îmi plouau pe spate în noaptea înmormântării soră-mii ea metisă

— Să te însori cu o metisă spui dumneata ca și cum ar fi o femeie de-adevăratelea să mergi cu ea la biserică?

Și eu nu sub salcâmi, sprijinit de zid și deși sprijinit de zid

— Să te însori cu ea dacă ei nu sunt oameni amice nu gândesc dau ascultare miros precum câinii sălbatici nu trăiesc ca noi boabele plouându-mi neîncetat pe spate, înăuntrul pleoapelor imitând lacrimi

— Nu lacrimi nu-i motiv de lacrimi ce lacrimi merită o metisă amice?

Lacrimi sau țepi de ciulini, cumnatul meu și metisa la biserică, binecuvântarea preotului, discursurile preotului, sigur că am refuzat fotografia pe care mi-au dat-o

— Nu accept fotografii cu negrese n-am luat prânzul cu ei, m-am ascuns în curte și zidul gol, nicio umbră și eu furios pe nicio umbră umbra mai mică decât ea care nu se atingea de lucruri, aluneca într-un ritm diferit de al corpului și eu furios pe zidul gol, cu ce drept te-ai măritat, cu ce drept zidul gol, cel cu harta ridicând degetul de pe Dembos

— Soră-ta aici?

Soră-mea înconjurată de scoici și de valuri liliachii, fața mișcându-i-se în timp ce lopețile cu pământ, voalul de mireasă cenușiu continuând singur, medicul ca de la alb la alb, neîncrezător, zâmbitor

— O cunoșteați pe metisă?

Metisele iar asta aici nu ne înșală, metisă le folosim și le dăm drumul, ce memorie aveți domnule doctor n-o cunosc pe metisă, se poate să mă fi întâlnit cu ea străbătând *musseque* dar cum s-o distingi dacă-s toate la fel, bolile, foamea, nu accept fotografii cu negrese, soră-mea tăcută

12 august Sfânta Irina, Fondatoare, 3 iunie Sfânta Clotilda, regină fotografia tremurându-i la extremitatea brațului și ploaia salcâmilor atât de puternică, boabele orbindu-mă

Sfânta Clotilda, regină ploaia care s-a întețit în dimineața când eu pe drumul spre spital cu pușca pentru gazele, n-o găseam pe soră-mea pe metisă pe hartă, găseam strada medicului, pinii, panoul cu caravele în fundal și misionari arătând crucifixuri sălbaticilor goi fără s-o găsesc pe soră-mea goală în depozit printre ei, o doamnă albă în costum de baie citind, flori aproape la fel de liliachii precum valurile de la Moșâmedes, călăuza

— Putem să ocolim Marimbanguengo pentru ca americanii să nu ne observe trebuie să existe desiș iarbă locuri unde nu sunt iscoade

Gonçalves calculând distanțele în timp ce eu calculam distanța dintre vila medicului și spital, căutând un colț de stradă, o potecă, un stâlp, nu două cartușe în pușca de vânătoare, doar un cartuș

— O cunoșteați pe metisă?

Medicul spălându-se pe mâini, zâmbindu-mi dinții ăștia ai europenilor care îmbătrânesc repede doar un cartuș, dacă boabele salcâmilor mi-ar permite v-aș șterge domnule, dacă pământul nu mi-ar mai cădea pe față, dacă încheieturile mele nu legate cu un șiret îngust, dacă eu lângă fratele meu în curte, nu un colț de stradă, o potecă, un stâlp, coama bisericii în care m-am măritat acum un an

31 august Sfântul Raimund Nonnatus, duhovnic și el la ușa bisericii închise eu la ușa bisericii închise deși Gonçalves -Nu

cu brațul pe brațul meu pentru o metisă nu, pentru o negresă nu, plătesc trei bancnote și nu te-am văzut

niciodată, nu știu cine ești, nu o atingeam, nu vorbeam cu ea, rămâneam ca niște străini sub ploaia de boabe și pe urmă eu fără nimeni sub ploaia boabelor imaginându-mi lănțișorul sub bluză, gestul de a-și da părul la o parte și părul revenind imediat nu negru, șaten ca al meu, nu negru, nu l-au îngropat pe cumnatul meu, i-au aruncat corpul în mlaștină și corpul în mijlocul resturilor și al pietrelor făcându-mi semn din apă cerându-și scuze

— N-au fost de acord să te ajut Mendomța?

La radioul lui frecvențele radioului nostru, instrucțiunile, localizările, punctele de trecere în Moxico, în Cassanje, vaporul de Panama în noiembrie

Sfântul Jacob cel Tăiat în Două, martir, mamă, Sfântul Jacob cel Tăiat în Două, verifică, liniștește-te noi pe drumul spre Argentina protejați de Cucernicul Pedro L. Chanel, Primul Martir al Oceaniei, n-o să-ți fie greu să-l găsești pe perete, un misionar arătând crucifixuri unor sălbatici în pielea goală, medicul calul olandezului la Lunda lovindu-se de trunchiuri

— Sunt bine continuând să meargă spre mine nu să meargă, galopând spre mine

— Sunt bine glezna care cobora niște trepte invizibile legănându-se, încetând să se legene

— Sunt bine Gonçalves

— Pentru o metisă spui tu să ucizi un alb din cauza unei metise Mendonça atunci de ce să nu te și însori cu ea de ce să n-o duci la biserică?

Gonçalves fără să observe salcâmii, boabele care-mi plouă pe spate, pe frunte, pe umeri, pe ochi nu lacrimi, boabe, eu aplecat pe spate ca să le simt mai bine, mici semințe neînsemnate, rapide, ușoare, fără să observ crengile care-mi înconjurau pieptul, frunzele care mă despărțeau de voi, coroanele copacilor care mă ascundeau de americani și mă împiedicau să mor eu nu mor mă purtați cu voi departe de aici așa cum au purtat-o pe Sfânta Tecla, fecioară și martiră 23 septembrie sau pe Sfântul Eulog, patriarh 13 septembrie salvându-i de

păcătoșii care îi urmăreau, eu negociind prețurile în Argentina predând diamantele, cumpărând cafeneaua, terasa, clienții

Sfântul Ilarie, Sfântul Gotard, Sfântul Nicasie salutându-mă

— Mendonça stând de vorbă cu mine, însoțindu-mă printre râsete și țigări în direcția cerului unde Sfântul Verisim, Sfânta Maxima și Sfânta Iulia, martiri

— Mendonça așa că nu trebuie să vă omor pe toți, să vă pun într-o groapă, să fug, rămân aici, dacă americanii se vor apropia le explic că sunt bine

— Sunt bine după cum spune medicul

— Sunt bine după cum spune rănitul

— Sunt bine în timp ce glezna mea ultima gleznă coboară niște trepte invizibile, în timp ce degetele mele în iarbă, soră-mea surioară

— Să te însori cu o metisă spui dumneata ca și cum ar fi o femeie de-adevăratelea când poți pentru trei bancnote în timp ce soră-mea sprijinită de zid văzând cum plouă salcâmii cu un cercel la ureche, celălalt cercel i l-au furat observând că Gonçalves în spatele meu

— Acum arătând ceafa mea unui american oarecare.

Capitolul al șaselea

Iar în Marimbanguengo niciun tren sub ploaie, niciun pin, niciun vagon de vite, pământul galben căruia nu știu de ce i se spune roșu nici gând roșu, eu

— Galben ei jigniți insistând

— Roșu și eu tăcut, o casă în părăsire aveam chef să-ți scriu și nu puteam scrie două sau trei pavilioane de vânătoare dinainte de război, urme de pneuri să-ți spun orice, chiar ceva fără sens gardul unei curți căreia îi lipseau dale, pis cuvinte fără legătură unele cu altele, fraze fără noimă pe care poate le-ai înțelege pista de aviație rămășițe din pista de aviație pe o colină și de cealaltă parte a colinei stâncile de la frontieră, fraze fără noimă un suspin, un lătrat și tu deranjată

— Vecinii aud tot Morais temându-te ca o coadă de mătură să nu bată în tavan, să scriu de exemplu că în opinia americanilor în două zile trei cel mult fiindcă rănitul îi întârzie cinci ținte aici, de câte ori mătura în tavan și nevastă-mea

— Vecinii când cele cinci ținte aici nevastă-mea dând peste ele unde încep palmierii

— Nu puteai face lucrurile astea pe stradă ambuscada împușcăturile fără să trezești toată casa?

Casa în penumbră chiar și ziua din cauza plaselor contra țânțarilor la ferestrele fără geamuri, pașii mei o mie de pași în du-te-vino și numai eu, pașii mei ieșindu-mi în întâmpinare și totodată fugind de mine ca mine în întâmpinarea mamei mele în timp ce ploaia într-o limbă necunoscută

— Bla la la bla la la Morais și eu ascunzându-mă de ea, scriindu-ți de exemplu că trifoiul în jurul vagonului, mici plante care cu trecerea lunilor aveau să crească pe scânduri, casa de pe plantație praf și pulbere, nici măcar dreptunghiurile mai deschise la culoare unde fuseseră

mobilele, lipseau grinzi din camere și totuși, în pofida amiezii, notează, locotenentul nu o mie de pași, pașii lui doar unul sau nici măcar pași, fiorul unei prezențe neașteptate mama mea? el cu o mică voce umilă tu știi ce sunt pinii?

— Domnule maior din când în când bunicul meu de-a v-ați ascunselea

— Să taci din gură băiete ca să mănânce bomboane în ciuda diabetului, capacul cutiei de tablă refuza să se deschidă și bătrânul, plin de guși, strângând-o la piept în timp ce unghiile alunecau pe închizătoare, atent ca nimeni din familie să nu-i ia cutia

— Vrei cumva să mori?

Tendoanele picioarelor desculțe încordându-se de efort, mie fiindu-mi milă încercând să-l ajut bomboanele zornăiau înăuntru

— Trage din partea cealaltă bunicule cutia fără capac pe masă și nicio gușă, gura nu dură ca a mea, moale, o pungă pe jumătate goală, firimituri pe pieptul pijamalei, mătușa

— Tată și mici palme scuturând pijamaua, cutia din nou pe bufet, capacul scos denunțându-l

— Sunt aici punga cu gingiile încremenită locului, mătușa desculță și ea

— Tare mai ești încăpățânat semănau atât de bine că mi-l închipuiam pe bunicul tânăr certându-se cu bunicul de astăzi, o singură persoană supărată pe ceea ce avea să devină

— Tare mai ești încăpățânat ceea ce avea să devină încercând să pună capacul și nenimerind cutia, mătușa descoperindu-mă într-un colț înșfăcându-mă cu un braț foarte lung, elastic

— Dar nici tu nu ai minte deloc trenul de marfă de la patru dimineața continua să mă trezească iarna și mi-ar plăcea să-ți scriu și asta, să-ți explic că nu-i vina mea, nu-i vorba de coșmaruri, de insomnie, e foiala pinilor, tu despărțindu-te de pernă cu o față surprinsă într-o față somnoroasă

— Nu ți s-a părut un tren Morais?

Și mătura plângându-se de tren pentru că o vibrație în perdele, o vibrație în pereți, trenul în Marimbanguengo și coborând din tren o vecină umilă

— Domnule maior negrii în jurul casei, pavilioanelor, anexei, nevastă-mea, toată doar păr, făcând parte din pat când renunță la tren, un genunchi lângă al meu deși mort, nu-ți găseam picioarele, găseam șosetele mele, de lână, pe care ți le puneai începând din noiembrie, lipsa elasticului la șosete mă ajuta mi-ar plăcea să-ți scriu asta și nu pot să scriu să-mi placi, să mă simt nu-s în stare să spun mai bine răspunzător de tine, purtai o cămașă care mi-a aparținut prea mare și mă tulburam întotdeauna, să-ți sărut șosetele, cămașa, fără ca în mine câinele, înainte de a ne culca perna ta plină, grasă, când te sculai americanii la radio, bănuiesc că distingând țintele pe hartă

— Două zile trei cel mult și ei în Marimbanguengo domnule maior se răspândesc prin pavilioane și ne lasă să intrăm până la casa de pe plantație, un grup de cinci oameni domnule maior cinci ținte, unul dintre ei rănit și mica voce umilă a locotenentului

— Da domnule nu o mie de pași ca mine, pași simpli, așteptați să se grupeze și trageți de acolo, nici măcar să nu vă apropiați, cei o mie de pași ai ecoului împușcăturilor în Marimbanguengo, în penumbra încăperilor, mai puternice decât trenul de marfă trezindu-ne la patru dimineața întrerupând ploaia în odaie și fiul nostru nu

— Tată din păcate niciodată

— Tată fiul nostru, prostul

— Mamă dacă aș putea ți-aș scrie cuvinte fără sens, fără legătură unele cu altele, fraze în care nu ai găsi

— Ce-nseamnă asta Morais?

Ceea ce se cheamă o legătură, aș vorbi de șosetele mele de lână, de cămașă, de părul tău singura parte din tine care nu aparține patului, purtai o cămașă de-a mea și nimic nu lătra în mine, eu liniștit

— Selma când ne culcam perna dolofană, când te sculai

aproape o zdreanță cu riduri și în fiecare rid o pleoapă de-a ta, apa de la duș te spăla pe tine cea de zi, care n-avea nevoie de lucrurile mele, fără legătură cu tine cea de după stingerea luminii, bunicul meu supus, el care înainte de diabet stătea în capul mesei trăgând șervetul din inel șervetul mai lent decât ale noastre bunică-mea îi întindea castronul, negrii montau mitralierele în pavilioanele de vânătoare, palmierii informau

— Americanii aici de îndată ce se schimba direcția vântului, americanii care nu înțelegeau portugheza

— Palmieri care vorbesc ați băut ceva domnule maior?

Bunicul meu în capul mesei, bunica mea către noi, întrebând șervetul întârziat

— Vă dă voie să vă serviți degetul cel mic pe undeva între doi dinți dând voie și acum dulciurile dăunându-i, bunicul meu decăzut, prostit, nu în capul mesei, cu fața de pernă la gât pe un scaun aparte, pește fiert, muguri, o picăturică de ulei

— Nu mesteci tată?

Punga pe jumătate goală măcinând resemnată, un ochișor care credeam că nu mă vede și mă vedea, aprinzându-se o clipă și topindu-se iar, în spațiul în care s-a aprins

— Ajută-mă băiete noi doi cu fața de pernă la gât fiecare în colțul său, dacă vrei ne ducem în livada de măslini, puțul, bancheta dumitale de pânză, acolo unde ceasurile merg de-a-ndoaselea într-un timp deja dus și dumneata tânăr din nou, inelul în mâna stângă, dreapta scoțând șervetul, dacă vorbeam în puț o amplificare a vocilor până în centrul pământului, infirmierul către fața de pernă

— Cum ne mai simțim nea Roque?

Degetele bunicului meu aranjau gulerul, renunțau

— Cine-i băiatul ăsta?

Barba pe care mătușa tot căuta să i-o radă, mâna își înmulțea pozițiile pe brici și pozițiile confundându-se

— Nu mă pricep negrul plecat în recunoaștere a dat peste ținte într-un luminiș la o jumătate de zi de aici iar

vulturii în jur, una dintre ținte ridicând patul puștii spre o a doua țintă rănitul acela cinci albi, unul dintre ei rănit și un al treilea

— Nu cinci albi, unul dintre ei rănit, asta-i sigur, verifică, o mașină așteptând în Congo și nu vă preocupați de mașină domnule maior, mitralierele în pavilioanele de vânătoare, ultima în anexa unde bunicul dumneavoastră cu fața de pernă la gât

— Ajută-mă băiete și părul și șosetele soției dumneavoastră nu aparțineau patului dat fiind că genunchiul lângă al dumneavoastră mort, chiar dacă-l atingeți nu reușiți să-l atingeți, ați pierdut-o, rămâne cămașa dumneavoastră și nimeni în cămașă, cine să se înduioșeze de o cămașă veche domnule, degetele ei nu ajungeau la manșete, vă făcea semn cu marginea la jumătatea coapsei și capetele mânecilor goale, aproape un băiat, aproape un puști, punga gurii dumneavoastră

— Dumneavoastră în vârstă domnule maior rumegând o rugăminte

— Ajută-mă Selma și singur, dumneavoastră un scăunel de pânză într-o livadă de măslini pe care au vândut-o, dumneavoastră câțiva ani mai târziu nici măcar un scăunel, puțul și găleata în puț, ecoul vocii dumneavoastră spunând nu știu ce, de exemplu că mitralierele în pavilioanele de vânătoare, o ultimă mitralieră în anexa unde nici bunicul nici soția dumneavoastră, lucruri pe care graba plecării v-a împiedicat să le luați, resturile acelea ale albilor care scăpau din război, zece și douăzeci și unu la ceas dar din ce lună, din ce an, zece și douăzeci și unu dimineața, peste două zile când țintele vor sosi tot zece și douăzeci și unu, ce sunt zece și douăzeci și unu, zece și douăzeci și unu din ce, dumneavoastră trăgând peste două zile trei zile cel mult la zece și douăzeci și unu astăzi, țeava mitralierei într-o crăpătură din ciment și prin crăpătură dalele, palmierii, cele zece și douăzeci și unu eterne din Marombaguengo în Angola, pământ nu roșu, galben, cel cu patul puștii

— Roșu și dumneavoastră întrebându-vă

— Cel cu patul puștii cine e?

Mătușa dumneavoastră la zece și douăzeci și unu într-una din zile luptându-se la rândul ei cu capacul cutiei de tablă sau nici măcar asta, la spital cu intestinele mâncându-i carnea și medicul traducând boala cuvinte fără sens, fraze care nu înseamnă nimic

— Bla bla bla bla bla bla mătușa dumneavoastră apucându-vă de poala hainei când plecați

— Nu arăt rău nu-i așa?

Pe noptieră niște mere, niște pere, sfânta fosforescentă incapabilă să facă minuni, mătușa dumneavoastră pipăindu-și fața și dând de o străină

— Nu arăt rău nu-i așa?

Neîntrebând de ea, întrebând de străină, porumbei acolo afară nu aceiași de când ea sănătoasă, porumbei de când suntem bolnavi, ferestre și copaci de când suntem bolnavi și boala în porumbei, în ferestre, în copaci, cu mine închipuindu-mi

— După ce plecăm din spital la ce te gândești când rămâi singură?

Mă întorceam și doar nări, merele și perele de pe noptieră imense, părintele profesor de geografie

— Frumușelule atât de neînsemnat în trecut că nu mă deranja, am văzut-o pe mătușă împăturind cuvertura înainte de a înceta s-o mai văd, seara la spital aprindeau, aproape la nivelul podelei, niște luminițe palide, toate zgomotele răneau și dumneata gândindu-te la ce doamnă, dumneata negândindu-te la nimic, dumneata cu frică, amintiri care veneau și plecau fără să rămână vreodată, pisica pe care o credea pierdută și ea alergând după pisică, rochia de la prima comuniune și mătușa plângând de somn în biserică atunci când mama o scutura sau era infirmiera cu o pastilă

— Ia apucând-o de ceafă

— Deja doarme stai liniștită obligând-o să înghită

— Crezi că altceva nu mai am de făcut?

Să înghită apa, tableta nu, lipită de limbă, infirmiera explorând cu degetul, găsind-o

— Încă mai e aici proasto

Honorio a ochit cu mitraliera în palmierii

— Ai să ucizi palmierii care ne denunțau țintelor chiar fără vânt ca astăzi, niciun vânt iar ei

— Sunt aici nu veniți infirmiera umplând o jumătate de pahar la chiuvetă

— Ești pe moarte și tot îți mai arde de glume scheletule? tableta s-a oprit în gâtlej, a sufocat-o, a tușit și după ce s-a oprit din tușit n-o mai avea, luminițele palide liniștite, sfânta fosforescentă albăstrind merele și perele, niciodată nu mi-am închipuit că înghițitul m-ar putea obosi, și-a înghițit saliva și n-a obosit ce bine, a consolat-o că va putea să doarmă fără ca mama

— Azi pot să dorm fără ca mama să mă legene un soi de fericire, de pace nu un soi de fericire, pace

— Nu arăt rău sunt sigură locotenentul a îndreptat mitraliera lui Honorio coborând-o în direcția curții, pândind prin miră cele cinci ținte pândind prin miră o întindere de dale pline de praf, o fericire, o pace, a vrut să miște brațul și brațul s-a mișcat a dat să se miște până la urmă brațul al meu, pastila mă vindecă, mâine unul dintre medici

— Dona Natércia puteți pleca brațul a continuat să-mi aparțină, infirmiera în pat alături, doar o pată albă peste altă pată albă

— Dacă aș fi bănuit ce mă aștepta n-aș fi acceptat slujba asta rochia de la prima comuniune sau cicatricea de la operație care îi pișcă burta, altarele de la biserică tremurând de lumânări

— Lasă-mă să dorm mamă pentru că mi-e bine merele și perele s-au micșorat, au revenit

— Să nu vă măriți merelor și merele nemișcate, cu părere de rău, fixându-le din nou crescuseră strălucind nu colorate, albastre s-au grăbit să se strângă un pic

— Ne strângem cât putem de mult dona Natércia iertați

încercând s-o convingă că se strângeau cu-adevărat

— Foarte strânse n-ați văzut?

Jovialitatea asta a oamenilor care se destrăma când nu se uita la ei până și porumbeii -Hei semnele dintre ei, tonul vocii ascuțit pretinzându-se vesel, noutăți din lume ca și cum ar aparține lumii zâmbitoare, tu dezbrăcată de șosetele mele și de cămașa mea intrând în baie cu boneta în pătrățele, păr care scăpa de sub elastic la ceafă, la frunte

— Să nu deschizi robinetul de apă caldă Morais oglinda aburită pe care ai reușit să scrii cu degetul propoziții fără legătură unele cu altele, nu

— Îmi placi nu

— La revedere alte propoziții, de exemplu mătușa mea amintiri care veneau și plecau la spital fără să rămână vreodată

— Vrei să te ajut să arunci pietre în găleata de la puț mătușă?

Doamna de cateheză împărțind mici medalii

— Să nu le pierzi pentru că părintele le-a binecuvântat Natércia un băiat înțelegându-se cu o viță nu se distingea bine și bunicul meu amuzat, jocul de loto al vecinelor pe care nu reușea să-l câștige, îi lipsea întotdeauna un număr treizeci și opt, șapte și niciodată treizeci și opt, șapte, dacă vei arunca pietre în găleata de la puț te asigur că ai să nimerești, numeri douăzeci de pași, faci un semn pe pământ cu vârful pantofului un țipăt ca de înjunghiată

— Ai dat drumul la apa caldă Morais?

Și nu calci pe semn, eu împingându-ți picioarele, un sturz aproape lângă noi, mătușa amuzată de sturz în timp ce îi arătam semnul

— Mai în spate mătușă soția mea un țipăt ca de înjunghiată înăbușit de aburi, prosopul pe care-l strângea la piept

— Morais eu aproape lătrând la vederea picăturilor pe umerii tăi, perna ta o zdreanță cu riduri și mâna mea laba mea pe pernă, cele două labe din față pe pernă, botul meu

pe pernă, un suspin, un lătrat, crupa tremurându-mi

— Îți place să faci pe clovnul Morais?

Să găsesc șosetele mele pe care le purtai, să-mi pun cămașa ca să-ți simt mirosul, aburii apei care au rămas cu mine când ai trântit ușa și în care săpun, șampon, eu mai câine cu șamponul, tu evaluând temperatura dușului

— Îți place să faci pe clovnul Morais? clătinând din cap, disprețuindu-mă, câinele bietul câine

— Trei zile cel mult fire de care să te împiedici să mângâi firele în lipsa părului și lângă mine

— Selma grenade, opt negri în desiș, restul aici, fiul nostru

— Mamă nu

— Tată niciodată

— Tată dacă-i întindeam brațele mă refuza

— Nu nici urma vreunei trăsături de-ale mele pe ale lui, expresiile nu ale mele, merele și perele într-o farfurie smălțuită, îndoindu-se

— Chiar crezi că ești bine dona Natércia n-ai îndoieli?

Mătușa fără să răspundă ocupată cu amintirile, nu trenuri sub ploaie, nu livada de măslini, nu pini, sturzul poate dar atât de repede, niște trestii care s-au tulburat și s-a terminat cu sturzul, un bărbat chemând-o

— Natércia fumând printre platanii din piață și ea de teama bunicului meu

— Tare mai ești încăpățânat prefăcându-se că nu aude înainte ca șervetul în capul mesei să fi fost scos din inel, nu slujbașul cu vițeii, un comis-voiajor de veselă de aluminiu, stofe, stătea acolo bărbatul printre platani și țigara se ducea la gură

— Natércia

Natércia e pe moarte își ferea bricheta și o flăcăruie înăuntru, bunicul meu către tata, dând drumul șervetului

— Adu arma de vânătoare mătușa uitându-se la bărbat cerând amintiri

— Așteptați și se dizolvau fără a auzi măcar, comis-voiajorul dizolvat, piața fără platani, ea la spital căutând în

jur dincolo de icoană

— Unde au pus platanii?

Automobilul cu aripa legată cu sfori unde vasele de aluminiu, stofele, bărbatul se pieptăna în oglinjoara mașinii înainte de a da ocol curții noastre, bricheta ieșea din buzunar de-a valma cu facturi, șireturi și de îndată ce flăcăruia brichetei nu dură, languroasă

— Natércia bunicul meu și tata în piață, tata cu arma de vânătoare, bunicul cu mâinile în buzunare, țigara care începea să ezite, nu

— Natércia tăcută, ieșeai de la duș cu prosopul de față ca un turban, o duzină mai puțin de zulufi uzi alunecând de la ceafă, din păcate acum nicio picătură pe umeri, omoplații care apăreau și dispăreau în funcție de gesturile tale consolându-mă de lipsa picăturilor și pântecul meu rigid, gâtul alungit căutându-ți mirosul, pământul nu roșu, galben și în timp ce căutam livada de măslini pe pământul galben eu către tata

— De câți ani am vândut livada de măslini tată? americanii comandând prin radio și negrii toți cu uniforme diferite, cubaneze, portugheze, rusești, unul dintre ei cu o haină cu nasturi aurii de servit la masă în restaurantele din Luanda punând capcane pe poteci în direcția frontierei acoperindu-le cu arbuști, crengi, bunicul către tata oprindu-se la zece metri de țigară, scoțând șervetele din mâinile inelelor din buzunare

— Dă-mi pușca fiule nu exaltat, senin, fără să se uite la bărbat nu exista bărbatul, existau platanii, piața, automobilul cel vechi pe care niciunul dintre ei nu l-a observat, somnoroși, neatenți, cufundați într-o lene de siestă

— Dă-mi pușca fiule încă mai credeam că un sturz dar nu existau sturzi, nicio pasăre măcar de sămânță pe crengi, turturelele sălbatice de octombrie dar nu aici, la Cercai, o barză poate cea care clocește ouăle, bărbătușul pe acoperișul doctorului, cuibul, părul tău când genunchii inerți un singur genunchi, celălalt prea departe alunecând

pe saltea, tata dându-i pușca și bunicul, nepăsându-i de țigara pe care bărbatul continua s-o fumeze, adică s-o pună în gură și s-o scoată din gură fără să bage de seamă că fuma, bunicul meu scoțând pe îndelete cartușele din vestă și țigara fumându-se singură, a ridicat pușca și a întâlnit bărbatul, barza doctorului își clămpănea ciocul chemând femela, gânguritul turturelelor sălbatice asemănător cu al palmierilor prevenind țintele

— Atenție tata verificând ora n-ai nevoie să verifici tată, zece și douăzeci unu, mereu zece și douăzeci și unu ca în casa de pe plantație în toate orele din zi tata verificând ora la ceasul de la biserică, zece și douăzeci și unu într-adevăr deși cinci după-masa, zece și douăzeci și unu și un locotenent, soldații să nu-și facă griji, mai durează două zile cu rănitul trei zile merișoarele și perele albastre o fericire, o pace, zece și douăzeci și unu mătușă mâine o să-ți facă ieșirea, pușca a fost deviată de la bărbat am crezut că berzele și nu berzele, automobilul cel vechi, automobilul o zdruncinătură și portiera găurită, încă o zdruncinătură și portbagajul deschis, lenjerie, stofe, tata o blândețe de animal, o lene, o încetineală, suflul uscătorului deranj ându-ți părul, nasul tău dintr-o parte care mă surprindea întotdeauna, te uitai la mine și nasul se schimba

— Așază-te dintr-o parte Selma rrrrrrr-ul uscătorului împiedicându-te să auzi observai buzele mele și rrrrrr-ul stingându-se

— Ce s-a întâmplat?

Dacă aș avea curaj să-ți mângâi capul, dacă ți-aș putea scrie și nu puteam scrie degetele mele în poală, vocea mea dezamăgită

— Nu s-a întâmplat nimic te-ai înșelat platanii din piață atât de prezenți, barza pe acoperișul doctorului aș fi jurat că pândindu-mă bunicul meu către tata dându-i pușca

— Individul a plecat fiule?

Zece și douăzeci și unu o liniște de siestă în piață, țigări călcate în picioare pe jos și niciuna dintre ele

— Natércia sfânta fosforescentă consumându-se toată

noaptea, merele și perele

— Să nu creșteți merelor uriașe, nevastă-mea alunecând umeri spre covor în căutarea papucilor și labele mele dinainte tremurând în aer, renunțând înfrânte, tata către bunicul primind pușca amândoi somnambuli, lenți, întunecați

— A plecat tăticule niște picături de ulei de la motor și niște stofe pe jos, mătușa încă nu la spital la intrarea căruia un slujbaș cu degetul mare pe furtun pentru ca apa în evantai și pământul nu galben nici roșu, negru, fierbând, două tinere în halat cărând o ladă, bolnavi în grădină și privirea lor

— Nu arătăm rău nu-i așa?

Palme pipăind fața și dând de străini, semnele de la ace între tendoanele mâinilor, dacă găleata de la puț pe acolo i-aș fi dat câte o piatră fiecăruia, i-aș fi distrat, le-aș fi împins picioarele dincolo de semnul pe care l-am făcut cu vârful pantofului

— E interzis să călcați pe semn dați-vă înapoi mătușa încă nu la spital, acasă, văzându-i că se întorc în bucătărie fără să-i vadă că se întorc nu există fiindcă îi detest chiar dacă m-ar atinge nu i-aș observa dinții frângând buza, o cratiță de care a uitat săltând pe aragaz, rapidul de zece și douăzeci și unu s-a apropiat în ploaie deși nicio ploaie, august, livada de măslini uscată, aproape fără umbră fiindcă nu frunze, ramuri, bunicul meu în capul mesei în timp ce șervetul ieșea din inel cu o lene liniștită trebuie să ți-l lege la gât tată, trebuie să-ți dea supa și dumneata ascultător, prostuț, dumneata către bunica

— Nu mai vine odată cina?

Bunică-mea în Marimbanguengo cu mine enervându-se

— Deja zece și douăzeci și unu? mică, dolofană, cu dolii suprapuse atâția morți bunico invers de cum mă așteptam frontiera nu hățiș, stânci, o colibă solitară în echilibru pe roci, un firicel de râu să arunc țintele în râul care se pierdea printre bălți, să-i informez pe americani că totul gata domnilor, în Guineea eu uneori cu spălătorească

popotei când îmi aducea rufele, n-o îmbrățișam, n-o sărutam, îi dădeam la o parte fustele, mă închipuiam cu tine și labele mele rapide, să termin cu burta jos cu un mic tropăit ultragiat

— Cățea mi-ai călcat prost pantalonii, lipsesc niște chiloți aici, mă încolăceam lângă pat simțindu-mi coada cum bate pe sol, nu un suspin sau un lătrat, rufele în jurul meu și eu departe de rufe

— Pleacă tu îmbrăcată, alegând brățări din comodă

— Azi nu te scoli Morais?

Fără să înțelegi că azi nu-ți pot răspunde, nu vorbesc, mă ating de gleznele tale, îți ling picioarele, spun

— Selma din ochi, insist

— Selma observ că te incomodez și mă înfășor iar așa cum mă înfășuram la Marimbanguengo lângă negri fără să pot adormi, palma pipăind fața și dând de un străin, dojana palmierilor invizibili dojenindu-mă pentru ce? insectele nopții, lumini vagi plante, resturi de ploaie, lighioane? pe care întunericul Africii o să le poarte cu sine și în întuneric bunicul meu

— Să taci din gură băiete coborând scările ca să mănânce bomboane în ciuda diabetului, dacă aș observa ora

— Zece și douăzeci și unu deja?

Iar eu singur, locotenentul acoperindu-mă cu o manta

— Domnule maior stângaci, umil, crezând că mă ajută să uit de trenuri, de câte ori nu mi-a venit în gând să-l întreb pe tata când în tăcere la colegiul călugărilor

— Ai uitat de trenuri? mama mea sub ploaie, pinii

— Ai uitat de pini?

Locomotivele întrebând de mine într-un loc în care nu le puteam vedea, tresărind

— Zece și douăzeci și unu deja?

Am plecat din Luanda cu americanii la zece și douăzeci și unu acum cincisprezece zile, golful neted până la capătul felinarelor, ceea ce rămânea din păsările albe nu pescărușii, mai mici, mai mari printre arcade și insule,

jeepurile poliției în *musseques*

— Stai stai și un copil alergând printre bucăți de ciment, cărămizi, trebuie să fi fost în Malanje ca acasă la bunicul unde nu locuiește nimeni astăzi, pereți, un petic de iarbă, trenurile deviate spre alt târg și nici măcar șine, dimineața turturelele sălbatice în direcția muntelui, balta pe care au înnămolit-o pentru fabrica de conglomerate și pentru cartierele noi așa că eu către tata la colegiu

— Și turturelele tată?

Așteptam într-un tufiș, în frig, înainte de patru sau cinci dimineața de zece și douăzeci și unu dimineața urechile înghețate în pofida beretei, fâșii incolore în partea stângă a cerului, bunicul foindu-se în interiorul hainei oferindu-mi vin

— Îți dă putere băiete credea că e altă mână pe care o apuca și era a mea, pata caldă răspândindu-se dându-mi brațe, picioare, nu acestea, brațe și picioare care se nășteau din astea, bunicul meu

— Ține pușca băiete livada de măslini conturându-se pe coastă, o clopotniță, un zid, pușca în brațele vinului și mi-a dat putere bunicule, eu la Marimbanguengo, eu maior

— Domnule maior eu adult, nu turturelele, țintele, așteptând să se adune în curte, făcându-i semn că da locotenentului și de îndată ce turturelele aveau să se înalțe din tufiș mitralierele din pavilioane și din anexa casei, eu nu câine, eu în picioare, când prima turturea sau prima țigară lângă platani

— Natércia bunicul către mine

— Trage cinci bărbați, unul dintre ei rănit, cel care conducea mai corpolent și cu pălărie de paie dacă aș putea să-ți scriu, să-ți spun nu știu ce, ceva chiar fără sens, turtureaua a ezitat în văzduh ca labele mele uneori, a schimbat direcția, a căzut într-o dezordine de case dincolo de o împrejmuire, pământul, deși lumina zilei, de culoarea merelor și perelor la spital seara, mătușa își privea propria față cu palma deprimată, lentă, dând de o străină

— Nu arăt rău nu-i așa?

Nu întrebând despre sine, întrebând depre străină, îngrijorată de străină îndoindu-se că e ea

— Oi fi asta Morais?

Cel cu pălăria de paie dându-se îndărăt surprins, arbori cărora nu le cunoștea numele cunoștea măslinii și grozama și mirtul, a doua turturea din stolul de pe capelă abătându-se spre est și bunicul meu

— A doua turturică băiete când contopită cu arbuștii când deasupra lor într-un piuit terorizat și atunci un șuierat deschizându-se și întregul stol cenușiu și verde și alb în fața noastră, bunicul meu scoțând cartușe din vestă, lăsându-le să cadă, adunându-le pe brânci

— Trage dumneata ai suspinat, ai lătrat, nu eu, dumneata un câine

— Trage labele dumitale pe umerii mei, graba dumitale

— Trage mitralierele și rănitul rotindu-se pe genunchiul bolnav, pielea neocrotită, deschisă, a palmierilor, apărând de sub coajă negrii făceau o incizie cu sabia și beau, întotdeauna am refuzat să mănânc greieri cu ei ordinul bunicului în urechea mea, nu

— Frumușelule degetul pe degetul meu pe trăgaci

— Trage un cal în genunchi, fiica nu știu cui în genunchi, o ultimă gleznă coborând niște trepte invizibile, patru sau cinci turturele în mirt, un bărbătuș care părea să se salveze clătinându-se, cedând, timp de mai multe săptămâni am vizitat vagonul de vite și nimeni, doar ploaia, doar pădurica de pini, cârligul din tavan căruia îi lipsea frânghia, cum nimeni în vagonul de vite veneam acasă sigur că am s-o găsesc, un vârtej de fricâ în curte

— Și dacă nu e?

Dar bazinul la locul lui înseninându-mă, lămâii, grădina de zarzavat, castanul pe care îl altoim mâine și o să capete vlagă, o să reziste, ușa bucătăriei crăpată mama nu închidea niciodată ușa, tata era cel care o închidea, zăbovea hotărându-se care cheie dintre chei și se înșela întotdeauna ușa bucătăriei crăpată, ușa din față crăpată, covorul uscându-se la fereastră, castroanele orătăniilor cu

apă, porumb, treptele măturate și deci niciun motiv să mă neliniștesc, să mă tem înainte de a sosi am inspectat livada de măslini și puțul gol, fără un cap întunecat acolo jos am întârziat studiind aracii de la fasole, spărtura jgheabului de irigație pe care am reparat-o cu ipsos, de ce s-o pândesc, să verific dacă mama acolo, în caz că eu

— Mamă vocea ei, pașii, așa că să îndrept aracii, să îndrept o sârmă, totul în ordine în cămăruța unde se bărbierea tata, pămătuful, briciul, borcanul cu briantină cu peria de unghii, teama să nu-mi fie iar frică și eu disprețuind frica, sfidând-o

— Pe cât pariezi?

Îndreptându-mă spre bucătăria curată, cartofi în lighean așteptând dacă aș vrea trăsăturile mele în apă eu către cartofi

— Pe cât pariați?

Și cartofii tăcând mâlc, știind că pierd, să laud cartofii

— Da sunteți deștepți și între timp, fără motiv

— Ce motiv ia spune?

Picioarele mai lente decât mine, burta durându-mă nu de teamă, din capriciu, aproape că m-am împiedicat de o găleată și mi-am certat picioarele

— Idioatelor picioarele căindu-se

— N-am vrut dând ocol cămării aș da peste peria cea mare și am găsit peria cea mare, eu neavând curajul să trec dincolo de capăt până ce mama până ce dona Leónia dona Leónia

— M-ai speriat tata punând de-o parte banii pe o lună, strângea bancnotele cu un elastic, grupa monedele, aduna totul pe o hârtie, dona Leónia cu un șorț care nu-i aparținea

— Șorțul ăsta nu-i al dumneavoastră papuci care nu-i aparțineau și-i erau mari, inelul căruia de când mă știu îi lipsea ametistul, găurica de aur și mama mea solemnă desfăcând panglicile săculețului cu firma bijutierului, desfăcând vata

— Lipsește de aici ametistul alte mirosuri în casă, alt

săpun, altă ceară, locul scaunelor schimbat, perdelele nespălate și totuși mai multă curte în jur, fotoliul cu șervețele croșetate pe spătar și pe spate justificându-se în surdină

— N-a fost vina mea Morais o față de masă albă și galbenă, nu albă și grena, un taur din cupru cu eticheta prețului agitându-și coarnele în aer, bunicul meu a rotit cătarea puștii în direcția taurului

— Trage degetul peste degetul meu pe trăgaci

— Trage scoțând cartușe din vestă, lăsându-le să cadă, adunându-le pe brânci

— Trage livada de măslini care se contura pe coastă, nu puțul nici scăunelul de pânză, clopotnița, un zid, eu la Marimbanguengo, eu mare, nu taurul, nu turturelele, țintele cinci bărbați, unul dintre ei rănit dona Leónia cu inelul cu ametist căruia îi lipsea ametistul, tata numărând banii

— Morais mitraliere în anexă, în pavilionul de vânătoare, ultima turturea pe cărarea spre frontieră înainte de stâncile din râu, asta la zece și douăzeci și unu dimineața sau seara dimineața când niște fascicule incolore în partea stângă a cerului, să aștept ca dona Leónia și tatăl meu să se adune în curte, să fac semn locotenentului, locotenentul vorbind *kimbundo* cu negrii, cinci bărbați, unul dintre ei rănit, cel care conducea, cu pălărie de paie, observându-ne tata observându-mă dacă aș putea să-ți scriu, să-ți spun nu știu ce, propoziții fără legătură unele cu altele care nu înseamnă nimic, rănitul care se rotea pe genunchiul bolnav, cel care despăturea o hartă înaintând spre palmieri, renunțând ca labele mele uneori să-ți scriu că renunțând ca labele mele uneori să cad într-o învălmășeală de aripi pe solzii trunchiurilor pielea lipsită de apărare, luminoasă, a palmierilor, apărând de sub coajă, pământul nu galben nici roșu, de culoarea merelor la spital pe care mătușa nu le privea așa cum cel care despăturea harta nu privea, își privea propria față cu palma deprimată, lentă, descoperind un străin, nu

— Nu arăt rău nu-i așa? tăcut, în genunchi să scriu că un cal și fiica nu știu cui în genunchi, dona Leónia în genunchi, tatăl meu

— Morais el a fost cel care a suspinat, care a lătrat, nu eu, el un câine

— Morais cu botul în curte, gâlgâituri de răni, de respirații, de voci, turtureaua scăpând spre est și bunicul meu

— Ținta aceea băiete când contopită cu arbuștii când deasupra lor cu un ciripit terorizat, oprindu-se, planând un moment, limba lui nimic doar limba lui

— Fata mea tata niciodată

— Fiul meu dona Leónia

— Tu cel care conducea sprijinit în cot, viu, crezând că eliberează banduliera puștii fără să găsească banduliera, bunicul meu cu labele pe umerii mei, neliniștea lui, graba lui să scriu că neliniștea mea, graba mea

— Trage și după acel

— Trage un soi de fericire, de pace, eu către cel care conducea

— Poți să dormi haide că nu te deranjează nimeni nu un soi, chiar fericire, pace, și odată ce ținta fericire, pace, să-ți scriu să nu te alarmezi dacă botul meu pe pernă, crupa tremurând, să nu mă întrebi

— Îți place să faci pe clovnul Morais?

Să nu mă împiedici să-mi pun șosetele pe care le purtai, cămașa care ți-era largă la mâneci ca să-ți simt mirosul, să nu trântești ușa de la baie unde șampon, aburi – Îți place să faci pe clovnul Morais? disprețuindu-mă în timp ce găsesc un fir de păr de-al tău pe cearșaf, buclat, lung mă miră întotdeauna că buclat, lung și mângâindu-ți părul, puțul, cele două capete ale noastre al mamei și al meu al tău și al meu reflectate jos, cele două capete ale noastre care nu se alătură niciodată, nu se apropie niciodată, într-un cerc pe care livada de măslini sau vântul din palmieri din când în când îl înfioară, al meu mai mic, al tău mai mare și al tău mai mare fiindcă al meu se depărtează, nu-l

mai disting, a dispărut, al meu în genunchi ca un cal sau fiica nu știu cui cu palma pipăindu-l încetișor și dând peste un străin cu botul pe jos, dorind să se întindă în rigole, așa umil, liniștit, sperând că rapidul de zece și douăzeci și unu are să se întoarcă sub ploaie.

Capitolul al șaptelea

Nici măcar n-au fost americanii cei care au vorbit cu mine, eu unul nu i-am văzut niciodată și mă întreb dacă i-a văzut cineva, toată lumea repetă că umblau prin Angola și de fapt poate doar zvonuri sau Angola prea mare, la început se spunea că au să construiască platforme de petrol în Cabinda apoi că sunt interesați de alte lucruri înțelegând că și alte lucruri le pot aduce bani, cuprul, bumbacul, cafeaua, armele cu care se omorau negrii între ei iar prin intermediul armelor au ajuns la diamante nu direct bineînțeles, niște olandezi, niște ruși de la un punct încolo mai ales ruși, portughezi și ruși birouri în Amsterdam sau în Germania și din clipa în care s-au gândit la diamante războiul s-a amplificat, mergeam într-o *sanzala* care până mai ieri porumb, iezi slăbănogi dar vii și nu găseam *sanzala*, găseam urme de pneuri, jumări, uneori capul vreunui *soba* privindu-ne dintr-o țeapă, sprijineau Guvernul și pe cei care se opuneau Guvernului, urcau spre nord, se răspândeau spre est și orașele din interior distruse unul câte unul, grupuri de nefericiți cu burți enorme umblau furând niște hârburi, fratele meu în fața magaziei plantației – Uite și orezul pierdut, el fără să se plângă, a luat un scaun din casă, nu unul din cele pe care se stă la masă, fotoliul, s-a instalat pe el, cu pipa, socotind cheltuielile, atâta pentru utilaje, atâta avansul asupra recoltelor, atâta scadența la bancă, l-am lăsat să se gândească mai bine adunând ghinioanele, nu exaltat, calm, totul în regulă mai puțin calmul care nu prea se potrivea cu pantofii încălțați invers, când cumnată-mea i-a spus nepotului meu să-l cheme la masă am pândit de pe balcon și era acolo la nouăzeci de metri cel mult, cu obrazul în palmă încercând să plângă cu sughițuri, nepotul meu cu casca colonială a bunicului

— Semăn cu guvernatorul nu-i așa?

A pornit pe cărare trăgând de sfoară o mașinuță de lemn, din când în când se enerva pe mașinuța care se încăpățâna să se răstoarne, i-a pretins unui servitor să-l salute servitorul stând drepți apoi către tractorul fără roți pe care-l conducea uneori imitând zgomote de frână

— Fugi din fața mea că te calc ai grijă șapte sau opt ani așa cred, apărea la miezul nopții în salon protejându-se de lumina lămpii cu brațul, se oprea brusc în fața noastră, ne oferea o lacrimă cu mirare înăuntrul ei

— Nu știu să visez se cățăra pe divan așteptând ca imagini, intrigi, dădea drumul sforii de la mașinuță, se credea bufniță sau aburii fără țintă de pe cer și de îndată ce aburii de pe cer nepotul meu căutând sfoara înainte de a-l lua în brațe

— Nu înțelegeți că nu știu să visez?

El pe poteca ce ducea la fotoliu, cumnată-mea prinzându-și părul cu o agrafă, un fel de surâs deasupra celuilalt surâs pe care nu mă interesa să-l înțeleg, pe care chiar înțelegându-l mă deranja să-l înțeleg, părul prins, urechea goală mult mai goală decât o ureche

— Îmi vine bine Sampaio?

Și nu doar urechea, jumătate de ceafă, gâtul, un corp dezgolit în ciuda hainelor, pe care l-am observat și nu l-am observat, pe care am sperat să nu-l observ, pe care l-am observat, surâsul ascuns mai mare decât celălalt fel de surâs, brațul rotund, șoldul aproape atingându-l pe al meu, eu în același timp îndepărtându-mă și liniștit îndepărtându-mă liniștit, ușurat, dezamăgit de șold pentru că nu-l atingea pe al meu, dorindu-mi ca șoldul meu să crească și poruncindu-i

— Să nu crești mâna care ținea părul începând un gest și nu gest, o unghie slavă Domnului ruptă ajutându-mă să decid

— Nu gestule niciun abur fără țintă pe cer, niște nori care nu foloseau la nimic și eu obligându-mă să fiu atent la nori, ce-mi pasă de nori, îmi pasă de cercelușul care accentua goliciunea, dacă urechile n-ar avea lobi și

profilurile n-ar avea ureche viața mea mai simplă, nepotul meu în fața fotoliului încremenit mai întâi, atingându-l pe taică-său pe urmă, norii au dobândit brusc importanță, am încetat să văd urechea, aproape că nu i-am simțit mâna mai timidă decât credeam pe cămașă, eu pe potecă fără să răspund la salutul servitorului, fără să conduc tractorul nu doar fără jante, dar și fără schimbător de viteze

— Fugi din fața mea Sampaio că te calc ai grijă nepotul meu, fotoliul, fratele meu stând jos, nepotul meu scoțându-i pantofii încălțându-l cum trebuie, mașinuța de lemn răsturnată, mi-a făcut impresia că strivită de o piatră sau călcată fiindcă deformată, pipa pe jos ținând companie revolverului și gata cu datoriile atâta pentru utilaje, atâta avansul asupra recoltelor, atâta scadența acum la bancă abia se distingea găurica în vestă, se distingea mirosul de ars din magazie, nepotul meu satisfăcut de nodul șireturilor

— Gata cumnată-mea cu cercelul la vedere și urechea și gâtul nu cumnată-mea, mai întâi defectul unghiei intrigate, apoi coborând scara, descoperind ceva brațul nu rotund, șoldurile până la urmă urâte, nepotul meu aranjând pantofii, scoțând o alică din toc cu vârful degețelului

— Nu spune nimic unchiule taci cumnată-mea ca și cum poteca plină de denivelări, de pietre, urechea care a apărut într-un spațiu dintre șuvițe și a dispărut imediat, aproape nu ureche și nu lob, fața întrebând, încruntându-se, picioarele prea slabe, genunchii ososi, de ce fratele meu, cum de fratele meu, resortul vocii sărind din lăcaș fără să-l pot prinde

— Nu trebuia să te însori cu ea dându-mi seama că nu pe el îl dojeneam, mă dojeneam pe mine, nu mă refeream la căsătorie, mă refeream la șoldul meu crescând, necrescând și crescând, mă dojeneam pe mine și pe ea, slăbiciunea, genunchii, observă-i expresia, nasul împiedic-o să-și tragă nasul nepotul meu a vârât pipa în buzunarul fratelui meu

— Nu spune nimic unchiule taci împiedic-o pe mama să

se smiorcăie și nu s-a smiorcăit, norii care poate ar servi la șters pe mâini, să mă șterg de nori și să-i atârn înapoi de cârligul pe care stăteau, nu și-a tras nasul, nimeni nu și-a tras nasul, să iau revolverul, să admit

— Îți vine bine cercelul și surâsurile absente, acel soi de surâs și celălalt, acela mai mare, nepotul meu apucând sfoara de la mașinuța stricată în ochii cumnatei mele toate mașinile stricate, lucruri dincolo de mașini nu iubire, deprinderi, cred că deprinderi care s-au stricat și ele nepotul meu înapoi în casă încrucișându-se cu tractorul care n-a călcat pe nimeni, măceșul pe care fratele meu

— O să se prindă pe cuvântul meu îl proteja cu ziare, îl hrănea, îl pieptăna, mici fructe înainte de vreme, frunze imediat castanii fără să ajungă verzi, el vitamine, sulfați, îl veghea seara cu lanterna atrăgând tăuni

— O să se prindă ai să vezi i-am interzis cumnată-mii ca nasul să crească

— Nu vreau scene fetițo decât să faci scene mai bine ai aduce măceșul la viață

— Îmi stă bine cercelul?

Mașinuța sărmana târându-se pe balcon pierzându-și capota, musafirii evitau mașina care circula printre ei, gura fratelui meu a fost greu de închis cu toate eforturile batistei, ochi care scăpau dintre gene spre pervazul ferestrei

— Măceșul îl preocupă în cimitirul colonizatorilor niște fragmente de lance și mai ales rădăcini pe care picioarele alunecau deformând groapa, un scorpion cu acul în aer lângă un gât de sticlă și eu uimit de scorpion, cum se coordonează șase picioare, cum se dă totul la o parte, nasul cumnată-mii din fericire s-a stăpânit, când mi-am luat rămas-bun umerii ei fără carne, nepotul meu și mașinuța în echilibru pe tractorul fără roți

— Fugi din fața mea că te calc ai grijă amintirea măceșului m-a însoțit câteva zile la Moxico, nu cumnată-mea, am distribuit procentajele și am încredințat diamantele Curierului din Luanda, Gonçalves

— Măceși?

Necrezând că un măceș în Cuito, pentru el Cuito ogoare care au fost otrăvite, război, cumnată-mea un fel de surâs fără celălalt dedesubt pe care nu mă interesa să-l înțeleg, nu l-am înțeles niciodată, să-l încredințez pe fratele meu

— Nu l-am înțeles jur o cruce mică din două scânduri de la magazie și numele lui cu cerneală pentru lăzi care prelungea literele răspândind picături pe pământ, numele de familie incomplet pentru că nu

Gonçalves

— Măceși?

Nu încăpea pe scândură, un fel de surâs fără celălalt dedesubt iar celălalt mai mult nas decât surâs nu-ți trage nasul

— Și acum? nu

— Și acum? nasul

— Nu rămâi? sau

— Nu ne iei cu tine Sampaio? eu fără să înțeleg acel

— Nu rămâi? acel

— Nu ne iei cu tine Sampaio?

Înțelegând că picioare slabe, nasul reținându-se

— Nu mă smiorcăi fratele meu litere pe care soarele le va dizolva într-o săptămână cel mult, nu era nevoie să fie încredințat unor scânduri desfăcute, unui măceș mort

— N-am înțeles niciodată jur Gonçalves

— Măceși?

Și eu de acord cu el

— Exagera nu-i da atenție într-adevăr ce idee pe mine nu sunt măceși în Cuito niciun pușți apărând la miezul nopții în salon totul înfășurat în pleoape până când într-o asemenea noapte anul trecut, acum doi ani?

O oarecare bandă de negri, o coloană a armatei, poate că o fi rămas în iarbă mașinuța și sfoara, o persoană pe care nu am cunoscut-o nu te-am cunoscut cumnată nemaicultivând maniocul pe care nu avea cine să-l plivească, prinzând părul cu o agrafă dezgolind un cerceluș ieftin, un gât, o ceafă

— Îmi stă bine domnilor?

Și o grenadă și gata, când o să trecem pe acolo o să văd un tractor, Gonqalves înșelându-se

— Te smiorcăi Sampaio?

Ca și cum eu m-aș smiorcăi uite ce idiot, nu mă smiorcăi, nicio lacrimă cu mirarea inclusă, niciun cap pe divan așteptând ce imagini, intrigi, în lipsa Curierului urma să duc eu diamantele la Luanda, un coleg pe esplanada din Mutamba

— Avem nevoie de tine și nu un american pentru că americanii nu vorbeau cu mine, poate că locuiau în vilele bogătașilor, în cazărmi, în locul americanilor un domn de la Lisabona evitându-ne într-un han de pakistanezi unde nu locuia nimeni, bănuiala că negrii și armata plecaseră fără ca nepotul meu să cadă de pe tractor, cocoțat recomandând

— Fugiți de săbii și de jeepuri, în amintirea nepotului cotul meu, nu al lui, apărându-se de o lampă care nu mai exista, domnul de la Lisabona cu haine de Lisabona și încă nu galben ca noi în Angola, cumnată-mea de care nu-mi amintesc, fratele meu, eu, pământul nu galben, roșu, oamenii da galbeni, mama săraca uitându-se la propriile ei mâini

— Galbene uite născută în Portugalia, în sud, din când în când, în oftaturile ei, ziduri de culoare deschisă, stejari de plută, domnul de la Lisabona cu o hartă pe care Cassanje și tractorul strivindu-mă și strivindu-mă fără să mă atingă, fotoliul în fața magaziei gol, un fotoliu din vinilin cu o ruptură pe spătar

— Dumneata cunoști Cassanje?

Nu trebuie să știe, nu-i pasă că mizeria este la fel plus mormintele regilor *jingas* pe vârfurile munților, mama care-i arăta mâinile fără ca el să-i vadă mâinile

— Galbene domnule uitați-vă adăugând deja absentă, dispărută

— Tăiam porcul la Ourique și recăzând în somn, îi dădeam vin dulce, biscuiței, compot, în Cassanje

Marimbanguengo care abia se vede, degetul domnului de la Lisabona

— Punctul ăsta pe unde aveam să încercăm să trecem peste frontieră toți cinci și eu dezvăluindu-le, dând o mică palmă într-un trunchi, inventând crocodili, zebre

— Veneam aici în copilărie Marimbanguengo știu niciun zid, niciun stejar de plută, niciun cuțit într-un puț, poteci pe care ploile le-au netezit, plantații fără nimeni, vânt vântul prin iarbă apărând din *sanzalas* și enervându-se pe noi, liniștește vântul frățioare cu vin dulce, biscuiței, compot, așa cum o linișteai pe mama așezându-i aproape deget cu deget mâinile pe cuvertură eu incapabil s-o ating, de când mi-aduc aminte incapabil s-o ating

— Nu-s galbene sunt foarte albe mamă esplanada de la Mutamba două luni, trei luni, un mulatru ocupat să deschidă robinete în care rugina unei picături, fumul motorinei încremenit care rămânea pe stradă, totul încremenit, oamenii, insula, valul care nu ajungea până la plajă renunțând, voi în Marimbanguengo, punctul ăsta care nu se distinge bine, colegul corectându-l

— Mai în stânga domnule dumneata cu ei în punctul ăsta și dacă dumneata cu ei în punctul ăsta mama mea ieșind la suprafața somnului rumegând stejari de plută

— Stejari de plută mamă bărbatul cu pălărie și cu ceva în spinare

— Unchiul meu mama bucurându-se la vederea bărbatului

— Tăiam porcul la Ourique și în punctul ăsta, nu contează dacă în al meu dacă în al colegului dumitale totuna-i casa, pavilioanele de vânătoare, anexa, noi în așteptarea voastră și cum noi recunoscători în Congo pe cheltuiala dumitale Sampaio, se prea poate ca un pașaport, un condus cu automobilul până la chei, ceva bani, chiar dacă aș avea chef să-l chem unchiul mamei mele absent, polițistul în Muxima

— Stai stai și bărbatul cu pălărie grăbindu-se în Ourique, cred că un zbor de becațe sau un negru care cădea

șoarecii aceia cred că nimic după asta doar eu în ochelarii domnului de la Lisabona, m-am apropiat verificând dacă și mama iar mama nu, mi s-a părut că o tânără prinzându-și părul cu o agrafă, n-am crezut, m-am apropiat mai mult, domnul de la Lisabona îndepărtându-se

— Ce-i asta?

Și ochelarii goi, poate soția bând ceai, draperii de damasc, mese italienești, domnul de la Lisabona a încuiat apartamentul trecându-și un șervețel peste ochelari în momentul când soția dădea să-mi ofere o ceașcă

— Fiți amabil domnule Sampaio unchiul mamei mele pe care l-au omorât în Marimbanguengo sau în Ourique

— Unde a murit unchiul tău mamă?

Becațele, întotdeauna un zbor de becațe când se isprăveau împușcăturile, Gonçalves cu bastonul în aer, Cuanza Sud, Cuanza Nord

— Marimbanguengo unde se află?

Am sperat că bumbac, tutun, vântul prin iarbă îndoind totul, încovoindu-ne, ploaia la trei după-masa și odată cu ploaia noaptea, Gonçalves n-a observat soția și ceașca, a bătut în birou ca să se asigure că nu o masă italienească

— Cât pe ce să spun că o masă italienească sunt un prost locuia cu o negresă de treisprezece sau paisprezece ani în cartierul vecin, eu locuiam singur la Serviciu pentru că oricât de ciudat ar părea lobul, cercelul, în momente norocoase salteaua aproape un șold, perna aproape un braț rotund, am pus niște semințe de măceș într-un vas, a apărut o frunzuliță, m-am bucurat de frunzuliță și a doua zi o zdreanță, trebuie doar să-i amăgești, să umbli prin Cassanje cu pretextul unor urme și să ajungi în Marimbanguengo după douăzeci și cinci, o grenadă de mortier la celălalt capăt al Muximei, ceașca soției s-a unduit și și-a revenit, negresa lui Gonçalves bătea cu maiul, Gonçalves cu noi luându-și ranița

— Plec și ea în picioare tăcută, soarele încurcat în vița sălbatică îi acoperea gesturile și nu erau gesturi, după două zile

— Stai stai nici măcar armata sau poliția

— Stai stai o bandă cu *canhangulos*, un târșâit de sandale în hangar, în grădina de zarzavat, calabalâcul pe care-l scoteau în stradă, frigiderul cu gaz, o jumătate de duzină de furculițe, măști smulse din perete unde cuiele se măreau supărate, lucrurile acelea stricate cu care trăiesc oamenii, chiar erai fericită la Ourique mamă, tatăl dumitale sosind acasă

— Netrebnicii dorul de

— Netrebnicii de paharul spărgându-se, de călcatul pe cioburi până ce de călcatul pe cioburi până ce pentru că am ajuns aici, dorul de călcat pe cioburi, fii sinceră mamă sandalele ducând în stradă peștele uscat, făina, costumul lui Gonçalves când era chemat la Serviciu, unchiul dumitale cu ceva în spinare și dumneata

— Unchiule eu gândindu-mă la

— Netrebnicii ca să scap de sandale, Gonçalves

— Plec fără să dea socoteală de împușcătură, treisprezece sau paisprezece ani și nici treisprezece nici paisprezece, unsprezece ani, s-o aleagă dintre celelalte

— Aia de-acolo să-i dea nașului o capră, un cuțit, nu cea grasă, aia de-acolo, unsprezece ani, zece ani

— Câți ani are puștoaica?

— Douăzeci de ani minciună și încă bine că minciună, dacă douăzeci de ani nu-i bai

— Știe să citească reviste e mai scumpă nu știa să citească, niciodată nu va ști să citească, o negresă

— Aia de-acolo cu balot pe cap și rochiță cu picățele, clavicule minuscule care se fărâmițau sub degete

— Aia de-acolo fese de copil, cea mai mică, aia de-acolo, s-o întrebe de nume și nimic, ea într-un colț al încăperii

— Culcă-te și s-a culcat pe jos, nu cu el, o brățărușă de gumă, un mic colier din păr de cal, gâtul în sus și în jos nu de om, de șopârlă, gâtul șopârlelor așa, scoală-te de pe jos, culcă-te cu mine, stai liniștită, nu liniștită în felul ăsta, cu gâtul atât de rapid, doar liniștită, nu strângând cuiul ăla în mână, la ce-ți folosește cuiul voiai să mă rănești cu cuiul?

— Aia de-acolo șapte luni gâtul urmărindu-mă fără să mă urmărească, fără să ceară, fără să protesteze, ascultând de alb

— Tu ești mută?

Trebuie să fii mută, nu vorbești, de ce ascunzi tampoanele cu sânge în pământ aia de-acolo sandale în hangar, în grădina de zarzavat, în curte, calabalâcul lui Gonçalves scos în stradă, frigiderul cu gaz pe care portughezii l-au uitat, furculițe cu care nu te-ai putut obișnui erai negresă ascundeai tampoanele cu sânge în pământ și Gonçalves strivindu-ți brațul

— Ai rămas gravidă cu mine? infirmierul

— Calmați-vă o creangă tot timpul la fereastră în timp ce degete, un stilet metalic, tu paisprezece, cincisprezece ani sau doisprezece sau treisprezece, infirmierul

— N-are mai mult de zece ani brățărușă de gumă, micul colier din păr de cal, tampoane cu sânge pe care le îngropai în momentul în care împușcătura, ce simțeai, ce gândeai, nu simțeai, nu gândeai

— Calmați-vă și acum că infirmierul

— Gata cu sarcina domnule Gonçalves îngroapă-te chiar pe tine, haide, un corp de copil opt ani, nouă ani?

Dacă ți-ar desclești mâna ar găsi cuiul poate nouă ani judecând după piept, cu oamenii ăștia e greu un tampon, tu pe burtă pe rogojină cumnată-mea pe burtă unde?

— Îmi stă bine Sampaio?

Brațul pe care ea îl credea rotund, pe care poate fratele meu l-o fi crezut rotund

— Credeai că-i rotund brațul ei?

Gonçalves măsurând distanțele calculând timpul între punctuleț și frontieră

— Marimbanguengo Sampaio?

O a doua masă italienească, incrustații, sertărașe secrete

— O masă italienească ce prostie și într-una din ele ziduri de culoare deschisă, stejari de plută, cred că un cimitir la ieșirea din târg cu mormintele soldaților dintr-un

război cu Franța, litere de mușchi, cruci cărora gerul le mânca bazaltul, mama mea, acum deja bătrână, cufundată în Cuito

— Cimitirul de la Ourique fiule cu imposibilul datelor de tata nu vorbesc să răzuiesc mușchiul cu o bucată de trestie și sub mușchi numere de companii, cumnată-mea aducând vinul dulce

— Unde e Ourique doamnă?

Eu urându-l pe fratele meu decizând

— În cazul meu picioarele ei atât de slabe, fratele meu fumând în șopron și un fel de surâs nu, celălalt ascuns dedesubt

— Nu mă iei cu tine?

Luminița pipei afară, îți detest pipa și te detest pe tine, te omor în Marimbanguengo și domnul de la Lisabona aprobându-mă, colegul satisfăcut, poliția din Muxima

— Stai stai hanul pakistanezilor căruia un tun fără recul i-a micșorat fațada, eu deoarece Congo, bani, un vapor pentru Ourique și la Ourique măceși adevărați, poate vreo rudă pe chei

— Dacă cunosc Marimbanguengo Gonijalves?

Americanii în Marimbanguengo cu voi și eu în Congo, eu liber, ziduri de culoare deschisă, stejari de plută, s-a isprăvit cu Cuito, o mică voce nesigură

— Nu rămâi?

Imaginând ceea ce nu mă interesa să înțeleg și înțelegeam mă deranja să înțeleg, urechea goală mult mai goală decât o ureche, cercelul pe care aș fi putut să i-l ofer nu al fratelui meu, al meu nepotul meu cu o haină mai scumpă, de calitate mai bună, dacă eram la Ourique nu ar fi apărut la miezul nopții în salon să ne ofere o lacrimă invizibilă cu o mirare înăuntrul ei, nepotul meu care n-a căzut de pe tractor, a rămas acolo

— Fugiți din fața mea că vă calc aveți grijă până când iarba i se va închide deasupra după următoarele ploi, nu era Gonçalves nici nu erau ceilalți, sunteți voi pe care nu vă vreau, genunchii osoși care nu încetează să vină spre

mine până la Luanguinga când ambuscada armatei la distanță de o oră de câmpie, cel cu patul puștii îmbrâncindu-ne din fericire nu i-a îmbrâncit pe fratele meu nici pe cumnata mea, fratele meu și cumnata mea în fața puștilor pentru ca surâsul și pipa să nu mă mai deranjeze, eu liniștit la Ourique, bai-bai, vedeți că cel cu patul puștii ne-a îmbrâncit doar pe noi

— Atenție eu liniștit cu zidurile mele de culoare deschisă, stejarii mei de plută, porcii mei, uitând că m-am născut în Angola, că am locuit în Angola, trebuie să existe vapoare din Congo până în Alentejo, persoane care să-și amintească de mama mea de tata nu vorbesc închiriază-mi o cameră am nevoie doar de o cameră primește-mă, lasă-mă să plantez un măceș într-un colț al livezii

— Un măceș doar al meu și lasă-mă în pace, trebuie să existe vreun bătrân cu ceva în spinare care nu răspunde dacă îl chem, Luanguinga foarte departe la fel ca rănitul care s-a sculat prea devreme contemplându-și genunchiul mirat de sânge, ceea ce păreau mușchi sfâșiați, oase

— Sunt bine armata grenade, explozia unei mine, eu foarte departe de șalupele de plastic ale pușcașilor cu motorul aproape intact, foarte departe de tatăl meu de tatăl meu nu vorbesc adică foarte departe de un bărbat plecând, au trecut o groază de ani, cu sora mea în brațe de sora mea nu vorbesc un bărbat plecând acum o groază de ani cu un copil în brațe, picioarele surorii mele picioarele copilului subțirele, părul pe care i-l prindeau într-o parte fratele meu n-a încercat niciun gest în direcția bărbatului, după mai multe săptămâni mama cu o scrisoare sau o batistă murdară în mână o scrisoare, eu

— Arată-mi scrisoarea mamă și mama rupând-o

— Nu era o scrisoare era o batistă nu vezi?

Eu foarte departe de copil, de batistă, de rănitul legându-și genunchiul cu stofa pantalonilor asigurând

— Sunt bine și nările lui palide, eu în Portugalia la Ourique am speranțe că Ourique lângă mare foarte departe primele flori ale măceșului cel cu patul puștii în

spatele rănitului întrebându-l pe Gonçalves iar Gonçalves

— Nu primele flori cred că roz ale măceșului, de ce oare bărbatul cu copilul în brațe nu mi-a dat niciun motiv, nu a spus, copilul s-a întors, unul dintre brațele sale, rotund

— Sampaio nu

— Nu mă iei cu tine? nu

— Nu rămâi?

Nu un fel de surâs primele flori roz ale măceșului numele meu

— Sampaio eu la Ourique foarte departe de numele meu

— Sampaio de mama mea rupând batiste fără a le citi, micile fructe, verzi la început, formând corp comun cu crengile, aveau să-și schimbe tonul, apropiindu-ne de Cassanje vântul apărând din *sanzalas* și enervându-se pe noi, gonindu-ne din iarbă și iarba îndoită, Chiquita, Mangando, Marimba, caimanii din Cambo și la Marimba două prăvălii și dispensarul de leproși goale, un șarpe boa cu o jumătate de gazelă afară, sute de lilieci așteptând în manghieri și eu foarte departe măceși într-o zi o scrisoare sau o batistă mai mare, mama zăbovind asupra ei, intrând în odaie, ușa dulapului, stofe și ea în doliu până la oase, mi s-a spus că fetița sau m-au mințit că fetița de soră-mea nu vorbesc în insula Luandei unde nu m-am dus din lașitate și chiar dacă a fost vorba de ezitare, care dintre ele asta? șatena aceea?

Teama că un șold pe al meu

— Nu mă iei cu tine? un fel de surâs

— Nu rămâi? acel braț rotund

— Sampaio și eu incapabil să-i fiu de ajutor, mama mea nu-mi amintesc unde

— Dumneata unde mamă? poate deja bolnavă, deja bătrână vin dulce, biscuiței, compot privindu-și mâinile

— Galbene uite mama mi-amintesc unde, de cealaltă parte a ferestrei văzând copilul că pleacă, palmele

— Galbene uite pe obraji, pe gură, lumina în geamuri împiedicându-mă să-i disting trăsăturile, fratele meu nu semăna cu dumneata, eu nu semăn cu dumneata, copilul

nu cel din Cuito, cel de pe insulă

— Sampaio brațul nu rotund scheletic, umerii ei scheletici mâncau insecte, raci, păsări și eu foarte departe de aici, la Ourique unde un zid de culoare deschisă mă proteja de mizeria femeilor și mă împiedica să le văd ghemuite numărând banii dintr-o cutie de tablă pe care au îngropat-o în nisip în caz că era nisip gunoiul acela, sorămea pariez că semănând cu mine, ajungând în Marimbanguengo Gonçalves comandându-l pe cel cu harta în patrulă

— Ești sigur că Marimbanguengo?

Adică Marimbanguengo fără americani nici armată, aproape Argentina, aproape Buenos Aires domnilor, Marimbanguengo nu Angola, nu diamante, nu război, draperii, mese italienești, soția domnului de la Lisabona oferindu-i ceainicul

— Fiți amabil domnule Gomțalves serviți-vă iar Gonçalves către negresa de zece sau unsprezece ani infirmierul

— Aș spune că zece ani rușinat de cizmele lui, de cămașa pătată

— Repede costumul meu și haina prea scurtă, când am sosit la Marimbanguengo sorămea eram sigur că seamănă cu mine ajutându-mă cu măcești din Ourique, gătind pentru mine, chemându-mă când mâncarea gata n-avem nevoie de mai mult de o cameră, pentru ce mai mult de o cameră, niciunul dintre noi nu se căsătorește

— Sampaio și două fotolii de vinilin nu unul, la fel cum mâinile noastre nu galbene, albe nu în fața unei magazii de orez, în fața orașului Ourique și a mării, când am sosit la Marimbanguengo un punctuleț mai jos față de punctulețul unde credea domnul de la Lisabona, colegul pe esplanada din Mutamba

— Marimbanguengo aici domnule Gontjalves

— Ești sigur că Marimbanguengo?

Fără să-și dea seama de mitralierele în casă, în pavilioanele de vânătoare, în anexă, de americani, de

stejarii de plută, de unchiul mamei mele cu ceva în spinare, de sora mea către mine

— Nu te smiorcăi Sampaio pista de aviație, curtea căreia îi lipseau dale, totul așa cum îmi fusese descris, frontiera, o lumină de pâclă, dezolarea, vântul, un câine vagabond sau rănitul ce câine vagabond, rănitul șchiopătând întâmplător

— Sunt bine și eu nu cu ei, eu în Congo, colegul din Mutamba și soția domnului de la Lisabona

— Fiți amabil mulțumiți de mine, dându-mi pașaportul, o ceașcă de ceai, un bilet de vapor

— Pentru Ourique nu-i așa?

Marimbanguengo mai mare decât îmi închipuiam micșorându-se pe măsură ce norii, ploaia, nu ploile acelea din Cuito, neașteptate, nemiloase, distrugând acoperișurile caselor, o ploaie de floricele roz, aproape fără greutate, lentă, mama de cealaltă parte a unei ferestre anonime o fereastră închisă eu către mama mea

— Nu te smiorcăi și deși nu se smiorcăia prevenindu-mă de nu știu ce, doream s-o aud și între timp perdeaua, trosnetul palmierilor, floricelele roz sau prima împușcătură bănuiesc că prima împușcătură pe care îmi interziceau s-o aud, Gonçalves sau cel cu patul puștii

— Sampaio presupun că

— Sampaio fiindcă eu foarte departe, în Cuito sau în Ourique sau în Congo, eu în Cuito cu pantofii încălțați invers, în fața unei magazii pe care au jefuit-o, trăgând o mașinuță de lemn cu o sfoară enervându-mă pe jucăria care se încăpățâna să se răstoarne, pândind de pe balcon fratele meu Sampaio care n-a vrut să mă viziteze, a rămas în Mutamba evitând insula, evitându-mă pe mine, pândind de pe balcon fără ca eu să-l pot întreba

— Nu mă iei cu tine? să-l întreb

— Nu rămâi? fără să-i pot spune

— Colegul tău te-a mințit

— Domnul de la Lisabona te-a mințit nu există pașaport nici bani nici bilet de vapor o să te omoare ca pe ceilalți

Sampaio fratele meu surd fiindcă o ființă atingându-i ° Nul prinzându-și părul cu o agrafă, un fel de surâs deasupra unui al doilea surâs pe care nu-l interesa să-l înțeleagă, pe care chiar dacă l-ar fi înțeles și-l înțelegea jura că nu-l înțelege fiindcă nu-i convenea să-l înțeleagă, urechea goală mult mai goală decât o ureche

— Îmi stă bine Sampaio?

Și nu doar urechea, jumătate de ceafă, gâtul, un corp dezgolit în ciuda hainelor, pe care l-a observat și nu l-a observat, pe care nu voia să-l observe și l-a observat, surâsul ascuns mai mare decât celălalt surâs, cotul rotund nu rotund, el l-ar fi vrut rotund el în același timp îndepărtându-se și liniștit, ușurat și dezamăgit de șold pentru că nu-l atingea pe al lui, încercând să-l mărească pe al lui poruncindu-i

— Să nu te mărești mâna care strângea părul aproape un gest și nu gest, una dintre unghii cea de la arătător, cea de la degetul mare? slavă Domnului ruptă ajutându-l să se decidă

— Nu gestule niciun abur fără țintă pe cer, nicio floare roz

— Nu există măceși Sampaio nori care nu foloseau la nimic, neînsemnați, mărunți, și el obligându-se să fie atent la nori decizând nu-mi pasă de nori, îmi păsa de cercelul ei care îi mărea nuditatea, dacă urechea n-ar fi avut lob și profilul n-ar fi avut ureche viața lui mai simplă, mi-amintesc că mi-au făcut găuri în urechi ca să-mi pună cerceii, mama mea cu un ac o ață și eu plângând -Nu tu cu mașinuța de lemn aproape la fel ca cea a nepotului tău -Nu și mama noastră către tine

— Nu vrei ca soră-ta să fie o doamnă să fie frumoasă Sampaio?

Acul traversând urechile, aproape deloc sânge și eu frumoasă Sampaio, eu în brațele lui tata fără să-mi iau rămas-bun de la tine de ce să-mi iau rămas-bun de la tine? în loc să-mi iau rămas-bun de la tine arătându-ți gâtul și ceafa, eu atât de goală

— Nu mă găsești drăguță Sampaio? și tu

— Târfă tu

— Niciodată n-am să mă însor târfă târfă și nu te-ai însurat Sampaio, dormeai în cămăruța din spate la Serviciu balanțe, reactivi, pensete nu într-un pat, pe o saltea, detestându-ți tatăl, detestându-mă pe mine, dacă se întâmpla în Cuito ca fratele nostru să pomenească de mine de sora mea nu vorbesc

— Nu știu cine e taci târfă târfă așa că tu în Marimbanguengo fiindcă Marimbanguengo înainte de Ourique spusese domnul de la Lisabona, adică n-a spus înainte de Ourique, nu s-a referit la Ourique, nu cunoștea Ourique, a spus că poate poate a spus că e posibil, că poate un pașaport, un condus cu automobilul până la chei, bani, a spus că noi așteptându-vă și cum noi recunoscători dumneata în Congo pe socoteala dumitale Sampaio, nu a spus altceva decât că dumneata în Congo pe socoteala dumitale Sampaio, nu trebuia să fi acceptat, să fi avut încredere în el, să-i fi răspuns lui Gonçalves

— Dacă eu cunosc Cassanje?

Deși astăzi îți dai seama că n-ai avut încredere, știai, nu pe tine te omorau ci pe mine mărturisește, nu pe fratele nostru, nu pe cumnata noastră, nu pe tine, pe mine mă omorau, pe mine mă omorau omorându-te, nu ai căutat pușca, nu te-ai ascuns, tu către mitraliere

— Omorâți-o un zbor de sturz păsările mamei noastre

— Sturzii Sampaio și tăcere pe urmă, cotul tău apărându-se de o lampă care nu exista n-a existat niciodată Sampaio excesul de lumină pe ziduri, de soare în stejarii de plută, cred că vântul din Cassanje îndoind totul, apărând din *sanzalas* și enervându-se pe noi, cineva aici pe insulă, un client un negru surprins să mă vadă

— S-a întâmplat ceva doamnă? și evident trebuie să fii de acord nu puteam, nu ar fi fost de bonton să-i spun

— Tocmai mor în Marimbanguengo în clipa asta nu puteam să-i arăt gloanțele în corpul meu, în burtă, în piept, să-i explic că asta în gură nu e salivă, e sânge, asta în

gâtlej un mesaj către fratele meu pe care aș avea chef să i-l transmit și nu-l transmit, eu

— Sampaio eu din nou

— Sampaio eu

— Nu mă găsești drăguță Sampaio? și tu

— Târfă tu

— Nu ești decât o târfă te urăsc eu sprijinită de un trunchi de palmier între o casă de pe o plantație și un pavilion de vânătoare, negrul insistând

— S-a întâmplat ceva doamnă?

Așa că eu și vei fi de acord cu mine

— Continuă nu s-a întâmplat nimic eu prinzându-mi părul cu o agrafă ca să-l ajut să termine, când va termina colegele mele, Salete, Joana, o să dea peste mine pe arbustul ăsta, în baraca asta lângă măceșul ăsta, și ele

— Un măceș aici?

Mirate de floricelele roz care nu încetează să cadă și mă separă, mă izolează, mă însingurează până când un bărbat spun bărbat fiindcă nu ești de acord să vorbesc despre tata o să mă ia în brațe și o să plece cu mine în ciuda brațului rotund pe care-l întind spre tine.

Capitolul al optulea

Locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori

— Domnule maior înainte ca eu să aud, să fi întrebat de o mie de ori

— Vreți să-i vedeți?

Înainte ca eu

— Poftim?

Prin iarbă pe acolo cu piedica pusă la armă, nu în Angola, nu în Guineea, nici măcar în Africa, pe balconul casei, cu mâinile în buzunare, privind strada pe timp de noapte căutând să decid mă culc nu mă culc, mă așez la locul meu în camera de zi sau mă întind în pat lângă tine, arcurile mai puțin elastice în colțul stâng al canapelei și cutele stofei pe care spinarea mea le-a tot adâncit cu timpul, urma capului când adorm cu revista pe genunchi gândindu-mă și, prin însuși faptul că mă gândeam, cu certitudinea că auzi

— Lasă-mă să mă odihnesc cinci minute și vin imediat lângă tine îmi dau vag seama că te scoli, hotărăsc să te însoțesc, puteam să jur că te însoțesc și când colo continui să rămân așezat, pașii tăi pe coridor și deci și pașii mei, un ochi se deschide plutind singur, independent de față nu am față te vede umblând, scărpinându-te pe spate, în direcția coridorului, își dă seama de picioare, încearcă să-mi atragă atenția

— Picioarele de îndată ce creierul în ecou

— Picioare?

Cu o întrebare lentă

— Ce-s alea picioare?

Abia îmi dau seama și încep un efort complicat sunt prea multe lucruri risipite în mine ca să observ picioarele un deget mi se contractă ochiul se dezinteresează de ele, hoinărește pe etajeră în timp ce se cufundă în ce?

Remarcând o fotografie cu noi doi în ramă

— Care picioare?

Vacanță în Italia presupun eu care eu?

Noi prefăcându-ne că sprijinim, cu brațele întinse, turnul din Pisa tu cu părul scurt în acel august ochiul până la urmă se pierde cu impresia că televizorul aprins, se dizolvă în spirală pe fața pe care n-o am, mi-ar plăcea ca părul tău scurt să rămână cu mine în timp ce creierul mi se dizolvă și el, în timp ce cad constatând

— Nu sunt nimic și mulțumit de a nu fi nimic în sinea mea, eu felii care se evaporă, una dintre feliile brațului drept imobilizată în canapea și pe urmă nicio felie, eu un nimic care aude aud căzând un pantof nimicul care aude strângându-se, declarând

— Cinci minute și vin imediat lângă tine conștient că nu declara, nu vorbea, garajul din clădire deschizându-se un mecanism mai complicat decât al meu locotenentul

— Domnule maior spărgând membranele somnului care mă învăluiau până să ajungă la mine, pelicule după pelicule iar eu un făt care protestează

— Cinci minute în mijloc, cuvinte cu tăișuri care rănesc, să le rog fără gură nu am gură să nu mă zguduie, să nu mă atingă

— Să nu mă atingeți cuvintelor dimineața stiletul deșteptătorului pe nervul viu care sunt eu, răutate a degetelor care mă despachetează cu forța expunând rana cărnii

— Morais în caz că sofaua începea să se ridice după două sau trei ore, adică un fel de jenă într-o regiune care nu-mi aparținea și devenea ceafă de ce ceafă?

Devenea ceafă iar ceea ce devenea mâna mea sau altă mână decât mâna mea se conforma să-mi maseze ceafa, ceafă și mână străine de mine, fragmente cu care n-aveam nicio legătură și unde intram cu greu ca să mă îmbrac în persoana mea, eu fese fese da făcând corp comun cu canapeaua și eliberate de somn, of, covor și storuri albastre pe care televizorul le lumina și o pereche de ochi nu plutind, ficși în fața acelei cefe și a acelei mâini

spunându-și

— Nu cunosc examinând mai bine, îndoindu-se

— Nu cunosc?

Găsind pata de cafea pe covor, franjurile descusute și zdreanță de revistă care-mi părăsise genunchii apropo de genunchi unul dintre ei dislocându-se, partea inferioară a ochilor mei ajutând genunchiul, palma pe genunchi, o verighetă cine cu mine aici?

Cicatricea la fel ca cea pe care mi-a făcut-o un cui pe degetul mare când eram copil, zone din mine fluide, născute pornind de la fese, convergând, dobândind cartilagii, unindu -se, ceafa transformându-se în cap, ochii ficși descurajându-se, distrăgându-mi atenția eu din nou fluid revenind mai clari, luând revista de pe jos, câteva porțiuni șoldurile de exemplu încă nehotărâte, să mă ridic reușind să echilibrez mai mult sau mai puțin acest tot care sunt eu, bucăți care alunecă și coboară, se îmbină până la urmă și locotenentul, cu tăișurile dispărându-i din cuvinte – Vreți să-i vedeți?

Corpul meu cu neputința bătrânilor și mâna înlocuind ceafa cu rinichii, un pas pe care învață să-l facă, suportă tone de oboseală, construiește alt pas, dă peste noi în ramă susținând turnul, luminozitatea televizorului făcând noaptea și mai noapte adăugându-i umbre care se mișcau în funcție de culorile ecranului, pata de pe covor care-și schimba locul, franjurile descusute unduindu-se să nu mă împiedic de franjuri pe canapea o monedă care mi-a căzut din buzunar, când am pus mâna pe ea moneda între două perne, introducând mijlociul și arătătorul în spațiul dintre perne în locul monedei un capac de stilou pe care l-am pus în scrumieră, introducând, în afară de arătător și de mijlociu, pumnul, antebrațul dar spațiul dintre perne nesfârșit, în urmărirea monedei fără nicio importanță și totuși vitală, curând după aceea umărul, eu dispărând cu totul înăuntru, metri și metri în adâncimea canapelei și o țigară ruptă, un nasture, un stilou fără capac, în fine moneda însă nu era a mea, copacii și felinarele de pe

stradă nu în odaie, pe tavan, crengile și frunzele agitând felinarele modificând lumina, divizând-o în fracțiuni, lansându-le într-un unghi al peretelui unde rămâneau să danseze, tocuri de pantofi la etajul superior, zgomote de apă, o ușă, oprind televizorul conturul comodei pe care ne-a oferit-o mama ta înaintând spre mine, oprindu-se fără să vrea resemnată să fie comodă, unul dintre sertare medicamente, un ciocan moneda mea nu mă culc nu mă culc deși capul meu rămâne pe gânduri, or exista intervale în raționament, îndoituri care refuză cotul ăsta, coapsa asta o zonă din creierul meu visând independentă, hotărăsc să nu mă așez pe canapea ca să nu mă înghită canapeaua, eu și moneda într-un tunel de stofă imprimată care mă împiedică să respir și în care poate mai multe stilouri, o baterie de la telecomanda videocasetofonului, o batistuță de hârtie, un tren, înainte ca trenul să pornească să deschid frigiderul și frigiderul orbindu-mă, sticla cu suc, soția mea

— Nu se bea cu sticla Morais dar soția mea acolo înăuntru, locotenentul

— Domnule maior acolo înăuntru adică o ridicătură a cuverturii care dispare în părul accentuat de cifrele roșii ale ceasului cu muzică, fiul nostru și botul de iepure al suzetei mișcând din când în când, închizând frigiderul mașina de spălat vase și masa de călcat în marchiză se retrăgeau în întuneric, mi s-a părut că papucii servitoarei odihnindu-se pe parapet și niște pantaloni de-ai mei atârnați pe o sfoară, gâdilătura unui strănut a început să se formeze în regiunea nedefinită de unde pornesc lacrimile, a crescut, a descentrat bucătăria, mi-a lărgit coastele, a pus stăpânire pe mine, a renunțat încet, mama imediat

— N-ai liniște până nu răcești Morais deci mama mea ca și cum mama mea nu moartă de ani de zile și nici nu-mi mai amintesc vocea ei, mi-amintesc ecoul puțului din livada de măslini când noi oglindiți și ecoul doar numele noastre sau nici numele noastre, o schimbare a tăcerii, o

locomotivă zguduind câmpurile, locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori

— Domnule maior înainte ca eu să-l aud, să fi întrebat de o duzină de ori

— Vreți să-i vedeți?

Înainte ca eu

— Poftim?

Ghemuit în iarbă cu piedica pusă la armă, noi afară din Marimbanguengo, la mijlocul unei coaste la o sută de metri de ținte, cinci flenduroși cu raniță în jurul unei hărți, unul dintre flenduroși arătând spre ceea ce după socotelile mele nu era frontiera, Dala-Tando sau Mangando dar el convins

— Frontiera ceilalți, cu excepția rănitului ocupat cu sângele, făcând schimb de binocluri discutând azimuturi, străbat coridorul, mă întind în pat lângă tine și mă descotorosesc de ei, între orele și minutele ceasului cu muzică un punctuleț roșu micșorându-se și crescând, să nimeresc inima cu punctulețul și inima avansează, canapeaua îmi păstrează somnul așa cum a păstrat stilourile, moneda, burta grea, cred că un dinte spart, măruntaiele un vaiet, totul în mine sâcâindu-mă, plângându-se, calmul tău care mă enervează

— Dacă mor nici nu ți-ai da seama botul de iepure al suzetei lucrând și potolindu-se în mijlocul unor animale monstruoase un elefant, o maimuță care se înțelegea imediat că râd de mine, dacă eu un șut elefantului elefantul răsturnând triciclul, fiul nostru

— Mamă și tu cu elefantul în brațe cred că i-am răsucit o labă

— Zău așa Morais eu lăsat în părăsire să agonizez în pat cu locotenentul singura ființă din lume căreia îi pasă de mine

— Domnule maior neliniștea măruntă a ierburilor, bălți în care broaștele fierbeau, buzele soției mele formând un nume

— Morais și eu

— Cee?

Deosebit de numele meu

— Al cui e numele ăsta Selma? pământul galben nu roșu înmuiat de ploaie, un uliu nemișcat în văzduh căutând, când bunicul pe scăunelul de pânză scurmând pământul cu tocul de la pantof tot un uliu, două linii paralele, o a treia tăindu-le

— De cum închid ochii taică-tău vinde imediat asta băiete nu-i înțelegeam ridurile, imperfecțiunile pielii

— Cum se îmbătrânește bunicule?

Oasele mâinilor traversate de sforile vinelor și de pete maro, mai multă salivă în fraze, falange care nimereau greu obiectele, după ce mânca de prânz rămânea așezat la masă fără să se uite la nimeni, cu pupilele apoase, mirosul acela de ierbar și de cufăr al persoanelor în vârstă, gura mestecând ceva ce nu era carne, încăpățânări, frânturi de idei

— De cum închid ochii gândurilor le trebuia mult timp să vină și când veneau le îndepărta cu un gest

— Ce s-a întâmplat bunicule?

Gura mestecând o tăcere lungă pentru că acest

— Ce s-a întâmplat bunicule?

Ajungea cu greu până la el și ajungându-l el uita fiindcă mintea lui în altă parte, ridurile dispăreau pentru o clipă, falangele sigure, șervetul pe care i-l legau la gât tras cu putere

— Într-o seară servitoarea contelui și ridurile înapoi cu o jubilare goală, mi-l amintesc dichisit, cu batistuță la buzunar, legând catârul între hulube, mătușa în hangar și bunicul ridicând piedica de la căruță

— Dacă ai fi catâr m-ai ajuta mai mult Natércia locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori înainte ca eu să-l aud

— Domnule maior vreți să-i vedeți?

Iar eu găsindu-l pe bunicul cu arma de vânătoare, studiind harta împreună cu țintele, urechile catârului ciulite spre noi, corbii din măslini

— Morais bunicul meu dominând evident, umflându-și buza de jos cu limba, trăgând de bretele ca la jocul de table, bunicul meu superior

— Voi altceva nu mai știți?

Adică bunicul meu

— Marimbanguengo băieți?

Înainte de a juca își rotea disprețul în jur, îi trimitea o bezea paharului, servitoarea contelui, doar șaluri, îl aștepta sub bolta de viță, un chioșc unde contesa, cu portțigaret, picta flori în acuarelă

— Soția contelui într-o seară servitoarea înfășurându-se în lâneturi, o nimfă de piatră în tăcerea bazinului unde bunicul își agăța pălăria cu un ușor brânci aplicat nimfei

— Acum tu să nu te uiți și nimfa susținând o scoică fără să se uite, contesa schimbând filtrul de la portțigaret

— Ăsta cine mai e Cleonice?

Bunicul meu rămânând la masă cu ochi umezi, mirosul de ierbar și de cufăr al persoanelor în vârstă, bărbia mestecând ceva ce nu era carne, ajunuri decolorate, frânturi de veselie

— Contesa șoferul în uniformă în livada de măslini lângă scăunelul de pânză

— Tu de colo dintre perdelușele plisate de undeva din spate a apărut un arătător curbat chemându-l pe bunicul și bunicul două linii paralele cu tocul de la pantof și o a treia lentă tăindu-le înainte de a-și trage bretelele îndreptându-se spre ea, măslinii nu galbeni nici roșii, cenușii, un vultur își arcuia gâtul spre rănit potrivindu-și aripile pe umeri, locotenentul în șoaptă de teamă ca vântul să nu bată spre ținte socotind după felul cum sufla iarba

— N-ai văzut?

N-ai văzut portțigaretul sau o mănușă de satin deschizând portiera mașinii, bunicul domnului maior umflându-și buza de jos cu limba rotindu-și disprețul în jur

— Tu altceva nu mai știi?

Falange care nimereau greu obiectele, gura mestecând o tăcere prelungită, mătușa legându-i șervetul la gât unde

barba prost rasă, bunicul meu nu batistuță, nu dichisit, pete maro, riduri

— Ți-ar conveni să fiu catâr nu-i așa?

Catârul mort de secole l-ai otrăvit mătușă?

Căruța sub șopron o osie ruptă și bătrânul fără să înțeleagă, o jubilare goală, un mic râs adică gingii, mai multe riduri, micul râs tăcând pentru că uitase că râdea, să-l aducă înapoi cu lesa unei întrebări, de la distanța unde se afla

— Ai agățat pălăria de nimfă tată?

Înțelegând că el încerca acum

— Care nimfă?

Prefăcându-se că a reușit să înțeleagă ca să-l lăsăm în pace

— Ei ei dând din cap de oboseală, nu dormea cu bunica, dormea pe o saltea în bucătărie căreia îi uda paiele chiar dacă oala de noapte în mijlocul grăsimilor sleite și a picăturilor de sos, o mică șuviță de păr fără odihnă pe frunte, ne trezea plângând fără motiv, ne pierdeam răbdarea cu el

— Zău așa Morais ne pierdeam răbdarea cu el

— Încetează cu asta dom'le ochi care implorau

— Ajutați-mă începeau să implore, se ascuțeau de bucurie fără să ne nimerească, gingiile

— Ei ei îi țineam dantura în casa de bani, sute de molari speriindu-ne

— Voi altceva nu mai știți?

Închideam repede casa de bani și molarii

— Ei ei a trebuit să-i facem să tacă acoperindu-i cu o bucată de pânză, mătușa, amintindu-și de comis-voiajor

— Jur că am să-l omor pe moșul ăsta locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori de două mii de ori

— Domnule maior înainte ca eu să-l aud ghemuit în iarbă cu piedica pusă la armă, nu în Angola, nu în Guineea, nici măcar în Africa, pe balconul casei cu mâinile în buzunare privind strada pe timp de noapte mă culc nu mă culc în după-amiaza când mătușa a încărcat pușca țintindu-l cu ea

pe bunicul, chiar privind-o în față pe mătușa și doar o parte din mandarin în curte se vedea mai bine mandarinul decât ea fructele, ramurile la fel cum se vedea mai bine coșarul din porțelan împodobind radioul, mi-am spus că mandarinul mic dar imens, mătușa ridicând pușca, crengile arborelui pe geam și în ciuda crengilor tocul de la pantoful bunicului trasând linii pe sol, mătușa cu el în puț și umbra capului meu asistând de sus, locotenentul aplecându-se peste mine în iarbă

— Îi vedeți domnule maior?

Mirat de ce eu pe canapea, cu revista pe genunchi

— Lăsați-mă să dorm cinci minute și vin imediat la voi dându-și seama că țintele găsind poteca spre Marimbanguengo, făcută special pentru ei și neavând încredere în potecă, verificând dacă mine, conchizând că nu mine, dispărând într-un șanț, revenind înapoi ca să-l dojenească pe rănit unul dintre ei ridicând patul puștii, cel mai solid împiedicându-l iar rănitul

— Sunt bine nu

— Voi altceva nu mai știți?

Încercând să fugă, nereușind să fugă, sprijinindu-se de un trunchi, susținând

— Sunt bine cinci indivizi, unul dintre ei rănit, să-i liniștim pe americani

— Verifică rănitul sau eu care eram gata să jur că te însoțea Iar stau în continuare așezat, pașii tăi pe coridor și deci și pașii mei, un ochi plutind singur independent de față

— Nu am față iar ochiul

— Mai lasă-mă cinci minute și vin imediat la tine locotenentul lângă urechea mea eu lângă urechea ta locotenentul lângă urechea mea credeam că eu către tine și până la urmă locotenentul lângă urechea mea

— Poftim?

Capetele noastre, al locotenentului și al meu, în conturul puțului, măslinii, corbii, din când în când orele la biserică sau la ceasul radioului, garajul din clădire deschizându-mi-

se în corp șipci metalice, balamale sfâșiindu-mi măruntaiele, înfășurându-mă ca pe un făt, protejându-mă de lume eu agonizând singur

— Sunt bine să rog să nu mi se facă vreun rău, pușca de vânătoare îmi face rău mătușă, mandarinele aproape coapte acum, oasele mâinilor mele străbătute de sforile vinelor și de pete maro, falange cărora le trebuie timp ca să nimerească obiectele și când le nimeresc le scapă, gura mestecând ceva ce nu era carne, încăpățânări, frânturi de idei, nu servitoarea contelui, o tânără dinaintea

— Cum se îmbătrânește Morais?

Spune-mi cum se îmbătrânește, cum se ajunge în halul ăsta, cum e posibil ca timpul să ne uzeze, tânăra dinainte de tine pe care am curtat-o printr-o scrisoare singura dată când am făcut versuri și ea care sigur a citit scuzându-se

— N-am avut timp să citesc inima mai mult decât inima, inimioara inimii nemișcată, continuând și nemișcată, mă mișcăm eu și inima nemișcată, am spus da lipsei de timp și nemișcat, poteca făcută pentru ținte urmărea marginea ogoarelor pe ale căror laturi plantații de tutun, *liamba* și pe urmă Marimbanguengo, înainte găini, iezi, un birt, negri, se observau rămășițe ale birtului, tânăra dinaintea ta nu o panglică în păr, un soi de pieptăn, se ruja așa cum un puști grăbit completează un desen și-l dă educatoarei

— Poftim rujul mai degrabă nelalocul lui decât la locul lui, șuvițe care bine că se desprindeau din pieptăn

— N-am avut timp să citesc aproape umeri bărbătești și ea mai femeie la umeri, câinele care sunt încă tulburat, căutând, mirându-se de sine

— Ce curios crupa asta și pântecele ăsta ciudate pretinzând ce anume, coșarul

— Morais mătușa ridicând piedica de la pușca de vânătoare

— Sunt catârul care nu te ajută tată catârul comis-voiajorului

— Natércia călcând țigări printre platani, observând o vecină, dându-se înapoi în umbră, când fina donei Ivete mi-

a înmânat biletul mama încercând să mă prevină, ochii ei

— Natércia mâinile ei

— Natércia și în același timp cu ochii și mâinile, frica mamei mele

— O să te omoare a omorât catârul când catârul i-a rupt piciorul fratelui tău și tatăl tău liniștit, blând, vorbind cu catârul, nu o insultă, aproape o laudă

— Nemernicule piciorul rupt pe care infirmierul a trebuit să-l repare cu o țeavă de zinc ca să nu șchiopăteze, nările catârului, micile valuri ale pielii, la marginea plantațiilor de tutun, *liamba,* rănitul

— *Liamba* catârul încercând să-l muște pe taică-tău uimindu-l

— Ești curajos nemernicule comis-voiajorul laș, catârul curajos

— Știa că am să-i fac de petrecanie și el curajos un nemernic un cartuș, două cartușe, taică-tău arătându-i cartușele

— Două cartușe nemernicule înainte de a le introduce în armă, catârul țeapăn, gâtul învins, greabănul lângă iesle lovind, lovind nepotul meu și locotenentul în Marimbanguengo în același timp cu țintele, tatăl meu stăpânul catârului scoțând din inel șervetul în capul mesei mai încet ca de obicei, batistuța în haină, butoni de aramă, el dichisit

— Voi altceva nu mai știți? poruncindu-mi

— Dă-ncoa nu vorbind mai tare, servindu-se din mâncare

— Dă-ncoa zăbovind la masă, cu ochi umezi, umflând ce rămăsese nu rămăsese aproape nimic din buza de jos cu limba, mica ceafă îngustă, umerii lângă gulerul hainei ca păsările în Marimbanguengo înmulțindu-se pe crengi, ciocurile acelea stranii, gâturile acelea golașe, pământul galben nu roșu despre care vorbește nepotul meu și ce-mi pasă mie de pământ, să ochesc cu pușca și mama mea

— Natércia nu ochii, nu mâinile, mama mea

— Natércia eu care nu mi-am înțeles niciodată numele, Natércia, să-l aud și să fiu eu, fratele meu cu o proteză la

tibie

— Dă-mi cârjele Natércia de îndată ce pinii sub ploaie și trenul poștal de la șase tăcea, într-o după-amiază eu ajustând niște pantaloni iar nepotul meu a sosit mai devreme de la școală, s-a ghemuit pe jos ca să se joace lângă mine adică nu se juca, credeam că se joacă dar nu se juca, a luat o bluză a cumnatei mele care trebuia ajustată și foarfecă de croitorie apoi a început s-o taie în timp ce o locomotivă în manevre șuierând în gară, a tăiat gulerul, mânecile, piepții, nepotul meu aproape sprijinit de gleznele mele distrugând și distrugând, mama mea țipând după cumnată-mea s-o ajute cu lemnele, întrebându-mă de ea, întrebând curtea, locomotiva nu în gară, aici, fochistul cu șapcă întrerupându-se din băgatul cărbunilor

— Natércia brațele lui groase dacă brațele lui fără ca tata să observe, oare când brațele lui brațele lui groase, o concavitate așteptându-l în mine, auzindu-mi numele și fiind eu, aproape plăcându-mi să fiu eu, în noaptea aceea mi-a plăcut să fiu eu, brațele groase pe pârghii, locomotiva oprită, locotenentul

— Vreți să-i vedeți?

Comis-voiajorul uitat, lenjeria, stofele, niciodată nu mă gândisem că numele meu era eu, eu Natércia, pe peron sub pretextul bisericii după ce a tăiat bluza nepotul meu tăind bucățile unde pe timpuri pasageri, bagaje, nu m-ai întâlnit, să nu crezi că m-ai întâlnit, spune

— Natércia mai spune numele meu o dată, peronul unde Leónia către mama mea

— Nora dumitale acolo locotenentul trebuie să fi spus de o duzină de ori înainte ca eu să-l aud

— Vreți s-o vedeți?

Și cum aș fi putut să-l aud pe el sau pe mătușa sau pe dona Leónia dacă ocupat cu bumbacul înflorat al bluzei, dacă tăiam repede n-ar fi găsit-o în vagonul de vite, nu pe ea, găseau paiele, cârligul, o jumătate de metru de frânghie, mama către bunica mea ridicând coșul cu lemne

— Eram în grădina de zarzavat dacă aș fi tăiat repede

dona Leónia nu în casa mea, într-a ei, nu persoane, nu scaune peste tot în lungul pereților, nu bunicul meu cu șervetul la gât, ridurile dispărând pentru o clipă

— Voi altceva nu mai știți?

Până ce mintea lui în altă parte și ridurile înapoi, părintele citind din carte și el amintirea statuii de care își agăța pălăria

— Ei ei dând jos bundița

— Servitoarea contelui tremurând pe scaun în timp ce țevile puștii de vânătoare îl urmăreau și mătușa

— Tată acum nu tânără, căruntă, un cartuș, două cartușe iar el lângă ieslea în care lovea catârul

— Ești curajos nemernicule mătușa

— Iartă-mă că nu sunt catâr tată bunicul meu mestecând o tăcere prelungită deoarece cuvintele întârziau să-i vină și când îi veneau uita, tânăra dinaintea ta

— N-am avut timp Morais timpul pe care-l am în Marimbanguengo pe când țintele se adună în casa de pe plantație sau în curtea cu dale și nu-mi pasă că palmierii

— Atenție fiindcă nimeni nu are încredere în palmieri domnilor, se încred în hartă, frontieră adică în niște acoperișuri metalice imediat după râu, când ăsta când ăla în funcție de capriciile norilor, camioneta în așteptare și peste trei săptămâni un vapor plecând din Congo, Argentina, diamantele, rana de la genunchi vindecându-se fiindcă o să se vindece, negrii îmi pregătesc o cataplasmă de-a lor și eu bine, niciun semn, umflătură, sufocare, febra asta

— Sunt bine mătușa la fel de bătrână ca și bunicul, mirosul ei de ierbar și de cufăr, pete maro, riduri, un mic râs sau nici măcar un râs, o zguduire a coastelor tăcând brusc uitând că râdea, comis-voiajorul sau fochistul

— Natércia o țigară, niște brațe groase și ea examinând minuțios o locomotivă pe o șină secundară sau platanii din piață, ea indecisă

— Cum?

Fiindcă i-am tăiat bluza n-o să dea peste mama în vagon

astfel mama mea în viață, nu trebuie să mă ia în brațe nici să stea de vorbă cu mine nu stătea de vorbă cu mine mi-e suficient să fie acolo flenduroșii din Marimbanguengo acolo, locotenentul acolo, eu acolo, colțul drept al canapelei fără stofa mototolită pe care spinarea soției mele nu a stricat-o încă, eu către soția mea

— Ți-o prezint pe mama iar soția mea, care nu-și imagina măslinii nici capetele în puț, în fața unei țărănci într-o rochie ieftină fără legătură cu corpul ei însoțită de niște ouă cadou acoperite cu un șervețel brodat, fără să mai pomenim de faptul că era îngrijită nu-i așa, de pantofii cu șireturi de sfoară

— Așa era mama ta?

În salon cu noi, intimidată de aurăriile părinților tăi, tablourile, fiul nostru îmbinând piesele jocului de construcții, ignorând trenurile, pinii, mandarinul, ploaia, nicio piatră aruncată în puț ștergându-ne capetele, soția mea convocându-mă în birou spunând

— Îmi dați voie șervețelului brodat

— Din cauza ei sufereai tu Morais? mama mea tratând-o cu

— Doamnă nu cu

— Fetițo și sculându-se în picioare la fiecare

— Fetițo ca nora primarului sau fiicele medicului, nora primarului restituindu-mi scrisoarea fără să dezlipească plicul

— N-am timp să citesc asta scuză-mă se ruja așa cum un puști grăbit completează un desen, rujul mai curând nelalocul lui decât la locul lui, aproape umeri bărbătești și ea mai femeie la umeri, un defect la sprânceană preferabil nici unui defect, soția mea cu bărbia

— I-ai făcut curte provincialei ăsteia?

Trenuri și trenuri sub ploaie, castelul amiralului Rosado cu un teren de tenis, eu afară pândind chiar în Marimbanguengo, chiar la patru dimineața, când mă trezesc în camera de zi continui să aud zgomotul mingilor, nepoata amiralului și prietenele ei cu fustițe albe, le

chemau pe mătușa mea și pe mama dacă aveau nevoie de personal pentru curățenie, niciodată nu i-am făcut curte provincialei ăsteia Selma, nepotul amiralului o ducea cu automobilul la Coimbra, mi-a dat scrisoarea fără ca nepotul să vadă

— N-am timp să citesc asta scuză-mă labele mele niciun loc unde să se așeze, neajutorate, cu capul în jos spre casă

— Doar ție ți-am făcut curte am apropiat un chibrit de scrisoare, doar ție ți-am făcut curte dar câteodată defectul de la sprânceană, rujul, umerii, când nepotul amiralului s-a însurat au trimis-o să lucreze la o societate de asigurări din Lisabona, locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori

— Domnule maior înainte ca eu să-l aud, să fi întrebat de o mie de ori

— Vreți s-o vedeți?

Înainte ca eu

— Poftim?

Ghemuit în iarbă cu piedica pusă la armă și ea în mijlocul țintelor gândindu-se nu la Argentina, la un castel cu turnulețe, creneluri, cimișir pe care au încetat să-l mai tundă cu timpul, fiecare glonț o minge de tenis pe care continui s-o invidiez

— N-ai citit scrisoarea mea dacă americanii mi-ar transmite prin radio în ce sector o fi locuind, în ce cartier, cu cine, iarna purta un palton alb greu de distins din casă, din anexă, din pavilioanele de vânătoare, paltonul pe dale

— N-o să ajungi la Buenos Aires ai murit acum că sunt maior mi-ai răspunde la scrisoare sau tu ca bunicul meu observând pușca, observând-o pe mătușa

— Ei ei nu mătușa mea, un catâr mergând într-o parte gemând, căreia el i-a răpit comis-voiajorul, fochistul, aceștia

— Natércia nu era nume, nu avea sens, numele meu ceva viu, al meu, doar când era cu ei, pântecele meu, numele meu, gâtlejul meu, care nu le răspundea, numele meu, aproape dorința de a-mi muri numele, de a mă

deplasa printre scândurile de pe peron sau printre platanii din piață iar scândurile și platanii ar înțelege, dumneata nu, dumneata nu

— Natércia dumneata cu batistuța la haină, dumneata dichisit, luptând cu animalul trăgându-i hamul, biciuindu-i coapsele, vârându-l între hulube

— Dacă ai fi catâr m-ai ajuta mai mult mârțoago gura deschisă a catârului gura mea, capul care rezista înainte de a asculta capul meu, coama asta coama mea

— Na-ți catârul tată eu în Marimbanguengo așteptând, mitralierele, grenadele, firele întinse ca să ne împiedicăm, catârii noștri domnule locotenent, să-i urmăresc cu mâinile în buzunare de pe balcon la noapte încercând să decid mă culc nu mă culc, mă așez la locul meu din camera de zi sau mă întind pe pat lângă tine, arcurile mai puțin elastice în colțul stâng al canapelei, cutele stofei imposibil de netezit

— În ce stare ai adus canapeaua asta Morais înțelegeam cu greu iar când înțelegeam uitam fiindcă inteligența mea într-un sens diferit

— Într-o seară nora primarului și minciună așa cum servitoarea contelui minciună, nora primarului minciună, doar castelul amiralului Rosado unde nu puteam intra pot să mă așez pe scaunul de pânză, să intru în livada de măslini mingi de tenis cu care jucau ceilalți, mi-aduc aminte de un cuc în sălcii și eu la pândă pe zid, să poruncesc unuia dintre artileriști

— Ieși de acolo să reglez mitraliera palmier cu palmier până în centrul dalelor, s-o fixez pe un postament, să desfășor firul, artileristul, un furier, o făptură învățată să asculte un catâr arătându-mi clema de siguranță

— Domnule maior și eu

— Taci taci pentru că nu sunt țintele, ce-mi pasă mie de ținte, e un bărbat care se gândește, cu siguranță că femeia îl aude

— Lasă-mă să mă odihnesc cinci minute și vin imediat la tine dându-și seama că femeia se scoală și hotărând s-o însoțească, convins că o însoțește și rămânând așezat,

pașii lui pe coridor și deci și pașii ei, un ochi plutind singur, independent de față

— Nu am față o observă deplasându-se, scărpinându-se pe spate, în direcția coridorului, mătușa către bunicul

— Cum mă cheamă tată? bunicul meu pe scaunul de pânză bunicul meu pe scaun și un uliu în văzduh căutând trasând linii pe jos cu tocul pantofului, două linii paralele, o a treia tăindu-le, oasele mâinilor cu frânghiile vinelor și pete maro, falange care întârziau să primească obiectele iar când le primeau le scăpau, falangele primind cătarea puștii de vânătoare și dându-i drumul, mătușa în fața lui pentru prima oară în fața lui

— Repetă-mi numele tată repetă Natércia tată, măcar o dată în viață rostește Natércia tată, dacă am să-ți spun că nu pe ei voiam să-i aud zicându-l ci pe dumneata, dumneata

— Natércia tată și niciun zdrăngănit de tren, nicio ploaie anulându -mi numele așa cum nepotul meu a anulat numele cumnatei mele cu foarfecă tată, nu mama mea în vagonul de vite, altcineva, mama mea nu există, există un cap care se apleacă împreună cu al meu spre fundul puțului, locotenentul trebuie să fi spus de o mie de ori

— Domnule maior fără să-l aud, trebuie să fi întrebat de o mie de ori

— Nu-i vedeți? fără ca eu

— Cinci minute și vin imediat la tine înainte ca cealaltă tânără să-mi înapoieze scrisoarea

— N-am timp să citesc scuză-mă înainte ca eu

— Poftim?

Înainte ca acea cârpă ca semnal la fereastră, mitralierele au început să tragă, gloanțele pe dale, în palmieri, în ei și brațele acelea care nu aparțin corpurilor, corpurile acelea care seamănă cu picioare renunțând sub ei, s-a terminat cu picioarele, de ce am nevoie de picioare dacă am ajuns în Argentina și o afacere, o mică moștenire, o cafenea, răposata mea soție cu mine, genunchiul meu vindecat, eu vindecat

— Sunt bine pământul Angolei despre care am jurat că galben nu galben, roșu, fiul nostru

— Mamă și soția mea cu elefantul în brațe lăsând să se vadă interiorul de rumeguș sau de vată al unei labe

— Zău așa Morais dacă cel puțin părul tău prins cu o panglică, liniile de ruj ale unui puști grăbit să completeze desenul, dacă ea la patiserie cu prietenele ceașca ei nu pământul roșie, să sărut ceașca unde ceașca roșie și gura mea roșie, eu roșu, locotenentul examinând fiecare țintă în parte, soldații care ieșeau din pavilionul de vânătoare, din anexe, din desiș, un sergent gonind păsările cu gâtul golaș

— Afară și păsările un mic salt pieziș, o mică alergătură stângace, un cârâit și reveneau lungindu-și gâturile, semănând cu gâtul bunicului meu către mătușa mea

— Ei ei ca și cum în locul puștii de vânătoare medicamentul pentru tensiune, siropul pentru plămâni, lingura de la prânz, locomotiva în care fochistul de odinioară

— Natércia afundându-se printre traverse, nu doar traverse, garduri de stuf, acoperișul gării acum nu drept, oblic, au tăiat livada de măslini dar presupun că ploaia încă prin pini, grădina noastră de zarzavat încă, mandarinul încă, bunica sau tata

— Natércia și nefiind numele ei, neaparținându-i, neavând legătură cu ea numele unei necunoscute mătușa mea încărcând pușca de vânătoare

— Cum mă cheamă? mătușa mea

— Ia spune cum îl cheamă pe catârul dumitale tată bunicul meu încercând s-o audă se observa cum încerca s-o audă fiindcă gura aproape că a încetat să mestece, ochii umezi dincolo de ea în livadă, la bunica mea, la mine, mi s-a părut că rapidul sau vântul în livada de eucalipți a francezului, că un comis-voiajor nu, fochistul

— Natércia că eu în camera de zi și nevastă-mea desculță

— Morais cămașa de noapte care mi s-a părut de mătase pentru că televizorul o albăstrea, o bretea alunecându-i de

pe umăr și clavicula, rădăcina sânului, mirosul somnului, labele mele

— Selma zone din mine risipite, născute pornind de la fese, convergând, dobândind oase, unindu-se, să mă sprijin de canapea pentru că niște articulații șoldurile de exemplu indecise deocamdată, să mă ridic reușind să echilibrez mai mult sau mai puțin acest tot atâtea lucruri care sunt eu, bucăți suprapuse care alunecă sau cad, se îmbină până la urmă, un pas care învață să umble, alt pas, lumina televizorului făcând noaptea mai noapte adăugându-i umbre care se deplasau aidoma culorilor de pe ecran, franjurile descusute de la covor să nu mă împiedic de franjuri aproape fără să-mi dau seama labele mele din față urcând, gândindu-se la tine, reușind o propoziție

— Te cheamă Natércia și mirându-mă de propoziție mestecând tăceri îndelungi fiindcă mintea mea în altă parte, tu îndepărtându-te de mine fără să înțelegi

— Natércia și nu-i nimic dacă nu înțelegi Natércia nu-i nimic, nu contează, nu-mi pasă dacă fiica mea Natércia nu înțelege, dacă nu mă mai privește fiindcă am uitat de ea în timp ce nepotul meu, înainte de a urmări femeia pe coridorul casei, deschide un ochi care plutește singur, independent de față nu are față se observă că pe fațadele de pe stradă numai două ferestre, la una din ele un braț brațele acelea lente ale insomniei întinzând spre aragaz o cafetieră invizibilă sau, în locul brațului, mișcarea unei crengi? iar la cealaltă o tânără în palton cu o scrisoare de mulți ani în mână pe care poate va ajunge s-o citească în noaptea asta, stând în picioare în marchiză, înainte de a o abandona în punga de plastic cu resturile zilei pe care în dimineața următoare le adună portăreasa de pe paliere încredințându-le, una câte una, cu rămășițe de mâncare și ambalaje vechi, în toboganul clădirii.

Capitolul al nouălea

Ca și cum asta i s-ar putea întâmpla cuiva care stă în casă liniștit cu familia iar când spun familie mă refer la nevastă-mea și la cei trei copii, doi băieți și o fetiță de unsprezece, opt și trei ani respectiv, mai mult sau mai puțin așezați în camera de zi într-o duminică de iulie și spun mai mult sau mai puțin deoarece copiii nu stau niciodată mult timp așezați oriunde ar fi rugându-i să mă ajute să decid fiindcă în pofida autorității mele firești de soț și tată nu-mi place să decid singur, dacă mergem la plajă sau nu mergem la plajă profitând, pe de o parte, de soarele ăsta, de căldura asta și de lipsa asta de vânt care mă ajută să înclin în favoarea plajei, și pe de alta bănuiala aproape certitudinea că la ora asta și în acest oraș Lisabona sute, poate că mii de soți și tați cu aceeași idee ca a mea se îngrămădesc pe șosea și, prin urmare, călătoria spre mare înceată și anevoioasă din cauza necontenitelor opriri ale mașinilor, a mirosului neplăcut de cauciuc ars, benzină și motorină pe care îl degajă neîncetatele demarări, a semafoarelor care rămân pe roșu prea multe minute și pe verde doar câteva secunde mizerabile, ca să nu mai vorbim de automobilele din fața automobilului nostru care întârzie să intre în viteza întâi ceea ce ne obligă să frânăm violentându-ne cu o inutilă duritate coloana cervicală în timp ce mașina imediat următoare claxonează furioasă cu un scrâșnet de cretă, motiv care-mi permite să mă opun cu vehemență automobilului imediat posterior care se îndepărtează distrându-se cred pe socoteala noastră cu un calm batjocoritor, fără să mai socotim, odată ajunși, chinul de a lăsa mașina într-un parking improvizat fatal amortizoarelor și periculos pentru țevile de eșapament, cu nevastă-mea și copiii, mai ales al doilea cel mai mare un suflet hialin căruia nu-i pasă de nimic asigurându-mă cu arătătorul scos

afară

— Uite un loc acolo și niciun loc, informând

— Acela pleacă deși și-a deschis portbagajul doar ca să scoată dinăuntru un scaun de pânză întâmplător verde nevastă-mea, cu o încăpățânare nepotrivită

— Întreabă-l dacă pleacă negând evidența scaunului, de altfel pliant, de fabricație recentă și nu complet verde, verde cu alb, argumentez cu răbdare cu o relativă răbdare

— Nu pleacă naiba să-l ia a venit după scaun nevastă-mea cu o panama pe cap care o face în același timp mai tânără și mai urâtă ca să fiu drept doar mai urâtă, prea îmbujorată din cauza căldurii după gustul și preferințele mele de ce m-oi fi însurat cu tine?

Nefardată și cu picături de sudoare strălucind pe buza de sus, introducând degetul mare într-un borcan cu cremă pentru a-și proteja nasul

— Ce te costă să-l întrebi Tavares?

Așa că spre a evita discuții neplăcute și după ce i-am declarat fiicei mele care se smiorcăia de sete pe bancheta din spate

— Potolește-te că peste puțin timp ai să bei îl interpelez pe individul cu scaunul, un tip în slip și sandale de gladiator, mai ars de soare ca oricare dintre noi și fără nevoie de borcan cu cremă, cu un portchei împodobit cu o labă de iepure, întorcând capul spre mine adică niște ochelari de soare care-i conferă o înfățișare severă, întreb cerând scuze pentru nasul alb de lângă mine cum să explic fără ostilitate că mi-e rușine de nasul alb? prin ochelarii mei nu de soare care mă micșorează, mă vulgarizează, mă transformă într-un miop inofensiv

— Plecați?

Individul terminând de închis portbagajul și arătând scaunul arătând simultan și laba de iepure care ornează cheile -Nu un

— Nu pe care miopii inofensivi îl primesc zilnic și în care mi se pare că discern un dispreț evident nu numai față de soarta mea o soartă nenorocită care le e hărăzită miopilor

ci și față de setea unui copil de trei ani căruia fratele mai mare, frecându-și glezna suflet până la urmă nu hialin, nici pe propriii noștri copii nu-i cunoaștem îi aplică o lovitură de cot după mine exagerată

— M-ai zgâriat cu vârful pantofului stai liniștită urmată de o încăierare pe care o urmăresc în retrovizor pentru a le prinde privirea și a-i domoli cu o expresie în care se agită în aer un pumn pedagogic în timp ce nevastă-mea răsucindu-se, cu genunchii pe banchetă

— Dacă nu încetați imediat vă întoarceți acasă pe jos individul cu scaunul se înapoiază pe plajă legănându-și laba de iepure iar eu lansez mașina contra unei grămezi de pietre unde se imobilizează între o furgonetă și un jeep, aud agonii de pneuri, scrâșnete de metale care se zgârie între ele, trebuie să coborâm toți prin portiera opusă portierei mele, cea a fiului meu mijlociu fiindcă celelalte sprijinite de furgonetă și de jeep astfel că nevastă-mea trebuie să treacă peste corpul meu, poșeta reușește, coșulețul cu tuburi pentru nasul alb reușește, ea nu, încearcă cu capul înainte, încearcă cu picioarele, se rotește spre dreapta și spre stânga, îi disting din când în când fața, un picior care se luptă, un bombănit de mânie

— Numai tu încetez să mai disting fața și o fesă mă înăbușă, un genunchi mă apasă pe piept, celălalt se agață în volan

— Numai tu papucii pedalează pe plafon, vrând să fiu amabil și să o ajut îi dau un brânci în spate, gura se strivește de tetieră

— Dobitocule mâinile se târăsc cu smucituri peste grămada de pietre, când se ridică, mirându-se că mai e în viață, borcanul spart, fiul meu mijlociu plângându-se că sticla, acum rândul meu și imediat schimbătorul de viteze în burtă, un junghi în șira spinării, noi cinci afară, nevastă-mea și eu evaluându-ne oasele și articulațiile dislocate, una dintre roți turtindu-se fără aer, studiind roata junghiul în șiră un cuțit în șale nu numai lamă, sodă caustică, acizi care nu mă lasă să merg suferind la fiecare denivelare a

solului, la fiecare smoc de iarbă, la fiecare pietricică, panamaua soției mele jalnică, o varice pe care nu i-o observasem și observând-o îmi repugnă, un leucoplast pe tendonul lui Ahile care-mi repugnă și el, pesemne că junghiul din șira spinării mă face atât de critic

— De ce naiba se căsătoresc oamenii?

Nasul alb fixându-mă cu o teamă de paiață, atitudinile acelea ale lor când sunt umilite, bătute, nu supărate, nespus de triste, eu cu zâmbetul pe care mi-l îngăduie șira spinării

— Glumeam nu da importanță dorind ca nu lacrimi, nu scene, avem atât de puține zile înainte de avion, nu-mi plânge aici, ochii tăi umflându-se, gura ta ceva ce am hotărât să nu aud, de ce să aud dacă săptămâna viitoare din nou Aldina, să mă gândesc la Aldina dar panamaua, leucoplastul, să mă gândesc ce prostie timpul ăsta petrecut la Lisabona, Gonçalves

— Ia-ți rămas-bun de la familie înainte de Argentina Tavares nicio palmă de nisip liber pe plajă, oameni prosoape pateuri sticle mucuri de țigară ziare, ca și cum asta i s-ar putea întâmpla cuiva care stă în casă liniștit cu familia pregătind duminica, o lună întreagă de vacanță înainte de înapoierea în Angola, ajungând la aeroport nevastă-mea așteptând, o persoană reală în locul scrisorilor și eu surprins că ești o persoană, nu scrisori, o rochie pe care ai ezitat ore întregi până s-o alegi punând trei sau patru pe pat, întrebând-o pe sora ta

— Care dintre ele?

Scoțând pantofi din sertarul de jos al dulapului, comparând pantofii cu rochiile

— Care dintre ei voi două pipăind, înlocuind, șovăind, buzele surorii tale într-un sărut gânditor când într-o parte când în cealaltă, sărutul încetând să fie sărut, alegând o rochie, niște pantofi, ținând rochia pe tine, decizând

— Asta regretându-și alegerea

— Asta punând rochia înapoi pe pat, concluzia

— Nu știu tu la aeroport nesigură de rochie lucru care

se observa în luminița surâsului, cu broșă la jachetă, cu părul coafat, în luminița surâsului altceva ce nu știu să definesc, nu dragoste clar, care dragoste, ce-i aia dragoste, o dorință nu chiar dorință, ceva mai puțin puternic de a-mi plăcea, poate că ceea ce numește ea dragoste în fanteziile pe care le are, ușurința cu care femeile risipesc cuvinte fără nicio semnificație, dragoste, pasiune, exagerări, Aldina cel puțin tăcere, după masa de seară se așază într-un colț al camerei în tăcere, îi vorbesc în tăcere, n-o fi chiar nevorbire, îmi răspunde tăcerea și în tăcere lucrurile mărunte din casă care dacă nu suntem atenți la ele se însuflețesc spunându-și lor însele sunt o cratiță, sunt un bufet, sunt un ceainic, nevastă-mea la aeroport prea conștientă de rochie și de pantofi, cu prea multă teamă că nu le voi observa drept care lipsindu-i curajul de a mă îmbrățișa, nu tăcere, mâinile ei gălăgioase, sora ei în spate și în zâmbetul surorii într-o rochie mai discretă și cu niște pan tofi mai discreți pentru ca nevastă-mea să iasă în evidență

— Îți plac rochia lui Guiomar pantofii? nevastă-mea și eu tăcuți, să-mi poruncesc mie însumi lasă bagajele jos, dă-i un sărut, dă un sărut rochiei, pantofilor, acea primă lacrimă motivată de ce?

Pe care ea o credea de iubire și care iubire, unde se duce iubirea, mi-am dorit ca tăcerea Aldinei printre persoanele care așteptau și nimic care să afirme sunt o cratiță, un bufet, sunt un ceainic, taxiuri, grabă, să ating un obraz cu obrazul meu, să intru în relație cu pernuța rochiei, nu cu tine

— Guiomar când gura mea

— Aldina înainte ca gura mea

— Aldina vocea mea

— Guiomar tu care pentru mine, de ani de zile, erai scrisori care descriau ce credeai că mă interesează, noutăți despre copii, nașterea fetiței, parchetul din apartament pe care l-ai schimbat luna trecută, eu care la început înțelegeam și pe urmă fără să înțeleg

— Apartamentul? ca un ecou

— Apartamentul în tăcerea lucrurilor, fotografii în care începeai puțin câte puțin să fii tu sau eu eram cel care începeam să fiu eu în privința ta, fotografiile celorlalți, nu ale noastre, tu nu tu ca și fratele meu Abel, ca și ceilalți morți, fratele meu îmi apărea în vise cu degetul în gură

— N-am murit dar nu spune nimănui e secret și nici nepotul meu nici părinții mei nu-l vedeau, întindeau platoul la masă fără să-l observe, mi-l amintesc pe tata refuzându-i untul și explicându-mi

— Abel a murit și fratele meu către tine, palma ta pe fața mea

— Ai făcut riduri deși mă atingeai nu mă atingeai înțelegi

— Abel a murit în timp ce mă atingeai eu către mine, cu degetul în gură

— N-am murit dar nu spune nimănui e secret să-ți laud rochia și pantofii, rochia și pantofii unei străine într-un oraș străin prefă-te că Lisabona și căsătorit cu tine, prefă-te că te cunosc Guiomar, cunosc fotografii, o femeie în negru și alb cu copii în brațe, aceeași femeie cu copii de mână și gravidă cu al treilea copil, ea nemișcată în fotografii și deodată acolo, în culori, cu o lacrimă într-unul din ochi, celălalt ochi uscat acel alt ochi e al tău?

Ochi care-mi aduceau în amintire ochii tăi fără a fi ei întru totul dar imediat rochia și soră-ta ascunzându-mi ochii, soră-ta încruntându-se

— Atât de ceremonioși și o a doua lacrimă acum, diferitele porțiuni ale feței un *puzzle* care se deranjează un pic pentru ca în intervale o lacrimă fără loc sub pleoape, piese care se îmbină cu o satisfacție îngrijorată când îți laud rochia, în taxiul spre apartament o tăcere diferită de tăcerea Aldinei fiindcă nimic nu afirmase denumirea a nimic, la zdruncinătura unei curbe, piciorul tău lângă al meu, amândoi îndepărtând picioarele și piciorul tău lângă al meu, amândoi îndepărtând picioarele și picioarele

— Scuze cu stânjeneala celor care nu se cunosc, eu din

profil spre tine știind că tu din profil spre mine, cum nicio fotografie cu tine din profil profilul ăsta nu e al tău, de voce da îmi aminteam și totuși vocea niște cuvinte pe care nu le folosea niciodată

— Ai făcut riduri neutralizând amintirea, începeam să-mi aduc aminte de stradă, de clădiri albastrul acela nu o clădire care nu făcea parte din trecutul meu și prin urmare nici străzile, m-am înșelat, sau atunci da și nu, tu soția mea și o străină, la zdruncinătura curbei următoare piciorul tău lângă piciorul meu și de astă dată să-l accept, de ce să nu-l accept dacă prin faptul că-l acceptam acel *puzzle* acum refăcut, niciun interval prin care o lacrimă, să jur că-l accept

— Accept nu vezi?

Să descopăr că tu cercei, pe care mama mea la o aniversare sau după liturghia de Crăciun de la miezul nopții

— Sunt în familie de pe vremea bunicii mele Guiomar bunica pe care n-am apucat s-o cunosc mama mea zice că da însă n-am noțiunea ei, o bătrână oarecare, sigur deja paralizată și bâiguind prostii dacă mai putea să bâiguie ceva, dacă nu doar paralizată, conform registrului genealogic al familiei într-o magherniță pe care mama mea o promova la rangul de magazin universal, referindu-se la paralizată ca la un soi de prințesă

— Era blondă și albă avea un unchi veterinar prestigiul unchiului veterinar amuțindu-ne de mândrie un licențiat în cufăr se păstra o carte foarte veche căreia îi lipseau pagini paginile care nu lipseau galbene, roase de șoareci și ilustrată cu schelete de animale, ne arăta cu venerație un caiman, un bizon, scheletele privindu-ne prin găurile craniilor

— Sunt un bizon respectă-mă tu, ca să se bucure, înlocuind cerceii tăi cu cerceii bunicii periuțe tulburi care te îmbătrâneau, tu atentă cu cerceii de teamă că un gest i-ar putea strica atât de fragili ceilalți cercei, pentru care luni în șir ai adunat bani ca să-i poți cumpăra, în

portmoneu de-a valma cu mărunțișul, un semn aproape nici semn pentru mine, o schimbare în felul de a mă privi pe care părinții mei n-au înțeles-o

— Nu-i spune maică-tii că nu-mi plac Tavares perle de bâlci și șurubelul oxidat, i-ai scos pe scară de îndată ce s-a închis ușa

— Pot să mai fac și vreo infecție cu zdrăngănelele astea oribile și venindu-mi în gând

— Pot să mai fac și vreo infecție cu zdrăngănelele astea oribile tu redevenind deodată tu, nu rochie, nu pantofi, tu, nu tu de acum, nu profilul din taxi plătind șoferul împiedicându-mă să deschid servieta

— Lasă și în interiorul acelui

— Lasă o ceremonie, o distanță față de mine

— Lasă dom'le eu gândind

— Cine ești?

Iar în casa din Angola

— Sunt o cutie sunt un ceainic tu redevenind tu când eu eram cel care plătea, tu așa cum erai cu un eu care nu mai sunt și atent cu tine de frică să nu mă dai afară fiindcă erai cu patru degete mai înaltă, convingerea că oamenii pe stradă râzând de noi

— Ea mai înaltă ca el închipuiți-vă cu indignare

— Juma' de buletin amuzați

— Piticul căutam să merg pe partea mai ridicată a trotuarului ca să nu se vadă diferența

— În fond sunt egali observam că-ți dădeai seama de stânjeneala mea și te aplecai de milă strângându-mi degetele

— N-are importanță Tavares prin faptul că-mi strângeai degetele

— N-are importanță Tavares o importanță enormă, prietenele tale

— Brelocul lui Guiomar tu râzând cu ele, tu

— Vino-ncoa brelocule deși tăcută când îți sprijineai obrazul de umărul meu, aplecându-te prea mult, răsucindu-te prea mult, tu nu

— Brelocule și deci eu simțind

— Brelocule în fiecare pauză jenantă, în momentul când întrebam fără să întrebăm

— Și acum?

În timp ce cu Aldina nu mă întreb nimic sau îi întreb tăcerea în casa fără covoare nici perdele pe care mi-a împrumutat-o Serviciul, două camere și ea împrumutată împreună cu casa, când am intrat Gonçalves arătând spre un amestec de negresă și mulatră mai scundă decât mine eu satisfăcut că mai scundă decât mine o juma' de buletin, o pitică ocupată cu măturarea gunoiului rămas de la clientul anterior și continuând să-l mătură fără să-l salute pe Gonçalves

— Aldina o să aibă grijă de dumneata aducea mâncarea de la magazinul Serviciului, nu mă saluta, nu-i păsa dacă scuturam firimituri sau praf sau orice altceva în curte, eu asigurându-mă că mai scundă, eu mulțumit, revenind de la lucru o găseam așezată nu în așteptarea mea eu nu contam într-un dialog mut cu ceainicul și scaunul, ceainicul și scaunul tăceau mâlc de cum puneam piciorul pe scară, coborând din taxi zugrăviseră clădirea în roz, ea care pe timpul meu dacă a existat vreodată un timp al meu galbenă, transformaseră balcoanele în marchize, înlocuiseră cu narcise margaretele de la intrare, nevastă-mea căutând cheia în poșetă în felul ei asta mi-a rămas în minte cătând cheia în poșetă, adică pierzând ore întregi și asta mi-a rămas în minte până să le găsească de vreme ce în locul cheilor permisul de călătorie aspirine cerceii bunicii mamei mele nu carnetul de cecuri, un plic murdar, niște chei misterioase

— Nu-s astea eu cu bagajele, înainte nerăbdător, temându-mă că vecinii

— Ce pereche ridicolă și acum gândind

— De ce nu sunt un ceainic?

Eu un invitat, un musafir, casa ta, nu a mea a mea galbenă nu uit privirea piezișă a șoferului, nu

— Un breloc privirea piezișă a șoferului

— Un amant și ochișorul prietenos încurajându-mă

— Curaj aprobând rochia, coafura, pantofii, fermoarul prea jos, soția mea aproape în genunchi temându-se să nu-și agațe ciorapii de scară și eu dominând-o, eu înalt, când am închis ușa un carton pătrat tot nou vă rugăm închideți ușa și cum ori de câte ori vă rugăm închideți ușa eu resturi de copilărie dorind s-o deschid, să intre hoți infirmi violatori martori ai lui Iehova asasini cerșetori, soția mea ajutându-mă cu bagajele și un parfum diferit, pe vremea când am cunoscut-o parfumul mamei, cinci sau șase picături și pe urmă alcool în sticluță

— E parfumul mamei mele îi adaug alcool în sticluță astfel că după a doua lună de făcut curte mai mult alcool decât parfum, un miros de rană dezinfectată la gât, de astă dată nu rană dezinfectată, parfum, un suflu cald și dulce la subsuoară, pe piept, alarma neîncrederii

— Pentru cine te parfumezi?

Care s-a risipit imediat, de ce să mă alarmez dacă o necunoscută, o străină într-o clădire roz, la sfârșitul lunii plec, falangele ei și falangele mele înlănțuite pe clanță, șoldul ei, șoldul meu, am încercat o mângâiere la întâmplare la întâmplare?

Și am nimerit-o pe gulerul cu un nasture parfum pe guler să deschei gulerul și fața soției mele nu fericită, recunoscătoare, sau fericită pentru că recunoscătoare și iarăși lacrimi nu chiar lacrimi, deranjarea pieselor d*epuzzle* care anunță lacrimile, ea poate emoționată, eu aproape speriat

— Sunt un scaun sunt un ceainic s-a parfumat pentru un soț care nici nu-i răspunde la scrisori, îmi telefona de ziua mea și eu la Serviciu

— Da eu

— Da da eu

— Da da da Gonçalves

— Câtă lipsă de entuziasm Tavares s-a parfumat pentru mine, dacă îi mângâi fesele acceptă, dacă o dezbrac acceptă, soția mea deodată în pielea goală, cicatricea

cezarienei de la fetiță adăugându-se la cicatricea apendicitei, într-una din scrisorile pe care mi le înmâna Aldina, însoțită de felicitări și promisiuni de fotografii cu toată lumea în vacanță vor fi gata abia peste cincisprezece zile

— S-a născut prin cezariană sărăcuța la sfârșitul scrisorii o caligrafie răsucită, parcă scrisă cu piciorul, sora ei

— Un bebeluș ca un adevărat cadou felicitări cumnate eu către Aldina

— Ce cadou?

Aldina în tăcere și eu

— Uită asta fiica celui care avea harta în genunchi la Lunda ritualul cheii repetându-se pe palier, a trebuit să aprindem lumina din tavan de două ori

— Apasă pe butonul de lumină ai răbdare butonul care pe întuneric același punctuleț palid la fel ca aceleași *azulejos* și același ștergător

Bun venit și astăzi, până la urzeală, o lipsă de peri, soneria la fel, să apăs pe sonerie ca să văd dacă același sunet și într-adevăr același sunet, un țârâit singuratic, îmi imaginam eu pierdut fără destinație stârnind un ecou în caverne, soția mea, cu un soi de gângurit, mi-a tras nasul lângă nasture iar sub parfum poate o impresie de-a mea acel miros de rană dezinfectată, băieții la școală, bebelușul ca un adevărat cadou la creșă și eu singur cu ea

— M-am ars fără apărare, încordat, ceea ce se presupunea a fi caverne mobilier care i-a prisosit mamei mele, tatălui tău, mahon nelustruit, cireși întunecați pe care timpul scria zgârieturi, de cealaltă parte, în locul măcelăriei, o vitrină cu haine, un garaj cu o pompă de benzină unde înainte o lăcătușerie, pe măsuța cu scrumieră jocul de șah căruia îi lipsea pionul înghițit de fiul meu și medicul de la spital, în zăpăceala proprie catastrofelor, nu ni l-a mai restituit niciodată, mocheta dezlipindu-se la colțuri și sub mochetă crăpături ale cimentului, umezeală, rochia și pantofii nu se potriveau cu

mobilele, nicio comodă

— Sunt comodă nicio canapea

— Sunt canapea prost crescute, grosolane, o fotografie de-a mea adică o fotografie veche, dinainte de căsătorie, măritată, cu mine ținându-mă drept fără

— Hei și deci nu a mea, a celui care locuia acolo piticul informând

— Nu te vrem înțelegi soția mea îndreptând obiecte care nu era nevoie să fie îndreptate, la fel de pierdută ca și mine, răsucindu-și un toc, examinând tocul, lovind cu el de un colț unghiile de la picioare vopsite în argintiu nu-și vopsea unghiile

— Cărui bărbat vrei să-i placi de îți vopsești unghiile? încălțându-se din nou ascunzându-mi unghiile instalându-se pe canapeaua care nu

— Sunt canapea într-o atitudine de așteptare, controlându-și volumul părului cu ușurătatea palmelor, atingând cu vârful degetelor nasturele deschei nu deschei căzând pe gânduri nu pe gânduri dar cum să spun altfel? lăsând în pace nasturele, găsind o modalitate ca fusta să se ridice fără s-o facă să se ridice, teama ca cicatricea cezarienei, vergeturile, grăsimea, corpul ei mai bătrân și eu dezgustat

— N-am chef Guiomar nu așa, cu delicatețe, cu tact

— Nu ești obosită Guiomar?

Pretextul emoțiilor, dorului, oboseala călătoriei

— Mâine neapărat Guiomar când la consultație cicatricea, grăsimea, vergeturile medicul asigurând-o

— O lună și nici cu lupa nu se mai văd vă garantez până și un orb le-ar vedea iar medicul, filosof

— La unele persoane durează mai mult recuperarea decât la altele corpul omenesc e un mister stimată doamnă va fi întotdeauna un mister tubul ăsta unguentul ăsta și niciun mister, ce mister, fapt e că pântecele moale, pielea fără elasticitate, găurelele suturii până și găurelele suturii soția mea așteptând pe canapea în timp ce Aldina nu aștepta, exista, mătura între două mobile care existau și

ele

— Sunt o mătură eu mâncam așezat la masă, ea cu farfuria pe genunchi

— Câți ani ai Aldina?

Și ea mâncând în tăcere, ce contau anii, isprăvea înaintea mea, aștepta să termin ca să se ridice nu cum ne ridicăm noi, cum se ridică animalele cu o dezinvoltură fără greutate, cu o armonie a mușchilor ca să ia cele două farfurii ce contau anii?

Aproape niciun zgomot în bucătărie cu excepția păsărilor de noapte, bufnițelor, ceea ce la început socoteam că animale scheletul caimanului, scheletul bizonului și nu animale, pământul Africii chemându-mă, am înțeles că pământul Africii abia când m-au rănit la genunchi sau poate că nu pământul Africii, vânticelul de când nu plouă zăngănind frunze în beznă într-un monolog pe care Aldina îl știa, cum pot fi suportate în liniște întreb eu fără un suspin, fără o mișcare, atâtea ore în întuneric, simțeam că se culca după ce mă culcam eu nu după vreun zgomot al ei, după frunze, în trei ani trei ani și jumătate, dinainte ca fiica mea să se nască, niciun gest de acceptare sau respingere, cred că ochii deschiși fiindcă în timpul furtunilor ochii nu asupra mea, dincolo de mine, în tavan, dincolo de tavan, în Nambuangongo, nu-mi amintesc vreun gest de curiozitate sau de plictiseală, mi-amintesc ochii, dacă ar fi avut un nasture nu s-ar fi preocupat de nasture, în schimb soția mea complet suspendată de nasture și mă rog nu de porțiunile feței care se deranjau și lacrimi nu pentru mine, pentru cicatrice, pentru grăsime, pentru că la treizeci și cinci de ani eu bătrână atât de bătrână nu veni lângă mine pe canapea cu rotulele la gură, nu-ți ascunde fața de mine, să mă așez într-o parte aproape de tine alunecând de pe pernă, să mă agăț cu unghiile liliecii în crengile din Angola, eu către Aldina

— Liliecii și în spatele meu ea, adică nimic, eu agățat cu unghiile de stofa spătarului și parfumul din nou, nu rană dezinfectată, parfum și parfumul diminuând celulita,

vergeturile, apartamentul aproape al meu, tu aproape tu, tu în fine tu, tu Guiomar, clădirea roz galbenă galbenă păsările de noapte, bufnițele, vânticelul de când nu plouă foșnind frunze în beznă deși e zi la Lisabona, storul care se trăgea cu un șnur și continua să se împiedice la mijloc la două șesimi din traiectorie, tabloul moștenit nu știu de la cine cu felia de pepene și strugurii cu o semnătură fantezistă în colț Lacerda la început ne distram închipuindu-ni-l pe Lacerda, cum era, unde o fi trăit dar de asta se ocupa astăzi fotografia mea, nu eu, copiii noștri peste câțiva ani poate, liliacul agățat de soția mea, nu de o creangă, dând peste eticheta rochiei, o față care ceda, o bărbie udă, desfăcând nodul pe care îl formau brațele, jucându-se cu storul

— Trebuie să repar storul acela parfumul l-a ajutat să nu-i pese de șnur deși Aldina cu el, chef s-o întreb pe nevastă-mea

— Unde ai pus mătura?

Sânul în mâna mea, să nu-i treacă nimănui prin gând că mâna mea pe sânul ei, a venit sânul singur, un soi de suspin și cu suspinul acel *puzzle* s-a deplasat un zâmbet m-am înșelat, nu un zâmbet, acel *puzzle* cu o îndoială

— Cicatricea de la cezariană nu te impresionează?

Și înainte ca odată cu îndoiala lacrimi s-o schimb cu Aldina, eu cu Aldina, nu cu tine, și tăcere, nici felie de pepene, nici struguri, nici mocheta dezlipită, o farfurie pe genunchi în așteptarea farfuriei mele, Gonçalves arătând-o cu gestul cuiva care arată o imperfecțiune a casei

— Aldina o să aibă grijă de tine în locul tabloului lui Lacerda un calendar călugări din Tibet și mișcând Tibetul o gaură cu un pistol israelian și o cutiuță cu gloanțe

— În caz de nevoie băiete eu băiat ca negrii

Aldina străină de pistol, de noi, eu străin de soția mea și soția mea recunoscătoare, mergând cu rochia căzută în talie la baie

— Mă întorc imediat ascunzând vergeturile și celulita cu mâinile, eu cu pantalonii căzuți pe glezne și storul

mustrându-mă

— Sunt tot stricat șipci nu drepte, oblice, după șipci, schele pe o clădire căreia îi reparau coamele, copiii noștri în alt punct al orașului cu cumnata mea râsul ei la aeroport

— Să nu vă grăbiți bambini mai drăguță decât nevastă-mea mare lucru mai elegantă și în plus mai scundă decât mine, să mă consider idiot cu picioarele dezgolite din cauza cumnată-mii, nu a nevestei mele și nici a mea, să închei pantalonii, să strâng cureaua în timp ce în baie apă, ușa dulapului, iar apă, după ploaie, în Angola, Aldina își pierdea din consistență, fluctua, adică pe dinafară la fel, fără schimbări și totuși pariez pe ce vreți fluctua pe dinăuntru, o observam într-ascuns sperând o diferență și aceeași tăcere, semnătura pe tablou

— Lacerda deodată deosebit de importantă, linia de la ultima literă subliniind numele, după ceea ce tocmai s-a întâmplat și în ciuda bagajelor acolo apartamentul aproape al meu al meu n-am fost niciodată în Africa, n-am plecat niciodată din Lisabona, odată galeria draperiei a căzut în timpul nopții și eu în pijama, pe taburet, bătând-o în cuie, mai înalt decât soția mea și decât toate obiectele din cameră, nu pitic, nu juma' de buletin, util și fericit că sunt util, manevrând șuruburile, cuiele, ciocanul, tu

— Atenție ținând taburetul, dacă m-ai fi îmbrățișat în acel moment mi-ai fi îmbrățișat picioarele, restul din mine sus, competent, liber, desprinzând tencuială, cerând

— Cârligul

— Cleștele

— Șurubelnița eu dominator, eu foarte mare, Gonçalves completându-mi fișa de la Serviciu

— Ce înălțime ai Tavares?

Și lumea, care se intimidase din cauza mea, bătându-și joc de mine, în baie o întârziere excesivă, iar dulap, iar apă și după dulap și apă un gol prelungit, nu tăcerea Aldinei, o neliniște, o angoasă, să înaintez pe coridorul care-mi aparținuse continuă să-mi aparțină iar farfuria de cositor pe masă confirmând

— Îți aparțin să zăresc în trecere cuvertura fucsia cu volane, comoda unde altădată puneam unde voi pune astăzi forfecuța de unghii și agenda într-o cupă de sticlă noi spuneam cristal în care de când lumea un clește de rufe, apartamentul schimbându-se, supus, obișnuindu-se cu mine, strada așa cum era cum era logic să fie magazinele și *azulejos* pe care le-am lăsat, nu rame de ferestre de aluminiu, lemn, nu marchize, balcoane, pardoseala luând forma picioarelor mele, pereții retrăgându-se ca să mă lase să trec, Aldina, fără importanță, dizolvându-se în Angola într-un foșnet de frunze odată cu scheletul caimanului și scheletul bizonului din carte, cartea dizolvată, mama mea dizolvată, plus păsările de noapte și bufnițele, vântulețul de când nu plouă

— Adio mamă

Angola o amintire confuză, camionete care întârziau să sosească, Curieri care despachetau săculețe răspândind diamante pe catifeaua gri

— Domnule Tavares

Angola nici asta, râuri al căror nume l-am pierdut să pierd și Angola, mâncarea care lipsea conserve elicopterul de la Serviciu aterizând, anul trecut de Paști directorul aprobându-ne

— Excelent ce cuvânt, excelent într-un fotoliu, ventilatorul dezamăgit în magazie pe care l-am pornit ca să-i ușurăm căldura și ale cărui palete îndoite băteau tac tac în cușca de sârmă protectoare, directorul enervat de palete, ventilatorul așa oprit părea elicea unui vapor spre Argentina care nu mai exista, în baie nici dulap nici apă, se observa lumina aprinsă prin crăpătura ușii, acea agitație, parfumul, s-o iau de la început, să mă trezesc aici, să mă scol, să mă îmbrac, eu liniștit cu familia și prin familie mă refer la soția mea și la cei trei copii, doi băieți și o fetiță de unsprezece, opt și trei ani respectiv, mai mult sau mai puțin așezați în camera de zi și spun mai mult sau mai puțin deoarece copiii niciodată nu stau mult timp așezați oriunde ar fi, eu cu familia în duminicile de iulie cerându-le

să mă ajute să decid fiindcă în ciuda autorității mele firești de soț și de tată nu-mi place să decid singur dacă mergem la plajă sau nu mergem la plajă și între timp bagajul la intrare îndrăznind să insinueze că nu aparțin acestui loc, am fost departe și minciună, n-am plecat, aparțin, să răspund bagajului

— Recunoaște că te-ai înșelat te-ai înșelat te-ai înșelat fiindcă eu apăsând pe clanță nu ca un musafir, ca proprietarul uite, închizătoarea cum se obișnuiește să se zică și nu-i adevărat descuindu-se și coridorul mai luminos, faric de cositor risipind îndoielile bagajului

— Îi aparțin stamba de pe masă, cu floricele și păsări, dojenind bagajul

— Nu înțelegi nu vezi?

Totul de acord cu mine mai puțin fotografia astfel că înainte de a ne duce la cumnata mea fotografia într-un sertar și s-a terminat cu gluma, cine spune sertar spune partea de sus a dulapului unde praf, umbrele vechi, șepci, un ghioc care nu mi-a mai plăcut pentru că mă chinuia cu valurile lui, să apăs clanța de la baie și să mă găsesc în oglindă, eul din oglindă primindu-mă

— Tavares chiuveta primindu-mă, cada primindu-mă, perdeaua de plastic cu peștișori desprinsă

— Știam deja că desprinsă dintr-un inel al tijei, dușul niciodată n-am găsit un duș fără găuri astupate

— Tavares rochia, pantofii tu cu o perie și un tub de fixativ încercând să-ți refaci coafura, umerii tăi deaupra piticului care sunt, deasupra brelocului

— Ea mai înaltă decât el închipuiți-vă care de asemenea sunt, nu numai umeri mai mari, spinarea ta mai mare, brațele tale mai groase podeaua ar fi trebuit să fie oblică pentru a fi egali, scândurile o să mă ajute

— Ajutați-mă scândurilor m-am îndreptat ca să câștig un centimetru doi centimetri, dacă șira spinării mi-ar acorda doi centimetri cel din oglindă crescând după mine în colțul unde porțelanuri, halate, tu șovăind

— Nu e clar că nu-ți plac Tavares?

Și înainte ca acel *puzzle* să se deranjeze, ca din spațiile dintre piese lacrimi fără loc sub pleoape și degetele tale împingându-le zadarnic înăuntru, înainte ca ochii mei să călătorească spre Marimbanguengo ochii mei de acum

— Sunt bine înainte de clădirea de pe plantație, anexa, pavilioanele, palmierii avertizându-ne de tot în funcție de vântul de după ploaie prin frunze, Gonçalves către cel cu patul puștii

— Nu nu știu dacă mitraliere știu că mitraliere, țevi de mitraliere și eu în loc de

— Mitraliere eu către țevile mitralierelor

— Sunt bine eu către un alb în uniformă de maior care apărea printre negri

— Sunt bine fiindcă eu bine, nu mă afectează mitralierele, eu bine, genunchiul meu vindecându-se și eu bine, în cincisprezece zile cel mult eu în Argentina și eu bine, Gonçalves către noi

— Mitralierele iar eu sătul să tot știu că palmierii avertizându-ne despre tot care acum da, înțelegeam ce este

— Ai să mori cum se înșelau palmierii, cum greșeau, să mă prevină, uite ce prostie

— Ai să mori ca și cum eu aveam să mor, eu aproape fără nicio durere, eu bine, până și febra a scăzut, mitralierele zăngănitul mitralierelor, cel cu harta nu bine, Gonçalves nu bine, eu bine, eu către albul de pe terasa casei

— Sunt bine coborând scara, apropiindu-se de mine, palmierii

— Noi nu voiam Tavares crezând că au dreptate și nu aveau, unde vă e mintea, sunt bine, așa cum păsările cu gâtul golaș nu au dreptate lungindu-și gâturile spre noi nici maiorul îmbrâncindu-mă în așa fel ca eu cu burta în sus, doar că nu-i jur

— Sunt bine fiindcă tăcerea Aldinei în mine, ce Lisabona, ce iulie, fiindcă asta nu se poate întâmpla nu numai că nu se poate întâmpla, nu se întâmplă cuiva care

stă liniștit cu familia cerând să mă ajute să decid deoarece cu toată autoritatea mea firească de soț și de tată nu-mi place să decid singur dacă mergem la plajă sau nu mergem la plajă fiindcă soarele ăsta, căldura asta și deci Guiomar nici vorbă d*zpuzzle* deranjat, nici vorbă de lacrimi fără loc sub pleoape în spațiile dintre piese și degetele împingându-le zadarnic înăuntru, mai ales nici vorbă de

— Nu e clar că nu-ți plac Tavares?

Nici de celulite, de cicatrici, de vergeturi, îmi placi

— Îmi placi unde or fi batistele?

— Ce aiureală ce prostie încetează cu asta îmi placi am spus că-mi placi n-am spus și cum am spus că-mi placi ia prosopul ăsta ca să-ți ștergi obrazul, liniștește-te, nu-ți mai mototoli rochia să nu-ți pese de palmieri și nu-ți mai mototoli rochia, îmi placi, de câte ori trebuie să repet că-mi placi, ieși înaintea mea că stâng lumina și dispar din oglindă dă-mi un sărut haide, telefonează-i surorii tale că mergem să luăm copiii și după cum vezi nu șchiopătez, n-am nicio rană

— Sunt bine nu asculta palmierii care mint tot timpul, caută cheile în poșetă nu te enerva fiindcă aștept dă-mi-le cu încă un sărut și gata ca să fiu eu cel care închide apartamentul și celor patru odăi să le fie clar, o dată pentru totdeauna, că s-a întors stăpânul.

Capitolul al zecelea

Nu era doar mama mea, singura mea mamă în pofida celeilalte cea care ne-a intrat în casă

— Trebuie să mă asculți Morais acum eu sunt mama ta erau cinci într-un vagon de vite nemișcat sub ploaie iar cealaltă dona Leónia și tata privindu-ne, dona Leónia către mine, greu de deosebit pe fundalul pinilor

— Domnule maior greu de deosebit pe fundalul palmierilor unde de asemenea ploua, pașii ei mai prezenți decât pașii soldaților pe dale, eu aplecat peste marginea puțului deasupra corpurilor cu pavilioanele de vânătoare sau locomotivele în jur, am împins umărul rănitului ca să-i văd fața și trăsăturile mamei mele nu agitate ca în livada de măslini, liniștite, mâna care împărțea porumbul găinilor căuș către mine -Ia oferindu-mi nimic, cinci într-un vagon de vite înconjurat de păsări păsările acelea grase, cu gâtul golaș, care lucrau în trenuri, păsările grase ale soldaților ciugulind-o pe mama și ceilalți cinci cu țeava puștilor și locotenentul îndepărtându-le, apa înmulțea acoperișurile, copacii, casa de pe plantație unde furierul demonta mitralierele pentru că foarte curând elicopterul o să ne caute înainte ca alte păsări mătușa, bunicul, vecinii, nevastă-mea nu înțeleg de ce

— Te-am cunoscut mult mai târziu pompierii care au tăiat frânghia, preotul apărând din târg, din anexă, prepelicarul paracliserului așezat pe labele din spate lătrând la ploaie, astă-seară sau la începutul nopții când abia dacă se distingea frontiera, niște lumini în Congo, să adunăm cele cinci ținte într-o pânză de cort pentru ca americanii să-i fotografieze, să-i controleze, să ne ordone

— Îngropați-i ca atare, când ne-am dus s-o luăm de la spital unde i-au cusut burta și i-au cântărit organele doctorul către tata, arătând ceea ce nu era mama, doar semăna cu ea trăsăturile mamei nu așa, buzele nu așa,

pleoapele inegale afirmând

— Nu suntem ea fii liniștit părul cusut la ceafă dar strâmb, fără viață și cum nu era ea eu liniștit

— Nu ești mata nu contează tunzându-mi părul cel care cădea în prosop fără strălucire, mort, vedeam în oglindă un băiat anterior mie și frizerul către amândoi, luându-ne de bărbie

— Cuminți ne înmuia ceafa cu un pământuf cu săpun ca să ajute briciul, o parte din săpun ni se scurgea pe spate

— Nu te scărpina băiețel deșuruba știftul, scutura prosopul în stradă

— Gata Morais și locotenentul strângând pânza de cort

— Lăsați-i domnule maior gâdilătura unui fir de păr la ceafă, frizerul rotind scaunul invers, chemând un bătrân care-și stingea țigara decapitând scrumul cu unghia și punându-și-o în buzunar

— Domnule Cambraia domnul Cambraia se scula trăgându-și cu mustața încruntată genunchii, haina, poveri greu de cărat care-l însoțeau șchiopătând, mustața le aducea una câte una anunțând

— Am venit frizerul îl ajuta împachetând totul genunchi, haină, o cravată legănându-se la întâmplare în prosopul în care șuviițe de-ale mele sau de-ale mamei la spital mustața fără poveri de cărat căreia domnul Cambraia îi perfecționa un vârf cu degetul mic, umezindu-se cu salivă, netezind un zâmbet

— Iată-ne acum dacă ar fi existat păsări cu gâtul golaș în Portugalia frizerul le-ar fi îndepărtat cu foarfecă

— Domnul Cambraia nu mustața domnului Cambraia se însufleția cu mătușa

— Dona Natércia genunchii aproape zdraveni, haina cu un mic rămas-bun pe mâneci, rochia de mireasă a mamei nu se găsea în ladă, au dat peste bluza mov de duminică, mătușa către ceea ce s-a adus de la spital, burta cusută, viscerele

— Pui bluza mov și gata furierul punea mitralierele la loc în saci și foarte curând elicopterul venind după noi, se

îngropau țintele în iarbă unde câinii sălbatici să nu-i poată găsi, dacă cineva ar întreba eu mirându-mă

— Ținte?

Așa ca atunci când mi-au vorbit de mama la colegiul călugărilor eu sincer convins că sincer

— N-am cunoscut-o domnilor mi-aminteam de un vagon, de o frânghie și totuși ce vagon și ce frânghie

— Ce vagon și ce frânghie domnilor?

Păsările mulțumindu-se cu sângele de pe dale pe care ploaia din pini avea să-l ia cu sine și poimâine niciun sânge, capsula unui glonț pe care un soldat a pierdut-o și Marimbanguengo pustiu, pământul care trecuse de la galben la roșu din nou galben

— Întotdeauna am susținut că galben întotdeauna am avut dreptate în august soția domnului Cambraia îi punea o pernă pe scara de la ușă în tinerețe cânta la saxofon în fanfară, la procesiunea Sfintei Fecioare a Remediilor își încheia uniforma, se prefăcea că suflă în mușțiuc fără să dea drumul pernei

— Iată-ne acum dacă râdeam de el

— Dar instrumentul domnule Cambraia ne arăta etuiul gol aranjându-și mustața

— Culcat aici cumințel băiete așa că sunt aproape sigur sunt sigur că sicriul mamei mele un cap în puț așa că la ce bun florile

— N-avem nevoie de flori și literele pe marmură, dona Leónia

— Maică-ta unde?

Căutând în cămară, pe săliță, în curte

— Ce prostie și revenind în bucătărie, prepelicarul paracliserului

— Maică-ta nu-i aici mergând spre casă la fel cum peste o zi sau două eu din nou la Lisabona, fiul nostru îmbinând piesele jocului de construcții, nevastă-mea desculță, în capot

— Te-ai întors?

La locul meu pe canapea și cu revista mea, aproape acel

ochi în derivă ca atunci când mă trezesc în miezul nopții singur, cine-mi garantează că Marimbanguengo nu eram eu dormind, dona Leónia furioasă pe prepelicar aruncând cu o piatră în el, papucul

— Sunt mama lui da locotenentul împiedicându-i pe soldați să fure țintele

— Să nu vă atingeți nevastă-mea pe locul meu de pe canapea, al ei în mijloc unde nicio cută și arcurile intacte la fel cum în partea mea de masă la prânz firimituri și în partea ei curat, periuța ei de dinți perfectă și a mea vai de ea ambele alături în pahar, un caporal a tras în păsările cu gâtul golaș, certitudinea că la Lisabona nu mi se simțea lipsa, una dintre păsări a schimbat arbustul cârâind, cumpăr o periuță la Luanda, o pun în pahar fără un cuvânt și tu nici nu observi, observi urmele pe covor

— Aduci pământ roșu din Angola cârâiturile în palmieri, în anexă și eu examinând covorul

— Nu roșu galben zgomotul elicopterului dincolo de desiș sau poate ploaia pe acoperișul trenurilor, să protejez țintele cu o a doua pânză de cort, dacă americanii întârzie mirosul atrăgând câinii sălbatici, un arbust de exemplu tremurând acolo, un bot care apare și dispare într-unul din pavilioanele de vânătoare, eu gândindu-mă la prepelicarul paracliserului și locotenentul

— Câinii sălbatici presupun că tot câini sălbatici pe pista de aviație fără să se arate vreodată, negrii le miroseau prezența, eu care nu simțeam niciun miros când nevastă-mea schimba apa de colonie

— Unde?

Punea două picături pe încheietura mâinii, sufla peste ea, agita mâna îmi apropia încheietura de nas

— Italienească Morais pista de aviație doar catargul cu steguleț în dungi care explica vântul, nevastă-mea decepționată

— Serios chiar nu-ți miroase apa de colonie Morais?

Eu cu-adevărat nu-i simțeam mirosul dar dacă locotenentul mi-ar arăta mirosul câinilor sălbatici aș reuși,

am zărit un soi de câine în care dona Leónia cu pietre, papuci

— Sunt soția tatălui său taci din gură nevastă-mea astupând sticluța și trântind sertarul cu zgomot

— Orz pe gâște Morais dacă eu nu m-aș mai întoarce din Angola un cavaler priceput la arome cu tine, incapabil să-ți păteze covorul

— Cel puțin e civilizat știi?

Cavalerul arătându-mi șervețelul brodat

— Vă rog domnule maior unde o verișoară de-a nevestei mele vinerea aducea în dar niște dulciuri modeste

— Să nu mi-o luați în nume de rău își înveselea rochița cu dantele de ață pescărească, noi bănuiam că cerșea într-ascuns, umbla pe străzi decentă, cu pălăriuță, întindea brusc mâna, fâstâcită de rușine

— Un ajutor înainte ca moneda din mână să se evapore refuza

— Scuzați tatăl ei inginer, luase lecții de pian, soneria aproape că nu suna din timiditate, pudoare

— Verișoara Dulce Morais ocupa cât mai puțin spațiu posibil

— Nu deranjez nu-i așa?

Nu îndrăznea să mai ia o porție de friptură, observam, la plecare, că soția mea îi vâra o bancnotă în palmă, verișoara Dulce restituind bancnota

— Te-am purtat în brațe nu mă jigni fetițo a vândut caietele de solfegii, bustul lui Chopin, tapetul de pe pereți, semăna niște mentă pe pervaz pentru ceaiul de la prânz, nevastă-mea se înțelegea într-ascuns cu proprietarul și câinii sălbatici într-ascuns în iarbă, plătea apa, lumina de la singurul bec slab din tavan eu observându-i până la urmă

— Optzeci și unu de ani domnule Barros tropăituri, gemete, observându-i în cele din urmă cum observam picioarele pianului care nu mai exista pe parchetul bătrânicii, verișoara nevesti-mii pornea metronomul și o scală de note în încăperile pustii, singurul bec pe tavanul

camerei de zi, în dormitor felinarele străzii, o firmă de pensiune aprinzându-se și stingându-se în ritmul pieptului și al culorii exacte a insomniei, farurile camionetelor primăriei spălau în zori rămășițele nopții, dona Dulce o rămășiță a nopții

— Nu deranjez nu-i așa?

Ascultând metronomul, fotografia inginerului, jumătate dintr-un capac de Limoges, o cutiuță de bronz, verișoara soției mele către soția mea inginerul apărând pe fața ei

— Dacă-ți place ia-o fata mea generoasă cu comorile ei, avem duzini Selma fără să pomenesc de serviciul de argint, mobilierul englezesc, acțiunile de la cauciuc

— Cred că de la cauciuc fata mea etajera indiană pe care n-o găsești numai pentru că datoriile lui tata la joc înțelegi, o operație care n-a reușit la Bursă, ipoteca pe moșie, singurul bec

— Un singur bec domnule Barros săraca pe lustra cu ciucuri de cristal, serviciul cu monogramă redus la două farfurioare de cafea, draperii grele care deși nu le vedeam erau acolo, concrete, existau, dona Dulce, cu un orgoliu de castelană, arătând nimicul ei, proprietatea din Amarante, cabana din Ericeira

— Ai apucat cabana?

Ai apucat gravurile de vânătoare, sala de biliard la parter de unde se vedeau valurile, nevastă-mea în fața țevilor la vedere, un robinet legat cu cârpe, mâna brusc întinsă, fâstâcită de rușine

— Un ajutor și când înceta să se întindă își potrivea pălăriuța și arăta comori, fiul vitreg al domnului Barros insensibil la dulciurile modeste, la cel mai mic spațiu posibil

— Nu deranjez nu-i așa?

La dantelele din ață pescărească

— O să vând etajul câinii sălbatici care înaintau în iarbă spre ea, eu pe terasa casei de pe plantație sperând că locotenentul

— N-ai din întâmplare ceva mărunțiș la dumneata?

Iar locotenentul tăcut, să montăm mitralierele, să-l adăugăm pe fiul vitreg la cele cinci ținte de pe dale, verișoara soției mele ridicând metronomul

— Și ce fac cu pianul?

Capacul de Limoges la noi, în spatele sticlelor din cămară, cutiuța ce știu eu unde, inginerul în album

— Pentru Dulce fiica mea off Tăticul limba metronomului către fiul vitreg -Nu și arcul isprăvindu-se, să-i spun fiicei mele Dulce că s-a oprit limba, credeam că doisprezecele la ruletă iartă-mă, doisprezecele

— Eu eu ispitindu-mă, puneam fisele pe doisprezece, recuperam etajera, rezolvam cu ipoteca și până la urmă, contrar oricăror reguli

(ceva ce se întâmplă o dată la un milion) douăzeci și șase, optsprezece, treizeci și unu, așa că ai să înțelegi, Dulce, off

— Îți las datoriile proprietatea din Amarante pe doi, doiul inevitabil, sigur, ușor de obținut și cine-mi răspunde la asta?

Trădându-mă măgarul, priveliștea valurilor din sala de biliard pe treizeci și cinci și treizeci și cinciul pricepe cineva? stăpânit de cine știe ce perfidie eu care nu i-am făcut niciun rău, dimpotrivă, având încredere în el, eu

— Șapte fise pe treizeci și cinci și treizeci și cinciul respingând biluța, nevastă-mea către mine

— Verișoara Dulce Morais verișoara Dulce coborând scara sprijinită de brațul tău, eu cu poșeta și în poșetă niște tacâmuri, niște mucegaiuri, limba metronomului răsucită, înfășurată într-un șal, incapabilă de al său -Nu verișoara disprețuind bancnotele noastre împăturite, nu observasem până atunci că unghiile ei nu curate

— Vreți să mă jigniți copii?

Una dintre păsările cu gâtul golaș i s-a așezat pe trup nu observasem până atunci că trupul ei nu curat și pământul Angolei nu galben, roșu, recunosc că roșu, americanii la radio

— Protejați elicopterul și eu la fel nu curat, urme pe jos,

pe covor, nevastă-mea în genunchi, aspirator, detergent

— La Luanda nu te spălai?

Și poate că nu m-am spălat de cele cinci ținte sub pânza de cort ridicând pe rând capetele de pe hartă, până în acel moment nu oameni pentru mine și deodată oameni pentru că le-am descoperit fețele, niște flenduroși obosiți ocupând cel mai mic spațiu posibil fără timp să se scuze

— Nu deranjăm nu-i așa?

Niște marionete azvârlite care se roteau, se roteau, cel care avea diamantele ajungând la pușcă și renunțând la trăgaci, dacă locotenentul ar consimți nevastă-mea luându-i în brațe

— Zău așa Morais i-am închiriat verișoarei Dulce o cameră la pensiunea care se aprindea și se stingea de culoarea exactă a insomniei unde cupluri adică fete cu domni în lesă urcau și coborau scări în partea mai întunecată a treptelor

— Doar pentru noaptea asta verișoară că mâine foarte devreme rezolvăm tot ea cu poșeta sprijinită pe pat, metronomul încă a mai meditat -Nu un clinchet al mecanismului a început gestul iar verișoara pentru Dulce fiica mea off Tăticul imobilizându-l cu pălăriuța nu dreaptă, într-o parte și dovada că nu trebuia să fi avut încredere e că a doua zi cel de la recepție întinzându-ne cheia un ultim cavaler tras de o ultimă lesă

— Nefericita a dispărut astfel că fiica mea Dulce, încă atât de tânără, nu dispărută care dispărută? nu moartă care moartă?

Înghițită de babelicul oraș implacabil care a devorat în floarea vârstei sute de tinere mistuite de iluzii înșelătoare, fiică-mea prizonieră vulnerabilă în candoarea ei de sărmană și grațioasă zambilă lipsită de apărare, eu în vâltoarea abisală a ruletei aruncând cu mâna sigură cinci fise pe masă

— Unsprezece în timp ce numerele într-o spirală de cifre și a dracului biluță sărind peste, capricioasă, feminină, sardonică, de rău augur

— O să pierzi inginerule o să pierzi serviciul de argint, mobilierul englezesc, acțiunile de la cauciuc, draperiile, porțelanurile de Limoges, pianina la care scumpa ta fiică Dulce se încăpățâna seara cu Chopin al ei, languroasă și romantică așa cum ai fost și tu înainte ca realitatea atroce a existenței să te oblige să fii demn, să fii bărbat tu biet crin grațios lipsit de apărare pe care buna și suava ta mamă îl ocrotea măicuța cu fulare, autoritate și ceaiuri de chitră

— Ai grijă să nu răcești Fábio inelele înfrigurate pe piept dacă le-aș putea săruta căindu-mă, în genunchi

— Iertați-mă am păcătuit am păcătuit prin neatenție față de fiica mea Dulce, mamă, nepoata dumitale, vlăstar din arborele dumitale și în fața dumitale mă înclin, eu târându-mă pe jos

— Pedepsește-mă lipsind-o de pianina cu o glastră cu gladiole proaspete deasupra pe care ea parcă o mai văd în alb, o porumbiță, un înger la treisprezece ani cel mult îl plimba în crepuscul pe acel Chopin

Frédéric al ei ajutată de limba metronomului atât de constant spre deosebire de mine, atât de decis, riguros -Nu fiica mea Dulce pentru fiica mea Dulce off Tăticul jumulindu-l pe Frédéric, evanescentul serafim polonez, ca pe un pui de găină viu, dezgolindu-l cu imprudente falange pe blândul principe slav, misticul eteric, eu tocmai gândându-mă la misticul eteric împărțind proprietatea din Amarante între șaisprezece și paisprezece

— Cincizeci la sută din Amarante pe șaisprezece și cincizeci la sută pe paisprezece brațul crup ierului pe care, cu părere de rău, nu-l pot cataloga decât ca pe un inamic al muzicii adunând Amarante departe de mine și Amarante măicuță cunoști Amarante mamă, l-ai moștenit de la unchiul Augusto, Amarante și resemnarea sălciilor

— Adio Fábio acel

— Adio Fábio deși calm mai acut decât o lovitură brutală de bici peste deziluzia feței mele ca tata biciuindu-l pe fierar care fără motiv i-a cerut socoteală sfidător și spurcat

la gură, pentru onoarea nepoatei sale, tata cu o furie nobiliară ți-amintești?

— Nu-ți permit să mi te adresezi așa în fața soției mele canalie acel

— Adio Fábio al sălciilor o lovitură de bici insuportabilă și socotesc că meritată

— Iertați-mă am păcătuit a cărei durere continui s-o resimt și nu te necăji mamă că nepoata dumitale înfiorată, fiica mea Dulce, rațiunea vieții mele a părăsit pensiunea

— Cerșetoarea a șters-o și nu dispărută, nu moartă, nu înghițită de Babelul neîndurător care a devorat atâtea tinere visătoare, să nu-ți pese că eu senin măicuță, eu marmorean, eu după o chibzuință îndelungată sigur că nepoata dumitale Dulce în culcușul aproape matern ce aproape, chiar matern a ceea ce a mai rămas din cabana de la Ericeira, niște pereți în ruină, o bucată de garaj, anunțul cu din păcate necesara ofertă De vânzare pe un colț de zid, scumpa mea fiică Dulce care întotdeauna a ocupat cel mai mic spațiu posibil

— Nu deranjez nu-i așa?

Întotdeauna și-a cerut scuze pentru orice înveselindu-și rochia cu niște dantele din ață pescărească și un cadou de dulciuri modeste de unde făcea rost de bani spune-mi

— Nu mi-o luați în nume de rău fiica mea atât de delicată, atât de mărinimoasă, atât de sensibilă, atât de atentă la suferința celorlalți

— Dulciuri pentru niște verișori de-ai noștri de la Lisabona tăticule fiica mea Dulce în sala de biliard de la parter cu gravurile de vânătoare ale cumătrului dumitale Arnaldo pe care îl apreciai atât de mult mamă de unde se vedeau valurile chiar și pe timp de noapte acele luciri în apă se auzeau valurile, chiar și pe timp de noapte, vrând să ne ia cu el în așa fel încât problema locuinței slavă Domnului rezolvată, are cabana, are aer bun, marea care întărește oasele, aerisește inima, eliberează plămânii iar eu ca tată și tafă atent liniștit în album, fericit pentru ea

— Ce noroc fata mea verișoara soției mele sosită cu

autocarul care a mai lăsat-o și departe deoarece cabana retrasă, oprindu-se ca să se odihnească când pe un trunchi, când pe altul, când pe o bancă din târg în noiembrie niciun drogat pe bancă fiica mea Dulce umblând în lungul plajei și mă întreb dacă muzica lui Chopin sau măcar niște crose împreună cu ea, atât de feminină, atât de aeriană, poliția maritimă a scris înec pe formular și soția mea cu degetul mic pe cuvântul înec

— Nu cred Morais acele corpuri greu de recunoscut care ajung pe țărm nu pe plajă, pe stâncile de pe țărm, o pălăriuță, niște dantele după mai multe săptămâni certificatul de deces fără semne evidente, directe sau indirecte, care să permită luarea în calcul a omuciderii, o bătrânică de vârstă cuprinsă, după o examinare inițială a simplei observări a cadavrului și prin urmare expus unor corecții posterioare sex indubitabil feminin vârstă aparentă cuprinsă între șaptezeci și șapte și optzeci și cinci de ani aș sugera optzeci și trei ca limită superioară rasă caucaziană, un metru cincizeci și patru înălțime, greutate nedepășind în niciun caz treizeci și șapte de kile șterg și corectez: kilograme semne de corectat la autopsie compatibile cu lipsa de igienă și subnutriție uzură a falangelor ca urmare a vârstei înaintate sau a practicării pianului, nicio cicatrice chirurgicală, dentiție aproape inexistentă, culoarea părului cenușiu, culoarea ochilor imposibil de determinat cu precizie ținând seama de expunerea prelugită la medii naturale adverse ca oceanul și componentele lui, foamea peștilor, a crustaceelor și a vietăților înaripate pescăruși, rațe sălbatice, albatroși și rândunele de mare deși socotind după textura pielii am afirma cu o oarecare convingere nu absolută căprui și privind menționații ochi căprui

— Scuzați cu o rugăminte rar întâlnită după experiența noastră clinică de patru lustri de examinări sumare și teste histopatologice, ochii am scrie

— Scuzați și ne permitem să subliniem acest

— Scuzați prin raritatea actului în sine, eli cu riscul

asumat conștient de a părea prea puțin științifici, abătându-ne de la imprescindibila și stricta obiectivitate clinică sau poate în opinia cui îndreptățit iremediabil visători, soția mea în postul de lângă plajă fără să-l creadă pe sergent și valuri și noi valuri și noi valuri de octombrie atât de apropiate, învălmășite, suprapuse ca un singur val interminabil, continuu, pe care aproape nu l-am auzit

— Fiica mea Dulce nu nu fetița mea nu se zăreau postul poliției maritime și sergentul și medicul, pândeam în jur și valuri, cerul gri, secretara, dreptunghiul de plută cu avize, ordine de zi, scale dreptunghiul de plută valuri, gravurile de vânătoare și sala de biliard valuri de asemenea, valuri patima ruletei elicopterul celor pe care i-a nenorocit tăticul, bietul crin imaculat și drăgălaș lipsit de apărare al lui tăticu pentru Dulce fiica mea off Tăticul și acel pentru Dulce fiica mea off Tăticul valuri, douăzeci și șasele valuri, treizeci și unul valuri, biluța capricioasă, sardonică, de rău augur, cu o perversitate proprie valuri, valurile

— Scuzați valurile

— Nu deranjez nu-i așa?

Valurile întinzând palma brusc, fâstâcite de rușine

— Ajutați-ne evaporându-se, refuzând, căzând peste noi, culoarea părului castaniu, culoarea ochilor posibil de determinat căprui, sexul M, înălțimea un metru șaptezeci și doi, greutatea șaptezeci de kile șterg și corectez: kilograme auzind elicopterul americanilor în Marimbanguengo imediat după dealuri, protecția soldaților în desiș, câinii sălbatici retrăgându-se înspăimântați, locotenentul încredințând furierului schema firelor de întins pentru împiedicat, capcanelor, minelor, nepoată-mea Dulce căreia nu-i iert că am văzut-o

Dumnezeu știe cu cine într-o casă de rendez-vous, acele nici case nu le pot spune unde făpturi de proastă reputație cu soțul meu, atrăgând atenția fiului meu și fiul meu pe urmă nu știu ce învârtea

— Douăzeci și doi mămico subtilizându-mi porțelanurile de Limoges, etajera, mobilierul englezesc, pianul nepoatei

mele ciocănindu-și-l pe Chopin Frédéric fără niciun pic de talent, uruitul elicopterului și poate ploaia pe acoperișul trenurilor uruitul elicopterului și ploaia pe acoperișul trenurilor și elicopterul și acoperișul trenurilor valuri, nevastă-mea fără curaj să se uite la pânzele de cort de pe dale

— Verișoara Dulce mamă să închid albumul în care inginerul, cu vestă în dungi se zărea ceasul și locul lanțului de la ceas fără lanț nici ceas s-a dus optsprezecele

— Noroc la ruletă domnule măicuța inginerului cu cărare la mijloc, br, dihnindu-se pe o coloană sculptată, să pun bine albu.. În locul pentru albume adică sertarul de la măsuța televizorului

— Voi ați murit tăceți din gură și gata cu pentru Dulce fiica mea off Tăticul acel pentru Dulce fiica mea off Tăticul ținând tovărășie proprietății din Amarante și ipotecării moșiei

— Adio și n-am cuvinte nevastă-mea și eu fiecare pe locul său de pe canapea, nevastă-mea pornind metronomul, îndreptând limba, reglând greutatea și eu știind că metronomul mâine în cămară escortând capacul de Limoges unde nu-l puteam vedea, o inimioară absurdă care leșina, amuțea, reușea o bătaie sau două și bucătăria cufundată în tăcere, noi cufundați în tăcere, marea de la Ericeira mută, o ambulanță îndepărtându-se cu forma a ceva nu o persoană, nu credeam că o persoană pe targă, fiul nostru tăcând în odaie, domnul Cambraia, cu prosopul la gât, aranjându-și mustața cu degetul mic, cu un zâmbet anevoios fiindcă vezica, prostata și cu toate acestea un soi de veselie pentru care îl invidiez, domnul Cambraia salutându-mă

— Iată-ne acum eu pe canapea către locotenent în Marimbanguengo când elicopterul americanilor deasupra desișului și nu militari, civili, civilii din birourile lor din Luanda, de la cafeneaua lor, de la bumbacul lor, de la petrolul lor, locotenentul fără să mă poată auzi

— Domnule maior?

Și degetul mic ameliorându-mi zâmbetul

— Iată-ne acum iată-ne acum printre pini sub ploaie în direcția trenurilor iar păsările cu gâtul golaș în vagon, iată-ne acum în autocarul spre cabana din Ericeira cu castelașele și ferestrele ei în ogivă fără geam tremurând în negură, iată-ne acum în drum spre Luanda, jeepurile în *musseques*

— Stai stai și un copil alergând, noi la Luanda peste zece minute

— Lisele astea pe nouă și poftim ipoteca pe moșie de îndată ce al doilea și al treilea elicopter primul cu țintele ajungând dinspre sud-vest lângă coroanele copacilor, brigadierul negru mulțumit, americanii mulțumiți, generalul la Lisabona recunoscând că da într-un minister oarecare

— Rezonabil Morais nu există livada de măslini, nu există puțul, există colțul din stânga al canapelei unde au adormit picioarele mele, eu doar un ochi în care camera de zi se dislocă, se înclină

— Lasă-mă să mă odihnesc un pic și peste zece minute fisele astea pe douăzeci și șase vin la tine în cameră eu văzându-te că te scoli și sculându-mă și eu, simt că tu pe coridor și eu tot pe coridor, tu

— Morais și eu înțelegând acest

— Morais după mișcările gurii, revista alunecă pagină cu pagină și se îngrămădește pe jos, lampa pe care o stingi și luminozitatea ecranului privând obiectele de greutate, palmierii prezenți când pilotul chemându-ne, locotenentul

— Domnule maior nu locotenentul, nevastă-mea adică gura fără corp

— Rămâi aici Morais? unul dintre americani

— Repede am vrut să le mulțumesc, să arăt că am înțeles acel

— Repede să colaborez cu el nu rămân în Marimbanguengo să uit de canapea și în loc de mine întreg degetul mare chircindu-se conștiința că inert și nimic altceva decât degetul mare chircindu-se, degetul mare

care renunță să se mai chircească și definitiv se imobilizează pe coapsa pe care o bănuiesc a mea deși o pierdusem așa cum o să pierd ceea ce aglutinându-se și combinându-se sunt eu, ceva organe presupun, nervi, un mic fascicul de artere nu oase chestii moi care se îndepărtează așa cum se vor îndepărta la rândul lor elicopterele, așa cum la cimitir m-am îndepărtat de mama mea, așa cum în acest moment fără să vreau mă îndepărtez pentru totdeauna de tine, eu cufundându-mă în spațiul dintre perne și canapea în care voi găsi stiloul și batistuța de hârtie nu moneda brațul meu crește orb, eu după braț în căutarea monedei și moneda fuge de mine, îmi dau seama de agitația din iarbă, îmi dau seama de copaci nu palmierii, copacii fără nume nici nevoie de nume, încâlciți, din desiș, ale căror frunze le beam noi în Guineea când se isprăvea apa, încerc să apuc moneda printre perne sau dale cred că în același timp perne și dale mi se pare că locotenentul

— Domnule maior și eu poate nu în odaie, pe balconul casei, eu descoperind o treaptă și împrăștiindu-mă pe ea văzându-i cum dispar în elicopter, eu somnoros același somn din noaptea când cea de care spuneau că era mama mea în biserică nu-i adevărat, mama mea în livada de măslini

— Acum eu sunt mama ta în timp ce acolo jos trenul de unsprezece sau prepelicarul paracliserului lătrând, nevastă-mea arătându-mi-i pe americani, odaia

— Nu vii?

Pentru că în curând tunetele care creșteau în est și vântul prin pini, aproape niciun taxi pe stradă, elicopterele micșorându-se în spatele dealurilor fără mine, în curând valurile de la Ericeira din care înțeleg doar anunțul De vânzare păsările cu gâtul golaș pe balcon, ghearele lor, ciocurile lor, mătușa strângându-mi degetele cu putere ca atunci când lăsam capul în jos în dreptul vecinilor

— Nu fi prost-crescut și salută păsările Morais eu încă și mai timid, eu

— Bună seara pământul atât de aproape de mine, dacă aș putea ochiul meu care plutea în Marimbanguengo sau aici trebuie să se fi închis pentru că am încetat să mai fiu, soția mea foarte departe -Ei?

Soția mea către locotenent

— Încă vreo patru ore și se trezește uitați de soția mea, una dintre păsările cu gâtul golaș cârâind

— Încă vreo patru ore și se trezește individ de sex M, rasă caucaziană, vârsta treizeci și șase de ani am împlinit treizeci și șase de ani în septembrie apendicectomie tip Jalaguier, cu extensie de patru centimetri virgulă opt, probabil efectuată în adolescență, o a doua cicatrice de doi centimetri virgulă doi pe membrul superior drept, mai recentă, provocată de instrument tăios sau asemănător de când infirmierul din Bissau mi-a incizat chistul infectat, panicul adipos normal, articulații libere, torace simetric, dentiție completă aproape completă și rezonabil de bine conservată, cadavru găsit în Marimbanguengo pe plaja de la Ericeira la Lisabona cadavru găsit la Marimbanguengo în casa de pe plantația locală în casa părăsită evident că părăsită, ce nu este părăsit în Angola, cadavru găsit în Marimbanguengo în casa de pe plantația locală, odinioară, după cum se presupune, de floarea-soarelui și bumbac așa cum era obiceiul în partea de jos a orașului Cassanje în timpul colonizării portugheze, mai ales persoane ca să spunem așa persoane neimportante din straturile sociale inferioare din nordul țării caracterizate de moravuri cam primitive și în unele cazuri necioplite cu toate eforturile unui guvern autoritar evident și cum altfel s-ar putea lucra date fiind caracteristicile intrinseci ale poporului?

Mai bine zis, ale cărui obiceiuri ierarhizate, poate discutabile, s-au prelungit în mod sănătos în instituția militară, mi-a venit în gând că soția mea aplecată peste mine umbra unui cap în puț – Au plecat Morais cum mi-a venit în gând că fiul nostru plângea, că pașii ei desculți pe coridor, părăsind patul, îl luau în brațe niciodată nu l-am luat în brațe că vocea ei liniștindu-l pe mine cine mă

liniștește?

Că lumina aprinsă, nu cea din tavan, iepurașul verde că lapte, cuvinte de consolare pe mine cine mă consolează?

Că lumina stinsă, ea în ușa camerei ascultând respirația fiului nostru, punând la loc tricicleta care nu era nevoie să fie pusă la loc, întorcându-se în pat și toate astea învălmășite, indistincte, mai mult presupunând că înțeleg, eu în locul meu pe canapea incapabil să mă mișc așteptând dimineața ce dimineață?

Că păsările cu gâtul golaș acolo pe televizor, în colț, pe etajeră, desișul imediat după geamuri, casa de pe plantație unde nici soția mea nici fiul nostru, încăperi în care ambalaje de rații, manioc, pachete cu muniții, mirosul de pământ galben nu roșu din Angola, mi s-a părut că piese din jocul de construcții și m-am înșelat, o cutie de conserve, un tub de insecticid, palmieri pe stradă în loc de curmali și în jurul pavilioanelor de vânătoare, al anexei, al unui mic zid de *azulejos* pe care nu-l observasem micul zid al livezii de măslini sau micul zid din Africa? eu cu doi ochi, nu un ochi în derivă, ridicând revista de pe jos, închizând-o, punând-o pe masă și o aură palidă pe acoperișurile cartierului ca pe marea de la Ericeira pe care fiica mea Dulce, fetița mea, comoara mea cea mai de preț, atât de sensibilă, atât de delicată, atât de fragilă, o pândea din sala de biliard treisprezece, paisprezece, cincisprezece ani cel mult în fiecare zi, sosind la cazinou, evit să mă gândesc la ea când sunt sigur că o să iasă douăzeci și doiul nu face să mă gândesc, e douăzeci și doiul, nu să presupunem optsprezecele, unul, treizeciul, Doamne ajută El care în marea lui bunătate nu ne uită

— Douăzeci și doiul Fábio de ce te îndoiești nătărăule și totuși întreb or fi intuițiile mele sau misteriosul Său plan care mă ajută, nu dau greș fiindcă Dumnezeu, în marea mizericordie a sufletului Său și în augusta Lui complezență, mă conduce cu autoritate, cu afecțiune

— Douăzeci și doiul tontule călăuzind ultimele mele fise mica ta medalie de la botez și notele tale muzicale fata

mea spre numărul pe care riguroasa Sa cunoaștere a Universului mi-l indică

— Ai să Mă obligi să-ți repet ore în șir douăzeci și doi cretinule?

Dumnezeu pierzându-și răbdarea cu mine, dornic să răscumpăr ipoteca pe moșie, proprietatea de la Amarante, porțelanurile de Limoges, serviciul de argint, să mă îmbrac conform statutului meu, studiilor și condiției mele sociale, nu ca un vagabond pe care portarul ezită să-l lase să intre, îl întreabă din bărbie pe administrator, administratorul un semn indescifrabil și portarul mărinimos, scuturându-mă pe spate și ștergându-și mâna de uniformă

— E ultima seară când mai calci pe-aici nenorocitule astfel că schimb doar pentru moment, stai liniștită mica ta medalie și notele muzicale pe niște fise maro care în câteva scurte minute foarte scurte ne vor restitui amândurora tot ceea ce, prin moștenire de familie și truda mea de a o menține, ni se cuvine, mica ta medalie și notele tale muzicale pe douăzeci și doi, gata să-ți redea dintr-un foc, bagă de seamă demnitate și mândrie, n-o asculta pe mama mea care

— Fábio

— Ești incorigibil Fábio

— Nu te lași până nu-mi cufunzi nepoata în mizerie Fábio nepoata mea Dulce care toată viața a ocupat cel mai mic spațiu posibil

— Nu deranjez nu-i așa?

Umblând pe stradă modestă, cu pălăriuță, întinzând mâna brusc, fâstâcită de rușine

— Un ajutor și înainte ca moneda aceeași care a coborât într-un spațiu dintre perne mâna evaporându-se refuzând

— Scuzați și ea schimbând trotuarul cu mici pași de fugă, nepoata mea mergând în vizită cu niște dulciuri modeste

— Să nu mi-o luați în nume de rău niște veri oarecari nici nu știu dacă veri, un cuplu cât se poate de vulgar la un etaj șase din Lisabona

— Mai lasă-te de prostii cu șaptele Fábio oprește-te cu fisele un cuplu despre care nici nu știu dacă rude și care nu-mi spune nimic adică o femeie nu elegantă, nu drăguță, banală, cu un copil nu blond ca noi, brunet banal în brațe și un bărbat banal trezindu-se pe o canapea execrabilă, spunându-i femeii

— Marimbanguengo știai?

Marimbanguengo ce nume ciudat, cred că am ajuns să confund tot, sunt bătrână, deci femeia banală cu copilul banal în brațe și bărbatul banal

— Marimbanguengo știai? insistând

— Marimbanguengo Selma privind dincolo de ea, acum în picioare, iar eu era să spun ce prostie dacă nu m-aș teme să nu par mai bătrână decât bătrâna care sunt, era să spun că păsări cu gâtul golaș pe covor, un negru chemându-l asta mai lipsea, negri

— Domnule maior în timp ce urca într-un elicopter sau un vagon de vite, acolo jos, sub ploaie, greu de distins dintre pini așa cum cu greu o disting pe nepoata mea din valurile cabanei pe care am cumpărat-o în Ericeira.

Epilog

Cum pentru prima oră de portugheză de după vacanța mare ni s-a cerut să scriem o compunere despre locul unde am fost vă spun că am mers cu părinții la Luanda și mi-a plăcut mult pentru că se poate sta tot timpul pe plajă și are o insulă foarte frumoasă în fața hotelului plină de cocotieri și eu nu mai văzusem niciodată cocotieri cu atât mai mult lângă mare iar mama nu e îngrijorată din cauza mea pentru că valurile sunt calme și nu înecă nici nu fac vreun rău nimănui și de altfel în majoritatea timpului nici nu stăteam pe plajă stăteam pe iahtul domnului străin cu care lucrează tata și iahtul are o bucătărie mică de tot și o baie mică de tot și șase cabine așa pe laturi și domnul străin i-a spus mamei că dacă e de acord eu aș putea să-mi fac siesta în cabină dar nu am putut dormi pentru că ferestruica rotundă a iahtului mereu urcând și coborând pentru că iahturile urcă și coboară vedeam păsări și alte vapoare și copaci și oameni în costum de baie aproape toți albi precum și câțiva negri dar nu mulți fiindcă sunt încă săraci și soția domnului străin spune că e o chestiune de timp iar mama găsește că sunt adorabili bebelușii negri să-i mănânci nu alta și se plânge că e păcat că au să crească mama zice că se urâțesc crescând și au un miros ciudat și i-a spus lui tata că am putea lua unul dintre micuții ăștia drăgălași la Lisabona și să-l folosim apoi ca să servească la masă la noi acasă dacă i-am educa de la început cine știe dacă n-ar ajunge să aibă maniere și soția domnului străin a spus că are un bucătar negru foarte bun care face chiar și mâncare franțuzească și cu un deodorant puternic nu se simte mirosul acela dar tata și domnul străin nu au auzit absorbiți de o discuție despre petrol și mama foarte interesată către soția domnului străin cum a făcut rost de el și soția domnului străin a spus l-am comandat în timpul războiului e bine să-i despărțim cât mai devreme posibil de

familie ca să nu fie viciați și eu către soția domnului străin care război și mama a spus nu ți-am spus să taci când vorbesc oamenii mari iar soția domnului străin mângâindu-mă și spunându-i mamei ce păr frumos are fiica dumneavoastră și în plus cu firul gros și spunându-mi mie n-a fost chiar un război drăguță au fost niște mici probleme cu niște oameni răi până când slavă Domnului oamenii răi au înțeles că erau răi și s-au făcut buni și gata apoi mama a spus slavă Domnului că s-au terminat complicațiile și bărbatul meu se preocupă enorm de asta iar eu tot îi spun întruna că se preocupă prea mult și el zice nu pot să fac nimic ce vrei așa sunt eu, a fost director al unui serviciu care nu știu sigur cu ce se ocupa și nici el cu firea lui atât de închisă nu-mi spunea așa că niciodată n-am înțeles ce îi cerea ministrul și pe urmă imediat mama și soția domnului străin au început să vorbească de alte lucruri în franceză ca să nu înțeleg eu și nu m-am supărat nici n-am întrebat despre ce vorbesc eu amuzată văzând-o pe mama arsă de soare pe urma bretelelor de la costumul de baie pe care le-a coborât de pe umeri și servitorul care aducea cred că whisky pe o tavă pentru tata și domnul străin și eu i-am cerut lui tata o mică înghițitură ca să gust și nu era dulce nici bun era ciudat și făcea ca fereastra rotundă să urce și să coboare mai repede și tata a spus micuța ce nostimă și mama a spus nu în limba străină de a noastră nu găsesc nimic nostim și tata care râdea i-a deschis ochii mari pe o față care spunea taci și mama a tăcut trebuie să învăț să deschid ochii mari și să am o față care să-i spună mamei taci când se supără pe mine și mi-a părut rău doar de faptul că nu m-am putut juca de mai multe ori cu copiii unui negru de vârsta lui tata și a domnului străin care a venit într-o mașină cu șofer și un steguleț pe aripă și pe care tata și domnul străin îl tratau cu scumpul meu amiral și mama i-a spus soției domnului străin că scumpul amiral pentru un negru nu e rău deloc și soția domnului străin a spus da aici sunt complet de acord pe urmă iar în franceză râzând și scumpul amiral venea cu

băieții lui cel mare cu un an și patru luni mai mult decât mine și cel mic cu doi ani și opt luni mai puțin și am coborât acolo jos și ne-am așezat în cabine iar după ce ne-am plictisit un timp uitându-ne unii la alții cel mai mare decât mine m-a întrebat vrei să-ți arăt ceva și eu am început să sar într-un picior și am spus sigur și cel mai mare decât mine și-a descheiat pantalonii și am văzut iar cel mai mic decât mine a zis am să-i spun lui tata și cel mai mare decât mine și-a încheiat pantalonii și l-a îmbrâncit până când cel mai mic decât mine a promis să nu spună apoi cel mai mic decât mine a adormit într-o cabină cu degetul în gură și cel mai mare decât mine a spus că fratele lui încă mai face pipi în pat dar el nu iar eu către cel mai mare decât mine mai arată-mi o dată și pe urmă m-am plictisit și m-am întors unde era tata cu domnul străin și cu scumpul amiral și cocotierii făcând puțin vânt pe insulă deși nu era vânt și am observat că mama se uita întruna la scumpul lor amiral și observând că eu observasem că se uita întruna la scumpul amiral s-a înroșit toată și am crezut că o să mă strângă de gât doar că nu m-a strâns m-a trimis să-mi pun panamaua din cauza soarelui cu o voce ciudată care a făcut ca tata să se mire de ea în timp ce vorbea cu scumpul lor amiral și cu domnul străin cuvinte complicate pe care nu le înțelegeam și din tot ce nu înțelegeam am înțeles diamante dar n-am înțeles comisioane și l-am întrebat pe tata ce sunt comisioanele și tata a făcut o pauză de cuvinte complicate și a spus du-te să te joci cu băieții domnului amiral și m-am dus iar după-masă ne-au dat înghețată de mango și am luat din nou o înghițitură și de astă dată în loc ca iahtul în sus și în jos mi-a venit să mă culc în brațele mamei și am închis ochii și mama a spus cântărești tone știi și i-a spus soției domnului străin copiii ăștia iar soția domnului străin a zis orice s-ar spune sunt tot ce avem mai bun în viață și mama care ori de câte ori putea se uita la scumpul amiral a spus dacă sunt tot ce avem mai bun în viață atunci viața nu-i cine știe ce și pe urmă a spus glumeam bineînțeles și pe urmă m-a

sărutat în așa fel că sărutul nu părea a fi pentru mine și am simțit sărutul mai mare decât săruturile ei și mâinile pe spatele meu strivindu-mă și am spus mă strivești și mâinile și sărutul s-au terminat și n-au rămas decât insula și marea și eu simțindu-mă ca acele gâze care zboară deasupra cocotierilor și soția domnului străin i-a spus mamei mele acum că s-au isprăvit încurcăturile în Angola viața aici nici nu se compară cu cea din Europa frumusețea asta clima asta și data viitoare când fiul scumpului amiral își va descheia pantalonii jur că-l ating ca să fiu sigură că e adevărat ce mi-a arătat.